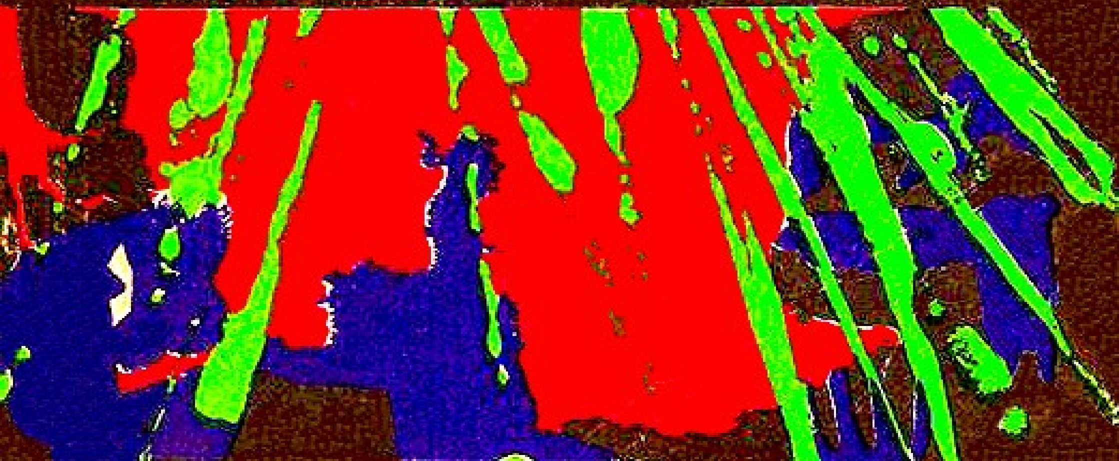
ATACUL CESIUMIȘTILOR

Sergiu Fărcășan

Sergiu Fărcăşan

Atacul cesiumiştilor

Editura Tineretului, 1963

BĂTĂLIA ÎMPOTRIVA UNOR MINŢI BESTIALE, evacuarea în Cosmos a sute de mii de oameni, reluarea temporară a producţiei armelor de distrugere în masă, inspectarea spaţiului extraplanetar şi a adâncurilor pământului şi mărilor, crearea vulcanilor şi cutremurelor artificiale, un ciudat război filosofic şi psihologic în care era mutilat trupul şi sufletul unor fiinţe umane, o luptă înfrigurată în toate laboratoarele lumii şi pe toate arenele electronice, un coşmar real care a lovit nenumărate existenţe, scormonirea arhivelor unei familii celebre, descoperirea Infernului pe care îl credeam de mult îngropat în filele cărţilor de altă dată — iată evenimente care au zguduit omenirea; evenimente, din păcate, senzaţionale.

Spunem „din păcate”, pentru că senzaţionalul a dat naştere şi multor speculaţii fanteziste. E o lege a ciberneticii: cu cât informaţiile curg pe o reţea mai lungă, cu atât se pierd sau se deformează mai multe dintre ele; la fel se întâmplă când o istorie trece din gură în gură. Singura bază exactă o oferă cele 49 de volume, înregistrările şi filmele, material mult prea vast, studiat mai curând pe specialităţi. Cât despre lucrările mai scurte, uneori ele oglindesc afacerea cesiumiştilor într-un mod care te face să crezi că autorii au vrut să zguduie nervii cititorului; şi destule dintre ele se abat de la faptele exacte.

Se simţea nevoia unei lucrări de sinteză, care să pună populaţia pământului în contact direct cu documentele de bază despre atacul cesiumiştilor.

De vreme ce ameninţarea s-a abătut asupra întregii omeniri, unii au fost de părere că lucrarea trebuie încredinţată unei comisii internaţionale.

Alţii însă au amintit că eroii tragicei bătălii au fost, în majoritate, americani. Popoarele întregului glob sunt azi unite într-o singură familie şi — aşa cum a subliniat Consiliul Mondial al Pământului — fiecare membru al

familiei are drepturile sale de neclintit, interesele sale spirituale specifice. Toată lumea a căzut de acord până la urmă cu punctul nostru de vedere: în semn de respect pentru cei căzuţi, lucrarea a fost încredinţată unei comisii americane.

Mulţumind pentru această cinste şi cerând ajutorul specialiştilor din întreaga lume, noi, comisia, am păşit imediat la lucru şi ne-am pus în primul rând întrebarea: la ce trebuie să folosească această culegere?

Evident, ea n-are nici o însemnătate politică. În secolul nostru, când umanitatea nu mai e divizată în state rivale, ar fi inutil să mai demonstrăm ce primejdii abătuseră asupra lumii acei strămoşi ai noştri care au aruncat bomba de la Hiroşima, declanşând cursa nucleară. Cine mai stă azi să regrete că omul se trage din maimuţă?

Şi însemnătatea ştiinţifică a cărţii noastre e aproape nulă. Pentru orice problemă ştiinţifică, omul serios se va adresa culegerii complete. De altminteri, multe date sunt învechite: nu e vina noastră că misterele acestei stranii lupte au traversat mai ales problematica secolului XX.

Unii ar fi vrut ca membrii comisiei noastre să se transforme în arbitri care „pun regulă” în materialul documentar, îndreaptă unele omisiuni sau exagerări, făcute de eroii dramei atunci când dictau în faţa maşinilor de imprimat, în înfrigurarea evenimentelor, cu moartea în faţă.

Am refuzat să facem asta. Nu ne putem îngădui să modificăm materialul faptic după cum evoluează concepţiile noastre. Trebuia să punem cititorul în contact direct cu documentele.

Şi atunci?

Comisia socoate că rolul culegerii de faţă este informativ, moral şi psihologic; în oarecare măsură şi estetic. Au dispărut de mult forţele care pompau în societate ticăloşia şi urâtul. Întotdeauna însă va exista o opoziţie între bine şi rău, frumos şi urât. Culegerea de faţă

trebuie să fie un etalon de măsurare a hidoşeniei şi totodată a frumuseţii omeneşti şi eroismului omenesc. Am dori ca oamenii de mâine să poată afla mai lesne ce a însemnat ticăloşia, cum a acţionat ea şi care a fost filosofia ei. Căci, în Infernul cesiumist s-au strâns laolaltă toate chinurile, toată nemernicia şi toate nedreptăţile care au existat cândva pe acest pământ.

Pentru simplificare, am dat numere noi documentelor, intitulându-le „piesa nr. 1", „piesa nr. 2" ş.a.m.d. Ne-am ferit să scoatem în evidenţă latura senzaţională a atacului, dar, mărturisim, am orânduit materialul în aşa fel încât cititorul, pe măsură ce-l parcurge, să poată simţi ceva din caracterul misterios şi dramatic al evenimentelor.

Tot în interesul lecturii, am eliminat diferite date tehnice, semnături ale experţilor şi alte amănunte nepotrivite pentru o sinteză. Adnotările noastre sunt semnate nota comisiei americane*. Afară de mici stilizări şi împărţiri pe capitole, ne-am ferit să intervenim în textele personajelor. Există paranteze şi detalii care par mărunte în faţa Istoriei. Dar unele dintre ele s-ar putea să-i evoce cititorului ceva din psihologia eroilor. Şi care dintre cititori ar putea afirma că psihologia participanţilor la dramă îl lasă indiferent?*

Comisia extraordinară americană pentru întocmirea culegerii de documente despre atacul cesiumiştilor.

PREŞEDINTE:

Profesor doctor Alexander Pollock, profesor în biologie, profesor în ştiinţele medicale, profesor de literatură comparată, profesor de gimnastică medicală, laureat al premiului planetar al ştiinţelor cibernetice ş.a.m.d.

| PIESA nr. 1 |

TESTAMENTUL LUI MILTON (MILT) KIPFER

I

Nu mă voi mai întoarce, poate, din expediţia care stă în faţa mea.

Mă grăbesc să dictez.

N-am o imagine prea clară. Nu cunoaştem încă dedesubturile. Nu ştiu care dintre acţiunile şi cuvintele mele sau ale altora au grăbit groaznicul flagel care ne pândeşte.

2

Impresia mea e că totul a început din ziua când am căpătat la fotbal o lovitură neobişnuit de puternică; mai precis, de la discuţia ce a urmat, între Mac şi mine.

Începutul zilei a fost destul de banal. Spre deosebire de rugbi, în fotbalul nostru e permis să ataci adversarul şi

când n-are mingea la el. Unii, când m-au blocat, au interpretat cam larg această regulă. Am leşinat şi am fost scos de pe teren. Mi-am revenit repede, dar nasul mi se umflase. Şi avea să mă doară zile în şir.

După-masă, când am plecat la lucru, îl pipăiam mereu. Mă enerva mai mult decât ar fi trebuit. Îmi place să-mi mân organismul, să funcţioneze totul perfect.

În drum spre laborator, nu am avut senzaţia că aş fi urmărit. Prin filtrele de aer, simţeam căldura de afară, umezeala coastei noastre de răsărit, o umezeală care sâcâie şi îţi dă senzaţia că eşti jilav. Nu era însă o căldură care să mă moleşească excesiv, să-mi tulbure limpezimea senzaţiilor. M-am pus în legătură cu pilotul automat al laboratorului şi am început să cobor. Aparatul meu magnetic nu face zgomot, nu te scutură: zborul mă recreează. Lovitura primită nu-mi lăsase decât o senzaţie de enervare; nici o clipă, în acea după-amiază, nu m-am îndoit de constatările simţurilor mele.

De pe acoperiş, am coborât în biroul coordonatorului principal şi l-am rugat să-mi aprobe o oră de lucru peste program. Dau câteva lămuriri, pentru că nici acum poziţia mea nu e înţeleasă corect. Acizii nucleici, care sunt unul dintre purtătorii principali ai eredităţii, îmi cer un studiu atent şi îndelungat. Spirala pe care sunt organizaţi acizii poartă un soi de mesaj. Au existat triburi primitive care foloseau drept scriere unduirile şi nodurile frânghiuţelor şi lianelor. Cam la fel, cu mâna naturii, pe spirala nucleică sunt înscrise multe din comenzile pe care şi le va da viitorul organism în dezvoltarea sa. E poate umilitor pentru fiinţa omenească, dar dacă nasul nostru e prea mare sau prea mic, dacă unii dintre noi am moştenit de la mama un auz cam slab sau de la tata o înclinaţie spre hipertensiune, multe dintre aceste amănunte au fost înscrise, ca într-un proces-verbal, de natura atât de des rutinieră şi birocratică: le-a trecut pe spirala acidului nucleic, în procesul verbal de

predare a vieţii de la părinţi la un nou organism.

Tocmai aici intervine conflictul meu cu coordonatorul. Un proces verbal obişnuit poate fi scris pe orice hârtie. Acizii de felul dezoxiribonucleicului folosesc însă mai multe planuri, au o dimensiune prea adesea neglijată în cercetările chimice: timpul. Procesul verbal poate fi băgat într-un sertar şi aşa rămâne; în natura vie însă, procesul verbal se modifică o dată cu trecerea timpului, legile chimice se subordonează legilor biologice, iar acestea sunt legi ale obişnuinţei, repetării, legi încete, ale timpului; şi, din cauza timpului, sunt legi pe cât de tradiţionaliste, pe atât de schimbăcioase. De aceea, pentru a „sparge codul” — cum spuneau spionii pe vremuri — pentru a descifra codul acizilor nucleici am nevoie de timp. Trei ore de muncă nu-mi ajung.

Or, se ştie, ca să lucrezi mai mult de trei ore, îţi trebuie o derogare specială. Clătinându-şi din când în când capul înălbit, coordonatorul principal a ascultat în linişte cererea mea. N-a vrut să-mi aprobe nici o oră în plus.

— După trei ore, mi-a răspuns el, dacă lucrarea cere continuitate, o predai următorului.

S-a încruntat pentru o clipă, apoi mi-a zâmbit.

— Există în natură procese care durează mii şi milioane de ani. Nu cumva ai pretenţia să le urmăreşti până la capăt?

M-am dus în laboratorul meu, m-am oprit în faţa oglinzii şi mi-am pipăit nasul. Parcă se mai umflase, în odaie plutea un miros obsedant; înaintea mea lucrase o fată care se parfumează mai mult decât trebuie. Pe masa de lucru uitase un vibrator dintre acelea care dau roşeaţă naturală obrajilor. L-am zvârlit într-un colţ. Totul mă sâcâia. O albină rătăcită nu ştiu de unde zbârnâia prin odaie; la nasul meu umflat, numai asta îmi mai lipsea, să mă înţepe. Am vrut să-i vin de hac, dar se liniştise, era ascunsă şi am lăsat-o în pace. Fata dinaintea mea ronţăie mereu

bomboane, care o îngraşă, apoi pastile, ca s-o slăbească. Treaba ei, dar să nu-mi lase mie cutiile pe masă. Le-am azvârlit alături de vibrator. Am apăsat pe buton, să-mi vină pe pâlnie cultura pe care mi-o pregătisem. Maşina noastră de sortare se zăpăcise, nu ştiu ce avea, a durat aproape trei minute până să-mi trimită materialul. În totul am pierdut vreo zece minute, dar avusesem grijă să vin puţin înainte de oră.

Lucram de vreo jumătate de ceas, când s-au aprins avertizoarele. De când s-a descoperit că zgomotul influenţează particulele pe care le analizezi la microscopul fotonic, laboratorul meu are şi el izolare acustică şi e încuiat pe dinăuntru. Nimeni nu poate intra fără să-i dau liber.

Am închis microscopul în boxa de izolare şi uşa s-a descuiat. Fusesem imprudent. Ar fi trebuit să mă uit, să văd mai întâi cine mă caută. Mac Cragg a năvălit înăuntru cu braţele larg desfăcute.

— Să te văd, să te văd, imagine a perfecţiunii omeneşti! Ah, ce mai cartof! Băiatul perfect — şi un nas borcănat!

— Mac, du-te la dracu', i-am spus. Lasă-mă să lucrez.

S-a aşezat şi şi-a aprins o ţigară. După părerea mea, Mac e una dintre ultimele lichele rămase pe suprafaţa pământului. Dacă ar fi antipatic, ar fi complet inofensiv. Dar e simpatic, ştie asta, se răsfaţă, poate că altminteri nici n-ar fi reuşit să devină lichea. De o crimă însă, desigur, n-aş putea să-l bănuiesc.

— N-ai plecat încă?

— Urmează o conferinţă, a zis el pufăind provocator din ţigară. Băiatul perfect o să-mi explice că n-are voie să lucreze mai mult de trei ore. Dar băiatului model nu-i ajung trei ore. De aceea, îi pare rău de fiecare minut pe care-l pierde cu licheaua.

— N-o să-ţi ţin nici o conferinţă. Dacă nu te cari

imediat, te arunc afară.

Ochii lui verzi, bulbucaţi, cu ceva neruşinat în ei şi înconjuraţi de nişte cearcăne nefireşti pentru vârsta lui, au sclipit; are o ironie binevoitoare.

— Nu, zău, am ceva serios, ascultă-mă numai două minute.

Mac, i-am spus, e definitiv: exploatarea a fost demult desfiinţată. De ce să muncesc pentru tine? Am fost slab, ţi-am făcut până acum trei lucrări, dar gata, s-a terminat

— E vorba de un studiu asupra legăturilor dintre naşteri şi ereditate.

Ştia că tot ce are legătură cu ereditatea mă interesează.

— Degeaba, Mac. Tu eşti mamoş, nu eu. De ce să cunosc domeniul tău mai bine decât tine? Si de ce să muncesc pentru tine?

— Nu munceşti, Milt dragă. Te amuzi. Munca, în comunism, e o necesitate vitală. Trei ore nu-ţi ajung. Poftim, eu îţi ofer mai mult: te distrezi în orele libere, pentru tine e un fleac, faci chestia asta pentru Mac al tău, o să-ţi comunic mâine titlul exact, că mi-a fost lene să-l notez.

Vorbea agale, parcă indiferent, zâmbea ticălosul.

— Eşti un fenomen, i-am spus. Eşti ultimul de pe faţa pământului. De ce dracu' nu ţi-ai ales o activitate care să-ţi placă?

— Pentru că niciuna nu-mi place, a zis el candid. Nu-mi place să muncesc.

În momentul acela s-a aprins un avertizor. Am dat liber: în aparatul meu a răsunat o voce de femeie.

— Doctorul Milton Kipfer? Aici Loreta Durand, din Paris.

3

Ecranul meu este destul de mic, culorile nu

întotdeauna destul de fidele. Am văzut însă destul de clar o faţă pe care azi o cunosc mai toţi oamenii. Unii specialişti m-au întrebat mai apoi ce mi-a plăcut în expresia Loretei. Nu e vorba de felul cum strălucesc ochii mari şi albaştri în obrazul ei mat sau de alte amănunte: e vorba mai curând de ansamblu — o feminitate scoasă în relief, prin contrast, de ceva extrem de hotărât în expresie, aproape tăios.

— Dă-i drumul! am răspuns în micul meu aparat. Cu ce pot să-ţi fiu de folos?

Nu eram prea politicos, dar Mac mă plictisise; mă sâcâia şi nasul. Stilul nostru americănesc, mai rapid, poate oleacă brutal, nu prea le place francezilor, oameni care abia de curând s-au hotărât să renunţe la dumneavoastră.

— Loreta Durand, a repetat ea, credeam că ai auzit de mine.

— Numele de Durand mi-e într-adevăr extrem de cunoscut.

A încasat mica ironie fără să clipească.

— Ce să-i faci, a recunoscut ea pe un ton neaşteptat de dulce, e un nume banal la francezi. Nu toţi oamenii au norocul să poarte un nume celebru încă din secolul XX.

Făcea aluzie la străbunicul meu.

— Da, i-am spus, sunt strănepotul unui bandit atomic, celebrul Edward Kipfer. Şi? Cu ce pot să te ajut?

— Lucrăm în acelaşi domeniu, a început dânsa. Eu însă studiez ereditatea mai mult dinspre latura socială, în raport cu baza chimico-statistică.

— Îmi pare bine de cunoştinţă. Şi?

— Experienţele pe care le-ai făcut săptămâna trecută se contrazic cu rezultatele obţinute de mine. Am material proaspăt. N-ai vrea să te repezi până aici, pentru o confruntare?

— N-am chef să mă reped până la Paris şi nu ştiu de ce aş face-o, de vreme ce tu ai nevoie de mine şi nu eu de tine.

— Asta rămâne de văzut, a zis ea ameninţător. Dispun de fapte care... Dar e okay (şi a subliniat, cu oarecare ironie, expresia americănească.) E okay: vin eu la tine. Într-o oră şi ceva sunt acolo.

— Okay, i-am răspuns sec şi am decuplat. Se grăbea tare: dacă voia să vină numai într-o oră de la Paris, însemna că ia o navă din acelea urgente, care te trec oceanul în douăzeci de minute.

4

Nu puteam să-mi închipui că discuţia mea cu Mac ar putea interesa vreo altă persoană, invizibilă. Acum însă, sunt sigur că am fost tot timpul ascultaţi, nu ştiu pe ce cale. Spionaţi, în sensul cel mai vechi şi mai propriu al cuvântului.

Mac Cragg şi cu mine ne cunoaştem din copilărie, suntem de aceeaşi vârstă. Când s-a hotărât ca elevii să nu mai fie supravegheaţi la examen, să-l dea singuri, controlându-şi răspunsurile cu ajutorul maşinii, Mac a fost singurul care a lăsat maşina „să-i sufle”. I-am spus-o şi n-a negat.

— Îmi place să mai mint din când în când, a râs el. Mă amuză.

Elevii şcolii noastre au hotărât o cursă de răsunet: 40 de kilometri înot, stil liber. Ar fi fost prima oară că toţi elevii unei şcoli parcurg această distanţă. Dar unul, unul singur, a abandonat: desigur, Mac. Îi era lene. Şi aşa mai departe, mereu.

Ne-am ocupat de el, cu toţii. Dar e foarte şiret.

La ananghie, se trage îndărăt în scoica lui ca un melc, lucrează bine.

Interesul pe care i-l port se explică — afară de o simpatie obscură, nemotivată, de care mi-e ruşine — prin teoriile mele despre perfecţiunea omenească. După mine,

specia umană, care a luat prin marxism comanda propriei ei evoluţii sociale, poate acum să-şi conducă în mai mare măsură şi evoluţia biologică; desigur, tot pe baza legilor obiective. Omenirea tinde spre perfecţiune şi poate să grăbească acest proces. Mac e însă excepţia enigmatică, imperfecţiunea uluitoare care mă intrigă şi al cărei mecanism nu-l pot pătrunde.

Discuţiile cu Mac se învârt de obicei în jurul teoriilor mele. Nu ştiu ce interes ar fi avut cineva să ne spioneze.

Când a văzut că nu mă las înduplecat, Mac a spus:

— Perfecţiunea de care vorbeşti nu e decât cruzime. Perfecte nu pot fi decât maşinile. Dorinţa ta de a fi perfect e dorinţa de a fi o maşină. Uite, de aceea eşti crud cu mine.

— Crud, pentru că nu vreau să-ţi fac lucrarea.

— Milt dragă, mi-a spus el, uiţi că nu toţi oamenii sunt la fel de înzestraţi. Ţie îţi dă mâna să vorbeşti toată ziua despre perfecţiune. Tu ai un metru optzeci şi trei, nu ca mine, tu ai nişte muşchi care mă îngrozesc, tu, dacă vrei, adormi un minut după ce-ai pus capul pe pernă şi te trezeşti exact la ora dorită, eşti şi arătos, n-ai nevoie să-ţi baţi capul când vrei să cucereşti o femeie, ai o memorie electronică şi lucrezi de cinci ori mai repede decât mine. Zău, pentru tine lucrarea asta e un fleac, mie mi-ar lua o săptămână-două, cu dureri de cap!

— Mac, eşti un mincinos. Am muşchi pentru că mi i-am exersat, nu am lenevit ca tine. Capul, mi l-am pus la treabă. Plămânii nu i-am îmbâcsit cu ţigări, ca tine. Voinţa, mi-am călit-o...

— Ţi-ai călit-o pentru că ai vrut, a râs el. Ca să vrei să-ţi căleşti voinţa, trebuie mai întâi s-o ai. Eu însă n-am, obosesc.

— Nu ştiu cum reuşeşti, că toată ziua nu faci, mai nimic!

Începea cearta cu care se încheie de obicei discuţiile noastre. Nu ştiam că ne aşteaptă altă încheiere. Mac a

sorbit din ţigară parcă nu numai cu buzele, ci şi cu nasul, şi mi-a răspuns:

— E atât de plăcut să nu faci nimic. Nici măcar să nu te odihneşti. Tu, Milt, când te odihneşti, vrei să ştii cât şi cum te odihneşti, după ce metodă şi cu ce scop. Mie îmi place să mă odihnesc fără să observ că m-am odihnit. Şi pentru că n-am băgat de seamă, la urmă sunt şi mai obosit.

— Pentru că flecăreşti toată ziua.

— Fă-mi lucrarea, a zis el.

— Nu ţi-o fac. Pleacă, până nu te scot cu forţa! Pleacă odată, că vine acum parizianca; o să-mi pierd destul timp şi cu ea!

Îmi dau seama acum, Loreta Durand a fost singurul element nou al convorbirii noastre. Prima înştiinţare despre duşmanul din umbră s-a ivit tocmai în acea după-amiază când am cunoscut-o pe Loreta.

— Nu plec, a zis el, şi a adăugat, numai ca să mă cicălească: Nu te las singur cu fata. Mi-e frică să nu te apuci să-i faci curte. Ar fi contrar teoriilor tale despre perfecţiune. Înainte de a face curte unei fete, trebuie să vezi dacă-i normală, să-i ceri certificatele de sănătate.

— O să i le cer, îţi promit! — şi m-am sculat în picioare, să-l dau afară.

El a mai păţit-o. S-a încleştat de masă, ţipând ca din gură de şarpe:

— O să-ţi pară rău că m-ai refuzat! Eşti nedrept! Până şi copiii îşi bat joc de teoriile tale! Oamenii n-o să ajungă niciodată perfecţi!

— Ba da, după ce o să dispari tu de pe faţa pământului!

L-am smuls de la masă, ridicându-l în braţe.

— Omul, păcătosule, îi spuneam zâmbind şi purtându-l pe sus spre uşă, va deveni din ce în ce mai perfect, mai frumos, iar pe tine o să te punem într-un borcan cu spirt.

L-am proptit de zid, iar cu piciorul căutam să calc trapa

uşii. Mi-era greu, din cauză că se zbătea.

— Oamenii, păcătosule, vor deveni zei!

În clipa aceea s-a auzit un râs oribil.

A răsunat cu atâta putere, încât a sfâşiat dintr-o dată toată atmosfera aceea de şcolari care se bat în joacă.

Nu mi-aş fi închipuit vreodată că sunetul unei voci poate provoca un efect atât de brusc şi puternic. Mi-a zbârlit spinarea ca la un animal. Mă aflam în odaie cu Mac, numai noi. Uşa nu apucasem s-o deschid.

— Tu ai râs aşa? l-am întrebat.

El, pălind, mi-a făcut semn că nu. Îi dădusem drumul din încleştare, dar rămăsese lipit de perete, parcă ţintuit de forţa acelui râs bestial. N-avea nici un rost să mă uit la uşă sau la fereastră: izolarea acustică a laboratorului meu e perfectă.

Niciodată n-am ştiut ce e frica. Am avut unele emoţii la prima aruncare cu paraşuta sau când am ieşit întâia oară în vidul din afara rachetei. Dar întotdeauna erau emoţii lucide, pe care le ţineam sub control.

Mi-am dres glasul.

— Cum îţi spuneam, am reînceput pe un ton cât mai normal, oamenii vor deveni zei şi nimic nu-i va putea readuce la vechiul stadiu.

Atunci — distinct — s-a auzit din nou un hohot de râs. Un hohot prelung, scârbos, inuman şi care părea totuşi scos dintr-un gâtlej de om, ceva bestial, de o răutate care te înfiora. Nu era numai felul inexplicabil în care răzbise râsul acela până la noi. Nu era numai puterea lui. Te cutremura mai ales capacitatea câtorva sunete de a transmite, atât de precis şi de obscur totodată, ceva hidos, batjocoritor, neomenesc, animalic, încărcat de cruzime. Ceva ce îţi provoca un sentiment umilitor şi exasperant, neîncercat niciodată până atunci: teama de necunoscut.

| PIESA nr. 2 |

DECLARAŢIILE LUI MAC CRAGG
(Extrase din raportul comisiei de psihiatri)

Deplasându-ne la locul unde se află internat mamoşul Mac Cragg, în vârstă de 28 de ani, noi, comisia internaţională de psihiatri, am constatat că şocul nervos suferit îl împiedică, într-adevăr, să dicteze declaraţii coerente cu privire la recenta nenorocire.

Din examinarea bolnavului rezultă totuşi că se poate pune bază pe amintirile lui cu privire la discuţia pe care a avut-o acum un an cu dr. Kipfer, când amândoi au auzit „un râs” fioros. În această apreciere a noastră, ne bazăm pe următoarele:

Există maladii mintale care ating doar anumite zone ale memoriei şi judecăţii, lăsând neatinse alte zone. Sunt perturbate numai amintirile care au legătură cu faptele ce au produs şocul. Or, între momentul când Mac Cragg a auzit râsul menţionat, şi momentul când s-a produs şocul nervos, a trecut aproape un an. Se poate afirma cu siguranţă că şocul nervos a fost provocat exclusiv de evenimentele săptămânii trecute. Bolnavul nu vede vreo legătură între cele două grupe de fapte, iar comisia s-a ferit să-i sugereze o asemenea posibilitate.

Declaraţiile lui Mac Cragg coincid cu afirmaţiile doctorului Kipfer.

— În acea după-amiază, spune el, am stat de vorbă cu Kipfer despre o lucrare pentru care îi ceream ajutorul şi despre posibilitatea speciei umane de a atinge un anumit soi de perfecţiune, aşa cum o vede cu exagerare Milt. În momentul când Milton a spus că oamenii vor ajunge adevăraţi zei, s-a auzit un râs fioros.

— Sunteţi sigur că n-a râs doctorul Kipfer?

— Tot atât de sigur ca de mine. De altminteri, eram

unul lângă altul; tocmai mă înhăţase, să mă împingă, în glumă, afară din laborator. Nu suntem sperioşi, dar era ciudat cum a putut răzbi râsul acela într-un laborator cu izolare acustică.

— Aţi controlat izolarea?

— Nu din prima oară. Milt şi-a repetat cuvintele şi râsul a răsunat din nou, clar, distinct. Milt s-a schimbat la faţă şi a repetat fraza a treia oară. Nu s-a mai auzit nimic. Am controlat imediat instalaţia de izolare: era perfectă. Milton nu apucase să deschidă uşa.

— Aţi anunţat pe cineva de cele petrecute?

— N-am dat prea mare importanţă incidentului. Am căutat, poate inconştient, să-l uit. Rămăsesem cu o senzaţie penibilă. De altminteri, a sosit imediat Loreta Durand şi ne-a schimbat firul gândurilor,

Condiţiile care, unsprezece luni mai târziu, i-au provocat şocul nervos nu rezultă clar din declaraţiile lui Mac Cragg. În această privinţă trebuie să ne bazăm pe o serie de fapte binecunoscute, precum şi pe declaraţiile făcute de Milton Kipfer şi Loreta Durand.

Comisia socoteşte însă că, după ce tratamentul îşi va arăta efectele, Cragg va fi în stare să înfăţişeze coerent faptele ce i-au provocat şocul. În momentul de faţă, orice presiune asupra lui i-ar înrăutăţi starea.

(Urmează motivarea medicală şi semnăturile.)

| PIESA nr. 3 |

CONCLUZIILE COMISIEI DE EXPERŢI ÎN ACUSTICĂ ŞI OPTICĂ

...Recapitulând faptele şi datele tehnice înşirate până aci, comisia acustico-optică stabileşte aşadar că:

— În ziua convorbirii sale cu dr. Mac Cragg, Milton

Kipfer lucra la un microscop de tip fotonic cu proiecţie (în momentul de faţă, depăşit).

La scară infinitezimală, anumite sunete pot influenţa porţiuni ale materiei şi imaginea din microscoapele de mare putere. De aceea, încăperea în care lucra Kipfer era izolată din punct de vedere acustic. Liniştea absolută fiind insuportabilă psihicului, exista în cameră un aparat de zgomote, calculate la o tărie şi frecvenţă care nu afectează substanţele din microscop.

Analiza făcută de comisie a stabilit că izolarea acustică a laboratorului este perfectă. Fereastra laboratorului nu e dintre acelea care se pot deschide: ea înlesneşte numai pătrunderea luminii naturale; aerul e adus de instalaţii care îl condiţionează şi care filtrează zgomotul. Kipfer se afla lângă uşă, dar n-o deschisese. Uşa e încuiată automat.

,,Râsul oribil" (după declaraţia dr. Kipfer), „râsul fioros" (declaraţia dr. Cragg) nu avea cum pătrunde în laborator, cum nu putea pătrunde orice alt zgomot.

În căutarea unei explicaţii, comisia a fost nevoită să ia în consideraţie următoarele ipoteze:

a) Milton Kipfer şi Mac Cragg au avut o halucinaţie.

Verificarea acestei ipoteze depăşeşte competenţa noastră. Dar ne bizuim pe concluziile psihiatrilor şi ale celorlalte comisii. Cei doi au auzit ceva.

b) Laboratorul, perfect izolat în prezent, nu era încă izolat cu un an înainte, mai precis în ziua când Kipfer şi Cragg au auzit râsul menţionat.

Această ipoteză ne-a părut şubredă. Izolarea e automată, permanentă, iar Kipfer şi Cragg au controlat-o imediat, în amănunţime. La orice defect, se aprind automat avertizoarele.

Ipoteza a căzut definitiv când comisia a analizat, pe baza fişierului electronic, rezultatele cercetărilor microscopice făcute de Kipfer în acea după-amiază.

Nu se vede urma vreunui zgomot care să se fi produs

în timpul cât substanţele se aflau la microscop. Acidul nucleic pe care îl studia Kipfer — mai precis, preparatul respectiv — nu poartă urmele vreunor zgomote.

După cum declară Kipfer, în timpul convorbirii microscopul a fost ţinut într-un izolator de zgomote (o boxă). Dacă sistemul de izolare n-ar fi funcţionat perfect, lucrul s-ar oglindi în substanţele cercetate.

c) Suntem obligaţi să luăm în considerare şi o a treia ipoteză. Poate că există mijloace necunoscute pentru a străbate blindajele acustice şi a transporta un zgomot la destinaţia dorită.

Pentru ca un zgomot să pătrundă dinafara odăii laboratorului, era nevoie de sunete cu o intensitate echivalentă cu explozia unui detonant de 2 megatone. Or, în afara odăii nu s-a auzit vreun zgomot neobişnuit de puternic. Mai mult, râsul pomenit de cei doi a avut puterea de a răzbate în odaie, dar n-a putut străbate cutia izolatoare în care era ţinut microscopul.

Rezultă că forţe, sau persoane pe care le ignorăm au putut transporta şi localiza un zgomot — râsul — exact în zona auditivă a lui Kipfer şi Cragg, nici mai departe, în afara odăii, nici în boxa izolatoare. Cu alte cuvinte, râsul le era destinat.

Cine, cu ce scop? — întrebarea depăşeşte cadrul cercetărilor noastre. Totuşi, am vrea să atragem atenţia asupra unui aspect. Dacă zgomotul a putut fi transportat astfel, ar putea fi transportate şi alte forme de energie. Chiar simpla transportare a sunetului, de vreme ce zgomotul provoacă modificări în substanţele microscopice, poate aduce consecinţe nebănuite şi primejdioase.

d) Comisia socoate că această a patra ipoteză este cea mai realistă.

Sunetele râsului menţionat au fost transportate în laboratorul doctorului Kipfer cu ajutorul unui amplificator de proporţii minuscule, de tip microtranzistorial sau

micromolecular. Laboratorul este izolat faţă de sunete, dar nu faţă de undele radio. De aceea, a transmite impulsuri acestui amplificator n-a constituit o problemă tehnică prea dificilă. Sunetul însă, odată produs în odaie, n-a avut tăria uriaşă necesară pentru a răzbi prin cutia (boxa) izolantă a microscopului şi n-a lăsat urme asupra substanţelor analizate.

Un aparat de recepţie minuscul, de mare putere, n-are nevoie de difuzor: îi este îndeajuns să aibă la dispoziţie aer. Dacă spaţiul este suficient de larg, se creează o coloană de aer care, pusă în vibraţie, redă sunetul cu fidelitate. Proporţiile mici ale receptorului amplificator au făcut cu putinţă introducerea lui în laborator fără ca doctorul Kipfer sau Mac Cragg să-l observe. De aceea, după părerea comisiei, soluţia problemei poate fi aflată, cel mai probabil, prin studierea amănunţită a obiectelor care se găseau în ziua aceea în laborator şi chiar a obiectelor pe care le purtau asupră-le Kipfer şi Cragg.

Comisia optico-acustică recomandă, aşadar, analizarea atentă a amintirilor şi declaraţiilor lui Kipfer şi Cragg; există şanse ca, printre obiectele menţionate de ei, să se afle şi aparatul de recepţie. Din păcate, faptul că de atunci a trecut un an îngreunează cercetarea noastră.

(Urmează semnăturile.)

| PIESA nr. 4 |

TESTAMENTUL LUI MILTON (MILT) KIPFER
(continuare)

5

Acum, după ce s-a produs catastrofa care mi-a răscolit viaţa şi care, după toate aparenţele, ameninţă existenţa omenirii însăşi, privesc îndărăt şi mă întreb de ce şirul dezastrelor a început tocmai cu mine.

Bănuiesc că şi din cauza antecedentelor mele, a familiei din care mă trag.

Am ezitat mult înainte de a pune în fruntea acestei dictări titlul de testament. Cuvântul e de mult scos din uz. Cu atât mai nepotrivit este el în cazul meu. N-am pentru care urmaşi să las un testament. Ştiu sigur că spiţa Kipferilor, care se trage de la străbunicul meu atomistul, se va stinge definitiv o dată cu mine. Chiar dacă m-aş întoarce teafăr din expediţia care îmi stă în faţă, cu mine se încheie ramura americană a Kipferilor.

Edward Kipfer, născut la începutul secolului XX, era un austriac cu ceva sânge unguresc în vine, dinspre partea mamei. Se trăgea dintr-o familie înstărită ; dar, fie pentru că se îndrăgostise în tinereţe de o evreică, fie din alte pricini, regimul lui Hitler nu i-a plăcut. Cred mai curând că averile familiei austriece erau ameninţate de bancherii germani din spatele lui Hitler. Puţin înainte de anexarea Austriei, familia lui Kipfer s-a refugiat în Anglia. Edward, cum se întâmpla uneori la a treia sau a patra generaţie de oameni bogaţi, enervat de dispreţul pe care societatea îl arăta fiilor de bani-gata, voise să se facă remarcat pe alte căi decât cea a afacerilor. Studiase cu îndârjire ştiinţa atomică, pe atunci la primii paşi. La ora refugiului în Anglia era un tânăr om de ştiinţă gata format. L-au atras peste Ocean laboratoarele pe care suflul războiului n-avea să le atingă. A lăsat-o în Anglia pe iubita primei tinereţi şi s-a căsătorit cu o americancă, devenind repede cetăţean american. Familia lui, care rămăsese în Anglia, n-a reuşit să evite ruina. În timpul războiului, când Anglia era supusă blocadei, Edward nu prea a avut legături cu familia; apoi a uitat cu totul de ea.

Dacă Diavolul a existat vreodată, e sigur că trăia în sufletul acestui om. Îl fascinau, îl ameţeau posibilităţile distrugătoare ale ştiinţei. Făcuse parte din echipa savanţilor europeni refugiaţi din Europa, cei care au lucrat la crearea primei bombe atomice. Einstein, Fermi, Szilard, mai toţi, fuseseră animaţi de teama ca nu cumva Germania hitleristă să descopere prima groaznicul secret. Când l-au căutat pe Roosevelt, tocmai despre această primejdie i-au vorbit. Iar mai târziu, când au căpătat siguranţa că savanţii nazişti sunt încă departe de bombă şi că războiul se va termina curând prin victoria aliaţilor, au cerut sistarea lucrărilor; în nici un caz, au spus ei, să nu fie aruncată bomba. Aceasta a fost şi poziţia tinerilor savanţi americani care lucrau alături de refugiaţii europeni. Dar era prea târziu. America anului 1945 investise bani în bomba atomică şi voia să-şi scoată dividendele: iar dividendele trebuiau să fie, în intenţia investitorilor, înspăimântarea lumii şi mai ales a aliatului de ieri, Uniunea Sovietică.

Străbunicul meu a fost dintre puţinii savanţi care s-au pronunţat tot timpul pentru bombă. Chiar şi după încheierea unui Pact Tripartit, faimos pe atunci, pentru interzicerea exploziilor în trei medii, el voia cu tot dinadinsul continuarea experienţelor nucleare şi a înarmărilor. Credea că, de vreme ce în tinereţe fugise de Hitler, el e oricum un democrat; avea convingerea că nimeni nu îl poate bănui de reacţionarism. De fapt, nici nu-i păsa de asta. Fotografiile păstrate în familie, revistele pe care le-am consultat îl arată drept un om înalt şi voinic, cu sprâncene groase, cu ochi verzi mari si sclipitori. Figura unui om normal şi chiar simpatic, de nu i-ar pluti permanent în colţul stâng al gurii un zâmbet neplăcut. Împreună cu Teller, un atomist cu care semăna până şi în biografie, străbunicul meu s-a lansat într-o acţiune care l-a făcut odios. El, noul-venit pe pământul Americii, i-a denunţat pe Oppenheimer şi pe alţi americani get-beget, savanţi care

aveau ezitări în ce priveşte construirea bombei cu hidrogen.

Mulţi care au scris pe atunci despre Edward Kipfer susţineau că îl orbeşte anticomunismul şi că de dragul acestei uri oarbe ar fi gata să târască lumea într-o catastrofă. Eu nu sunt de aceeaşi părere. L-am studiat, am studiat cu grijă însemnările intime rămase de la el, amintirile care au circulat prin familie. Era invers, era, dacă se poate spune astfel, mai rău.

Ceea ce îl pasiona în primul rând nu era anticomunismul, ci distrugerea lumii însăşi. Ura lui pentru ţările socialiste din acea vreme era o ură secundară, derivată. El ura omenirea întreagă, ale cărei interese le apărau pe atunci aceste ţări. Poate că în această privinţă Kipfer se deosebea de Teller, aşa cum doi fraţi, la fel de răi prin temperament, prezintă totuşi mici diferenţe în răutatea lor.

Străbunicul meu, cu accentul lui austriac, putea să recite din memorie zeci de pagini din Faust; era convins că ştiinţa omenească a fost împinsă înainte de Mefisto, de rău şi numai de rău, de inteligenţa castelor, stăpânitorilor, mai ales de necesităţile tehnice ale războaielor. Pentru el, războaiele însemnau progres.

„Aceasta, scrie Edward Kipfer în însemnările sale, a fost o formă de progres deficientă, impură. Meschinele calcule omeneşti, lăcomia şi instinctul de conservare se amestecau în domeniul ştiinţei, asigurau un echilibru precar. Războiul se oprea, şi la fel şi progresul. Pe deasupra hecatombelor de victime ale dezastrelor, omenirea scăpa cu bine, ultimele concluzii nu erau trase.”

El voia o ştiinţă pură, dusă până la capăt, o ştiinţă fidelă ei însăşi, adică o ştiinţă care să nu fie influenţată de instinctul de conservare al omenirii. Dacă principiul răului a împins înainte toate, dacă ştiinţa are un caracter „mefistofelic”, de inteligenţă combinată cu răutate, atunci să lăsăm acest principiu să acţioneze până la capăt, zicea

el, să avem curajul de a privi până în fundul prăpastiei şi de a afla adevărul ultim.

— Dacă omenirea va pieri, i-a spus el odată unui ziarist, de unde ştii dumneata că nu se va naşte, datorită iradiaţiilor nucleare, o formă superioară a vieţii şi inteligenţei?

Era de părere că la un om de ştiinţă curiozitatea trebuie să stea deasupra umanitarismului. Socotea că, o dată cu el, inteligenţa omenească s-a eliberat, pentru prima oară în istorie, de teamă şi slăbiciune. „Au mai existat şi altădată oameni ca mine, admitea el, dar n-au avut norocul să dea peste asemenea posibilităţi tehnice."

Într-un cuvânt, socotea că experienţa unui dezastru nuclear mondial e mult prea interesantă ca să nu fie încercată.

Astăzi pare inexplicabil cum de a putut exista şi mai ales cum de a fost lăsat să acţioneze un asemenea nebun de nivel înalt — căci dacă nebunia se manifestă adesea printr-o idee fixă şi irealizabilă, trebuie să admitem că el a dezvoltat în creierul său, până la capăt, cu forţa logică a unui maniac, ideea ce îl anima. Cine a studiat însă societatea în care trăise Edward Kipfer şi forţele ce o stăpâneau, ştie că demenţa nu era sancţionată decât atunci când se manifesta în formele ei elementare, biologice. Câte un nebun de nivel înalt putea răzbi până la conducerea armatei, dar pilotul care participase la aruncarea primei bombe atomice fusese — numai pentru că avea remuşcări, pentru că era un om normal şi voia să acţioneze pentru pace — fusese internat într-un ospiciu.

De altfel, străbunicul meu, chiar în condiţiile care existau pe atunci în America, avea grijă să-şi ascundă ideile. Ştia că mulţi americani, dacă i-ar fi cunoscut adevăratele păreri, l-ar fi urât; că, pe o cale sau alta, ar fi căutat să lovească în el. Cuvintele despre pieirea lumii, pe care le-a spus odată unui ziarist, au fost mai curând o

îndepărtare de la linia pe care şi-o impusese. Regreta că oamenii, fiind alcătuiţi din carne şi sânge, din interese şi prejudecăţi, din dragostea pentru copiii lor şi alte sentimente „animale”, cum le numea el, vor neapărat să trăiască. Chiar oamenii de ştiinţă, spunea Edward cu părere de rău, sunt mai întâi oameni şi abia apoi savanţi. Inteligenţa mefistofelică n-are voie să uite de asta şi să neglijeze camuflajul. A scris vreo trei cărţi, căutând să dovedească „ştiinţific” că experienţele nucleare n-ar avea urmări mai rele decât o radiografie sau decât fumatul. De aceea, experienţele nucleare nu ar trebui interzise, mai ales că — susţinea el — nu există posibilitatea de a controla cum aplică Uniunea Sovietică acordul. În construirea argumentată a minciunilor, nu avea nici un fel de remuşcare.

— E condiţia oricărui spirit superior, a spus el odată. Toate spiritele superioare, ca să înduplece oamenii să facă ceva interesant, au trebuit să-şi ascundă ţelurile reale, să le vorbească de religie, de neam, spaţiu vital sau altele; eu, cel puţin, nu le vorbesc de iad, ci numai de pericolul roşu: mie unul, minciuna mea mi se pare mult mai mică, iar ţelul mult mai interesant — distrugerea, măcar în parte, a planetei.

Era un dezrădăcinat. Patria veche şi-o lăsase, iar pe cea nouă n-o iubea. Nu mai avea mult de trăit, şi nu-l lega nimic de lume. Americanca pe care o luase, o bogătaşă răsfăţată, îl înşelase cu şoferul, cu bucătarul, cu cine se nimerea; după un timp, ajunsese să fie pasionată numai de generalii de aviaţie, iar apoi, când pasiunea asta îi trecuse, începuse să se lege de nevestele generalilor; lua şi stupefiante. Edward Kipfer avea şi un fiu. Existenţa lui Anthony însă nu făcea decât să-l înverşuneze în ura lui faţă de oameni.

Kipfer-junior studiase şi el fizica, dar refuza să dea ajutor la crearea de bombe. Ieşise din universitate convins

că savanţii nu trebuie să facă politică, deoarece nimic nu e sigur, nu se ştie cine are dreptate. Un singur lucru, zicea Tony în tinereţe, e sigur şi e cu siguranţă bun: să vezi cu ochii tăi că salvezi viaţa unui om osândit de boală. Se despărţise de taică-su, hotărât să lucreze la descoperirea cauzelor cancerului. Dar, fie din cauză că avea un caracter intransigent, fie pentru că taică-su îi punea pe furiş piedici — ca să-l oblige, cu ajutorul mizeriei, să se întoarcă în casa părintească — Tony se izbise de greutăţi serioase. Alţii reuşeau să mai facă cercetări paşnice, dar el se apucase să denunţe escrocheriile marilor firme de medicamente. Senatul, în urma scandalului stârnit, instituise o comisie de anchetă. Oamenii firmelor au ticluit dovezi că, dimpotrivă, Tony ar fi fost acela care a provocat moartea unor oameni, prin cercetările sale.

Ajuns în închisoare, Tony a avut timp să gândească la toate câte se petrecuseră cu el. Şi, pentru că puterea de judecată nu-i lipsea, a înţeles că degeaba salvezi viaţa unui om, dacă atâţia alţii pier din cauza războaielor şi mizeriei. La eliberarea din închisoare, după patru ani, primul drum pe care l-a făcut a fost la un sediu comunist. Pe atunci comuniştii americani erau prigoniţi; Tony, de acord cu tovarăşii săi, a început să acţioneze fără a se declara în mod public membru al partidului. Era urmărit însă; nu de poliţia americană, care mai avea şi scăpări, ci de un duşman şi mai implacabil: propriul său tată.

Edward Kipfer era în dilemă. Dacă îl denunţa, s-ar fi văzut că singurul fiu al savantului celebru e un comunist. Dacă tăcea, iar nu era bine: faima şi autoritatea lui Tony, ca om de ştiinţă şi militant al păcii, creşteau mereu, iar toate declaraţiile lui Edward Kipfer erau contrazise, cu mare vâlvă, de propriul său fiu. Edward Kipfer nu izbutea să-şi „astâmpere” moştenitorul. Ura lui pentru Tony devenise ceva sfânt, era dovada că el se ridică deasupra sentimentelor „animalice” care îi împiedică pe oameni să

perfecţioneze ştiinţa.

Kipfer, după cum se ştie, nu şi-a realizat scopurile, omenirea n-a dispărut răpusă de un dezastru atomic. Dar Tony a fost găsit într-o zi cu capul zdrobit, victimă a unui ciudat accident de automobil.

6

Tony era căsătorit. O cunoscuse pe Margaret Young la o serată dată în folosul unei conferinţe antiatomice. Câteva luni după ce îmbrăcase rochia de mireasă, Margaret a purtat-o pe aceea de doliu. Şi cinci luni mai apoi, a născut un băiat, un nou Anthony, botezat astfel în amintirea celui mort. Edward a încercat să-şi vadă nepotul. Dar Margaret, fără să poată dovedi, îl socotea pe bătrânul Kipfer drept ucigaşul bărbatului ei.

În atitudinea lui Edward s-a produs o schimbare bruscă. I-a propus lui Margaret o importantă donaţie bănească, mai întâi în folosul ei şi al copilului, apoi, văzând că e refuzat, în folosul partidului comunist.

— Copilul meu nu e de vânzare, a răspuns Margaret.

Edward îmbătrânise, mâinile îi tremurau, din demonica lui siguranţă de sine nu mai rămăsese nici urmă. Unii intelectuali de stânga, intimidaţi de valul prigoanei anticomuniste, i-au sugerat lui Margaret să cedeze.

— Avem numai de câştigat, spuneau ei. E imposibil ca bătrânul să-şi fi ucis fiul. N-ai văzut că după moartea lui Tony a îmbătrânit? S-a schimbat. O să ne dea bani, o să ne dea chiar şi o declaraţie contra înarmărilor. Ştim, îl urăşti, dar nu ai voie să pui sentimentele tale personale înaintea cauzei. Iar copilul, dacă te împaci cu Kipfer, va trăi mai bine.

Margaret n-a vrut. „Cazul Kipfer” a început să fie discutat în cercurile radicalilor de stânga. Margaret s-a dus la partidul comunist, iar partidul, deşi se afla într-o situaţie

grea şi avea, nevoie de bani, i-a dat dreptate. Edward Kipfer era înnebunit. Toată nepăsarea pe care o manifestase până atunci fată de familie, de viaţă, dispăruse. Ştia că se apropie de sfârşit, văzuse că planurile sale nu se realizează şi toată energia lui se concentra acum în căpătarea nepotului. Voia să-i dea noului Tony educaţia pe care nu ştiuse să i-o dea răposatului său fiu. Voia, neapărat, un moştenitor.

Scoţând la iveală unele detalii suspecte ale accidentului în care murise Tony, a învinuit-o pe Margaret Kipfer de asasinarea soţului ei, „pusă la cale de Moscova”. I-a intentat un proces care a făcut vâlvă în America, acuzând-o că ar fi nedemnă de a creşte copilul. Sute de mii de femei îşi exprimau indignarea: de ce să fie luat un copil din braţele mamei? Tony Kipfer a iubit această femeie şi şi-a urât tatăl: dreptatea este de partea lui Margaret! Altele însă, constituite în cluburile şi organizaţiile influente ale poamelor acre, făceau presiuni pentru ca Edward să-şi capete nepotul.

— America este ameninţată de comunism, ţipau ele. Nici un comunist n-ar trebui lăsat să-şi crească copiii, căci va creşte antiamericani. Mai bine i-aţi castra pe toţi!

Supuşi la presiuni, soţii bătrâni şi ginerii poamelor acre, oameni de afaceri, patroni de ziare, oameni politici, rezistau.

— Nu suntem nici noi comunişti, spuneau ei. Dar există legi; bătrânul ăsta fanatic a întrecut orice măsură.

Procesul se amâna şi Edward a încercat să-şi lichideze nora cu oameni plătiţi de el. Comuniştii organizaseră paza în jurul ei. Până la urmă, legea şi-a aplecat balanţa de partea aurului, şi Edward a câştigat procesul. Margaret a încercat să fugă în străinătate, dar a fost prinsă. Când agenţii F.B.I.-ului i-au smuls copilul din mâini, a avut un şoc nervos. Eliberată pe cauţiune — urma să înfrunte un nou proces — s-a fotografiat în rochia de mireasă. Mai era o

femeie tânără şi frumoasă. A bătut la maşină, în mai multe copii, o scrisoare adresată fiului ei, care pe atunci nici nu ştia încă să vorbească. Era o scrisoare dramatică, plină de ură la adresa lui Edward Kipfer, o scrisoare care să-i fie predată copilului la vârsta de 14 ani, împreună cu fotografia ei. A scris apoi o declaraţie către ziare. Îşi pierduse minţile. A trimis prin poştă plicuri adresate prietenilor, a scăpat de sub supravegherea familiei şi medicilor şi s-a dus la locul unde soţul ei fusese găsit cu capul stâlcit. A apăsat pe accelerator şi s-a zdrobit cu maşina de stânci.

Edward, când şi-a văzut scopul atins, s-a prăbuşit deodată: toată energia pe care o pusese în cucerirea copilului, toate forţele care mai animaseră trupul lui bătrân şi vlăguit s-au descordat brusc. Pe patul de moarte, a redactat un testament amănunţit, indicând felul cum urma să fie educat nepotul său. Desigur, trebuia ţinut în izolare, trebuia să nu afle nimic despre părinţii săi, trebuia să capete o educaţie aşa cum o înţelegea bunicul său, paralel cu cunoştinţe care să facă din el al treilea fizician al familiei.

Executorii testamentari au respectat acest program, l-au respectat cu tenacitatea de care ştiau să dea dovadă unii când era vorba de câştigat bani. Lupta, în America şi în lume, creştea. Când micul Tony a împlinit 14 ani, prietenii comunişti ai defunctei Margaret s-au străduit vreme de mai multe luni să-i predea scrisoarea mamei sale; până la urmă au reuşit.

Tony, crescut în spiritul veneraţiei pentru bunicul său, a fost zguduit. Pe furiş, privea mereu fotografia de mireasă. Până să se afle că are scrisoarea asupra lui, învăţase pe de rost toate cele zece pagini. A rămas pe gânduri. De o parte era educaţia de fier pe care i-o dăduseră oamenii bunicului său, convingerea lui că este un viitor geniu suprapus „gloatelor” comuniste care veneau la putere în tot mai multe ţări. Pe de altă parte, era mesajul trimis de dincolo

de mormânt de mama sa, un mesaj democratic, umanist, pătruns de o ură fierbinte faţă de reacţionarul Kipfer, ultimele cuvinte ale unei femei desperate, în pragul sinuciderii.

Scrisoarea nu i-a plăcut. Trăise în linişte şi izolare: ura legitimă care răzbea din fiecare rând al scrisorii, el nu putea s-o înţeleagă. Executorii testamentari îi arătaseră documente false, din care reieşea că Margaret Kipfer, mama lui, i-ar fi ucis tatăl din cauză că acesta „se abătuse de la linia Moscovei”. Şi aceste documente, despre a căror autenticitate copilul avea îndoieli, i se păreau născute din ură.

— Ură de o parte, ura de cealaltă, îşi spunea el. Avea senzaţia că în sângele lui se zbate străvechea ură dintre oamenii care-i dăduseră viaţă, dintre bunic, noră şi un tată despre care nu ştia ce să creadă. Însemnările de tinereţe ale tatălui, înainte ca acesta să devină comunist, fură aruncate în balanţă de executorii testamentari. Tony junior gândea. Lumea colonială se prăbuşise, tot mai multe ţări păşeau spre comunism. America, ajunsă ca o insulă, înăsprea teroarea. Totul i se părea ură; politica însăşi, de orice fel ar fi fost ea, îi părea un instrument al urii, o născocire a Diavolului.

Aşa se face că, într-o perioadă când majoritatea lumii se îndrepta spre acea orânduire care avea s-o izbăvească, în sfârşit, de ură şi suferinţe, Anthony Kipfer, la vârsta de 15 ani, a căzut pradă unei adânci crize mistice. Educaţia pe care o primise, ştiinţifică numai la suprafaţă, îl ducea pe canale subterane spre concluzii religioase. Ura, de orice fel ar fi fost ea, naţională, religioasă sau de natura socială, venea cică de la diavolul; urii trebuia să-i fie opusă blândeţea, la palma primită trebuia să răspunzi întinzând celălalt obraz; bolile, nedreptăţile sociale, nenorocirile nu erau decât un experiment ştiinţific prin care marele savant făuritor al lumii încerca puterea de rezistenţă a făpturilor

create în eprubeta divină. Cine rezista, se dovedea demn de lumea cerurilor; cine nu, era trimis în iad.

Catolicismul, pe care îl primise moştenire de la bunicul său austriac drept o simplă formalitate, îl atrăgea prin tradiţiile sale străvechi. E drept, vechea biserică mai arsese pe rug ceva savanţi în veacurile trecute, e drept, inchiziţia apărase o religie a urii, dar asta numai pentru că în unele veacuri diavolul, aşa cum ştie să citeze din scrierile sfinte, izbutise să se ascundă sub sutana clericală. E drept, la 14 ani Tony junior nu putea crede într-un diavol cu coarne, cum nu credea într-un dumnezeu cu barbă albă: acestea nu erau decât viziunile imperfecte cu care muritorii de rând, pe vremea când îi înspăimântau unele animale cornute şi când nu existau lame de ras, încercaseră să îmbrace principiul binelui şi al răului, care erau de esenţă divină şi diavolească. La vârsta majoratului, Anthony Kipfer, aruncând în balanţă sume mari de bani, izbuti să devină, după o perioadă neobişnuit de scurtă, preot.

Cum urmele luptei sfâşietoare din sufletul său mai erau prezente în jur la tot pasul, cum mereu afla noi dovezi fie împotriva bunicului, fie a mamei — le-a strâns pe toate în câteva albume, pe care le-am studiat atent — tânărul preot catolic donă bisericii mai toată averea şi se hotărî să părăsească America. Dar unde să pleci? Trecuse epoca misionarilor, se prăbuşise colonialismul. Popoarele de culoare, care mai simţeau încrustate în carnea lor urmele biciului şi ale fierului roşu adus de dumnezeul cel blând în care credea Anthony Kipfer, n-aveau nevoie de nici un zeu, le trebuiau centrale electrice, medicamente, un sistem eficace de apărare împotriva microbilor, a inundaţiilor şi a agenţilor neocolonialismului: nu voiau să primească la ele în ţară pe misionarul american.

Străbunicul meu, atunci, după câteva încercări de a se stabili în Oceania, s-a îndreptat spre Hawaii, pământ încă exotic care purta titlul oficial de al 50-lea stat al S.U.A.

Populaţia băştinaşă aproape dispăruse; totuşi Tony spera că un călugăr dornic de a alina suferinţele omeneşti va avea ce să facă, dacă nu la Honolulu, atunci într-unul din colţişoarele uitate ale insulelor.

Iar patimile grele care se zbătuseră în sângele Kipferilor aveau să se stângă pentru totdeauna: căci el era preot catolic, n-avea voie să se căsătorească, iar eu, Milton Kipfer, unul dintre urmaşii săi, n-aveam să mă nasc niciodată.

7

La vârsta de 25 de ani, sfinţia-sa Anthony Kipfer jr. era un tânăr înalt şi bine legat, cu sprâncenele groase ale bunicului său, cu ochi în al căror verde începuse să se amestece câte o picătură de căprui de la Margaret, cu o gură puternică, lipsită de rictusul ironic al bătrânului atomist. Deşi oficial cetăţeni ai Statelor Unite, mulţi băştinaşi din Kahoolawe nu trăiau mult mai bine decât fostele popoare coloniale, iar Tony avea destule de făcut. Dădea îngrijiri medicale, sfaturi igienice şi gospodăreşti, dar se jena să le vorbească acestor oameni simpli de un dumnezeu a cărui absenţă părea scrisă cu litere de neşters în toată situaţia mizeră din jur. Dintre toate preceptele religioase, se mulţumea să le pomenească din când în când despre blândeţe şi despre nevoia de a nu păcătui prea mult şi prea des.

Cu blândeţea era greu. Lupta de partizani se înteţea, şi la fel represaliile autorităţilor. Ura de care fugise, exista şi aci. Cu păcatele, era poate şi mai greu, în primul rând pentru Anthony însuşi. Contribuiau la asta clima provocatoare, lipsită de ierni, băştinaşele cam despuiate şi, mai rău decât toate, propriul său trup, tânăr şi viguros, în care vechiul altoi austriac, biciuit de două transfuzii succesive de mixtură americană, palpita sub nevoia de a

trăi. În laboratorul său ştiinţific, creatorul lumii, când îl făcuse pe om, îi dăduse şi ceva glande, dar asta numai ca să-i pună la încercare tăria sufletească. Era clar, numai că atotputernicul, în această privinţă, făcuse parcă unele mici exagerări, iar carnea, ticăloasa, se zbătea prea tare.

Ca şi alţi preoţi americani, Tony făcea sport; în plus, mânca puţin. Visele îi erau tulburi, dar se ferea să doarmă mult. Ajunsese să aibă lângă căpătâi un termos cu apă rece; când diavolul, cu vise nelămurite, îi agita carnea prea tare, Tony, cu un efort de voinţă, se smulgea din somnul păcătos care îl înlănţuise şi îşi turna apă îngheţată pe tot corpul. Se pare că şi bromul, luat în cantităţi masive, se dovedea un stimulent, dacă se poate spune astfel, al cucerniciei, deşi Tony avea adesea remuşcări, gândindu-se că pustnicii pomeniţi în scrierile sfinte n-au avut la îndemână asemenea mijloace moderne. În coşul pieptului i se zbătea o bărbăţie de nestins, în tâmplele sale bătea cu pumnii natura însăşi, ziua şi noaptea, cerându-şi drepturile. Fotografiile îl arată drept un bărbat extrem de frumos. Asta nu făcea decât să-i exacerbeze chinurile; diferite femei simple, fără să ştie că diavolul se foloseşte de ele, erau, în mijlocul climei calde a Hawaiiului, stârnite de acest ciudat om de gheaţă; iar unele compatrioate erau adesea agresive.

Veneau la el tot felul de băştinaşi să-i ceară sfatul şi ajutorul — mai ales hrană şi medicamente, pe care le expediau în taină partizanilor. Tony ştia de asta, dar ţinea ca oamenii să vină la el şi îşi dădea seama că altfel nu ar veni; în fond, îşi spunea el, nu le dau arme. Într-o zi a sosit în modesta lui cabană o tânără în vârstă de 18 ani, cu ochi alungiţi, cu mişcări line şi totuşi nelinştite. Tony o mai întâlnise în sat şi, din prima clipă când a văzut-o, a ştiut că-i vorba de arma supremă: ceea ce erau rachetele în mâinile strategilor militari, era Waiahaia în mâinile diavolului — o armă în faţa căreia nu rezista nici un adăpost; singura

tactică era să nu ai de-a face cu ea.

Waiahaia, din cauza frumuseţii ei răpitoare, era peţită de toţi: băştinaşii voiau s-o ia de nevastă, coloneii bazelor americane îi ofereau un apartament la Honolulu, iar soldaţii americani, dispunând de mijloace mai modeste, câte ceva din solda lor, conserve, ţigări, cosmetice. Câţiva încercaseră şi forţa, dar consătenii o păzeau ca ochii din cap; avuseseră loc incidente al căror sfârşit era semnat cu sânge. Asta dura de când Waiahaia avea 14 ani şi o plictisea profund. Cum se întâmplă în astfel de cazuri, atenţia ei fusese reţinută de singurul bărbat care nu-i făcea curte. Fata, la şcoală, învăţase cu sârg engleza, manifestase un zel neobişnuit la lecţiile de religie şi se lămurise repede: sfiiciunea străinului, rezerva lui nu erau decât rezultatul unei naivităţi, unei exagerări; trebuia să-i deschidă ochii cineva, şi gheaţa lui se va topi. Venise la el.

— Ce vrei? o întrebă Tony aproape ameninţător.

Ea ţinea pleoapele coborâte, să nu-l izbească cu vreo privire care să spună mai mult decât glasul.

— Din copilărie încă, mă plictisesc bărbaţii, se plânse ea modest.. Aş vrea să mă călugăresc şi nu ştiu cum.

Încuiase uşa, fără ca Tony să observe; acum, vorbind cu aerul ei timid şi pios, împingea cheia, cu piciorul, sub o scoarţă. Tony, mărinimos, nu putea refuza sprijinul său unei făpturi care doreşte să păşească pe calea cea bună. Călugăria, îi spuse el blând, este poate prea mult pentru ea; există căi diferite de a sluji credinţa; ea ar putea să se mărite cu cineva din partea locului, ar putea avea copii pe care să-i crească în spiritul iubirii de aproapele. Spunând acestea, Tony triumfa, simţea cum pericolul — a cărui existenţă nici nu voise s-o admită — se îndepărtase. Se întreba, cu o naivă făţărnicie faţă de el însuşi, de ce oare s-a ţinut atâta vreme departe de această oiţă setoasă de buna învăţătură.

— Vă mulţumesc, mă voi gândi la cuvintele

dumneavoastră, spuse ea la urmă, ţinându-şi mai departe ochii plecaţi. Şi mai e ceva, adăugă ea timid.

— Spune, copila mea.

Atunci frumoasa îşi ridică privirile pentru o clipă, îl fulgeră scurt şi, din nou sfioasă, mărturisi:

— Nu ştiu ce se întâmplă, poate că sunt pusă la încercare. Dar... îmi vine să dansez. Îmi vine mereu să dansez.

Tony era mirat.

— Dar nu e nici un păcat în asta, copila mea, spuse el. Poate ai talent. Atâta timp cât nu te gândeşti la rău şi nu dansezi în locuri nepotrivite, este voie. Dansează.

Ea se prefăcu a înţelege că i s-a spus să danseze chiar acolo, pe loc. Îşi ridică braţele deasupra capului şi corpul începu să-i unduiască într-un dans hawaian. Mii de stropi coloraţi, apă şi muzică, parcă săreau în toată odaia, aruncaţi de mişcările puternice ale şoldurilor.

— Nu aici, spuse Anthony Kipfer calm încă, deşi era şocat. Nu dansa aici.

— Asta e, zise ea vinovată, dansând fără să se întrerupă, apropiindu-se încet de el şi iarăşi depărtându-se, ca o bucăţică de lemn purtată de valurile mării, când jos, când iar pe creastă, mereu mai aproape, din ce în ce mai aproape, asta e, zise ea, şi dansa mai departe — când îmi vine să dansez, nu mai pot să mă opresc.

Anthony Kipfer ar fi putut să-i întoarcă spatele. Dar înţelesese că arma supremă a fost lansată în luptă, şi socotea că datoria lui e s-o înfrunte.

— Ieşi afară, spuse el scurt.

Ea râdea cristalin şi, dintr-o mişcare, lepădă bluza ieftină venită din America şi rămase în şorţuleţul hawaian, dansând.

Anthony se apropie de uşă şi, cu degetul întins, strigă:

— Imediat, să ieşi afară! şi în timp ce striga băgă de seamă cu spaimă că pumnii aceia catifelaţi au început iar

să bată dinlăuntrul tâmplelor sale, ieşi afară, strigă el din nou, şi observă cu spaimă că în glasul lui apăruse ceva aspru, hârşâitor, ai uitat unde te afli, ieşi afară!

Ea, în paşi de dans, se apropia de uşă fără ca Anthony să-şi dea seama că se apropie şi de el. Apăsă clanţa, să azvârle fata afară, şi găsi uşa încuiată. Waiahaia se mlădia în dans, foarte aproape de el, şi miile de stropi, muzică şi ocean şi flori luxuriante, căpătaseră parcă o culoare roşie, săreau mereu din unduirile şoldurilor, îl orbeau — şi fata era aproape, Anthony n-avea cum să spargă uşa; dacă s-ar fi dat cu un pas îndărăt, ar fi nimerit în braţele ei.

Atunci, desperat, nemaiştiind ce face, cu ochii înceţoşaţi, Anthony, blândul şi glacialul Anthony, se repezi la cuiul în care-şi ţinea cureaua de ascuţit briciul, mâna lui bărbătească o smulse cu atâta putere încât cuiul căzu din perete, şi prima lovitură explodă ca un trăsnet pe pielea dezgolită a fetei.

— Pleacă, sări pe fereastra, azvârlă-te la pământ! strigă el în neştire şi lovi iarăşi.

Dar fata îl iubea, îl iubea de mult, îl iubea într-atâta, încât studiase de dragul lui până şi textele călugăreşti, şi de aceea, iubindu-l, Waiahaia dansă mai departe, plângând sub primele lovituri şi râzând cu dinţii ei ca nişte lopeţi de sidef, dansă până ce Anthony, în care tuna sângele Kipferilor, îşi lăsă fruntea să cadă, cu bărbătească slăbiciune, peste valul acela clocotitor şi răcoros, îngenunche, pocăit, în faţa lumii pe care n-o înţelesese şi, răpus, viguros în înfrângerea lui, se supuse cu sete marilor legi pe care voise să le biruie.

O lună mai târziu, doamna Waiahaia Kipfer, urâtă de localnici pentru legătura ei cu un yankeu, pleca în S.U.A. cu fostul preot Anthony Kipfer, prinzând ultimul vas cu refugiaţi. Tony cunoscu dispreţul şi ura de care mai avea parte pe atunci un american căsătorit cu o femeie de culoare. Dar ura, ştia asta acum, nu putea fi răpusă prin

simplă blândeţe, prin renunţarea la luptă. Tony deveni, alături de Waiahaia, un luptător pentru egalitatea rasială. Când se năştea al treilea copil al lor, ţara începu să facă primii paşi spre socialism, pregătind şi ea, cu energie americănească, lumea comunistă de azi, în care trăiesc şi eu, singurul moştenitor al numelui de Kipfer, Milton Kipfer.

| PIESA nr. 5 |

RAPORTUL COMISIEI DE EVIDENŢĂ A POPULAŢIEI

Citām:

„...Dar Milton Kipfer, în înfăţişarea antecedentelor familiei sale, părăseşte uneori domeniul faptelor exacte şi controlabile, adoptând pe alocuri un stil pe care l-am putea numi „literar” sau „romanţat”. De pildă imaginea, de un gust discutabil, a stropilor de ocean care s-ar desprinde de pe şoldurile dansatoarei. Analiza unor imagini arată un ton înţepător, ca şi când Milton ar avea o răfuială personală cu nişte oameni pe care i-a cunoscut şi care mai trăiesc încă — nu persoane de mult dispărute. Alteori el alunecă într-o relatare vădit influenţată de legendele şi anecdotele rămase în familie, moştenite din gură în gură de-a lungul deceniilor.”

Aceste aprecieri ale comisiilor de analiză psiho-stilistică sunt confirmate de cercetările noastre. Verificând materialul existent cu privire la familia Kipfer, comisia noastră a stabilit că datele furnizate de Milton (Milt) Kipfer sunt în general exacte (cu excepţia unui neadevăr de care ne ocupăm mai jos), dar că el ajunge în câteva puncte la relatări „moştenite din gură în gură”, fără să existe în privinţa lor o evidenţă scriptică precisă.

Astfel, nu e sigur dacă Edward Kipfer avea într-adevăr

o personalitate „mefistofelică”, aşa cum rezultă din aprecierile lui Milton Kipfer, sau dacă nu cumva el era un agent al trusturilor în sensul mai ordinar al cuvântului. Nu avem un material scriptic din care să rezulte precis cum anume a ajuns Anthony Kipfer să se abată de la regulile preoţeşti şi să se căsătorească. Mai important e însă faptul că nu se poate afirma că el ar fi plecat din Hawaii într-adevăr numai o lună după scena care avusese loc între el şi Waiahaia, şi nu avem nici dovezi că el ar fi trăit în deplină castitate până la scena pasională menţionată în piesa nr. 4.

Acest lucru e important deoarece nu se ştie dacă preotul n-a lăsat în Hawaii sau eventual prin alte locuri vreun urmaş nelegitim al Kipferilor. Ipoteza trebuie luată în considerare deoarece este posibil ca astăzi Milton Kipfer să fi fost obiectul unei uri personale, inspirate din vechi socoteli de familie nerezolvate la vremea lor; astfel, s-ar putea explica mai lesne atentatul împotriva lui Milton Kipfer.

Din documentele pe care le posedăm rezultă că fostul preot Anthony, reîntors în S.U.A., n-a avut o poziţie destul de fermă şi, după un număr de ani, a încetat să se mai înţeleagă bine cu soţia sa. Faptul că aceasta se îndrăgostise de el de la distanţă, fără a-l cunoaşte destul de profund, faptul că, aşa cum rezultă din scena pasională menţionată în piesa nr. 4, primul lor contact avusese loc pe baza unei atracţii mai ales carnale, fără o cunoaştere reciprocă a caracterelor, precum şi diferenţele sociale şi naţionale, care la acea epocă mai erau destul de puternice, toate acestea au contribuit la adâncirea ulterioară a neînţelegerilor psihice şi moral-ideologice survenite între cei doi soţi. Din dosarul de divorţ reiese că Tony îi reproşa permanent soţiei sale dizgraţia socială în care s-ar afla din cauză că a luat o femeie de culoare. El pretindea că Waiahaia nu este destul de recunoscătoare faţă de „sacrificiul” făcut de el prin abandonarea prestigiului său social de alb, a preoţiei şi,

implicit, a raiului de care ar fi avut parte altminteri. Dat fiindcă S.U.A. se aflau la primii lor paşi spre socialism, Tony a negat la proces toate aceste acuzaţii, numindu-le calomnii menite să-l arate drept un rasist şi un mistic. Ca să-şi demonstreze „progresismul”, el a intentat un proces bisericii catolice pentru a-şi recăpăta partea de avere pe care i-o donase; susţinea că ar fi făcut donaţia supus unor presiuni spirituale, unor ameninţări că altminteri va intra în iad.

Adevărul este că, după anii săi de castitate, Anthony Kipfer începuse o existenţă de desfrâu. Căpătase două fetiţe şi un băiat, dar îşi neglija copiii. În timp ce americanii făceau adevărate minuni de energie şi entuziasm în adaptarea rapidă a industriei şi comerţului ţării la condiţiile comunismului, Tony avea nevoie de bani pentru chefuri şi jinduia după averea donată bisericii, care ulterior fusese etatizată. Toate aceste lucruri, urmaşul său Milton Kipfer nu avea de unde să le ştie şi iată de ce:

La procesul de divorţ, copiii i-au fost atribuiţi Waiahaiei Kipfer. S-a evitat însă compromiterea publică a lui Anthony Kipfer. S-a avut în vedere şi faptul că este unicul fiu al unor eroi comunişti pieriţi în condiţii grele şi că nu este întru totul vina lui dacă a primit o educaţie retrogradă, care l-a zdrobit pentru tot restul vieţii. O comisie de stat a stabilit neîndoios că tatăl său, Tony Kipfer senior, fusese răpus la comanda bătrânului Edward Kipfer. Atomistul a plătit cu bani grei înscenarea unui accident de automobil.

Fostul preot Tony Kipfer a primit ajutorul statului pentru a pleca într-o ţară din America latină, să-şi refacă viaţa. Waiahaia, o femeie energică, a dat copiilor ei o educaţie exemplară, comunistă, ascunzându-le însă ultima parte a vieţii tatălui lor. Le-a spus că el ar fi fost un luptător pentru egalitatea rasială şi că a murit răpus de boală. E greu să apreciem astăzi în ce măsură această minciună era, în condiţiile de atunci, legitimă şi necesară. Fapt e că

aceasta e versiunea ce s-a încetăţenit în familia Kipfer şi în care a crezut şi Milton Kipfer. Aşa se explică neadevărul involuntar cuprins în declaraţia sa.

Adevăratul întemeietor al „dinastiei comuniste” a Kipferilor este James Kipfer, fiul lui Anthony şi al Waiahaiei Kipfer. El a lucrat ca oţelar la prima instalaţie sovieto-americană de producere a metalului fără furnale şi cuptoare, direct pe conducte. Dat fiind că a trăit în condiţiile comunismului, avem, începând cu el, o evidenţă foarte clară a tuturor urmaşilor familiei, până la Milton; posedăm fişele lor medicale, testele care arată aptitudinile lor, o descriere amănunţită a tuturor caracteristicilor lor. În această privinţă, nu avem de semnalat nimic anormal, nimic ce ar da vreun indiciu pentru evenimentele petrecute cu Milton Kipfer.

Începând cu James Kipfer, culoarea ochilor, mai curând verde până atunci, a devenit căprui închis, bătând în negru, datorită contribuţiei ereditare aduse de Waiahaia. Deşi Kipferii fuseseră robuşti şi înainte, în condiţiile comunismului această trăsătură s-a accentuat, durata medie a vârstelor, înălţimea şi alte caracteristici cunoscând o îmbunătăţire continuă. Milton Kipfer este cu opt centimetri mai înalt decât a fost James Kipfer (cifre dinaintea lui James nu posedăm); iar clasificarea sa, după indicatorul biologic mondial, este 980, una dintre cele mai bune din lume (1000 este clasificarea maximă, neatinsă de nimeni încă), faţă de 734, cât avea James Kipfer. Dacă însă ţinem seama că indicatorul s-a schimbat de câteva ori, pe măsură ce media caracteristicilor umane s-a îmbunătăţit, diferenţa e mai mare: faţă de 980, cât are Milton Kipfer, James Kipfer avea, în cifre absolute, doar 542.

În concluzie, după părerea comisiei, antecedentele cazului Kipfer, în caz că asemenea antecedente există, nu trebuie căutate în nici un caz în perioada comunistă, ci mai înainte, în condiţiile tulburi în care au trăit cei dinaintea lui

James, îndeosebi în existenţa zbuciumată a lui Edward Kipfer, „banditul atomic”.

(Urmează arborele genealogic complet al familiei Kipfer, cu clasificările biologice respective şi lista bolilor ce s-au ivit în familie; urmează semnăturile experţilor în evidenţa generală a populaţiei.)

| PIESA nr. 6 |

PROCES VERBAL. ÎNTREVEDEREA COMISIEI DE ANCHETĂ CU LORETA DURAND

Coordonatorul comisiei: Ne pare rău că te tulburăm. Starea ta...

Loreta Durand: Să n-aveţi grijă de mine. Îngrijiţi-vă de Mac Cragg şi de Milton.

C.c.: Ştii că Milton Kipfer dictează acum ceea ce el numeşte testamentul său.

L.D. : Ştiu. Cunosc unele pasaje.

C.c.: Avem nevoie de la tine de un lucru asemănător. O expunere foarte amănunţită. Afacerea e teribilă, ştii şi tu. N-avem amănunte de la care să ne agăţăm. Un lucru care pare un fleac poate căpăta mai târziu o importanţă nebănuită. Aşadar trebuie să faci un dicteu complet.

L.D.: Ce înseamnă „complet”?

Un membru al comisiei: E neîndoios că îndărătul evenimentelor se ascunde şi un război de concepţii. Există forţe încă necunoscute în război cu concepţiile lui Kipfer şi ale prietenilor săi. Deci, ca să ne ajuţi, va trebui să înşiri între altele tot ce ţi se pare mai interesant în materie de concepţii, în relaţiile dintre Milton şi tine.

Coordonatorul comisiei: Dacă sunt amănunte de care

nu eşti sigură că sunt importante, e mai bine să le dai totuşi. Apoi, desigur, tot ce ţi s-a părut ciudat. Înţelege, Loreto, toate datele, chiar şi cele mai mărunte, vor fi puricate nu numai de oameni, ci şi de maşini: maşinilor n-o să le scape nici o analogie, din analizatorii lor poate ieşi ceva ce nouă ne-a scăpat.

Un membru al comisiei: Creierul omenesc dispune şi el de nişte analizatori foarte complicaţi şi fini, pe care nu i-am pătruns în întregime şi pe care îi numim uneori intuiţie. Încrede-te şi în intuiţie. E imperfectă, dar în cazul de faţă n-avem la îndemână altceva mai bun, deocamdată.

Coordonatorul comisiei: Îţi dau un sfat. Să povesteşti faptele ca şi când le-ai trăi, ca şi când n-ai şti ce va urma. Cu alte cuvinte, nu te lăsa influenţată de starea dumitale prezentă.

Loreta Durand: V-am spus să n-aveţi nici o grijă pentru starea mea. Ce perioadă să cuprind?

C.c: Cum crezi. Preferabil, din ziua când l-ai cunoscut pe Milton Kipfer.

La încheierea întrevederii, în momentul când se ridica de pe scaun, Loreta Durand a leşinat. Şi-a revenit imediat. A repetat că nu-i vorba de nici o stare specială: numai oboseală şi lipsa de somn. I s-a propus să-şi amâne dictarea cu 24 de ore, pentru a acumula forţe. A refuzat. Un sfert de oră mai târziu a început dictarea. Unele pasaje însă, le scrie de mână.

Două ore mai apoi a fost vizitată de membrii comisiei şi i s-a făcut un nou examen medical.

Coordonatorul comisiei: Cum merge?

Loreta Durand: E bine. Să n-aveţi nici o grijă. O să mă grăbesc.

| PIESA nr. 7 |

DIN ÎNSEMNĂRILE LORETEI DURAND[1]

Mă văd în racheta care alunecă peste Atlantic purtându-mă spre Milton Kipfer.

Un om bolnav, când priveşte îndărăt la viaţa lui, nu mai vede lucrurile aşa cum s-au petrecut atunci. Episoadele vesele din trecut sunt contaminate de stările dureroase ale prezentului. Nu e bine. Vreau să povestesc toate ca şi când s-ar petrece acum. Ca şi când n-ar şti ce ar urma. Ca şi când aş fi vechea Loreta Durand, cea care se îndreaptă spre vechiul Milton Kipfer.

Mă aflu în rachetă. Mă gândesc la discuţia care mă aşteaptă. Kipfer pare un om rece, chiar nepoliticos. Se zice că mai există americani cu cusurul ăsta.

În aceeaşi familie, fratele cu sora se tachinează, tatăl se amuză pe socoteala mamei. Se iubesc şi îşi arată zâmbind micile cusururi, deosebirile dintre unul şi altul. Pe vremuri, deosebirile dintre naţiuni duceau la patimi sângeroase. Azi, în familia mondială, viaţa ar fi searbădă fără deosebiri. Americanii, încă şi în secolul nostru, sunt mai puţin politicoşi decât francezii. Sunt curioasă ce o să se inventeze mâine, când limbile vor fi fost contopite până la capăt.

În general sunt foarte curioasă. Caracteristică

[1] Nota comisiei americane. Am scos din testamentul lui Milton Kipfer partea care relatează evenimentele înfăţişate şi de Loreta Durand. Am preferat versiunea Loretei. Deşi, din cauza spontaneităţii, pare a aluneca mai uşor şi mai dezordonat deasupra evenimentelor, stilul Loretei a redat mai clar întâmplările. Kipfer, zguduit, a prezentat faptele într-un stil neobişnuit de sumbru pentru el. Nu putem fi decât recunoscători acestei femei viteze, care si-a păstrat tinereţea şi nu s-a lăsat covârșită de nenorocire.

feminină, zic unii. Uită că sunt om de ştiinţă.

Curiozitatea face parte din echipamentul meu. Mirarea mi se pare una dintre cele mai simpatice stări. Pentru omul de ştiinţă, bineînţeles. Dar azi, cine nu e om de ştiinţă? Ciocnirea cu neaşteptatul e unul dintre cele mai simpatice evenimente. Înseamnă că n-ai ştiut ceva, n-ai calculat bine, că va trebui să-ţi modifici teoria. Ca să te bucure asta, trebuie să fii puternică. Cine n-are putere, e speriat de tot ce îl contrazice. Sau măcar incomodat. Mie însă neprevăzutul şi mirarea îmi fac plăcere.

Felul de a fi al lui Milton Kipfer m-a surprins, şi totuşi nu mi-a făcut plăcere. „Ce vrei? Dă-i drumul! N-am chef să vin la Paris. Vino tu la mine, că tu ai nevoie de mine.” Urât fel de a vorbi.

Când aflasem de experienţele lui, m-am uitat în fişierul general, să văd cine este Milton Kipfer. Surpriză. Va să zică mai trăiesc urmaşi ai banditului atomic! Ciudată senzaţie o mai fi şi asta. Să fii om al secolului nostru. Şi totuşi, om normal, să ştii că te tragi dintr-un bandit atomic. Ba că şi semeni cu el. Aceleaşi sprâncene groase. Aceeaşi gură puternică, formând un T cu şanţul dedesubt, care despică bărbia în două. Exceptând culoarea, aceeaşi ochi. Şi totuşi, neîndoielnic, alt caracter, altă epocă şi alt tip de om, altă expresie, fără zâmbetul acela sardonic. Ceva clasic, foarte voluntar, foarte echilibrat. Ciudată senzaţie, să te tragi dintr-un bandit atomic. Duranzii mei au fost nişte francezi banali. Comunişti din tată în fiu. Desigur, comunişti în sensul vechi al cuvântului; adică membrii de partid, din vremea când existau clase, state, partide. Cum or fi arătat pe atunci comuniştii americani? La fel ca el? M-aş face odată mică-mică şi m-aş strecura pe brânci în alt secol. Mi-aş pune o „rochie” din secolul XX. M-aş pitula acolo câteva zile, să văd cum a fost. Numai câteva zile. Aş ieşi din firida mea. Aş începe să strig. I-aş spune banditului atomic ce am de spus. E drept însă, mi-ar place să mă furişez şi în viitor.

Sunt curioasă să ştiu cum va arăta. Numai câteva zile să-l văd. Dar poate aş apărea caraghioasă în mijlocul oamenilor de atunci. Depăşită. În orice caz, un lucru e sigur: a fost destul de nepoliticos. Şi o să-l învăţ minte. Urât fel de a vorbi. Şi ce nas umflat avea.

2

Parfum! În laboratorul lui plutea un miros de parfum. Şi încă parfum de femeie: se parfumează ca o femeie. Noi, francezii, le trimitem parfumuri. Şi poftim, uite cum le folosesc. (Am aflat pe urmă că parfumul îl lăsase o colegă de-a lui).

Cu ce pot să-ţi fiu de folos? Mă ia în primire Milton Kipfer încă de la uşă.

În primul rând, oferă-mi un scaun.

Şi, după ce m-am aşezat:

de câţiva ani, îi spun, traversez Atlanticul. Dar nu prea am întâlnit oameni de felul tău, Milton Kipfer! Eşti cam brusc. În sfârşit, o sa caut să mă adaptez la manierele tale: cine e ăsta?

Ăsta este Mac. Priveşte-l bine. Mulţi ca el nu vezi pe faţa pământului.

Ştie să şi vorbească?

Nu ştiu, zice Mac. Numai să flecăresc.

Ai vreo legătură cu problema care m-a adus aici? Lucrezi în domeniul eredităţii?

Indirect, zice el. O creez, pe unde pot.

Mac e specializat în naşteri, intervine Milton râzând, şi în obrăznicii. Când a auzit că s-ar putea să ai dovezi contra experienţelor mele, a rămas aici. L-ar bucura.

Ciudaţi ochi are Mac. Ceva ironic, înconjurat de cearcăne mari. Verzi, dar nu verdele proaspăt al ierbii. Un verde bătrân şi batjocoritor.

Ştiinţa, zice Mac, e un surogat de dumnezeire. Pe

vremuri, oamenii credeau într-un dumnezeu care poate totul. Pe urmă au progresat şi au observat că nu poate chiar totul. Apoi au progresat şi mai mult şi au observat că nici nu există. Pe urmă au început aceeaşi poveste cu ştiinţa. Mai întâi ca poate totul. Apoi...

Mi se pare că ai cam băut, i-am spus.

Mai ştiinţific zis, m-am afumat. Şi ştii cu ce? Cu sifon. Absolut sigur, cu sifon, e o deducţie absolut ştiinţifică. Luni am băut scotch whisky cu sifon, marţi am băut gin cu sifon, miercuri am băut brandy cu sifon, iar azi, joi, am băut bourbon cu sifon, şi în fiecare zi am avut aceeaşi ameţeală plăcută. Acum vă întreb: cu ce m-am ameţit? Evident, nu băuturile pe care le-am schimbat de la o zi la alta, ci factorul comun care a acţionat la fel de-a lungul tuturor zilelor, adică sifonul. Asta înseamnă ştiinţă.

Eram mirată de acest soi de om. Până să apuc să spun ceva, Mac a continuat:

Ştiinţa. Mereu se produc lucruri inexplicabile, de care nu putem fi siguri. Chiar adineauri, cineva a râs, aici în odaie. Un râs înfiorător. Nici eu, nici Milt. Am controlat izolarea acustică, totul: nu se explică nimic, cine a râs, de ce, cum de s-a auzit.

Credeam că iar e o glumă. M-am uitat la Kipfer. Am văzut că de data asta nu mai era vorba de o glumă. Pe moment n-am dat mare importanţă faptului. Abia mai târziu aveam să-mi amintesc de el.

3

Discuţia a durat mult, s-a prelungit şi în afara laboratorului; Milton nu voia să mai piardă timp din preţioasele sale trei ore. Beam cafea, în jurul unei măsuţe mici instalate în aer la două sute de metri deasupra oraşului. E un culoar aerian rezervat pentru restaurante. Mă duc rar pe la restaurante, nici acum nu m-am obişnuit cu

ideea că nu pot cădea de pe scaunul care mă plimbă încetişor prin văzduh. Urmăresc peisajul oraşului de sub mine, mereu altul pe măsură ce alunecăm prin aer, şi mereu am senzaţia că o sa alunec. Din când în când, Mac se apleacă spre difuzor, mai cere un gin cu sifon şi aşteaptă nerăbdător să vadă micul proiectil cum alunecă prin aer şi cum, atras de codul magnetic al mesei noastre, se opreşte lin la vreo jumătate de metru deasupra, să nu se răstoarne paharele de pe masă. Mac ridică mâna şi îşi toarnă fără economie: când conţinutul micii sticle s-a terminat, o aruncă indiferent peste umăr, fără s-o mai urmărească. Mie însă îmi place să mă uit după ea, cum se leagănă şi pleacă prin aer, îndărăt la bază.

Studiindu-l pe Mac, încep să-l înţeleg pe Kipfer. Am cheia. Cred că am cheia. Nu era vreo americănească lipsă de politeţe. Nu era brutalitate. Nu ştiu cum, dar începe să-mi licărească în faţa ochilor adevărul despre acest Milton Kipfer.

Duranzii mei mă cicălesc că aş sta mereu înfundată în acizii nucleici. Că de aceea „nu se lipeşte” nimeni de mine. Eşti prea rece, zice mama. Prea pretenţioasă. Lasă-te păcălită. E atât de bine! Când un băiat îţi ia mâna, fă-te că nu observi. Nu-l supune imediat la un examen. Dacă are o aluniţă urâtă pe gât, vreo părere greşită sau un dinte mai strâmb, trece-i cu vederea, nu te lăsa obsedată. Greşeşti, îi intimidezi pe toţi.

Ce să fac, nu pot altfel. Parcă aş avea în ochi un aparat cu raze X. Kipfer însă, parcă anume ar ieşi în întâmpinarea oricărui cusur: îl studiază, caută căile de atac, iar îndărătul asprimii lui ironice faţă de Mac se ascunde un sentiment ceva mai adânc.

Ar trebui să lucraţi o vreme împreună, constată mereu Mac.

Ai spus că nu te mai amesteci, îl repede Kipfer. Nu ne mai întrerupe mereu!

Daţi-mi voie, stăruie Mac. E foarte serios. Tu, dragă Milton, susţii că oamenii, înainte de a lăsa în urma lor moştenitori, ar trebui să consulte un specialist în ereditate, unul de felul tău. Acesta i-ar pune la analiză, ar vârî într-o maşină electronică de calcul toate datele şi ar scoate de acolo un „model”. Adică o machetă a felului cum va arăta viitorul lor copil. Făcută fidel, pe baza calculului probabilităţilor.

Simplifici teribil, i-am spus. Dar să ştii, în linii generale, multe neajunsuri ale populaţiei omeneşti de mâine ar putea fi evitate. Omenirea s-ar perfecţiona mult mai repede.

Splendid, splendid! a exclamat Mac. Atunci de ce nu vă luaţi? Sunteţi potriviţi, văd asta din ochi, fără nici o maşină: inteligenţi, înalţi, frumoşi... mi-ar plăcea să fiu copilul vostru, zău, n-aş mai arăta aşa cum arăt şi...

L-am întrerupt, supărată:

Vorbeşti ca de animale. Eu însă, cel puţin, n-am negat niciodată sufletul, dragostea. Dacă însă iubesc un om, dacă el mă iubeşte, suntem datori să ne asigurăm că viitorul copil va fi demn de noi.

Şi dacă examenul prezice un copil slab înzestrat?

Probabilitatea se micşorează mereu. Rolul principal îl are factorul social: specia umană are tot mai des exemple splendide.

Atunci, oricum, spune Mac, se merge către perfecţiune, nu mai e nevoie de teoriile voastre.

Eu vreau să accelerez dobândirea acestei perfecţiuni, a intervenit Kipfer. Vine momentul când n-o să mai fie nevoie de vreo accelerare. Deocamdată, nu pot răbda să văd oameni care se declară mai puţin înzestraţi ca alţii. Am remuşcări câtă vreme ştiu că pe suprafaţa pământului mai există un prost. Sau o lichea...

Mi-am dat seama că discuţia atinsese punctul nevralgic al neînţelegerilor dintre Kipfer şi Mac. Dintre cele două tabere care divizează geneticienii în această

problemă, Mac, fără îndoială, este „spontanist”, socotind că totul trebuie să se petreacă în voia dezvoltării spontane. El dezaprobă faptul că unele state luau, încă din secolul XX, măsuri în privinţa numărului de naşteri – impozite pe celibat, legi interzicând avortul ori permiţându-l – sau îngrădeau boli ereditare grave, cerând viitorilor căsătoriţi diferite certificate medicale. În ochii lui Mac, e vorba de măsuri trecătoare. Statele capitaliste încercau să satisfacă astfel şi unele interese ale exploatatorilor, uneori să aţâţe teoriile rasiale, iar statele socialiste căutau să scape de buclucurile moştenite de pe vremea capitalismului. Cel puţin aşa susţin spontaniştii. Dar, spune Mac, a trecut ceva timp, trăim în comunism, vârsta s-a prelungit, nu mai avem bolile de altădată, putem hrăni orice număr de oameni – orice reglementare a devenit de prisos, stânjeneşte sentimentele sfinte ale omului, îl coboară la rangul de animal.

Dimpotrivă, afirmă Kipfer, tocmai pentru că oamenii nu sunt animale, aşa cum se folosesc de legile obiective ca să-şi guverneze dezvoltarea socială, aşa cum îşi ascut inteligenţa învăţând şi muncind, cum îşi canalizează sentimentele şi cum îşi antrenează muşchii la sport, aşa trebuie să pună stăpânire mai puternic pe propria dezvoltare biologică a speciei lor. Kipfer, ca şi mine, e din tabăra perfecţioniştilor.

Dar nu mi-aţi răspuns! Insista Mac, punându-mă pe acelaşi plan cu Kipfer şi căutând să reducă totul la probleme personale. Dacă examenul prezice un copil nu prea înzestrat, ce vă faceţi? Tu, Loreto, vei refuza să ai un copil de la omul iubit?

Hotărât că da.

Bine. Dar să zicem că ai o iubire toată viaţa, o singură iubire. Renunţi la copii? Desigur că nu. N-ar fi normal. Trebuie să ai un copil. Şi atunci ce faci? Te pomeneşti că ţi-ar plăcea însămânţarea artificială?

Nu. Dar mai rău ar fi să scot pe lume un nevolnic.

Vrei un geniu? Se ia dintr-o eprubetă materia ereditară a vreunui titan care a trăit poate acum o sută sau două de ani; eprubeta, împodobită cu o panglicuţă, ţi se dă cadou: Poftim, Loreto, aici se află geniul lui Einstein, scoate-ne, te rog, unul nou, că mai avem nevoie de nişte completări la teoria relativităţii.

Caricaturi! a izbucnit Milton. Cum făceau pe vremuri adversarii lui Darwin plimbând pe străzi maimuţe cu joben!

Am observat că uneori e intolerant la glume. Eu râdeam.

Nu-mi surâde ideea cu Einstein, i-am spus lui Mac, ca să-l provoc. Cred că o să aleg din eprubeta de alături pe un Shakespeare sau Dante, dacă au fost bine conservaţi. Mai bine, decât să scot un Mac.

Sunteţi copii, ne-a zis el, parcă părinteşte. Geniul înseamnă anormalitate. Între treizeci şi cincizeci de ani, până a murit, Balzac a creat o operă de o amploare formidabilă. Tot respectul. Dar uitaţi-vă la el: ceafă de taur, un pântece colosal, un om aproape diform, într-o stare de veşnică excitaţie intelectuală din cauză că glandele suprarenale îi inundau organismul cu adrenalină, cu cortizon, o suprafuncţionare a intelectului compensată de funcţionarea neîndestulătoare a altor compartimente ale organismului. De ce n-a avut copii? De ce Van Gogh a înnebunit? Era prea sensibil, hipersenzitiv. Dar dacă n-ar fi fost aşa, n-ar fi putut picta cum a pictat.

Milton, ca şi mine, suntem de altă părere. Oamenii Renaşterii italiene ştiau să lupte cu spada, erau în acelaşi timp mari artişti, mari savanţi, mari filosofi şi buni cetăţeni. Extraordinar de normali. E drept, epoca burgheză, cu specializarea ei drăcească, cerea adesea adevăraţi tartori, exemplare formidabile şi diforme ale specializării, în stare a răzbate prin complicaţiile vieţii. Se credea că nu vor mai apare niciodată oameni atât de compleţi, de armonioşi, ca

în vremea Greciei antice sau a Renaşterii. Dar a venit epoca noastră. Şi a măturat toate aceste temeri.

Mac priveşte ironic brâul cenuşiu al marelui fluviu ce alunecă acum departe sub noi. Am impresia că tot ce spune, spune mai curând pentru mine.

Ştii de ce vrei tu perfecţiunea? îi strigă el lui Kipfer. Te roade faptul că eşti strănepotul banditului atomic! Ştiinţa ta e o nouă formă a religiei: aşa cum oamenii din vechime erau roşi de păcatul originar al lui Adam, aşa vrei tu, prin perfecţiune, să ştergi urmele faptului că eşti om, că în adâncurile tale se mai află, după atâtea generaţii, ceva din făptura banditului Edward Kipfer!

Kipfer primeşte atacul cu un calm impresionant.

— Mac, iar muţi totul pe teren personal! îl mustră el. De ce vrei mereu să identifici teoriile mele cu persoana mea?

Dar Mac s-a dezlănţuit:

— Şi să zicem bogdaproste că în secolul XX nu se aplicau metodele voastre afurisite! Altfel, cine ştie, l-am fi avut şi pe Edward Kipfer, la proporţii microscopice, într-o eprubetă, şi ne-am fi trezit cu el pe lumea asta! Râzând de voi, de perfecţiunea voastră, şi pregătind iarăşi un dezastru atomic!

4

Kipfer e foarte stăpânit. Chiar când îl blestemă pe Mac, o face foarte calm. Ca şi când şi-ar calcula blestemul în scopuri educative. Mă şi irită.

— Te-am rugat, Mac, să nu mai amesteci persoana mea. Dacă Edward Kipfer sau moştenitorul lui direct ar trăi azi, ar fi un cetăţean foarte onorabil. Ereditatea poate să hotărască dacă omul o să fie înalt sau scund, prost sau deştept: dar dacă o să fie un conservator înalt sau un progresist înalt, un prost periculos sau un prost inofensiv,

asta depinde de mii de factori sociali, unii chiar întâmplători...

Îl ascult cum vorbeşte şi câteodată am impresia că-i lipsit de simţul umorului. Ia toate atât de serios.

Rezervatul, brutalul, severul Milton Kipfer. Ca un fulger, am senzaţia că l-am înţeles. Lui Mac îi dă explicaţii foarte răbdător, şi totuşi în aparenţă iritat. Mie îmi dă ghes să-i expun până la capăt şirul experienţelor mele, care le contrazic pe ale lui.

Nu, nu e brutalitate.

Asprimea lui, asprimea unui om pretenţios. Nerăbdător. Vrea mult de la oameni. Şi de la el. Îi vrea mai repede acolo sus, la perfecţiune. De ce să ne pierdem timpul cu îmi pare bine să vă cunosc, vremea e frumoasă, din păcate nu sunt întru totul de părerea dumneavoastră... Mai scurt, mai direct: dă-i drumul! să trecem la chestiune, ba nu, n-ai dreptate, şi uite de ce... Îmi dădea ghes să-i spun mai repede, mai precis, prin ce contrazic experienţele mele pe ale lui. Dar asta nu pentru că l-ar fi supărat să fie contrazis. Dimpotrivă: însemna că teoria lui trebuie să se modifice, să se perfecţioneze. Era nerăbdător s-o facă. Orice perfecţionare îl interesa. Dar voia dovezi.

De vreme ce a rămas atât de neclintit, înseamnă că experienţele şi calculele mele nu l-au răsturnat. Că are dovezi contra lor. Şi sunt curioasă să le aflu. Mai repede.

Şi deodată, gândindu-mă la asta, mi-am amintit că, din prima clipă în care îl văzusem pe Milton Kipfer, în micul meu ecran din Paris, mă întrebasem unde l-am mai întâlnit eu pe acest om. Nu pe el, personal, dar o trăsătură, ceva din caracterul lui. Ceva ce îmi părea foarte cunoscut. Ceva care amintea de o persoană pe care o cunoşteam bine. Parcă o văzusem undeva. Ca prin ceaţă: la exterior nu semăna cu el. Dar pe dinăuntru. O persoană la fel de curioasă şi nerăbdătoare ca şi el. La fel de pretenţioasă. Şi care studia tot ereditatea, ca şi el; şi tot din setea pentru

perfecţiune. Şi care, tot din setea de a vedea oamenii mai aproape de această perfecţiune, era oarecum aspră, chiar dacă ştia uneori să-şi ascundă această asprime, o persoană pretenţioasă, tare, rezistentă.

Brusc, mi-am dat seama: Milton Kipfer semăna cu mine.

5

Ca două cuţite care, hârşâindu-se unul de altul, se ascut. Aşa era prietenia mea cu Milt. Ne împrietenisem, în mai puţin de o lună. Două caractere tari, cam dure. Ne comunicam unele rezultate, unele intenţii. Ne contraziceam. Dar nu ne vedeam decât prin micile noastre ecrane. Nu voiam să merg la el — fusesem o dată. Iar el, n-avea chef să vină la Paris.

Într-o zi am rămas mirată când, dând „liber” la uşa laboratorului meu, am văzut că apare, în carne şi oase, Milt. A spune bună ziua era pentru el o banalitate de prisos.

— Am venit să te rog ceva.

— O, hello! i-am spus. Parcă ţi s-a subţiat nasul.

Umflătura îi trecuse de mult, dar îmi plăcea să-l tachinez. Se spune că istoria ar fi arătat altfel dacă nasul Cleopatrei ar fi fost cu un centimetru mai lung. Dacă Milt n-ar fi avut nasul umflat în ziua când ne-am cunoscut, poate că lucrurile între noi s-ar fi desfăşurat altfel. E ambiţios. Dintre toate femeile pe care le cunoscuse, probabil ca eu, cu cicăleala mea, îl puneam cel mai rău la încercare.

— Ai ochii obosiţi, mi-a răspuns el amuzat. Şi eşti cam grasă. Voiam să te rog ceva, dar văd că te-ai îngrăşat, am ezitări.

Desigur, nu mă îngrăşasem.

— Trec printr-o decepţie sentimentală, i-am spus. Şi îţi imit colega: ca să mă consolez, ronţăi bomboane. Cu ce pot să te ajut? Dă-i drumul!

— Clubul perfecţioniştilor americani dă un bal anual. Şi aş vrea să te iau cu mine.

Spunând acestea, severul Kipfer, cu o superficialitate nedemnă de el, a scos de la subsuoară un fel de planşetă mare, şi mi-a întins-o:

— Ţi-am adus ceva.

Erau vreo patru-cinci foi mari şi transparente, plastice.

— Ce e asta?

— Un vas, a răspuns el cu un aer vinovat. Şi întradevăr, desfăcând pliantul, a alcătuit pe loc un soi de vas, mai curând o ladă, perfect transparentă.

— Şi ce-i cu asta? Vreo experienţă?

— Nici o experienţă; pentru flori.

În timp ce vorbea, a început să deşerte apă: umplea treptat lădoiul sticlos.

— Apă este, am zâmbit eu, dar unde-s florile?

— Am uitat, a spus el, dar o spunea pe un ton indiferent, ca şi cum n-ar fi uitat nimic. Eh, nu te necăji, o să-ţi dau şi flori când ne mai vedem. Va să zică, perfecţioniştii americani dau balul lor anual. Vii cu mine, s-a făcut?

— Milt, dragă, nu-mi vine să cred. Tu, la bal? Nu prea eşti petrecăreţ. Cred că nici nu ştii să dansezi.

— Am câştigat trei concursuri de dans, dintre care unul aerian, în condiţii de imponderabilitate, a răspuns el serios.

Orice activitate ai menţiona, îţi răspunde că şi în privinţa asta a participat la un concurs şi că a ieşit primul.

— Dar e adevărat, a adăugat el la fel de serios, după o clipă de gândire. Nu sunt petrecăreţ. Ca să pot neglija dansurile, a trebuit mai întâi să-mi dovedesc că pot să le practic. Că nu le neglijez din pricină că n-aş fi în stare. De când am luat al treilea concurs, n-am mai dansat.

— Milt, nu mă speria! Nu cumva eu am deşteptat superficialitatea asta în tine! Ce ţi-a venit, că mergi la bal?

— Ştii că între perfecţionişti sunt diferenţe mari, de

concepţie. La bal, am o ocazie mare să fac propagandă pentru teoria mea.

— Şi cum pot eu să te ajut? Mă expui ca mostră de propagandă?

— Aproape, a zis el, şi pe faţa lui frumoasă a apărut unul dintre rarele zâmbete pe care şi le îngăduie. Nu mai fi atât de curioasă, nu mă mai întrerupe mereu, ascultă-mă şi-ţi spun imediat totul. Ştii că la bal, pentru a ne populariza ideile, facem în fiecare an concursuri. Se aleg, prin vot, cele mai reuşite perechi, soţi şi necăsătoriţi; la câţiva ani o dată, concursuri între copii. Câştigătorii numărul unu au dreptul să ţină un discurs de opt minute, în care să-şi expună vederile asupra perfecţiunii. Ceremonia asta veselă e transmisă în toată lumea; o urmăresc zeci, dacă nu sute de milioane de oameni. Nu vreau să pierd prilejul de a mă face auzit. Dacă merg cu tine, câştig la sigur.

— Eşti de o modestie care mă copleşeşte, i-am spus. Dar eu sunt grasă şi cu ochii obosiţi. Chiar tu ai spus-o.

— Aşa e. După mine, eşti tare imperfectă. Dar oamenii au prejudecăţi. Tu corespunzi perfect prejudecăţilor omeneşti despre frumuseţe. Şi apoi, nu uita, probele nu sunt numai de frumuseţe. Se fac teste de inteligenţă, analize medicale, tot ce vrei; sub o formă nostimă, se face un examen destul de serios.

— Oh, Milt, i-am spus, mă dezamăgeşti. Nu spuneai tu să nu amestecăm persoana noastră cu teoriile despre perfecţiune? Fă un tratat dacă vrei, bate-te cinstit, nu profita de nasul tău dezumflat!

N-a luat-o în glumă.

— Ai dreptate, crede-mă că nici mie nu-mi place. Dar americanii mei sunt, cum să zic? personalişti, raportează multe teorii la persoana celui ce le susţine. După mine, e un tic urât. Rămas de la alegerile de pe vremuri: nu-i interesa programul candidatului; numai faţa şi „bancurile” lui.

— Şi atunci?

— N-am ce face, e logica luptei. Va candida acolo şi Steton Hall. Îl ştii, are un umor grozav, un blond înalt, cu ochi albaştri, o inteligenţă scăpărătoare. După mine, e în el şi ceva foc de paie, dar are succes. Şi-a făcut rost de-o brunetă din Egipt, dansează extraordinar şi are o memorie fenomenală: specialistă în istorie, cunoaşte vreo cincizeci de secole chinezeşti şi nu ştiu câte ale Egiptului.

— ”Şi-a făcut rost”! Şi n-ai putut să i-o răpeşti? Decât „să-ţi faci rost” de mine...

— Prea târziu, a spus el cu regret. Ce să fac, trebuie să mă consolez cu tine. Ai şi tu ceva calităţi. Dacă Steton iese primul, va ţine el cuvântarea. Or, îl ştii: e un matematician sec al perfecţiunii; cu calambururile lui scăpărătoare îşi bate joc de sentimente, spune că ele sunt o moştenire din trecut, că mai mult încurcă lucrurile.

— Si tu, Milt, eşti sentimental?

— Pe dracu'. Tot atât cât şi tine. Mă strunesc atât de bine, că mi-ar fi imposibil să-mi pierd capul. Dar, pe plan teoretic, trebuie să ţin seama de natura majorităţii fiinţelor omeneşti. Teoriile seci ale lui Hall ne discreditează. Dacă îşi ţine el cuvântarea, pierdem milioane de aderenţi. Trebuie să câştig, neapărat, să vorbesc despre iubire ca armă a perfecţiunii.

— Milt, m-ai emoţionat. Şi la care concurs vrei să ne punem candidatura: la necăsătoriţi sau la căsătoriţi?

— Nu fi măgăriţă, mi-a spus el.

— Dacă mai foloseşti cuvinte din astea, câştig şi, pe urmă, în discursul meu, te fac praf. Că şi eu o să am dreptul la cuvânt, nu?

— O să-mi cedezi minutele tale. Regulamentul permite.

— Şi spune-mi, Milt, cum se face că în toată America n-ai găsit pe alta pentru concursul ăsta? Că a trebuit să vii tocmai la Paris, la mine?

O clipă, prin ochii lui serioşi a trecut o luminiţă de amuzament.

— Tu eşti cea mai frumoasă, a spus el. Tu eşti superbă. Tu eşti inteligentă. Tu eşti spirituală. Tu, nu mă îndoiesc, ştii să dansezi. Tu, sunt sigur, ai cel mai fermecător puls din lume, cel mai atrăgător sistem cardiovascular şi hormonal, analizele care vor ieşi de la tine vor fi un poem cifric închinat perfecţiunii omeneşti. Eşti satisfăcută?

— Bănuiesc c-o să-mi faci dinainte o groază de examene, să nu te păcăleşti cu mine...

— Mai încape vorbă?

Apoi, regretând tonul parcă prea glumeţ:

— Loreto, suntem din acelaşi aluat. De ce nu recunoşti? Sunt sigur că de mult ţi-ai controlat fiecare celulă din cele patrusprezece miliarde, câte or fi în creierul tău, ţi-ai antrenat cordul, memoria, ai făcut gimnastică artistică şi calcule matematice, ai avut grijă să nu ţi-o ia nimeni înainte în meserie.

— Milt, m-ai înăbușit sub atâtea complimente. S-a făcut. O să vin la copilăria aia de concurs, deşi n-am şanse serioase alături de un nas tumefiat ca al tău.

Căpătând făgăduiala pe care o dorea, a dat să plece. Pentru el, a spune la revedere este o banalitate inutilă. S-a mai întors o dată, din uşă:

— Şi ai, grijă, până în ziua concursului nu mai mânca atâta!

— O să mă gândesc la tine, am strigat pe urmele lui, şi o să-mi piară pofta de mâncare!

6

Când a ieşit din cameră, mi-am amintit de lădoiul nenorocit şi fără de flori pe care mi-l adusese şi, fără să vreau, m-am uitat într-acolo. Ce şiret! Mi-a venit să râd. În tot timpul convorbirii, stătuse între mine şi vas. Iar acum vasul era plin de peştişori miniaturali, multicolori, care pluteau acolo parcă de când lumea. Sub o peliculă subţire

trebuie să fi fost nişte icre minuscule, invizibile cu ochiul liber. Când a turnat apă pe deasupra, pelicula s-a topit, iar peştii — în timp ce el vorbea cu mine — au început să se dezvolte. Un banal praf de accelerare a creşterii, şi trucul era gata. Înotau acum de zor, atât de mici că ar fi încăput doi-trei pe o unghie, şi totuşi cu un colorit extraordinar de distinct, parcă pictaţi de un miniaturist chinez din vechime. Am făcut întuneric. Aşa cum bănuiam, am văzut că sunt şi luminescenţi.

N-a vrut să-mi aducă peştii gata crescuţi, să-i văd. Ar fi însemnat că mi-a făcut un dar ca să-mi câştige bunăvoinţa, pentru bal. Aşa însă, mai întâi îi promisesem că vin, şi abia după plecarea lui văzusem darul. Fusese sigur că voi veni. Adusese şi cadoul.

Da, mi-am spus, cam aşa e acest om. Vine, are un aer serios, didactic, se scuză că a uitat de flori şi toarnă nişte apă incoloră într-un vas incolor. Apoi pleacă, şi în urma lui apare un univers care străluceşte în toate culorile.

7

Ne-am depus candidatura şi am trecut prin toate preliminariile concursului. Eram amuzată să văd meticulozitatea de care dădeau dovadă americanii în acest joc copilăresc.

În ziua Marelui Bal — anunţat desigur cu majuscule şi publicitate senzaţională — îmi repetam mereu că-i un joc şi totuşi nu-mi puteam stăvili un anumit fel de emoţie.

— Las-o să se consume, mi-a spus Milt. Venise să mă conducă spre marele parc. Să fim emoţionaţi acum, ca să putem fi calmi când începe greul. Avem rivali serioşi.

Totuşi, când am pătruns în parcul uriaş şi am văzut spectacolul ce se desfăşura acolo, mi-am dat seama că emoţia nu se consumase complet; inima a început să-mi bată şi mai puternic.

| PIESA nr. 8 |

SINTEZA COMISIEI DE SINTEZĂ

Începând cu fraza *„oamenii vor fi ca zeii”*, toate evenimentele ce ne preocupă sunt legate, cel puţin până în prezent, de problema perfecţiunii omeneşti, îndeosebi a opoziţiei dintre spontanişti şi perfecţionişti.

S-a ivit — mai ales de la izbucnirea evenimentelor ce ne preocupă — o avalanşă de păreri şi informaţii care au pus Consiliul Mondial în faţa necesităţii de a avea o sinteză critică şi un punct de vedere clar.

În acest scop, s-a instituit prezenta comisie de specialişti în coordonarea şi sistematizarea cunoştinţelor ştiinţifice, comisie mixtă, care cuprinde experţi din toate ramurile ştiinţifice în cauză.

Sinteza noastră poate fi rezumată în trei puncte:

— Spontaniştii nu au dreptate.

— Perfecţioniştii nu au dreptate decât în parte.

— Dezbaterea, tinerească şi plină de exagerări, e justificată numai ca un mijloc de a captiva atenţia oamenilor asupra câtorva probleme importante. Ambele tabere fac parte dintr-o familie unică, stau pe aceleaşi poziţii generale, şi — nici o clipă — nu pot fi bănuite de a fi folosit în lupta dintre ele mijloace criminale.

Cunoştinţele omeneşti progresează la infinit şi nu putem avea pretenţia de a stabili aici adevăruri definitive. În măsura însă în care ne putem bizui pe datele prezente şi cu ajutorul specialiştilor noştri în redactare sintetică şi

accesibilă, am ajuns la următoarea motivare asupra celor trei puncte de mai sus:

Spontaniştii au fost depăşiţi de practica socială. Colectivitatea omenească, din vremea când existau state şi până azi, se amestecă activ în problema natalităţii, după nevoi.

Tăria spontaniştilor se explică prin existenţa unor prejudecăţi, în care se amestecă însă unele idei juste şi unele sentimente profund omeneşti şi legitime.

Prejudecata principală este cunoscută în istoria ştiinţei sub numele „joaca de-a dumnezeu”. Secole de-a rândul, partizanii divinităţii au fost nevoiţi, sub asaltul cunoştinţelor ştiinţifice, să restrângă teritoriul rezervat dumnezeirii: lumea cerurilor, explorată de rachetele oamenilor, şi-a stabilit sediul mereu mai departe. La fel s-au petrecut lucrurile în lumea organică. Vreme de veacuri a existat rezistenţă faţa de experienţele pe animale („vivisecţie”) pe motiv că nu trebuie să ne amestecăm în viaţa creaturilor lăsate de Domnul. Când această prejudecată a fost înfrântă, ea şi-a restrâns teritoriul la fiinţa omenească: chiar şi în secolul XX, în unele ţări se mai ducea încă lupta pentru a se interzice studiul şi cercetările bazate pe disecţia morţilor.

Când bisturiul chirurgului a pătruns în creier şi în cele mai intime firide ale omului viu, când sfânta inimă a fost înlocuită pe masa de operaţie cu inima artificială, când plasticul a început să înlocuiască oasele lăsate de Domnul să se decalcifieze şi când insulina scoasă de la vaci s-a dovedit salvatoare pentru fiinţa suflată de Domnul după chipul şi asemănarea sa şi înzestrată, din păcate, cu diabet, într-un cuvânt când nici o porţiune şi nici o perioadă a vieţii omului n-a mai rămas izolată de intervenţia ştiinţei, partizanii divinităţii au restrâns teritoriul tabu la aşa-zisa *cămara lui dumnezeu*, la procesul de făurire a vieţii însăşi, la procreare. Geneticienii din secolul XX, după o serie de

descoperiri importante în domeniul acizilor nucleici, au vorbit, unii cu ironie, alţii cu temeri, de „joaca de-a dumnezeu”.

Aici intervine însă şi elementul de care vorbeam, legitim şi omenesc. De la porumb şi viţa de vie până la animale, întreaga viaţă înconjurătoare este rezultatul activităţii de veacuri a omului ca genetician şi selecţioner. Are el dreptul să tragă în privinţa lui însuşi concluziile acestei experienţe? Un răspuns afirmativ ar fi fost dezastruos, mai ales în condiţiile societăţii împărţite în clase. Hitleriştii au încercat să facă din eugenie o ştiinţă de justificare a omuciderii în masă, o ştiinţă rasistă a urii şi bestialităţii: omul, în reprezentarea lor cea mai înaltă, trebuia să fie un animal bine dezvoltat fiziceşte, feroce şi lipsit de suflet. Unii rasişti americani făceau propagandă pentru castrarea oamenilor progresişti. Dar nu e vorba numai de societatea împărţită în clase.

Vorbind de „joaca de-a dumnezeu”, oamenii de ştiinţă materialişti subliniau de fapt altceva. Anume că nu stă în intenţiile lor şi nici în puterile ştiinţei de atunci promovarea vreunui program de „perfecţionare” a omului. Dorinţa lor era aceea de a preveni, cu ajutorul mecanismului ereditar, apariţia unor boli şi diformităţi; de pildă a găsi leacul cancerului, care pe atunci nu era folosit ca azi, fiind cunoscut numai ca o boală.

Astăzi ştiinţa are posibilităţi mult mai puternice de a interveni în dezvoltarea biologică a omului. Avem noi dreptul să facem asta? În parte da, în parte nu — şi tocmai aici încep laturile tari şi slabe ale *perfecţioniştilor*.

Atâta vreme cât e vorba de prevenirea bolilor, ei au dreptate. Dar trebuie spus că această problemă e aproape gata rezolvată. Măsurile luate de societate, departe de a scădea, se înmulţesc. În această privinţă, chiar şi unele teorii mai exagerate ale perfecţioniştilor nu sunt greşite în sine: greşeala lor stă în dorinţa de a le aplica înainte de

vreme.

În polemică, perfecţioniştii stau pe o poziţie ceva mai justă, în primul rând pentru că ei lucrează şi caută: cu microscopul în mână, ei adună material faptic, sunt elementul activ, contribuie la mersul înainte al ştiinţei; spontaniştii aduc şi ei oarecare contribuţie, mai curând în mod pasiv, ca un element de control, de negare, de frânare a exagerărilor.

Pe plan moral, îndărătul exagerărilor tinereşti, în tabăra perfecţioniştilor se manifestă o tendinţă profund umană şi progresistă, am spune chiar romantică. În ciuda unor formulări rigid „ştiinţifice”, aparent antisentimentale, e vorba de dorinţa lor de a vedea cum omul progresează neîncetat, întrecând visele antice despre zei. Dar tocmai aici e punctul lor slab, călcâiul lui Ahile.

Terenul principal rămâne cel social. Mersul înainte al societăţii înlătură treptat cauzele bolilor şi imperfecţiunilor. Ştiinţa are rolul ei, dar societatea umană, aşa cum o înţelegem noi astăzi, este o societate în care administrarea oamenilor este înlocuită prin administrarea lucrurilor, după formula lui Engels. Fireşte, perfecţioniştii nu intenţionează altceva, nu vor să „dirijeze” oamenii pe căi administrative. Tot ce doresc ei este lărgirea mişcării voluntare, existente în momentul de faţă, pentru ca tinerii, înainte de căsătorie, să chibzuiască bine, având în vedere şi şansele viitorului copil, evoluţia biologică a omenirii spre perfecţiune. Atunci, în ce constă greşeala lor, cum se manifestă subaprecierea factorului social?

Tocmai la problema perfecţiunii. Oamenii sunt diferiţi între ei. Nu există vreun „model” prestabilit de perfecţiune spirituală sau fizică. Perfecţiunea, noi o concepem pe planul societăţii. Oameni care, conform unei scheme, erau profund imperfecţi dintr-un punct sau altul de vedere, au devenit mari genii, slujind în mod exemplar societatea. Cu toate defectele sale, mai fiecare om ar dori să aibă un copil care,

exceptând unele cusururi grave, să-i semene.

Cine are dreptul de a stabili cum e bine sau nu să arate omul? Avem dreptul de a stabili şi combate abaterile prea dăunătoare de la normalitate. Avem dreptul de a stabili în ce constă această medie abstractă care se numeşte normalitatea, dar n-avem dreptul să „dirijăm” biologic evoluţia noastră spre vreo asemenea medie sau perfecţiune, nu putem încă şti sigur dacă o asemenea evoluţie ne-ar fi favorabilă. Omul se deosebeşte de celelalte specii între altele prin capacitatea sa deosebită de a adapta mediul la nevoile sale. Când creăm o specie de plante sau de vite, avem în minte un anumit model ideal, în raport cu clima, cu calităţile speciei pe care vrem s-o obţinem. În cazul omului, care adaptează clima şi mediul după nevoile sale şi care, dacă nu poate zbura, îşi creează aparate speciale, nu este nevoie să creăm fiinţe cu anumite însuşiri speciale — aripi, rezistenţă la frig etc. Omul însuşi organizat în cadrul societăţii are grijă să-şi asigure condiţiile necesare. E adevărat că, transformând lumea înconjurătoare, lipsindu-se de un mediu natural care să-l biciuiască şi să-l călească, omul e ameninţat cu moleşirea. Asta însă numai în teorie. De fapt, oamenii înlocuiesc prin sport şi alte activităţi tot ceea ce înainte era muncă brută pentru asigurarea existenţei.

Dovada noastră că acesta este punctul vulnerabil al perfecţioniştilor:

În vreme ce spontaniştii alcătuiesc o tabără unită în jurul unui *nu*, necreator dar clar, perfecţioniştii sunt divizaţi în numeroase nuanţe, nu se pot pune de acord unii cu alţii în privinţa unui concept limpede asupra perfecţiunii. Ba, aşa cum se întâmplă adesea între oameni care sunt partizanii aceleiaşi teorii, dar pe care îi despart nuanţele, lupta dintre ei devine uneori mai puternică decât disputa cu tabăra adversă, a spontaniştilor. Lucrul se vede şi în însemnările Loretei Durand, în înverşunarea cu care Kipfer,

perfecţionist partizan al sentimentelor, dorea să împiedice câştigarea concursului de către Steton Hall, perfecţionist „antisentimental”.

În chestiunea evoluţiei biologice a omenirii nu e bine nici să stăm pasivi, lăsând viitorul popoarelor complet la voia întâmplării, nici să ne amestecăm prea activ, închipuindu-ne că vom crea îngeri ai perfecţiunii şi zei care nu suferă de guturai. În practică, tocmai găsirea acestui punct de mijloc între spontan şi ideal e lucrul cel mai dificil şi cere multă prudenţă.

Până acum, dezbaterea între spontanişti şi perfecţionişti a fost mai curând dezbaterea unor tineri oameni de ştiinţă, o dezbatere publicitară care nu afectează cu nimic mersul societăţii însăşi. De aceea nu i s-a dat cea mai mare însemnătate, iar forurile naţionale şi mondiale nu au considerat necesar să intervină, aşa cum nu au intervenit nici în alte dezbateri ştiinţifice, lăsând înfruntarea ideilor să-şi joace rolul.

Acum însă, după evenimentele petrecute, chestiunea ia un aspect diferit. Dar în această privinţă, nu comisia noastră este aceea chemată să hotărască.

| PIESA nr. 9 |

DIN ÎNSEMNĂRILE LORETEI DURAND
(continuare)

8

Am apărut cu Milt sub reflectoare. Îmi electrizasem părul. Avea o strălucire alb-albastră, de mare efect seara, şi care se armoniza cu culoarea ochilor. Eram învelită într-o ţesătură cu nuanţe metalice, ca de oţel. Dispozitivul electric îi schimba la câteva secunde culorile, combinaţiile.

Instalaţia era proiectată să poată face recombinări vreme de trei ore, fără a repeta măcar o dată nuanţa sau desenul. Concursul dura mai mult de trei ore, dar nimeni nu putea observa, după atâtea mii de schimbări, repetarea. Mă simţeam bine.

Se adunaseră acolo vreo patruzeci de mii de oameni. Urmau să voteze numai delegaţii. Mai întâi, perfecţioniştii voiseră să dea drept de vot şi spectatorilor răspândiţi pe cele cinci continente, pentru a face concursul mai popular. Dar difuzarea prea largă a voturilor risca să slăbească severitatea ştiinţifică. Aveau drept să se pronunţe doar membrii titulari ai clubului, pentru a stimula înscrierile în club.

Au candidat la preliminariile concursului vreo douăzeci de mii de oameni. Rămăseseră, pentru seara finală, doar câteva sute. Cei respinşi numărau între ei oameni plini de calităţi, dar concurenţa era uriaşă. Am zburat cu Milt într-un cornet plastic transparent, la câţiva metri deasupra invitaţilor. Era însă o zăpăceală... — sutele de cornete în care se aflau concurenţii, toaletele originale, varietatea tipurilor umane, toate luau ochii... Chiar şi eu, participantă la concurs, simţeam cum mi se taie răsuflarea când vedeam cum trec prin dreptul meu unii concurenţi, oameni senini, puternici, veseli. Uitasem de alte emoţii. Şi de orice sentiment superior faţă de acest concurs, pe care-l socotisem copilăresc. Îmi rămăsese mare, puternic, un singur sentiment. Eram mândră de specia omenească.

9

Zăpăceala primei prezentări fusese premeditată. Organizatorii voiseră să ia ochii spectatorilor din toate colţurile lumii. Curând însă, juriile au început să lucreze. Sistematic, sever. Totuşi într-o atmosferă de veselie, în mijlocul hohotelor de râs.

Prima triere din finale se făcea pe zece platforme magnetice odată. Spectatorii stăteau în jurul unei prăpăstii de o formă regulată, rotundă; alţii erau aşezaţi în interior, pe zidurile pâlniei. Juriul şi concurenţii erau suspendaţi în mijloc, pe o platformă magnetică.

Se făcea examinarea activităţii pe care o depune fiecare în cele trei ore ale muncii sale principale. Mi-am dat seama că Milton şi cu mine eram dezavantajaţi în comparaţie cu Steton Hall şi a sa brunetă. Ea era specialistă în istorie. Nu în ereditate, ca mine. Perfecţioniştii numără între ei mulţi specialişti în ereditate. Vrând să atragă şi aderenţi de alte profiluri, cei din juriu preferau să premieze oameni de altă meserie. Pentru popularitate.

Situaţia s-a complicat şi mai mult la analiza activităţii lui Milton. Lucra bine, dar avea tendinţa de a depăşi cele trei ore rezervate muncii principale. Coordonatorul juriului aflase asta.

— Ce s-ar întâmpla, îl întrebă el pe Milton, dacă şi juriul nostru şi-ar prelungi activitatea peste timpul fixat şi te-ar examina mai departe? Câte cusururi nu ţi-am descoperi?

Gluma, deşi cam slabă, provocă mari hohote de râs. Eu însă nici n-am zâmbit, şi imediat unul dintre membrii juriului m-a întrebat:

— Ce părere ai de oamenii care se iau prea în serios?

„A *nu* te lua prea în serios” este pentru ei o tradiţie. Chiar când e vorba de o dispută foarte serioasă. Omul cu figură de bonom şi păr alb, cel care pusese întrebarea, văzându-mă că şovăi, a stăruit:

— Nu-ţi cerem cunoştinţe de specialitate. E o întrebare de bun simţ.

— Şi am încadrat-o, acum pe loc, în concurs! a precizat coordonatorul.

— Omul trebuie să ştie să-şi apere convingerile, le-am spus. Foarte serios. Să-şi dea şi viaţa pentru ele, la nevoie. Dar există o anumită apărare a convingerilor pătrunsă de

forţă critică şi ironie. O dialectică lucidă, care nu cruţă pe nimeni, nici pe omul însuşi. Un soi de umor antisolemn. Îmi vin în minte la iuţeală oameni atât de diferiţi între ei cum era titanicul şi supraminuţiosul german numit Marx, jovialul american de calibru mult mai uşor numit Twain şi chiar un suflet rus de înflăcărarea lui Maiakovski.

Se făcuse linişte. Egipteanca specialistă în istorie mă fixa cu o privire atentă, iar cei din juriu aproape că nu mai zâmbeau.

— Vouă, americanilor, vă place treaba asta. Un preşedinte de prin secolul XIX, abia instalat la Casa Albă, nevrând să se lase impresionat de decorul solemn al „Casei”, declara mucalit: „E aici spaţiu suficient pentru vreo doi împăraţi, un papă şi-un dalai-lama pe deasupra”.

Spectatorii râdeau, iar egipteanca preciză, ca şi când aş fi dat un examen în faţa ei:

— E vorba de Thomas Jefferson, iar citatul este exact.

— Engels, le-am spus, care a denunţat cu atâta înverşunare exploatarea, s-a supărat când aceleaşi idei au fost tratate de nişte poeţi într-un limbaj solemn şi nesărat. A scris negru pe alb, în aparenţă foarte serios, că primul act al proletariatului după luarea puterii va trebui să fie... spânzurarea poeţilor.

— E un punct din programul proletar care a fost uitat, pare-mi-se, interveni surâzător unul dintre membrii juriului.

Milt a început să mă strângă de mână, dar nu-mi dădeam seama de ce. Începusem să le amintesc că Lenin, atunci când comuniştii erau ţinta atâtor atacuri, a avut puterea să-şi bată joc de frazele sforăitor-solemne, fals revoluţionare — dar brusc, mi-am dat seama că greşeam. Suna ca un tratat şi eram la un bal. Combăteam lipsa umorului — dar prea serios.

— Îmi place, deci, că americanii nu se iau prea în serios, le-am spus, mai ales că nici nu prea au ce lua... (Au început să râdă şi să aplaude.) Dar, dacă e să vorbim

serios, prefer spiritul franţuzesc...

— Bravo, a zis coordonatorul. N-am înţeles un cuvânt din tot ce-ai spus, dar mi-a plăcut cum ai spus-o: eşti fată frumoasă şi de aceea te trecem la etapa următoare a concursului, cu Kipfer al tău cu tot.

— Fac contestaţie, a zis egipteanca zâmbind. Asta numai în Grecia antică se obişnuia. Acolo, un avocat, în loc de pledoarie a smuls de pe clientă vălul ce o acoperea şi a spus „frumuseţea ei trebuie s-o apere!” şi judecătorii au achitat-o.

— În cazul acesta, spuse coordonatorul, eşti promovată şi tu, împreună cu Steton Hall.

Aşadar, se apropia încercarea finală şi concurentul principal al lui Milton nu fusese eliminat.

10

Vreme de o oră, tot felul de probe, glumeţe sau serioase, mereu mai grele. Şi totuşi cea de mai sus, prima, e singura pe care mi-o amintesc clar. Aici am înţeles, întâia oară, ce mă deosebea de Milton. Acel lucru care, mai târziu, avea să ne facă să reacţionăm oarecum diferit la nenorocirea ce avea să se abată asupra noastră.

Milton îmi semăna. O anumită tărie. Poate chiar duritate. Pretenţii mari de la propria persoană. De la viaţă. Tendinţă spre permanentă autoperfecţionare. El însă, mi-e greu să explic, era prea „dens”, prea „compact”.

Iei două bare de metal, una plină pe dinăuntru, cealaltă scobită, ca o ţeavă. S-ar părea că cea plină este mai rezistentă, dar nu-i aşa. O structură cu nervuri bine aşezate e mai rezistentă.

Tocmai golurile, care îi permit metalului să se organizeze pe anumite linii, îi măresc rezistenţa, cam aşa cum „golurile” din activitatea unui om — somnul, odihna, destinderea muşchilor etc. — îl ajută să dobândească apoi

performanţe sporite.

Milton Kipfer însă, Milton, care glumise în faţa juriului fără a da impresia că se ia în serios şi care mă strânsese pe mine de mână când tirada mea devenise prea solemnă, acelaşi Milton nu admitea la el nici un gol, nici cea mai mică fisură, calcula totul cum nu se mai poate mai serios. Gluma era la el, mai curând, o concesie. Tot ce făcea, părea animat de un scop precis, meticulos, nimic nepărând a fi lăsat în voia soartei.

Eu îmi mai permiteam „mărunţişuri": un râs necalculat, o vorbă aruncată la iuţeală. Milton însă, nu ştiu cum să explic, voia parcă „absolutul". Străbunul lui, atomistul Edward Kipfer, visase o distrugere absolută, totală, şi fusese zdrobit. Nepotul acestuia, preotul Tony Kipfer, visase atotputernicia blândeţii şi castităţii, ca să-şi încheie existenţa în desfrâu şi abjecţie. Milton, strănepotul, trăia în altă lume: părea una dintre primele generaţii căreia îi este hărăzită putinţa perfecţiunii. Dar tăria atât de mare a caracterului său îmi părea a ascunde primejdii. Sună ridicol, dar un om care se vrea atât de perfect suportă mai greu o trecătoare umflătură la nas, ca să nu vorbim de şocurile grave pe care i le poate aduce viaţa.

Explicaţia pe care o dau aci îmi pare cam şubredă, dar simt că aşa e. Dacă mai îmi rămâne timp, voi reveni. Ceva mai clar.

Un „resort" magnetic ne-a aruncat, pe Milt şi pe mine, mai sus, pe platforma următoare. Concursul continua, rămăsesem două duzini de perechi. Între ele, Steton Hall şi egipteanca lui, vreo cincisprezece cupluri americane — trei de culori mixte, negri cu albi. Concurenţi primejdioşi. După secole de fanatism rasist, un număr de americani, mai ales geneticieni, săriseră în extrema inversă. Atribuiau un rol exagerat amestecului de rase şi favorizau concurenţii respectivi. Lucrul mi se păruse nostim: era vorba de un concurs fără mare importanţă. Acum însă eram concurentă.

Vedeam lucrurile altfel.

S-a făcut pauză. Juriul se strânsese să dezbată.

— Concursurile astea nu mi-au plăcut niciodată, îmi spuse Milt. Dar mă bucur că te am alături de mine. M-ai ajutat mult, să ştii.

Şi, pentru a doua oară în seara aceea, mi-a strâns mâna.

— Milt, eşti inuman, i-am răspuns. Pentru concursul ăsta te faci luntre şi punte, mi-ai dat cadouri, acum eşti în stare să-mi faci şi complimente.

În mai puţin de o jumătate de oră, şedeam amândoi pe podiumul magnetic al învingătorilor. Lângă noi, cu al doilea premiu, Steton Hall cu egipteanca. Apoi Kaaren Williams, o americancă blondă, foarte frumoasă, care candidase alături de un cosmonaut african.

— Priviţi aceste perechi, zise coordonatorul general al concursului. Pe vremuri se alegea regina balului. Ce i se cerea, ca să fie regină de o clipă? O aşchie a perfecţiunii, frumuseţea. Dar ce se pricepea să facă, ce calităţi avea regina, ce cunoştinţe, ce caracter? Nu se ştia nici măcar cât de „frumos” e organismul care iradia această frumuseţe. Se punea accentul doar pe ambalaj, sau, şi mai des, se socotea că marfa, inima reginei, caracterul şi cunoştinţele ei, munca ei, nici nu contează.

Şedeam pe cea mai înaltă treaptă magnetică, pe podiumul câştigătorilor, alături de Milt, şi nu-mi venea să cred că totul s-a terminat. Parcul era feeric. O adiere de vânt, foarte bine reglată, aducea cu ea nişte miresme de vis. Şi florile — în special nişte ortensii gigantice, de culoare mov — şi costumele concurenţilor, totul părea de basm. Noroc că am simţit, deodată, oboseala care urmează orice destindere; un banal bondar zbârnâi o clipă pe lângă nasul meu, se învârti lângă vorbitor şi dispăru în umbra unui pom apropiat; pe urmă, ca pentru a mă readuce definitiv la realitate, a sosit foamea. Mi se făcuse foame. O glumă a

coordonatorului făcu lumea să râdă; eram din nou atentă. Vorbitorul terminase cu „regina balului” şi se ocupa de „rege”:

— Cine era el? Omul care, în seara concursului, avea destui bani pentru a cumpăra la licitaţie o sărutare. Gluma balului de altădată imita legile pieţei pe care se întâlneau două valori: frumuseţea şi banul. Ca să faci bani, nu prea aveai timp de cultură, de sport, şi nici chef; uneori nu ajungeai să faci bani decât spre sfârşitul vieţii. Ca să poţi dobândi această calitate supremă, le lepădai din mers pe toate celelalte: adesea, regele balului era bătrân, diform, incult. Meritul lui suprem, banul, le înghiţise pe celelalte. Sute şi mii de ani aşa se petreceau lucrurile. Cu diferenţe individuale, desigur, cu milioane de iubiri care se opuneau acestei realităţi, dar şi cu milioane de tragedii, cu o logică de fier care făcea ca o bună parte a populaţiei omeneşti să se nască de pe urma întâlnirii organizate la bursa căsniciei între polul banilor şi cel al frumuseţii.

Coordonatorul general îşi drese vocea, foarte mulţumit de el însuşi. Se gândise să folosească evocarea istorică pentru a mai înviora discursurile, care uneori erau cam plicticoase.

— Priviţi aceşti concurenţi, zise el. Uitaţi-vă la Loreta şi Milton, la Hall, la Kaaren Williams. Priviţi aceşti oameni puternici, armonioşi, bărbaţi şi femei care ţin de prezentul nostru. Nu ştiu care dintre ei îşi vor uni vieţile şi care nu. Nu ne interesează asta la concurs şi nu ne amestecăm în chestiunile personale. Dar am ales pe reginele şi regii noştri, perechile noastre, după săptămâni întregi de triere, le-am examinat cunoştinţele, constituţia, caracterul, gusturile, reacţiile, nobleţea sufletească...

Atinsese centrul problemei, am simţit că se pregăteşte să dea atacul.

— Aţi fost martori la finala concursului, zise el. Ați râs şi v-aţi distrat alături de noi. Aţi văzut că nu s-a petrecut

nimic umilitor, nimic care să asemuiască fiinţa umană cu vreo specie oarecare. De ce atunci — şi spunând acestea îşi înălţă brusc vocea — de ce n-am putea proceda la fel când doi oameni se hotărăsc să-şi unească destinele? Spontaniştii ne acuză că am pune dezvoltarea biologică a omenirii mai presus de relaţiile specific umane. Spuneţi voi, aţi văzut aici una ca asta?

Steton Hall, când luă cuvântul, se lansă într-un atac spiritual la adresa sentimentalismului. Milton fierbea lângă mine.

— Am ştiut! zise el. Ne face un rău imens. Noroc că noi vorbim în concluzie. Ascultă, Loreto, nu-mi dai mie minutele tale?

— Ţi-am mai spus: nu.

— Atunci, măcar să ne coordonăm. Eu o să pun accentul mai mult pe polemică.

Văd în faţa ochilor o alee lungă, montată de-a dreptul în lac. O limbă de pământ, largă de trei-patru metri, tivită cu flori şi şerpuind peste lac, înconjurată din toate părţile de ape. Milt şi cu mine vorbisem, iar acum ne plimbam, singuri, să ne odihnim. Auzeam balul vuind de departe; peste o oră avea să înceapă concursul al doilea, al celor căsătoriţi.

— De ce eşti atât de întunecat? l-am întrebat. Ai învins, ai vorbit, cred că am câştigat milioane de aderenţi.

— Mai ales tu, zise el zâmbind.

Dar mintea, se vedea bine, îi aluneca în altă direcţie. Mai făcu doi paşi şi se opri brusc.

— Ascultă, Loreto, în timp ce ţineam cuvântarea n-ai auzit un râs deosebit?

— Râdea multă lume acolo. De ce mă întrebi?

— Când am spus că oamenii vor arăta toţi ca zeii, am auzit un râs ciudat, batjocoritor, un râs oribil, sinistru. Îl mai auzisem o singură dată. Ţii minte? În ziua când ne-am cunoscut, Mac tocmai îţi povestise...

— Te-a obosit concursul ăsta.

Şi-a reluat mersul.

— Îţi spun precis. Tu şi alţii nu i-aţi dat importanţă, pentru că nu l-aţi mai auzit niciodată. Pentru voi a fost un râs între altele: Eu însă...

— Dai prea mare însemnătate unui fleac.

— Pentru mine nu există fleac. Mai ales dacă e inexplicabil.

— Milt, îmi placi: fiecare trifoi cu patru foi, fiecare amănunt curios ascunde un mare mister, ai?

A tăcut, ca un om neînţeles. Aleea, cu florile ei cu tot, cobora treptat, până ce se transforma într-un tunel de sticlă, la vreo patruzeci de metri sub apă. Sub noi, deasupra, la stânga, la dreapta, în toate direcţiile, mişunau peşti mari, şi, în ciuda orei destul de târzii, copii neastâmpăraţi, în urmărirea cărora înota uneori cu mişcări iritate câte-o mamă, necăjită că au depăşit timpul prescris şi că nu poate să-i prindă.

Bulele de aer care le ies din gură arată că puştii râd; unul călăreşte un delfin care, după toate semnele, a fost dresat abia de curând: cam nărăvaş, se zbate să scape de micul său călăreţ. Proiectoare discrete pun în lumină coloritul viu al plantelor; îmi plac mai ales serpentinele de mărgeanuri — bare puse în apă, pe care, cu vremea, s-au aşezat mărgeanurile, alcătuind acum colonii aşezate în forme îmbibate de fantezia omenească, simfonii în roşu. Nu se aude nici un zgomot: toate sunetele sunt înăbușite. Mă încântă această suprapunere, între mişcarea plină de culori şi lipsa oricărui sunet.

Aşa cum unora le place să stea în faţa unui cămin de tip vechi, privind îngânduraţi flăcările agitate, mie îmi place să vorbesc în timp ce ochii alunecă distraţi peste tabloul tremurător al adâncurilor; Milt a observat asta. Adesea pregătirea noastră pentru concurs se încheia în mijlocul tunelului de sticlă, pe o bancă.

— Îţi datorez mult, zise Milt, aşezându-se. Dacă mi-ai fi cedat şi minutele tale, ai fi fost o fată perfectă.

— Dacă le-ai fi luat, ai fi fost un egoist perfect.

— Am rămas cu câteva cuvinte în gât, spuse el. Mi-a luat prea mult timp polemica împotriva lui Hall. Mi s-a părut că aud râsul acela de care-ţi vorbeam, m-am înverşunat şi...

Îl văd şi acum pe Milt cum rămâne tăcut în mijlocul lumii de sub apă. Sprâncenele i s-au coborât deasupra ochilor, mintea lui puternică pune la cale ceva. Iar mintea mea, care funcţionează cam la fel cu a lui, începe să aibă bănuieli.

— Aşadar, zice Milt, suntem o pereche ideală. Avem şi diplomă, ce mai vrei?

— Eu, nu mai vreau nimic.

— Ascultă, şopteşte el, îţi place să fii sărutată?

— Nu-mi place. Şi nu-mi place ce se petrece acum în capul tău. Ce-i cu tine? n-ai făcut niciodată curte vreunei fete?

— Nu, zice el. Ca să faci o curte reuşită, trebuie să vorbeşti mult, să spui fleacuri şi să fii puţin cam prefăcut. Mă enervează.

— Cum adică, prefăcut?

— Să laşi impresia că fleacurile astea te pasionează, că merită să vorbeşti despre ele. Îi spui că de mult visai să întâlneşti o fată ca ea. Dar asta-i o banalitate. Îi spui că are nas mic sau ochi mari. Dar ea nu ştie? n-are oglindă? Că, însă, o apreciezi mai ales pentru caracterul ei. Asta e, aproape, o prostie. Am cunoscut bătrâne cu caracter minunat şi totuşi nu mi-a venit să le fac curte. Cunosc bărbaţi cu caracter minunat şi totuşi, când e vorba de sărutat, prefer o fată.

— Milt, mereu aflu alte noutăţi despre tine. Nu mi-aş fi închipuit vreodată că îţi place să săruţi o fată. Sunt surprinsă.

— Asta e o sfidare, zise el pe o voce înăbuşită. Dar... dar uneori contează mai mult, într-adevăr, caracterul. Loreta, ne potrivim.

— Asta-i banalitatea numărul douăzeci şi opt. Pe urmă vine chestionarul: Ce-ţi place şi ce nu. Îţi place ciocolata? sucul de roşii? carnea tocată sub formă de hamburgeri? flora marină? Săptămâni în şir, cei doi stabilesc un inventar complet, ce le place şi ce nu, şi la fiecare constatare se privesc uluiţi: li se pare nemaipomenit ca două făpturi omeneşti să se asemene într-atât încât să le placă să mănânce, să le placă să se plimbe, să le placă mai tot ce place la toată lumea. Iar unde nu se potrivesc unul cu altul, stabilesc un program grandios. Cum? hamburgerii nu-ţi plac? Înseamnă că nu i-ai mâncat preparaţi aşa cum trebuie, o să ţi-i gătesc odată cu mâna mea... Ascultă, văd că te uiţi mereu la ceas. Dă-ţi mai repede cărţile pe faţă.

— Nu mai e nevoie, zise el. Mi se pare că ai ghicit. Timpul nu mi-a ajuns, mi-au mai rămas nişte cuvinte în gât. Ce zici, încercăm? ar fi o chestie unică în istoria concursurilor.

— E clar. Dar a mai rămas de lămurit ceva.

— Dinspre partea mea, e clar şi asta, a spus el. Există pe glob, la ora actuală, vreun miliard de femei între douăzeci şi treizeci de ani. N-am timp să le cercetez pe toate, dar, bazându-mă pe un calcul aproximativ, am impresia că una mai reuşită ca tine, cel puţin pentru mine, n-o să găsesc. Rămâne deci problema sentimentului. L-am combătut pe Hall. Am spus că...

— Te rog să nu-mi repeţi cuvântarea.

— O iubire care să mă facă să-mi pierd capul, nu cred să se ivească vreodată în viaţa mea. Sunt un om foarte stăpânit, foarte logic. Nici nu sunt sigur cât timp va mai dura în istorie acest sentiment.

— Nostimă teorie.

— Iubirea, zise Milt, e un sentiment de compensare.

Vezi că un om are unele cusururi. Analiza le descoperă imediat. Atunci, normal ar fi să nu-ţi mai legi soarta de omul acela. Azi respingi pe unul, mâine pe altul. Dar natura are scopurile ei. Nu rabdă să fie respinsă la infinit. Şi atunci creează o stare compensatorie: vezi cusururile omului, dar te apucă un fel de ameţeală, te convingi pe tine însuţi că omul e mai grozav decât pare.

— Ţi s-a întâmplat vreodată?

— Mie nu, desigur. Dar am văzut la Mac. Odată, se îndrăgostise până peste urechi. „Dragă Milton, mă întrebă el, cum ţi se pare fata? Nu-i grozavă?” I-am răspuns cu primul amănunt ce-mi venea la îndemână. „Mac, nebunule, îi spun, eram convins că nu mai există oameni cu dinţi urâţi. Dar există fata asta, are dinţi strâmbi şi când deschide gura să râdă, nici nu pot să mă uit la ea „ Ei, şi ce crezi că-mi răspunde îndrăgostitul de Mac? „E adevărat, zice el. Dar când nu râde, nu-i aşa că e tare drăguţă?” Îşi făcuse o stare de compensare: în mintea lui, o vedea numai serioasă, cu gura închisă.

— Bine prins. Dar cam puţin pentru o întreagă teorie.

Milton se ridică de pe bancă şi făcu vreo doi paşi. Se opri privindu-mă de sus.

— Se dezvoltă o anumită tandreţe faţă de slăbiciunea celeilalte părţi, spuse el. Tu însă eşti admirabilă şi puternică. Înţelegi, Loreta? Apar la orizont oameni noi, de o asemenea forţă şi frumuseţe, încât nu va mai fi nevoie să-şi ierte nimic unul altuia. Mila va dispărea ca un apendice inutil: oamenii vor fi atât de puternici şi fericiţi, că nu vei avea de cine să-ţi fie milă. Chiar cel căzut victimă unui accident, sau aflat în preajma morţii de bătrâneţe, va fi atât de puternic în nenorocirea lui, încât nu va avea nevoie de milă; l-ar jigni. Vor rămâne copiii. Cu stângăciile lor, cu greşelile lor, cu micile lor diformităţi fermecătoare, cu capetele lor prea mari faţă de micul trup, cu pozne, cu minciunile copilăreşti transparente care sunt traduceri

poetice şi drăgălaşe ale minciunilor prozaice şi ticăloase de care erau altădată capabili oamenii mari, copiii, cu copilăria lor, vor aminti de copilăria omenirii. De vremile când oamenii erau imperfecţi, stângaci, plini de cusururi şi păcate, când aveau nevoie de milă, de tandreţe, de înţelegere şi compătimire, pentru că trăiau într-o lume jalnică. Copiii, cu copilăria lor, vor fi întotdeauna priviţi cu tandreţă, iubiţi şi apăraţi, pe când oamenii maturi, asemeni zeilor, vor fi egali în măreţia lor, vor pluti deasupra tinei biologice care i-a zămislit, vor vâna nemurirea pe câmpiile infinitului. Ce zici, Loreto, încercăm? Nu ne-a mai rămas decât un sfert de oră.

Parcă obosit se aşeză iar pe bancă, dar acum foarte aproape de mine.

— Mă plictiseşti. Va să zică eu nu pot fi iubită pentru că aş fi prea perfectă.

— N-am spus asta, se apără el. Ţi-am spus: din miliardul de femei pomenit, eşti probabil prima.

— Cred că niciodată vreo declaraţie sau vreun compliment n-au fost rostite într-o formă mai seacă şi mai indigestă. Eşti un profitor, i-am spus. Vrei să ne întoarcem la concurs.. Să candidăm a doua oară, de data asta la concursul celor căsătoriţi. Să mai iei o dată cuvântul, nu? Pentru asta, nu?

— Ştii că sunt serios, se apără el. N-aş face asta niciodată, dacă n-ar mai fi la mijloc şi altceva. N-o să-ţi spun că n-am mai simţit asemenea căldură niciodată, în faţa nici unei alte fiinţe. Totuşi, totuşi, uite, o simplă mângâiere, îţi trec mâna prin păr şi parcă mă curentează ceva.

— Nici nu e de mirare, i-am spus. Ai uitat că am o adevărată instalaţie electrică în cap, să-mi facă părul luminescent. Nu cumva să-mi pui mâna pe ţesătura metalică: te curentezi şi mai rău.

Îşi trecu mâna după umărul meu:

— Adineauri te-am întrebat dacă-ţi place să fii sărutată. De ce mi-ai spus că nu?

— Pentru că nu erai politicos. Asta nu se întreabă.. se constată.

Se aplecă spre mine şi mă sărută pe buze. Rămăsesem, voit, ca de gheaţă.

— Dar nu era adevărat, nu? îţi place să fii sărutată, nu?

— Sunt normală, l-am informat. Vorbisem în stilul lui ştiinţific. Şi am adăugat imediat: Dar nu-mi place prea mult să fiu sărutată.

Tunelul nostru nu era luminat; lumina iradia indirect, din apa înconjurătoare. Milton Kipfer se aplecă din nou spre mine. Îi simţeam pe umeri mâna puternică, simţeam la el o anumită puritate a forţei, o puritate sinceră şi viguroasă, pe care puteam să mă bizui, o sinceritate proaspătă şi plăcută; nu eram în apă, dar aveam impresia că mă aflu şi eu în lumea aceea plină de unde, printre copii şi plante acvatice, printre luminiţe discrete, printre fosforescenţele neprecise ale meduzelor, lângă îmbulzeala aceea de roşu a mărgeanurilor, parcă legănată de ape.

Ţineam la Milt, îmi plăcea la el mai totul şi ştiam că niciodată nu va putea cineva să-mi placă mai mult. Când mă sărută din nou, închisesem ochii, şi am simţit cum roşul acela al mărgeanurilor şi argintul valurilor a explodat deodată sub pleoapele mele.

— Va să zică, spuse Milt, şi vocea lui răguşită suna caraghios, pe de o parte spui că eşti normală, dar pe de alta că nu-ţi prea place să fii sărutată. Cum vine asta?

Am vorbit încet, fără grabă, simţind cum la fiecare silabă buzele mele se mişcă pe obrazul lui.

— E adevărat, i-am spus. Sunt normală. Şi cred că tu vorbeşti prea mult în unele momente. Şi nu-mi place să fiu sărutată. Pentru că îmi place şi mai mult să mă sărut.

Am făcut un efort ca să spun asta până la capăt, şi mi-am înfipt buzele în gura lui. Ne aflam în parc şi, după un

timp, i-am amintit că mai rămăseseră doar opt minute până la cel de al doilea concurs..

— Dă-i naibii, zise el.

Milton Kipfer rămânea însă Milton Kipfer: n-a trecut mult şi am luat-o amândoi la fugă. Am ajuns în faţa ofiţerului automat al stării civile — un automat instalat anume în parc, şi care avea o viteză remarcabilă: în 30 de secunde, identifica fişa generală a fiecăruia dintre nuntaşi şi elibera pe loc actul. Din cauză că fişa mea se afla în Franţa, a trebuit să pierdem vreo cinci minute, ne-am conectat prin tele cu Parisul.

Din fericire, concursul al doilea nu începuse. Juriul, mai întâi, s-a opus.

— Între timp ne-am căsătorit, stăruiam noi. Îndeplinim deci condiţiile pentru al doilea concurs. Dacă sunteţi perfecţionişti, atunci trebuie să ţineţi pasul cu condiţiile schimbate.

Coordonatorul, ca american, preţuia reclama. E drept, viteza căsătoriei putea fi interpretată defavorabil, dar epoca noastră n-a fost niciodată în conflict cu viteza.

Okay, spuse el.

11

Concursul însă l-am pierdut. Încă de la primele probe.

— O căsnicie, ne spuse coordonatorul primului juriu prin care trebuia să trecem, se verifică în ani de zile. Antrenamentul vostru e cu totul insuficient. Reveniţi peste câţiva ani.

Milt însă, aşa cum spera, a obţinut un premiu de consolare, dreptul de a vorbi o jumătate de minut.

— Fii atentă! mi-a spus. Râsul, râsul! O să se audă râsul. Când spun că oamenii vor arăta ca zeii, să fii atentă.

Am fost atentă. Foarte atentă. Am auzit şi eu un râs batjocoritor. Dar n-aş putea afirma sigur că era un râs chiar

atât de înfiorător pe cât mă încredinţase Milt. Se pierdea în masa vocilor. Dacă l-aş fi auzit şi eu mai întâi distinct, aşa cum l-a auzit Milt în după-amiaza aceea la el în laborator, poate aş fi judecat altfel.

Aşa însă, mă îndreptam încrezătoare, alături de Milt, spre casa lui, fără să bănuiesc nimic din ce ne aşteaptă. El îşi petrecuse braţul după umărul meu şi repeta mereu, cu un fel de bucurie tainică:

— Am procedat bine, am procedat foarte bine.

Eu mergeam sprijinindu-mă uşor cu umărul de pieptul lui şi nu mă miram că totul s-a petrecut atât de repede. Mă miram că nu s-a petrecut mai de mult, cu două luni în urmă, când îl cunoscusem. Sau şi mai de mult, când ar fi trebuit să-l cunosc. Simţeam, cum simte oricine în asemenea cazuri, că ne cunoaştem de mult. Aveam în el o încredere neclintită, şi mă treceau fiori reci-fierbinţi, ca un om care stă întins pe o plută, cu spatele umezit de răcoarea apei şi cu pieptul încins sub chemările soarelui.

Mergeam aşa amândoi, în pas egal, şi nimeni nu putea să bănuiască în ce direcţie ne îndreptăm, ce destin ciudat şi întunecos ne aşteaptă, pe noi şi pe alţii, ce semn de întrebare se urcă peste viitorul omenirii.

12

Mama a început să lăcrămeze.

— O oră dus peste Atlantic, o oră întors, asta face două ore. O să te văd cam rar, ştiu eu.

Milton s-a simţit dator să intervină.

— Am prevăzut totul. Şase luni pe an o să lucrez la Paris, în laboratorul Loretei, iar ea, şase luni pe an, la mine. Şi, ca să nu-i duceţi lipsa, primele şase luni le facem aici, la Paris. Chiar de mâine începem.

Durand tatăl — aşa-i spun eu lui tata — s-a mirat.

— Nu faceţi o plimbărică de nuntă?

— Nu vrem, i-am spus. Obicei vechi. Noi am văzut lumea.

— Aşa, aşa, zâmbi el ironic. Va să zică mama şi cu mine, când am vizitat în trei luni toata continentele, cu o rachetă expres, am fost demodaţi, ai?

— Mai târziu, a zis Milt, când ne-om mai obişnui unul cu altul, o să începem să ne injectăm în vine câte un voiaj proaspăt. Deocamdată...

Mama îl privea admirativ. Eram bucuroasă că mama îl place. Avea şi ce să-i placă la el. Am râs, mă simţeam bine, şi le-am spus:

— Miresele de pe vremuri erau pudice. Nu le plăcea ca rudele să le vadă după noaptea nunţii. Plecau în voiaj. Eu însă... Priviţi-mă, sunt după câteva nopţi de nuntă...

Durand tatăl mi-a tras una şi cu asta discuţia s-a încheiat.

13

În câteva zile, Milton s-a deprins cu noul mediu. Toată lumea, la Paris, îi spunea Durand. Aveam convenţie ca fiecare să ne păstrăm numele: eu am rămas Durand şi el Kipfer. Dar numele care i se dădea din greşeală, îl amuza.

14

Poate greşesc stăruind atâta asupra unor momente plăcute. Poate n-au importanţă. Poate că îmi face plăcere să mi le amintesc acum, am nevoie.

Milt se simţea bine la Paris. Cele şase luni i-au plăcut. Era în aerul american o anumită publicitate, un anumit senzaţional şi un soi de jovialitate care lui nu-i plăceau. Avea în el o strună adâncă, gravă.

Nici superficialitatea unor parizieni n-o gusta. Dar îi plăcea vechimea. Trecea adesea peste Sena şi, de pe celălalt mal, la braţ cu mine, se uita la Notre-Dame. Sub sprâncenele lui groase ochii căprui aveau o privire atât de intensă, încât... nu ştiu cum, dar simţeam, dacă se poate spune astfel, că priveşte prea mult pentru un singur om. Parcă se uitau generaţii întregi prin ochii lui. Câteodată mi se părea că însuşi atomistul Edward Kipfer priveşte pe acolo, prin fanta ochilor strănepotului. Dar un Edward Kipfer nobil, în care trăia numai inteligenţa ştiinţifică, nu şi răutatea. Parcă voia să vadă străvechea catedrală rămasă în picioare, supravieţuind tuturor viselor drăceşti despre dezastrul atomic.

Altă dată, chiar din pat, Milt şi cu mine urmăream încântaţi o rândunică, o superbă rândunică puţin argintie spre coadă, care-şi făcuse cuib chiar în faţa ferestrei noastre. Se întâmpla să suim străduţe vechi de secole, pe care le văzuseră cu ochii lor zeci de pictori celebri, iar Milt, logicul şi implacabilul Milt, era răpus atunci de o tulburare

ascunsă.

La întoarcerea spre America, n-am mai luat racheta. Am mers cu un vechi avion reactor. Eram însărcinată.

15

Revederea cu Mac a fost plăcută.

Pentru că dansul obişnuit nu îmi mai pria, ne-am dus la un salon de imponderabilitate. Un chimist rus tocmai găsise formula magnetică de îngreunare a aerului, fără urmări neplăcute pentru plămâni: instalaţiile costisitoare pentru imponderabilitate începeau să fie înlăturate, iar America era bântuită de moda dansurilor imponderabile. M-am avântat cu Milt prin aer, ferită de zguduieli.

Mac, de unul singur, se maimuţărea[2]. Făcea prin aer tot felul de mişcări curioase; părul, pe care refuzase să şi-l prindă, îi flutura în toate direcţiile. Avea la el un băţ cu o ventuză de cauciuc. A înfipt-o în perete, chiar sub tavan, şi s-a agăţat de ea, ca într-un cuier. Ţinea o ramă mare de lemn; a pus-o în jurul lui şi a rămas aşa, agăţat în perete şi nemişcat, ca un tablou. Devenise obiectul curiozităţii şi ilarităţii generale, dar nu se sinchisea. A scos din buzunar o pompă mică şi, suflat cu putere, a început să zboare printre dansatori ca un proiectil, izbindu-se de toţi pereţii.

Era ca un copil care dă prima oară de lipsa greutăţii. Avantajat de pompă, m-a răpit de lângă Milton.

— Lasă-mă în pace, nebunule! i-am spus.

— Numai dacă o asculţi şi pe asta, Loreta. Tot despre ştiinţă. Despre cauză şi efect. Fii atentă.

Mă târa după el cu o viteză pe care Milton, înotând prin aer numai prin puterea mâinilor şi picioarelor proprii, n-

[2] Am fi omis din însemnările Loretei Durand acest pasaj, aşa cum am omis şi altele, nelegate de afacerea cesiumiştilor. L-am lăsat însă, pentru că ne va explica unele greşeli făcute mai târziu de maşinile electronice „Detectiv". — Nota comisiei americane.

avea cum s-o egaleze.

— Am o insectă. O insectă cu şase picioare. O dresez. O învăţ să asculte de comanda mea. Când îi strig „sări!”, sare. Cauza: a auzit comanda mea; efectul: sare. Acum, fii atentă, îi rup un picior.

— Până una alta văd că-mi rupi mie braţul. Dă drumul!

— Strig comanda, insecta o aude şi, cu cele cinci picioare rămase, sare. Îi rup mereu câte un picior, îi dau mereu comanda, ea mă aude de fiece dată şi sare. Îi rup al şaselea picior, ultimul, îi comand să sară şi nu mai sare. De ce?

— Evident, pentru că a surzit, i-am răspuns eu.

Eram deprinsă cu glumele lui.

— Asta e, Mac dragă, concluzia ştiinţifică. Când îi rupi unei insecte toate picioarele, devine surdă. Nu mai sare pentru că nu mai aude comanda.

Dezamăgit ca un amator căruia publicul i-a demascat scamatoria, şi-a descleştat mâna de pe braţul meu. Mă plictisisem de dans. Am pornit-o la plimbare toţi trei.

— Ascultă, mamoşule, i-am spus eu mai mult ca să-l pun în încurcătură, peste trei luni se naşte un Kipfer-Durand. N-ai vrea să-l scoţi pe lume?

— Te dai tu pe mâna mea? a răspuns el fără să se tulbure. Eşti prea frumoasă, zău, o să-mi tremure mâna: ia-ţi un mamoş mai bătrân. Dar să nu plângi, frumoaso: o să fiu pe aproape, o să veghez asupra ta.

— Eşti în pericol, Loreto, a intervenit Milt. Dacă nepriceputul ăsta vrea să te ajute, înseamnă că eşti pierdută.

— Voi n-aveţi nevoie de ajutor, a spus Mac. Voi, perfecţioniştii, sunteţi perfecţi. Mă şi mir: de ce nu-l scoateţi la incubator? Ce-s metodele astea învechite?

Şi s-a uitat la biata mea talie. Ne înfundasem pe aleea noastră favorită, printre ape, până am ajuns la adâncime. Mi s-a părut că recunosc mutrişoara unuia din delfini.

Uitasem de spusele lui Mac. Dar Milton, cu o întârziere remarcabilă, i-a răspuns.

— Crezi că ar fi rău să putem naşte copii într-un recipient artificial?

— Brr, zise Mac.

— Tu vorbeşti aşa? Tu, mamoş, care vezi atâtea, ba mai sfârteci cu bisturiul...

L-am întrerupt.

— Ia mai terminaţi odată! Uitaţi că sunt de faţă?

— Tu eşti bioloagă, zise Milt, chipurile nepăsător.

— Mamă, l-am corectat. Viitoare.

M-am repezit apoi la Mac.

— Nu ţi-ar conveni o naştere de laborator, ai? Dar pe femei le-ai întrebat? Ai născut tu vreodată, să ştii cum e?

16

Eram întinsă pe patul meu, la spital.

Mi-era dor de casa noastră. Oricare din ele. Cea de la Paris, cu tata şi mama, cu vederea spre acoperişurile oraşului, cu rândunica din faţa ferestrei, sau cea americană, cu liniile ei drepte, cu confortul ei aproape religios, cu liniştea ei atât de deplină, încât nici nu-ţi venea să crezi citind romanele de epocă despre gălăgia megalopolisului american. Mi-era dor de biblioteca lui Milt, de desenele „biologice” care împodobeau pereţii, de Tex, un căţeluş cam bolnăvior găsit în faţa uşii noastre şi dispărut probabil în urmărirea vreunei june, mi-era dor până şi de nesuferitele mâncări americane; îmi era dor de viaţa dinainte. Stăteam întinsă în pat şi în jurul meu Milt şi cu Mac, în loc să se intereseze de mine, se înfundaseră în disputa lor obişnuită, ultima pe care mi-o amintesc. Eu mă uitam la micul acvarium, acela pe care Milton mi-l adusese cândva cadou.

— Ce înseamnă perfecţiunea? declama Mac. O

adaptare perfectă la mediu. Vrăjmăşia mediului biciuie şi dezvoltă organismul. Un acord perfect cu mediul ne-ar împiedica să ne dezvoltăm.

Am simţit cum mă trece un val de durere.

— Uită-te la maşini, zise Mac. Sunt perfecte când corespund scopului pentru care au fost create. Şi nu pot să se dezvolte. O maşină poate calcula mai mult, mai repede şi mai precis decât creierul. E, dacă se poate spune astfel, mai perfectă. Puterea creierului stă tocmai în slăbiciunea lui, în imperfecţiunea care îl sileşte să se compenseze în raport cu mediul, să se dezvolte. La o maşină perfectă, un deranjament oricât de mic îi poate bloca funcţionarea. Perfecţiunea mecanismului o face hipersensibilă. Creierul însă, având un mecanism mai relaxat, mai spontan, poate depăşi lesne un deranjament trecător, găseşte alte căi, analizează şi...

Durerea mea se înteţise.

— Mă plictiseşti. — Acum vorbea Milton. — Există maşini cu patru compartimente, legate între ele două câte două, cruciş. Lasă-le să funcţioneze până îşi formează o anumită inerţie. Pe urmă, rupe-le contactul dintre două compartimente. Maşina se compensează, realizează din proprie iniţiativă legătura cea veche pe o cale nouă, mai ocolită, prin compartimentele vecine. N-o să ajungi nicăieri comparând creierul şi maşina. Unde vrei să ajungi?

— Fraţilor, le-am spus, până vă lămuriţi voi, mi se pare că o să nasc.

17

— Vorbeşti serios? m-a întrebat Mac. Văzând broboanele de sudoare de pe fruntea mea, a apăsat pe sonerie.

Milt nici nu tresărise. Părea prea calm: Mac şi-a dat seama că trebuie să fie tare emoţionat. Voia să-i schimbe

firul gândurilor.

— Ţine minte, i-a spus el. Maşina e perfectă pentru că e inumană. E crudă şi nesimţitoare. Omul e imperfect, fiind uman, şi asta îl face să meargă înainte.

Milt n-avea poftă să-i răspundă. Automatele intraseră în funcţiune. Patul meu se pusese în mişcare şi se îndrepta lin spre sala de operaţie. Abia am avut timp să schimbăm o sărutare.

18

Ochii lui Mac. Verzi şi ciudaţi. Cearcăne mari. O expresie nouă. Parcă... parcă de milă.

— Mac! Nu observi că sunt trează?

— Aha, bravo.

Şi încearcă să zâmbească.

— Unde e? îl întreb.

— Cine?

— Ei, cine! Copilul. Băiat sau fată?

— Băiat.

— De ce nu mi-l arăţi?

— Ai răbdare. Abia ai născut. Îi facem toaleta. Tu nu ştii că copilul nu se arată niciodată aşa, imediat?

— E bine, sănătos?

Ce ochi ciudaţi are Mac. Şi cum de nu glumeşte?

El, zeflemistul.

— E bine, sănătos?

— Scuză-mă, zice Mac. Am puţină treabă.

Şi pleacă din odaie.

19

Au trecut două ceasuri. Trei. Patru.

— Mac, îi spun. De ce nu-mi arătaţi copilul? E bine, sănătos?

S-a obişnuit cu întrebările mele. Acum are puterea să glumească.

— E perfect, zice el. Din doi perfecţi ca voi, nu putea să se nască decât un copil perfect. Ai puţină răbdare. O să ţi-l arătăm numaidecât.

20

Trebuie să fii tare. Trebuie să ai o minte clară. Trebuie să te orientezi iute.

Abia a ieşit Mac din odaie şi chem sora lângă mine.

— Te rog, dă-mi cana aceea.

Mi-o dă. Mă prefac că vreau să-i şoptesc ceva. O izbesc cu cana în cap. N-am vrut s-o izbesc tare. Dar am uitat cât sunt de sfârşită. Sora se uită mirată la mine, nici măcar nu se fereşte.

Atunci îmi încordez puterile şi o izbesc, cât pot.

În sfârşit. A leşinat.

Mă ridic din pat. Niciodată nu m-ar fi lăsat să mă iau după Mac. Mă sprijin de pereţi. Ies pe coridor. Cunosc drumul. Am mai fost pe aici. Numai să nu mă întâlnească cineva. Dar, cu automatele astea, e puţină lume.

Am ajuns. Aud, după uşă, vocile lui Milt şi Mac.

21

— Înţelege, Milt, nu pot să-mi asum singur răspunderea asta.

De ce îi tremură glasul? Şi glasul lui Milt...?

Ce s-a întâmplat? Să zicem că copilul ar fi murit. Ar fi groaznic, dar totuşi suntem oameni tari. Am putea răbda. Cu vremea, am căpăta altul. Pe acesta, pe James, nici nu l-am cunoscut. Numai după nume. L-am purtat în mine, e drept. Dar...

— Mac, zice Milton, înţelege! E o situaţie groaznică. Şi eu sunt om de ştiinţă, nu mai puţin decât tine. N-aş face asta. Dar e groaznic.

Şi într-adevăr, glasul lui Milt, al puternicului meu Milt, este un glas de om zguduit.

— Mac, stăruie el, înţelege. Vor veni comisii peste comisii, ştiinţifice, şi de tot felul. Vor vedea în asta un

subiect ştiinţific.. Vor ancheta cu toată discreţia, desigur. Dar o să ne simţim distruşi, amândoi, şi Loreta şi eu. O să ne otrăvească viaţa.

Mac tace.

— Aş admite şi asta, urmează Milt. Am face sacrificiul ăsta, şi ea şi eu. Dar sunt sigur, mă auzi? sunt sigur că ştiinţa nu ar câştiga nimic. E o întâmplare inexplicabilă, atâta tot.

Mac răspunde.

— Şi eu cred acelaşi lucru. Dar n-avem voie să judecăm noi doi, singuri.

— Eu sunt, spune Milt şi face o pauză lungă, eu sunt — şi din nou o pauză lungă — eu sunt... tatăl.

Mac tace.

— Te rog, Mac, fie-ţi milă.

O pauză.

— Înţelege, Mac, tot n-o să trăiască. (Mă sprijin de perete.) Şi dacă ar trăi, s-ar chinui numai. Un chin lung, nesfârşit, până la moarte. Fără nici un folos pentru ştiinţă.

Şi deodată gura lui Milt rosteşte nişte cuvinte teribile.

— Ce ar avea de câştigat ştiinţa studiind în stare vie un asemenea fenomen inexplicabil? Un asemenea monstru!

22

— Să-l omorâm şi să terminăm, spune Milt.

23

Am năvălit peste ei.

— Vreau să-l văd, am strigat, vreau să-l văd.

Milton apucase să înfigă o seringă în ceva inform.

— N-ai dreptul, am strigat, n-ai dreptul, îi sunt mamă, n-ai dreptul, va trăi, oricum ar arăta. Să-l văd, e al meu, să-l văd.

L-am împins pe Milt la o parte şi-am văzut.

24

Restul se ştie.

Îmi pare rău că Mac şi-a pierdut minţile. Şocul s-a produs chiar acolo, pe loc. De mult, nervii lui erau cam şubrezi. Sper să-şi revină.

Milt şi cu mine am fost mai rezistenţi. Starea mea nu trebuie să inspire îngrijorări. Aveţi grijă de Milt.

Milt trebuie să plece în expediţie, trebuie să plece, neapărat. Nu e o chestiune personală. La ora actuală ştim că este un atac premeditat, împotriva omenirii. Poate a întregii omeniri.

| PIESA nr. 10 |

CONSTATĂRILE COMISIEI MEDICALE
(concluzii)

...Aşadar, totul se poate rezuma într-o formulă aproximativă:

Cesium 137 plus „Necunoscutul”.

1. O serie de diformităţi ale oaselor, în special cea de a treia mână, cu răsuceala ei caracteristică şi cu cele şapte degete lipite, probabilitatea *ahodraplaziei* (incapacitatea cartilagiilor de a creşte normal), *acrocefalia* (cutie craniană prea îngustă pentru a permite o dezvoltare normală a creierului şi ochilor) nu prezintă în sine ceva principial nou. Ele sunt cunoscute mai ales din secolul XX, în urma exploziilor de la Hiroşima şi Nagasaki, când au fost lansate primele bombe atomice. De asemenea, câteva experienţe nucleare americane care au prins în raza lor, prin accident, nişte japonezi, au dat naştere la un număr de cazuri

provocate de stronţium radioactiv (90) şi de cesium radioactiv (137).

Dar factorul pe care îl denumim provizoriu „Necunoscutul” face ca ivirea acestui monstru să nu aibă precedent în analele medicale. Caracteristicile respective, din care reamintim numai plasarea capului la subsuoară, cu un curios traiect respiratoriu şi digestiv care traversează o porţiune a plămânilor şi cu o protuberanţă (bont) pe locul dintre umeri unde ar fi trebuit să se afle gâtul, sunt cu totul necunoscute şi nu pot fi explicate numai prin cesium 137. Ceea ce ne nelinişteşte în primul rând nu sunt anormalităţile pomenite. Ele, deşi noi, puteau fi urmarea unor variaţii întâmplătoare („mutaţii”, după unele teorii vechi). Factorul ciudat şi neliniştitor este că totuşi organismul respectiv era adaptat pentru viaţă. O evoluţie *întâmplătoare* a variaţiilor, care să ducă la anormalităţi atât de pronunţate, trebuia să facă imposibilă capacitatea unui asemenea organism monstruos de a *trăi*. Or, copilul, dacă ne este permis să-i spunem astfel, poate că ar fi trăit. Este ca şi când o voinţă conştientă, o inteligenţă „omenească” şi-ar fi propus să ducă mai departe consecinţele nefaste ale cesiumului radioactiv, să le „perfecţioneze”, dându-le stabilitate, posibilitate de a exista într-un organism care trăieşte.

Acest al doilea factor l-am denumit în mod provizoriu „Necunoscutul”.

2. Comisia nu a putut stabili dacă şocul nervos suferit de doctorul Mac Cragg s-a produs înainte sau după suprimarea monstrului. De aceea, socotim că el trebuie, cel puţin până la noi indicii, absolvit de orice răspundere.

3. În privinţa lui Milton Kipfer, lucrurile sunt mai complicate.

Monstrul era atât de anormal încât, la prima vedere, el

n-are nici o legătură cu cele ce ştim în mod obişnuit despre fiinţa omenească. Din acest punct de vedere, însemnătatea lui ştiinţifică poate fi socotită nulă.

Dar dacă ar mai apare şi alţi asemenea monştri? Dacă el ar fi primul sol al unei maladii necunoscute? În acest caz, „crima" lui Kipfer ne-a făcut să pierdem timp.

Avem însă şi alt argument, mai puternic: cancerul. Se ştie că, încă în secolul XX, când omul făcea primele explorări în Cosmos, cancerul era numai şi numai o boală. Ba încă o boală fără leac sigur. El se manifesta printr-o înmulțire anarhică a celulelor inferioare ale organismului uman, care înăbușeau până la urmă celulele nobile, specializate, paralizându-le activitatea şi ucigând organismul. Din acest punct de vedere, ca boală, cancerul poate fi considerat drept un rău şi o anormalitate, ca şi monstrul de care ne ocupăm acum.

Dar, înarmaţi cu dialectica materialistă, savanţii au ajuns la o concluzie neaşteptată. Ei şi-au propus înhămarea răului, astfel ca el să muncească pentru bine. Cu ajutorul descoperirilor făcute în domeniul mecanismului ereditar, au fost reperaţi factorii complecşi care guvernau înmulţirea anarhică a celulelor conjunctive, inferioare. Ei au fost domesticiţi şi puşi să acţioneze în favoarea înmulţirii planificate a celulelor nobile, ca să accelereze procesul de primenire celulară a organismului. S-a făcut atunci o descoperire epocală.

Se ştie că orice boală, cât de cât complexă, nu poate fi combătută „direct", ci numai prin intermediul organismului, ajutând organismul s-o învingă, stimulând capacităţile lui naturale de apărare. Deodată însă, s-a văzut că „blindarea" celulelor nobile, accelerarea procesului de primenire a lor duce la prelungirea vieţii. Dialectica omenească era satisfăcută o dată mai mult. Boala mortală lucra, domesticită, pentru prelungirea vieţii. Cancerologia a devenit ceea ce ştim astăzi că este, o ştiinţă pentru

prelungirea vieţii.

Există o şansă la o mie ca monstrul de care ne ocupăm să ne fi ajutat la unele descoperiri pe care n-are rost să le mai schiţăm aci. Pentru acest unu la mie, Milton Kipfer, ca biolog, n-a avut dreptul să suprime avortonul. Aceasta cu atât mai mult cu cât Kipfer este specialist în domeniul eredităţii. Studierea unui organism atât de anormal produs de doi părinţi absolut normali putea duce la concluzii importante. Se ştie că pentru descifrarea legilor obiective savanţii se folosesc mult de anormalitate; tocmai excepţia, prin unghiul ei inedit, ne ajută sa surprindem mecanismul normal, să aruncăm întâmplătorul pentru a pune mâna pe factorul permanent,

Kipfer trebuie condamnat cu atât mai mult, cu cât el a susţinut ani de zile că specia omenească trebuie să fie stăpâna propriei ei dezvoltări biologice, că omenirea nu trebuie să se ferească de a pătrunde mai adânc în domeniul „sfânt” al legilor care determină propria ei reproducere. Suprimând monstrul, Kipfer s-a dovedit nu un stăpân care şade deasupra propriilor sale capacităţi biologice, le analizează ştiinţific, lucid, în vederea perfecţionării lor; dimpotrivă, el a stat dedesubt, ca un obiect inconştient al dezvoltării biologice. El a acţionat pe baza primului impuls, a instinctelor — milă pentru chinurile de care va avea parte viitorul monstru în cursul vieţii, milă pentru Loreta Durand, ruşine şi exasperare faţă de produsul „perechii ideale” decretate de concursul perfecţioniştilor. Mai mult, monstrul infirma teoriile sale; suprimându-l, Milton Kipfer s-a abătut de la principala regulă a unui om de ştiinţă — aceea de a examina la rece materialul faptic care contrazice teoriile sale.

Pentru a nu exista nici o îndoială, asupra obiectivităţii noastre, precizăm că în comisie, există şi câţiva perfecţionişti şi că toţi suntem de acord în ce priveşte cele de mai sus.

4. Pe de altă parte, trebuie ţinut seama, şi de alt fapt. Nici un om, de foarte multă vreme, n-a mai fost supus la o asemenea încercare. Nu se ştie cum ar fi reacţionat fiecare dintre noi într-un asemenea caz. După părerea unei părţi dintre membrii comisiei, reacţia lui Milton Kipfer poate fi considerată omenească şi, după părerea unanimităţii, fapta lui are circumstanţe atenuante.

În privinţa aceasta însă, poate ar fi necesar un studiu separat.

5. Apariţia acestui monstru poate fi explicată pe cale ereditară.

Se ştie că cesiumul 137 n-a existat niciodată în mod natural. El este un produs exclusiv al fisiunii uraniului, în special al exploziei bombelor atomice şi cu hidrogen. Milton Kipfer este descendentul unei familii care numără doi fizicieni atomişti, tată şi fiu, pe Edward Kipfer şi Anthony Kipfer. Unul dintre ei a lucrat îndeosebi în domeniul aplicaţiilor militare şi a asistat la numeroase explozii. Celălalt, într-o existenţă scurtă curmată de un atentat tragic provocat de propriul său tată, s-a concentrat asupra aplicaţiilor paşnice; dar este posibil ca şi în cursul acestor cercetări el să fi fost expus la o serie de radiaţii. Mai mult. Celulele sale sexuale, cele moştenite de la tatăl său, având în ele urmele dăunătoare ale unor radiaţii de cesium, se poate să fi fost supuse în corpul lui Tony Kipfer unor noi iradiaţii. Aglomerarea unei serii succesive de iradiaţii, la care se adaugă faptul că al treilea Kipfer, preotul Tony Kipfer, a trăit o vreme într-o zonă apropiată de experienţele nucleare americane, a dus eventual la permanentizarea unor deficienţe ereditare, consolidate şi de faptul că atmosfera globului a fost infectată o vreme de experienţele nucleare, până la semnarea Pactului Tripartit cunoscut din istoria secolului XX. După calculele unui profesor englez din acea vreme, J.B.S. Haldane, din cauza experienţelor

nucleare se năşteau pe atunci câte 2 000 de deficienţi mintali în fiecare generaţie. Dacă aşa stăteau lucrurile cu populaţia care n-avea o legătură directă cu experienţele nucleare, e cu atât mai probabil ca Edward Kipfer, un animator al politicii care întreţinea cursa exploziilor, să fi fost atins de iradiaţii printre primii.

6. Mai există o ipoteză, fantastică şi oarecum îngrozitoare.

Ea trebuie totuşi luată în consideraţie. Psihologia de maniac atomic, ura faţă de omenire şi logica lui de agent al trusturilor şi anticomunist fanatic l-a determinat pe Edward Kipfer să organizeze uciderea propriului şi unicului său fiu, Tony. Dacă nu s-a dat îndărăt de la asta, e foarte posibil ca el să fi născocit un atentat şi mai monstruos, împotriva lui Tony şi a descendenţilor săi, un atac cu consecinţe ereditare îndepărtate. Faptul că el şi-a iubit nepotul, în stilul său obscurantist, lăsându-i prin testament întreaga sa avere, pare a contrazice această ipoteză. Dar poate că iubirea pentru nepot a fost provocata şi de remușcări; el nu putea şti la care generaţie vor „exploda” anormalităţile ascunse pe care şi le transmiteau Kipferii de la părinte la copil; el nu putea şti dacă nu cumva tocmai copiii lui Tony Kipfer jr. vor fi nişte monştri.

Într-adevăr, o serie întreagă de Kipferi au fost absolut normali şi sănătoşi, ba încă au prezentat indici biologici extrem de ridicaţi. Nu e nici o mirare. Se ştie că multe caracteristici ereditare sar peste mai multe generaţii. „Matematica” simplistă, idealistă a geneticianului Mendel şi a urmaşilor săi a căzut de mult. E însă o banalitate să spui că în succesiunea generaţiilor pot exista trăsături *recesive*: un om suferind de o boală transmisibilă pe cale ereditară are un copil absolut sănătos, dar acest descendent, la rândul său, are un copil care a moştenit boala sau caracteristicile *bunicului*. Trăsătura dăunătoare a sărit

peste o generaţie: tatăl sănătos a fost un simplu vehicul.

În domeniul eredităţii naturale, aceste fenomene n-au, desigur, exactitatea matematică pe care o afirmau adepţii weissmanism-morganismului şi pe care Miciurin o botezase batjocoritor „aritmetica mazării”. Dar în condiţii create de om, şi mai ales acolo unde este vorba de radiaţiile cu raze X, se poate obţine o precizie mai mare.

Dovada noastră este următoarea. Dacă apariţia monstrului ar fi fost provocată de radiaţiile şi precipitaţiile existente în jurul pământului de pe urma exploziilor nucleare, atunci am fi identificat nu numai prezenţa cesiumului 137, ci şi a stronţiului 90, care are o răspândire mai mare decât cesiul, ca să nu mai vorbim de iodul radioactiv şi de alte substanţe. Dar în organismul monstrului nu s-au găsit urme de stronţiu. Cum explicăm noi acest fapt şi care este dovada noastră?

După cum ne arată numeroasele cazuri existente în secolul XX, mai ales ale supravieţuitorilor de la Hiroşima şi Nagasaki şi ale urmaşilor acestora, stronţiul se localizează mai ales în *oase*. El nu atinge substanţa ereditară. Cesium 137 se răspândea însă în întreg organismul şi se localiza foarte persistent în celulele sexuale, în spermatozoizi şi ovul. De vreme ce dintre cele două substanţe — stronţium şi cesium — s-a localizat în monstru numai una dintre ele şi anume cea care se transmite prin celulele sexuale, rezultă *că drumul ereditar a fost acela care a dus la apariţia monstrului Kipfer-Durand*[3]*.*

Desigur însă, concluziile noastre trebuie completate cu un examen al soţilor Kipfer-Durand.

---

[3] La o întâmplare atât de fantastică nu pot fi excluse însă şi alte ipoteze. Se ştie că mulţi dintre primii arheologi care au descoperit mumiile faraonilor au murit scurtă vreme după aceea. Superstiţiile locale vorbeau de un „blestem". Savanţii au crezut că ar fi vorba de substanţe otrăvitoare puse de cei care au făcut mumia. S-a descoperit mai târziu că era vorba de nişte viruşi care au trăit in mumie mai bine de două mii de ani şi care provocau o inflamaţie a căilor respiratorii.

| PIESA nr. 11 |

BULETIN BIOLOGICO-MEDICAL ASUPRA SOŢILOR KIPFER-DURAND

Afirmăm cu toată răspunderea că ipotezele comisiei medicale care a examinat cadavrul monstrului sunt, în punctele lor principale (3, 5, 6) *complet greşite*.

1. Comisia medicală a uitat că de multă vreme fiecare locuitor al planetei posedă o fişă biologică completă şi e supus sistematic la examene medicale. Încă de la metalurgistul James Kipfer, toţi Kipferii din care se trage Milton Kipfer au fost supuşi unor examene atente şi niciodată nu s-au constatat reziduuri ale unor substanţe radioactive, în cantităţi care să întreacă limita normală. Aceeaşi este situaţia în familia Durand.

2. Monstrul ar fi putut apărea, fără radioactivitate, prin „moştenirea caracterelor dobândite”. Cu alte cuvinte, dacă în familiile Kipfer sau Durand s-ar fi ivit anormalităţi cauzate de cesium 137, aceste anormalităţi ar fi putut să fie transmise urmaşilor chiar multă vreme *după* ce rămăşiţele de cesium au dispărut. Dar în familiile menţionate nu s-au ivit niciodată asemenea anormalităţi.

Mai mult, monstrul avea în el cantităţi apreciabile de cesium 137, care arată că cel puţin o parte din monstruozitatea lui a fost cauzată de această substanţă.

3. *Proba decisivă şi extrem de importantă:*

La concursul anual al „perfecţioniştilor”, Kipfer şi Durand au fost supuşi încă o dată unui examen biologic complet. Nu s-au găsit atunci urme importante de cesium 137.

La examenul făcut azi de comisia noastră, am găsit

însă cantităţi nocive de cesium 137 şi în organismul lui Milton Kipfer şi în cel al Loretei Durand.

Aceasta arată neîndoios că *cesiul a fost introdus în organismele lor* DUPĂ *căsătorie,* cel mai probabil încă din prima lună petrecută împreună la Paris, dacă nu cumva de-a lungul întregii perioade de nouă luni.

Cesiul este localizat îndeosebi în celulele sexuale. E îndoielnic dacă vor mai putea avea vreodată copii.

Subliniem insistent că nici unul dintre soţi n-a avut de-a face în cursul perioadei menţionate cu substanţe radioactive în doze masive. Ei nu au putut contracta pe cale întâmplătoare această doză de radiaţii; de altfel nimeni dintre cei care lucrează împreună cu ei, nimeni dintre membrii familiilor lor nu are actualmente în organism urme cât de cât importante de cesium 137.

CONCLUZIE:

Forţe încă necunoscute au introdus cu bună ştiinţă cesium 137 în organismul soţilor Kipfer-Durand.

Facem această afirmaţie cu toată răspunderea.

Cât despre felul cum a acţionat Milton Kipfer suprimând monstrul, îl socotim pe deplin just, chiar dacă el la ora aceea n-avea cum să-şi dea seama de amploarea problemei.

| PIESA nr. 12 |

CONVORBIREA DINTRE PREŞEDINTELE CONSILIULUI MONDIAL ŞI JAMES FRANŢUSKI

Preşedintele consiliului comunist mondial: Hei, James, mă vezi bine? Sunt pe Venus.

James Franţuski: Din păcate, te văd perfect. Ai

îmbătrânit.

Preşedintele: Aş da un decret al consiliului mondial, că trebuie să rămân tânăr, dar mă tem că nimeni n-o să-l respecte.

Franţuski: Decretele voastre sunt de fapt recomandări. Ca să aibă putere, trebuie adoptate de organismele naţionale. Or, organismul tău individual...

Preşedintele: Nu îmi mai aminti. Ascultă, James, am o grămadă de treburi aici, dar au venit sub ochii mei documentele unei afaceri încurcate. Vreau să te consult.

Franţuski: Tocmai de pe Venus? Trebuie să fie urgent.

*Preşedintel*e: Cazul Kipfer. Ai aflat, cred.

Franţuski: Teribilă afacere. Mai lasă-mă să mă gândesc.

Preşedintele: Nu, nu, ascultă, m-au înnebunit ăştia cu rapoartele şi referatele lor. Parcă ar avea un aparat special cu care complică toate ideile. E o afacere delicată, iar tu, care eşti pe jumătate rus, jumătate american şi nu mai ştiu încă ce, specializat şi în etică, ai putea mai multilateral să...

Franţuski: înţeleg.

Preşedintele: Stimabile, spune-mi simplu, omeneşte: are azi voie un om, în caz că i se naşte un monstru, să-l suprime? Putem noi tolera legi spartane? Îţi dai seama de urmări.

Franţuski: Tocmai asta mă temeam că o să mă-ntrebi. Ştiu eu? Spartanii îşi aruncau de pe stâncă nou-născuţii nereuşiţi, dar pe urmă au intervenit omenia, mila; civilizaţia a adus posibilităţi ca nevolnicii să poată trăi şi ei. În societatea veche, a admite suprimarea copiilor nereuşiţi ar fi însemnat legalizarea a tot felul de fărădelegi. Mai erau şi femei nenorocite, care omorau copilul din flori şi...

Preşedintele: Vino mai iute la societatea fără clase, că am treabă.

Franţuski: Tu ai amintit primul de spartani. Azi suntem omenoşi, se-nţelege. Dar nu uita că Darwin...

Preşedintele: Nu mai te apuca să-mi explici selecţia. Cu plăpumioarele şi vitaminele ei, omenirea cea omenoasă nu lasă selecţia să-şi facă mendrele şi deci deschide larg porţile pentru apariţia multor slăbuţi care, înmulţindu-se, vor deteriora spiţa omenească. Aici vrei să ajungi?

Franţuski: Pe de o parte. Pe de alta însă...

Preşedintele:...pe de alta societatea umană şi înţeleptul consiliu pe care îl prezidez asigură automat îmbunătăţirea speciei.

Franţuski: Dacă ştii tot ce am de gând să spun, de ce mai mă-ntrebi?

Preşedintele: James, noi ne putem înţelege mult mai repede. A făcut bine Kipfer când a făcut ce-a făcut, sau nu?

Franţuski: A făcut bine.

Preşedintele: Pe ce te bazezi? Nu ca principii generale, ci concret.

Franţuski: El şi franţuzoaica au fost victima unui atentat cu cesium. Monstrul nu mai era copilul lor. Era, ca să zic aşa, copilul atentatorilor necunoscuţi, opera lor. Acum fii atent, că vin la punctul principal. Adică nu... S-ar putea, nu ştiu cum să spun...

Preşedintele: James, crezi că stai de vorbă cu un copil? S-ar putea ca discuţia dintre noi să fie auzită, asta vrei să spui, nu? Am luat măsuri, vorbim pe cifru.

Franţuski: Ce cifru? Vorbim normal. Nu observ nici un cifru.

Preşedintele: Cum vrei să-l observi? Metodă veche, nu s-a mai folosit de mult, n-ai de unde s-o ştii. Undele sunt „amestecate” într-un aparat special, un „amestecător”, chiar de la ieşirea din aparatul de emisie. Iar aparatul de recepţie are în el codul cu care descifrează amestecul undelor şi le reproduce în ordinea lor iniţială. Dacă ar spiona cineva convorbirea noastră, ar capta în loc de vocea mea nu ştiu ce sunete curioase, iar în locul feţei tale simpatice ar vedea... nu-ţi mai spun ce. Vorbeşte fără grijă.

Franţuski: E simplu. Atentatorii necunoscuţi voiau naşterea unui monstru. Nu ştiu cine sunt, cum şi de ce voiau asta, dar asta voiau. Un monstru. Iar Kipfer, suprimându-l, probabil că le-a dejucat planurile.

Preşedintele: Mă bucur, James, mă bucur foarte mult. Mă bucur că suntem de aceeaşi părere. Aşa am judecat şi eu. Numai că mi-era frică să nu fi scăpat vreun amănunt: oamenii ăştia, cu sintezele lor savante, complică totul.

Franţuski: De, consiliul tău îi conduce.

Preşedintele: Dacă ai trecut la partea critică, te salut în mare grabă. Dă-mi voie să sărut fruntea ta rusească, obrazul american şi să strâng de pe Venus mâna ta de franţuski simpatic! Să ne vedem cu bine! Am uitat un amănunt. Bine, Kipfer le-a dejucat planurile, dar ştia el în momentul acela că e vorba de un atentat? Avem câţiva savanţi care ridică problema obiectivului şi subiectivului: obiectiv, Kipfer a procedat bine, dar subiectiv nu comitea o crimă?

*Franţusk*i: Ciudată teorie, mai spune o dată.

Preşedintele; Ştiu eu... Să zicem că tu ai o paralizie nervoasă, stai la odihnă pe marginea unui lac, iar eu, vrând să te înec, îţi dau un brânci. Dar tu, în apă, de frică să nu te îneci, ai deodată un şoc şi începi să înoţi: paralizia ţi s-a vindecat. Obiectiv, eu, dându-ţi un brânci, am făcut un lucru bun, dar subiectiv intenţia mea...

Franţuski: Ce să-ţi spun? Noi ne-nţelegem repede.

Preşedintele: E o sofisticărie prostească, aşa am judecat şi eu. Kipfer nu voia să facă nimic rău. Ţi-am strâns mâna!

Franţuski: Cu bine.

| PIESA nr. 13 |

RECOMANDAREA CONSILIULUI MONDIAL

Acum o oră, consiliul mondial a avut o dezbatere. O parte dintre membrii consiliului erau răspândiţi pe alte planete, în scopuri de explorare; convorbirea s-a desfăşurat prin comunicaţiile interplanetare şi a hotărât:

1. Până la obţinerea unei evidenţe mai bogate, Milton Kipfer nu este socotit vinovat în legătură cu suprimarea cunoscută. Sperăm că americanii, prin consiliul lor, vor fi de acord cu această recomandare şi o vor transforma în hotărâre.

2. Mai bine exagerări, decât să fim luaţi pe nepregătite. Recomandăm să se instituie pretutindeni comitete provizorii de vigilenţă. Îl rugăm pe James Franţuski, din Europa, teritoriul Electronia, să-şi întrerupă temporar studiile filosofice şi să dirijeze acţiunile acestor comitete.

3. Pentru a putea studia mai bine cazul, consiliul american i-a rugat pe Milton Kipfer şi Loreta Durand să dicteze toate amintirile lor care ar putea avea legătură cu cazul de faţă, inclusiv concepţiile lor, care, se pare, au şi ele o legătură.

Mai există şi alte documente.

Recomandăm tuturor să studieze documentele cazului Kipfer, pe măsură ce le parvin, chiar dacă s-ar putea să fie vorba de o falsă alarmă, produsă în urma unor factori întâmplători. Vom reveni.

| PIESA nr. 14 |

COMUNICARE CĂTRE JAMES FRANŢUSKI

Comitetul provizoriu de vigilenţă din Cairo îţi face

cunoscut că acum zece minute biologul Steton Hall a suprimat printr-o injecţie pe noul său născut, care prezenta anormalităţi izbitoare (capul neobişnuit de mic situat la subsuoara dreaptă, un al doilea gât, fără cap, care ieşea în partea stângă a pântecelui, în dreptul părţii mijlocii a colonului descendent etc). Abia după suprimare, Hall ne-a anunţat de naştere.

Sulamita şi Steton Hall s-au căsătorit şi s-au stabilit la Cairo cam o săptămână după ce avusese loc căsătoria lui Milton Kipfer cu Loreta Durand. Printr-o coincidenţă, naşterea s-a produs scurtă vreme după ce a născut Loreta Durand. La concursul perfecţioniştilor americani, unde Kipfer-Durand luaseră premiul întâi, Steton Hall şi actuala sa soţie au obţinut al doilea premiu. Examenele medicale sunt în curs. Anchetăm.

| PIESA nr. 15 |

TESTAMENTUL LUI MILTON (MILT) KIPFER
(continuare)

Cum spuneam, am ezitat punând la începutul dictării de faţă cuvântul, de mult scos din uz, testament. Mai ales că eu, ultimul urmaş al Kipferilor, chiar de m-aş întoarce viu din expediţie, nu voi avea niciodată un „moştenitor” în sensul vechi al cuvântului.

Afirm însă că noi greşim dând uitării testamentele. Multe lucruri, învechindu-se, tocmai în momentul când ai jura că vor pieri definitiv, capătă în pielea lor bătrână un ceva nou şi le vezi întinerind în altă existenţă. Cine se mai slujeşte astăzi, pentru transport, de cal, automobil, barcă, şaretă?. Totuşi fiecare dintre ele trăieşte mai departe, într-o nouă existenţă, sub formă de sport. Maşinile au scutit

oamenii de munca migăloasă a meşteşugarilor, dar mulţi mai împletesc şi azi covoare sau fac tâmplărie, în orele libere.

Trebuie să reînviem şi testamentele. De ce au dispărut? Se ştie. Am citit în cărţile de pe vremuri ce pasiuni se încingeau în jurul moştenirilor. Ca un metal topit care se prelinge printre crăpături, obiceiul se infiltra uneori şi în jos, între săraci, şi adeseori se întâmpla ca o bătrânică oarecare să scrie: „Las dulăpiorul meu vechi nepoatei care m-a ajutat când eram bolnavă, scaunul cu catifea roşie fiului meu, care îl poate repara şi vinde cu folos, iar şalul de lână aş vrea să-i fie dat bunei mele vecine, care cam tremura de frig”.

De la averi până la boarfe, unii din dorinţa de a conserva după moarte, alţii din dorinţa de a ajuta după moarte, asta aveau de transmis oamenii, ca lucrul lor cel mai preţios, după o întreagă existenţă, după miile de răsărituri de soare la care fuseseră martori, după frumuseţile zărite, cu sufletul înfiorat şi după tragediile trăite de-a lungul vieţii; aici, în aceste câteva obiecte, se rezuma adesea întreg sensul existenţei. Societatea trebuia să drămuiască totul, de la aur până la vechea broboadă de lână; triumfurile şi înfrângerile, mersul vieţii, totul depindea de felul cum îşi agonisesc oamenii şalul cu care să se învelească şi mâncarea pe care s-o mănânce.

Mulţi nu-şi descleştau mâinile de pe monezile lor decât la vama aceea teribilă, când nimeni nu poate să treacă în partea cealaltă decât cu o singură mobilă, sicriul, şi cu un singur rând de haine. Cel care fusese un om trimitea, de dincolo, două scaune vechi, un şal sau chiar un pachet imens de acţiuni menit să-l facă să mai trăiască în amintirea celor vii, până ce ultimul picior de scaun se fărâma şi ultimul cutremur de la bursă făcea să treacă dintr-o mână în alta ultima acţiune.

Mă întreb dacă astăzi, când posedăm o avere

colectivă, imensă, nu mai avem nimic de transmis urmaşilor. Şi dacă avem ceva, putem lăsa totul numai acelora de care ne leagă sângele?

Iertaţi-mă pentru această paranteză. Faptele petrecute şi prăpastia necunoscută care se cască la picioarele mele mă fac să fiu într-o dispoziţie aparte.

Avem ceva de lăsat; observaţiile, sentimentele şi gândurile noastre, averi infinit superioare celor de altădată. Le lăsăm, e drept, în înseşi societatea şi ştiinţa noastră; dar simt că uneori trebuie să le lăsăm şi prin testament, punând acolo principalul, sau lucrurile pe care nu le-am observat înainte şi care acum sunt subliniate cu un creion negru de apropierea sfârşitului.

9

Naşterea sinistrului meu fiu, a avortonului lui Steton Hall şi evenimentele ce au urmat sunt legate neîndoielnic de teoriile mele, ale lui Steton Hall şi ale altor perfecţionişti.

Divergenţele dintre mine şi celălalt perfecţionist cunoscut, Steton Hall, erau de fapt nişte fleacuri, iar înverşunarea mea faţă de el, exagerată. Că nega rolul iubirii? Prostii. Era îndrăgostit până peste urechi de egipteanca lui. Şi chiar dacă ar fi avut un temperament mai rece, n-ar fi fost un păcat mortal. Adversarul îmi era frate. Şi nici spontaniştii nu sunt oameni diferiţi de noi.

Avem mici divergenţe în privinţa căilor de urmat, dar credem deopotrivă în progresul omului. Aici a încercat să ne lovească duşmanul ascuns în umbră. Şi tot aici vreau să lupt, chiar şi după moarte.

Uciderea avortonului n-a fost din partea mea un act necugetat, inspirat de motive pur personale. E vorba de o luptă mult mai complicată, de convingerile mele.

Atomistului Tony Kipfer unii îi spuneau: „Faci rău că eşti comunist”. Când comunismul a biruit, s-a auzit un

refren mai modest. Oţelarului James Kipfer îi spuneau: „Îţi dă mâna să munceşti atât, pentru că eşti celebru şi apreciat. Noi însă suntem oameni de rând, nu ne omorâm cu firea”. A trecut şi această fază, dar azi există oameni ca prietenul meu Mac Cragg, care îmi spunea: „Ţie îţi dă mâna să fii pretenţios faţă de oameni şi să-i vrei perfecţi, pentru că tu eşti înzestrat, ţie îţi vine mai uşor să-ţi faci datoria. Nouă însă ne vine mai greu.”

Aceste cuvinte m-au durut întotdeauna. Pentru că erau nedrepte şi neadevărate. Şi pentru că în ele se strecura totuşi şi un cinci la sută adevăr. Oricât ar părea de curios, am remuşcări câtă vreme ştiu că în lume mai există oameni bolnavi, suferinzi sau pur şi simplu proşti.

Visez eu la ceva imposibil? Clasicii comunismului au ironizat pe bună dreptate o egalitate în care toţi oamenii ar avea acelaşi număr la pantofi şi acelaşi talent în mânuirea viorii. De la fiecare şi fiecăruia, după capacităţi şi după nevoi, e o formulă care porneşte tocmai de la varietatea tipurilor omeneşti şi care proclamă înflorirea personalităţii fiecărui ins. Egalitatea noastră este o egalitate în drepturi şi datorii, în posibilităţi.

Când stau însă de vorbă cu Mac, sau chiar cu oameni mai puţin ciudaţi decât el, încerc totuşi un sentiment de vinovăţie. Nu s-ar putea face mai mult pentru a mări zestrea fiecăruia, gradul lui de putere şi sănătate, nu s-ar putea regla mai bine contorul invizibil care ţine socoteala anilor noştri şi care dictează întreruperea programului, cel mai adesea înainte de o sută de ani?

Stăpânirea naturii nu mai înseamnă azi pentru mine satisfacerea unor nevoi ale omului, pe care comunismul le-a şi satisfăcut. Din natură facem parte şi noi, oamenii. Stăpânirea crescândă a naturii înseamnă la mine prelungirea vieţii şi mărirea planificată a cantităţii de fericire per an şi per zi. Marxismul nu cuprinde numai factorul social, el e concepţia noastră atotcuprinzătoare,

care are margini şi sfârşit în individul muritor, dar nu are mărgini şi nu are sfârşit pe planul omenirii întregi, este Cosmosul nostru filosofic infinit şi în infinită dezvoltare...

La acest punct al expunerii, Milton Kipfer a fost întrerupt de preşedintele consiliului mondial. A urmat o scurtă convorbire.

Preşedintele: Milt, m-am conectat la maşina ta şi te ascult de câteva minute. Nu uita că nu ţi-a mai rămas mult timp. Ţi-am promis că vei pleca în prima expediţie. N-aş vrea să te oboseşti.

Kipfer: Lucrurile care mă pasionează îmi fac plăcere. Mă simt mai calm dacă ştiu că las în urma mea tot ce am avut de spus.

Preşedintele: Ca om mai bătrân, te sfătuiesc totuşi să te grăbeşti; trebuie să te punem la curent cu o serie de lucruri. Ascultă, Milt, ai lucrat cu intensificatoarele musculare de curenţi. De câte ori pot să-ţi sporească energia? Bineînţeles, în limitele marjei de siguranţă, fără primejdie de ruptură.

Kipfer: Lucrul e menţionat în fişa mea biologică. De şase ori la mişcări libere, fără greutăţi. Pot face un salt de 19,6 metri. La ridicarea greutăţilor nu mai îmi amintesc precis, scrie în fişă.

Preşedintele: Nu mai am răbdare cu toate fişele astea. Aproximativ.

Kipfer: Pot să ridic 900 de kilograme. Mai mult, nu rezistă scheletul.

Preşedintele: Excelent. Adică, într-un fel... Nu mi-aş fi închipuit să ajungem în situaţia când va fi vreodată nevoie de asemenea eforturi. Odaia e complet goală, nu? Nici un grăunte de praf. Nu laşi pe nimeni să intre. Ai contorul în faţă, nu?

Kipfer: Da. Nu e nici o radiaţie. Sunt la curent cu toate

instrucţiunile noi. N-avea nici o grijă.

Preşedintele: Bine. Te rog, dacă ai terminat cu partea faptică, încheie-ţi testamentul, cum îi spui tu. E un cuvânt stupid, băiete, pentru că o să trăieşti. Eşti un cetăţean cam rigid, Milt. Să ştii că am avut greutăţi din pricina ta. Te aştept, nu uita că durează şi drumul.

Kipfer: Mă voi grăbi. Într-o oră sunt acolo.

Apoi, Milton Kipfer şi-a reluat dictarea.

De ce a pornit atacul duşmanului tocmai cu mine şi Loreta? Nu e faptul acesta legat de concepţiile noastre?

Ceea ce înţeleg eu prin munca pentru perfecţiune nu este crearea unui tip standard de om cu o cantitate egală de însuşiri. Acest lucru ar fi imposibil şi cel puţin plicticos, ca să nu spun primejdios.

Mărirea staturii sau a creierului? E un deziderat simplist al autorilor de scrieri fantastice din trecut. Au uitat că există un anumit raport între suprafaţă şi volum; schimbul de substanţe devine mai lent la organismele mari. Viteza influxului nervos fiind aceeaşi la toţi oamenii, senzaţiile circulă mai repede pe distanţe mai scurte; un om mai mic e adesea mai sensibil, mai nervos şi mai agil. La fotbal, antrenorul nostru avea (spun *avea* pentru că mi se pare mult de atunci, cred că m-am despărţit pentru totdeauna de această parte a vieţii mele), avea greutăţi: cei mici de statură erau handicapaţi de fizicul lor, în schimb de cei mari se plângea adesea că ar fi lenţi.

Afirm că în această privinţă nu vom fi în stare vreodată să tragem concluzii definitive. Organismul omului, mult prea complicat, este răscomplicat de împrejurările sociale. Unii îşi închipuie că cei mai mulţi dintre oamenii mari au fost mici de statură ca Napoleon. Li se poate răspunde cu Petru cel Mare şi Engels, acesta din urmă călăreţ şi sportiv excelent, foarte rapid în ciuda staturii sale înalte. Lenin a

râs cu lacrimi când nişte ţărani din fundul Siberiei i-au trimis cadou nişte cizme care îi ajungeau până aproape la brâu: îşi închipuiseră că un mare conducător trebuie să fie un uriaş.

În ce priveşte volumul creierului, animalele care au creier mai mare decât al omului nu-s de loc mai deştepte. La specii cu volume egale, se poate observa adesea că inteligenţa e determinată de gradul de organizare „socială” a animalului respectiv. Omul e mai inteligent datorită uneltelor, a societăţii, deşi ar fi o prostie să negăm rolul organizării lui nervoase. Toată problema mărimii, luată în sine, e o falsă problemă. La proporţiile infinite ale universului, omul e un microb în comparaţie cu globul pământesc şi un zero absolut faţă de mărimea sistemului solar, dar e un munte în comparaţie cu microbii şi un întreg Cosmos când îl comparăm cu particule de felul electronului. Măsura în care oamenii ar putea fi mai mari sau mici nu poate afecta serios poziţia lor în univers şi nici raporturile între ei: statura a crescut şi va mai creşte, dar în cadrul mediei întotdeauna vor exista oameni mai înalţi şi mai scunzi. Şi atunci?

Perfecţiunea o văd în armonia omului, în proporţionalitatea părţilor lui şi a funcţiunilor lui, a gândirii lui, în frumuseţea lui spirituală, în armonia dintre oameni şi în puterea lor crescândă asupra mediului şi a lor înşişi.

Aici sosim la problema ereditãţii şi la războiul ereditar care ne preocupă.

| PIESA nr. 16 |

COMUNICARE CĂTRE JAMES FRANŢUSKI

Comitetul pentru vigilenţă din San Francisco îţi face cunoscut că soţia matematicianului Jefferson Smith din

oraşul nostru a născut un monstru. Soţii J. Smith fuseseră câştigătorii concursului pentru căsătoriţi al perfecţioniştilor americani. Ei aveau dinainte trei copii*, absolut normali.*

Examenul arată că soţii Smith au fost supuşi unor iradiaţii cu cesium 137.

| PIESA nr. 17 |

JAMES FRANŢUSKI CĂTRE COMITETUL DE VIGILENŢĂ DIN SAN FRANCISCO

Suprimaţi imediat monstrul. Faceţi acest lucru cât mai larg cunoscut.

Explicaţi soţilor Smith motivele. Sunt cuprinse în instrucţiunile generale ale comisiei noastre, pe care le veţi primi în cincisprezece minute.

| PIESA nr. 18 |

INSTRUCŢIUNI ALE COMISIEI MONDIALE DE VIGILENŢĂ CĂTRE UNITĂŢILE DE PRODUCŢIE DIN ÎNTREAGA LUME

Unităţi electronice! Adaptaţi imediat toate automatele repede adaptabile, pentru producţia amestecătorilor de unde. Să aibă un dispozitiv electronic automat care la fiecare zecime de secundă schimbă cifrul.

Unităţi acustice! Treceţi imediat la producţia de tuburi izolatoare transparente. Fiecare om, când vorbeşte în aparat, să-şi poată potrivi gura în dreptul unui asemenea tub, astfel ca nici un sunet să nu străbată în afară. Se vor produce tuburi asemănătoare pentru urechi, la recepţie.

Unităţi atomice! Orice producţie de care ne putem dispensa să fie întreruptă. Avem nevoie, în câteva ore, de

tuburi-condei (contoare) pentru depistarea de radiaţii. Primele cinci sute de milioane de condeie să fie îndreptate până în două ore spre America şi spre americanii răspândiţi în lume, dându-se prioritate perfecţioniştilor cunoscuţi. Apoi producţia va continua pentru întreaga populaţie a pământului.

Unităţi medicale şi de evidenţă a populaţiei! Izolaţi imediat gravidele. Maşinile să facă imediat evidenţa naşterilor probabile pe următoarele opt luni.

Întrerupem temporar, din cauza unor comunicări urgente.

| PIESA nr. 19 |

IURII ALEXEEVICI PAPANIN, COORDONATORUL GENERAL AL COSMONAUŢILOR, CĂTRE JAMES FRANŢUSKI

Controlul a fost efectuat în întregime. Pentru apărarea continentului nord-american am dublat controlul şi rezultatele au fost mereu aceleaşi: Marte şi celelalte planete pe care sunt instalate centralele atomice ale pământului au rămas în continuare izolate. Nu există nici o iradiaţie venită dinafara Pământului, cu excepţia razelor cosmice şi a celorlalte iradiaţii naturale, în cantitate normală.

Navele noastre nu au constatat fisuri în blindajul natural al globului, locuri prin care să pătrundă vreo cantitate sporită de raze nocive.

Băieţii se simt excelent, navele patrulează în continuare.

| PIESA nr. 20 |

STAVRU IONESCU, COORDONATORUL COMISIEI EXTRAORDINARE DE TRANSPORTURI, CĂTRE JAMES FRANŢUSKI

S-a făcut. Până acum 15 980 de femei au fost evacuate în spaţiul cosmic. Aşa cum mi-ai cerut, am dat prioritate perfecţioniştilor şi mai ales soţiilor de americani.

Avem însă unele greutăţi tehnice. Celelalte planete şi navele noastre nu-s încă adaptate pentru un asemenea număr, evacuarea nu mai poate dura mult. Pe la vreo 80 000 de persoane, vom fi nevoiţi să ne oprim, ca să nu periclităm aprovizionarea celor deja evacuaţi. Am propus experţilor noştri o soluţie şi aştept rezultatul. Am luat toate măsurile pentru accelerarea construcţiei de nave. Îţi propun să încercăm şi cu avioanele: poate că la unsprezece mii de metri înălţime, iradiaţiile nu ajung. Luaţi măsuri şi pentru înmulţirea adăposturilor pe pământ, chiar dacă primele nu s-au dovedit utile.

În timp ce-ţi comunic toate acestea, aflu că experţii au şi dat rezultatul. Transporturile noastre au rezolvat problema pentru încă vreo 100000 de persoane, la prima oră. Confecţionăm cabine etanş, fără motor. Ele sunt remorcate de nave până pe orbită, unde gravitează singure. Ciocnirea exclusă. Studiem rapid şi alte posibilităţi. Ne cam încurcă aprovizionarea. Vom reveni.

| PIESA nr. 21 |

STAVRU IONESCU, COMUNICARE SUPLIMENTARĂ

Am mai găsit o soluţie. Pare fantezistă, dar s-au şi luat primele măsuri şi va reuşi sigur. La capacitatea noastră limitată, ne încurcă aprovizionarea: trebuie să încărcăm pe

remorcile etanş o cantitate mare de hrană. E vorba de comprimate, dar ocupă spaţiu (hrana e calculată pe şase luni). În locul obiectelor din plăci aglomerate, plastic etc. confecţionăm în prezent obiecte din amestec de hrană — praf de carne, lapte, vegetale şi zahăr — supus la presiuni uriaşe. Materialul e foarte rezistent. Serveşte perfect pentru confecţionarea de scaune, pereţi interiori, în parte şi aparataj. Prin fărâmiţare şi fierbere, devine o hrană consistentă, chiar şi gustoasă. Precizez că e vorba de hrana *de rezervă*, pentru calamităţi neprevăzute, când oamenii ar fi ameninţaţi cu moartea prin inaniţie. În felul acesta, economisim din spaţiul consumat de conserve, mărim capacitatea cu încă 40000 oameni şi asigurăm un surplus de 3 luni hrană.

S. I.

| PIESA nr. 22 |

CONVORBIREA DINTRE PREŞEDINTELE CONSILIULUI MONDIAL ŞI JAMES FRANŢUSKI

Preşedintele: Alo, James, bravo. Ionescu a lucrat excelent. Uite însă ce aş vrea. Nu evacua numai persoane pe cale de a naşte. Să trimitem şi ceva însurăţei. Să afle duşmanul că...

Franţuski: Înţeleg, nu ştiu cum de mi-a scăpat. Îţi spun iarăşi, mă tem că nu-s omul cel mai potrivit pentru treaba asta. Nu sunt specialist în cifruri electronice şi nici în nave, nici în...

Preşedintele: Ba eşti omul cel mai potrivit, tocmai de aceea. Avem sute de milioane de specialişti excelenţi. Fără ei n-am reuşi nimic. Avem milioane de specialişti specializaţi în coordonarea specialiştilor. Dar la un moment dat, frate, creierul îţi explodează când e vorba să

coordonezi toate rapoartele şi părerile. Avem maşini de coordonare, dar afacerea asta e prea neobişnuită, maşinile n-au program contra atentatului ăsta.

Franţuski: Înţeleg. De ce nu preiei tu acţiunea?

Preşedintele: Rămân alături de tine, cu capul limpede. Nu vreau încă să mă scufund în toate detaliile. Şi apoi, e şi o tradiţie. Consiliul nostru nu dă decât recomandări. Ca să devină hotărâri, trebuie adoptate de consiliul naţional respectiv. Comitetul tău de vigilenţă însă poate da instrucţiuni.

Franţuski: Scuză-mă, eşti ridicol. Ceea ce trăim acum e aproape un război. Vom ajunge, cu siguranţă, la un comandament unic, ca în orice război.

Preşedintele: Probabil, dar nu e bine să ne grăbim. Să nu înţeleagă *ei*, cine-or fi, că e de nivel mondial, că ne-am speriat, că preşedintele a preluat direct comanda. Şi nici oamenii noştri să nu înţeleagă asta: mi-a plăcut calmul lor. Apropo, băiatul ăsta, Kipfer, întâi a refuzat să dicteze, iar acuma stă şi lucrează în mare calm, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat.

Franţuski; Lasă-l. Avem destule dovezi că e vorba de un război filosofic. E dus cu radiaţii şi mistere ereditare, mă rog, dar e un război filosofic. Şi atunci, să ştim de unde a pornit. Mai ales că...

Preşedintele: Spune, de ce te-ai oprit?

Franţuski: N-am nici o dovadă. Dimpotrivă, Kipfer nu e singura victimă, mai sunt şi mulţi alţi perfecţionişti. Dar am impresia că toată afacerea trebuie să aibă o legătură, măcar parţială, cu familia Kipfer.

Preşedintele: În orice caz, dacă există, e o legătură îndepărtată. O poveste de familie nu poate justifica un atentat care tinde să ne lovească pe noi toţi. Oricum, afacerea e periculoasă. Trebuie lichidată repede. Te rog să-mi arăţi şi mie instrucţiunile pentru comitetele de vigilenţă.

Franţuski: Să le opresc până le studiezi?

Preşedintele: În nici un caz. Mai bine nişte instrucţiuni imperfecte dar venite la timp, decât altele, îmbunătăţite până la splendoare, dar cu efectul micşorat prin întârziere. Dacă mi se pare ceva greşit, am timp să intervin. Transmite-le pe măsură ce sunt gata.

| PIESA nr. 23 |

INSTRUCŢIUNI PENTRU COMITETELE DE VIGILENŢĂ DIN LUME

1) Până la noi dispoziţiuni, toate convorbirile importante se fac prin unde cifrate, chiar dacă e vorba de oameni care se află în aceeaşi odaie. Toată lumea să folosească tuburile izolatoare. Atragem atenţia că sunt transparente, ca să avem siguranţa că nu s-a strecurat înăuntru vreun corp străin. Când însă începeţi convorbirea, întoarceţi comutatorul care le face opace: vorbele să nu poată fi ghicite după mişcările gurii. La nevoie, renunţaţi la imaginea televizată, păstraţi doar sunetul.

2) S-au înregistrat până acum, de la cazul Kipfer până în prezent, 142 de monştri nou-născuţi. Este important ca fiecare dintre ei să fie suprimat cu oarecare publicitate; să se ştie, chiar dacă unele amănunte nu corespund, că suprimarea a fost făcută de înşişi părinţi, ca în cazul Kipfer. De altminteri, acesta este adevărul. Din cele 142 de cazuri, numai în 15 unul sau ambii părinţi s-au declarat dispuşi să lase monstrul în viaţă, doar dacă dorim, în numai 5 cazuri au cerut ca monstrul să rămână neapărat în viaţă. S-a format o rezervă secretă de cinci monştri, pentru studii ştiinţifice; lucrul nu trebuie cunoscut decât de părinţii care stăruie ca progenitura să rămână în viaţă. Monştrii nu se aseamănă între ei, există o variaţie a diformităţilor, cu

excepţia cazului a doi gemeni; studierea lor continuă, însă nu acesta e în momentul de faţă lucrul cel mai important.

3) Toţi oamenii să poarte în permanenţă condeiele (contoarele) de depistare. Orice radiaţii să ne fie imediat semnalate, locul să fie evacuat şi apoi investigat de echipele speciale. V-au sosit izolatoarele din grafit şi plumb. Folosiţi-le pentru familiile tinere. Primele adăposturi însă n-au dat rezultate. Recomandăm cât mai multă mişcare, pe jos şi cu orice vehicule: dacă iradiaţia se face prin puncte fixe, imobile, atunci cei care se mişcă vor fi mai la adăpost.

Respingem cu energie cele câteva propuneri care s-au făcut pentru întreruperea oricăror naşteri, căsătorii etc. Semnalăm eroismul câtorva mii de perechi de tineri din diferite colţuri ale lumii, îndeosebi perfecţionişti, care s-au oferit voluntar să fie „momeala” pentru descoperirea metodelor cu care lucrează duşmanul necunoscut şi a locului unde se află acesta. Ei ştiu ce riscă şi nu dau îndărăt. Vor purta asupra lor înregistratoare optice, sonore şi de tot felul, dispozitive automate pentru spionarea locului, momentului şi a modului cum s-a produs iradiaţia. Le cerem însă răbdare: să nu se expună zadarnic înainte de vreme. În câteva ore le vom da semnalul de intrare în acţiune.

4) Aţi aflat între timp, din curba statistică a cazurilor, că pericolul pândeşte categoriile care întrunesc câteva condiţiuni: măcar unul dintre soţi este american, sunt oameni tineri, deosebit de viguroşi, adesea câştigători ai diferitelor concursuri, mai toţi perfecţionişti.

Fiţi atenţi, acum urmează un punct central. Gândiţi-vă şi voi, poate aveţi unele idei:

Dacă inamicul necunoscut ar fi dorit pur şi simplu să distrugă rasa omenească sau măcar un număr de oameni, ar fi mărit doza de radiaţii. Până acum însă n-a existat nici

un mort. Mai mult, după metode necunoscute, radiaţia a fost concentrată asupra celulelor sexuale. Ca în cazul iradierilor obişnuite de roentgeni, funcţia sexuală poate continua, dar mecanismul ereditar este dereglat. Mai precis, este *reglat pentru producerea de monştri.* E clar deci că duşmanul urmăreşte producerea de monştri. El trebuie să afle şi a şi aflat probabil că toţi monştri au fost şi vor fi suprimaţi.

Întrerupem pentru două minute, se sintetizează noile informaţii.

| PIESA nr. 24 |

COMUNICARE

Aici comitetul de vigilenţă din Abilene Texas. Din proprie iniţiativă, nevrând să aştepte instrucţiunile noastre, perfecţioniştii locali au organizat cu mare publicitate un concurs al tinerilor căsătoriţi, conceput ca momeală pentru atentatorii necunoscuţi. Nu s-au înregistrat iradiaţii. În perioada imediat următoare, câteva perechi de voluntari s-au izolat în camere de plumb, au făcut plimbări pe jos la marginea oraşului etc. Trei perechi au fost iradiate fără să poată descoperi sursa. Subliniem că una dintre perechi s-a plimbat pe jos la marginea oraşului şi a fost iradiată în acest timp, ceea ce înseamnă că izvorul de radiaţii este mobil.

Imediat ce am aflat, am oprit acţiunea, în aşteptarea semnalului vostru, şi am luat măsuri pentru a împiedica gestaţia de monştri.

P.S. Trimitem totodată răspunsul la întrebarea nr. 38 a comisiei voastre:

E absolut sigur că iradierea n-a provenit din alimentaţie sau medicamente. Toate cele trei perechi

iradiate au controlat tot ce mâncau. Contoarele funcţionau perfect, le-am verificat.

| PIESA nr. 25 |

PENTRU COMITETELE DE VIGILENŢĂ DIN LUME
(*continuare*)

5) După ultimele informaţii, numărul cazurilor a crescut la 211. Nu e bine să ţineţi cifra în secret, ca să nu se nască presupuneri alarmiste: oamenii să ştie că sunt informaţi cu exactitate şi rapid de către centrul coordonator.

6) Indicii încă neverificate precis arată că sursa *este mobilă.*

Ipoteza lansată de unii tineri, că ar acţiona *„detaşamente de oameni invizibili”,* este lipsită de obiect. S-a reuşit crearea transparenţei la o serie de materii: însă, în stadiul actual al ştiinţei, oamenii care ar dori să devină invizibili ar trebui să înghită la fiecare câteva ore o cantitate de raze pe care organismul uman nu o poate suporta. De altminteri, experienţele făcute în cadrul unor atentate arată că n-a putut să se strecoare la faţa locului nici măcar un singur „om invizibil”.

7) Este sigur că ţinta acestui atac sunt perfecţioniştii, mişcarea unui club de geneticieni care susţin că oamenii trebuie să se supună unui autocontrol voluntar pentru a calcula ştiinţific şansele ereditare ale viitorului lor copil. E ca şi când cineva ar vrea să demonstreze că, dimpotrivă, din oameni cu indici biologici înalţi nu se pot naşte decât monştri.

Respingem însă cu indignare insinuarea lui William

Clark jr., coordonatorul comisiei de vigilenţă din Chicago. El a afirmat că în această acţiune s-ar putea să fie amestecaţi şi unii spontanişti, adversari ai teoriilor perfecţioniste. Vigilenţa nu trebuie confundată cu bănuielile. Omenirea a întâmpinat strâns unită atacul duşmanului necunoscut. Nu trăim într-o societate divizată în clase; între marxişti, chiar dacă se ivesc uneori divergenţe ştiinţifice, ele se soluţionează într-un spirit ştiinţific şi de deplină încredere reciprocă. Faptul că încă n-au fost victime între spontanişti poate să corespundă unei intenţii a duşmanului de a ne diviza.

Doctorul Mac Cragg nu şi-a revenit încă din şocul nervos pe care l-a avut. El este spontanist, adversar convins al perfecţioniştilor, dar dispunem de toate dovezile pentru a afirma că el n-are nici o legătură cu duşmanul necunoscut.

8) Instrucţiuni şi informaţii concluzive.

A fost cercetat parcul în care a avut loc concursul la care participase Kipfer. Animalele şi plantele existente acolo nu prezintă urme nocive de iradiaţii şi la fel multe dintre persoanele care au asistat la concurs (totuşi media e ceva mai ridicată, faţă de normal). De vreme ce 28 dintre victime sunt oameni care participaseră la concurs, rezultă că fiecare în parte a fost urmărit multă vreme după concurs şi supus iradiaţiilor.

De aceea, chiar dacă unele instrucţiuni par exagerate, ele trebuie executate întocmai.

Curmaţi acţiunile imprudente ale unor tineri. Avem destule victime. Comunicaţi prin cifru celor mai agitaţi dintre ei să mai aştepte, mai e puţin. Sub supravegherea noastră au şi început să acţioneze echipe de voluntari care circulă cu viteze diferite, pentru a determina cât de repede poate să se extindă viteza sursei mobile de iradiaţii.

Vom reveni.

| PIESA nr. 26 |

DEZBATERE, CONSILIUL MONDIAL ŞI COORDONATORUL COMISIEI DE VIGILENŢĂ
(*Proces verbal*)

Preşedintele: Tovarăşi, daţi-mi voie să vă spun tovarăşi, căci se pare că în afara omenirii a mai apărut o forţă, semiumană, bestială, aşa că e locul să folosim din nou vechiul nostru cuvânt...

Numărul victimelor se apropie de 300, cel al persoanelor mutate de ici până colo prin sistemul planetar trece de 100000. S-a creat o oarecare agitaţie cum nu s-a mai cunoscut din vremea imperialismului şi a bombei atomice. Şi tot ca atunci, a fost nevoie să întrerupem unele activităţi productive ca să fabricăm contoare şi tot felul de arme de contraspionaj; ba încă a trebuit să amenajăm la iuţeală o uzină de explozibili nucleari, pentru orice eventualitate.

Gata! a venit momentul să punem capăt acestui atac.

Cum se face că, în ciuda tehnicii noastre, n-am reuşit încă, de câteva zile, să-i dăm de capăt? Să judecăm lucid. Nu pentru că ar fi fost un atac cine ştie ce puternic. Dimpotrivă, pentru că a fost un atac prea slab şi dus, după părerea mea, cu mijloace extrem de inegale, unele diabolic de iscusite, altele imperfecte. La populaţia de miliarde şi miliarde a globului nostru, se nasc zilnic 300000 de copii. În fiecare zi, 300000 de copii, iar noi am avut de la Kipfer până acum 249 de cazuri...

Franţuski: 283.

Preşedintele: Mă rog, între timp numărul a crescut. E mult, ne doare pe fiecare, dar e un atac imperfect. Nu spun

asta ca să liniştesc pe cineva, o spun foarte serios: multe mijloace imperfecte, primitive chiar, numai slăbiciunea putând să explice tot felul de neprecizii şi nepotriviri în felul cum a fost direcţionat atacul. Au fost iradiate şi persoane care nu urmau să aibă copii, nu-i aşa, James?

Franţuski: Da, şi se pare că din greşeală.

Preşedintele: Dispunem acum de toate elementele nu numai ca să descoperim duşmanul, să-l respingem, dar şi ca să-l pedepsim. Aş dori să confruntăm părerile noastre, ca nu cumva să facem vreo greşeală. De aceea nu vreau să vă influenţez. Gândiţi-vă. Aţi studiat cea mai mare parte a aşa-zisului testament al lui Milton Kipfer, însemnările Loretei Durand, diferite rapoarte într-un număr foarte mare. Din păcate, unele cazuri au fost prea recente ca să avem material asupra lor. Dar avem destul ca să putem găsi răspunsul la două întrebări care ne vor ajuta să nimicim atacul.

PRIMA ÎNTREBARE:

Pe ce cale s-au transmis radiaţiile? Pe ce cale s-a transmis râsul acela diavolesc de care pomeneşte Milton Kipfer în repetate rânduri?

Nu vreau să vă influenţez. Propun ca fiecare să se gândească separat şi apoi să confruntăm părerile noastre. Eu dispun de răspuns şi îl scriu aici, pe un bileţel. Am şi luat, împreună cu James Franţuski, primele măsuri necesare. Pentru o verificare suplimentară, am băgat în câteva maşini copii ale testamentului şi ale celorlalte documente; se face acum programul maşinilor şi curând ne vor da şi ele răspunsul lor la această primă întrebare.

Numai rezolvând-o, vom putea avea răspunsul la

A DOUA ÎNTREBARE:

Putem străbate de-a îndărătul această cale, a iradiaţiilor şi a râsului, pentru a depista locul unde se

ascunde duşmanul? Cum putem găsi pe acela care a îndrăznit să ridice mâna împotriva oamenilor?

Desigur, sunt şi alte întrebări: de ce sunt atacaţi În primul rând americani, de ce perfecţionişti, de ce Kipfer a fost prima victimă? Aceste de ce-uri ne vor vorbi despre mobilurile duşmanului. În momentul de faţă însă, e mai urgent să aflăm pe ce cale, cu ce agent acţionează inamicul, şi cum putem dibui locul unde se ascunde.

....

Preşedintele consiliului mondial scrie pe un bilet răspunsul la prima întrebare. Majoritatea celor prezenţi scriu şi ei răspunsul şi împăturesc biletele.

Preşedintele: Am luat toate măsurile ca nimic din ce discutăm aici să nu răzbată în afară.

Comisia de vigilenţă a făcut o serie de pregătiri, niţeluş cam complicate. Vreau să vă cer sfatul într-o chestiune. Înainte de a şti cum o să evolueze situaţia, am avut o convorbire cu Kipfer. I-am spus atunci că nimeni de pe faţa pământului nu putea comite un asemenea atentat, că trebuie să fie la mijloc cine ştie ce duşmani îndepărtaţi de pe alte planete, cum se scria uneori în cărţile de pe vremuri. Vedem acum că nu e cazul, dar aşa i-am spus şi i-am promis că în prima expediţie va pleca şi el. În prezent, după cum ştiţi, pe măsură ce lucrează comisiile noastre, cad diferite soluţii şi rămânem din ce în ce mai orientaţi asupra ideii noastre iniţiale — o expediţie. Aş vrea să mă ţin de cuvânt faţă de Milton Kipfer. Dar sunt câteva împotriviri. Blake, expune-ţi motivele.

Blake: Nu sunt de acord cu persoana lui Kipfer. S-a pripit în cazul monstrului. Dar, mă rog, până la urmă dreptatea a ieşit de partea lui. I-am citit însă „testamentul”, cea mai mare parte, şi nu prea îmi place. Băiatul ăsta e prea categoric, nu ştiu cum să zic, rectiliniu, exagerat în păreri cum sunt toţi tinerii.

James Franţuski: Nu sunt membru al consiliului

mondial, dar mă opun categoric la acest fel de a judeca. Dragă Blake, sunteţi câţiva care parcă v-aţi jurat să interziceţi seriozitatea. Cum vedeţi un om mai hotărât, mai sever, care nu stă toată ziua să glumească, vi se pare nu ştiu cum. Aţi vrea s-o duceţi numai intr-o glumă, trăiţi prea uşor, asta e.

Blake: Eu nu fac aici o discuţie de etică şi nu mă interesează teoriile tale. Eu ştiu numai că avem nevoie de un anumit fel de oameni. Kipfer e rigid, sincer ca un boxer care luptă cu garda deschisă; nouă ne-ar trebui un om mai rotunjit de pe urma vieţii, mai răbdător, aş zice mai şiret.

Preşedintele: Cred că Blake are dreptate, toţi am fost tineri şi mai toţi am trăit cu garda deschisă. Băiatul ăsta ar fi fost un bun ostaş al Renaşterii sau al Revoluţiei. Au dispărut armatele, însă băiatul are ceva de ostaş şi asta ne trebuie în momentul de faţă. E un record mondial de inteligenţă şi putere, are indicele 980, nu uitaţi. Asta va conta. Analiza va arăta, cred, că n-avem interes să trimitem mulţi oameni: ne trebuie bărbaţi care să aibă fiecare calităţi ca pentru zece. Şi nu uita că-i datorăm o satisfacţie: omul a suferit o lovitură şi are o socoteală de lichidat.

Blake: Tocmai asta îmi place cel mai puţin. Va fi prea personal.

Preşedintele: Şi de când, mă rog, avem nevoie de oameni impersonali şi „rotunjiţi de viaţă”? Ei nu zău! Dacă tu, Blake, ai fi fost rotunjit, n-ai fi stat acum pe scaunul consiliului mondial şi nu m-ai fi contrazis pe mine. Auzi ce mai cuvânt, rotunjit!

Blake: Poate m-am exprimat greşit, dar vreau să spun asta: ca victimă, Kipfer va fi pătimaş, subiectiv, împins la lipsă de calm şi de calcul.

Preşedintele: Calm are. După nenorocirea asta stă şi face expuneri. Dar uiţi, Blake, ceva. Orice om am trimite, va avea probabil de înghiţit ceva radiaţii. Dacă nu îl vor ucide, măcar îl vor împiedica să mai aibă copii vreodată. La Kipfer

şi la alte victime nu mai există acest risc. Doar acest risc, dacă nu şi altele. Şi pe urmă, am impresia că afacerea are o legătură şi cu familia Kipfer. S-o lămurim până la capăt.

Franţuski: Asta e şi părerea mea. Să nu-i refuzăm lui Kipfer ceea ce i s-a promis.

Blake (preşedintelui): Nu trebuia să promiţi în numele nostru.

Preşedintele: Mă rog, dacă nu mai ai alte argumente de adăugat, votul să decidă.

....

Se pune la vot şi majoritatea hotărăşte ca Milton Kipfer să facă parte dintre cei care vor pleca în expediţie.

Din partea lui Iurii Alexeevici Papanin şi a lui Stavru Ionescu se primeşte o comunicare: până într-o jumătate de oră planul tehnic va fi gata.

Comisia electronică raportează că a executat dispozitivele cerute.

Franţuski: Am primit o comunicare urgentă. Direcţia atacului se schimbă. Din ultimele informaţii primite, rezultă că au fost iradiaţi încă 84 de oameni, care nu erau perfecţionişti: o parte erau spontanişti, alţii fără păreri în această privinţă.

Preşedintele: Extraordinar! Asta înseamnă că şi curbele statistice se vor schimba. Ce spun aparatele?

Franţuski: O clipă... într-adevăr, da! Nu mai e vorba de o majoritate americană şi nici de aceeaşi vârstă. Sunt oameni foarte amestecaţi şi de toate vârstele. Câţiva dintre cei iradiaţi azi, duminică, nici nu urmau să aibă copii.

Preşedintele: Atacul devine deci general. Numărul victimelor a sporit. Cred că în câteva ore vom opri duşmanul. James, expune consiliului situaţia.

Franţuski: Acum e ora 10 şi un sfert. Pe la 6 după-masă cel mai târziu atacul va fi oprit, vom localiza zona în care se află duşmanul. Începem imediat să vă supunem planul provizoriu de luptă. Ne vom transporta după-amiază la faţa

locului. Precizez că avem de la o serie de maşini răspunsuri preliminarii, dar am dat toată operaţia la recalculat, pentru a expune consiliului o situaţie clară.

Preşedintele: Să fie grăbit răspunsul la ÎNTREBĂRI. Pe ce cale acţionează duşmanul şi cum putem să-l găsim mai repede? Propun ca în maximum 24 de ore să fim gata cu trei probleme:

1) Examinarea de către consiliu a întregului plan de lucru. Formarea unui grup operativ care să conducă operaţiunea.

2) Pe această bază, lansarea unui comunicat informativ către omenire. Ca să nu ne blocăm activitatea, comunicatul va cădea în sarcina unui grup de experţi în informaţie.

3) Ultimatum către duşman.

Repet: toate astea până mâine, luni, până pe la orele 10 dimineaţa.

Şi acum, la treabă. Să începem cu ce e mai simplu. V-aţi scris răspunsurile? Să le despăturim, să citim şi răspunsul maşinilor. Să ne controlăm reciproc şi să ne răscontrolăm, ca să nu facem vreo greşeală. N-avem voie să greşim. Căci am impresia că miza luptei e însuşi globul pe care ne aflăm, Pământul.

| PIESA nr. 27 |

SFÂRŞITUL TESTAMENTULUI KIPFER
Nota comisiei americane

Înainte de sfârşitul testamentului, dăm cititorului câteva lămuriri necesare. Kipfer a fost mereu întrerupt din dictare de întrebări cu caracter urgent şi spre sfârşit, de câteva antrenamente în vederea expediţiei. De aceea, dictarea testamentului i-a luat mai mult timp decât ar fi fost

normal.

În ciuda acestor întreruperi, testamentul e alcătuit *dintr-o singură bucată*: împărţirea pe capitole a fost efectuată de noi. După cum prevenisem cititorul, n-am publicat documentele în ordinea cronologică a evenimentelor, ci în ordinea logică. Ar fi fost greu altminteri, deoarece multe acţiuni se desfăşurau în acelaşi timp. În interesul clarităţii, am intercalat o serie de documente între părţile testamentului. Pentru şi mai multă precizie, repetăm ordinea cronologică a evenimentelor:

Kipfer suprimă monstrul, iar doctorul Mac Cragg are un şoc nervos. Nu se iau imediat măsuri pe scară mondială, crezându-se că e vorba de un accident întâmplător. O comisie medicală de calificare medie face o primă cercetare, trăgând unele concluzii greşite şi reuşind totuşi să sesizeze remarcabil o serie de aspecte. (Vezi piesa nr. 10.)

Concluziile comisiei îl condamnă moralmente pe Kipfer, iar acesta, ca şi soţia lui, trăieşte două zile de coşmar. Văzându-i tulburaţi, medicii se gândesc „să-i menajeze”: până la examenul care ar fi dus la depistarea radiaţiilor, ei lasă să treacă două zile, ceea ce n-a făcut decât să sporească încordarea lui Kipfer.

Abia acest examen dă adevărata alarmă prin buletinul biologico-medical (piesa nr. 11). Înştiinţat de urgenţă, preşedintele consiliului mondial se sfătuieşte cu Franţuski (piesa 12), organizează consultarea consiliului mondial (13), întorcându-se apoi în grabă pe Pământ. Încă în cele câteva zile de drum, la bordul navei cosmice, preşedintele primeşte comunicarea lui Franţuski care îi vestea atentatul comis împotriva soţilor Steton şi Sulamita Hall (14).

Tot de pe bordul navei cosmice, preşedintele consiliului mondial schimbă câteva cuvinte cu Milton Kipfer, cerându-i să întocmească o relatare amănunţită. Kipfer refuză. El spune că nu vrea să se justifice şi că preferă să

lupte contra oamenilor care au săvârșit crima. Cu acest prilej, preşedintele consiliului mondial i-a spus lui Kipfer următoarele cuvinte, care s-au dovedit surprinzător de adevărate:

— ”*Îţi garantez, Milt, că nici un om de pe faţa pământului nostru de astăzi n-a putut comite o asemenea faptă. Nu m-ar surprinde să aflu că e opera unor monştri de pe cine ştie ce planetă, ca în cărţile de pe vremuri.*” (Deşi controalele şi acţiunile lui Iurii Alexeevici Papanin şi Stavru Ionescu — piesele 17 şi 18 — au arătat că nu e vorba de altă planetă, totuşi şi această afirmaţie s-a dovedit justă, nu în amănunt, dar în esenţă.) „*N-aş fi surprins să fie necesară o expediţie în urmărirea lor; iar atunci vei fi util. Dar, până atunci, te rog să dictezi ce ţi-am cerut*.”

— Îmi spui de expediţie numai aşa, ca să mă consolezi — a întrebat Milton Kipfer — sau e vorba de o acţiune serioasă?

— *”E o acţiune foarte serioasă şi foarte periculoasă*” a răspuns preşedintele. *„Îţi promit solemn, din partea mea şi a consiliului*.”

Convingându-l, preşedintele i-a dat lui Kipfer indicaţii cu privire la ce are de dictat. Kipfer îşi începuse dictarea când, ceva mai târziu, o comisie de anchetă a cerut Loretei Durand acelaşi lucru N-am mai publicat indicaţiile preşedintelui către Kipfer, deoarece ele au fost detaliate mai precis în întrevederea comisiei cu Loreta Durand (vezi piesa nr. 6)

Aşadar Kipfer (1. 4, 15 şi piesa care urmează, 27) şi Loreta (7 şi 9) îşi dictează amintirile. Pas cu pas, pe măsură ce devin cunoscute concepţiile şi faptele relatate de cei doi soţi, o serie de comisii şi maşini analitice lucrează pe urmele lor — comisia de psihiatri, acustico-optică pentru stabilirea cauzelor „râsului”, de evidenţă a populaţiei. (2, 3, 5.) La fel se procedează şi în cazul altor victime, documente pe care nu le-am mai publicat, cazul *Kipfer-Durand fiind*

prototipul complet şi, aşa cum s-a dovedit ulterior, *istoria familiei Kipfer având un oarecare rol declanşator în atacul cesiumiştilor.*

În acelaşi timp cu dictarea mereu întreruptă a testamentului, se accelera ritmul informaţiilor primite din întreaga lume cu privire la noi avortoni şi la descoperirile comisiilor de vigilentă, se înteţea ritmul măsurilor luate pentru apărare şi investigaţie, pentru pregătirea expediţiei, documente dintre care nu am publicat decât câteva (16, 17, l8, 19, 20, 21, 22, 23—25, 24, 26).

Sfârşitul testamentului lui Milton Kipfer poate fi omis la lectură de către cititorul nerăbdător. El n-are o legătură faptică directă cu evenimentele şi din cauza grabei crescânde a lui Kipfer, suferă de neajunsuri. Totuşi aici se ascunde o parte a aspectului ştiinţific al problemei şi de aceea, pentru uzul cititorului mai pretenţios, l-am publicat în întregime. Am ţinut astfel seama de formularea remarcabilă a lui James Franţuski, care spusese (piesa nr. 22): Este vorba *„de un război filosofic... dus cu radiaţii şi mistere ereditare, mă rog, dar... un război filosofic, de concepţii*”

Iată sfârşitul „testamentului”:

10

Din motive lesne de înţeles, nu mi-e plăcut să înşir aci anormalităţile constatate la avortoni: ele sunt menţionate în rapoartele comisiilor. E un fapt că, aproape toţi, au *aceleaşi caracteristici*. Mai subliniez că monştrii erau adaptaţi pentru viaţă.

După părerea mea, asemenea schimbări în organismul uman *nu puteau fi obţinute brusc*, adică în câteva luni sau în câţiva ani. Mai precis *naşterea* de monştri a putut fi obţinută brusc, adică prin iradieri. Dar *programul* după care se executau iradierile, scopul lor, modelul de executat —

monstrul — este neîndoios opera a zeci şi zeci de ani. Cred că monstrul este rezultatul *unei evoluţii îndelungate*, *cel puţin în parte naturală*, adică spontană. Bănuiala mea este că monştrii trebuie să aibă o legătură, pe o cale sau alta, cu tragedia de la Hiroşima, când a fost aruncată prima bombă atomică.

S-ar putea ca unele diformităţi transmise pe cale ereditară din perioada aceea să fi fost „cultivate”, consolidate, vreme de zeci şi zeci de ani, de persoane înzestrate cu cunoştinţe speciale în domeniul eredităţii.

Drama pe care o întrevăd, expusă pe scurt, ar fi următoarea: e mai uşor să faci rău decât bine. Pentru a provoca abateri de la normalitate ai la îndemână mii de posibilităţi. Studiind transformările bruşte provocate în materia ereditară prin raze Roentgen, savanţii au stabilit că se pot dobândi milioane de modificări — dar, din aceste milioane, şansa de a obţine vreo îmbunătăţire e la fel de mică ca aceea de a dobândi un text mai bun decât Hamlet cu ajutorul unor întâmplătoare greşeli de tipar introduse în piesa lui Shakespeare.

Să admitem însă că eu aş avea puterea să provoc la oameni schimbările pe care le-ar dori ei. Ce mi-ar cere? Ar dori oare vreunul să aibă capul aşezat la subsuoară, să arate cu totul altfel decât fiinţa umană aşa cum o cunoaştem? Mi-ar comanda, probabil, să-l fac ceva mai tânăr, ar cere să fie puţin mai slab sau mai gras, mai înalt sau mai scund, să-i fie înlăturată cutare lipsă sau exagerare, cutare boală sau predispoziţie — totuşi ar cere în esenţă să fie aceeaşi specie de fiinţă. Pe scurt, ar cere o cit mai deplină normalitate.

Afirm că duşmanul necunoscut ne-a luat-o înainte, surprinzând anumite secrete ereditare, şi a dobândit unele transformări nu pentru că deţine vreo superioritate ştiinţifică, ci numai datorită unei diferenţe de scop. El îşi propune să obţină — sau să consolideze — abateri de la

normalitate; el urmăreşte răul. E mai uşor să distrugi decât să creezi.

Ne stă în faţă un război în care trebuie să apărăm specia noastră de distrugere. Şi deoarece mulţi dintre oamenii chemaţi să hotărască în acest război nu sunt de specialitatea mea, vreau să le atrag atenţia asupra unor lucruri: mă tem că nesocotirea lor ne-ar costa scump. Miza este mult prea mare.

11

În primul rând, nu judecaţi după bunul simţ şi după ochi. În ştiinţa mea, ochii, ca să aibă valoare, trebuie să fie obişnuiţi şi cu microscopul.

Ochii noştri privesc două varietăţi de porumb, unul înalt de un metru, celălalt de doi metri. Bunul simţ ne spune că din încrucişarea lor va ieşi o mijlocie, un porumb înalt de un metru şi jumătate. Dar iese unul *mai mic* de un metru! Porumbul de un metru, încrucişat cu unul *mai mare* decât el, a dat naştere unui hibrid *mai mic*! Acum însă îl încrucişăm cu un specimen *mai scund* decât el: rezultatul este un porumb mult *mai mare* decât amândoi „părinţii”, înalt de doi metri şi jumătate! Fenomenul, pe care l-am simplificat, se petrece adesea şi în cazul vitelor.

Logica genetică este diferită de bunul nostru simţ. Ochiul nostru este dezorientat din cauza unor disproporţii uriaşe. Să zicem că pe o planetă vrem să creăm nişte oceane întru totul asemănătoare cu cele ale Pământului : aceeaşi suprafaţă, aceeaşi adâncime şi formă. Dar, pentru că transportul unor oceane ca atare e anevoios, le luăm şi le ducem într-un simplu pahar.

Bunul simţ ne spune că relieful oceanelor nu încape într-un pahar; nu se poate. Totuşi, într-un sens, se poate. Facem o machetă care reproduce toate detaliile oceanelor, o machetă miniaturală, în stare să încapă într-un pahar.

Mărim apoi macheta noastră şi modelăm apele planetei respective.

În principiu, lucrul e perfect posibil: încă din secolul XX, sute de pagini de ziar încăpeau într-un microfilm cât palma, iar toată Odiseea, pe o foiţă cât degetul. De atunci tehnica a progresat; harta întregului glob, cu toate localităţile mai mari de zece mii de oameni, încape pe unghia degetului mic al unui copil.

Închipuiţi-vă acum că avem un om mare cât întregul glob pământesc. Unui astfel de uriaş i-ar veni greu să creadă că întreg portretul lui poate încăpea pe degetul mic al unui copil de milioane de ori mai mic decât el.

Uriaşul incredul este un om care subapreciază ereditatea. Iar microfilmul, schematic vorbind, este purtătorul eredităţii omului, celula sexuală.

Savanţii vechii lumi s-au împărţit adesea în două tabere. Unii subapreciau importanţa copiei, alţii negau rolul modelului; puţini reuşeau să se ridice la un punct de vedere cu adevărat dialectic.

Pentru unii, plasma germinativă nemuritoare şi în vecii vecilor invariabilă era ultimul refugiu, microscopic, în care căutau să ascundă nemurirea sufletului: emigrată din Cosmos pentru că nu putea suporta lumina adusă de navele cosmice, „lumea cerurilor” se refugia în acizii nucleici. Pentru ei, întreaga evoluţie nu era decât o loterie a combinaţiilor dintre cromozomi: dacă omul nu mai seamănă cu maimuţa, asta nu înseamnă că specia ar fi evoluat prin ridicarea în picioare, prin muncă, prin folosirea degetului mare; nu înseamnă decât că elementele plasmei s-au combinat altfel.

Materialul genetic însă e legat de întregul organism şi de mediu: aşa cum au arătat experienţele savanţilor materialişti, el poate moşteni însuşirile dobândite de generaţiile anterioare. Agenţii ereditari nu acţionează independent de organism, ca nişte agenţi de bursă care şi-

ar pregăti loviturile în ascuns de restul populaţiei. Întregul organism părinte participă la determinarea eredităţii: departe de a fi dumnezeul atotputernic al organismului, materia ereditară nu este decât purtătorul voinţei lui, copia, executorul testamentar care îi va spune viitorului organism-copil cum să evolueze până la o anumită vârstă.

Când vă comunic aceste idei, o fac cu ajutorul vocii mele: dictez. Desigur, ideile sunt în creier, la naşterea lor participă, într-un fel sau altul, întreaga mea fiinţă; ba, mai mult, ele nu-s ideile mele, ele sunt rodul activităţii multor savanţi. Fapt este însă că, acum, rezultatul acestei elaborări se transmite prin *voce şi numai prin voce*. Ca să fie şi mai clar ce vreau să spun, vă voi da exemplul unei oşti din vechime. Forţa ei depindea de mulţi factori — număr, moral, arme, conducători... Venea însă un moment când întreaga oaste — să zicem o oaste de cotropitori otomani — trebuia să treacă peste un pod sau printr-o strâmtoare. Uitaţi-vă la ea: în această clipă toţi factorii „se îngustează” la proporţiile strâmtorii — iar o armată de zece ori mai puţin numeroasă, să zicem cete de români din vechime, poate zdrobi lesne oastea cotropitoare. Generalul care nu ţine seama de pod e pierdut.

Celula sexuală a omului este un asemenea moment de strâmtare, de trecere peste pod a omului prezent spre un organism viitor. Acesta e podul pe care ne-a surprins inamicul necunoscut. Podul e infinit de îngust; lungimea lui totală este de câteva miimi de milimetru.

La combinaţia ereditară care asigură în cele din urmă naşterea unui om participă două celule sexuale: celula masculină nu are decât 50 de microni. Dacă un copil seamănă cu tatăl său — şi adesea seamănă izbitor — el n-a avut cum semăna decât prin intermediul acestei celule: ea singură a asigurat fecundarea. Dintre cei 50 de microni ai ei, partea cea mai mare o ocupă codiţa care îi ajută celulei respective să înoate până la destinaţie şi pe care o leapădă,

ca pe o motocicletă lăsată la intrare. Ceea ce rămâne pentru a participa la combinaţia genetică este aşadar o formaţie de vreo 20 de microni: asta înseamnă că asemănarea pe care un copil o are cu tatăl său se datoreşte unei „machete” care are în total 20 de *miimi de milimetru.* Unii ar putea crede că pe un microfilm atât de mic nu pot încăpea cu precizie atâtea detalii referitoare la un întreg om. Cât de precis execută însă natura programul ereditar puteţi vedea în cazul gemenilor care dau de furcă celor din jur prin asemănarea lor uluitoare.

Adesea oameni în toată firea nu pot fi deosebiţi la prima vedere nici de soţiile lor — şi toată această asemănare s-a transmis, cu zeci de ani în urmă, prin intermediul unei machete de 20 de microni. Dacă ar fi să judecăm numai în raport cu o singură dimensiune — lungimea — rezultă că pentru crearea unui om de 1,80 metri înălţime, natura a folosit o machetă de 90000 de ori mai mică! Dar gândiţi-vă că pe acest pod minuscul au trecut nu numai hărţile privind relieful şi dimensiunile viitorului om, ci şi indici cum ar fi culoarea părului, vocea, temperamentul, atâtea trăsături a căror asemănare ne izbeşte, în cazul gemenilor.

Spionând natura, observăm că tehnica aceasta nu este atât de perfectă cum pare la prima vedere. Microfilmul e mic numai în raport cu proporţiile noastre. În cele zece trilioane de celule ale fiinţei omeneşti, sunt înşiraţi acizi dezoxiribonucleici (DNA) pe o lungime de aproape 20 de miliarde de kilometri. O celulă de douăzeci de microni e mult mai încăpătoare decât ni se pare: în interiorul ei, acidul DNA se întinde pe o lungime de doi metri. Loc suficient pentru a înscrie pe spirala sa planurile detaliate de construcţie a fiinţei de mâine.

Mai puţin econoamă decât noi, natura lansează, cu un *singur* prilej, pentru ca o singură celulă să ajungă la destinaţie, nu mai puţin de 200 de milioane de celule, două

sute de milioane de machete atât de minuţios executate numai pentru ca una singură dintre ele să ajungă, eventual, la destinaţie. În cursul vieţii unui bărbat care, să zicem, are un singur copil, numărul machetelor cheltuite de natură este de milioane de miliarde de microfilme, pentru această unică fotografie. Să-i mulţumim totuşi naturii pentru dărnicia ei oarbă, menită să pună înmulţirea speciei omeneşti la adăpost de orice surprize.

Lucrând fără calcul şi fără premeditare, mama aceasta oarbă reuşeşte totuşi, datorită unei experienţe inconştient dobândite de-a lungul a milioane de ani, să întreacă precizia oricărui microfilm. Ea obţine o asemănare între tată şi fiu în mii de amănunte care n-ar putea încăpea pe un microfilm !

Cum reuşeşte? cum întrece precizia microfilmului? Simplu: lucrând *mai puţin precis*.

Microfilmul e o copie moartă, care reproduce precis *toate* detaliile viitoarei fotografii. El poate fi asemuit cu un om nepractic, care nu poate circula dintr-un oraş într-altul fără să îndese în bagaje absolut tot ce-i este necesar pentru viaţă — mâncare, rufărie, cărţi de citit etc.

Celula vie nu-şi propune să care totul cu ea; voiajorul nostru cu codiţă ştie că dacă viaţa e bine organizată, va mânca în vagonul-restaurant, va găsi în orice alt oraş rufărie, cărţi etc. Mai precis, şi le creează. Nici chiar microfilmul nu cară totul cu el: ca să iasă fotografia, e nevoie de hârtie; macheta oceanelor încape într-un pahar, dar ca să faci oceanele, mai ai nevoie şi de apă.

Celula masculină nu duce cu ea o bandă magnetică pe care să fie înregistrată vocea tatălui. Şi dacă totuşi fiul va semăna cu tatăl la voce sau la tendinţa spre hipertensiune, asta e numai pentru că la organismul respectiv s-a dezvoltat un anumit tip de constituţie, inclusiv a gâtlejului şi a sistemului circulator. Celula nu duce neapărat bonuri pe care să fie comandat numărul de la pantofi: sunt

suficiente două-trei detalii pentru ca proporţionalitatea fiinţei omeneşti să le stabilească, din mers, pe celelalte.

Într-un cuvânt, construcţia fiinţei omeneşti se face din mers: inginerii nu au la ei întreg planul construcţiei — cum credeau preformiştii care susţineau că întreg stejarul se află în ghindă — ci, pe măsură ce rezolvă o etapă, au de înfruntat probleme noi şi trec la etapa următoare. Şi dacă construcţia ajunge până la urmă să semene atât de mult cu cea „lăsată acasă”, a organismului tată, asta este pentru că, pornind de la anumite premise, ajungi la concluzii asemănătoare: sovieticii şi americanii din secolul XX, construind primele uzine atomice în secret unii faţă de alţii, le-au făcut foarte asemănătoare, pentru că porneau de la aceleaşi date generale ale ştiinţei existente pe atunci.

Totul, până aci, a fost, se înţelege, o simplificare. În realitate, la crearea unei fiinţe contribuie nu numai celula tată, ci şi cea mamă, iar asemănarea caracterelor se referă şi la cei patru bunici, opt străbunici etc. Întreg procesul e mult mai complicat.

Am ajuns la sfârşitul expunerii noastre şi la punctul ei dramatic, dacă nu tragic.

12

Autorii care scriau că nu există moarte de pe urma bătrâneţii, deoarece moartea este provocată întotdeauna de o boală anumită, făceau o mare greşeală. Ei privesc hecatomba gigantică a oamenilor căzuţi în războiul cu legile firii şi susţin că oamenii au murit nu din cauza războiului în general, ci din cauza unei arme anumite — sabia, suliţa, puşca, tunul... Organismele, e drept, mor de pe urma unei boli anumite. Dar cu cât sunt mai tinere, reuşesc mai des să învingă aceste boli; cu cât progresează vârsta, rezistă mai rar. Vârsta, războiul l-au făcut pe bătrân să moară, iar baioneta n-a fost decât împrejurarea întâmplătoare prin

care a învins necesitatea sinistră.

Între proiectele pe care le are cu ea, celuia sexuală — acest mesager al vieţii — poartă întotdeauna şi verdictul nostru de moarte.

La fel de dibace, ca să nu se încarce cu multe lucruri, ea nu-şi ia un document pe care să fie înscrise sentinţa şi modul de execuţie. Nu e nevoie.

Programul ereditar al vieţii cuprinde în el o a patra dimensiune, extrem de reliefată, pe care biologii o uită uneori, şi care se cheamă timpul.

De ce vă gândiţi numai la asemănarea *înfăţişării* dintre fiu şi tată şi nu la asemănarea în *timp*, la faptul că în jurul unei anumite vârste copilul începe să vorbească, să umble, să-şi schimbe dinţii şi să-şi îngroaşe vocea, cam la aceleaşi perioade cu tatăl? Copiii născuţi din părinţi cu longevitate mai mare trăiesc de obicei mai mult.

Dacă mecanismul ereditar i-a „povestit” fiului tot ce au făcut părinţii lui până la vârsta când l-au conceput şi tot ce au făcut bunicii până în clipa când au dat naştere părinţilor săi, de la această clipă încolo, de la această vârstă încolo, nu mai există informaţii, nu mai există program. Organismul începe să bată pasul în loc.

Fiinţa vie nu suportă decât ca excepţie întreruperile de program. Ea are nevoie să crească, are un „scop” — inconştient, orb — o tendinţă; în momentul când nu se mai dezvoltă, îşi încetineşte mişcarea vitală, începe decăderea, până ce o boală sau alta o opreşte definitiv.

Savanţii care în secolul XX vorbeau de bătrâneţe ca de o boală prematură aveau dreptate totuşi. Pentru că programul ereditar este făcut pentru o sută-două de ani. Dacă nu este executat până la capăt, dacă bătrâneţea survine prea devreme, asta a fost din cauza secolelor din trecut, ale căror urmări le mai suportăm în parte şi azi. Vârsta medie s-a prelungit mult, dar trebuie să se mai prelungească. Problema însă este mult mai grandioasă.

Trebuie să împingem durata vieţii nu numai până la această graniţă de 1—200 de ani, prevăzută de programul ereditar. Trebuie să o împingem mai departe. Şi nu numai ca durată. Să ne încredinţăm că viaţa omului respectiv va fi viaţa unui ins robust, apt să reziste la boli, normal, armonios dezvoltat, capabil de a se perfecţiona mereu. Pentru asta trebuie să lucrăm la cifru, *să modificăm programul*. Să ne încredinţăm că în proiectele întipărite pe materia ereditară nu există vreo greşeală prea mare, vreo boală de inimă, vreun deranjament osos sau vreo deficienţă mintală. Şi *să lungim durata programului*. Ca ceasurile de pe vremuri, care erau întoarse la fiecare 24 de ore, pentru început poate vom ajunge ca la fiecare o sută-două de ani omul să vină la genetician pentru a-şi „întoarce” mecanismul ereditar, prelungindu-şi viaţa mai departe.

Când vom pătrunde în cei câţiva microni, în seiful unde sunt închise sulurile nucleice cu planurile construcţiei, când vom putea rescrie planurile, atunci, poate, vom inventa mecanismul ereditar perfect, omul nemuritor.

*

Las alăturat rezultatele cercetărilor mele în această privinţă şi mă grăbesc să rezum concluziile principale:

— Perfecţiunea, aşa cum putem s-o concepem în momentul de faţă, nu este decât omul pe care-l cunoaştem, eliberat de povara ultimelor urmări ale secolelor trecute, ultimelor tare, dureri şi boli, omul în mişcare.

— Perfecţiunea se realizează pe plan social: însăşi concepţia noastră despre perfecţiune ne este dată de societate şi evoluează o dată cu ea. Perfecţiunea nu este o stare care va fi atinsă vreodată, ci este un proces şi o aspiraţie continuă: pe măsură ce umanitatea atinge o treaptă, tinde la alta mai înaltă.

— În acest proces, omenirea comunistă, care a

rezolvat problemele de bază ale traiului omenesc, are acum posibilitatea de a pătrunde — cu întreaga prudenţă necesară — în tainiţele ereditare, pentru a obţine o prelungire a programului de viaţă al omului.

— Drumul nostru este barat de un duşman necunoscut. Avantajul său este unul singur: e mai uşor să striveşti o floare, decât să scoţi din ea o specie superioară. Dar e o uşurinţă de moment.

Dacă privim pe scara mare a evoluţiei, vedem că ea a mers înainte şi nu înapoi: firea lucrurilor, inconştient, a tins spre progres şi din maimuţă a ieşit omul. La rândul lor, oamenii au ales căile mai grele ale mersului înainte şi au izbândit. Viaţa merge înainte. Duşmanul necunoscut va fi înfrânt.

Preşedintele: Băiete, pericolul care ameninţă populaţia pământului nu este numai ereditar, cum îţi închipui tu. E mult mai direct, mai imediat şi mai total. Te aştept la mine.

Milton Kipfer: În douăzeci de minute sunt acolo.

| PIESA nr. 28 |

PROGRAMUL TRASAT MAŞINILOR „DETECTIV”

Întrebare:

— Pe ce cale s-a produs „râsul”? Pe ce cale s-au produs iradiaţiile?

Bază de investigaţie:

— Documentele introduse în maşină.

Metodă logico-matematică de investigaţie:

— Inventarul tuturor informaţiilor (amănuntelor), categorisirea lor.

— Eliminarea amănuntelor particulare (care s-au semnalat numai într-un caz, nu şi în celelalte).

— Păstrarea categoriei: amănunte care s-au semnalat

în toate momentele.

Sarcină de răspuns:

— Sinteză, cu indicarea sursei.

| PIESELE nr. 29 şi 30 |

RĂSPUNSURILE MAŞINII „DETECTIV 33”. SINTEZA EXPERŢILOR.
COMUNICAT SECRET CĂTRE OMENIRE

Semnătură: Detectiv 33

Sursă: piesa 1, testament Milton (Milt) Kipfer: „*Oamenii vor deveni zei*”

„În clipa aceea s-a auzit un râs oribil”.

Sursă: piesa 3, concluzii comisie experţi acustică optică:

„*Sunetele râsului menţionat au fost transportate în laboratorul doctorului Kipfer cu ajutorul unui amplificator de proporţii minuscule, de tip microtranzistorial sau micromolecular... Undele radio.”*

Sursă: piesa 1, testament Milton (Milt) Kipfer: „*O albină rătăcită nu ştiu de unde zbârnâia prin odaie... Încercările mele de a răpune albina n-au avut nici un succes; se liniştise, era ascunsă*.”

Sursa: piesa 9, însemnări Loreta Durand:

„*Ascultă, Loreto, în timp ce ţineam cuvântarea n-ai auzit un râs deosebit?... ciudat, batjocoritor... oribil, sinistru?*”

„Şedeam... alături de Milt... Un banal bondar zbârnâi o clipă pe lângă nasul meu, se învârti lângă vorbitor şi dispăru în umbra unui pom apropiat”.

Sursă: piesa 11, buletin biologico-medical asupra Kipfer-Durand:

„*Forţe încă necunoscute au introdus cu bună ştiinţă*

cesium 137 în organismul soţilor Kipfer-Durand.”

„Cesiumul a fost introdus în organismele lor DUPĂ căsătorie, cel mai probabil încă din prima lună petrecută la Paris, dacă nu cumva de-a lungul întregii perioade de nouă luni.”

Sursă: piesa 9, însemnări Loreta Durand:

„Primele şase luni după căsătorie le-am petrecut la Paris.”

„...*chiar din pat, Milt şi cu mine urmăream încântaţi o rândunică, o superbă rândunică puţin argintie spre coadă, care-şi făcuse cuib chiar în faţa ferestrei noastre.”*

„...la spital. Mi-era dor de acasă. Oricare casă, cea de la Paris... cu rândunica din faţa ferestrei, sau cea americană, cu... Tex, un căţeluş cam bolnăvior găsit în faţa uşii noastre şi dispărut... după ce îl îngrijisem atâta.”

Sursă: piesa 21, Abilene Texas (şi alte surse): *„Subliniem că una dintre perechi s-a plimbat pe jos la marginea oraşului şi a fost iradiată în acest timp, ceea ce înseamnă că izvorul de iradiaţii este mobil*, *iradierea n-a provenit din alimentaţie.”*

(...şi aşa mai departe.)

Sinteza experţilor. Comunicat secret către omenire. **Luni, orele 10 dimineaţa.**

Oameni de pretutindeni, fraţi, tovarăşi!

S-a constituit un grup de experţi în informaţie care are sarcina de a vă comunica sinteza descoperirilor făcute şi a vă informa despre acţiunea în curs.

Acest grup lucrează din însărcinarea consiliului mondial. Consiliul e în prezent ocupat cu acţiunea de depistare, care a început de mai multă vreme, şi cu expediţia de luptă, care e foarte apropiată. Prin acordul tuturor naţiunilor, s-a constituit un grup operativ condus de preşedintele consiliului mondial. De aproape 24 de ore,

grupul analizează acţiunea ce se pregăteşte. Preşedintele vă va vorbi direct, de îndată ce va avea timp. Iată-l la lucru.

Preşedintele: Se transmite? Sunt văzut? De ce nu mi-aţi spus dinainte, să iau o poză mai solemnă? (Râsete în încăperea grupului de comandă.) Lăsând gluma la o parte, nu e cazul să facem atâta solemnitate. Totul se rezolvă, iar măsurile spectaculoase pe care le suportaţi, evacuări şi aşa mai departe, se datoresc unui exces de precauţie.

A durat puţintel, pentru că am avut de făcut faţă unui atac neobişnuit, câteodată uimitor de perfid şi perfect, alteori slab şi confuz, cu amănunte inexplicabile. Pe măsură ce ofensiva duşmanului s-a lărgit, am dispus de mai multe indicii şi am putut acţiona. Când maşinile noastre detectiv ne-au adus răspunsul sinteză, noi nu numai că îl şi cunoşteam, dar „armatele” noastre, despre care veţi afla imediat, începuseră să acţioneze.

Şi acum, scuzaţi-mă, am de lucru. Vă las cu experţii în informaţie. Ei vor răspunde la mai tot ce vă frământă, ba încă vă vor face capul calendar, se pricep la asta. Ascultaţi-i însă, prinde bine, s-ar putea să mai avem de făcut faţă unor primejdii neprevăzute. Cu bine, pe curând!

. . . .

Pentru mai multă siguranţă, investigaţia finala a fost încredinţată spre rezolvare unui număr de 48 de maşini obişnuite, numite ad-hoc „Detectiv”, care au lucrat pe baza unor programe deosebite unul de altul. Toate cele 48 de buletine-răspuns au fost însă identice în esenţă, deşi unele maşini au avut imprecizii. Totul e clar, cu excepţia unui factor care ne intrigă, în cazul maşinii „Detectiv 33”.

Detectiv 33 a dat răspunsul cel mai clar şi de aceea l-am ales ca fiind cel mai tipic. Cu excepţia factorului misterios de care vorbeam, datele problemei sunt rezolvate:

Sunetele (râsul) şi iradiaţiile au fost provocate cu ajutorul unor insecte şi animale dresate.

În cazul sunetelor, fiind vorba de unde radio, transmiterea se face relativ uşor, cu ajutorul unor aparate miniaturale de recepţie şi emisie, cu microtranzistori moleculari. Încă din secolul XX, s-a reuşit crearea unor grăunţe de cristaloid şi de materie organică, putând încăpea perfect în corpul unei insecte ceva mai mari, de pildă un cărăbuş. E adevărat că puterea lor de amplificare era pe atunci restrânsă. Dar dacă unele fiinţe omeneşti ar fi părăsit societatea umană prin secolul XX, ele au avut de atunci timp suficient pentru a dezvolta cunoştinţele luate cu ele şi a crea grăunţe mai mici cu putere mai mare. La energii mari, nu e nevoie de difuzor (amplificator). În locul acestuia, e suficientă o coloană de aer: energia ionizează aerul, care capătă proprietăţi magnetice şi se organizează cu toate funcţiile unui difuzor.

Cât despre orientarea unor insecte, aceasta nu e o problemă irezolvabilă. Remarcăm că transmiterea sunetelor şi recepţia discuţiilor purtate între oameni s-a făcut mai ales cu ajutorul albinelor şi bondarilor, himenoptere renumite pentru simţul lor de orientare. Fluturii, care se orientează pe kilometri cu o precizie care-l mirase încă pe naturalistul Fabre, liliecii, înzestraţi cu un radar natural destul de precis, tot felul de alte fiinţe mărunte, înarmate de natură cu aparate şi talente speciale de orientare, puteau fi folosite în cazul de faţă: un dresaj perseverent (se ştie că până şi puricii pot fi dresaţi cu precizie) împletit cu perfecţionarea acestor insecte prin selecţie a dus probabil la crearea unor insecte „cu largă rază de acţiune”.

Cum au învins însă insectele distanţele mari pe care le aveau de străbătut, din zona probabilă până în restul lumii, mai ales în America? Nu era nevoie să zboare atât. Ele se puteau instala neobservate la bordul a tot felul de vehicule. Multe cădeau, răpuse de mâna omului: de insecticide ş.a.m.d. Dar dacă sute sau mii de „agenţi” erau trimişi pe căi diferite în una şi aceeaşi direcţie, câţiva, până la urmă,

război. Mai mult încă:

Aşa cum s-a dovedit, inamicul posedă cunoştinţe deosebit de rafinate în domeniul eredităţii. Iuţeala mare cu care se înmulţesc insectele permite să „educi” repede multe generaţii succesive. Schimbările ereditare pe care le-am putea provoca la oameni pe cale naturală în cinci sau zece mii de ani pot fi obţinute în numai câteva săptămâni la o insectă cum e drosofila. Chiar cu reflexe condiţionate obişnuite, ca să nu mai vorbim de secrete ereditare mai rafinate, inamicul putea pregăti în câţiva ani milioane de insecte cu rezistenţă sporită la zbor şi cu orientare precisă. El putea folosi şi „acceleratorii” utilizaţi în secolul XX la creşterea animalelor şi plantelor.

Că lucrurile stau aşa, ne-o dovedesc rezultatele noastre, albinele curajoase şi celelalte insecte ale noastre pregătite în timp record, care şi-au început patrularea peste Pacific şi de la care maşinile noastre au şi înregistrat prin radio primele coordonate. Entomologiştii noştri, făcându-şi autocritica pentru dispariţia muştelor — muştele au dispărut complet pe la începutul secolului XXI, printr-o mare campanie; în zăpăceala luptei, entomologiştii de atunci au uitat să păstreze măcar câteva muşte vii, lucru pentru care continuatorii lor de azi îşi fac reproşuri — au reuşit să antreneze şi să echipeze, cu excepţia muştelor, oştiri întregi de insecte cercetaşi, de mărimi şi viteze diferite, toate purtând în organism micromolecule cu tranzistori. Generatoare de unde, concentrate mai ales asupra Pacificului, fac microtranzistorii moleculari să reacţioneze mai puternic.

Din însărcinarea consiliului mondial, grupul operativ de experţi mulţumeşte botaniştilor pentru minunatele lor flori, pline de nectar şi înzestrate cu microtranzistori în funcţiune. La antrenamente, albinele noastre au fost repede învăţate să distingă între florile pline de nectar, care emiteau unde radio, şi florile din care nectarul fusese scos

şi care erau inactive din punct de vedere al undelor. Tranzistorii organici au înlocuit iute aparatul tradiţional al naturii, prin care albinele depistau nectarul. În colonii speciale, văzând că vechile lor cunoştinţe botanice nu le mai servesc pentru găsirea hranei, albinele au adoptat noul sistem. În prezent ele urmăresc toţi microtranzistorii organici. S-a rezolvat în mod remarcabil şi problema interferenţei, astfel ca albinele şi ceilalţi cercetaşi ai noştri să nu se urmărească unii pe alţii.

Aşa cum ne-a prevenit preşedintele consiliului mondial, *„nu trebuie însă să ne închipuim duşmanul ca pe o simplă copie negativă a noastră şi să credem că are o tehnică egală cu a noastră. Fără a-l subaprecia, trebuie spus că am pierdut câteva zile din cauza inferiorităţii lui. Am făcut prea multă logică. Am căutat explicaţii logice pentru o serie de amănunte care erau datorate de fapt inferiorităţii duşmanului în multe domenii şi relativei slăbiciuni a atacului său”.*

Într-adevăr, insectele şi ceilalţi agenţi ai duşmanului n-au avut o tehnică perfectă, au comis greşeli — un număr de iradieri la persoane care nu puteau de mult să nască, un număr de imprecizii inexplicabile, variaţii foarte mari în curba atacului.

Duşmanul însuşi a greşit, trimiţând muşte; au fost găsite până acum trei cadavre de muşte. Cu ajutorul insectelor de radio-recepţie, inamicul necunoscut asculta foarte atent convorbirile dintre oameni, îndeosebi cele dintre perfecţioniştii americani, care îl interesau în mod special. El ajunsese să fie foarte informat despre multe aspecte ale vieţii noastre de toate zilele, poate şi despre unele procedee tehnice. Dar oamenii n-aveau cum vorbi între ei despre muşte, dispărute de multă vreme; duşmanul n-a avut cum să afle că prezenţa unei asemenea insecte ne-ar intriga.

Mica lui greşeală duce la o concluzie importantă. De

vreme ce muştele au dispărut de la începutul secolului XXI, de vreme ce izolarea noastră faţă de alte planete a fost minuţios controlată, înseamnă că duşmanul s-a retras de restul societăţii omeneşti *înainte de începutul secolului XXI*. El s-a retras într-un mediu *închis, izolat de restul omenirii*. Altminteri, muştele luate din întâmplare cu el ar fi continuat să se răspândească pe pământ

Rămâne însă de stabilit *cum* dirija duşmanul insectele-spioni exact spre acei oameni care îl interesau. La prima vedere pare foarte simplu. Informându-se prin radio-ascultare, le trimitea prin unde în direcţia voită, mai ales spre perfecţioniştii americani. Dar lucrul nu e atât de simplu, mai ales *pentru prima insectă*. Noi, antrenându-ne insectele, *le-am dat un reper* : prin flori. *După* fixarea acestui reper, avem siguranţa că ele vor urmări toate microtranzistoarele organice volante. Duşmanul însă, pentru a expedia insecte precis la cutare sau cutare persoană, avea şi el nevoie de a da insectelor un reper. Acest reper putea fi foarte bine cesiumul radioactiv. Dar pentru asta trebuie să existe persoane pe care le-a iradiat; spionând aceste persoane, convorbirile, mişcările şi contactele lor, el putea extinde treptat raza acţiunii nefaste. Dar pentru aceasta, repetăm, *era nevoie de o primă persoană iradiată*,

Ea putea fi aleasă la întâmplare; pe baza acestui prim reper, inamicul putea să-şi regleze treptat tirul. în direcţia dorită, spre perfecţioniştii americani. Dar e tulburător faptul că primul iradiat a fost, tocmai Milton Kipfer, unul dintre perfecţioniştii americani cei mai cunoscuţi, care a ieşit apoi câştigător la concurs. Ce reper s-a dat zooagentului pentru depistarea lui Kipfer?....

Atenţiune! întrerupem expunerea pentru comunicări urgente. În timpul expunerii noastre, continuă acţiunea pentru depistarea duşmanului. S-a format un grup operativ condus de preşedintele consiliului mondial. Locul a fost

depistat. Platformele zburătoare pe care se află grupul de comandă sunt în curs de instalare. Se construiesc platforme fixe. Maşinile coordonatoare, comparând curbele de zbor ale cercetaşilor urmăritori, au stabilit împreună cu navele noastre magnetice zona în care se află probabil duşmanul. Transmitem coordonatele: Pacific, pătratul latitudine 10—20 nord, longitudine 170—180, o regiune destul de pustie, situată între insulele Marshall şi insula Johnson, unde s-au produs pe vremuri exploziile nucleare americane.

Grupul operativ are serioase temeiuri să creadă că naşterea de monştri va înceta până în câteva luni; cu alte cuvinte că, afară de persoanele iradiate până acum, probabil nu se vor mai produce noi atentate. Stavru Ionescu, coordonatorul general al transporturilor, a şi pregătit reîntoarcerea persoanelor evacuate în Cosmos. Din motive de prudenţă însă, grupul operativ roagă familiile să aibă răbdare câteva zile încă; nimeni nu se întoarce din Cosmos şi din atmosferă, până nu se dă semnalul. Pătratul menţionat să fie ocolit de toate navele, cu excepţia celor având misiuni speciale. Repetăm coordonatele: 10-20 N/170-l80. Nu vă lăsaţi alarmaţi de evacuarea ce are loc în prezent din pătratul menţionat şi de evacuările populaţiei din Hawaii şi insulele Marshall. Ele sunt o simplă măsură temporară de precauţie: nu s-a produs nimic neprevăzut, totul merge bine, sunteţi ţinuţi la curent pe măsură ce se ivesc fapte noi. Grupul operativ pregăteşte ultimele detalii ale expediţiei decisive şi vă mulţumeşte pentru calmul arătat. Nu e necesar vreun ajutor, intervenţiile necugetate pot produce un mare rău. Continuaţi-vă activitatea normală.

În scopul unei cât mai mari lucidităţi şi al pregătirii maxime a populaţiei, reluăm expunerea noastră, pe care o vom întrerupe ori de câte ori ne parvin ştiri de importanţă.

. . . .

Se pare că în cazul prim, al lui Milton Kipfer, insectele

la început n-au avut un reper radioactiv. Când a auzit râsul din laboratorul său, adus de o albină cu tranzistori, Milton Kipfer nu fusese iradiat. Dovadă: *după* acest râs, examenul făcut lui Kipfer la preliminariile concursului perfecţionist n-a constatat vreo creştere de radioactivitate. Atunci, ce reper a avut albina? Cum a putut ea să-l repereze pe Kipfer pentru a-i aduce râsul inamicului necunoscut? Tocmai acesta e amănuntul tulburător, legat de o afirmaţie curioasă a maşinii „Detectiv 33”, asupra căreia vom reveni.

În orice caz, totul a început cu urmărirea lui Milton Kipfer *personal*. Zooagenţii, cel puţin un bondar menţionat de Loreta Durand, au izbutit să se strecoare prin instalaţia antiinsecticidă a parcului. Chiar dacă n-ar fi răzbit, probabil au mai fost acolo câteva păsări ale duşmanului, de felul rândunicii menţionate, sau alţi agenţi animali, împotriva cărora parcul n-avea de ce să fie prevăzut cu instalaţii.

Observaţi din răspunsurile lui Detectiv 33 şi din documente: râsul (sunetul) coincide cu fiinţe mici, insecte, pe când iradierea a fost provocată de fiinţe mai mari, de felul rândunicii sau al câinelui Tex. Aceasta arată că duşmanul n-a izbutit să facă iradierea la proporţii atât de miniaturale ca în cazul transportului de sunet. Faţă de propagarea undelor radio, iradierea radioactivă e mult mai complicată. Cum a izbutit duşmanul să transporte energii atât de mari cu agenţi relativ atât de mici? Şi cum de nu şi-a omorât agenţii prin energiile pe care le transportau?

Ca o oglindă care reflectă razele soarelui fără a se încălzi excesiv, ca un pahar izolant, care poartă apă clocotită sau la gheaţă fără ca mâna ce-l ţine să-i simtă temperatura, s-ar putea ca rândunică respectivă să fi făcut un simplu oficiu de recipient. Nu se ştie dacă agenţii animali nu erau totuşi infectaţi de iradiaţii. Riscând să moară descoperiţi pe teritoriu străin, poate că primeau comanda să se întoarcă acasă. O rândunică putea să fie schimbată cu alta întru totul asemănătoare. Explicaţia cea

mai probabilă e mult mai simplă (aflăm acum că au fost capturaţi câţiva agenţi, diferite păsări, în curs de studiu; vom avea repede confirmarea):

Pentru a iradia celulele sexuale în scopul naşterii de monştri nu e nevoie de cantităţi mari de cesium. După expresia lui Kipfer, natura se află atunci „pe pod”, „la strâmtoare”, duşmanul poate acţiona folosind energii mai mici. O cicatrice lungă de un metru poate fi dobândită crestând numai câţiva centimetri din pielea unui copil: semnul va creşte apoi o dată cu copilul. Primejdia nu vine din faptul că am fi slabi ca un copil, iar Kipfer şi-a expus ideea — e mai lesne să faci rău — într-un fel foarte imperfect, probabil din cauza grabei; adevărata primejdie, slăbiciunea noastră, stă în tăria noastră, în superioritatea organizării noastre ca fiinţe umane.

Făcând în textul piesei „Hamlet” miliarde de transformări întâmplătoare, există o şansă la câteva mii de trilioane ca textul să fie îmbunătăţit. Dacă luăm însă un text de numai o pagină, scris imperfect de un copil, şansele de a-l îmbunătăţi prin modificări întâmplătoare sunt mult mai mari. Dacă luăm un singur cuvânt — să zicem „*drac”* — şi îl modificăm cu ajutorul altor litere, din numai câteva mii de combinaţii întâmplătoare vom ajunge la un cuvânt mai plăcut, să zicem „*drag*.” Cu cât ne aflăm în faţa unui lucru mai elementar, mai puţin dezvoltat, mai imperfect, cu atât sunt mai mari şansele de a-l modifica în bine pe cale întâmplătoare. Însă cu cât ne înălţăm pe scara fiinţelor vii şi ne apropiem de organizarea superioară a omului, cu atât scad şansele de a obţine vreo perfecţionare prin transformări făcute la întâmplare. Mecanismul mai complicat e mai sensibil. Duşmanul n-a avut nevoie de cantităţi mari de radioactivitate pentru a deregla un mecanism ereditar atât de delicat cum e acela al omului[4].

---

[4] Această teză, aşa cum au dovedit evenimentele, era, într-un sens, la fel de imperfectă ca aceea a lui Kipfer. — Nota comisiei americane.

El a mai avut şi alt avantaj. Omul e înzestrat cu un sistem tradiţional de apărare, simţurile lui îl avertizează când dă de căldură sau răceală, când e în primejdie de a se izbi etc. Natura nu ne-a înzestrat însă cu mijloacele de a depista tocmai cea mai mare primejdie: razele gama. Nici nu putea: aceste raze sunt rezultatul radioactivităţii artificiale. În asta au stat pericolele cursei de înarmări din secolul XX.

Kipfer şi celelalte victime n-au fost iradiate cu cantităţi care să le pună în primejdie alte funcţii în afară de cele reproductive. Au fost iradiaţi numai atât cât era nevoie ca să se nască monştri. Micimea cantităţii de cesium a fost compensată de direcţionarea ei. Duşmanul a ştiut să direcţioneze *precis* atacul asupra celulelor ereditare

Monştrii creaţi de el au, cu toată varietatea lor, trei caracteristici precise:

— capul situat sub subţioara dreaptă

— o umflătură boantă închisă la capăt în locul dintre umeri al gâtului

— unul sau două gâturi suplimentare, situate în cele mai neaşteptate locuri, „deschise”, adică având traiecte sanguine şi nervoase aproape integrale, ca şi când pe aceste gâturi ar putea fi „montate” nişte capete suplimentare.

. . . .

Atenţiune! Grupul operativ comunică:

Evacuăm din Pacific opt pătrate în jurul poligonului menţionat. Deşi este vorba de o evacuare de proporţii uriaşe, nu este cazul să se manifeste nelinişte. Pentru a nu da naştere la supoziţii inutile, vă expunem motivul:

În timp ce grupul de experţi vă prezenta descoperirile făcute până în prezent, mai mulţi cetăţeni din lume, ascultând cu atenţie expunerea, au emis următoarea ipoteză. Dacă duşmanul dispune de cesium 137, s-ar putea ca el să aibă această substanţă sub forma unui mare

depozit de izotopi; s-ar putea însă ca el să dispună şi de alte mijloace atomice, respectiv de bombe nucleare.

Din această cauză, suntem nevoiţi să restrângem proporţiile expediţiei proiectate; dacă am trimite un număr prea mare de rachete, am risca să se producă o explozie, chiar fără voia duşmanului. Pentru orice eventualitate, am evacuat o zonă mai largă. Atragem atenţia că, deşi numărul agenţilor animali ai duşmanului s-a micşorat brusc, rămâne valabilă dispoziţia de vigilenţă: toate convorbirile importante se fac prin cifru de unde.

Mulţumim celor ce ne-au comunicat ipoteza lor. Maşinile şi comisiile noastre triază orice propunere. Nu vă amestecaţi în acţiune, s-ar putea să măriţi primejdia; dar trimiteţi-ne toate sugestiile voastre. Cei care nu au munci indispensabile, le pot întrerupe temporar, pentru a asculta expunerea experţilor de informaţie. Vă mulţumim.

. . . .

Noi, grupul de experţi în informaţie, comunicăm că expunerea e gata imprimată, magnetic şi tipărit, se transmite încontinuu de la capăt, pe toate lungimile şi în toate limbile. Emitem mereu anexe, pe măsura noilor informaţii. Fiţi atenţi şi trimiteţi grupului operativ de acţiune propunerile voastre. Continuăm.

| PIESA nr.31 |

COMUNICAT SECRET CĂTRE OMENIRE
(continuare)
LANSARE: LUNI, ORELE 10 DIMINEAŢA

Vă prezentăm pe scurt filmul crimei. Iată una din rândunicile folosite de duşman. Otrava degajată de ea reprezintă o cantitate foarte mică. Dacă organismul vostru ar avea de-a face cu o otravă obişnuită, ar elimina-o

treptat. Ştiţi însă că radiaţiile nu se elimină; ele se acumulează, se suprapun, chiar dacă şedinţele de iradiere se fac la diferenţe de ani. Pasărea a făcut transporturi foarte mici de cesium, care s-au acumulat.

Ne aflăm în parcul unde a avut loc concursul perfecţioniştilor. Fixând insectelor un reper — încă necunoscut — cu care să-l urmărească pe Kipfer, duşmanul a aflat de concurs. Era, pentru planurile lui, prilejul cel mai bun. *La concurs s-a făcut prima iradiaţie*, probabil cu ajutorul câtorva păsări. Iradiaţia a fost extrem de mică. Dar ea a fost destul de mare pentru *a marca* persoanele care stăteau în jurul lui Kipfer. Iată scena:

Milton Kipfer şade pe podiumul câştigătorilor concursului. Până în acel moment, el nu a fost iradiat. Dar el e „însemnat” cu reperul misterios, cu „magnetul” necunoscut după care se călăuzesc himenopterele ce-l urmăresc. În timp ce coordonatorul concursului vorbeşte despre perfecţiunea omenească, un bondar sau poate mai mulţi dispar într-un pom învecinat, de unde „reglează tirul” care îl are în centru pe Kipfer. Intră în acţiune păsările, poate şi alţi agenţi. Iradiaţii mici, care nu ajung departe, înseamnă cu cesium pe viitoarele victime. Ca şi cum ar face o cruce albă. De acum încolo aceşti oameni, ori unde s-ar duce, vor purta, în însăşi măduva lor, un mic emiţător de cesium. Destul de mic pentru a nu stârni alarmă la diferite examene medicale întâmplătoare, dar destul de mare pentru a chema ca o sirenă moartea din văzduh. Cesiumul cheamă cesiumul. Insectele, înnebunite de adulmecarea otrăvii pe care au fost dresate s-o caute, păsările, sau poate chiar şi un câine jigărit urmăresc pe aceşti oameni însemnaţi cu creta radioactivă, îi urmăresc mai precis decât dacă ar fi avut în buzunar adresa lor.

Dar cine sunt aceste victime, ce fel de oameni sunt ei?

Nu uitaţi că Milton Kipfer, câştigătorul nr. 1 al concursului necăsătoriţilor, *stă pe podiumul magnetic al*

câştigătorilor. *În jurul lui sunt ceilalţi câştigători, în majoritate perfecţionişti americani*. Vai de aceia care se vor căsători: duşmanul a înfipt în ei reperul radioactiv şi, mai ales datorită atracţiei duble pe care o prezintă cesiumul unei perechi de perfecţionişti însemnaţi, aceşti oameni, după căsătorie, adică după ultimul examen la care sunt supuşi, vor căpăta cesiumul cu care să scoată la iveală un monstru, îl vor căpăta poate chiar în timp ce ascultă privighetoarea al cărei cântec romantic vesteşte naşterea viitorului monstru.

Dar iată că Milton şi Loreta, animaţi de cele mai bune intenţii, se căsătoresc şi se întorc, de astă dată la concursul căsătoriţilor. Dacă duşmanul îl urmărea în mod special pe Kipfer, acesta e momentul când îşi aminteşte că a uitat de căsătoriţi. Probabil însă că şi-a şi instalat la faţa locului artileria paseriformă de cesium 137. Oameni care au avut până atunci doi copii normali sunt înscrişi şi ei în obiectivele atacului : în faţa odăii lor vor apărea cuiburi fermecătoare de pasăre, poate purtând şi „ouă” care-şi desfac grabnic radiaţiile. N-am găsit până acum astfel de ouă, e doar o presupunere. Cloaca însă sau unul din sacii de aer cu care natura a înzestrat păsările reprezintă un recipient. Poartă, dacă nu grăunţe radioactive, atunci cel puţin cristaloidul organic care va „reflecta” ca o oglindă iradiaţiile venite din altă parte; va atrage şi concentra iradiaţii greu detectabile, aşa cum o lupă concentrează cele mai inofensive raze de soare şi le dă puterea de a aprinde. Oricum, câţiva dintre sutele de concurenţi căsătoriţi, cei care s-a întâmplat să fie pe cale de a scoate un nou-născut în următoarele nouă luni, vor descoperi că lângă copiii lor normali s-a adăugat un frate monstruos.

Poate că doza adusă de rândunici n-a fost îndestulătoare şi că de aceea s-a ivit în arenă şi un căţeluş bolnav, apărut exact la uşa Kipferilor. Sau dimpotrivă, poate că acest Tex poartă în pântecele lui contorul cu care

duşmanul vrea să se încredinţeze din vreme că dozajul a fost bun. Sau poate că e vorba de un câine cum nu se poate mai cumsecade, care n-are altă vină decât că a nimerit din întâmplare în raza logică a maşinilor „Detectiv”. Vom afla şi asta, dar altceva ne intrigă:

Întrerupem.

Comunicare: Prin toate mijloacele tele retransmiteţi următoarele. Oriunde s-ar afla pe glob, să răspundă prezent, să ne informeze unde sunt şi să se prezinte la grupul operativ scriitorii Fumio Toişiro, japonez, Liu Fi-ţân, chinez, şi Rexas Fauraing, american. Să li se dea tot ajutorul pentru a ajunge cu cele mai rapide mijloace la unghiul vest-nord al pătratului de evacuare. Aşteptăm răspunsul. Maşinile noastre selecţionează încontinuu toate răspunsurile şi sugestiile. Repetăm: Toişiro, Liu Fi-ţân şi Fauraing.

Reluăm informarea.

Ce a făcut atacul să se îndrepte în primul rând contra perfecţioniştilor americani? Concepţiile lor? Sau faptul că mulţi se nimeriseră să fie la concurs în preajma „reperului” Kipfer?

Teoriile perfecţioniste au aci un rol, dar se pare că nu cel mai important. Duşmanul, urmărindu-l pe Kipfer la concurs, a avut prilejul de a „însemna” diferiţi oameni, tocmai perfecţionişti, mai ales americani. Pe urmă, e drept, destul de târziu, au început să fie atacate şi altfel de perechi, părinţi de toate naţionalităţile, spontanişti şi oameni inactivi în această dezbatere. Pe măsură ce aceşti oameni erau reperaţi cu ajutorul lotului marcat la concurs, duşmanul îşi extindea acţiunea. Există chiar presupuneri că duşmanul s-ar fi concentrat asupra americanilor din cauză că le-ar cunoaşte limba, s-ar trage dintre ei şi ar fi putut astfel să spioneze îndeosebi convorbirile dintre americani.

Dar dacă limba ar explica totul, atunci ar fi avut de suferit masiv şi englezii. Or, grosul atacului s-a abătut

asupra perfecţioniştilor americani. Mai mult. Râsul bestial care s-a auzit când vorbea Kipfer s-a produs exact în momentele când el spunea că oamenii vor arăta ca zeii. Se pare deci, că au un rol şi concepţiile. Râsul acesta arată că, în ciuda modului în care acţiona de obicei, duşmanul a lăsat să-i scape şi câteva răbufniri necalculate. Lucrul e mai periculos decât s-ar părea. Un adversar ilogic e mai periculos pentru noi. Dacă am avea de-a face cu un adversar logic, el ar fi nevoit să ţină seama de forţa noastră. În secolul XX ultimii aventurieri agresivi erau periculoşi, se ştie, nu prin vreo superioritate a forţelor, ci prin inconştienţa de care erau capabili să dea dovadă.

Dar poate că râsul a fost premeditat, ca o armă În războiul „psihologic”? Să nu uităm că şi acesta era un lucru la modă în secolul XX. Am ajuns la ultima verigă care ne lipseşte:

Râsul s-a produs la afirmaţia „oamenii vor arăta ca zeii”. Dar aceasta e o formulă uzuală printre perfecţionişti. De ce tocmai Kipfer a declanşat cele patru răbufniri de râs (două în laborator şi două la concurs)? Din nou, ca în cazul „reperului iniţial”, explicaţia ţine, pare-se, de persoana lui Kipfer. Duşmanul şi-a ales victimele la concurs. Dar aceste concursuri se ţin anual. Să fie întâmplare că acţiunea a început în anul când s-a prezentat tocmai Kipfer? Aici intervine răspunsul ciudat de care pomeneam, al lui Detectiv 33.

Din cele 48 de maşini, Detectiv 33 a dat răspunsurile cele mai clare. Programele, 43 la număr, aveau diferenţe între ele. Dintre toate maşinile, Detectiv 33 a avut la dispoziţie *cel mai mic număr de documente*. Am avut 24 de maşini care înghiţiseră *totalitatea* documentelor, clasate în programuri diferite, şi alte 24 de maşini care înghiţiseră doar părţi. Pare curios că Detectiv 33 a dat *cel mai mare* număr de răspunsuri juste pe baza *celui mai mic* număr de documente. *Dar Detectiv 33 fusese concentrat, din întreg*

atacul de cesium, îndeosebi asupra cazului Kipfer-Durand.

Întrerupem.

Doi dintre scriitorii amintiţi adineauri au fost găsiţi. Rugăm pe toată lumea să ne dea ajutor pentru găsirea americanului Rexas Fauraing. Semnalăm că are obiceiul de a deconecta toate legăturile magnetice, ca să scrie în linişte; adesea se ascunde. Transmitem imaginea lui ca să-l puteţi recunoaşte... Face alpinism, înoată şi vânează, adesea poate fi văzut în locuri periculoase, unde nu te-ai aştepta să-l găseşti. Să vină în pătratul de evacuare, la grupul operativ. Îi rugăm pe scriitorii americani Ty Whitehead şi Marieta Martezzani să fie gata ca rezerve. La semnal, unul dintre ei sau amândoi vor veni la unghiul vest-nord al pătratului de evacuare. Trimiteţi la coordonatoarele noastre sugestii: unde ar putea fi descoperit Rexas Fauraing[5]?

Continuăm:

O parte dintre cele 48 de maşini au făcut şi deducţii greşite, juste din punct de vedere al logicii, dar datorate unor amănunte întâmplătoare. Stabilind legătura între „tranzistor miniatural organic” şi celelalte noţiuni din documente, multe maşini au indicat ca surse radioactive acvariumul adus cadou de Milton Kipfer şi „insecta dresată” de care pomeneşte doctorul Mac Cragg într-o anecdotă. Dar „insecta dresată” fusese numai pomenită în cuvinte, ea nu exista în realitate. O serie de maşini însă au luat ad-literam

[5] Ca un amănunt anecdotic, amintim că s-au făcut peste 2500 de sugestii cu privire la locul unde s-ar putea ascunde un om care se ocupă drept muncă principală cu literatura. Aceste sugestii erau care de care mai ciudate, alcătuind o adevărată colecţie umoristică a părerilor existând încă pe seama literaţilor specializaţi; ele au fost înmănuncheate mai apoi într-o antologie de succes. Una dintre sugestii s-a dovedit totuşi justă. Din Italia, Renato Goldemberg (Florenţa, specialist în istoria comerţului) a sugerat coordonatoarelor: „Dacă trebuie căutat în locuri periculoase unde te-ai aştepta cel mai puţin să-l găseşti, atunci căutaţi-l în pătratul de unde a fost evacuată toată lumea." — Nota comisiei americane.

afirmaţia lui Mac Cragg „Am o insectă... o dresez”, socotind că el chiar are o insectă care ar fi putut purta tranzistori. Cele mai multe maşini însă, găsind tot în jurnalul Loretei cuvintele „anecdota cu insecta dresată”, au eliminat problema; iar câteva, mai mlădioase, au formulat întrebări cu privire la doctorul Mac Cragg. Mac însă n-ar fi menţionat dresarea insectelor dacă ar fi avut legătură cu atacul; dispunem de numeroase dovezi care-l scot din cauză. Cât despre peştii din acvarium, Milton Kipfer i-a adus sub formă de icre invizibile; duşmanul însă n-a reuşit să aibă purtători de radiaţii mai mici decât păsările.

Micile contradicţii dintre maşini provin din datele contradictorii pe care le-a furnizat acest atac confuz. Sutele de perechi voluntare, care s-au plimbat cu viteze diferite pentru a depista sursa radiaţiilor, au primit indicaţii dintre cele mai diferite şi inexplicabile. Unii constată că izvorul de iradiaţie nu se poate deplasa mai repede decât un vechi automobil, alţii, dimpotrivă, descoperă viteze de 300 km pe oră, după cum micii „agenţi” se mişcă mai repede sau mai încet, se ataşează sau nu de mişcarea unui vehicul. Cine, întins pe iarbă, ar putea bănui vreuna din păsările care îl înconjoară? Şi totuşi agenţii ar fi fost depistaţi mai repede, dacă duşmanul, extrem de atent, n-ar fi prevăzut un amănunt. El ştia că micile noastre condeie-contor produc, în apropierea iradiaţiilor, culoarea roşie. Agenţii săi erau dinainte dresaţi să se ferească de orice luminescenţă roşie. Tinerii noştri scoteau contorii din haină, constatau iradiaţia, pentru ca numai o clipa mai apoi să, vadă că sursa ei a dispărut. Se petreceau tot felul de variaţii care îngreunau raţionamentele noastre şi ale maşinilor şi care ne-au făcut să pierdem ore şi zile.

Maşina Detectiv 33. care a studiat îndeosebi cazul prototip, a dat cele mai clare răspunsuri Ea a spus ceva în plus şi anume:

(Redăm cuvintele ei în traducere liberă:)

Totul a pornit de la Milton Kipfer, personal.

Spionându-l pe Kipfer, duşmanul a aflat despre perfecţionism.

Atac dat contra perfecţionismului în general, Kipfer în special.

Atac lărgit după un timp la spontanişti şi neutri.

Lărgit din cauză că:

Duşmanul aflat că între Kipfer şi spontanişti e aceeaşi legătură ca între Kipfer şi perfecţionişti sau neutri.

Kipfer egal omul

Teorii Kipfer şi adversarii lui — omenirea

Monştrii contra omenirii

Pot fi şi alte cauze

Kipfer (teoriile lui? persoana lui?) atras atac monştri contra omenirii care se perfecţionează

Pot fi şi alte cauze

Persoana lui Kipfer, persoana lui Kipfer

Acest răspuns nu este nou pentru noi. Nou este faptul că l-a formulat o maşină. James Franţuski, coordonatorul comisiei centrale de vigilenţă şi mulţi alţii au spus dinainte că au „o presupunere fără dovezi”, alţii că le spune „intuiţia” sau „ o voce interioară”, doi chiar că au „o presimţire” în acest sens: că întreg cazul are legătură cu Kipfer şi familia Kipfer. Amintim că Edward Kipfer, un străbunic al lui Milton Kipfer, a luat parte la exploziile nucleare americane din secolul XX, dintre care unele în regiunea insulei Johnson, aflată actualmente în pătratul de evacuare. Aceste explozii au contribuit şi ele la răspândirea substanţelor radioactive, între care o cantitate apreciabilă de cesium 137.

Deoarece presupunerile oamenilor cu privire la persoana lui Kipfer se bazau numai pe intuiţie, lipsind o serie de verigi concrete ale lanţului logic, am căutat precizări. Toate celelalte 47 maşini Detectiv, precum şi alte maşini, au fost puse să repete programul lui Detectiv 33 Cu

unele diferenţe, au dat acelaşi răspuns. Dar — şi aici intervine partea care ne intrigă şi pe care am numit-o provizoriu „misterioasă” — nu ştim cum au judecat maşinile această problemă, pe ce anume se bazează ele când fac această afirmaţie.

Dacă am şti, nimic din cazul Kipfer n-ar mai constitui un secret.

Amintim că acesta este un fenomen stohastic al camerei obscure. După cum se ştie, o parte dintre maşinile electronice create „de mâinile noastre” sunt atât de complicate, încât le putem controla deplin numai la canalele de intrare şi ieşire. Prin canalul de intrare introducem cantitatea de informaţii pe care o dăm maşinii şi programul trasat. Prin canalul de ieşire al maşinii căpătăm răspunsul. Între aceste două canale există un sistem de milioane de legături „nervoase” (electronice), care se combină în miliarde de feluri posibile. Noi cunoaştem perfect mecanismul conform căruia „judecă” maşina, aşa cum cunoaştem mecanismul jocului de noroc, de pildă mecanismul care face ruleta să se învârtească. Dar, aşa cum nu se poate prevedea dinainte cum se vor înlănţui în fiecare caz sute şi mii de cauze mărunte, aşa nu putem şti ce judecată a efectuat maşina.

În aparenţă, există o deosebire. Toate cele patruzeci şi opt de maşini au dat acelaşi răspuns, pe când 48 de rulete lansate în acelaşi timp vor indica diferite numere câştigătoare. Această deosebire nu există. Dând „cu banul” nu ştim pe care faţă va cădea moneda. Totuşi, cu cât o aruncăm mai des, cu atât numărul de căderi se va repartiza mai egal între cap şi pajură: la o singură aruncare nu ştim ce va ieşi, dar la un miliard de aruncări vom avea un număr foarte apropiat de jumătate-jumătate. Pentru a putea compara cu ruletele cele 48 de maşini electronice, fiecare dintre ele având pe dinăuntru miliarde de combinaţii posibile, ar trebui să avem miliarde de rulete.

E un fapt că între canalele de intrare şi cele de ieşire există la maşini un teritoriu electronic pe care nu-l putem controla decât prin legi statistice. Nu ştim decât ce se întâmplă acolo în general, nu şi în fiecare caz în parte. Numim acest teritoriu cameră obscură. Pentru noi, e cameră obscură până şi cea mai simplă frunză: ştim în general cum lucrează ea, ştim ce energii şi substanţe intră şi ştim că „iese” clorofila, dar modul de fabricare a clorofilei, dacă l-am cunoaşte în amănunt, ar însemna cunoaşterea a însuşi secretului de fabricare a vieţii. Fenomenele necunoscute în amănunt ale camerei obscure a maşinii se numesc fenomene stohastice. Raţionamentul stohastic al lui Detectiv 33, foarte apropiat de intuiţia lui James Franţuski şi poate şi de a voastră, ne face să bănuim legătura care există intre atacul duşmanului necunoscut şi persoana lui Milton Kipfer. Probabil că Detectiv 33 are dreptate.

Opriţi căutarea scriitorului american Rexas Fauraing. Avem indicaţii asupra locului unde se află.

Comunicăm că ultimele detalii ale expediţiei au fost terminate. În momentul de faţă rachetele, la bordul cărora se află oameni, aşteaptă semnalul de pornire. Pe bordul uneia dintre rachete se află Milton Kipfer. După cum ştiţi, i s-a promis că va participa la expediţie. În câteva minute, grupul operativ va lansa probabil un ultimatum către duşmanul necunoscut Vom transmite momentul când preşedintele lansează ultimatumul.

Reluăm de la capăt sinteza grupului de experţi.

Oameni de pretutindeni, fraţi, tovarăşi!

S-a constituit un grup de experţi în informaţie cu sarcina de a vă comunica sinteza descoperirilor făcute şi acţiunea în curs...

| PIESA nr 32 |

REXAS FAURAING
PATRU MINUTE CARE AU SALVAT OMENIREA[6]

TOTUL ERA PUSTIU. Zburam încet deasupra unei limbi roşcate de pământ, prinsă de ocean din trei părţi. Cu micul meu magnetoplan înaintam spre sud-est. Mi-au ieşit în cale stânci de cremene verzuie. După un timp, au apărut, albe, înşirate printre liniile negre ale şoselei, casele oamenilor. Nici o mişcare. Vedeam mici nave imobile, lăsate în părăsire pe petecele rachetodroamelor şi porturilor. Câteva aparate magnetice, uitate în aer, funcţionau încă, plutind nemişcate. Când s-a ordonat evacuarea, navele magnetice mari i-au transbordat pe oameni direct, fără să mai aştepte întoarcerea la sol.

Am zburat de-a lungul coastei. De la înălţime mare nu se văd niciodată mişcările valurilor. Încremenirea oceanului părea însă acum o parte a programului de evacuare. Lângă plaja de nisip albicios, apa, nu prea adâncă, era străvezie; de pe fund,câteva bucăţi de stâncă mi-au fulgerat pe rând în ochi, sclipind în soare. Era singurul semn de mişcare. Fâşie cu fâşie, ca pe o hartă, oceanul s-a făcut mai albastru.

---

[6] Atragem atenţia asupra faptului că acest titlu este total nejust. Viaţa omenirii n-a depins de patru minute. Scriitorul Rexas Fauraing, invocând motive de expresivitate, s-a opus cu îndârjire oricărei schimbări a titlului şi tuturor propunerilor noastre de îmbunătăţire a textului. El n-a fost de acord nici măcar ca materialele sale să fie numerotate ca piese ale dosarului deşi aşa s-a procedat în toate cazurile. Am convenit până la urmă cu autorul ca numerotările şi observaţiile comisiei să figureze în adnotări în afara textului său. „Faceţi ce vreţi, a spus el, dar să nu vă amestecaţi în textul meu." Din păcate poziţia lui, nejustă după părerea noastră, a găsit oarecare sprijin la preşedintele consiliului mondial. Textul de mai sus — partea întâi, introductivă, a celor „patru minute" — corespunde, conform numerotării noastre, piesei nr. 32 — Nota comisiei americane

Creştea adâncimea apei, mă îndepărtasem de coastă.

După vreun sfert de oră am ajuns din nou să zbor deasupra solului. De sus palmierii se vedeau ca nişte mici buline verzi, un verde închis presărat peste verdele pal al ierburilor. Am întâlnit un nou semn de viaţă: aproape de vârful unui munte gălbui, o gaură scuipa flăcări şi fum. Craterul era deschis lateral, nu în vârf, gura lui era strâmbă, şi scuipa un fum roşcat, până în nouri. Altădată, m-aş fi vârât cu aparatul până la gura aceea strâmbă; acum însă, mai zguduitoare era liniştea aşezărilor omeneşti.

AŞ FI VRUT să-mi fie frică. Să pot descrie cândva acest sentiment în vreo carte. Un om care se ocupă prea mult cu scrisul încetează să mai fie normal : curiozitatea înghite alte sentimente, înghite şi frica. Nu mai poţi să guşti viaţa şi să te bucuri de ea ca un om normal. Deasupra ta se înalţă un ochi invizibil, ochiul specialistului care studiază şi descrie totul. Şopteşti în urechea unei femei şi ochiul rece pluteşte la un metru deasupra voastră, vă studiază, te vede cum stai, lungit pe iarbă, te descrie minuţios, deşi e propriul tău ochi, deşi ai închis pleoapele, deşi ar trebui să stea acolo în găoacea lui de sub pleoapă şi să nu te mai urmărească. Scrisul e bucuria cea mai blestemată, pentru că le exclude cu gelozie pe celelalte. Îţi lasă o singură bucurie, despărţită de toate celelalte ca printr-un perete de sticlă: eşti martor, mereu şi mereu martor şi iarăşi martor la toate, până şi la propria ta viaţă[7].

Am dat drumul la locatoare şi am văzut că nişte nave se apropie de mine. Ştiam că nu mai am mult până la nişte defileuri. Acolo, voi putea să mă strecor neobservat. Am accelerat.

Martor până şi la modul cum scrii. Poate o fi existând

---

[7] Această teză este nejustă. Însuşi Fauraing n-a fost numai martor, ci participant activ la evenimentele contraatacului omenirii. — Nota comisiei americane.

asta şi în alte munci. Poate că o fi o însuşire a fiinţei omeneşti în general. Navele se apropiau, aveau viteză mare. Nu puteau fi nave duşmane.

Probabil că se face vreo acţiune de poliţie, să vadă dacă n-a rămas cineva în pătratul evacuat. Sunt imposibili. Dau buzna peste tine, te scot de la fundul mării sau de pe vârful muntelui, convinşi că te-au salvat. Dacă stai şi scrii, te întrerup din lucru. Pentru binele tău. E drept, munca artistică n-are orar fix, nimeni n-are pretenţia s-o reducă la cele trei ore. Dar orice binevoitor, când vede că lucrezi mai mult decât i se pare lui că ar trebui, mai mult decât poate el să citească — iar asemenea binevoitori nu citesc decât ce sunt obligaţi să citească — începe să fie îngrijorat pentru sănătatea ta. Să nu păţeşti ca Balzac, care a scris prea mult şi a murit prea devreme.

Decuplasem toate contactele magnetoplanului meu, tot ce mă lega de lume, ca să fiu liniştit. Când a început sinteza şi preşedintele a spus că experţii or să ne facă la toţi capul calendar, crezusem că glumeşte. Dar avea mai multă dreptate decât bănuise. Mi-au făcut capul darabană. Am închis. E mai bine să te uiţi cu ochii proprii. Acesta a fost micul meu ghinion; închisesem şi n-am putut afla că sunt căutat la postul de comandă.

Navele se apropiau, aveau o viteză mult superioară. Lupta între şoarece şi pisică n-a durat decât şase minute. M-au prins şi m-au încercuit. Erau numeroşi şi cu nave mai bune.

Mă înfuriasem. Înainte ca şeful grupului să apuce să deschidă gura, i-am strigat:

— E dreptul meu! Vreau să văd ce se petrece în zonele evacuare. N-o să reuşiţi să mă scoateţi de aici!

El a zâmbit ca în faţa unui copil prost.

— Dimpotrivă, vreau să te ducem în centrul zonei. La punctul de comandă. Nu ştiai că eşti căutat?

Am lăsat aparatul meu în aer, cum făcuseră şi alţii. Cu

supramagnetoplanele rapide, am ajuns în câteva minute la punctul de comandă. Pe drum, am ascultat comunicatul experţilor şi m-am convins că fusesem căutat. Am ajuns la punctul de comandă. Cele câteva secunde până să aterizăm mi-au dat timp suficient să văd tabloul de ansamblu. Din fotografii nu se vede ansamblul, nu încape.

Pe sute de hectare, pe câteva insuliţe vulcanice până atunci pustii şi pe platforme lăbărţate în aer se vedeau mii de rachete. Albe sau de un verde sticlos, aveau vârful îndreptat spre cer. Numai câteva zeci, albastre, la mare înălţime deasupra oceanului, îşi ţineau ciocul în jos, ca un bâtlan care se pregăteşte să prindă peştele.

Era o vreme liniştită. Oceanul aproape că nu vuia. Stătea liniştit, abia respirând, cu zeci de baionete albastre îndreptate spre piept. Am apucat să văd şi câteva rachete cu acul direcţionat spre centrul vulcanilor de pe insule. Rampele lor de lansare pluteau în aer, la vreo şase sute de metri înălţime deasupra craterelor: scheletele magnetice ţineau nişte rachete roşii, neobişnuit de subţiri, ca nişte ace, adaptate probabil pentru diametrul vulcanilor. Nu ştiu de ce, dar fiecare culoare mi s-a întipărit în minte; era ceva dureros şi plăcut, un tablou parcă special făcut ca să-ţi amintească de viaţă.

— Pe aici, mi-a spus şeful grupului.

Cu mici biciclete aeriene ne-am îndreptat spre marginea teritoriului de comandă. Am lăsat în urmă nişte hale transparente, din care îmi clipeau luminiţele maşinilor de coordonare.

Omul de lângă mine nu era prea vorbăreţ. Nici nu era nevoie. Totul era clar.

Rachetele cu ciocul spre cer aveau la bord grupul operativ de comandă, comisiile, echipele de experţi care lucrau la descoperirea duşmanului în imediata lui apropiere; era un număr relativ restrâns, legat de restul comisiilor răspândite în lume, strictul necesar. Lucrau la

bordul rachetelor din cauza pericolului unei explozii nucleare. În caz de explozie, rachetele s-ar fi îndreptat spre cer, să salveze oamenii de la bordul lor.

Dar explozia atomică se propagă în secunde. Însemna că, între clipa de declanşare a exploziei şi clipa de pornire a rachetelor, oamenii contau pe o oarecare diferenţă de timp. Mai ales că rachetele o pornesc încet, să nu turtească pasagerii cu acceleraţia. Era clar. Se conta pe o explozie încetinită. Între oameni şi explozie, se conta pe existenţa unui mediu de încetinire, un zid despărţitor, gros de câţiva kilometri. Un zid de apă! O explozie undeva pe fundul oceanului, poate chiar la zece kilometri adâncime. Depistare electronică mai rapidă decât suflul.

— Aşează-te aici, spuse şeful grupului de pază. Ce-ai mâncat în ultimele 24 de ore?

I-am lăsat să-mi facă toate controalele. Le era frică să nu se fi strecurat în intestinele mele, fără să ştiu, vreun microtranzistor molecular. Am trecut prin tot felul de controale, în timp ce, oarecum plictisit, priveam pereţii groşi ai rachetei. Dacă primele valuri ale suflului ne ajung, totuşi scăpăm. Ne azvârlă rachetele în sus ca pe pietre. Până să vie grosul suflului, navele au luat viteză.

— Ascultă, am întrebat, se poate? Aţi găsit pe cineva cu un receptor în pântece?

— Luăm toate precauţiile.

M-am uitat la nişte perdele care se întindeau departe, deasupra cerului, mari cât munţii. Nici pânză, nici voal; valuri de masă plastică străvezie. În dreptul norilor aveau reflexe galbene şi albastre, bătând în verde. Nu putusem ghici ce erau. Acum ştiam. Filtre antiinsecticide.

Fără îndoială că „el” sau „ei” ştiau că li s-a dat de urmă. Ştiau că sunt înconjuraţi. Ce vor fi făcând acolo, la fund? Uitasem să mă mai întreb de ce sunt chemat la grupul operativ.

— Intră, mi-a spus şeful pazei.

Uşa automată s-a deschis în faţa mea şi am dat cu ochii de preşedintele consiliului mondial.

ERA BINE DISPUS ca întotdeauna, comod îmbrăcat, lucra cu experţii la o masă lungă, în încăpere era răcoare. Sub părul cărunt şi aspru, ridicat ca o perie, fruntea îi era cam încreţită. Bine dispus, dar nedormit. Când m-a văzut şi-a ridicat braţele în sus:

— Hei, Rexas, unde te-ai ascuns, omule?

Fără să mai aştepte răspunsul, s-a înfundat iar în lucru.

Nu mă cunoştea, dar vorbise cu mine de parcă m-ar fi ştiut de mult. În prezenţa lui, totul era foarte simplu, foarte uman. Printre toate maşinăriile acelea diabolice şi precauţiile de necrezut, preşedintele şi oamenii săi erau liniştiţi ca o familie la masa de prânz. Între maşini şi rapoarte, am văzut gustări, limonăzi.

— Vino-ncoa', mi-a spus Franţuski, trăgându-mă deoparte.

Credeam c-o să mă dea pe mâna altcuiva. Ne-am instalat la o măsuţă.

— Preşedintele lucrează, mi-a spus el, ca şi când ar fi vrut să-l scuze că nu se ocupă de mine. Face ultimatumul. Nu ştim încă bine cine sunt, dar trebuie să le dăm ultimatum. Au la fundul apei un depozit uriaş. Bombe.

S-a oprit, să vadă cum reacţionez.

— Partea absurdă este că sunt slabi. Înţelegi, Rexas? Cred că nici n-au cum să le lanseze. Înţelegi ridicolul situaţiei? E destul să le trântim o bombă şi putem să sărim cu toţii în aer. Mă rog, nu chiar globul, dar probabil că ştii ce înseamnă explozia a sute de bombe în apă: dă vapori şi radiaţii care pot omorî populaţii întregi, cu ei cu tot.

De obicei, James Franţuski este un om destul de comunicativ, mai ales pentru un savant. Acum însă vorbea rar, cu pauze mari, ca şi când ar fi aşteptat ca fiecare frază să se scurgă încet prin pâlnia urechilor mele şi să ajungă

până la creier, în toată gravitatea înţelesului ei.

M-am ferit să-l întreb ce treabă au cu mine.

— Cum de au atâtea bombe?

— Se cercetează acum toate arhivele. Cred că birocraţia a contat chiar mai mult decât dorinţa de a păstra secretul: e atâta încurcătură în arhive, că nici acum nu ştim precis ce-a fost. Se pare că în a doua jumătate a secolului XX strămoşii noştri, o parte dintre simpaticii noştri strămoşi, aveau în pătratul ăsta pustiu un mare depozit, secret. E destul de îndepărtat de insula Johnson sau de Bikini, unde îşi făceau experienţele. S-ar putea să se fi produs un accident, o explozie care le-a înmormântat depozitul cu bombe cu tot.

— Cum de n-au explodat?

— Şocul mecanic nu provoacă decât rar explozia. Au fost avioane care s-au prăbuşit cu bombe la bord şi tot n-a fost explozie. Pentru asta trebuie să se producă fisiunea, o reacţie în lanţ.

Îmi dădea toate lămuririle, ca şi când ar fi fost foarte important ca eu, intrusul, să pricep bine întreaga afacere. Sau — aşa cum am observat mai târziu şi la alţii — povara răspunderii era prea apăsătoare. Simţea nevoia s-o împărtăşească şi altcuiva, dinafara acţiunii.

— Sunt şi alte posibilităţi, zise el după un timp de gândire. Dacă nişte militari de atunci, alarmaţi de faptul că mai multe guverne semnaseră un pact de interzicere a experienţelor, au ascuns la adâncime ceva bombe, pentru cazul că se semnează acordul de dezarmare? Poate că au făcut-o pe răspunderea lor, fără să ştie nimeni. Dar bombele nu-s nişte bocanci vechi care să se rătăcească în inventar. Poate că a ştiut un număr mic de oameni: s-au temut să divulge afacerea ca să nu fie traşi la răspundere de guvernul care avea să le urmeze. Sau poate a acţionat spiritul de răzbunare — „după noi potopul”. Ori s-a întâmplat ceva cu ei în timpul mişcărilor populare de mai

târziu. Într-un cuvânt, cum ar fi spus un dur personaj din vremea aceea, o enigmă împachetată într-un mister.

Am tăcut.

— Dar ce importă asta acum? urmă el. Am depistat zăcăminte mari de metal şi la 3000 de metri adâncime în pământ, bombe sau altceva. Ne încurcă şi zăcămintele minerale. Localizarea e neprecisă, mai ales nu ştim care sunt căile de acces până acolo. Dar există, e sigur. În orice caz, cu tehnica din secolul XX nu puteau ascunde atâtea bombe la adâncimea fantastică unde se află acum.

— Poate le-au ascuns „ei”?

— Care ei?

— Duşmanii ăştia necunoscuţi, care manevrează cesiumul, cesiumiştii sau cum le-o mai spune...

În clipa aceea, preşedintele consiliului mondial, deşi era destul de departe, şi-a ridicat capul. A început să râdă:

— Aţi auzit cum le-a spus? a întrebat el. Mereu ne încurcam cu „ei” şi „inamicul necunoscut” şi tot felul de denumiri. Bun cuvânt: *cesiumiştii*. Vă rog să-l reţineţi şi să-l adoptaţi.

Spunea asta cu oarecare satisfacţie polemică: parcă ar fi avut o discuţie cu ceilalţi, în privinţa mea. Iar acum, prin simplul fapt că rostisem acest cuvânt, parcă s-ar fi dovedit dreptatea lui.

— E okay, Rexas, mi-a spus el americăneşte. Am adoptat expresia ta: cesiumiştii.

S-a uitat la Franţuski:

— James, pune-l mai repede la curent. N-avem timp. Sau mai bine vino să lucrezi şi dă-i lui să citească direct documentele, să ştie ce va avea de făcut. Hai, că lansăm ultimatumul.

— Imediat, a spus Franţuski şi s-a întors către mine: Nu, cesiumiştii n-au putut să îngroape bombele la asemenea adâncime. Au fost fenomene vulcanice, alunecări discrete de teren sau surpări ivite în urma

exploziilor nucleare, în orice caz mişcări lente şi discrete, decenii. Fără să se vadă ceva la suprafaţă, depozitul subteran a pornit-o singur la şi mai mare adâncime.

— Şi cum de l-au găsit „ei”?

Mi-era neplăcut să amintesc cuvântul născocit de mine.

— O să aflăm curând totul, zise Franţuski, şi probabil că tu o să afli primul.

Vestea m-a curentat. Era prea plăcut ca să cred.

— Mă trimiteţi „în reportaj”?

— Hm, a zâmbit el, într-un fel. Mai curând un martor nevăzut.

— Martor? M-am plictisit de meseria asta.

James mi-a pus mâna pe umăr, puţin cam solemn.

Sub sprâncenele lui blonde, ochii negri s-au îngustat.

— E foarte important, mi-a spus el. E o operaţiune de luptă. Am vrut să-ţi explic eu totul, dar... Mergi la grupul de experţi în informaţie, să-ţi dea pasajele care te privesc. Pe urmă te întorci aici.

În uşă m-am ciocnit de Iurii Alexeevici Papanin, coordonatorul grupului de cosmonauţi şi rachete. Am fost împreună în câteva expediţii care ne-au legat pe veci. Iurii al meu, cel mai cald om din lume, de astă dată nu mi-a dat nici o atenţie. Atât era de încordat.

M-am dus la grupul de experţi informativi. Pe drum, mă urmărea un refren. Franţuski, cu frazele lui apăsate şi rare, parcă îşi imprimase vocea în urechile mele. Radiaţii cât să-i omoare pe „ei” toţi, de mai multe ori, şi poate şi pe noi toţi.

Soarele sudului patrula pe boltă. Valurile se spărgeau în spume albăstrii, fără grabă. Albe, verzui şi roşii, aţintite spre cer, spre adâncurile mării, spre vulcani, rachetele pluteau în văzduh fără nici un zgomot. Nori rari străbăteau în tihnă munţii străvezii ai pânzelor antiinsecticide; aerul, irizat de voalurile verzui, părea răcoros, dar soarele inunda

totul. Oceanul, cu o încăpăţânare calmă, rostogolea mereu spuma aceea albăstrie, aproape fără zgomot, liniştit, indiferent la tot ce purta în adâncuri.

| PIESA nr. 33 |

GRUPUL OPERATIV: PREGĂTIRI DE RESPINGERE A ATACULUI
REZUMAT. STRICT SECRET

Hotărârea 1. Se reintroduce provizoriu secretul în viaţa omenirii.

Deşi nu mai există state rivale, cu adânc regret reintroducem menţiunile *secret* şi *strict secret*.

Documentele cu menţiunea *secret* sunt destinate întregii omeniri. Menţiunea „secret” se referă numai la faptul că orice informaţii cuprinse în aceste documente nu trebuie comunicate sau discutate decât prin mijlocirea undelor cu cifru.

Conţinutul documentelor cu menţiunea *strict secret* nu poate fi destăinuit în afara grupului operativ şi a comisiilor restrânse de experţi. El va fi comunicat populaţiei pământeşti după încheierea acţiunii, când toate hotărârile noastre, inclusiv aceasta, îi vor fi supuse spre aprobare.

Consiliul mondial a constatat că, de la dezlănţuirea atacului şi până acum, moralul omenirii a fost excelent, disciplina bună, iar încrederea reciprocă dintre oameni, cu excepţia unui mic incident la Chicago (declaraţiile lui Clark despre spontanişti), nu a fost nici o clipă tulburată. Dar difuzarea informaţiilor noastre în rândul a miliarde de oameni naşte posibilitatea ca duşmanul necunoscut să fie informat de acţiunile noastre.

De aceea secretele majore, ale pregătirii de luptă, vor purta câteva zile menţiunea de *strict secret*.

Hotărârea 2 şi *rezumatul dezbaterii*. După dezbateri care au durat 3 ore şi 22 de minute, grupul operativ a hotărât:

„Nu vom arunca bombe asupra duşmanului.”

Pentru uzul experţilor, rezumăm discuţia purtată şi motivele care au dus la această hotărâre.

1) Din informaţii fragmentare rezultă că duşmanul posedă un mare depozit de bombe nucleare, sau că acest depozit se află în vecinătatea lui. Cantităţile de cesium 137 de care dispune duşmanul sunt legate probabil de existenţa depozitului. O singură bombă nucleară, explodând în vecinătatea depozitului, ar putea provoca o catastrofă cu urmări greu de calculat.

2) Numărul victimelor provocate de duşman nu trece în prezent de un total de 500 de nou-născuţi (monştri), faţă de o medie zilnică de 300.000 nou-născuţi. Chiar dacă se adaugă aproape două mii de persoane iradiate parţial (în majoritate, părinţii), rezultă că e vorba de un atac relativ restrâns, care a şi fost curmat. Din acest punct de vedere, nu am pierde nimic aşteptând ca inamicul să iasă singur la suprafaţă. Am putea aştepta şi decenii. Dar nu ne putem permite asta din cauza depozitului, aflat la îndemâna unui duşman ale cărui intenţii şi acţiuni nu le putem prevedea. O asemenea ameninţare nu mai poate fi suportată astăzi.

3) Un singur individ nu putea desfăşura un asemenea atac. Se pare că e vorba de o întreagă societate umană sau semi-umană aflată în adâncurile apelor sau ale pământului. Or, dintre sute, mii sau eventual chiar zeci de mii de fiinţe, probabil că nu toate sunt vinovate pentru acest atac. Experienţa trecutului dovedeşte că nu toţi oamenii guvernaţi de conducători războinici aveau o vină directă; dimpotrivă, mulţi le erau adversari şi victime. Ar fi inuman

un masacru exercitat asupra a mii de fiinţe necunoscute. Pentru a avea siguranţa că omenirea nu ar mai putea niciodată să fie atacată de vreun grup asemănător, trebuie aflat până la capăt despre ce duşman a fost vorba şi cum s-au petrecut lucrurile.

După ce a respins ideea atacului nuclear, grupul operativ a căutat alte soluţii. S-au făcut explorări cu submarine. Există însă limite ale adâncimii la care pot ajunge ele. O patrulare prea insistentă ar aţâţa inutil duşmanul. E foarte probabil că el trăieşte nu în apă, ci în adâncul unor galerii subterane la care se ajunge prin adâncul oceanului. Din toate aceste pricini, submarinele nu au descoperit nimic.

James Franţuski a propus folosirea unor gaze adormitoare:

— Nu ştim cu cine avem de-a face, dar, oricum, e vorba de fiinţe. Iar fiinţele au nevoie de aer. Să pregătim gaze, să le pompăm prin gura vulcanilor, prin crăpăturile pământului, pretutindeni...

— Reţinem ideea, a spus preşedintele grupului operativ. Calculele însă, mă tem, n-o să ne arate şanse prea mari. Cercetaşii noştri, albinele, toate insectele şi păsările noastre au dispărut direct în ocean. Toate dârele trasate de maşini indică exact zona deasupra căreia ne aflăm. Nu cred că cercetaşii au fost atraşi cu intenţie. Probabil că reflexele pe care le-am format la cercetaşii noştri au fost atât de puternice, îndârjirea cu care s-au ţinut după zoo-agenţii inamici a fost atât de mare, încât în focul urmăririi s-au aruncat după ei în mare. Dar cum au putut nişte albine să se cufunde în mare?

— Trâmbe, a răspuns James Franţuski. Vârtejuri sau poate bule de aer.

Au intervenit experţii respectivi:

— Albinele-radio au fost folosite pentru a face trâmbe de aer ionizat care să ţină loc de difuzor. Cam aceeaşi

tehnică poate fi folosită pentru coloane de aer magnetizat, care să străbată apa. Dar e aproape imposibil să faci vârtejuri adânci de mii de metri. E vorba mai curând de trâmbe „remorcate”, bule mari de aer trase în jos, scufundate până la nivelul duşmanului.

— Complicaţii inutile, a spus preşedintele grupului operativ. N-avea nevoie să-şi recupereze agenţii. Poate s-au întors din obişnuinţă. Oricum, cine a ştiut să-şi facă rost de cesium radioactiv şi să dirijeze ereditatea, acela poate să aibă şi mijloace de comprimare a aerului. Poate nu pastile, ca noi. Dar când inamicul a părăsit societatea secolului XX, se cunoşteau măcar tuburile de oxigen.

— Dacă înţeleg bine, a intervenit un membru al grupului, asta înseamnă că inamicul, detectând gazul nostru, ar putea să provoace explozia.

— Mereu şi mereu, a spus Franţuski, ne lovim de acelaşi lucru absurd. Au depozitul nuclear. Orice încercăm, există primejdia asta.

— N-ai ce-i face, a spus preşedintele. Păstrăm totuşi ideea cu gazele. Muller, ce părere ai?

Gertrude Muller, preşedinta comisiei chimie industrială, a răspuns:

— În câteva ore putem avea gazele. Să pregătească însă Mgizengo maşinile de comprimat. Dacă sunteţi dispuşi s-o ducem mai greu cu peştii, putem otrăvi apele oceanului. În 4—5 ani am putea reface toată agricultura şi piscicultura submarină.

Ore în şir s-a făcut inventarul tuturor căilor de atac. S-au acumulat mijloace colosale, bune pentru a scoate din luptă populaţia unor planete întregi, dar a căror folosire este problematică, din cauza aceluiaşi motiv: depozitul. Existenţa lui este aproape sigură: i s-a dat de urmă în arhivele imense ale unor ministere de război şi s-au detectat zăcăminte metalice la mare adâncime. Aceste indicii, puse în legătură cu cantităţile de cesium de care

dispune duşmanul, ne fac să avem oarecare siguranţă: există un uriaş depozit subteran-submarin, cu bombe nucleare.

3. Hotărâri pentru invazia prin oameni.

— A trimite batiscafuri, a spus Iurii Alexeevici Papanin, este ca şi când ai încerca să porţi o bătălie aeriană cu baloane. În aer, balonul a fost depăşit de motorul cu elice al avionului; în apă, invers, motorul cu elice al submarinului a fost depăşit de balonul mărilor — batiscaful. Acesta are însă posibilităţi de manevră mult prea mici şi o capacitate restrânsă de luptă. Dispunem de un singur mijloc: rachetele. Ştiţi prea bine că, cel puţin în ultima sută de ani, majoritatea explorărilor în ocean s-a făcut cu rachete submarine.

— Câte rachete şi câţi oameni — asta e problema, a intervenit preşedintele. Să nu-mi spuneţi că sunt capitulard. Dar dacă trimitem multe rachete, e ca şi când am expedia o bombă. Trebuie să trimitem soli.

La rostirea acestor cuvinte, câţiva membri ai grupului operativ au protestat. S-au auzit critici la adresa preşedintelui. Alexander Blake, care a fost în dezacord cu majoritatea operaţiunii, a spus;

— Nu vreau să calific această politică. Soli? Tratative? Să fim intimidaţi de un adversar mărunt, numai pentru că a moştenit de la imperialism nişte bombe?

— Blake, a spus preşedintele, să lăsăm părerile preconcepute şi formulele generale. Să discutăm concret, ce putere au ei şi care e puterea noastră.

— Avem în faţă nişte monştri, a spus Blake. Nu mai pomenesc de aspectul moral sau de mărimea bandei: oricâţi ar fi, noi totuşi suntem miliarde. Mă refer însă doar la forţa materială. Tehnica lor, avem destule dovezi, e de o sută de ori mai slabă decât a noastră. Dacă ar fi să socotim forţa totală, ei sunt de milioane de ori mai slabi decât noi.

Şi tu vrei să ducem tratative cu nişte tâlhari necunoscuţi ascunşi într-o gaură.

— Îmi place, a răspuns preşedintele. Dacă se discută concret, îmi place. Ai dreptate: suntem de o sută de ori mai puternici. Noi putem să aruncăm globul pământesc în aer de o sută de ori; ei pot asta o singură dată.

— Noi putem, a spus Blake, pentru că noi suntem toată populaţia pământului. Dar de unde ştii că ei pot?

— Nu ştiu, a recunoscut preşedintele. Poate ştii tu mai precis.

Blake a tăcut.

— Eu tocmai asta vreau, a stăruit preşedintele. Să trimitem soli şi, cu ocazia asta, să aflăm. Ştim precis de depozit. Mai mult nu ştim: trebuie să aflăm. Ai vreo obiecţie?

Nimeni n-a avut ce răspunde.

— Acum, a zis preşedintele, dacă am ajuns să discutăm realist, pe baza faptelor, abia acum putem ajunge şi la raţiunile morale şi politice de care pomenea prietenul nostru Blake făcând aluzie la situaţia din trecut. Cum se prezentau lucrurile atunci? Ţările comuniste fuseseră nu de o sută de ori mai puternice, cum suntem noi azi, dar totuşi mai puternice. Şi totuşi au dus tratative, omenirea a căutat o soluţionare paşnică. De ce? Au spus-o de zeci de ori. Care e formularea exactă?

Juan Caballero, preşedintele comisiei de istorie, a citat câteva formulări ale partidelor comuniste din acea vreme şi ale mişcării pentru pace. „Coexistenţă sau o catastrofă nucleară, iată singura alternativă posibilă”, acesta este sensul de ansamblu al documentelor.

Blake s-a împotrivit, sprijinit de alţi câţiva membri ai grupului operativ.

— Atunci era altă situaţie, au spus susţinătorii lui Blake. Adversarul dispunea de o forţă aproape egală. El reprezenta un sistem mondial, nu o colonie minusculă

ascunsă într-o găurică.

— Aveţi dreptate, a admis preşedintele. Am adus în discuţie trecutul numai pentru că Blake a făcut aluzie la imperialişti. Dar, de fapt, în cazul acesta analogia ar fi egală cu prostia. Trăim o situaţie care nu poate fi comparată cu nimic din trecut. Avem un duşman care ştie multe lucruri despre noi — ne-a spionat ani de-a rândul. Iar noi nu ştim aproape nimic despre acest duşman, nici măcar cum arată. Ducând tratative cu el, n-avem nimic de pierdut, îl putem cunoaşte mai bine. Deşi prestigiul nu e lucrul cel mai important când e vorba de soarta globului, totuşi nici în privinţa asta nu pierdem nimic: tratativele le putem duce pe bază de ultimatum, aşa cum se cuvine să faci când ai de-a face cu o bandă care te-a atacat.

— O bandă care n-are putere în faţa noastră. Intrând în discuţie cu ea, s-ar putea să-i dăm curaj.

— Nu ne poate învinge niciodată, a admis preşedintele. Dar dacă o pocnim prea rău, poate sări în aer. Iar noi, o dată cu ea. Suflul unei explozii gigantice provocate în apă e atenuat faţă de suflul unei explozii în aer. În schimb, radiaţiile sunt mai mari. Omenirea va supravieţui, fără nici o îndoială: avem oameni pe alte planete; chiar şi noi stăm în nave: putem crea ceva adăposturi, puţine faţă de necesităţi; oricum, nu se poate vorbi de un dezastru general. Dar vom avea sute de milioane de morţi, dacă nu mai mulţi, şi nenumăraţi degeneraţi de felul celor pe care a vrut duşmanul să-i creeze. Bombele astea sunt prea mari şi planeta cam prea mică. Să nu lucrăm cu principii sentimentale sau preconcepute. Să privim realitatea în faţă.

Blake s-a ridicat în picioare, protestând.

— Dacă duşmanul ar avea asemenea cantităţi de explozibil, de ce nu l-a folosit până acum contra noastră?

— Duşmanul, a răspuns preşedintele, n-a omorât. nici un om. Cel puţin până în prezent, n-a omorât pe nimeni, după câte ştim.

— Numai cinci sute de copii! Şi vreo două mii de oameni iradiaţi!

— Îţi atrag atenţia în modul cel mai serios că nu sunt agent secret al duşmanului, a spus încet preşedintele. Şi nici avocat al lui. Dacă tu, Blake, ai sta pe scaunul meu, probabil că ai judeca cu mai multă răspundere. Duşmanul n-a omorât nici un om, deocamdată. De ce, asta nu ştiu. Poate că n-are rachete cu care să-şi expedieze explozibilii. Dar poate că nu vrea să omoare pe nimeni, în înţelesul pe care îl dăm noi acestui cuvânt. Monştrii, adu-ţi aminte, Blake, au fost omorâţi de părinţi, de noi Duşmanul ar fi putut ucide un număr de oameni numai prin iradiere, dar n-a făcut-o. E adevărat sau nu?

— Şi ce propui? a întrebat Blake. Din nou faimoasa expediţie cu Milton Kipfer, asta vrei, nu? Kipfer, favoritul maşinilor Detectiv, al lui Franţuski şi al tău, omul minune care ar rezolva totul, asta propui, nu?

— Dacă trimitem prea mulţi oameni, duşmanul e alarmat, putem sări în aer. Dacă trimitem prea puţini, sunt slabi, vulnerabili, duşmanul îi poate lichida repede. Propun, aşa cum am mai propus, să trimitem câţiva oameni în genul lui Kipfer.

— Nu îi ajung nenorocirile care l-au lovit până acum, nu?

— Nu, nu îi ajung. Kipfer însuşi cere asta.

— Şi-a făcut şi testamentul, a spus Blake. Iar noi, miliarde de oameni, trimitem pe unul dintre noi la moarte sigură, îl trimitem numai pentru că şi-a făcut testamentul şi pentru că nişte maşini mai enigmatice decât Sfinxul îl indică pe el drept cheia misterelor, fără să poată explica nici ele de ce!

— Da, exact de aceea! Am discutat destul. Trimiterea lui Kipfer a şi fost votată.

— O clipă! a spus Blake. Votul s-a făcut pe baza unor informaţii inexacte. Ai spus că Milton Kipfer are indice

biologic general 980. Or, asta era înainte de iradiere. Am aflat că, după noile examene, indicele lui a scăzut la 893.

— Bine, a răspuns preşedintele, fie, pun din nou la vot.

Blake, presimţind că va pierde, a oprit din nou votul:

— Am un amendament, a spus el. Să-l trimitem pe Kipfer, dar cu mai mulţi oameni.

În cursul unor dezbateri lungi, preşedintele a fost pus în minoritate.

— Ţineţi minte, a spus el: oamenii pe care îi trimitem vor muri.

Au convenit până la urmă că Milton Kipfer va fi însoţit numai de doi oameni. Fiecare se va scufunda într-o rachetă separată. Înainte de scufundare, duşmanului i se va da un ultimatum, paralel cu propunerea de tratative.

S-a discutat despre calităţile pe care trebuie să le îndeplinească voluntarii. Pe latura tehnică a existat claritate deplină; schimbul de păreri s-a referit mai mult la naţionalitate.

— Dacă e vorba de rachete, au spus unii, aici e nevoie de ruşi.

— De acord, a exclamat Iurii Alexeevici Papanin.

Preşedintele s-a opus.

— E adevărat, a spus el, decenii la rând ruşii au fost aşii rachetelor; e drept, aveau talent special la astronautică, dar cel mai important lucru e altul: au fost prima ţară comunistă. Când s-a liniştit situaţia în lume, ruşii au făcut publice secretele lor; fiecare, învăţând de la ei, a căpătat cosmonauţi tot atât de talentaţi..

— Dar acum, de ce să nu fie trimişi ruşii? a întrebat Papanin dezamăgit.

— Americani şi asiatici, a spus preşedintele. Din punct de vedere tehnic ar fi totuna. Dar toată povestea asta, de la bătrânul atomist Edward Kipfer, de la catastrofa Hiroşima, de la preotul Tony Kipfer învârtindu-se printre asiatici, totul aminteşte de americani şi japonezi, de americani şi asiatici.

Să plece, de pildă, afară de Kipfer, un japonez şi un chinez.

— Mă rog, a spus cu regret Iurii Alexeevici Papanin, nu vreau să se creadă că exagerez. Avem băieţi excelenţi şi printre asiatici.

— Faceţi cum vreţi, a încheiat preşedintele. Nu insist: am impresia că pe oricine vom trimite, va muri. Cu Milton e ceva special, sper că Milton va scăpa. Oricine pleacă, să ştie ce-l aşteaptă.

Desigur, japonezii, chinezii şi americanii din consiliul mondial au sprijinit propunerea preşedintelui, declarând că se oferă ei înşişi ca voluntari. Oferta le-a fost respinsă; s-a hotărât să plece oameni dintre cei gata antrenaţi şi special pregătiţi: un japonez, un chinez şi Milton Kipfer.

Analiza a avut loc duminică, de la orele 8 seara până la 11 şi 22 de minute. Consiliul mondial şi grupul operativ au făcut apoi o pauză, pentru odihnă şi pentru a da posibilitate comisiilor tehnice să aducă retuşările necesare.

După circa trei ore, luni la orele trei dimineaţa s-a făcut analiza mijloacelor de căpătare a informaţiilor („contraspionaj”). Pe urmă, în timpul somnului, membrii consiliului au fost transportaţi cu nave lente în zona de luptă.

| PIESA nr. 34 |

COMISIA CHIRURGICAL-ELECTRONICĂ
RAPORT

La cererea comisiei contraspionaj, am făcut intervenţia chirurgicală unui număr total de douăzeci de piloţi. Au fost introduse în cap şi în gât câte trei aparate radio molecular-tranzistoriale de tipul comandat. În optsprezece cazuri, operaţia a reuşit; în două cazuri s-au ivit tulburări ale auzului.

Nu vor exista cicatrice.

Ar fi fost de dorit ca dispoziţiile să fie date mai din vreme. Abia acum, atâtea ore după efectuarea operaţiei, am aflat numărul exact şi numele piloţilor. Operaţia a reuşit perfect atât la Kipfer cât şi la Li Pai-ţin şi Akasai. La nevoie, poate fi folosit oricare dintre ceilalţi cincisprezece. Antrenamentele sunt în curs. Adaptarea se face rapid.

Pe la şase dimineaţa, sperăm să se poată face prima demonstraţie.

| PIESA nr. 35 |

INVENTAR AL ARSENALULUI DE CONTRASPIONAJ
EXTRASE DIN DEZBATEREA GRUPULUI OPERATIV MONDIAL,
LUNI, ORELE 3 DIMINEAŢA

Stavru Ionescu: Ca să nu existe nici un risc de tulburare a telecomunicaţiilor, rachetele nu vor folosi decât în parte mijloace magnetice de scufundare. Corpul rachetei e învelit de o manta învârtitoare în formă de burghiu. Laolaltă cu jetul din coadă, burghiul propulsor dă navei puterea de a înainta repede şi în acelaşi timp o fereşte de a fi strivită. La această viteză, rezistenţa apei e uriaşă; în plus, adâncimea sileşte racheta să suporte mii de tone apă. Mantaua sfredeleşte oceanul, dar corpul propriu-zis al navei nu suportă vreo rotaţie, asigurând astfel viaţa normală a pilotului.

James Franţuski: Te rog să repeţi în faţa grupului operativ ce mi-ai spus despre părăsirea rachetei. Cum se asigură ieşirea din navă?

Stavru Ionescu: Omul respiră într-o cutie cu sodium aluminium hidrid. Când scafandrul dă afară aerul din plămâni, reacţia chimică eliberează hidrogen, care e condus prin patru tuburi flexibile spre mâini şi picioare.

Catalizatorii convertesc gazul în căldură. Pilotul e scutit astfel de povara unor radiatoare, care să-i asigure zile la rând căldura necesară.

James Franţuski: E clar, căldura şi respiraţia nu-s probleme. Să presupunem însă că pilotul a găsit în peretele oceanului vreunul din canalele ce conduc spre colonia necunoscută. Pe cale magnetică, el lipeşte nava de peretele stâncos. Peretele, să zicem, nu e drept, racheta nu se poate lipi perfect. Ieşind din navă, până să intre în galerie, pilotul are de făcut un pas, un singur pas. Pentru acest pas însă, ieşind din navă el va fi stâlcit de presiune.

Iurii Alexeevici Papanin: Presiunea e problema cea mai complicată. N-am putut-o rezolva fără nave de protecţie. Nava principală poartă în coasta ei un tub, un fel de furtun, ca un braţ lipit de corp. Când ajunge în dreptul galeriei de explorat, desface braţul şi îl vâră în galerie. Iar în capătul braţului, ca într-un pumn, se află pilotul. La comanda pilotului, braţul se poate desprinde de navă. Ca să vă fie mai clar, vă amintesc de sistemul unor caracatiţe. În perioada de înmulţire, caracatiţa-mascul întinde femelei unul din braţele sale. Cum s-ar zice, femela e aceea care îi „cere mâna”. Numai că, obţinând braţul cerut, femela îl ia cu totul şi pleacă cu el. Adaug că braţul, înainte de a se desprinde de corpul caracatiţei, devine rigid. În momentul când găseşte galeria care îl interesează, pilotul scoate un braţ al navei şi, măsurând presiunea, pătrunde în galeriei Dacă presiunea din galerie e mare, pilotul rigidifică braţul, îl desprinde de navă şi începe să înainteze cu acest braţ până găseşte o presiune pe care costumul său scafandru o poate suporta; sau, eventual, se întoarce la navă. Braţul e prevăzut cu elice, putând înainta ca un submarin; are şi un sistem de ultrasunet, ca havezele de pe vremuri ale minerilor, putând scobi pământul din jur, în caz că galeria e prea îngustă. Mai simplu ar fi fost să folosim explozibili, dar e riscant, din cauza depozitului.

James Franţuski: Şi de ce e nevoie de nave de escortă? Nu ne convin. Să nu alarmăm duşmanul.

Iurii Alexeevici Papanin: Numai câteva. N-avem încotro. Navele-escortă au piloţi automaţi. Pot fi conduse de la suprafaţă sau de către omul din navă. Sunt indispensabile, pentru a face faţă presiunii. Braţul poate rezista şi la opt mii metri adâncime. Dacă puteam face un braţ numai şi numai rigid, rezista la mai mult. Dar nu ştim ce formă va avea galeria; braţul, ca să se poată mula după forma ei, trebuie să devină la nevoie flexibil ca un furtun. Zonele de elasticitate îl fac vulnerabil la presiune.

James Franţuski: Şi atunci, care e rolul navelor de protecţie?

Stavru Ionescu; V-am dat la toţi materialul tehnic, nu ne-a mai rămas mult timp şi e păcat să-l pierdem cu multe explicaţii. Pe scurt, e ca şi când am fi în mijlocul unei ploi. Vrem să ne apărăm de ea, să facem un acoperiş, dar n-avem la îndemână nici scânduri, nici plastic, nici un material de construcţie. Atunci luăm materia pe care o avem la îndemână din belşug, folosim ploaia însăşi contra ploii. Nişte furtunuri mari iau apa din jur şi o aruncă în trâmbe puternice, una lângă alta, formând un acoperiş lichid. Picăturile de ploaie care cad pe „acoperiş” sunt răpite de jetul apei şi aruncate deoparte. Cu furtunuri puternice poţi sta sub un astfel de acoperiş fără să te uzi. Suntem în adâncul oceanului, la o presiune uriaşă, creată de apa care se găseşte pretutindeni în jur. Navele de protecţie o captează şi, cu forţă uriaşă, o aruncă făcând un acoperiş de presiune. Desigur, procedeul e mai complicat.

Alexander Blake: Nu ne vom pomeni că navele, aruncate de propriul lor jet, merg de-a îndăratelea?

Iurii Alexeevici Papanin: Ţi-am dat proiectul integral şi am spus că e mult mai complicat. Avem trei sisteme: ancorarea navelor pe fundul mării, sprijinirea lor de peretele stâncos sau cuplarea navelor cu spatele una la

alta, ca să-şi anuleze reciproc reculul; sau distanţate faţă-n faţă, ţinându-se prin...

Preşedintele: Ne-am abătut de la subiect. Era vorba de felul în care vor afecta navele comunicaţia...

Alexander Blake: Ai dreptate. Eu doar atât mai voiam să spun. Pentru adâncimea asta, trebuie să facem eforturi tehnice excepţionale. Nu cumva duşmanul, dacă reuşeşte să stea la asemenea adâncime, e mult mai puternic decât ne închipuim?

Preşedintele: Prietene, te balansezi. Adversarul ţi se pare ba prea slab, ba prea puternic. Nişte galerii naturale pot asigura o viaţă normală la mii de metri adâncime, măcar pe un teritoriu restrâns. Vâră în apă un tub, lasă-i afară capătul de sus, deschis, şi jos vei avea presiunea de la suprafaţă. Pe asta se bazau vechile „puţuri ambulante”, aşa le spunea, nu?

(Coordonatorul subcomisiei de istorie a ştiinţelor confirmă.)

Preşedintele: Puţul, înainte de a fi inventat de om, a fost născocit de natură. Există o întreagă ştiinţă despre secretele galeriilor şi peşterilor, cum îi spune?

(Coordonatorul subcomisiei de istorie a ştiinţelor răspunde că e vorba de ştiinţa, speologiei, întemeiată de românul Racoviţă.)

Preşedintele: Adăpostul pe care ne căznim noi să-l depistăm cu o tehnică atât de complicată poate să fie o creaţie a solului vulcanic. Duşmanul, pe o cale care trebuie abia descoperită, n-a făcut decât să se instaleze în el. Noi am explorat de mult munţii şi oceanele, dar mai există destule văgăuni şi pentru speologii viitorului. Dragă Blake, să nu credem duşmanul mai tare sau mai slab decât este. Ce vreau eu? Tocmai asta: să aflăm precis tăria lui, intenţiile lui şi modul în care poate fi scos din luptă. Pentru asta avem nevoie de o iscoadă. Am deplină încredere în tehnica lui Papanin şi Ionescu, am verificat totul. Cine vrea,

n-are decât să verifice planurile tehnice. De altceva e vorba: cum comunicăm cu iscoada noastră. Aici am eu cele mai mari temeri. Duşmanul, eu microtehnica lui de albine, a dovedit că aici e foarte bine pregătit. În orice acţiune, comunicaţia e punctul nevralgic. Cum ne asigurăm contra interceptării?

James Franţuski: Tocmai asta a dat cea mai mare bătaie de cap comisiilor electronice şi de vigilentă. După părerea mea, au făcut minuni. Kipfer şi ceilalţi doi vor avea asupra lor aparate mici de radio cu cifru, care vor cădea în mâna duşmanului. Vom linişti astfel temerile duşmanului şi îl vom induce în eroare. Adevăratele aparate de radio vor fi molecular-tranzistoriale, câte trei pentru fiecare pilot. Un aparat micro este grefat în urechea stângă. Tot ce aude omul nostru vom auzi şi noi. Al doilea micro, de recepţie, e grefat în urechea dreaptă. Tot ce avem să-i comunicăm, îi comunicăm prin acest aparat.

Preşedintele: Să zicem că şi duşmanul recepţionează emisiunile noastre. Să zicem că „sparge” codul nostru. Nu poate spiona indicaţiile pe cale le dăm?

James Franţuski: E absolut imposibil. Noi transmitem pe trei unde. Fiecare din ele nu transmite decât o fracţiune: doar din suprapunere iese cuvântul. Să zicem că-i dăm lui Kipfer ordinul „atacă”. Întâia undă nu transmite decât sunetul *a*; silaba a doua, *ta*, e mutată automat pe unda 2, iar *că*, la o fracţiune de secundă, soseşte pe unda 3. Numai toate trei aparatele laolaltă, concentrând totalul în aparatul din urechea dreaptă, pot capta mesajul. Sistemul, combinat cu cifru amestecător, face interceptarea cu neputinţă.

Preşedintele: Să zicem însă că duşmanul detectează aparatele ascunse de noi în capul pilotului.

Franţuski: Nu cred. Aparatele sunt din materie organică. Au o cantitate de metal mult mai mică decât, să zicem, cantitatea de fier care se află de obicei în ficatul unui om. Nu sunt detectabile.

Preşedintele: Să zicem totuşi că le descoperă.

Franţuski: Tot n-a făcut nimic. Aparatele sunt făcute „pe măsură". Circuitul care le combină este însuşi corpul pilotului, cu toate caracteristicile lui individuale. Dacă duşmanul scoate afară aceste aparate şi le combină, tot nu poate descifra mesajul nostru. Chiar dacă le-ar grefa în organismul altui om, tot n-ar capta decât un amestec inform.

Preşedintele: Bine. În privinţa asta m-am liniştit. Cicatrice?

Franţuski: Sudură electrică a ţesuturilor. Urme imperceptibile. Se vor face totuşi unele cicatrice mici în alte părţi ale corpului, să pară rezultatul unor zgârieturi neimportante. Al treilea aparat...

Preşedintele: Numai un moment. Cele două aparate din urechi nu jenează auzul normal?

Franţuski: Nu. Afară de cazul că îi dăm indicaţii omului nostru tocmai în momentul când îi vorbeşte şi duşmanul. Atunci e supus la efort: cu stânga îl aude numai pe duşman, cu dreapta ne aude şi pe noi. Dar noi, când vorbeşte duşmanul, vom tăcea. Al treilea microtranzistor, cum spuneam, e plasat în gât, chiar la mărul lui Adam. Tot ce vorbeşte pilotul, auzim şi noi. Dacă are comunicări de făcut pentru noi, e destul să le mormăie cu dinţii întredeschişi, şi le vom descifra. Cu şoapta e mai greu, din cauză că se bazează prea mult pe rolul gurii şi limbii: putem s-o captăm, dar preferăm să vibreze coardele, mărul, vocea.

Preşedintele: O parte din amănunte îmi erau cunoscute, dar am pus întrebările ca tot grupul să poată aprecia situaţia. Mediul, lichid sau solid, nu va îngreuna comunicaţia?

Franţuski: E o problemă pe care tehnica a rezolvat-o de mult.

Preşedintele: Perfect. Vă atrag atenţia la toţi că transmisia e problema principală. Judecaţi bine. Blake, nu ai

obiecţii? Gândiţi-vă bine. James, ne-ai promis o demonstraţie practică. E foarte important.

Se trece la demonstraţia practică. La patruzeci de kilometri distanţă, pilotul Li Pai-ţin se suie în navă, se scufundă în apă, trece prin diferite medii. Prin amplificatoare se aud la postul de comandă zgomotele ce-l înconjoară, i se aude vocea. Li Pai-ţin Stă de vorbă, la bordul navei, cu Milton Kipfer. În timp ce Kipfer îi vorbeşte, membrii grupului operativ îi dau pilotului chinez indicaţii. După două minute, Li Pai-ţin e pus să repete ideea ce a auzit. Se constată că a reuşit să memorizeze 80% din sensul celor ce i se spuneau în acelaşi timp de către Kipfer şi grupul operativ. Se fac comunicări de cifre şi detalii tehnice. Maşinile de coordonare şi de tradus ţin evidenţa şi stabilesc bilanţul: indicii de comunicare sunt extrem de înalţi. La orele 6.15 dimineaţa, demonstraţia ia sfârşit.

Franţuski: După cum v-aţi putut convinge, principalele probleme, câte mai sunt, ţin de om, mai ales de puterea cerebrală. Pai-ţin, Asakai şi Milton Kipfer au însă creiere puternice.

Preşedintele: Cred că a venit momentul să vedem ultimatumul.

Franţuski: Îl lansăm la ora zece. Nu vrei să vezi şi comunicatul experţilor în informaţii?

Preşedintele: Am toată încrederea. Să cuprindă cât mai multe amănunte despre modul de lucru al duşmanului — şi cât mai puţine despre pregătirile noastre. Să vedem acum ultimatumul.

| PIESA nr. 36 |

ULTIMATUMUL OMENIRII CĂTRE DUŞMAN

Noi, consiliul mondial al pământului, în numele şi cu ştirea întregii omeniri, pătrunşi de spiritul omeniei şi dreptăţii, vă dăm o ultimă şansă de a supravieţui şi de a feri de represalii fiinţe nevinovate, promiţându-vă o judecată dreaptă şi plină de clemenţă, care să ţină seama de faptul că v-aţi predat de bună voie. Am localizat zona în care vă aflaţi. Zeci de rachete cu explozibili nucleari pot ajunge la voi în timp de minute.

Avem cantităţi suficiente de otravă pentru a infecta întregul ocean, ucigându-vă.

Dacă am vrea să vă prindem de vii, avem destule mijloace pentru a vă asedia.

Daţi-vă seama! Lupta aţi pierdut-o de pe acum! Au trecut multe ore de când niciunul dintre agenţii voştri cu iradiaţii nu a mai putut răzbi prin filtrele antiinsecticide: nu mai aveţi cum să răzbiţi spre noi şi cum să provocaţi naşterea de monştri. Ce rost are să rezistaţi într-o luptă gata pierdută?

Desfacem filtrele şi barajele pentru solii voştri, în caz că vreţi să comunicaţi cu noi.

Vă acordăm trei ore. Predaţi-vă! Să evităm vărsarea de sânge. Fiţi omenoşi, ca să putem fi omenoşi cu voi. Trei ore.

| PIESA nr. 37 |

POLEMICA DIN SÂNUL GRUPULUI OPERATIV MONDIAL. CONTRASPIONAJ, CIBERNETICĂ, LITERATURĂ NOTA COMISIEI AMERICANE

Din totalul celor aproape 24 de ore, polemica aceasta secundară n-a luat decât 15 minute. Am pus-o însă în culegerea de faţă din cauză că Rexas Fauraing, care nu fusese de faţă la discuţie, a redat-o denaturat în „Patru minute care au salvat omenirea”. (Unele denaturări au fost

făcute şi de alţi autori.) Am convenit cu scriitorul să omitem din materialul său pasajele ce redau această discuţie. În schimb, publicăm extrasele complete ale polemicii.

LUNI, ORELE 8, 12 DIMINEAŢA.

PREŞEDINTELE CONSILIULUI MONDIAL ŞI AL GRUPULUI OPERATIV: Dragi tovarăşi, în ultimele 24 de ore consiliul mondial a examinat punct cu punct întreg planul de luptă. Consiliul a predat grupului operativ deplina răspundere pe tot timpul operaţiunii. Prin urmare, rog *pe toţi membrii consiliului mondial care nu fac parte din grupul operativ să părăsească imediat Planeta!*

(*Proteste. Membrii consiliului mondial instalaţi pe aceeaşi navă cu preşedintele sau pe navele înconjurătoare se ridică în picioare. Se cere vot imediat*. *Alexander Blake capătă cuvântul.)*

BLAKE: Ştiţi că eu l-am contrazis cel mai des pe preşedinte. Daţi-mi voie să-mi spun părerea. Consiliul mondial întruneşte oameni dintre cei mai valoroşi şi mai experimentaţi de pe faţa pământului. Vreme de aproape 24 de ore, aceşti oameni au examinat toate planurile şi le-au aprobat. Ei s-au convins că există pericolul de a sări cu toţii în aer. Acum, tovarăşi din consiliu, după ce aţi aprobat planul, prezenţa voastră pe Pământ nu mai are nici un rost. Plecaţi!

GILBERT MARTIN (*întrerupându-l*): Protestez! Să se pună la vot!

BLAKE: Nu mai aveţi de ce vota. Există un grup operativ, numit chiar de voi. El hotărăşte.

MARTIN: Îţi convine, pentru că faci parte din grupul operativ. Noi însă refuzăm. Nu vrem să fim transformaţi în laşi contra voinţei noastre!

PREŞEDINTELE: Prieteni, lăsaţi prostiile sentimentale. Dacă noi, ăştia care rămânem, o să fim iradiaţi, vrem

măcar să ştim că există în Cosmos o parte a consiliului care a scăpat cu bine şi care o să reorganizeze toată treaba pe glob. Mi-aţi acordat puterea, temporar, şi înţeleg s-o folosesc, temporar. Nu mă siliţi să vă evacuez cu forţa.

BLAKE: În privinţa asta preşedintele are dreptate. Mai avem două ore. Să nu ne lăsăm dezbinaţi tocmai acum, la sfârşit. Plecaţi.

JAMES FRANŢUSKI: Dau ordin să fiţi evacuaţi cu forţa.

MARTIN: Nu vrem să rămână pata asta pe obrazul consiliului. Ne supunem temporar, în faţa forţei. La sfârşitul operaţiunii însă, o să vă tragem la răspundere pentru treaba asta!

BLAKE: Pe noi sau cadavrele noastre.

PREŞEDINTELE: Blake, lasă glumele proaste. Cu bine, tovarăşi! Mâine, dacă mai vreţi, o să ne cereţi socoteală, dar azi, deocamdată, nu vă riscaţi degeaba viaţa.

(Membrii consiliului mondial părăsesc Pământul, căpătând asigurări că vor fi informaţi tot timpul. Rămân doar membrii grupului operativ. O parte se află pe nava preşedintelui; alţii, din motive de securitate, sunt împrăştiaţi pe alte nave.)

PREŞEDINTELE: Am rămas în intimitate. E opt şi un sfert. În mai puţin de două ore, lansăm comunicatul către omenire al grupului de experţi [E vorba de comunicatul redat în piesa nr. 31] şi apoi ultimatumul către duşman. Vă rog să vă gândiţi bine la toată operaţiunea. Mai avem timp să introducem schimbări în caz că ne-a scăpat vreun amănunt. Dacă nu, vom trage un pui de somn până la ora zece. La începerea operaţiunii e foarte important să fim cu creierul odihnit. Ei, ce ziceţi?

BLAKE: Mă întorc la ideea mea veche, că nu e bine să trimitem un chinez şi un japonez.

PREŞEDINTELE: S-a şi votat.

BLAKE: Da, dar între timp a avut loc demonstraţia. Am văzut cum funcţionează aparatele radio ale pilotului Li Pai-

ţin.

FRANŢUSKI: Funcţionează perfect Ce vrei mai mult? Telepatie? Nu există.

BLAKE: Chinezul şi japonezul vor vorbi fiecare în limba lui. Chiar dacă ar şti altă limbă, nu putem să le cerem, în momente de tensiune, s-o folosească; nici precizia n-ar fi suficientă. Demonstraţia la care am asistat a durat numai câteva minute. Gândiţi-vă însă că oamenii vor avea de operat zile sau chiar săptămâni în teritoriul duşman. La durate atât de mari, problemele de traducere ne îngreunează.

Amintim din nou cititorului că multe din acţiunile înfăţişate aci în piese succesive s-au petrecut de fapt simultan. În aceasta a constat şi una din dificultăţile culegerii de faţă. Cărţile istorice sau literare de pe vremuri, ocupându-se de numai câteva personaje, se bazau pe principiul înşiruirii evenimentelor unul după altul, în ordinea în care s-au petrecut, eşalonate de viteza lentă a mijloacelor de comunicaţie din acea vreme. În cazul de faţă însă, a fost vorba de sute de colective, zeci de mii de experţi şi maşini care lucrau în acelaşi timp şi care îşi comunicau instantaneu rezultatele. Când Milton Kipfer se mai afla la jumătatea testamentului său, Loreta Durand aproape îşi terminase însemnările, comitetele de vigilenţă din lume acţionau de mult. Când Rexas Fauraing era căutat, dezbaterea grupului operativ se şi terminase, planul luptei era gata pus la punct. — Nota comisiei americane.

(*Membrii grupului operativ protestează, spunând că Blake e acela care îngreunează, că a întârziat inutil toate discuţiile. Câţiva cer ca şi Blake să fie evacuat, dacă mai prelungeşte inutil dezbaterea.)*

PREŞEDINTELE: Calm, calm. Nu ne-am adunat aici ca să fiţi de acord cu tot ce spun eu. Dimpotrivă, vă cer să

puneţi răul în faţă. Blake m-a ajutat să văd punctul nostru slab.

FRANŢUSKI: Dar ce importă limba? Ne înţelegem automat, de decenii, vorbind în toate limbile cu putinţă. De aceea există maşini. De altfel avem şi în grupul operativ chinezi şi japonezi.

PREŞEDINTELE: Blake a spus ceva foarte important, Nu despre limbă, ci despre durată. Cum de nu vă daţi seama? Suntem cu toţii cam nedormiţi, se pare că aţi uitat asta.

BLAKE: Nu, nu, n-am fost nervos din cauza nesomnului.

PREŞEDINTELE: Nu-i vorba de asta. Cele trei iscoade ale noastre vor lucra, să zicem, vreme de o săptămână, zilnic, câte 20 de ore din cele 24 ale unei zile. Tot timpul vor vorbi, vor auzi. Mai mult, chiar în timp ce vor dormi, aparatul din urechea lor stângă ne va transmite ce se aude în jurul lor. De la un singur pilot vom primi... o clipă... poate şi 350.000 cuvinte în 24 de ore: ce vorbeşte el plus ce aude. Cine coordonează milioanele de cuvinte şi informaţii care curg pe trei canale, cine extrage principalul?

BLAKE: Nu la asta m-am referit.

PREŞEDINTELE: Dar mă refer eu.

BLAKE: Nu e o problemă. Avem mii de maşini şi de comisii de specialişti.

FRANŢUSKI: Blake are dreptate. Putem primi şi o avalanşă de informaţii ! Judecata noastră nu va fi îngreunată. Întreg atacul l-am respins făcând o sută de lucruri în acelaşi timp. Numai în teatrul cu o singură scenă lucrurile se petreceau pe rând. (*Către preşedinte:*) Ştiu ce te îngrijorează. Că o să stăm agăţaţi de aparate zi şi noapte şi n-o să avem timp să ne luăm capul în mâini şi să gândim. Vrei să fim deasupra, ca la o partidă unde spectatorul ştie mai bine ce-i de făcut. Totul a fost calculat: avem piramide întregi de comisii şi maşini care nu vor lăsa să treacă până la vârf, la noi, decât esenţa esenţei.

PREŞEDINTELE: Tocmai de asta mă tem. În cursul

acestei afaceri, m-am săturat de maşini, de comisii şi de procese-verbale. *(Stupefacţie în rândul membrilor grupului.*) Degeaba vă uitaţi aşa la mine. Doctorul Cragg a povestit o simplă anecdotă despre insecte, şi imediat 27 de maşini Detectiv au crezut că e vorba de microtranzistori. N-am nimic contra maşinilor, o să le folosim, în alte ocazii sunt partizanul lor cel mai aprins, dar în afacerea asta am pierdut timp cu abuz de logică. Prea multe buletine de maşini şi referate.

BLAKE: Îmi retrag obiecţia. Nu în acest sens o formulasem. Preşedintele îi dă o altă interpretare. E poate obosit, dar jigneşte toate comisiile noastre, cu activitatea lor atât de rodnică.

PREŞEDINTELE: Nu vă repeziţi să mă contraziceţi, mai bine gândiţi-vă la ce spun. Avem experţi, maşini, comisii, un mecanism minunat pentru activitatea noastră obişnuită, de pace. Dar aici e un caz excepţional. James, ai pomenit adineauri de teatru. Luaţi „Othello” al lui Shakespeare şi vârâţi piesa în două duzini de maşini. O bună parte dintre aparate vă vor spune că Desdemona a fost sugrumată din pricina unei batiste! De ce râdeţi? Toate scenele de gelozie se învârt în jurul batistei. O să vă spună că piesa tratează „problema batistelor în evul mediu”! (*Râsete, stupefacţie*.)

BLAKE: Dacă maşinile au un program prost făcut...

PREŞEDINTELE: Poate că exemplul e greşit. Mi-e greu să mă fac înţeles. Nu ştiu care istoric a spus despre Napoleon că era un om mic de stat, dar mare în fapte.

COORDONATORUL SUBCOMISIEI ISTORICE (*de pe o navă învecinată*): Mai precis, era vorba de domnitorul moldovean Ştefan cel Mare; putem să spunem imediat şi numele cronicarului.

PREŞEDINTELE: Nu-i nevoie. Vârâţi într-o maşină analitică formula asta „mic de stat şi mare în fapte”. Maşina va mătura imediat afară constatarea „mic de stat”. Va socoti că nu este esenţială pentru politica domnitorului

moldovean. Şi, din punctul de vedere al unei logici implacabile, aparatul va avea dreptate: el e dator să lase numai esenţialul. Dar mintea omenească are mecanismul ei: ea ajunge la esenţial pe măsură ce se izbeşte de amănuntele particulare. Pentru omul viu, formula „mic de stat dar mare în fapte” poate fi mai impresionantă şi mai utilă decât esenţa „mare în fapte”.

FRANŢUSKI: Fii atent, dragul meu prieten. Nu confunda maşinile cu oamenii. Eşti poate obosit de nesomn. Nu uita că tu însuţi conduci un aparat imens. Aparatul acesta e compus din oameni. Oameni vii, care sunt deasupra maşinilor.

PREŞEDINTELE: Nu vă mai formalizaţi atâta, priviţi faptele în faţă! Oamenii mei şi cu mine împreună formăm un aparat care dezvoltă în sânul lui legi de aparat. Şi dacă o să fiţi miopi şi n-o să vă daţi seama de asta, şi dacă eu, care vă conduc şi răspund, n-o să vă deschid ochii, legile de aparat o să fie mai puternice decât noi.

COORDONATORUL COMISIEI COORDONATOARE A ŞTIINŢELOR CIBERNETICE: Dă-mi voie să te întrerup. În câteva privinţe, ai dreptate. În cibernetică, noi studiem ceea ce este comun la toate aparatele: al fiinţelor vii, al maşinilor, organizatoric, toate. Ai dreptate să te plângi că lungimea aparatului poate duce la deformarea unei anumite cantităţi de informaţie. Pe de altă parte...

PREŞEDINTELE: Poftim limbaj: pe de o parte, pe de altă parte! Aţi ajuns să vorbiţi ca nişte procese verbale.

COORDONATORUL ŞTIINŢELOR CIBERNETICE: Am un limbaj ştiinţific şi n-o să renunţ la el. Tocmai aici voiam să ajung. Uiţi de scop. În rezoluţiile pe care le-ai dat împreună cu noi, n-ai amintit amănunte în genul „mic de stat”. Dacă te-ai fi lansat în amănunte neesenţiale, rezoluţiile tale n-ar fi fost bune de nimic. Ele trebuiau să exprime esenţialul. De aceea au fost bune. Recunoşti ?

PREŞEDINTELE: Nu recunosc nimic până nu spui unde

vrei să ajungi.

COORDONATORUL ŞTIINŢELOR CIBERNETICE: Aparatul se creează în vederea unui scop. Dacă vrei să adopţi anumite hotărâri, atunci aparatul, dacă l-ai organizat bine, este un lucru splendid, pentru că te ajută să exprimi esenţialul.

PREŞEDINTELE: Aici ai dreptate. Dar ce faci cu batista?

COORDONATORUL ŞTIINŢELOR CIBERNETICE: În „Othello” e vorba de alt scop. Obiectivul lui Shakespeare n-a fost acela de a face o analiză ştiinţifică sau a scrie o hotărâre, ci de a zugrăvi viaţa în mod artistic. Munca asta, dacă ar fi fost făcută nu de un singur Shakespeare, ci de un aparat compus din două duzini de oameni excelenţi, să zicem 24 de creatori înzestraţi cu forţa lui Shakespeare, n-ar fi reuşit la fel de bine. Will nu trebuia să sintetizeze ştiinţific esenţialul, ci să ne înfăţişeze o gândire individuală, care se izbeşte de accidentalul din viaţă, de acel „mic de stat”. Pune-l pe Shakespeare să ia hotărâri în locul aparatului nostru şi o să iasă un dezastru. Sau invers: vâră declaraţia lui Romeo într-o maşină electronică şi o să-ţi iasă un buletin: „am onoarea de a-ţi cere să răspunzi iubirii mele în conformitate cu dragostea ce ţi-o port”.

BLAKE: Protestez. Nu ne trebuie acum conferinţe. Trece timpul.

COORDONATORUL ŞTIINŢELOR CIBERNETICE: Vorbesc aici ca expert, într-o chestiune de mare importanţă, şi cer să nu mai fiu întrerupt. Tot mecanismul telecomunicaţiei noastre de contraspionaj se poate împotmoli dacă nu mă ascultaţi. Preşedintele s-a exprimat poate greşit, dar în esenţă are dreptate.

PREŞEDINTELE: Termină o dată cu esenţa ta şi spune mai omeneşte ce ai de spus.

COORDONATORUL ŞTIINŢELOR CIBERNETICE: Am impresia că plictisesc. Trebuie să mă înţelegeţi, neapărat. Vă vorbesc simplu, poftim. Un instructor de gimnastică

comandă execuţia anumitor mişcări. Shakespeare era un instructor de gimnastică a sufletului omenesc. Ca practician, el ştia că trebuie să dea comenzile sale în aşa fel încât să poată fi executate. Pentru a deştepta în conştiinţa spectatorului gândurile şi sentimentele voite, el imita mecanismul gândirii individuale a omului, care se izbeşte în drum de factorii accidentali. El nu dădea esenţa gata „rumegată” — nici n-o cunoştea, a trăit înainte de Marx — ci reproducea efortul de gândire al minţii omeneşti. Şi tocmai reproducând acest efort, cu toate cotiturile lui individuale şi accidentale, el izbutea să trezească în creierul ascultătorului un efort asemănător şi un sentiment asemănător. Orice artist făcea la fel, poate nu premeditat, dar prin talent, prin tradiţie.

PREŞEDINTELE: Stop, şi îţi mulţumesc. Acum e limpede. Prieteni, noi trimitem trei iscoade. Ele ne vor furniza, sperăm, un material imens. Mii de aparate, umane, electronice şi de tot felul, ne vor ajuta să luăm cele mai juste hotărâri. Scuzaţi-mă dacă am folosit expresii nepotrivite la adresa acestor aparate. Eu însă aş vrea ceva în plus. Aş vrea să am senzaţia că mă aflu acolo la faţa locului, împreună cu iscoadele. Aş vrea ca, pe lângă informaţiile esenţiale şi sistematizate, să primesc şi un număr de informaţii neesenţiale, ca şi când aş fi la faţa locului, ca şi când creierul meu s-ar izbi de amănunte particulare.

FRANŢUSKI: Atunci n-ai decât să asculţi direct radioul iscoadelor, cu toate amănuntele.

PREŞEDINTELE: Voi face asta, dar cu economie, câte o oră-două. Mai mult nu, pentru că nu vreau să mă las strivit de masa amănuntelor. Am însă nevoie de o sinteză care să împletească esenţialul cu amănuntele; am nevoie, dacă vreţi, de un Shakespeare electronic.

COORDONATORUL ŞTIINŢELOR CIBERNETICE: Regret, dar nu s-a inventat încă şi mă tem că în vecii-vecilor...

PREŞEDINTELE: În electronică nu va exista, ştiu. Dar în carne şi oase...

FRANŢUSKI: De ce să facem polemici confuze pentru un lucru atât de simplu? Paralel cu aparatele noastre de înaltă tehnicitate, vom pune la lucru trei oameni simpli în carne şi oase. Un chinez, un japonez şi un american. Ei vor asculta zi şi noapte emisiunile celor trei iscoade şi vor face nişte rezumate simple, imperfecte poate, dar omeneşti, care să ne dea senzaţia că ne aflăm la faţa locului. Nu vă promit nişte Shakespeare, dar...

BLAKE: O clipă, o clipă, ideea începe să-mi surâdă. Folosim deci două surse, să zicem un fluviu şi un pârâiaş. Fluviul va fi sursa noastră completă şi perfectă, adică sintezele ştiinţifice date de aparatele noastre, de comisii, experţi, maşini electronice şi aşa mai departe. Paralel cu fluviul, curge tremurător pârâiaşul, sursa imperfectă, individual-umană, hai să-i zicem descriptiv-literară.

PREŞEDINTELE: Ba să nu-i zicem literară, să nu ne pomenim cu floricele de stil şi poezioare. Aş prefera nişte oameni complet normali, nespecialişti, cum să zic? oameni care să nu-şi impună o manieră, oameni cu reacţii normale, neliteraţi.

COORDONATORUL ŞTIINŢELOR CIBERNETICE: Greşeşti, pentru că iarăşi uiţi de scop. Scopul, l-ai spus singur, este „să capeţi senzaţia că te afli la faţa locului”. Această senzaţie ţi-o poate crea numai un canal prin care informaţiile ies orânduite într-un mod expresiv, cu alte cuvinte un canal specializat în expresivitate, literar. Există canale literare diferite, scriitori care prelucrează informaţia mai mult, o transfigurează, şi alţii mai transparenţi, la care...

PREŞEDINTELE: Aş vrea nişte oameni care să poată traduce într-un limbaj omenesc de pildă formulele tale teribil de juste şi de complicate. Dacă pentru asta e nevoie neapărat de „canale literare”, mă rog, să fie aşa cum spui.

James, ce canale mai talentate cunoşti? Talentate nu în general, ci pentru treaba asta.

FRANŢUSKI: îmi care rău... Eu citesc mai mult literatură clasică; pe cei de azi îi cunosc, dar nu prea îi citesc. Tu pe cine ai prefera?

PREŞEDINTELE: Să mergem la culcare. Blake, organizează tu trei comisii, chineză, japoneză şi americană, care să stabilească cine sunt oamenii cei mai potriviţi pentru treaba asta. Să fie chemaţi imediat.

BLAKE *(râzând)*: Va să zică tot la comisii ajungem.

PREŞEDINTELE (*râzând*): E soarta noastră. Ne plângem de ele şi pe urmă, după ce ne-am plâns, mai înfiinţăm câteva. Dacă nu mai sunt alte amănunte, la culcare! Apropo: cum o să poată un scriitor să asculte 24 de ore tot ce-i vine din beregata şi urechea stângă a iscoadei şi să mai facă şi rapoarte? Când doarme şi când le mai face?

BLAKE: Am eu grijă. O să pun mai mulţi să lucreze în schimburi.

FRANŢUSKI: Nu se poate. N-o să ştie unul ce-a auzit celălalt. Din indivizi, abia o să devină o comisie.

PREŞEDINTELE: Şi încă o comisie proastă, pentru că oamenii aceştia nu se înţeleg niciodată între ei. Lăsăm aşa.

BLAKE: Bine, câte unul singur de fiecare iscoadă. PREŞEDINTELE: La zece fără cinci trezirea. La zece se transmite comunicatul către omenire şi ultimatumul.

| PIESA nr. 38 |

REXAS FAURAING

PATRU MINUTE CARE AU SALVAT OMENIREA [Conform împărţirii făcute de noi, partea a doua, piesa nr. 38. — Nota comisiei americane.]

PE MĂSURĂ CE MĂ APROPIAM de nava experţilor în informaţie, se putea observa cum toată suflarea omenească din jur încremeneşte. Rar câte un om în afara navelor. Zăream cum în interiorul halelor transparente, tot mai multe maşini electronice îşi sting luminiţele, oprindu-se din lucru. Un tânăr abia trecut de douăzeci de ani îmi ieşise în întâmpinare. L-am întrebat ce se întâmplă.

— E aproape unu şi un sfert. Încă un sfert de oră!

Vocea lui trăda oarecare emoţie.

— Un sfert de oră până la ce?

— Pe ce lume trăieşti? exclamă el sincer mirat. Azi la zece dimineaţa s-a dat comunicatul către omenire, iar la zece şi jumătate ultimatumul către duşman. La unu şi jumătate expiră termenul ultimatumului.

— Şi ce se schimbă atunci?

— Asta am vrea să ştim şi noi. În orice caz, o parte din activităţi încetează. Nimeni nu mai are voie să iasă din nave.

— Eu însă trebuie să mă întorc la preşedinte.

— Nici o grijă. Ne reorganizăm formaţia... Şi tânărul începu să-mi explice că nava experţilor în informaţie se mută lângă nava preşedintelui. Alte nave, pe măsură ce comisiile îşi termină activitatea, pleacă. Rolul nostru creşte însă, spunea tânărul, şi de aceea ne vom apropia de nava preşedintelui.

Se va putea trece în condiţii de securitate dintr-o navă într-alta.

— Altfel, zise el, ai fi rămas acolo şi ai fi citit documentele la aparat. Aşa însă, vii la noi şi-ţi dăm pe loc toate lămuririle necesare.

În timp ce vorbea, am observat că într-adevăr rampa de lansare a navei verzi a experţilor, plutind prin aer, se apropia de nava albă a preşedintelui şi de noi, care îi zburam încet în întâmpinare. Alte rampe începuseră să se

ridice pe rând la înălţimea maximă pe care le-o permitea antigravitaţia. De acolo slobozeau cu un ţiuit asurzitor rachetele. Scheletul rampei, rămas fără sâmbure, se prăbuşea plescăind în mare şi, după câteva clipe, reapărea la suprafaţă, desprinzându-se de apă şi pornind-o încet prin aer spre depozitul cel mai apropiat, în Hawaii mi se pare.

— Să nu râzi de mine, i-am spus tânărului, dar azi am zburat de unul singur prin pătratul de evacuare, mi-am deconectat aparatele şi nu ştiu mai nimic. Cu ce mijloace a fost lansat ultimatumul, ca să ajungă până la duşman?

Din nou el mă privi cam intrigat.

— Ca expert în informaţie, constat că eşti un caz interesant. Eşti poate singurul om care n-a aflat încă.

— Sunt scriitor, m-am scuzat eu.

L-am lăsat să râdă în voie.

— Ultimatumul îl cunosc, numai ora n-o reţinusem. Dar spune-mi, pe ce cale a fost lansat?

— Păcat că n-ai văzut, era un spectacol. Cred că am sculat şi morţii din groapă. Pe toate căile cu putinţă. Până şi prin peşti de mare adâncime. Le-am pus tranzistori şi i-am aruncat îndărăt în ocean.

— Şi care e folosul? Se aude prin apă?

— Asta numai ca să-ţi dau un exemplu. Nici o cale n-a fost neglijată. Am difuzat cu tării fantastice prin toate crăpăturile pământului, în craterele vulcanilor stinşi, în peşteri, am expediat textul tipărit la fundul oceanului, în mii de exemplare, fiecare cu un lest luminos. Toate însă, oarecum de prisos. Duşmanul ne-a spionat luni de zile comunicaţiile radio. A fost destul să dăm comunicatul la radio, fără cifru. E imposibil să nu-l fi captat.

— Şi dacă pretinde mai târziu că nu l-a primit?

— Treaba lui, se strâmbă tânărul urmărind manevrele de acostare. Nu m-am ocupat eu de latura asta, dar e sigur că l-a primit. Am ajuns.

— Încă un cuvânt. În limbi diferite?

— Ultimatumul? întrebă el. Numai în englezeşte. Cele mai multe convorbiri spionate de duşman au fost convorbiri între americani: suntem siguri că dacă ştie vreo limbă omenească, aceea e limba voastră, a americanilor... Ia-o pe aici. Îţi prezint pe coordonatorul numărul patru al grupului informaţii.

Coordonatorul numărul patru era o fiinţă cu totul nepotrivită pentru astfel de numerotări. Era o indiană pentru a cărei frumuseţe s-ar fi cuvenit mai curând cifra unu; orice ţi-ar fi comunicat un asemenea expert în informaţii, ai fi crezut imediat, numai privindu-l.

Avea vreo douăzeci de ani. În general, spre deosebire de nava preşedintelui, la informaţii se afla o grămadă de tineret.

— Ne-ai dat mare bătaie de cap, murmură numărul patru pe o voce joasă, foarte plăcută, privindu-mă mustrător, de parcă aş fi întârziat la o întâlnire. Greu te mai găseşte omul: a trebuit să întrebăm o lume întreagă unde s-ar putea să te afli.

— Dacă aş fi ştiut ce voi găsi aici — şi, spunând asta, îi strângeam mâna — atunci aş fi venit mult mai repede.

Ea a râs cu vocea ei joasă, o voce care suna intim, a râs ca o veche prietenă care ştie că nu trebuie să dea prea mare importanţă complimentelor. Ochii ei, cu albul părând foarte mare şi strălucitor în obrazul smead, mă cercetau fără grabă. Zâmbind, îmi întinse documentele. Dar n-am apucat să mă uit la ele.

— Helo, Lexas! răsună la spatele meu o voce cunoscută. Asta e lepeziciunea amelicană? Cam tâlziu!

— China, strigai eu fără să mă întorc, are vreo opt mii de ani vechime, şi în toate opt miile n-a existat scriitor mai mare ca Liu Fi-ţân!

— Ţi-e usol să mă lecunoşti, râse el cu faţa îngropată în umărul meu în timp ce ne îmbrăţişam, ţi-e usol să mă lecunoşti pentlu că numai eu plonunţ Lexas în loc de Lexas.

Aş vlea însă ca tu să ştii chineza tot atât de bine cum ştiu eu amelicana!

— Al fi de lău, râdeam eu îmbrăţişându-l mai departe, as ţiti tladuţelile pe cale le-ai făcut din opela mea si te-as omolî!

Adevărul e că ştiu ceva chineză. Liu şi cu mine ne iubim foarte mult, ne facem reciproc traduceri, eu însă numai cu ajutorul unui traducător, pentru că nu cunosc totuşi limba destul de bine. Ne îmbrăţişam de bucurie că ne vedem în pădurea aceea de nave care plutea peste un ocean plin de mistere şi explozibili, ne bucuram şi ne băteam pe burtă şi glumeam în timp ce experţii în informaţii, prinşi de încordarea acelor momente, ştiind că n-au mai rămas decât zece minute până la expirarea ultimatumului, se uitau la noi ca la nişte fiinţe bizare, nu un american, nu un chinez, ci nişte marţieni, nişte literaţi; în liniştea aceea, parcă eram doi cheflii care năvălesc pe neaşteptate în mijlocul unei săli care tocmai păstrează un moment de reculegere.

— Mai sunt opt minute, ne înştiinţă glasul de contraalto al indiencei şi în acelaşi timp un panou începu să semnalizeze de zor în limbajul lui de lumini şi culori.

— A sosit mesagerul cu răspunsul duşmanului, spuse cineva. Staţi jos, să vedem cu toţii ecranul.

Într-adevăr, ecranul se aprinse imediat, înfăţişându-ne interiorul navei pe care abia o părăsisem, nava prezidenţială. La masa lungă pe care o cunoşteam, preşedintele cu colaboratorii săi apropiaţi, vreo optzeci de oameni cu totul, aşteptau. De pe masă dispăruseră limonăzile şi mâncarea. Câţiva oameni fumau, alţii ţineau în faţă o hârtie inutilă. În dreapta preşedintelui stătea James Franţuski, mai înalt decât el cu aproape un cap; iar în stânga se afla Alexander Blake, de care preşedintele nu se despărţea aproape niciodată, din cauza obiceiului lui Blake de a-l contrazice mereu, obicei sâcâitor, dar uneori util.

Preşedintele consiliului întregii populaţii a pământului, acum preşedinte al unei grupări cu drept de a lua hotărâri într-o luptă decisivă, aşezat la masa cea lungă împreună cu colaboratorii săi, aştepta sosirea mesagerului trimis de misteriosul duşman, aştepta liniştit, fără ca măcar să se uite la ceas.

— Aduceţi-l mai repede, spuse el cu vocea pe care i-o cunoşteam foarte bine, o voce adâncă, de obicei plină de vitalitate, acum puţin obosită, trădând vârsta. Îi vedeam pe ecran părul cărunt, ridicat ca o perie, faţa, de obicei mobilă, acum acoperită de un calm total, o platoşă de calm natural, nesilit, lipsit însă de animaţia lui obişnuită. Iar când mă uitam prin luminator, aveam impresia că aş putea să-l văd cu ochiul liber, atât de mult ne apropiasem de nava lor.

Acolo, pe navă, ştiau toţi că mesagerul duşmanului a şi apărut într-un punct al poligonului evacuat şi că i se vor face controale, să nu poarte cu sine cine ştie ce armă, mulţi dintre membrii grupului operativ priveau atent tăblia mesei: în dreptul fiecăruia se afla un ecran mic cât palma, scobit în tăblie, pe care putea fi urmărit drumul mesagerului.

— Lăsaţi controalele, zâmbi jenat preşedintele, destul, e caraghios.

— Nu, nu, se împotrivi James Franţuski, eu răspund: să i se facă toate controalele, aşa cum am stabilit. Tot n-a venit coordonatorul observatorilor?

— Aici sunt, gâfâi coordonatorul, ştergându-şi fruntea şi se aşeză greoi la masa cea lungă. Era un om cu o figură extrem de inteligentă, cam gras, de vreo cincizeci de ani; după aspect mi-am închipuit că trebuie să fie un expert de înaltă calificare tehnică, neobişnuit însă cu efortul fizic: venise în grabă.

— Ai stabilit pe unde a apărut? îl întrebă sever Franţuski.

— A venit din mare. Pe sute de kilometri pătraţi, am controlat toată suprafaţa metru cu metru. A apărut pe o

plută mică de lemn.

— Cum a rezistat la diferenţele de presiune?

— A avut un aparat cam primitiv, dar ingenios...

Coordonatorul cel gras îşi regăsise răsuflarea.

— Zeci de sfere suprapuse, cam aşa cum meşterii chinezi sculptau sfere de jad una peste alta. Închise însă, ca nişte mingi, una într-alta: pe măsură ce batisfera se ridica la suprafaţă, presiunea scădea, câte o sferă de la exterior scăpa aerul, explodând. Materialul, pulverizat, s-a împrăştiat în ocean. N-am găsit decât frânturi. În orice caz, au fost folosite straturi de aer la presiune diferită.

În momentul acela James Franţuski, care se uita la micul ecran din porţiunea sa de masă, îşi ridică fruntea.

— Controalele s-au terminat, mesagerul soseşte.

În încăperea unde mă aflam eu, toţi au încremenit. Cred că la fel pe toate navele. După zile şi zile de luptă în gol, cu un duşman care comandase naşterea de monştri fără să-l putem vedea, avea să apară în sfârşit la lumina zilei, în carne şi oase, un sol de al lui. Venit de la adâncime, aducând răspuns la ultimatumul omenirii. Cum arăta? Ce avea de spus? La ce ne puteam aştepta din partea necunoscuţilor, cu enormul lor depozit nuclear?

Lângă preşedinte, membrii grupului operativ mondial, colaboratorii cei mai apropiaţi, aşteptau aşezaţi în jurul mesei de consiliu. Pe ecranul nostru le puteam vedea feţele. Erau calme, dar exagerat de calme.

De la masă, trecând încet peste feţele lor, obiectivul aparatului alunecă de-a lungul sălii de pe navă şi se aţinti asupra uşii din fund, apropiindu-se de ea, până ce pe întregul ecran nu se mai vedea altceva decât pătratul de metal.

Cineva de afară, sau poate mecanismul automat, deschise uşa. În marea încăpere pătrunse grăbit un şobolan.

NU AVUSESEM RĂBDARE să citesc toate explicaţiile tehnice ale comunicatului despre insectele cu tranzistori, mă plictisiseră. Omul a păşit de mult pe solul unor planete despre care nu avea altădată decât informaţii îndepărtate, a văzut cu ochii lui spectacolele cele mai de necrezut; astăzi e uşor să-ţi imaginezi cele mai diferite lucruri, plăcute sau macabre, tragice sau ridicole. Comunicatul despre insectele cu tranzistori cuprindea destule lucruri banale, se ştia de mult că un grăuncior care încape într-o muscă poate omorî lesne zece oameni în caz că grăunciorul acela e dintr-o substanţă care poartă numele de radiu.

Acum însă, văzând cu ochii mei guzganul acela care n-avea în el nimic neobişnuit, văzându-l cum pătrunde pe uşa unei săli unde se aflau la o masă optzeci de oameni, în loc să izbucnesc în râs — şi dintre mii de experţi care urmăreau înmărmuriţi această scenă, niciunul n-a râs atunci — am fost străbătut de senzaţia că sunt nebun, complet nebun, fără discuţie şi fără nădejde de scăpare.

Nebunia însă, dacă exista, era colectivă. Am privit o clipă oamenii din jurul meu. Stări amestecate, teamă nu, dar presentimentul a ceva sinistru şi o mare Încordare — feţe încremenite în timp ce liniştea era atât de mare, încât se putea auzi prin amplificator zgomotul pe care îl fac picioruşele şobolanului, ţăcănind discret pe podeaua de metal a navei.

— De ce nu mai există armate? spuse îngândurat preşedintele. Am fi aliniat o gardă de onoare.

Dacă era o vrajă, îi găsise antidotul. Râsul a explodat subit, iar şobolanul a ezitat o clipă, până să-şi reia mersul. Ochii lui erau roşii, ca ai unui om nedormit; avea ceva febril şi agitat, probabil i se făcuseră injecţii întăritoare, să reziste la neobişnuita excursie prin mare. Se vedea că animalul fusese dresat să caute locuri goale, avea în el reflexele pe care le au de obicei oamenii care se tem de spaţii închise, bolnavii de claustrofobie.

— Observi cum caută spaţiu? murmură fata de lângă mine. Îl jenează podeaua, are nevoie de un spaţiu larg: să se poată forma o coloană de aer ionizat.

— Pentlu lezonanţă, adăugă încordat Liu Fi-ţân. Aelul ţine loc de difuzol.

Oamenii începuseră să vorbească între ei. Cu eforturi demne de admirat, şobolanul, care găsise o maşină mică de calcul, izbuti să se suie cu ajutorul ei, ca pe nişte trepte, până pe un scaun uitat la oarecare depărtare de masă. Stând pe scaunul acela stingher avea cel puţin trei metri liberi în faţă, iar până la podea aproape jumătate de metru. Imediat ce l-am văzut pe scaun, scena aceasta cumplit de neverosimilă mi-a devenit brusc familiară. Aveam senzaţia că am mai trăit cândva pe acest pământ şi am mai trăit exact aceeaşi întâmplare, am stat pe aceeaşi navă şi am văzut aceiaşi oameni, de toate culorile, oamenii întregului pământ, stând la exact aceeaşi masă şi privind acelaşi scaun pe care stă aşezat un guzgan cenuşiu cu ochii roşii cam neliniştiţi, acelaşi guzgan cu aceleaşi mustăţi, cu, aceeaşi misiune, înconjurat de acelaşi gol menit să-i slujească de megafon şi stând pe acelaşi scaun, frecându-şi uşor lăbuţele la fel cum şi le frecase atunci, data trecută, în cealaltă viaţă pe care o trăisem. Dar ştiam că avem o singură viaţă, că nimeni n-a mai putut trăi vreodată un asemenea moment, şi ştiam că e vorba de altceva, că prin creierul meu obosit îşi întind mâna două imagini, cea pe care o văd cu ochii şi alta, diferită dar asemănătoare, ascunsă undeva în adâncurile memoriei, întinzând mâna să fie trasă la suprafaţă, dar nu era timp, totul se petrecea repede şi cele două imagini, cea din prezent şi sora ei de sub valurile trecutului, abia dacă şi-au atins vârful degetelor, o clipă numai, n-au putut să-şi dea mâna, şi una a căzut îndărăt în adâncimile ei, iar cealaltă a ţâşnit brusc

Înainte, căci filmul ciudat al realităţii prezente continua să se desfăşoare în faţa mea:

— Stimaţi domni!

Parcă vorbise chiar el. Nu mă mai mira nimic. Numai de cuvinte nu eram sigur, dacă le-am auzit bine. Pe nave, după prima clipă, domnea oarecare zgomot, se încrucişau comentariile şoptite ale oamenilor.

— Stimaţi domni!

— Linişte! zise preşedintele grupului operativ, şi zicea asta cu o intonaţie greu de descris, un amestec de ironie şi indignare şi totuşi răbdare şi totuşi mânie, dar stăpânită, grav şi răbdător, căci stăteam cu toţii pe un imens depozit nuclear şi, chit că eram mai tari decât atentatorii necunoscuţi, fie că ne plac şobolanii sau nu, fie că ei ne plac pe noi sau nu, stăteam cu toţii pe acelaşi butoi, linişte! zise calm preşedintele, cu vocea lui puţin obosită, de om mai în vârstă: Linişte! Are cuvântul domnul reprezentant.

Iar din direcţia animalului se auzi din nou aceeaşi expresie veche, rămasă numai prin filmele de pe vremuri, aşa cum şobolanii înşişi rămăseseră doar prin muzeele de ştiinţe naturale — dar nu era vorba de expresie — aceeaşi venerabilă politeţe:

— Domnilor! Stimaţi domni!

| PIESA nr. 39 |

RĂSPUNSUL CESIUMIST LA ULTIMATUMUL OMENIRII
DISCURS TRANSMIS ÎN SALA GRUPULUI OPERATIV
MONDIAL, LUNI, ORELE 13,42

Stimaţi domni!

Domnilor! Stimaţi domni!

Am primit cu mare interes propunerile dumneavoastră şi le studiem cu cea mai mare atenţie. Înainte de a vă da răspunsul nostru şi în scopul de a descuraja o acţiune pripită a dumneavoastră, care ar putea avea urmări adânc

regretabile pentru viaţa de pe întregul glob pământesc, permiteţi-ne să vă informăm că suntem în posesia unui considerabil depozit submarino-subteran de bombe cu hidrogen în perfectă stare de funcţiune, cu o capacitate totală de 5—6 terratone, şi că orice atac la adresa noastră va avea drept urmare, cu voia noastră sau nu, o explozie de proporţii incalculabile.

Precizăm că intenţiile noastre sunt absolut paşnice şi pur defensive, că existenţa acestui depozit nici măcar nu ni se datorează nouă. Noi posedăm alte arme; depozitul a rămas fără voia noastră din vremea unor foşti duşmani, detestaţi şi de noi şi de dumneavoastră, imperialiştii din secolul XX.

Regretăm profund tonul iritat şi propagandistic în care a fost conceput aşa-zisul ultimatum al dumneavoastră, ton pe care îl atribuim unor incidente mărunte de domeniul trecutului. Într-adevăr, s-au produs zboruri ale agenţilor noştri animali deasupra teritoriului dumneavoastră, zboruri care au avut drept urmare apariţia câtorva victime, într-o cantitate cu totul neglijabilă faţă de populaţia atât de numeroasă a Pământului. Aceste zboruri, accentuate în parte şi de vânt, s-au produs fără ştirea mea şi am luat măsuri ca ele să nu se mai repete. Aţi putut constata acest fapt, de vreme ce expediţiile au încetat. Persoanele vinovate din subordinea mea au fost pedepsite exemplar.

Pentru a vă convinge că aşa s-a procedat, este destul să trimiteţi la faţa locului, pe teritoriul nostru, inspectori de control. Inspectorii, bărbaţi sau femei, trebuie să fie desigur neînarmaţi, iar numărul lor total nu trebuie să treacă de 50. Este de preferat ca aceşti inspectori să nu fie recrutaţi dintre persoanele care au avut de suferit de pe urma zborurilor necontrolate, astfel ca activitatea lor să fie străină de orice sentimente de răzbunare personală; orice om într-adevăr obiectiv se va convinge că vinovaţii au fost aspru pedepsiţi şi va fi de acord cu pedeapsa. Ajungerea

până la noi poate prezenta unele dificultăţi pentru un organism mai slab — caz pentru care nu ne asumăm nici o răspundere — dar se poate efectua relativ sigur de către persoane antrenate. În caz că numărul lor depăşeşte plafonul de 50, chiar dacă este vorba de oameni neînarmaţi, vom considera intenţiile lor drept agresive şi vom trece la exterminarea lor. În caz că este vorba de o invazie menită să ne copleşească prin număr, vom fi nevoiţi să declanşăm explozia, căci preferăm cu toţii să murim, considerând că moartea e mai bună decât ceea ce înţelegeţi dumneavoastră prin viaţă. Vom muri cu toţii, şi noi şi domniile-voastre, dar domniile-voastre aţi pierde astfel totul, singura viaţă în care credeţi, pe când convingerile noastre ne fac să privim cu relativă seninătate pierderea vieţii trecătoare de pe acest pământ.

Este legitim să vă întrebaţi ce garanţii vă oferim pentru securitatea delegaţilor pe care îi veţi trimite la noi. Folosind stilul dumneavoastră practic, vă răspundem: viaţă contra viaţă. În schimbul fiecărui inspector al dumneavoastră, vom trimite la suprafaţă câte un inspector de al nostru, bineînţeles nu agenţi animali, ci oameni normali, întru totul asemănători cu inspectorii dumneavoastră. Schimbul de inspectori va avea ca urmare o mai bună cunoaştere şi apropierea punctelor noastre de vedere.

Vom pune astfel bazele unei înţelegeri care să vă fie folositoare în multe privinţe, căci ne permitem să observăm, după un studiu îndelungat, că trăiţi prost, ignoraţi adevăratele valori ale sufletului.

Pentru a sublinia intenţiile paşnice şi bunăvoinţa de care suntem animaţi, ne mai permitem să vă atragem atenţia asupra următorului fapt. Noi am făcut un sacrificiu venind la aceste tratative. Noi ştim că poziţia postului nostru de emisiune, prin care transmitem cuvintele pe care le auziţi în momentul de faţă, este acum detectată. Nu ne îndoim că veţi despica pe micul nostru agent animal,

pentru a-i analiza aparatul de radio. Ştim că aţi întrerupt majoritatea emisiunilor dumneavoastră pentru a stabili mai lesne poziţia postului nostru. Noi suntem gata să mergem şi mai departe. Suntem gata să vă indicăm noi înşine poziţia noastră, pentru a vă da posibilitatea să efectuaţi inspecţia pe care am propus-o. De altminteri, recunoaştem şi veţi recunoaşte că localizarea şi mai precisă a teritoriului pe care ne aflăm nu vă poate aduce foloase decisive, de vreme ce pe acelaşi teritoriu se află şi marele depozit nuclear a cărui explozie o putem provoca în orice clipă, aşa cum de altminteri, cu oarecare efort, o puteţi provoca şi dumneavoastră.

Spre deosebire de dumneavoastră, noi nu condiţionăm de un termen acceptarea condiţiilor noastre şi nu vă dăm nici un ultimatum. Noi suntem paşnici şi modeşti. Noi vă acordăm oricât timp de dezbatere socotiţi că vă este necesar. Sperăm că Providenţa va lumina hotărârile dumneavoastră şi ne rugăm pentru dumneavoastră ca şi pentru noi. Când aveţi răspunsul, ştiţi cum să ne daţi de ştire. Amin, întrerupem emisiunea.

*

Amănunte suplimentare pentru membrii consiliului mondial aflaţi în evacuare.

La sfârşitul emisiunii, preşedintele grupului operativ a pus câteva întrebări persoanei necunoscute care ţinuse discursul, dar nu a putut căpăta nici un răspuns, legătura cu postul de origine fiind întreruptă. Discursul a permis să se localizeze mai precis zona probabilă în care se află duşmanul şi a furnizat unele indicaţii asupra psihologiei sale, dacă nu şi asupra scopurilor sale reale, probabil camuflate. Discursul a fost rostit în limba engleză, cu accentul modern care e azi caracteristic tuturor celor ce

vorbesc această limbă, fie ei englezi sau americani[8]. În locul albinelor, a fost folosit un şobolan (*mus decumanus*), probabil pentru a se asigura o amplificare mai puternică, la proporţiile unei săli de consiliu. Scurtă vreme după încheierea discursului, şobolanul care purta aparatul tranzistorial a murit. Piesele miniaturale ale aparatului fuseseră în mare parte distruse de acţiunea unor corozive (acizi). S-a stabilit că încetarea transmisiunii, a decuplat un contact, punând astfel în libertate acizii care au distrus aparatul şi pe purtătorul lui. Din reconstituirea parţial făcută, s-a stabilit că nici aparatul, nici purtătorul nu prezentau caracteristici deosebite.

La orele 2 şi 45 (14.45) grupul operativ şi-a început dezbaterea în vederea unei hotărâri.

| PIESA nr. 40 |

REXAS FAURAING

[8] Anexă cu precizările lingviştilor şi atomiştilor:
Experţii lingvişti apreciază că nici unul dintre cuvintele folosite nu e scos din uz cu excepţia sensului dat cuvântului domni şi a cuvântului terratone. Se pare că utilizarea acestor expresii a fost intenţionată. În limbajul atomiştilor americani din secolul XX, o terratonă era cantitatea de explozibil nuclear necesară pentru a ucide prin radiaţii întreaga populaţie a pământului: după ei, o terratonă cuprindea aproximativ câteva zeci de mii de megatone, într-o perioadă când nu existau bombe mai mari de 100 de megatone (U.R.S.S. poseda bombe de 100 de megatone, adică de 100 milioane tone trinitrotoluen.) 5—6 terratone înseamnă în prezent câteva sute de bombe de mare calibru. Nu e o cantitate prea mare, dacă ţinem seama că încă la tehnica anului 1962 preşedintele Statelor Unite de atunci declarase că cele patru puteri nucleare din acea vreme posedă pe fiecare cap de locuitor al pământului câte 10 tone de explozibil. (Omenirea număra atunci cca 3 miliarde de oameni; înseamnă că, dacă afirmaţia lui Kennedy era exactă, S.U.A., U.R.S.S., şi celelalte puteri atomice dispuneau de 30 miliarde tone explozibil convenţional, sau 30 000 megatone.)

PATRU MINUTE CARE AU SALVAT OMENIREA[9]

ERAM FURIOS. MI-AM APRINS o ţigară. Rachetele din jur nu mai îmi apăreau decât ca simple jucării; aproape uitasem că din minut în minut s-ar putea să zburăm cu toţii până la ceruri, în nave sau în rate, ca pulbere.

Am vrut să fiu proteic, să mă ascund ca zeul mării sub toate valurile şi înfăţişările, în glasul tuturor oamenilor şi păsărilor şi să dau fiecărei culori culoarea ei, să respect formele vieţii modificându-le, aşa cum pictorul modifică mărimile şi culorile pentru a face tabloul să semene mai mult decât fotografia, să fiu nerespectuos şi inexact pentru a putea respecta mai profund şi a fi mai exact, aşa cum vechii arhitecţi au făcut coloanele Parthenonului inegale, ca ochiul, văzându-le, să capete o şi mai deplină impresie de egalitate; am vrut să fiu adânc fără a poza cu degetul la tâmplă şi să las viaţa să strălucească fără să mă pun mereu în calea ei; dar profesorii literari au luat asemănarea drept lipsă de viziune, diversitatea de stiluri drept lipsă de stil, mâna mea s-a ascuns în aşa fel în formele vieţii, încât profesorii, din cauză că uitasem să le bag degetul în ochi, nu au mai văzut-o; am preferat să vânez, să umblu, să cunosc viaţa, n-am ţinut să-i cultiv pentru a mă impune atenţiei lor; vina mea a fost aceea de a nu mă repeta, căci cel care se repetă înlesneşte travaliul de serie al comentatorului, poate fi găsit lesne în acelaşi raft, ai cum să-l fişezi, cum să-l compari, cum să-l categoriseşti şi cum

[9] Conform împărţirii făcute de noi, partea a treia, piesa nr. 40. Amintim din nou că Rexas Fauraing s-a lansat in unele aprecieri subiectiviste fără legătură cu chestiunea, respingând propunerile noastre de scurtare, pe motiv că ar fi vorba de note intime, pe care nu le-a destinat publicităţii. „Dacă vreţi să publicaţi jurnalul meu intim — a spus el — lăsaţi-l aşa; nu vreau să-l coafez; războiul cu cesiumiştii e legat pentru mine de amintiri mult prea grele: niciodată nu voi scrie despre el vreun singur rând în calitatea mea de scriitor." — Nota comisiei americane.

să spui pe seama lui tot ce s-a spus despre alţii; dar dacă se întinde în prea multe rafturi, nu mai încape sub lupa unei singure specialităţi, nu mai poţi îngâna pe seama lui mereu aceleaşi lucruri, de preferinţă ceea ce declară despre el însuşi; când însă mă repetam, cu intenţie, când mă repetam în modul cel mai vizibil şi mai apăsat — pentru că într-o clădire trebuie să repeţi refrenele, să construieşti gradaţia ca pe o scară bună, la care treptele seamănă şi se repetă urcând una după alta — ei credeau că am făcut-o din nebăgare de seamă, îmi arătau cu degetul, drept greşeli, tot ce le contrazicea obişnuinţele, iar repetările lui Cervantes, descrierile lungi ale lui Balzac, fierea polemică a lui Dante, orice cusururi pe care fuseseră învăţaţi să le admire drept calităţi, pentru că mâna timpului le învelise în bronzul tradiţiei şi le prefăcuse în frumuseţi, toate voiau să le curme înainte de prind formă, îndată ce le vedeau lângă ei: zăreau meduza din mare, cu relieful ei irizat, şi aveau obiecţii atunci când, scoţând-o din apă, descopereau că nu ţin în palmă decât un ghemotoc incolor de gelatină.

— Mă tem că am greşit, răsună lângă mine o voce de alto.

Mi-am ridicat privirile şi am văzut-o pe tânăra expertă în informaţii.

— Trebuia, spuse dânsa, să-ţi dau tot ce se referă la planul general şi la tine, ca să ştii ce ai de făcut. Dar raportul comisiei de profesori în literatură care te-a ales, asta-i altă poveste. Te-au ales, dar nu prea te-au lăudat. Nu trebuia să-ţi dau şi raportul.

— Ba nu, i-am zis, e foarte bine. Văd mai clar ce se aşteaptă de la mine.

— Au declarat că nu eşti scriitorul american cel mai mare, adăugă ea consolator, dar măcar au spus că eşti cel mai potrivit pentru treaba asta. Cărţile lor sunt păstrate cu respect în bibliotecă, dar nu prea sunt citite; ale tale însă...

— Mulţumesc, i-am spus eu grăbit, e-n regulă. Nu pot

să am nici o pretenţie. Doisprezece ani i-am pierdut cu studiul sanscritei şi al altor limbi, abia de şase ani mă ţin de scris. Ce pretenţie vrei să am de la ei? Nici eu nu-s mulţumit.

Am văzut că nu mă crede.

— Zece referate literare nu fac la mine cât zâmbetul unei fete atât de frumoase.

Era adevărat că zâmbeşte frumos. Dar în rest, din păcate, minţeam. Spărgătorii de altădată îşi jupuiau pielea de pe vârful degetelor, să le facă mai sensibile pe butoanele cu cifru ale caselor de bani. Durea, dar fiecare meserie îţi cere, în felul ei, să fii sensibil. E o diformitate, nu prieşte decât în scris, dar cu ceva voinţă poţi să te fereşti de ea, să nu te împovăreze mai mult de câteva ore pe an... M-am simţit uşurat când pe nava grupului de experţi în informaţii a răsunat o voce imperioasă:

— Rexas Fauraing e chemat urgent la preşedinte!

DE ÎNDATĂ CE AM AJUNS la el, totul a redevenit simplu, treburile literare au apărut minuscule, aşa cum şi erau. Într-o odăiţă lângă sala de consiliu a navei, preşedintele, singur, se înfrupta cu vădită poftă dintr-un pepene uriaş. Robust el, robust pepenele — eram martorul unei lupte strânse, corp la corp.

— Am pus să-ţi fiarbă cafeaua, spuse el vesel, ştergându-şi gura. Ai şi un pepene, dacă vrei. Dar eram sigur că-ţi place cafeaua.

M-am aşezat lângă el.

— De colegii tăi japonez şi chinez cred că n-o să mai fie nevoie, vorbi el sculându-se şi turnându-mi atent cafeaua. I-am făcut caimac, ca pe vremuri, nu ştiu dacă voi aţi mai apucat sistemul ăsta. De două zile văd mereu aceleaşi feţe şi discut aceleaşi lucruri, până la obsesie. Trebuie să laşi mintea să se mai odihnească: orice greşeală ne poate costa. De ce eşti atât de tăcut? Ai înţeles ce ai de

făcut?

— Sunt o strecurătoare, am zâmbit eu.

— Hm, nu tocmai, dar ai înţeles tu. Aş vrea să nu lucrezi crispat. Avem zeci de căi prin care o să triem informaţiile trimise de Kipfer; în momentele cele mai importante o să le ascultăm şi noi direct. Să nu te temi c-o să faci greşeli. Am nevoie de un om mai dinafara luptei. Nu indiferent, desigur. Dar nici prea încordat.

Credea că e foarte modest cerându-mi să scriu fără încordare.

— Rămâne neschimbat planul nostru? l-am întrebat. Nu le răspundem? Nu facem schimb de inspectori?

Deşi mâncase un pepene care ar fi îngreunat şi doi oameni cât el, se sculă cu vioiciune; începu să se plimbe cu mâinile la spate.

— Am fost cam încolţit în grupul operativ, de Blake şi de alţii. (Se vedea că vorbeşte mai mult pentru el decât pentru mine. Simţise nevoia, măcar câteva minute, să gândească singur; dar, pentru că era un om foarte omenos, foarte sociabil, nu putea suporta singurătatea şi mă chemase pe mine, veşnicul martor.)

— M-au încolţit, spuse el, şi ştii de ce? Sunt sârguincioşi, au învăţat prea bine istoria. Ei nu înţeleg diferenţa dintre o situaţie şi alta.

Ştiam unde o să ajungă. Aş fi vrut să pot protesta. Îl înţelegeam însă, n-avea încotro, cred că l-am înţeles mai bine ca oricine.

Preşedintele fusese o vreme muncitor pe o uzină mică de energie de pe Marte, apoi cosmonaut, până ce valurile maiestuoase ale vieţii pământului l-au adus la coordonarea treburilor mondiale. Dar nu mai era ca altădată, treburile naţiilor se desfăşurau în linişte, n-aveai cu cine să te baţi, dezvoltarea socială era mai curând o dezvoltare a ştiinţei. Singurele ei furtuni, pitoreşti însă lipsite de primejdie, erau discuţiile de felul aceleia dintre geneticieni. Preşedintele, ca

un copil lipsit de cuminţenie, o ştergea din când în când pe Venus sau pe altă planetă, chemat de nostalgia vechii sale meserii. Mecanismul uriaş al administrării pământului lucra perfect şi fără el.

Şi deodată, în mijlocul acestei vieţi, o omenire destul de puternică pentru a învinge câteva mii de hitleri cu armatele lor cu tot, un mecanism care descoperise cu mare repeziciune un duşman ascuns în adâncuri cine ştie de când, trebuia să se oprească în faţa unui simplu depozit rămas din trecut. Oricât de puternici am fi fost, situaţia rămânea aceeaşi: adversarul cel slab avea câteva sute de bombe, fiecare suficientă pentru a distruge câte zece Parisuri.

Dar nu asta îl obosea cel mai mult. Preşedintele era sigur de victorie. Îl obosea calea: ca să ajungi până la duşman şi să-l învingi, trebuia să păşeşti pe o cale foarte îngustă. Un aparat creat pentru întreaga populaţie pământească, şi care o slujise perfect atâta vreme, trebuia acum să se îngusteze, să restrângă numărul celor care hotărăsc la numai câteva persoane, care dezbat şi decid în secret. Lipindu-şi urechea de mecanismul imens, observase cu neplăcere că miile de comisii şi combinaţii de maşini de înaltă tehnicitate, excelente pentru a coordona treburile complicate ale planetei, constituiau un organism prea rafinat şi prea larg pentru mica luptă primitivă care trebuia să se desfăşoare acolo, în adâncurile pământului. De aci răbufnirea lui, cuvintele ciudate despre vârârea unei poezii imperfecte, dar umane, într-o maşină perfectă. Pentru a ne adapta duşmanului şi a-l înfrânge, trebuia lucrat cu mijloace vechi, primitive poate, dar de efect. Cu rachetele nu se poate doborî o muscă.

— Înţeleg unde vrei să ajungi, i-am spus când s-a oprit din vorbă. Vrei să-l trimiţi pe Kipfer singur. Asta vrei. Singur!

— Decât să pierd cincizeci de oameni.

— Au promis că ne trimit ostateci în schimb.

— Ştiu eu ce fel de ostateci? râse amar preşedintele. Poate tocmai oameni de care vor să scape. Victime!

— Dar n-avem interes să trimitem cât mai multe iscoade?

— Ca forţă de luptă, cincizeci de oameni nu contează. Ca iscoade, fie că trimitem un om sau cincizeci, tot acolo ieşim. Când însă e vorba de vieţile oamenilor, între unu şi cincizeci e o diferenţă.

— Crezi că au vrut să pună mâna pe oameni? Atunci ar fi cerut mai mulţi.

Preşedintele se înfurie deodată şi mă ameninţă cu pumnul:

— Asta nu înţelegi, asta nu vreţi să înţelegeţi: se nasc copii cu capul la subţioară, iar voi discutaţi totul logic, dacă gâtul se află la subţioara stângă sau la cea dreaptă! Uitaţi să vă înfioraţi şi să vă miraţi şi să vă daţi seama că nimic din ce consideram normal nu mai e normal şi nu se mai poate prevedea!

Niciodată nu-l văzusem furios.

— O să mai încerce să trateze cu noi?

— Nu cred, răspunse el, din nou calm. Dacă ar fi vrut, ar fi discutat cu noi mai departe. Însă au întrerupt legătura. Cred că n-au la spate vreo populaţie care să-i oblige să vină la tratative, cum era pe vremuri. Tot ce vor ei e carne de om.

Deşi avea alături dictafonul, se repezi să deschidă uşa:

— Să vină Milton Kipfer la mine.

Mă măsură din ochi cu un interes nou, ca şi când m-ar fi văzut prima oară.

— Ascultă, eşti scriitor. Spune-mi, cum ţi s-a părut mesajul lor de răspuns?

— Ceva ciudat. Tot timpul mă aşteptam să mintă. Şi totuşi, unele pasaje respirau un aer sfidător, de om care vrea să-ţi azvârle în obraz convingerile lui reale. M-au

încurcat. Se declară adversari ai imperialiştilor. Dar şi mari credincioşi, tratându-ne de sus pe noi, ateii de rând.

— Ne-am dezobişnuit de minciuni, spuse preşedintele. Am început să uităm. Cea mai primejdioasă minciună e aceea care se blindează îndărătul adevărurilor de amănunt.

Uşa se deschise şi în odaie apăru un om care avea să înrâurească întreaga noastră viaţă — a mea şi a tuturor.

NE-AM STRÂNS MÂNA. Cum l-am văzut, mi-am spus că omul fusese nedreptăţit. Documentele afacerii cesiumiştilor erau opera unor martori lipsiţi de exerciţiu literar. Descrierile pe care le citisem despre Kipfer mi-l făceau mai curând antipatic. Cu minuţiozitatea de care dau dovadă amatorii când e vorba de inventarierea amănuntelor fizice, izbutiseră să-mi evoce mai curând un cal de rasă. Cât despre caracter, Milton Kipfer era pentru mine băiatul sâcâitor de cuminte, dat mereu ca exemplu copiilor neastâmpăraţi.

Acum, vedeam alt om.

— Milt, zise preşedintele, parcă nepăsător, probabil că vei pleca singur.

Milt zâmbi. Atitudinea lui era degajată. Preşedintele îi aruncă o privire fugară.

— N-o să-ţi spun că mai ai timp să te răzgândeşti. Banalităţile astea n-au rost între noi. Totuşi…

— Totuşi văd că mi-o spui, îl mustră Milton cu simpatie. Îi vorbise ca unui şcolar care şi-a greşit lecţia.

— Eram dator s-o fac, se scuză preşedintele zâmbind şi urmă, din nou pe tonul acela indiferent: Va să zică, mergi singur între ei. Vorba ta, ne aflăm în faţa unui pod. Un pod prea îngust: deocamdată nu încape pe el decât un singur om.

Mi-am adus aminte că tocmai la asta mă gândisem şi eu, cu câteva minute înainte. O cale prea îngustă, un pod prea îngust. Câteva zile, nu încăpea pe aici decât un singur

om: Milton Kipfer.

Îl cântăream din ochi, odată cu preşedintele, calculând şansele. O întreagă omenire, cu civilizaţia ei complicată, se afla la spatele lui. Totuşi, pe puntea aceea îngustă, deocamdată, nelegat de ceilalţi decât prin trei aparate, îngropate în urechi şi în gâtlej, trebuia să treacă el singur. Va avea el tăria să acţioneze pentru toţi, să întrupeze, câteva ore măcar, toate scopurile, toată puterea şi toate capacităţile noastre? _

STÂND IN APROPIEREA lui Milton, m-am simţit deodată cam bătrân, cam obosit, cu gura năclăită de ţigări, cu capul îngreunat. Avea în el ceva proaspăt. Până atunci, când voiam să-mi închipui forţa, vedeam în faţa ochilor ceva în genul unei fiare, un tigru feroce cu ochi strălucitori şi blana lucioasă. Bunătatea, din păcate, aparţine adesea oamenilor care au suferit în viaţă şi care pot să înţeleagă ce înseamnă slăbiciunea altuia. Pe Milton însă îl vedeam alergând pe terenul de sport cu mingea ovală, primind o lovitură exasperantă şi având totuşi puterea să nu dea îndărăt. Niciodată până la el nu înţelesesem atât de clar că şi bunătatea poate fi o forţă la fel de naturală, plină de prospeţimea vieţii, lipsită de orice dulcegărie. Ca el erau milioane, dar nu-i observasem, poate din cauză că până la el nimeni nu fusese încercat de viaţă aşa cum fusese Milton Kipfer.

Bazaconiile perfecţioniştilor nu mi-au inspirat niciodată simpatie. Nu ştiu cum stăteau cu ştiinţa, mi-era lene şi mă plictisea să urmăresc argumentele lor, îi judecam doar din punct de vedere al frumosului. Nu mi se părea frumoasă lumina crudă, de reflector publicitar, aruncată asupra unor lucruri al căror farmec era pus în valoare mai curând de penumbră. Nu-mi plăcea răbdarea cu care se studiau şi se înfăţişau în concursuri ca obiect al propriilor teorii; prefer medicul care, atunci când e bolnav sau când îi naşte soţia,

se dă pe mâna unui coleg. Usturoiul o fi poate sănătos pentru organism şi tutunul e vătămător; prefer însă o ţigară bună, iar logica strictă a perfecţioniştilor, chiar dacă tindea spre sănătate şi perfecţiune, nu mă atrăgea, aşa cum nu mă atrăgeau teoretizările lor despre perfecţiune.

În faţa lui Milton însă, lucrurile se schimbau. Perfecţiunea, dacă nu există în teoriile micilor filosofi, în schimb fâlfâia câte o secundă prin fiinţa lui Milton; nu o imagine completă a perfecţiunii, dar o frântură, o grăbită fluturare de aripă: era un om bun şi puternic, curat şi dur ca diamantul, avea o armonie stăpânită, ignorându-şi parcă propria fiinţă, ca pe un mecanism de care ştii că e bine pus la punct şi funcţionează de la sine; îşi răsfrângea atenţia asupra celor din jur. Poate că încercările scoseseră la iveală, de sub aparenţa rigidă, pe adevăratul Milton. Mărturie stăteau firele numeroase de păr alb. Dar nu arăta ca un om bătrân, obosit. Avea ceva de apă vie, neîncepută.

Am făcut un efort ca să redevin atent. Preşedintele sfârşea de înşirat ultimele detalii tehnice.

— Regiunea e vulcanică, zise el, dar afară de un cutremur neprevăzut nimic n-ar putea să ne încurce. Căutarea va fi mai uşoară decât ne închipuim. Or să aibă ei grijă să-i găseşti. Partea grea începe abia după ce dai cu ochii de ei.

Stăteau în picioare amândoi, iar preşedintele, neastâmpărat, plin de vitalitate, părea totuşi în faţa liniştitului Milton un om obosit. Îl domina însă hotărât, în felul misterios în care un om bătrân, inferior în multe privinţe exemplarului tineresc din faţa lui, izbuteşte totuşi să-l domine.

— Băiete, zise el, şi spunea asta cu o infinită dragoste şi simţeam cum mi se strânge inima pentru că ştiam că Milton va merge singur acolo, băiete, zise el, când te întorci o să mai stăm de vorbă. Mai avem multe de vorbit.

Milton se întoarse spre mine, parcă jenat că

preşedintele îi vorbise cu atâta emoţie. Pentru Milton eu urma să fiu primul martor şi umbra nevăzută a lui timp de zile sau ore, cât i-o fi dat să mai trăiască. Voia ca în prezenţa mea totul să se petreacă simplu şi normal, fără cuvinte mari.

Am pornit-o toţi trei spre sala de consiliu a navei — anticamera expediţiei care îl aştepta pe Milton.

M-aş fi dus în locul lui. Eram ceva mai bătrân, câţiva ani numai, dar mă simţeam uzat, oarecum singur pe lume. Mă uitam la el, cu aparatele de radio îngropate în gâtlej şi în urechi şi cu o durere îngropată în inimă şi aş fi strigat că merg în locul lui. N-aş fi fost primul care să cer asta. Aş fi fost refuzat, ca şi ceilalţi.

— Începem, zise preşedintele.

DEZBATEREA GRUPULUI OPERATIV era destul de înverşunată. Câţiva se mai împotriveau încă. Preşedintele avea o armă teribilă, pe care o agita mereu:

— Primii oameni pe care îi trimitem sunt expediaţi în necunoscut, poate la moarte. Cu cât mai puţini, cu atât mai bine. Dacă lucrurile merg bine, putem expedia sute de oameni pe urmele lui Kipfer. De ce să-i trimitem din prima zi?

Argumentul era de neînlăturat. Dacă duşmanul detonează depozitul? Îl atacară pe ocolite. Bine, spuneau ei, să plece mai întâi o singură iscoadă — dar de ce tocmai Kipfer? Motive sentimentale — că el şi aşa a fost destul de încercat de soartă — strategico-misterioase — că, de vreme ce la persoana lui se află cheia multor enigme, ar trebui păstrat ca o rezervă strategică — toate motivele fură aruncate în joc...

Atunci — în jurul mesei se aflau zeci de oameni — tocmai la celălalt capăt sări în picioare o femeie. Până în acel moment nu-i dădusem o atenţie deosebită.

— Lăsaţi-l! strigă ea bătând cu pumnul în masă.

Era destul de înaltă, dar pumnul acela, bătut într-o masă care nici nu se clintea, părea delicat. Atent până atunci numai la Milton şi la preşedinte, am recunoscut o figură văzută în ultimele zile pe ecrane. Loreta Durand. Dar nu pot să-i spun Loreta, la ea nu se potrivesc simplificările astea moderne ale ortografiei — ea era Laurette, Laurette toată ziua, Laurette prin gingăşia ei franţuzească combinată cu ceva oriental, care îi trăgea ochii mari şi albaştri înspre tâmple, o Laurette pe care eu, plin de prejudecăţi, mi se părea criminal s-o pui să muncească la un microscop, o Laurette pe care împotriva voinţei ei aş fi ţinut-o pe un postament toată ziua, s-o zugrăvească pictorii şi să-i încânte pe cei ce fac cântece.

— Lăsaţi-l, zise Laurette iar şi iar, bătând atât de tare în masă, încât îmi părea rău de pumnul ei. Lăsaţi-l să plece! E dreptul nostru! Eu ar fi trebuit să-l opresc prima. E omul meu. Dar eu vă spun: lăsaţi-l, altfel n-o să ne mai găsim liniştea niciodată. Aş pleca şi eu, imediat, dacă m-aţi lăsa. Lăsaţi-l, n-aveţi dreptul să vă împotriviţi!

M-am întrebat de ce nu stătea alături de Milton. Se afla tocmai la celălalt capăt al mesei. În câteva minute toate obiecţiile erau măturate de patima ei frumoasă: Milton Kipfer avea să plece în expediţie.

ÎMPREUNA CU SOŢII KIPFER, preşedintele se retrase în mica încăpere de alături. Rămăsesem singur. Dezbaterea se terminase, nu mai se afla nimeni în sală, dar parcă nu puteam să mă ridic de pe scaun. Femeia asta fusese iradiată şi purtase în trupul ei o grămadă semiumană, în care braţele şi capul şi picioarele se învălmăşeau după nişte legi sinistre. Erau o pereche minunată Milton şi cu ea. Făceau parte din lotul celor câteva milioane de zei, apăruţi pe faţa pământului pentru a vesti înfăţişarea nobilă pe care avea s-o ia umanitatea. Împotriva lor se năpustise mânia noroiului de la fundul mării.

— Hei, Rexas, mă chemă preşedintele prin uşă, vino încoace. Avem nevoie de tine.

— Uite, spuse el făcându-mi un semn discret, ca să înţeleg că nu trebuie luat prea în serios, Loreta se plânge că inactivitatea o s-o omoare. Vrea să stea la aparatele de ascultare, să te dubleze când te odihneşti.

Laurette vorbi multă vreme, făgăduind că nu mă va încurca.

— Fetiţă superbă, îmi venea să-i spun, dacă nişte creieri de om pot face ceva pentru Milton al tău, atunci, să ştii, creierii mei obosiţi o să ţi-l scoată viu şi nevătămat afară. Îl meriţi şi te merită şi tot ce se poate face omeneşte, o să fac. Dar nu veni cu ochii ăştia ai tăi alături de mine, lasă-mă în pace, du-te la alt aparat de recepţie, sunt destule, nu mă zăpăci, nu veni lângă mine!

Am mormăit încurcat că atunci când scriu îmi place să fiu singur. Preşedintele îmi dădea mereu de înţeles că rolul ei va fi mai mult fictiv, ceva de lucru ca să fie liniştită — dar eu, inflexibil, mă făceam că nu pricep.

Milton, în timpul discuţiei, mă urmări cu o privire amuzată. Cine a zis că n-are umor?

— Lasă-l, îi spuse el Laurettei, cu un zâmbet abia vizibil. Dacă îl deranjezi, lasă-l în pace. În definitiv, poţi să faci aceeaşi treabă şi la alt aparat, nu-i nevoie să te vâri în sufletul omului.

Laurette mă cerceta cu o privire sfidătoare.

— Artiştii sunt păsări ciudate, spuse ea. Am auzit eu, dar credeam că se referă numai la artiştii din trecut.

Avea ceva nostim când spunea asta. Am făcut un efort să pot privi în ochii ei albaştri.

— Nu-mi place, i-am spus. Există oameni cărora nu le plac dulciurile sau murăturile sau obiectele de cauciuc sau plimbările cu racheta sau pisicile; mie nu-mi plac femeile. De aceea sunt singur pe lume. Aşa cum nu pot suporta să se învârtească o pisică în odaia în care scriu, aşa nu pot

suferi o femeie.

Discuţia era prostească. Laurette voia s-o continue, dar preşedintele interveni sec, rostind cele mai ciudate cuvinte pe care îmi fusese dat să le ascult de la începutul afacerii cesiumiştilor.

— Loreto, spuse el, tu nu-l iubeşti pe Milton. Dacă l-ai iubi, ai lăsa omul ăsta să-şi facă liniştit datoria. Nu mi-a plăcut nici felul cum ai vorbit la grupul operativ, când ai cerut ca Milton să plece. Mulţumesc de ajutor, dar nu trebuia să te amesteci. Poate că nu-l iubeşti destul.

O spunea extrem de serios, tocmai el, care ştia mai bine ca oricine că iubirea nu e acelaşi lucru cu menajarea. Dacă ar fi spus-o doar ca să curme insistenţele Laurettei, mi-aş fi dat seama. Dar vedeam că o spune serios.

Mi-am amintit că nici testamentul, nici celelalte documente pe care le citisem de la începutul acestei afaceri nu spuneau ce s-a mai întâmplat între Milton şi Laurette după ce i-a lovit tragedia. Cum rezistase iubirea lor?

Văzând cum o mustra preşedintele, am avut remuşcări.

— S-a făcut — şi am zâmbit cam stânjenit. Să stea la postul nostru, să ne ajute.

Preşedintele însă îşi concentrase. atenţia înspre Milton.

— Eşti odihnit, nu? îl întrebă el. Milton, crede-mă, aş fi preferat să-l trimit pe propriul meu băiat.

| PIESA nr. 41 |

SCUFUNDAREA
IMPRESIILE TRANSMISE DE MILTON KIPFER, ÎN REZUMATUL ŞI REDACTAREA LUI REXAS FAURAING

În sfârşit, acţiune!

Ceea ce m-a durut cel mai rău de la începutul afacerii, a fost inactivitatea.

Mă aflu la peste o sută de metri deasupra nivelului mării. Văd prin ochiul de bord cum iau poziţie resorturile care vor arunca racheta. Mantaua-burghiu e transparentă, văd bine prin ea.

7, 6, 5, 4, 3, 2, 1... — am pornit!

Ştiu că figura mi-a fost oleacă boţită. Nu m-am simţit prea prost. Acceleraţii mai mici ca la navele cosmice de tip obişnuit. Sistemul magnetic a funcţionat bine, nava şi-a recăpătat greutatea. M-am înfipt în apă şi alunec printr-un curcubeu, văd cum se schimbă toate culorile în jur, mantia propulsoare a tăiat câţiva peşti uriaşi şi am văzut cum se împrăştie în apă sângele lor verde, căci la adâncimea asta roşul se vede verde, dar acum nu se mai vede nimic, doar în jurul rachetei un uşor contur verde, adică roşu, reverberaţie a metalului încins; sunt într-o împărăţie neagră, aici nu mai răzbate lumina soarelui, nu dau drumul la reflectoare, să nu atrag atenţia duşmanului înainte de vreme, indicatoarele fosforescente arată că am trecut de patru mii, detectoarele electronice nu semnalează încă vreun gol mai mare în peretele vulcanic.

Mă ţin la distanţă de perete, nu-mi trebuie ciocnire.

Încetinesc.

Încep să caut.

. . . .

N-am încotro. Au trecut două ore de când mă învârtesc în întunericul ăsta afurisit. Mi se pare că până la urmă o să trebuiască să aprind proiectoarele.

Vocea preşedintelui: *Milton, mai aşteaptă*.

Bine, mai aştept.

. . . .

M-am trezit din somn şi mă uit la înregistrările de bord. Nu s-a semnalat nimic. Aş fi vegheat degeaba. Mă gândesc să dau totuşi drumul la proiectoare. Cred că ar fi putut să

mă repereze şi după zgomot. Vedeţi? Nu ştiu dacă imaginea pe care o recepţionaţi este destul de clară. Aţi văzut peştii ăştia turtiţi? Adaptaţi pentru presiunile mari. Acum cobor iar. Pustiu complet, nici o fiinţă, deşertul de ape. Sting pentru o clipă, poate există vreo luminiţă pe undeva. Nu...

O să mai aştept două ore şi o să vă propun să trimiteţi câteva nave automate. Să cercetăm mai pe larg, pentru că...

Vocea preşedintelui: *Mai aşteaptă. Or să aibă ei grijă să-i găseşti. Au interes să atragă oameni la ei. Nu vreau să folosim multe nave, să nu-i alarmăm.*

Bine. Vreau să am răbdare.

Vocea preşedintelui: *Încearcă să-ţi faci pregătirile, ca până într-o oră să poţi dormi din nou. O să ai nevoie*.

Nu mi-aş fi închipuit că o să ajung să mă rad aici. Dar au trecut 24 de ore de când am plecat în expediţia asta. Să fiu fotogenic în faţa lor.

. . . .

E un gol mare săpat în peretele vulcanic, un fel de carie. Nu e un con perfect. Un fel de pâlnie a cărei ţeavă se îndreaptă uşor în sus. O vedeţi?

S-ar putea ca ţeava să se termine cu o galerie.

. . . .

În trei ore, este a cincea scobitură pe care o întâlnesc. Ori le-a făcut natura, ori chiar ei, ca s-o camufleze pe cea reală. Viteza navei e satisfăcătoare.

Vocea doctorului Mac Cragg: *Hei, Milt, mi-au dat drumul din sanatoriu numai ca să apar pe ecrane şi să-ţi dau curaj. Mi-era lene, le-am explicat că mă simt bine unde sunt şi că un băiat perfect ca tine n-are nevoie de încurajări.*

Păcătosule, îmi pare bine că te văd.

...cred că... cred că...

. . . .

(Conform instrucţiunilor primite dinainte, Kipfer decuplează transmisiunea televizată, pentru mai multă securitate. Se transmite numai pe cifru, la intervale rare, doar strictul necesar.)

E aproape sigur: pâlnia asta duce undeva. V-am comunicat coordonatele. Acum nava nu mai poate să înainteze, galeria s-a îngustat. Trag îndărăt, la un loc unde galeria e mai largă. Vreau să pot fixa nava de-a curmezişul galeriei, să-i pot scoate braţul. Rezistă la presiunea asta, e sigur, n-am nevoie de nave de protecţie. Mi-am fixat trusa cu concentratele de oxigen şi hrană. Mi-am fixat intensificatorii musculari. Acum intru în braţ. Inelele de metal încep să se desfacă unul dintr-altul: înaintez treptat, o dată cu „pumnul” braţului. Galeria începe să aibă curbe şi braţul se mulează după ea. Minunată instalaţie, mă tem însă că n-o să aibă lungime suficientă. Adâncimea s-a micşorat, imperceptibil; urc, cred că mă apropii de zece mii, vă dau coordonatele exacte.

Gata, braţul s-a depliat până la capăt. Încep operaţiunile de desprindere a capsulei: „pumnul” se desparte de „braţ”, iar eu simt că mă desprind, cumva, de tot ce mă lega de pământ. La revedere, pe curând!

În jurul meu e încă apă, dar încep să apară anemone, tot felul de vietăţi mici ale nivelului zece mii. Nu mai văd braţul lăsat în urmă. Înaintez în galerie. Înaintez cu viteza dată de elice, mult mai încet, cu proiectoarele mai modeste ale capsulei. La viteza asta, mă simt ca într-o plimbare. Voi găsi lesne drumul îndărăt. Până acum nu s-a ivit nici o bifurcaţie. Atenţie! Presiunea începe să scadă repede! Atenţie, repet! Presiunea începe să scadă repede! Dau coordonatele.

Am uitat să declanşez cronometrul când am făcut desprinderea de braţ. Cât a trecut?… Mulţumesc, l-am potrivit. Timpul s-a scurs foarte repede. Nu se văd urme de viaţă, vreau să zic de viaţă omenească. Pereţii sunt

stâncoşi, galeria se îngustează. Curând, nu va mai încăpea nici capsula. Presiunea nu-mi permite încă să părăsesc „pumnul”. Încep pregătiri pentru haveza cu ultrasunet. Dacă n-au aflat încă de existenţa mea, o să afle acum, când încep să fărâmiţez stânca. Nu ştiu cum de n-au întreprins nimic. S-ar putea să mă aflu pe o galerie laterală, de care n-au aflat nici ei. Oricum, am impresia că drumul duce undeva. Parcă văd o licărire. Am stins proiectorul. E greu de spus, dar parcă licăreşte ceva S-ar putea să dau de sfârşitul apei. Adâncime opt mii. Am stins din nou şi pot spune cu siguranţă: se vede o lumină palidă la orizont.

Am început să pregătesc sonda de oxigen. Dacă nu mai e apă în galerie, încerc să părăsesc „pumnul”. Numai să am aer.

Gata! Am ieşit din apă, „pumnul” înaintează pe roţi. Aer rarefiat; mi se pare că lumina începe din nou să scadă; s-ar putea să intru într-o nouă zonă de apă. N-are rost să ies din capsulă. Galeria s-a strâmbat, am început să sap pereţii; merge destul de greu. E rocă vulcanică. Voi folosi, alături de sunet, flăcările. Poate o să mai topească ceva. Uşor, cu mare prudenţă. Să nu nimeresc peste cine ştie ce explozibili. Măresc treptat flacăra: înaintez binişor. Am impresia că din clipă în clipă masa din jur, pietrele, tot ce presează capsula, o să ne strivească. Mereu văd numai câţiva metri înaintea mea, până ce galeria face o nouă cotitură.

Trecem prin apă. Flăcările şi-au pierdut din putere. Galeria se lărgise, acum e iar îngustă. Sunt nevoit să opresc capsula-pumn. Nu se mai poate săpa. E de netrecut.

Fac controalele de presiune. Nu mai am încotro: trebuie să părăsesc capsula.

Dacă ăsta e drumul principal al duşmanului, o fi comod poate pentru şobolani şi albine, sau pentru oameni în scafandru, dar nu pentru un vehicul. Lucrez la aparatul de radio al capsulei. Îl voi lăsa aici. Aşa cum am făcut şi cu cel

al navei, îl las în permanentă emisie. O să puteţi reconstitui mai uşor drumul pe care l-am străbătut. Am controlat bine totul în jur: aparatul n-are de ce să se oprească. Repet: în caz că aparatul de radio se opreşte mai devreme de două luni, înseamnă că l-a oprit cineva. Transmit prin microtranzistori. Mă aflu acum în cabina de presiune a capsulei. Au trecut douăzeci de minute, trebuie să manevrez încet până îmi fac tranziţia.

Vocea instructorului: *N-ai voie să scurtezi nici măcar cu un minut! Să-ţi faci adaptarea până la capăt!*

Bine, bine, ştiu.

. . . .

Fauraing, te rog să mă ierţi dacă n-ai putut să redactezi bine ce ţi-am transmis adineauri. M-a apăsat blestemata asta de presiune. Loreta, să n-ai grijă, acum a trecut. Mă opresc o clipă să vă transmit pulsul şi ceilalţi indici.

Precum vedeţi, sunt din nou în formă. E o plăcere să aluneci prin apă cu intensificatorii. Nici nu dau din mâini; bat din picioare *crawl*, cred că întrec simţitor un om care merge pe jos. Da, sigur, am controlat: 11 kilometri pe oră. E anormal de repede, chiar şi pentru un intensificator. Cred că mai e ceva care mă împinge înainte, ori un curent, ori faptul că mă ridic. Da, mă ridic: circa 38 de grade.

Vocea instructorului: *Fii atent, controlează presiunea!*

Mă simt bine.

Vocea instructorului: *Îţi ordon! Opreşte imediat şi controlează presiunea! Acum te simţi bine, dar peste câteva minute...*

Ai dreptate, am controlat din mers. E-n regulă: presiunea scade, dar suportabil. După vreo două sute de metri o să mă opresc, să-mi fac adaptarea.

Sunt în repaus. Totul continuă să fie verde în jurul meu. Aici e rece, dar mi-e cald: am respirat intens şi

catalizatorii au scos din carbonul meu prea multă căldură. Din când în când trece pe lângă mine câte un peştişor turtit. N-am plasă, dar o să mă căznesc să prind unul…

S-a făcut: l-am pus lângă contor. Nu e radioactiv.

Înot din nou. Am stins proiectorul din frunte: atrăgea peştişori şi mă împiedica să văd dacă nu se apropie iar vreo zonă fără apă. E ciudat: pe o porţiune am avut lumină şi acum, s-a făcut iarăşi întuneric.

Acum lucrează fantezia. Mi s-a părut că zăresc un cap de om. Am dat drumul la proiector, dar n-am mai văzut nimic.

. . . .

Trusa şi toată aparatura asta mă cam incomodează. Piese miniaturale, dar multe. Noroc că sunt mai uşoare în apă...

Am ieşit la lumină. Am ieşit iar din apă şi — minune! — pe pereţii uscaţi văd cum se prelinge un firicel de lichid! Dacă e apă curgătoare, înseamnă că e şi aer, că, de bine de rău, voi putea respira şi liber. Pun sonda. Hm, pare-se că nu e aerul cel mai agreabil, dar o să încerc totuşi să respir liber. Dacă întrerup, să nu vă îngrijoraţi. S-ar putea să fie ceva trecător, din cauza lipsei de aer. Să nu vă miraţi dacă vocea mea se va auzi mai slab: nu mai vorbesc în cască şi nu mai am rezonanţă. N-am interes să vorbesc tare. Atenţie! Scot casca.

...Neplăcut aer. Dar e bine să ştii că-l ai la îndemână şi că poţi face economie de capsule. Sunt la o presiune de numai patru atmosfere, nu mai folosesc contrapresiunea costumului. Mă simt ca într-un cheson. Toată aparatura asta, care în apă era suportabilă, acum cam apasă. Noroc că am intensificatori. Umblu încet, calc pe un fel de mâl, la picioarele mele curge un pârâiaş.

Nu e radioactiv.

E de necrezut. Iar mi s-a părut că văd un cap omenesc. Partea neplăcută era asta: un cap şi atâta tot. Fără corp.

Parcă suspendat în aer. E adevărat că, la distanţa aceea, lumina... De fapt, nu! e un fel de noapte, pare lumină numai în comparaţie cu negrul adâncimilor mari. Totuşi, parcă am văzut... Mă opresc să vă dau pulsul şi ceilalţi indici. Vă dau intensitatea luminoasă şi procentul de oxigen. Reţineţi coordonatele porţiunii: e prima în care am întâlnit condiţii de viaţă oarecum asemănătoare cu cele de la suprafaţă.

. . . .

Umblu de trei ore şi intensitatea luminoasă a crescut. Bănuiesc că... Da, exact: se iveşte o răscruce. Atenţie! Atenţie!

Atenţie, plasez aici primul vibrator atomic. Iau măsuri de camuflare.

Vocea preşedintelui: *Te felicit, Milton. Se poate socoti că o parte foarte importantă a misiunii tale s-a încheiat cu succes. Poţi fi liniştit. Vibratorul plantat de tine e primul jalon. Dacă acesta e drumul care duce spre duşman, atunci — orice s-ar, întâmpla de acum încolo — n-ai muncit degeaba.*

| PIESA nr. 42 |

VIBRATOARELE
SINTEZA RAPOARTELOR FĂCUTE DE COMISIILE MIXTE DE EXPERŢI

Camuflajul a fost bine executat. Vibratorii nu se deosebesc de o piatră oarecare. Sunt împlântaţi în sol, ca să nu poată fi târâţi de vreun şuvoi. Vibraţia radioactivă este extrem de discretă, e aproape imposibil ca duşmanul s-o detecteze.

Zile de-a rândul vom pompa prin toate craterele şi orificiile de la suprafaţa insulelor aer cu atomi marcaţi.

Posedăm peste 150 de varietăţi de marcaj, amestecate în proporţii diferite. În momentul când unul dintre atomii marcaţi întâlneşte un vibrator, se produce un semnal.

După felul semnalului, putem determina care dintre amestecuri l-a provocat, deci care anume dintre orificiile de la suprafaţă comunică până în adânc, la galeriile explorate de Kipfer.

Etapa a doua. O dată ce căpătăm o topografie aproximativă a galeriilor şi a teritoriului inamic, putem avea un minim de precizie pentru pomparea gazelor.

Aceasta e operaţiunea cea mai delicată. Imediat ce duşmanul va observa că este gazat, e foarte probabil că va încerca declanşarea exploziei.

Trebuie găsit un gaz cu acţiune întârziată şi fulgerătoare. Cu alte cuvinte, mai întâi să se producă gazarea, pe neobservate, şi abia după câteva ore să se arate — brusc — efectele ei. Atât de brusc încât duşmanul să nu mai aibă timpul de a declanşa explozia.

Acest lucru ar fi posibil dacă toate organismele ar reacţiona la fel. Şi — mai ales — dacă gazarea s-ar produce în acelaşi timp. Dar dacă duşmanul este răspândit pe un teritoriu mai lung de câţiva kilometri, se vor produce diferenţe simţitoare de timp. Cei care vor afla despre gazarea complicilor lor, bănuind că îi aşteaptă aceeaşi soartă, vor avea timp, până ce gazul îşi produce efectele şi asupra lor, să declanşeze explozia.

Nu mai are nici o importanţă dacă vom folosi un gaz ucigător sau numai anesteziant; reacţia duşmanului va fi aceeaşi. S-ar putea ca el să nu dispună — aşa cum afirmă — de mai multe terratone. Dar atunci când un revolver e aţintit spre pieptul nostru, nu putem ştii din prima clipă dacă e încărcat sau nu.

Prin urmare, recomandăm:

Să fie intensificată evacuarea populaţiei din Pacific, Asia, Australia. Având în vedere că, oricât de puternică ar

putea fi explozia, pericolul principal rămân radiaţiile, să fie intensificată construcţia de adăposturi şi de instalaţii pentru dirijarea vântului, de paravane din plumb, grafit şi alte filtre pentru reţinerea a maximum de radiaţii ce se pot reţine.

Să fie pompat în adâncime aerul marcat, operaţiune din care n-avem ce pierde, atâta vreme cât e făcută în aşa fel ca duşmanul să nu poată afla de ea.

Având în vedere că nu ştim câte zile ne va lua determinarea topografică, Milton Kipfer să caute să câştige maximum de timp. (Să nu aţâţe conflictul.) Să înceteze plantarea de vibratoare, căci există acum destule şi, fiind probabil că se apropie de centrul teritoriului inamic, s-ar putea să fie observat. Să ascundă imediat, fără urmă, în stare inactivă, vibratoarele pe care le mai posedă. Să nu le distrugă: dacă e vorba de o galerie care nu dă spre duşman, va mai avea nevoie de ele, pentru altă galerie.

Să dea maximum de atenţie determinărilor topografice.

| PIESA nr. 43 |

ÎN BÂRLOG
ÎNREGISTRĂRILE FĂCUTE DE MILTON KIPFER ŞI CONSTATĂRILE LUI REXAS FAURAING

A trecut mai mult de o zi de când mă aflu în acest univers obscur şi totuşi nu pot să mă obişnuiesc cu el. Aparatura, minusculă cum e, apasă. Nu abandonez nimic: în fiecare din piesele astea se ascunde posibilitatea reîntoarcerii mele pe pământ. Intensificatorii musculari îi folosesc cu economie; altfel va veni un moment când îmi vor seca energia — şi poate tocmai în clipa când voi avea mai mare nevoie de ea.

Mi-am consumat tabletele celui de al treilea prânz, am

dormit o oră. Drumul atât de lung făcut până acum, am impresia că ar putea fi străbătut numai într-o oră-două, dacă l-ar parcurge cineva care nu mai trebuie să ocolească, cineva care cunoaşte traseul.

Pe hartă, insulele astea apar ca nişte puncte neglijabile, unele nici nu sunt însemnate. Dar când începi să umbli prin măruntaiele lor, e un labirint infinit. Încep să mă conving că pe aci, pe un drum mai scurt şi mai rapid — sau poate de la o adâncime mai mică — cam de aci şi-a expediat duşmanul... Atenţie!

...sunt nevoit să cobor glasul. Am impresia, pentru a treia oară de când sunt aici, că văd un cap de om, un cap fără...

. . . .

Aici dictarea lui Kipfer s-a întrerupt. S-a auzit un zgomot extrem de puternic.

Am privit curba acustică. Se pot constata următoarele. Zgomotul a fost înregistrat de amândouă microfoanele: cel făţiş, ascuns în guler în apropierea gurii, prin care Kipfer îşi făcea dictarea, şi cel plantat în urechea stângă. Vibraţia a fost mult mai puternică în microfonul plantat în ureche. Deduc că Milton a fost izbit în cap. Am auzit apoi câteva cuvinte neclare, care mi s-au părut rostite în limba japoneză.

Am preferat ca, în locul maşinilor de tradus, să-l am lângă mine pe Liu Fi-ţân. Chinez, el cunoaşte la perfecţie şi japoneza. (L-am preferat pe el, pentru că postul meu de ascultare reprezintă un post suplimentar, „canalul uman”; ne înţelegem bine.)

Milton Kipfer a rămas în viaţă. I-am auzit pulsul cum bate în microfon, răsuflarea. Prin microfonul din guler, cel destinat să cadă în mâinile duşmanului, am putut auzi cum corpul lui Milton e târât de-a lungul galeriei. În grupul celor care îl târau mi s-a părut că aud cel puţin patru glasuri distincte.

— Ia uite ce piele arsă de soare are bestia!

— Se cunoaşte că nu stă ca noi! a răspuns altcineva.

Acestea au fost primele cuvinte ale cesiumiştilor pe care mi-a fost dat să le aud. Liu Fi-ţân mi le-a tradus pe loc.

— Tăceţi! a spus o a treia voce.

De data asta, nu era nevoie de traducere. Vorbea în limba mea, cineva parcă american sau englez.

Vocile nu răsunau de la înălţime. Dacă ei l-ar fi purtat pe Milton în braţe, atunci era normal ca vocea să răsune de aproape. Dar îl târau pe jos, umblau probabil în picioare. Între corpul lui Milton şi gurile lor era o distantă, şi totuşi vocile lor răsunau foarte de aproape. Bănuiesc că înălţimea lor e anormal de mică. Buletinele ştiinţifice nu m-au confirmat însă; s-ar putea ca ei să meargă încovoiaţi din cauza plafonului coborât.

După cinci minute, în care auzeam cum corpul lui Kipfer este târât, presupun că au ajuns în faţa unui superior. S-a auzit o şoaptă. Mi s-a părut că disting un fâşâit — şi microfonul din guler şi-a încetat emisiunea. Probabil că noul-venit îl percheziţionase pe Kipfer şi găsise aparatul din guler, aşa cum calculasem noi că se va întâmpla.

— Nici o vorbă! a spus în japoneză cel de al patrulea glas. Până ajungem la Părinte, nici o vorbă!

Glasul se auzea clar, prin microfonul din urechea stângă. Cuvântul „Părinte” fusese rostit cu atâta respect, încât îl scriu aci cu literă mare.

Am impresia — văd că aparatele nu mă confirmă deocamdată — am impresia că spaţiul din jur nu mai e limitat la o galerie. Milton cu escorta au ajuns într-un loc mai larg. Corpul lui Milton nu mai e târât pe jos. Zgomote indistincte, am impresia că se traversează un spaţiu vast, poate un soi de piaţă. Acum aud strigăte omeneşti, dar nu se distinge nici un cuvânt; nici Liu Fi-ţân n-a deosebit nimic. Am simţit apropierea unei mari mulţimi, am impresia că au vrut să se atingă de Kipfer, căci glasul numărul patru a

strigat brusc:

— Ordin de la Părinte!

Am distins apoi un singur ţipăt:

— Să-l ucidem, să-i ucidem pe toţi!

Iarăşi englezeşte; mai precis, un soi de americană stricată.

Reverberaţia sunetelor a încetat brusc. Se pare că escorta lui Kipfer a pătruns într-o încăpere închisă.

Cinci minute nu s-a auzit nici un sunet din care să putem desluşi ceva.

Văd că m-am înşelat: s-a petrecut totuşi ceva. A fost repus în funcţiune microfonul din guler. Una din două: ori întreruperea a fost accidentală, ori duşmanul are interes ca discuţia să poată fi ascultată.

Brusc, o voce:

— Domnul Kipfer, dacă nu mă înşel. Fiţi binevenit printre noi şi scuzaţi-mă pentru cele petrecute.

Vorbeşte o limbă perfectă, contemporană, fără vechile diferenţe de accent dintre noi, şi englezi.

— Dacă ne-aţi fi prevenit de vizita dumneavoastră, am fi putut lua măsuri ca să fiţi ferit de această lovitură regretabilă.

Aud — în sfârşit! — vocea lui Milton.

— Nu-i nimic, mă simt foarte bine. Am impresia că mi-aţi făcut o injecţie minunată, mă simt perfect.

Evident, a spus-o pentru noi.

— De ce nu ne-aţi anunţat vizita dumneavoastră? Am fi putut să ne pregătim ca lumea.

— De ce? (În vocea lui Milton, deşi nu vrea să ascută conflictul, tremură undeva o coardă de mânie.) N-am avut onoarea de a vă cunoaşte încă. Chiar în momentul de faţă mă aflu în semi-obscuritate, într-o sală largă; sunteţi la vreo zece paşi în faţa mea, nu pot vedea cu cine vorbesc…

Vocea preşedintelui: *Milt, vezi că ei ştiu de microfonul tău din guler şi special ţi l-au lăsat în funcţiune.*

Nu le da impresia că îi iscodeşti. Dă-ne detaliile mai în rate...

— Văd că v-aţi întrerupt, zice interlocutorul lui Kipfer. (E probabil un observator foarte fin; Kipfer nu tăcuse decât două-trei clipe şi ştie de altfel să păstreze o figură impenetrabilă.) Vă deranjează ceva?

— Totul, zice Milton. Şi în primul rând întunericul şi depărtarea asta la care sunt ţinut. Vă temeţi de mine? Nu mai sunt înarmat.

— Mai târziu vom fi foarte apropiaţi unul de altul, să n-aveţi nici o grijă: poate chiar la sfârşitul convorbirii noastre. Cât despre lumină, poftim, priviţi-mă!

Milton mormăie uşor, ca pentru sine:

— Figură complet inexpresivă, pleoapele uşor coborâte.

— Iertaţi-mă că sting din nou. Ştiţi, nu suntem obişnuiţi cu lumina de la suprafaţă. V-aţi aşteptat să întâlniţi nişte duşmani periculoşi, dar vă veţi convinge curând că suntem nişte victime. Luaţi loc, vă rog.

— Mulţumesc; în ciuda barei pe care o am în faţă, vă apreciez politeţea. Sunt gata să vă ascult, în primul rând să vă aud explicaţiile în privinţa atentatelor cărora le-au căzut victimă peste două mii de oameni.

Vocea devine mânioasă:

— Atentatele au fost opera unor criminali. Dacă nu i-am pedepsit încă, asta a fost numai pentru că am ştiut că, într-un fel sau altul, vom fi vizitaţi de soli ai dumneavoastră. Am vrut să-i pedepsim în faţa dumneavoastră. Veţi avea această satisfacţie!

Vocea se înmoaie:

— Ascultaţi-mă, vă rog. În ciuda accentului şi a figurii mele anglo-saxone, aş vrea să vă spun că noi, toţi cei de aci, americani şi japonezi — căci se află şi destui japonezi printre noi, vă veţi convinge curând — suntem nişte victime ale imperialismului american.

— Faptele nu vă confirmă. Dar sunt gata să vă ascult.

(— Semiobscuritate, palidă lumină violetă, adaugă Milton mormăind. Nu ştiu de ce nu vrea să-l văd. Figura putea aparţine, într-adevăr, şi unui american.)

— Suntem adversari ai răposatului imperialism, spune vocea cu o ură pe care o simt sinceră, dar nu vă vine să credeţi asta pentru că sunteţi comunişti. În concepţia dumneavoastră, orice adversar al imperialismului trebuie să fie sau să fi fost comunist. Noi însă nu suntem atei, noi ne deosebim de restul omenirii, şi tocmai în asta constă drama ce ne opune.

De aci încolo, redau aproape integral cuvintele aceluia pe care am impresia că îl pot desemna sub numele de Părintele cesiumiştilor:

— Acum un secol şi mai bine, a avut loc pe acest teritoriu o explozie subterană americană. Explozia n-a reuşit; mai bine zis, a reuşit prea bine. S-a produs o defecţiune inexplicabilă. Trei valuri uriaşe, mari mişcări de pământ şi un suflu uriaş au îngropat la mare adâncime câteva sute de malaiezi, japonezi şi militari americani. O dată cu strămoşii noştri, a fost îngropată o întreagă aşezare omenească, cu ceva unelte şi aparatură de la un punct de studiere a efectelor radiaţiilor. Aici tocmai se aflau câţiva specialişti americani de vază. Afacerea a fost muşamalizată, ca să se evite exploatarea ei de către propagandiştii dezarmării. Cel mai cunoscut dintre specialişti a fost declarat mort într-un accident de helicopter, familiile militarilor au fost anunţate că ruda lor a fost răpusă într-unui din războaiele nedeclarate din Asia de sud-est, Vietnamul de sud mi se pare, câţiva au fost înregistraţi ca morţi în accidentul unui avion de transport. Cât despre nişte bieţi băştinaşi, cine să-şi mai amintească de ei? Din mica populaţie înconjurătoare au scăpat doar sutele de oameni ai acestei aşezări — nu vreau să vă comunic cifra exactă, deocamdată. Dar erau îngropaţi de

vii, la mare adâncime. Unii fuseseră atinşi de radiaţii; câţiva, surprinşi de explozia neaşteptată, cei care priviseră globul de foc, au orbit. Toţi, unindu-se, au căutat drumul spre suprafaţă. Se pare că mai întâi nu l-au găsit. Apoi, după ce l-au găsit, era prea târziu, se acomodaseră la noua lor viaţă. După primele zile, când se alimentaseră cu conserve, au descoperit galerii prin care le venea apă de mare, cu alge şi peşti, mai ales plancton, un belşug de materie primă pentru hrană. Clima e aşa cum o vedeţi, un aer nu prea proaspăt, dar suportabil. Avem mereu cutremure în regiunea asta. Oarecari riscuri, pentru că deplasările de teren continuau. Faţă de poziţia de după explozie, acum suntem cu câteva mii de metri mai la fund. Căldura din adâncul pământului ne-ar fi ucis, dacă n-ar fi existat combinarea cu temperatura adusă de galeriile marine. Din întreaga catastrofă, lucrul cel mai oribil fusese şocul psihologic. Aceşti oameni nu mai simţeau dorinţa de a se reîntoarce pe pământ. Toţi, inclusiv majoritatea americanilor dintre ei, au rămas duşmani neîmpăcaţi împotriva americanilor, ura a devenit la ei lucrul cel mai puternic. Ştiu, ştiu, nu mă întrerupeţi, o ură neîntemeiată poate, căci existau în acea vreme atâţia americani paşnici: dar trebuie să treceţi printr-o explozie atomică, să fiţi îngropat de viu cu familie cu tot, să vedeţi cum vi se naşte un copil cu mâinile strâmbate de iradiaţii, şi abia apoi o să vedeţi în ce măsură mai poate omul judeca obiectiv într-o asemenea situaţie. Nu vă voi ascunde că problemele... cum li se spunea? da, politice, au agravat drama.

Vocea a făcut o pauză, dar Milton n-a vrut să întrebe nimic.

— După cum vedeţi, urmă Părintele, noi n-avem nimic de ascuns. Oamenii îngropaţi, în majoritatea lor, nu erau comunişti. Dacă vă amintiţi că mulţi dintre ei erau cetăţeni aflaţi în slujba guvernului S.U.A. de atunci, lucrul devine cu atât mai explicabil. Izbutind să capteze prin aparatura radio

informaţii despre lumea de afară, au văzut pământul divizat mai departe între două lagăre care nu le erau pe plac: erau comuniştii, faţă de care, din motive religioase şi de tot felul, n-aveau nici o simpatie; erau, în celălalt lagăr, cei pe care îi socoteau autorii nenorocirii de care fuseseră izbiţi. Puneţi-vă în situaţia lor.

Aici Părintele face o pauză, ca pentru a marca mai bine ce are de spus.

— Pământul era ameninţat de o catastrofă nucleară. Cei din adâncuri, strămoşii noştri, şi-au spus: la ce bun să ieşim de aci? Numai ca să fim expuşi unei noi explozii? De dragul cui? Poate că pe Pământ, în curând — aşa gândeau, cu psihoza lor de oameni trecuţi prin şoc — n-o să mai existe viaţă. Mai bine să întemeiem aici, dacă nu un rai, măcar un purgatoriu în drumul cel mai sigur spre rai, o împărăţie subterană a cerului. Aşa s-au gândit, şi nu s-au gândit de loc rău: căci viaţa pe Pământ, e adevărat, n-a fost distrusă, dar populaţia pământului — scuzaţi-mă că v-o spun aşa, pe faţă, dar mi-am propus să fiu perfect sincer — a căzut pradă unui rău şi mai mare: şi-a cucerit mâncarea, hainele, plăcerile mărunte, sănătatea, viaţa trecătoare acolo, pe pământ, dar a pierdut o altă existenţă, cea veşnică.

— Şi atunci, zise Milton, care probabil făcuse până în clipa aceea eforturi ca să se stăpânească, atunci v-aţi gândit să ne daţi o mână de ajutor.

— Să nu ne lansăm în polemici ieftine, zise Părintele, v-am spus că asta e altceva — iar aproape imediat răsună în urechea dreaptă a lui Milton:

Vocea preşedintelui: *Lasă-l să vorbească. Ne interesează topografia, dar despre asta n-o să-ţi spună nimic, deocamdată — ştie că ai aparatul în guler.*

— Mă rog, spuse Milton, nu insist. Dar de ce ne ameninţaţi cu depozitul dumneavoastră subteran? (sau submarin?)

— Nu, nu, răspunse Părintele, vă rog să nu confundaţi lucruri diferite. Atacul l-a comis o mână de oameni iresponsabili. Au supt de la sânul mamei ura faţă de americani, n-au vrut să ştie că dumneavoastră n-aveţi nici o vină pentru faptele câtorva strămoşi din trecut. Pe atentatori îi vom pedepsi exemplar! Cât despre depozit, asta-i cu totul altceva. Vă rog să mă ascultaţi foarte atent, am impresia că aţi obosit.

— Sunt numai urechi, zise Milton, mai ales că nu pot să văd destul de clar.

— Poftim, mă mai arăt o dată. (Milt: — Aceeaşi figură inexpresivă. Am impresia că nu vorbeşte el. N-ar avea nici un rost o lovitură; probabil şi-a luat măsurile de siguranţă; şi parcă nu e el.)

Preşedintele: *Sigur, abţine-te!*

— Aşa... Am stins, îmi oboseşte ochii. Depozitul, ziceam, e altceva. În momentul când am descoperit odioasele atentate a căror victimă aţi fost şi dumneavoastră, le-am oprit imediat. Autorii au fost făcuţi inofensivi. Dar cum să vă dăm de veste? Ne-am temut de represaliile dumneavoastră. Ne mai temem şi acum. Depozitul, vă rog să mă credeţi, nu e decât un modest mijloc de apărare. Nu l-am creat noi, a fost îngropat din întâmplare, o dată cu valurile şi scufundarea de teren de care vă pomeneam. Dacă am fi fost mai bine înzestraţi, am fi găsit vreo armă cu care să ne putem apăra mai comod. Dar pentru că suntem nişte bieţi nenorociţi, n-am găsit nimic mai bun decât un depozit capabil să arunce pământul în aer.

— Poate că între timp bombele s-au deteriorat.

— Asta am sperat şi noi, răspunse Părintele cu o ironie abia perceptibilă. Dar faptul că descreieraţii aceia ai noştri au putut folosi radiaţii de cesium 137 arată că micile bombe sunt în bună stare...

Şi deodată, în timp ce spunea asta, Părintele izbucni

într-un râs rău şi dement, care-ţi îngheţa sângele în vine.

— Te recunosc! strigă Milton. E râsul tău!

Vocea preşedintelui: *Milt! Milt!*

— Moare! strigă Milton. Cine l-a omorât?

— Liniştiţi-vă, se aude batjocoritoare vocea Părintelui, sunt în viaţă. Ceea ce aţi văzut murind sub ochii dumneavoastră — şi sper că lumina a fost destul de bună — era trupul unui asasin, tocmai unul dintre cei vinovaţi de atentatele pe care ni le reproşaţi. Figura pe care aţi tot văzut-o când aprindeam lumina nu era a mea, ci a lui. Asta am făcut-o doar din motive educative. M-am gândit că sunteţi impulsiv, că aţi putea încerca să ridicaţi mâna contra mea. Ar fi fost o nenorocire. (Aici vocea coborî uşor, căpătând o nuanţă bestială şi mistică totodată:) Ştiţi, oamenii de aci mă consideră dumnezeul lor pe pământ. O modă copilărească rămasă de la împăraţii japonezi, dar de mare efect: eu sunt infailibil, eu ştiu tot, eu comand tot, de geniul meu depinde tot.

Părintele oftă ironic, ca şi când această copilărie l-ar fi plictisit.

— Or, dacă aceşti oameni simpli ar vedea că aţi ridicat mâna la mine, aţi trece în Iad cu o viteză mai mare decât aceea a rachetei cu care aţi venit. Iar dacă mi s-ar întâmpla într-adevăr ceva, depozitul... mă-nţelegeţi. De aceea v-am promis să vă arăt figura mea abia spre sfârşitul convorbirii: am vrut mai întâi să vă educ nervii.

— Mi-am dat seama, zise Milton. De câte ori se aprindea lumina, tăceaţi. Era clar că figura pe care o văd nu aparţinea aceluia care vorbeşte.

— Bravo, om inteligent, aşa cum mă aşteptam, spuse Vocea Părintelui.

— Fiţi liniştit, adăugă Milton. Vă rog să nu vă temeţi de mine.

(Se pare că Milton, acolo unde e, sesizează unele lucruri pe care noi, de aci, nu le putem sesiza, căci

apelează foarte des la psihologia Părintelui. E o luptă unu contra unu, cum se obişnuia pe vremea când doi reprezentanţi se băteau în faţa oştilor respective, pentru întreaga oaste. Pare ciudat că Părintele nu manifestă încă nici o intenţie, afară de aceea ciudată de a ne face propagandă. Doar nu-şi închipuie că ne va convinge. Vrea să câştige timp? Atunci ne convine, căci de timp avem nevoie şi noi.)

După o pauză foarte lungă — se pare că replica lui Milton a dat naştere unei dezbateri interioare — se aude răspunsul:

— Văd că sunteţi obsedat mereu şi mereu de unul şi acelaşi lucru: figura mea. Ea, stimate domnule, nu poate fi văzută la comandă, aşa cum nu poate fi văzută la comandă figura lui dumnezeu. Dar pentru că dumneavoastră, spre deosebire de supuşii mei, nu sunteţi credincios, dumnezeul cel de sub pământ — şi, spunând acestea, vocea izbucneşte din nou în râsul acela bestial, dominat acum de o trufie imensă — dumnezeul cel de sub pământ o să facă o excepţie pentru dumneavoastră şi o să vă arate chipul lui. Atenţie! Iată-mă!

— Vă rog să vorbiţi, zise Milton. Vreau să mă conving că dumneavoastră vorbiţi.

— Poftim, pentru că aţi fost cuminte, vorbesc. O să stăm şi la masă împreună, când o să mai faci progrese. E, ţi-am plăcut?

— O clipă, o clipă! strigă Milton. Aş fi vrut să vă văd în întregime, nu numai capul care a apărut după draperii.

— Totul la vremea sa, domnule Kipfer. Eşti liber, ieşi pe uşa de acolo, vei ajunge în odaia dumitale, vei mânca, vei dormi, apoi vom continua interesanta noastră întrevedere şi vom trece la tratative concrete.

— Numai un cuvânt! strigă Milton. Păstraţi-vă viaţa pe care o doriţi, noi n-am silit pe nimeni să trăiască altfel decât cum vrea. Dar ce garanţii am că mi-aţi spus adevărul, că a

fost manevra unor oameni pe care îi veţi pedepsi, că atentatele nu se vor repeta?

— Îţi urez poftă bună şi un somn plăcut, zise Părintele.

| PIESA nr. 44 |

ÎNTUNERIC
RAPORTUL LUI REXAS FAURAING; REZUMATUL POVESTIRII LUI MILTON KIPFER

Coridoare întunecoase. Nu se vede nimeni. Nimeni nu-mi arată direcţia. Uşi mari de granit. Numai unele sunt deschise. Trebuie să urmez direcţia lor. Pe pereţi, zugrăvite proaspăt, săgeţi mari, liliachii, îmi arată drumul.

Am ajuns într-o încăpere. De aici nu mai am unde merge.

O odaie mare de piatră, un pat. Sunt obosit, dar nu mă voi culca. O masă încărcată cu mâncăruri şi, pretutindeni, obiecte de artă, o grămadă de obiecte de artă împrăştiate cu un gust de oriental risipitor. Statuete indiene, chinezeşti, indoneziene — recunosc şi stilul balinez — dar mai ales gravuri japoneze. Am impresia că au fost alese după gradul lor de senzualitate: farfuriile, stampele, ţesăturile, toate au o senzualitate aprinsă, poetică şi totuşi brutală prin puterea detaliilor. S-ar zice că cineva vrea să mă ameţească. În aer, parfum: miresmele lemnului de santal sunt străbătute de nu ştiu ce miros insinuant, lasciv. E un lăcaş pregătit mai curând pentru o Cleopatră sau Mesalină decât pentru un soi de prizonier de război. Mai mult mă impresionează însă lumina.

Îmi lipseşte lumina zilei. De când am intrat în aceste galerii am fost înconjurat mereu de o lumină colorată; ba chiar întunericul în care se ascundea Părintele, tot colorat părea să fie, nu negru, nu cenuşiu, nişte tenebre stacojii; pe

coridor, lumină liliachie; acum, în camera unde mă aflu, o lumină verzuie. Totul îmi joacă în faţa ochilor: s-ar părea că cineva schimbă, mereu, cu intenţie, nuanţele luminii.

Vocea preşedintelui: Sursa o vezi?

Milton Kipfer: Sursa e ascunsă: lumină indirectă. Vine din tavan, dar parcă ar iradia din toate părţile.

Preşedintele: Milt, atâta vreme cât eşti închis acolo, e preferabil să dormi, să strângi puteri.

Milton: Aş mai avea nişte amănunte de dat.

Preşedintele: Nu acum. Ţine minte că lucrul principal începe când or să-ţi scoată microfonul din cămaşă. Atunci or să-şi dea arama pe faţă. Până atunci, tot ce-ţi spun ei ne este adresat nouă. Probabil că vor să obţină ceva de la noi, de la tine. Mănâncă ce-i acolo pe masă şi culcă-te. Dacă ar fi vrut să te lichideze, te-ar fi lichidat pe loc. Îţi vom controla pulsul şi toate celelalte; dacă mâncarea a fost drogată, îţi dăm noi de veste.

Milton: Am înţeles.

(În prima oră de somn a lui Kipfer, am stat de veghe. Aparatul din urechea lui n-a înregistrat nici un sunet deosebit. După o oră, m-am culcat şi eu, ca să am mintea limpede pentru lucru, când mă trezesc. Am rugat permanenţele să mă trezească dacă se produce vreun zgomot neobişnuit. N-a fost nevoie.)

După cinci ore, odihnit, Milton şi-a reluat transmisiunea. Acelaşi sistem de coridoare şi săgeţi l-a condus spre o piaţă largă, întunecată, scăldată într-o lumină roz; contururile clădirilor din jur nu se distingeau. Piaţa părea complet pustie.

— Vino aici, domnule Kipfer! s-a auzit vocea Părintelui.

Era instalat sub un fel de baldachin, pe un tron. Baldachinul n-avea nici un rost: acolo nu e soare, nu plouă. Acoperitoarea de mătase părea pusă numai pentru fast.

— Ia loc, domnule Kipfer! Scaunul acesta. O să stai cu

spatele la mine, din păcate n-o să mă vezi.

În schimb vei contempla un spectacol foarte interesant.

— Vă sfătuiesc să vă predaţi cu toţii, a răspuns Milton. Să lichidăm depozitul nuclear, să fie pedepsiţi autorii atentatelor, iar ceilalţi dintre dumneavoastră să rămână liberi, sa meargă oriunde vor pofti. Dacă vă place întunecimea asta colorată, n-aveţi decât să rămâneţi aci.

— Fiţi politicos, domnule Kipfer. De ce ne obligaţi să vă amintim că sunteţi în puterea noastră? Cu blândeţea aţi putea obţine mai mult. Poate că vrem să facem exact ceea ce ne propuneţi dumneavoastră. Dar dacă folosiţi acest stil ultimativ, o să ne răzgândim.

— Care sunt intenţiile dumneavoastră?

— Vrem să pedepsim pe cei vinovaţi de atentatele pomenite. Procesul a şi avut loc. Nu mai rămâne decât să executăm sentinţa. Aceasta va fi, ca să zic aşa, prima etapă a restabilirii încrederii între noi. În schimb, vă cerem ceva.

— Puneţi condiţii?

— Luaţi-o ca o simplă rugăminte. Să transmiteţi lumii dumneavoastră un mesaj prin mijloacele ce vă stau la dispoziţie. Să-i informaţi că execuţia a avut loc, că aţi constatat personal acest fapt. Nu vă cerem să spuneţi decât adevărul.

— Puteţi să-mi daţi un ajutor să mă pun în legătură cu ai mei?

— Mă decepţionaţi, zise Părintele. Credeam că aveţi o tehnică mai înaintată.

Vocea preşedintelui: *Milt, nu stărui. Ţi-am spus: când erai leşinat ţi-au găsit aparatul din guler.*

— Trebuie să ştiu de ce s-au produs atentatele, spuse Milton, ce s-a discutat la proces, care sunt intenţiile dumneavoastră de viitor. Staţi mereu ascuns în umbră, nici nu vă văd... — despre ce fel de restabilire a încrederii poate fi vorba?

— Toate la vremea lor, vorbi Părintele cu un glas pe care îl voia cât mai răbdător. Să începem cu începutul. Luaţi loc pe scaunul acesta, vă rog, luaţi loc!

Milton Kipfer s-a aşezat. Scaunul era înşurubat în pavajul pieţei, ca Milton să stea cu spatele la baldachinul şi tronul Părintelui. Imediat — pe semne că Părintele avea un buton de comandă — s-a auzit un zgomot de paşi în cadenţă.

De aci încolo, redau impresiile lui Milton, pe care le-am lăsat aproape neschimbate:

În piaţa largă, spunea Milton, lumina, din roz şi galbenă, parcă s-a mai închis, s-a făcut cafenie. Se aud paşi în cadenţă şi în piaţă pătrund câteva zeci de oameni — n-am vreme să-i număr — cu mâinile legate la spate. Par obosiţi, dar nu pot să le disting feţele.

— Aş dori ceva mai multă lumină. (I-am spus asta Părintelui, fără să mă întorc.)

— Mijloacele noastre tehnice sunt slabe. Totuşi, vom face un sacrificiu, ca să vă mulţumim.

Acum e mai multă lumină. Un fel de albastru, bate uşor în violet. Aş întoarce brusc privirea, dar la spatele meu Părintele şi-a luat desigur măsuri de precauţie. Oamenii cu mâinile la spate s-au aşezat pe un rând. Sunt... sunt 48, i-am numărat. Îmbrăcămintea lor pare oprită la stilul secolului XX. Prost îmbrăcaţi. Gurile lor nu sunt legate: totuşi niciunul dintre ei nu scoate vreun sunet. Expresia lor e foarte ciudată: au o privire tâmpă, de gânsaci îndopaţi, nişte ochi albaştri care privesc cu indiferenţă, în gol. Feţele lor au o ciudată simetrie, ceva fad, insipid. Am auzit de la spate vocea Părintelui.

— Aceştia sunt vinovaţii.

Unul dintre oameni face un pas înainte şi spune:

— ...

Vocea era foarte slabă, cred că n-aţi putut să-l auziţi. A

spus — repet textual cuvintele lui:

— Noi suntem vinovaţi pentru atentatele comise împotriva omenirii. Am vrut să ne răzbunăm pe urmaşii imperialiştilor americani, care ne-au izgonit în fundul pământului. Am vrut, pe furiş şi fără ştirea Părintelui, să cucerim lumea.

M-am întors către Părinte. Stătea la adăpost de lumină.

— Omul ăsta parcă spunea o lecţie învăţată pe dinafară.

— Nu-i nimic. Toate la vremea lor. Vă veţi convinge. Să fie executaţi!

Din altă parte a pieţei au apărut trei fiinţe învelite în glugi largi. Unghiul în care mergeau nu mi-a permis să-i văd la faţă. S-au oprit în mijlocul pieţei, cu spatele la mine. Au scos de sub glugi nişte automate. Cred că aţi auzit răpăitul.

Cadavrele zac scăldate într-o lumină din nou stacojie. Tot cu spatele la mine, prin altă deschidere a pieţei, cele trei arătări în glugă au plecat într-un pas pe care-l voiau ritmic.

— Poate vreţi să le faceţi un examen medical, să vă convingeţi că nu-i vorba de o înscenare.

— Aş prefera să mă încredinţez că nu-i vorba de nişte victime nevinovate.

Vocea preşedintelui: *Milton, lasă-te convins mai uşor. Să vedem ce vrea mai departe.*

— Aţi auzit mărturisirea din propria lor gură, zise Părintele, dar se pare că dumneavoastră sunteţi Toma necredinciosul. Aş putea să vă aduc o mie de dovezi, dar nu veţi crede niciuna dintre ele. Toate la vremea lor. Deocamdată, comunicaţi lumii dumneavoastră că aţi asistat la execuţia a 48 de oameni, că aţi ascultat mărturisirea unuia dintre ei.

— Pe ce cale doriţi să comunic?

Acum va fi silit să spună că ştie de aparatul din guler. Nu i-am spus că nu pot comunica. L-am întrebat doar pe ce

cale doreşte să comunic.

— Dacă vă face plăcere, puteţi comunica în scris. Vom avea grijă ca mesajul să ajungă. Puteţi adăuga câteva cuvinte pentru soţia dumneavoastră. Aveţi alături hârtie, tot ce vă trebuie.

Am scris.

— Poftiţi mesajul. Şi acum? Ce mai doriţi?

A luat mesajul meu şi îl citeşte. Se gândeşte ce să-mi răspundă.

— Da, l-aţi scris exact cum voiam. Ce mai dorim? Mai bine spuneţi ce doriţi dumneavoastră de la noi. Să vorbim cu cărţile pe faţă!

Vocea preşedintelui: *Lichidarea depozitului nuclear.*

— Sunteţi destul de inteligent ca să vă daţi seama ce dorim în primul rând. Existenţa depozitului nuclear creează o stare de alarmă pe glob.

— Vreţi să-l lichidez?

— Şi să avem dovezi că l-aţi lichidat.

— Înţeleg punctul dumneavoastră de vedere. Aveţi dreptate. Dar judecaţi acum, vă rog, şi din punctul nostru de vedere. Avem credinţele noastre, felul nostru de viaţă, suferinţele noastre şi preferinţele noastre. Suntem puţini şi dumneavoastră sunteţi mulţi. Dacă lichidăm depozitul, ne veţi invada, ne veţi impune stilul dumneavoastră de viaţă.

— Nu noi am atentat la viaţa copiilor dumneavoastră.

— Atentatorii au fost pedepsiţi în faţa ochilor dumitale, domnule Kipfer. Mâine însă s-ar putea ca voi să atentaţi la viaţa noastră.

— N-avem de ce. Nu există la noi oameni interesaţi în război, globul s-a vindecat de această boală. Puteţi trăi la fundul pământului sau oriunde vreţi, oricât veţi pofti.

— Asta o spui acum, domnule Kipfer. Dar mâine? Lumea dumitale, scuză-mă, nu e o lume liberă. Ideologia dumneavoastră e ideologia comunismului general: nu puteţi să vă găsiţi liniştea câtă vreme se mai găseşte pe

sub pământ o societate de oameni ca a noastră. Lumina noastră discretă este pentru dumneavoastră întuneric. Simţul nostru de dreptate, faptul că am executat pe cei 48 de ticăloşi, poate să vă pară dumneavoastră un act de cruzime sau de nedreptate. Puterea mea şi a ajutoarelor mele poate să vă pară un soi de tiranie şi nu calea spre fericire, apărarea libertăţii, a ordinei şi a divinităţii.

Lucrurile astea le spune când cu o uşoară detaşare ironică, când cu patimă.

— N-o să mă tocmesc, zise Milton. Prin urmare declaraţi că n-aveţi încredere în noi şi că din această cauză veţi refuza să lichidaţi depozitul nuclear.

— N-am spus asta, domnule Kipfer. Nici nouă nu ne place să trăim cu depozitul în coastă. Dezarmarea, ca şi pacea, e unul dintre idealurile noastre.

— Şi atunci?

— Ca să avem încredere în dumneavoastră, vrem garanţii. Control. Schimb de inspectori. Să vă inspectăm — şi suntem de acord să fim inspectaţi. Aveţi împuterniciri în această direcţie?

Vocea lui James Franţuski: Milton, spune-i că urci să te gândeşti câteva minute.

— Aş vrea să mă gândesc în linişte câteva minute.

— Poftim, nu ne grăbeşte nimeni.

Vocea lui James Franţuski: Milton, de când ai plecat, grupul operativ mondial a făcut o reexaminare. Schimbul de inspectori este o propunere numai în aparenţă copiată după secolul XX. Atunci însă, multe din propunerile de inspecţie aveau ca obiectiv controlul fără dezarmare, adică spionarea teritoriului ţărilor socialiste. Cesiumiştii n-au acest interes: ani de zile au putut să ne spioneze şi să ne răsspioneze.

— Vă gândiţi cam mult, domnule Kipfer. E oare o problemă atât de complicată? Ce poate fi mai simplu, mai cinstit: un schimb de delegaţi care mai întâi să controleze

armele celor două părţi, apoi să asigure dezarmarea?

— Dumneavoastră aţi propus pentru început un schimb de 50 de inspectori. Credeţi că 50 de trimişi de-ai dumneavoastră pot inspecta întreg globul pământesc?

— Treaba noastră. Dacă vreţi, putem mări numărul. Asta e singura piedică? Putem păşi la tratative?

— Mă gândesc. Îmi fac un program de întrebări, n-am destule elemente să judec situaţia.

— Poftiţi. Nimeni n-o să intre în piaţa asta. Gândiţi-vă: eu m-am retras.

M-am uitat la spate. Părintele nu mai e: parcă l-ar fi înghiţit pământul. Franţuski, poţi continua.

Vocea lui James Franţuski: Ai vorbit cam mult. Eşti sigur că nu te-a observat?

E întuneric, am stat cu spatele la el. Şi, nu uita, mai mult îmi şoptesc mie decât vorbesc. Totuşi, nu-mi vine să cred că n-a observat, măcar aparatul din guler.

Vocea lui James Franţuski: Are interes ca, deocamdată, să fim informaţi de tot ce se întâmplă cu tine. Ascultă, n-au mare interes să ne spioneze. E drept, după ce le-am depistat insectele am luat câteva măsuri militare, dar asta nu contează la ei: n-au forţe să ne învingă, n-au forţă decât pentru a detona depozitul. De oameni de-ai lor se pot dispensa oricât: ai văzut cum au executat la iuţeală 48. Probabil că inspectorii pe care vor să-i trimită la noi sunt acelaşi gen de marfă, oameni de prisos.

Asta e şi impresia mea. Au oameni de prisos, pe care mă lasă să-i văd, pe care mi-i arată şi pe care îi lichidează cu mare uşurinţă. Şi au alt soi de oameni: Părintele mereu ascuns în umbră, cei trei cu automate, ascunşi în glugile lor.

Vocea lui James Franţuski: Aşadar, dacă nu îi interesează delegaţii pe care îi trimit la noi, ce îi interesează?

E clar. Îi interesează delegaţii noştri. Să-i aibă de

ostateci, prizonieri, să realizeze cine ştie ce alt scop, care nouă ne scapă acum.

Vocea lui James Franţuski: Tocmai acest scop trebuie să-l aflăm. Dar nu asta e principalul, nu te grăbi. Trecerea timpului ne convine: suntem pe cale de a localiza depozitul. Căutăm soluţii tehnice pentru dezagregarea lui..

Vocea preşedintelui: Grupul operativ îţi sugerează să faci propunerea următoare. Ia-l prin surprindere. Spune-i că noi vrem să ne dovedim bunăvoinţa şi încrederea. Şi că de aceea suntem de acord să ne trimită ei oricâţi inspectori ar vrea. Iar noi, în schimb, avem deplină încredere în ei că vor dezarma: nu dorim să le trimitem nici un inspector.

N-ar putea să se folosească de prilej? Să ne trimită câteva iscoade? Nu oameni de sacrificat, ca aceia pe care i-au executat. Iscoade capabile să vadă noile noastre dispozitive de apărare.

Vocea preşedintelui: Ai spus chiar tu că oamenii de preţ pentru ei sunt ascunşi, se tem de lumină, de privirea ta. Crezi că o să-i trimită la lumina zilei? Merită să încercăm.

Franţuski: O să ne întrebe însă ce garanţii îi oferim pentru viaţa trimişilor lui. Ce garanţii are că nu-i luăm prizonieri? O să ne ceară oameni în schimb, şi tot acolo ajungem.

Preşedintele: Merită să-i propunem. Să vedem cum reacţionează.

— Domnule! Mă scuzaţi, dar nici nu ştiu cum vă spune! Unde sunteţi?

— Am apărut imediat ce m-aţi chemat, domnule Kipfer. Sper că aţi avut suficient timp de gândire.

— M-am gândit. Punctul de vedere al părţii mele, adică al omenirii care locuieşte pe întreaga suprafaţă a pământului, este următorul. N-aveţi încredere în noi? Vreţi să ne inspectaţi? Foarte bine: suntem de acord cu inspecţia, dacă veţi fi de acord să lichidaţi depozitul nuclear

şi celelalte mijloace de distrugere de care eventual dispuneţi. Dezarmăm dacă dezarmaţi. Pentru noi nu e greu: noi de mult ne-am dezobişnuit de războaie.

— Perfect. Atunci nu mai există nici o piedică. De acord. Puteţi să ne controlaţi şi să vă convingeţi că lichidăm depozitul. Putem încheia şi un tratat în scris dacă vreţi. Când vă trimiteţi inspectorii?

— A, nu. Noi, omenirea, avem încredere în dumneavoastră. N-avem nevoie să vă inspectăm: vă credem pe cuvânt. Dumneavoastră însă, dacă nu ne credeţi, puteţi să vă trimiteţi inspectorii.

A rămas pe gânduri. Va să zică asta era, într-adevăr. Voia să obţină oameni de la noi.

— Eu răspund de soarta supuşilor mei.. Sunt pentru ei dumnezeul şi stăpânul lor. Dacă-i trimit la suprafaţă, ce garanţii am pentru viaţa lor?

— Ce garanţii cereţi?

— Nu mă enerva, Kipfer! Răbdarea are un sfârşit? Nu vă jucaţi cu focul! A trecut destul timp de când v-am trimis un emisar cu propuneri precise: cincizeci de inspectori contra cincizeci de inspectori. Aţi lucrat necinstit! Ai încercat să te strecori pe furiş pe teritoriul meu. Ţi-am răbdat asta! Ţi-am vorbit politicos, te-am ospătat şi te-am adăpostit. I-am executat pe ticăloşii aceia în faţa dumitale!

— Nu ştiu de ce strigi. Pentru un dumnezeu, eşti cam nervos.

— Am voie să fiu cum vreau! Sunt la mine! Te pot zdrobi ca pe un vierme! Vei plânge cu lacrimi de sânge! Te vei blestema că eşti om!

Lumina în jurul meu a căpătat o nuanţă şi mai închisă, un cafeniu care bate în negru. Îndărătul draperiilor baldachinului, ochii Părintelui — sau mi se pare? — bat în roşu. Şi-a pierdut toată stăpânirea de sine. Ca domnitor absolut, nu e obişnuit să fie contrazis. Asta era, precis: vrea oameni de la noi.

— Nu înţeleg de ce mă ameninţi. De ce te enervează faptul că-ţi arătăm încredere? Vă credem pe cuvânt. Nu găsim necesar să vă trimitem inspectori.

Pauză. Face un efort să se stăpânească. Pe sub baldachinul întunecat, nu-l mai văd de loc. Din piaţă nu se mai vede nimic. Când era lumină mai mare, se conturau nişte clădiri fără ferestre, ziduri înalte de granit.

— Bine, domnule Kipfer. Poate aveţi dreptate. Nu trebuia să mă enervez. Poftiţi în camera dumneavoastră, odihniţi-vă, şi vom începe tratativele.

| PIESA nr. 45 |

APEL CĂTRE OMENIRE

Vă vorbeşte Milton Kipfer. N-am mai transmis nimic de câteva ore, fiind ocupat cu tratativele.

În ultimele 24 de ore am avut ocazia să vizitez colonia subterană. Viaţa acestor oameni este departe de a fi fericită. Contrar celor ce afirmă ei, sunt chiar foarte nefericiţi. Urmările experienţelor atomice se mai fac încă simţite, după atâta vreme, în constituţia lor, în felul lor de a fi.

Conducătorul lor, care m-a însoţit tot timpul, a început să-şi schimbe atitudinea. Sau poate mă înşel? Cedând insistenţelor mele, ca să-şi arate bunăvoinţa, mi-a permis să vizitez depozitul nuclear. Mai întâi m-a legat la ochi. Se declară gata să-l lichideze.

Atentatele, spune el, a căror primă victimă am fost eu cu Loreta, sunt opera unor oameni bolnavi din punct de vedere mintal. Aşa se explică expresia lor tâmpă, de care nu îmi amintesc dacă v-am vorbit sau nu. Au fost executaţi, precum v-am informat.

Problema ce stă acum în faţa noastră este una singură: lichidarea depozitului. Am primit garanţii ceva mai consistente. Trebuie să le trimitem minimum douăzeci de oameni, cu utilajul necesar, pentru a-i ajuta să lichideze depozitul. Ei, deşi tehnica lor e înaintată în unele privinţe, nu pot să facă treaba asta singuri.

În plus, cred că un act de bunăvoinţă care i-ar impresiona ar fi trimiterea câtorva medici. Au nevoie de ajutor. Deşi nu pot să-i iert, sunt, într-un fel, mişcat. Oamenii aceştia pot inspira milă.

Vă voi indica imediat coordonatele punctului unde urmează să mă întâlnesc cu experţii nucleari şi cu medicii pe care îi veţi trimite. Vă rog să indicaţi punctul pe unde

pot ieşi la suprafaţă inspectorii lor. Acest lucru li se pare vital. Ei mai trăiesc încă psihoza de demult, a terorii atomice.

Îmi dau seama ce mare încredere au pus oamenii în mine, trimiţându-mă aici, printre aceşti necunoscuţi, ca să cunosc situaţia adevărată, să văd dacă putem accepta propunerile lor. Am măsurat totul bine. Nu sunt complet sigur. Dar cred că e un risc care merită să fie luat.

Milton Kipfer.

(Urmează coordonatele punctului submarin de întâlnire, unde urmează să se facă schimbul de delegaţi.)

| PIESA nr. 46 |

RAPORTUL COMISIEI DE ACUSTICĂ

Apelul a fost înregistrat în bune condiţiuni. Am comparat totul cu înregistrările anterioare.

Pe baza studiului întreprins, afirmăm următoarele:

Apelul a fost transmis prin aparatul microradio aflat în gulerul cămăşii lui Milton Kipfer. Nu există sunete care să indice că aparatul ar fi fost mutat din loc.

În cursul celor 24 de ore la care se referă Kipfer, am înregistrat prin acest aparat o serie de zgomote şi dialoguri care confirmă că Milton Kipfer ar fi vizitat colonia, inclusiv depozitul nuclear.

Vocea care a transmis mesajul îi aparţine, într-adevăr, lui Milton Kipfer. Transmisia, e drept, prezintă întotdeauna unele neclarităţi; totuşi ni se pare foarte greu ca o voce să poată fi imitată în asemenea măsură.

Ne-aţi întrebat dacă nu s-au putut face de către inamic înregistrări ale vocii lui Kipfer şi, pe baza lor, dacă nu s-au putut „lipi” cuvinte separate, unul lângă altul, alcătuind astfel din bucăţi textul mesajului. E posibil, dar am fi

observat acest lucru. Într-o frază, fiecare cuvânt are intonaţia lui. Dacă s-ar fi luat cuvinte disparate şi s-ar fi alcătuit din ele fraze noi, experţii noştri şi-ar fi dat seama. Mai mult. Apelul a fost transmis de trei ori, şi de fiecare dată „pe viu”, citit, căci de fiecare dată erau mici diferenţe de intonaţie.

Alt lucru e suspect şi anume:

Apelul a răsunat numai din aparatul ascuns în guler, dar nu şi din aparatul îngropat în gâtlej. La fel, aparatul ascuns în urechea lui Kipfer n-a înregistrat niciunul dintre dialogurile care au răsunat prin aparatul din guler.

Explicaţia acestui fenomen ne scapă. Mai ales că — repetăm — apelul a fost transmis de vocea lui Kipfer. Lăsăm explicaţia pe seama altor comisii.

(Urmează semnăturile)

| PIESA nr. 47 |

RAPORTUL COMISIILOR DE PSIHOLOGIE, MORALĂ, LOGICĂ ŞI STILISTICĂ, REUNITE

Vocea a fost a lui Milton Kipfer, dar apelul nu îi aparţine.

În 24 de ore, el nu s-ar fi putut convinge atât de repede. Nu ne-ar fi invitat atât de stăruitor să trimitem oameni acolo.

Am putea crede că a vorbit sub efectul hipnozei.

Cum s-ar explica atunci că vorbele nu au răsunat şi în aparatul montat în beregata lui?

Chestiunea ne depăşeşte. E fapt însă că spiritul apelului nu îi aparţine. Ar fi o imprudenţă să trimitem oameni acolo.

(Urmează semnăturile)

| PIESA nr. 48 |

RAPORTUL COMISIEI DE FIZIOLOGIE

Cu ajutorul aparatului din urechea lui Kipfer, am măsurat în continuare starea lui fiziologică. Pulsul şi celelalte indicative ne arată — cu o excepţie despre care vom vorbi imediat — o stare egală, aparent normală.

Dar tocmai această egalitate este nefirească. La orele când Milton îşi transmitea mesajul, ar fi fost de aşteptat ca pulsul lui să crească, cum e firesc pentru un om în stare de activitate. În timp ce Milton vizita colonia subterană, pulsul a rămas egal, ca acela al unui om în cursul somnului. Şi alte indicative arată precis că Milton Kipfer a stat de-a lungul celor 24 de ore absolut nemişcat.

Concluzia noastră este că a fost adormit. Aparatul din guler, a cărui existenţă era de mult cunoscută duşmanului, a fost scos pe furiş; prin acest aparat a fost transmis apelul.

Partea inexplicabilă este că persoana care a transmis apelul avea o voce întru totul asemănătoare cu aceea a lui Milton. Fenomenului, deocamdată, nu îi putem găsi o explicaţie sigură.

Semnalăm un fapt îngrijorător. La orele 2.14 locale — deci nu la ora când se transmitea apelul — în organismul lui Kipfer a apărut o puternică tulburare. Pulsul a crescut spre 100, toate funcţiile s-au accelerat; am perceput gemete.

Concluzia noastră este că nu Kipfer a transmis apelul. Vocea lui a fost captată sau imitată prin metode ce ne rămân necunoscute. Kipfer a fost drogat. Duşmanul nu ştie de existenţa celor trei aparate ascunse în urechi şi în beregată. Asupra corpului lui Kipfer, în timp ce acesta era inconştient, duşmanul a făcut experienţe care i-au provocat puternice spasme ale organismului.

Recomandăm stăruitor să nu se dea curs „apelului” şi să nu se trimită oameni acolo, atâta timp cât nu avem garanţii asupra securităţii lor.

(Urmează semnăturile)

| PIESA nr. 49 |

DECLARAŢIA GRUPULUI OPERATIV MONDIAL

Grupul operativ mondial consideră că Milton Kipfer a trecut de partea duşmanului. Grupul operativ constată că a pierdut singura legătură cu Kipfer, care se ţinea prin aparatul ascuns în gulerul cămăşii lui. Mai mult, constatăm că Milton Kipfer ne îndeamnă să trimitem oameni pe un teritoriu complet necunoscut, unde nu avem garanţii asupra lor.

Măsurile noastre de evacuare au fost terminate. O tehnică excelentă ne permite să curăţăm într-o săptămână planeta de orice urme radioactive şi să o facem din nou locuibilă. Duşmanul poate provoca explozia depozitului său nuclear: aceasta îl va face să piară, absolut şi definitiv, până la ultimul om, pe când omenirea, deşi va suferi pierderi grele, va supravieţui. Căutăm să ocolim calea războiului, pentru a evita aceste pierderi.

Refuzăm hotărât şi pentru totdeauna cererea inamicilor omenirii, de a da oameni pe mâna lor. Nu avem nevoie de inspectorii sau ostatecii lor. Vom trimite oamenii noştri atunci când vom găsi asta necesar pentru a lichida cuibul de agresori.

Dacă autorii atentatelor cu raze refuză să lichideze depozitul nuclear, ei agravează osânda care îi aşteaptă. Ei n-au vrut să ţină seama de ultimatumul nostru şi vor suporta consecinţele. Ultima lor şansă pentru a obţine circumstanţe atenuante ar fi lichidarea depozitului.

Grupul operativ mondial

| PIESA nr. 50 |

CĂTRE MILTON KIPFER

Milt băiete,

Ştim că eşti adormit. Transmitem acest mesaj în permanenţă, până îl auzi. Când te trezeşti, nu trebuie să ne răspunzi. Va fi suficient să-ţi ţii respiraţia timp de 30 de secunde. Fii prudent. Transmite-ne numai atunci când eşti singur. Îngroapă-ţi faţa în mâini, ia toate măsurile posibile, ca să nu fie descoperite aparatele micro pe care le ai asupra ta.

Ai fost declarat de către noi trădător. În felul acesta duşmanul va trebui să caute noi modalităţi de legătură cu noi, ca să obţină de la noi ceea ce îl interesează.

Caută să ne informezi despre următoarele:

Cum a fost cu putinţă să se transmită un apel cu vocea ta, prin care eram îndemnaţi să trimitem oameni acolo.

Ce se petrece cu tine în timpul somnului. Senzaţiile tale, visele tale. Duşmanul face asupra ta experienţe, vrea să obţină de la tine ceva, încă nu ştim ce.

Şi, mai ales:

Modul de organizare al duşmanului şi amplasamentul depozitului.

Nu te grăbi. Timpul lucrează pentru noi.

Credem că acum duşmanul nu se va mai feri să-ţi comunice adevărul. Te consideră scos din rândurile noastre, fără legătură cu noi, îngropat de viu.

Nu te va lichida încă, vrea să obţină ceva de la tine. Caută să-i smulgi adevărul, stârneşte-i furia, dar fii prudent.

Curaj, nu mai e mult! Cu bine, băiete!

Preşedintele

| PIESA nr. 51 |

RAPORTUL COMISIEI DE FIZIOLOGIE

La orele 13.49, Milton Kipfer şi-a ţinut respiraţia timp de 45 de secunde. Aceasta înseamnă că a primit mesajul.

(Urmează semnăturile)

| PIESA nr. 52 |

ÎNREGISTRARE ACUSTICĂ PROCES VERBAL

Orele 14.00

Zgomotul unei uşi grele, poate de piatră.

În încăpere a intrat cineva.

O voce de femeie: Mă auzi? Cum te simţi?

Milton Kipfer: Ce s-a întâmplat cu mine? Mi-e capul greu. Cine eşti dumneata: Nu pot să te văd bine.

Vocea de femeie: Spune-mi Meg. Bea asta. O să-ţi facă bine.

Milton: Da, mă simt mai bine. Eşti drăguţă, Meg. E prima oară de când mă aflu în labirintul ăsta că văd o fiinţă mai omenească. Păcat că nu pot să te văd mai bine.

Meg (*îngrozită*): Taci. „Drăguţă", din partea unui străin, nu înseamnă de loc ceva bun. Să nu te audă Stăpânul.

Milton: Sunt sigur că mă aude. Trebuie să existe pe aici cel puţin o duzină de microfoane. De vreme ce te-a trimis, înseamnă că vrea să audă ce-ţi spun.

Meg: M-a trimis să am grijă de dumneata.

Milton: Şi ţi-a dat voie să vorbeşti cu mine? Să-mi răspunzi la întrebări?

Meg: Da, zice că eşti...

Pauză.

Milton: De ce-ai tăcut? Hai, fii sinceră!

Meg: Trebuie să fim sinceri numai cu El, cu Dumnezeu. De aceea există spovedanie. Dacă oamenii ar fi sinceri între ei, n-ar mai fi nevoie de spovedanie. Dar El iartă numai pe cei ce se spovedesc, şi asta atunci când are poftă.

Milton: Cu mine ai voie să fii sinceră?

Meg: Da, dumneata eşti...

Pauză.

Milton: Nu ţi-a dat voie să-mi spui ce sunt?

Meg: Nu mi-a interzis. Dar am văzut că unora, dacă le spun, le fac rău.

Milton: Hai, dacă Stăpânul nu te opreşte, spune-mi! N-o să-mi facă rău.

Meg: Dumneata eşti mort. Aşa mi-a spus. Poţi să vorbeşti cu el orice doreşti, mi-a spus. E mort. E o parte din dumnezeire — nu acum, dar va fi curând, căci va muri curând. N-am înţeles bine totul, dar cam aşa mi-a spus.

Milton: Drăguţ din partea lui.

Vocea Stăpânului: Milton Kipfer, eşti mort pentru ai tăi. Eşti declarat trădător. Ascultă mesajul transmis de grupul operativ mondial.

(Se aude declaraţia grupului operativ.)

Milton: Când am luptat să capăt misiunea asta, am ştiut ce risc. N-ai ce să-mi faci. O să mă torturezi o săptămână-două, şi pe urmă o să plătiţi cu toţii. E o poveste foarte banală.

Vocea Stăpânului: Nu e nevoie să te chinuiesc, domnule Kipfer. Câteodată adevărul e mai chinuitor decât orice. Vei deveni curând unul dintre ai noştri, domnule Kipfer, ascultă ca-ţi spun!

Pauză.

Vocea Stăpânului: În cinstea dumitale voi ridica peretele, să nu mai fie nevoie să te deplasezi până la mine.

Se aude un strigăt de femeie.

Se aude un strigăt al lui Milton.

Vocea lui Milton (*sună însă nu din beregată, ci, prin aparatul din urechea stângă, de departe*): Acesta este începutul povestirii mele. De ce ţi-ai îngropat faţa în palme, domnule Kipfer?

Vocea lui Milton (şoptit în palme): Aţi auzit? Vocea parcă seamănă cu a mea. Dar... dar ceea ce văd e de necrezut. Peretele s-a ridicat şi am văzut...

* *Nota experţilor în acustică:* Vocea nu numai că „semăna”; suna aproape identic ca aceea a lui Milton. El însă nu şi-a recunoscut-o. Fiecărui om, propria voce — când o aude dinafara sa, reprodusă — îi sună altfel decât o aude „pe dinăuntru”. Din cauza emoţiei puternice de care era cuprins, Kipfer a uitat acest amănunt.

Vocea lui Milton (de departe): De ce ţi-ai îngropat faţa în palme, domnule Kipfer? Poate vrei să cazi în genunchi, ca fata asta? Te orbeşte splendoarea mea?

Se aude „râsul”.

Vocea Stăpânului: L-a cam surprins înfăţişarea noastră.

Altă voce, tot bărbătească: Suntem urmaşii experienţelor promovate de Edward Kipfer, străbunicul dumitale.

Vocea lui Milton (de departe): Ei haide, revino-ţi, domnule Kipfer J

Vocea lui Milton (şoptit în palme): Pe umerii arătării din faţa mea se află propriul meu cap!

| PIESA nr. 53 |

KIPFER CONTRA KIPFER

— În relatarea lui Rexas Fauraing —

(Am rezumat povestirea lui Milton Kipfer. A făcut-o la el în încăpere, cu capul îngropat în palme, vorbind parcă pentru el însuşi. Dialogurile redate de el, le-am combinat cu cele înregistrate direct, prin microradiourile din urechea şi din beregata lui. Conform indicaţiilor primite, am căutat să topesc totul într-o relatare unitară.)

. . . . Se afla în încăperea de granit, bogat decorată cu obiecte de artă pline de senzualitate. Lumina era purpurie, un amestec de voluptate şi sânge. Lângă el stătea Meg, o fată măruntă, cu nişte ochi mari minunaţi, sperioşi, o figurină delicată şi sensibilă. Milton era obosit, stors. O oboseală lascivă, de parcă ar fi rătăcit ore în şir pe câmpiile plăcerilor. Drogul care i se administrase probabil că era un afrodisiac. Aerul luminat în roşu era străbătut de parfumuri ameţitoare.

Fata i-a dat să bea ceva. Milton s-a simţit mai în puteri, fără ca senzaţia aceea tulbure, senzuală, să dispară. Milton voia să afle de la fată ceva amănunte utile, dar atunci s-a făcut auzită „vocea stăpânului”. Un perete al încăperii s-a ridicat. Fata a căzut în genunchi, ţipând. Imaginea dumnezeirii, în toată splendoarea-I, era prea puternică pentru ea. Milton n-a putut să-şi înăbușe un strigăt de uimire, dar din alte pricini.

Şi-a îngropat faţa în mâini, chipurile speriat, ca ne poată comunica primele impresii.

Îndărătul peretelui ridicat, pe un postament înalt, stătea Arătarea Supremă. Îmbrăcată de sus până jos în mătăsuri, Arătarea purta pe umeri un cap asemănător cu acela al lui Milton Kipfer. Un cap care vorbea cu o voce întru totul asemănătoare cu cea a lui Milton.

Lucrul îngrozitor era însă altul.

Braţul drept al Arătării era ridicat aproape de verticală. Iar dedesubt, la subsuoara dreaptă, ţâşnea dintre mătăsuri un al doilea cap, viu.

Milton mai văzuse, la experienţele pavloviste, câte un câine pe al cărui gât fusese plantat al doilea cap, şi chiar al treilea. Dar asta în condiţii de laborator. Şi era vorba de câini.

Într-o străfulgerare, a înţeles de ce „copilul” lui, întreaga serie de monştri născuţi după atentatele cu raze, aveau capul la subsuoară.

Lumina purpurie devenise roz, cu nuanţe verzi, clipea, fulgerând, orbitoare.

Cele două capete ale Arătării ricanau, discutând unul cu altul.

Milton şi-a amintit că avortonii provocaţi de atentatele cu raze mai aveau un traiect, asemănător gâtului, care ieşea la suprafaţă prin partea stângă a pântecelui.

Printre degetele care îi acopereau faţa, a privit într-acolo şi a văzut, pe pântecele Arătării, în partea stângă, ieşind dintre mătăsuri, un al treilea cap. Era o arătare de laborator de groază, ceva zguduitor şi insuportabil pentru orice om normal.

A vedea un om — şi încă un om al cărui cap „principal” semăna perfect cu propriul cap — a vedea un om cu trei capete era o imagine care ar fi putut scoate pe cineva din minţi. Milton şi-a păstrat cumpătul şi a şoptit iute, îndărătul palmelor, indicaţiile pe care le cunoaştem.

— Mi se pare că îl indispunem, a rostit cu un puternic accent japonez capul al treilea, cel de pe pântece.

— Suntem rude, a rânjit capul numărul unu. Cred mai curând că se bucură că ne vede.

— Ne invidiază! a exclamat capul de la subsuoară, un cap anglo-saxon, ceva mai insipid ca expresie. Lui îi aparţinea „Vocea Stăpânului”, care vorbise cu Milton până atunci.

— O să mă abat de la obiceiul meu de a nu fuma, a spus Milton aşezându-se pe un fotoliu. Cred că ţigările astea sunt pregătite pentru mine. Meg, fetiţo, de ce-ai

rămas aşa? Scoală-te de la pământ şi dă-mi un foc. Dumnezeul tău cu trei capete n-o să se supere.

— Dă-ne şi Nouă! a cerut Capul Principal. Arătarea s-a instalat pe un soi de tron. Stătea pe postament, uitându-se la Milton de sus în jos, luminat de la spate de fulgerele luminii colorate, o arătare teribilă, de care fata s-a apropiat fără a îndrăzni să-şi ridice privirile.

Cu mâna stângă Arătarea a smuls din cutia ţinută de fată trei ţigări. Le-a înfipt cu dexteritate în fiecare dintre cele trei capete pe care le deservea. Apoi mâna dreaptă — cea care stătea în poziţie aproape verticală — a pocnit cu putere din degete:

— Foc!

Tremurătoare, Meg a aprins ţigara capului de pe pântec şi a celui de la subsuoară. Când a trebuit să dea foc ţigării pe care o ţinea capul principal, şi-a înălţat braţul. Purta un kimono, şi pentru o clipă braţul drept i-a ieşit din mâneca de mătase. Milton şi-a dat seama că mâna dreaptă a fetei e diformă, răsucită, fixată la o poziţie perpendiculară faţă de antebraţ, parcă ţinută în gips.

Cele trei capete pufăiau calm din ţigări, deservite cu rândul de mâna stângă a Arătării. O demonstraţie de voit grotesc.

— Spune-i, zise Capul Principal..

Se adresa, după toate semnele, Capului de pe pântece, căci acesta începu imediat.

— Pentru un amator al perfecţiunii, s-ar părea că ai nimerit-o cam prost, domnule Kipfer...

Meg dispăruse pe uşă, grăbită, parcă orbită de prezenţa Stăpânului cu trei capete.

— De fapt, continuă capul care vorbea cu un uşor accent japonez, abia acum vei cunoaşte adevărata perfecţiune. La prima vedere, s-ar părea că suntem nişte monştri rămaşi din vremea experienţelor nucleare.

— Dar, în practică, e mai avantajos să ai trei capete,

spuse Capul Principal.

— De acord, tocmai asta voiam să zic şi eu, întări capul de la subsuoară.

— În primul rând, continuă capul japonez, asta îţi dă întâiul element al perfecţiunii, nemurirea.

Aici, ceva păru să-l îngrijoreze pe Capul al doilea, cel anglo-saxon de la subsuoară, căci începu să strige:

— Nu-i arăta, te rog, nu-i arăta !

— Ba o să-i arătăm ! zise Capul Principal, cel care semăna perfect cu Milton. Căpătase o expresie de cruzime care îl desfigura. Milton avea senzaţia că priveşte propriul său chip. Nu-şi închipuise vreodată că faţa lui poate exprima atâta cruzime.

— Să-i arătăm, să-i arătăm ! repetă Capul.

Mâna dreaptă, care stătea la verticală, pocni de două ori din degete. Uşa pe care fugise fata se deschise iar în încăpere pătrunse altă arătare, pesemne un demnitar, căci era îmbrăcat în mătăsuri. Mai modest în grad, avea doar două capete: unul la subsuoară şi unul pe pântece. Cât despre locul unde nr fi trebuit să se afle adevăratul cap, între umeri, mătasea abia dacă se ridica puţin, ca în dreptul unui bont. Milton îşi aminti de cele trei siluete învelite în glugi şi înarmate cu automate. Asta voiseră să ascundă sub glugă: adevărata lor înfăţişare. Acum însă, când îl credeau rupt de lumea exterioară, nu mai aveau faţă de el nici o taină.

Cu o plecăciune, noua arătare îi întinse Stăpânului un iatagan scurt. Apoi, mergând de-a-ndăratelea, se retrase în linişte. În timpul acesta, Capul al Doilea, cel cu înfăţişare anglo-saxonă, striga mereu, cu desperare:

—- Nu, nu, vă rog, nu!

Se vede însă că Arătarea avea putere deplină asupra capetelor ei, căci capul de la subsuoară încetă să ţipe, brusc. Groaza îi mai pâlpâia în ochi, ca o lampă cu neon care nu s-a stins bine.

Mâna dreaptă, deşi diformă, învârtea acum cu dexteritate iataganul.

— Îmi pare bine, domnule Kipfer, că te-ai abţinut de la tentative violente. (Vorbea acum capul principal, cel atât de asemănător cu Milton.) Nu de alta, dar ţi-am mai demonstrat o dată cât de greu i-ar fi cuiva să mă omoare. De fapt, sunt nemuritor. Chiar dacă mi-ar tăia cineva toate capetele, tot aş trăi.

Se opri o clipă din învârtitul iataganului, să studieze expresia feţei lui Milton, şi urmă:

— De fapt, la cel mai mic gest, ai fi fost redus la neputinţă. Trebuie să-ţi intre în cap — în unicul dumitale cap — că sunt nemuritor. Iar ce-ţi arăt acum, e doar aşa, o simplă distracţie.

Spunând acestea, mâna înălţată la verticală învârti iar iataganul şi tăie cu o mişcare bruscă propriul cap de la subsuoară.

Un şuvoi gros de sânge ţâşni peste chipul căzut pe podeaua de granit. Cu un gest plictisit, Arătarea, ţinând încă iataganul, se duse în spatele tronului. Se ghemui, ca şi când ar fi căutat ceva, şi dispăru.

Milton ajunsese într-o stare de spirit când nimic nu-l mai putea zgudui. Cu gesturi măsurate, stinse ţigara pe care o fumase până la capăt.

După câteva clipe apăru iar, din spatele tronului, Arătarea. Zâmbea. Era îmbrăcată acum într-un halat de mătase cenuşie şi purta la subsuoară un cap nou, destul de asemănător cu răposatul. Se aplecă în dreptul vechiului cap, îi scoase dintre buze ţigara încă fumegândă, cu gândul să o introducă în gura noului cap. Apoi, observând că e pătată cu roşu, o aruncă. Veni lângă măsuţa unde stătea Milton, se aşeză alături, şi îşi aprinse încet o nouă ţigară, pentru capul numărul doi.

Stăteau faţă în faţă, Milton Kipfer şi un alt Kipfer, de coşmar.

În încăpere pătrunseră mai multe arătări modeste. Făceau curăţenie; măturară capul tăiat, spălară podeaua. Unii aveau un singur cap, la subsuoară, iar doi dintre ei purtau un cap parcă natural, intre umeri, dar aveau mâna dreaptă diformă.

Minute în şir, cât dură curăţenia, cei doi Kipfer, Milton şi Kipferul cel necunoscut, se examinară, reci şi puternici amândoi.

| PIESA nr. 54 |

DUMNEZEUL CESIUMIŞTILOR ŞI ÎMPĂRĂŢIA SA

— în redactarea lui Rexas Fauraing —

Stăpânul stătea picior peste picior, foarte aproape de faţa lui Milton. Stătea degajat, căutând să soarbă ultimele avantaje pe care i le dădea monstruozitatea. Pulsul lui Milton, aşa cum bătea în aparatul micro din ureche, tot nu revenise la normal. Nu era groaza, cât surpriza de a vedea că o asemenea arătare poate trăi. Sau poate era şocul provocat de amintirea noului-născut. Dacă pruncul ar fi supravieţuit, urma să semene cu monstrul; urma să găsească alte două capete, pe care să şi le „monteze” la subsuoară şi în partea stângă a pântecelui. Dar de unde făceau ei rost de capete? O bănuială asalta mintea lui Milton.

— Scena de violenţă la care ai asistat adineauri — spuse încet Capul Principal — era numai în parte utilă. Am vrut să creez în psihologia dumitale o definitivă aversiune faţă de sânge, faţă da soluţiile hazardate. Fii om civilizat, Kipfer: nu încerca să taberi pe mine. Nu ţi-ar folosi la nimic şi ar fi nedemn.

— Având în vedere că sunt mort, zâmbi Milton, inspir o

teamă cu totul exagerată.

— Nu e vorba de teamă. Vreau să ştii că eşti scos din luptă şi să fii atent la cele ce-ţi spun. Foloseşte-ţi capul, singurul creier pe care îl ai! Dacă o să te gândeşti mereu la mijloacele de a mă înfrânge, n-o să fii destul de atent la cuvintele mele şi o să pierzi mult.

— Da, o să pierzi mult, adăugă Capul al Doilea.

— Asta e şi părerea mea, întări zgomotos cel de al Treilea, care stătea pe pântece puţin cam incomod, din cauza poziţiei picior peste picior a Părintelui.

— Dacă însă o să fii atent, s-ar putea să devii de al nostru, spuse Capul al Doilea.

Vorbeau cu voci şi accente diferite. Întâiul, fără vreun efort special, avea accentul şi pronunţia corectă a lui Milton, al Doilea, în ciuda înfăţişării sale anglo-saxone, avea un uşor sâsâit, care se completa cu înfăţişarea lui cam simetrică, inexpresivă, puţin prostească, iar al Treilea, japonez după trăsăturile feţei şi după pronunţie, părea extrem de rafinat şi de crud. Nările nasului său scurt se dilatau uriaşe deasupra unei guri mici şi foarte subţiri.

— Cu alte cuvinte, zise Capul Principal, situaţia e următoarea. Dumneata ai fost declarat trădător. Nu mai ai legătură cu ai dumitale. Poziţia noastră este de necucerit, datorită depozitului. Aşadar, avem timp berechet să stăm de vorbă. Urmăresc de mulţi ani teoriile dumitale despre perfecţiune. Şi vreau să-ţi spun că suntem de acord cu ele întru totul.

— Chiar aşa, completă al Treilea.

— Tocmai asta voiam să spun şi eu, interveni al Doilea.

— Nu ne grăbeşte nimeni, reveni Întâiul. O să-ţi demonstrez, cu ajutorul logicii şi numai al logicii, că lumea noastră subterană şi temătoare de dumnezeu a dezvoltat până la capăt teoriile dumitale despre perfecţiune. Şi o să ne ajuţi să le ducem mai departe.

— Dumneata, zise capul de pe pântece, urmăreşti o

evoluţie dirijată a omenirii. Or, noi am izbutit în privinţa asta să mergem mult mai departe. Noi am remodelat natura umană într-un fel mult mai logic,

— A fost un accident, sau ai vrut să arăţi aşa? Şi cum de semeni — cum de seamănă capul acesta cu al meu?

— Ei, mă bucur, zise Capul Principal. Omul de ştiinţă din dumneata a început să se trezească.

Tacticos, Stăpânul apăsă un buton dedesubtul mesei de granit. O altă porţiune de perete se dădu deoparte, descoperind un soi de soclu. Înăuntrul lui trebuie să se fi aflat o aparatură complicată. Cu spatele la Milton, fără a-i da importanţă, ca şi când ar fi ştiut că e păzit de zeci de sclavi invizibili, Stăpânul se aşeză jos. Se încovoia în chip curios, aşa ca mâna dreaptă aflată la verticală să se poată apleca şi să poată ajunge până la pântece. Ajutându-se şi cu stânga, cu gesturi încete şi precaute, izbuti să-şi detaşeze capul de pe pântece, de parcă ar fi scos o ploscă de la cingătoare.

Luând capul cu amândouă mâinile — din gât picura puţin sânge, neaşteptat de puţin — îl fixă cu grijă pe soclu. Faţa japoneză, acum despărţită de trup, avea o paliditate cadaverică. Curând însă, montată pe neobişnuitul ei suport, începu să clipească şi să-şi recapete culoarea. Se vede că, din interiorul soclului, diferite instalaţii o alimentau cu sânge şi influxuri nervoase. Milton a şoptit că n-ar fi imposibil ca în interiorul soclului să se ascundă un trup de om — dintre aceia cu o expresie tâmpă — proaspăt decapitat. Un fel de suport biologic temporar, închiriat pentru perioada când Capul vrea să se odihnească. Deşi trăia, faţa japoneză, de obicei atât de expresivă şi inteligentă, părea acum tâmpă şi inofensivă.

— Dormi, dormi... zise insinuant Stăpânul.

Imediat, capul adormi. Potrivindu-şi îmbrăcămintea de mătase cenuşie, Stăpânul reveni cu numai două capete la masa unde şedea Milton. Zidul acoperi din nou soclul.

— Te-am primit adineauri în ţinută de gală, vorbi de la subsuoară capul pe care Milton îl numerotase al Doilea. Asta era ţinuta dumnezeului complet. De obicei însă, lucrez numai cu două capete, iar un al treilea, cu schimbul, doarme. Asta îmi permite să nu pierd prea mult timp cu somnul. Când mă pun în ţinută de gală, ca să apar în faţa supuşilor mei, sau când am de luat hotărâri importante, convoc toate cele trei capete. Uneori, prin intermediul unor instalaţii artificiale, pot să mă conectez la zeci de capete. Şi acum te întreb: din punct de vedere logic, nu e de preferat un om cu mai multe capete?

— Nu există şi un proverb, interveni Capul Principal, un proverb care spune că mai multe capete judecă mai bine decât unul singur?

— Capete care stau pe umerii lor proprii, preciză Milton.

— Asta-i o prejudecată. Principalul e capul, nu umerii pe care stă.

— Aşa-i! Judec la fel de bine aşezat şi la subsuoară, spuse Capul Doi. Întreabă-mă orice, dă-mi o problemă de rezolvat — o să vezi.

— Fii mai liniştit, îl mustră Capul Principal. Doar nu eşti la examen.

—- Am greşit, zise Capul Doi, iartă-mă, te rog, şi nu mă tăia.

Spunea acestea în timp ce ochii lui albaştri priveau dintr-un unghi incomod spre Milton, jenându-se că străinul este de faţă la acest dialog. Îşi închise brusc gura, ca şi când ar fi primit de la celălalt cap impulsul de a tăcea. Vorbeau cu *eu*, reprezentând una şi aceeaşi persoană — pe Stăpân — dar câteodată aveau dialoguri între ele, ca şi când fiecare ar fi fost o persoană separată.

În tot ce făcea, adversarul lui Milton părea să execute un program precis. Iar ţinta era Milton: uimirea lui, surprinderea, jocul pe nervi, zdrobirea! Milton stătea tăcut.

Aştepta să-i vadă scopurile.

— Să vină cei cinci dragoni, spuse cu glas tare Stăpânul.

| PIESA nr. 55 |

DUMNEZEUL CESIUMIŞTILOR ŞI SFINŢII SĂI DRAGONI
— în rezumatul lui Rexas Fauraing —

Mi-l închipui pe Milton, în încăperea rece de granit, printre statuete voluptuoase, înconjurat de şase făpturi, fiecare cu câte două capete.

Unul dintre cei cinci dragoni probabil că-şi schimbase capul de curând. Purta la subsuoară un chip tânăr, arămiu, care părea să fie în vârstă de vreo douăzeci de ani. Când intră în odaie, dragonul nu-l văzu pe Stăpân — care se trăsese mai deoparte — ci pe Milton. Faţa acestuia, se ştie, era foarte asemănătoare cu capul principal al Stăpânului.

Tânărul cap arămiu al noului-venit începu să clipească uluit, apoi, agitându-se în subsuoara lui, se porni să strige către Milton:

— Slavă ţie, Atotputernicule, Dumnezeule, Genialule, Atotstăpânitorule!

— Taci, prostule! îl corectă Capul Principal al aceluiaşi dragon, o faţă bătrână, de anglo-saxon, cu păr alb, falcă pătrată şi riduri multe. (Milton n-a dat pe moment toate amănuntele, dar unele le recombin din ce a povestit mai apoi, când era singur — nota mea, Rex. Faur.) Taci! Tu nu vezi că ăsta e *carne?* Dincolo e Atotputernicul!

Şi, dintr-o mişcare a întregului corp, sili pe tânărul cap să-l contemple pe Domnitorul cesiumist.

— Iartă-mă, Doamne, începu tânărul cap să strige, iartă-mă, nu mi-am dat seama că e *carne*, iartă-mă şi nu mă tăia.

Se pare că totuşi operaţiunea decapitării este neplăcută, înseamnă sfârşitul capului respectiv, căci prea se feresc de ea.

— Constat că mi se spune carne, interveni Milton, pe care scena începuse să-l amuze. Aş putea să aflu de ce sunt numit carne şi ce se înţelege prin acest cuvânt?

Dragonii înţepeniră, intimidaţi da faptul că cineva îndrăzneşte să pună întrebări Atotputernicului.

— Toate la vremea lor, zâmbi misterios Capul Principal al Părintelui. Aşezaţi-vă.

Se aşezară în cerc, depărtaţi de Stăpân, căruia păreau să-i poarte un respect superstiţios.

— Am vrut să fiţi şi voi de faţă, zise Capul Principal. Uitaţi-vă la carnea asta — şi arătă spre Milton — şi spuneţi-mi cum vi se pare.

Toţi, la comandă, îl contemplară pe Milton Kipfer, pe Milton cel puternic, pe Milton cel frumos.

— E oribil! constată dragonul care părea cel mai în vârstă şi care purta două capete bătrâne, amândouă orientale după aspect.

— E monstruos! spuse altul.

Exclamaţiile nu mai conteneau.

— Uitaţi-vă ce simetrie inutilă a mâinilor! strigă unul. Just! întări celălalt cap al său. Ce lipsă de fantezie a naturii. Uitaţi-vă cum ţine braţul drept strâns lângă corp, pe locul unde ar trebui să se afle un cap!

— Un singur cap! exclamă alt dragon (care avea pesemne un tic nervos şi vorbea cu ambele guri odată, în cor). Sărăcie, egalitate stearpă între toţi oamenii, toţi cu un singur cap, toţi cu două mâini aşezate la fel!

— Zi-i carne şi gata! conchise plin de scârbă ultimul dintre dragoni, care nu vorbise până atunci.

Revolta devenea din ce în ce mai explozivă. Se învârteau în jurul lui Milton, îl cercetau din cap până în picioare, plini de dezgust, şi numai în momentul când îi

vedeau faţa, atât de asemănătoare cu cea a dumnezeului lor, ceva tresărea în ei.

— E o neruşinare! spuse primul dintre dragoni, cel cu două capete bătrâne. Cum de îşi permite să poarte o faţă atât de asemănătoare cu cea a Dumneavoastră! O simplă carne să poarte capul Atotputernicului şi Genialului Lumii! Trebuie decapitat imediat!

— Stăpâne, zise unul dintre dragoni, daţi-mi mie cinstea asta. Îi tai după moda japoneză de altădată, în diagonală, de la claviculă până la brâu. Îi luaţi capul şi vă confecţionaţi unul de rezervă! Seamănă perfect. Nimeni n-o să bage de seamă deosebirea.

— Eşti un trădător! urlă brusc dragonul numărul unu. Crimă de lezmajestate! Cum adică? Între capul cărnii ăsteia şi capul Genialului nostru nu e chiar nici o deosebire?!

Pentru o clipă, se făcu linişte. Dragonii din jur tăcuseră.

Cu forţă sporită, cei doi reîncepură discuţia. Fiecare îl acuza pe celălalt de necredinţă în divinitate şi regalitate.

— Tu ai spus primul că se aseamănă!

— Da, dar n-am spus că nu există nici o deosebire!

— Eu vreau un cap de rezervă pentru Corifeul nostru strălucit şi tu te opui!

— Trădătorule, secesionistule, ateule, deviatorule, carne ce eşti, striga prin capul de la subsuoară dragonul cel bătrân, va să zică vrei să promovezi un cap de carne de la suprafaţă?

Amândoi începură să ţipe din toate cele patru guri. Capul de la subsuoară striga spre adversarul de la cealaltă subsuoară, iar la un nivel mai coborât, cele două capete de pe pântece se înfruntau aruncându-şi învinuirea că trădează. Îşi azvârleau tot felul de cuvinte care pentru ei trebuie să fi avut o semnificaţie îngrozitoare. Ceilalţi dragoni ascultau duelul verbal cu toate cele patru urechi, în timp ce Stăpânul se duse iute la soclul până atunci ascuns îndărătul zidului şi îşi puse pe pântece cel de al treilea cap.

Acesta mai era somnoros, clipea mirat, dar în câteva clipe păru a înţelege situaţia. Poate că ceilalţi doi colegi cerebrali îl informau pe un traseu interior.

Părintele se aşeză pe tron, purtându-şi toate cele trei capete,

— Am hotărât şi hotărâm! strigară în cor cele trei guri, cu voci asurzitoare.

N-ar fi fost exclus să existe şi un sistem de amplificare şi reverberaţie: vocile detunaseră parcă, iar după ultima silabă, se auzi ecoul. Dragonii stăteau încremeniţi.

— Amândoi conspiratorii să fie puşi sub anchetă! Se avansează la rangul de dragoni Umejina şi O'Hara. Tasachi va fi pedepsit, dar va rămâne cu un cap.

Tasachi, cel cu două capete bătrâne, se prăbuşi în genunchi.

— Îţi mulţumesc, Doamne, că m-ai lăsat cu un cap. Trag nădejde că mă voi întoarce din nou la tine.

Stătea îngenuncheat şi, în timp ce capul lui de la subsuoară îşi striga recunoştinţa, celălalt, de pe pântece, se izbea de podea şi plângea cu lacrimi multe, udând pardoseala vulcanică.

Mâna dreaptă a Stăpânului, întinsă la verticală, pocni din degete, şi cei doi dragoni puşi sub anchetă se retraseră în grabă. În locul lor, pe aceeaşi uşă, apărură alţii, Umejina şi O'Hara. Primul părea foarte bogat, avea un halat de mătase verde strălucitoare, iar braţul drept, vertical, era încărcat cu brăţări de aur. În locul unde ar fi trebuit să-i fie capul, între umeri, se afla un con mic de aur, imitând forma unei pagode. Celălalt, O'Hara, pesemne la origine vreun american provenit dintre irlandezi, era îmbrăcat în flanelă cafenie; spre deosebire de ceilalţi, ambele lui capete, şi cel de la subsuoară şi cel de pe pântece, purtau nişte bărbi rotunde, olandeze, şi ţineau între dinţi câte o pipă. În momentul când păşea în odaie, tocmai îşi scotea pipele din gură, în semn de respect pentru Stăpân. Le aşeză grăbit

într-un soi de buzunar instalat între umeri, pe locul unde ar fi trebuit să se afle capul.

— Uitaţi-vă într-acolo! şi mâna stângă a Stăpânului îl arătă, poruncitoare, pe Milton.

Cei doi cunoşteau soarta predecesorilor lor. Se feriră să facă vreo presupunere, vreo afirmaţie mai complicată.

— Ptiu! zise capul de la subsuoară al lui O'Hara. Ce scârboşenie!

— Aşa-i! întări în barbă capul de pe pântece.

Iar celălalt dragon, Umejina, se mulţumi să exclame în cor:

— Un monstru!

— Sunteţi liberi! strigă pe neaşteptate Stăpânul.

Dragonii se retraseră cu spatele către uşă. Unul dintre ei, cel care pesemne devenise mai înalt în grad, sărută poala de mătase a Pontifului cesiumist. O sărută pe rând cu ambele sale capete, cel de pe pântece şi cel de la subsuoară, în vreme ce locţiitorul de dragon şef se mulţumi să sărute — cu capul de la subsuoară — doar platforma pe care şedea Domnul.

Capul Principal al Stăpânului începu să râdă. Fără să piardă timp, celelalte două îi urmară exemplul.

— Vezi, domnule Kipfer, spuse Pontiful, în ochii lor dumneata apari tot atât de oribil pe cât de oribili om fi apărând noi în faţa dumitale.

— M-am convins, zise scurt Milton.

— Foloseşte-ţi capul! îl îndemnă Stăpânul, parcă prietenos. Ai doar unul singur, dar poţi să judeci cu el. Gândeşte-te logic: dacă produsul cel mai înalt al materiei superior organizate este capul, atunci nu e preferabil ca un om să aibă trei capete în loc de unul singur?

— E preferabil, adăugă al doilea cap. O parte din mine doarme, se odihneşte, iar alte părţi pot lucra.

— Unde mai pui, interveni al treilea, că există şi un

proverb: mai multe capete judecă mai bine decât unul singur!

— E logic sau nu? întrebă Al Doilea.

Milton le privea pe rând, ba la un etaj, ba la celălalt.

— Nu mi-e uşor să mă conving aşa, dintr-o dată, spuse el prudent. Dar cum se explică asemănarea dintre noi?

Perechea de ochi atât de asemănători cu ai lui avu o sticlire fugitivă de ură.

— Suntem rude, cred, zise Stăpânul, vorbind rând pe rând din capetele sale. La leagănul nostru comun au stat mai ales două forţe: experienţele lui Edward Kipfer şi isprăvile lui Tony Kipfer. Tony, după căsătorie, n-a fost destul de sfânt pentru un fost părinte. Nu ştiu cum s-au petrecut lucrurile în amănunt, povestea durează de prin a doua jumătate a secolului XX. Cred că fusese o explozie subterană cu totul neobişnuită. Poligonul de experienţă era strâns supravegheat, însă un mic vas japonez s-a rătăcit în regiune. Era un vas clandestin, făcea comerţ de carne vie. Ducea un transport de copii şi femei care urmau să fie vânduţi pe alt continent. Lucruri din astea se mai făceau pe atunci, se cumpărau copii din Japonia, din Italia, din multe locuri. Suflul exploziei a spart vasul de stâncile unei mici insule, unde americanii aveau o bază. O bază bine echipată. Până aici totul mi-e foarte clar. De aci încolo, am încurcat socoteala. Ţi-o spun foarte sincer.

Capetele Stăpânului se opriră o clipă, parcă visătoare, şi cel de al doilea reîncepu:

— Explozia ori o catastrofă seismică ce a urmat după ea i-a făcut pe negustorii japonezi de sclavi şi pe militarii americani să se pomenească îngropaţi în adâncurile pământului. Mi se pare că ţi-am mai spus o parte a acestei poveşti, poate incomplet şi poate în altă versiune.

— Da, ţi-am mai spus-o, interveniră imediat capetele unu şi trei.

— În orice caz, nu asta e principalul, conchise Capul

Principal. Te sfătuiesc, dragul meu nepot, sau ce mi-oi fi, să te convingi cât mai repede de perfecţiunea noastră. Nu de alta, dar chiar de azi vom începe lucrările asupra ta.

Milton sări în picioare.

— Ce vrei să spui?

Stăpânul îi întoarse spatele, se plimbă cu paşi mărunţi până la tronul lui şi luă poziţia solemnă care lui Milton începuse să-i devină familiară. Faţa japoneză era contorsionată de ură, iar faţa principală nu mai semăna de loc cu aceea a lui Milton, atât o mutila râsul ei bestial. Numai obrazul de la subsuoară păstra expresia lui puţin tâmpă.

— Azi, spuseră cele trei capete — şi vocile lor căpătaseră din nou reverberaţia aceea asurzitoare — începem lucrările de reamenajare a cărnii numite Milton Kipfer.

Milton se repezi înainte, dar se răzgândi. Totul era inutil. Zidul începuse să revină la locul lui, lăsându-l singur în încăpere.

Milt îşi acoperi faţa cu palmele şi şopti:

— Au dat drumul la un gaz. Cu bine, prieteni! Să nu faceţi lucruri imprudente. Nu vă pripiţi pentru un singur... soarta Pământului întreg... şi se prăbuşi în nesimţire.

| PIESA nr. 56 |

MESAJUL LUI GILBERT MARTIN, DIN COSMOS, CĂTRE PREŞEDINTE

Dragul meu,

Trebuia să-i punem pe bandiţi la locul lor încă de mult. Nu mai putem îndura încordarea asta, care ne macină

nervii. Pe mine şi pe alţi membri ai consiliului mondial ne-ai evacuat în Cosmos: pe Blake ţi l-ai făcut aliat. Nu putem răbda să vedem cum Milton Kipfer este mutilat.

Ne cunoaştem de mult. Sunt sigur că, până la urmă, o să mă înţelegi. Îţi spun, ai greşit.

Am dat comandă navei noastre să o pornească spre Pământ. Sper că n-ai nimic împotrivă.

Pe curând,
Martin

| PIESA nr. 57 |

RAPORT FULGER AL COMISIEI RADIOACUSTICĂ

Acum cinci minute, microtranzistorii instalaţi în urechile lui Milton Kipfer au încetat să mai funcţioneze. Mai întâi ieşise din uz aparatul micro care retransmite zgomotele ce-l înconjoară pe Milton. Am crezut că nu există nici un zgomot în încăperea unde se află Milton. Dar am văzut că nu mai recepţionăm bătăile pulsului şi celelalte indicative biologice. După câteva minute, folosind principiul inversării acustice, ne-am convins că a fost scos din uz şi aparatul din urechea dreaptă, prin care Milton primeşte indicaţii. Aceasta înseamnă că Milton nu mai poate primi nici un fel de informaţii din lumea de la suprafaţă.

Părerea noastră este că duşmanul n-a reuşit să descopere aparatele. Ele sunt extrem de mici şi foarte asemănătoare cu materia organică. E probabil că Milton, în timp ce se afla în stare de inconştienţă, a fost supus unei intervenţii chirurgicale pregătitoare, menite să-i reorganizeze funcţiile aparatului vestibular din ureche, să-i dea un nou simţ al echilibrului. După presupunerea noastră — care urmează să fie confirmată de medici — existenţa mai multor capete, toate conectate la acelaşi sistem

nervos, ar cere în primul rând o reorganizare a echilibrului, astfel ca posesorul să poată îndeplini prima cerinţă ce se pune în faţa unui copil mic: să poată sta în picioare şi să poată umbla.

Distrugerea aparatelor din urechi este cu totul incidentală. Dacă inamicul ar fi descoperit aceste aparate, atunci ar fi reperat şi pe cel din gâtlej. Or, chiar acum, se pot auzi gemetele lui Milton; e în stare de inconştienţă, anesteziat, dar probabil că intervenţia îi provoacă totuşi dureri.

(Urmează semnăturile)

| PIESA nr. 58 |

STAVRU IONESCU CĂTRE PREŞEDINTE

S-a întâmplat o nenorocire. N-aveam coridoare magnetice pregătite pentru întoarcerea navelor pe Pământ: nu fuseseră programate. Martin a dat comanda fără să se coordoneze cu noi: abia apoi te-a anunţat.

Nava lor era în primejdie. Iurii Alexeevici Papanin i-a interceptat personal, ca să-i salveze de accident. Nava lui Martin a fost salvată, dar, din cauza torsiunii magnetice la care a fost supusă nava lui Papanin, instalaţia etanş a cedat. Papanin a murit. Au pierit o dată cu el 11 oameni.

Am declanşat imediat sistemul major de alarmă pe calea undelor. Instalaţiile navelor lui Martin sunt stricate. În prezent, ei gravitează în jurul Pământului, cu motoarele defecte. Situaţia asta mai poate dura săptămâni, fără nici o primejdie pentru ei. Au şi rezerve de hrană. Dacă vrei însă, îi pot remorca. După părerea mea, Martin ar trebui să se simtă răspunzător pentru acest accident nenorocit. Papanin a fost un om cu suflet mare. Poate ar fi găsit până la urmă altă soluţie. Grija pentru vieţile celor de pe nava lui Martin l-

a făcut să acţioneze în grabă.

Ce facem cu nava? Aştept răspuns.

| PIESA nr. 59 |

PREŞEDINTELE CĂTRE STAVRU IONESCU

Îţi mulţumesc. Ai procedat bine. Papanin a căzut ca un erou, dar ar fi putut să fie mai prudent. Moartea lui mă doare tot atât ca şi pe tine. N-avem însă dreptul să ne ţinem acum de cercetări. Sunt sătul de atâta sânge şi atâtea tragedii. Lasă-i să se învârtească pe loc până terminăm cu cesiumiştii sau adu-i aici sau expediază-i la loc, după cum vor ei. Am vorbit cu Martin şi e atât de abătut de cele întâmplate, că nu mai ştie nici el ce vrea. Oricum, dacă nu stăruie, aş prefera să nu-l aduci la mine. Mi-e destul de greu şi fără el. Fiecare oră contează. Nu mai avem mult.

Cercetează însă cauzele tehnice ale accidentului: să nu se poată repeta.

| PIESA nr. 60 |

CESIUMIŞTII CĂTRE OMENIREA DE LA SUPRAFAŢĂ

Aţi respins definitiv propunerea noastră rezonabilă de a face schimb de inspectori şi delegaţi. Nu v-aţi lăsat convinşi nici măcar de propriul vostru om, pe care l-aţi trimis aici ca iscoadă şi care s-a încredinţat personal de bunele noastre intenţii. De acum încolo, refuzăm orice tratative, afară de cazul că acceptaţi să trimiteţi delegaţi la noi.

Milton Kipfer a ales calea noastră.

Oricare dintre voi care s-a săturat de tirania unei existenţe mecanizate şi fără suflet şi care doreşte o viaţă de neprevăzut şi aventură, lipsită de egalitatea mecanică dintre oameni, plină de lux şi farmec, poate veni la noi şi va fi primit cu braţele deschise.

Consiliul de miniştri din adâncuri

| PIESA nr. 61 |

COMISIA TEHNICĂ EXTRAORDINARĂ CĂTRE PREŞEDINTE

Ne-am împotmolit. Tot ce am putut realiza este un sistem care să asigure curăţirea Pământului de radiaţii, în linii generale, o săptămână după ce s-a produs explozia. Dar un sistem care să împiedice explozia depozitului subteran n-am găsit încă.

Putem începe oricând războiul de gaze şi microbian, în caz că găseşti soluţia umană şi că n-avem altă dezlegare. Dar inamicului, dacă vede că e atacat, îi rămâne timp să provoace explozia.

Continuăm cercetările.

(Urmează semnăturile)

| PIESA nr. 62 |

CONVORBIREA PREŞEDINTELUI CU LORETA DURAND ŞI REXAS FAURAING

PREŞEDINTELE: Loreta, nu mai e nevoie să te pun la curent cu situaţia. Martin mi-a vorbit pe un ton prietenesc. Dar ştii că, în fond, mi-a adus nişte acuzaţii. Există şi alţii cam de aceeaşi părere. Mi se reproşează că las ca Milton să fie mutilat acolo în adâncuri, fără să fac nimic. Ce părere

ai?

LORETA: Oricât aş ţine la Milton, îmi dau seama că e vorba de viaţa a miliarde de oameni. Nu putem să-i expunem unei explozii nucleare.

PREŞEDINTELE: Bine, dar putem sta inactivi?

LORETA: Unii îşi închipuie că eşti laş. Dar să spună ei ce propun în schimb. De ce nu vorbesc? Ce ar vrea ei? Un atac orbesc asupra cesiumiştilor? Dacă un asemenea atac are ca scop salvarea lui Milton, atunci e cu siguranţă lipsit de succes.

FAURAING: Moare Milton, la sigur, dar mor o dată cu el şi câteva miliarde de oameni în plus.

PREŞEDINTELE: Mă bucur că sunteţi de acord. Sau mai bine zis, mă întristez: deocamdată n-avem vreo soluţie. Loreto, am nevoie de ajutorul tău. Vorbeşte-le oamenilor. Mai ales celor prea înfierbântaţi, sentimentali. Îi vei convinge. Eu aş avea mai puţine şanse.

LORETA: Dar ce ne pasă de ei? Ai conducerea grupului operativ şi procedezi după cum e necesar.

PREŞEDINTELE: Ştiu. Dar, vezi, mă simt aproape de ei, mai aproape decât ai putea bănui, îi înţeleg. Parcă eu n-aş vrea să ne răfuim mai repede cu cesiumiştii?

LORETA:...Nu ştiu cum să spun... afacerea asta îmi repugnă. O exploatare a sentimentelor. Vine soţia lui Kipfer, să-i convingă că nu poate fi vorba de salvarea lui, deocamdată. E aici ceva declarativ care nu-mi place, ceva...

PREŞEDINTELE: Greşeşti.

LORETA: Eu, dacă le vorbesc, nu le-aş vorbi ca iubită. Le-aş vorbi logic, cu răspundere, aşa cum le-ai vorbi şi tu.

PREŞEDINTELE: Dacă l-ai iubi pe Milton cu adevărat, nu te-ai sfii să le vorbeşti oamenilor şi altfel.

LORETA: Cum îndrăzneşti?

PREŞEDINTELE: Ascultă un om mai bătrân. Iubirea, cum să-ţi spun, e o afacere mult mai puţin logică, mai complicată.

FAURAING: Cred că nu e momentul potrivit să-i spui asemenea lucruri.

PREŞEDINTELE: N-am dreptate?

FAURAING: Iubirile sunt ca reumatismul, sau florile, sau oamenii. Există sute de varietăţi ale reumatismului, mii de feluri de flori, o varietate infinită de oameni. De unde ştii dacă un om iubeşte sau nu şi cum iubeşte? Nu ştiu ce caut eu aici, aş vrea să plec.

PREŞEDINTELE: Am nevoie de tine.

FAURAING: Poate se trezeşte Milton.

PREŞEDINTELE: Dacă se trezeşte, o să fim avertizaţi. Rexas, eşti om de meserie. Explică-i Loretei ce vreau să spun.

FAURAING: Ai reuşi de zece ori mai bine ca mine. Dar ţi-e neplăcut. (*Către Loreta*:) Nu ştiu dacă preşedintele nu vrea să te pregătească, să te călească pentru eventualitatea...

LORETA: Spuneţi odată despre ce e vorba.

FAURAING: Nimic special. Exista în vechime un francez mare cunoscător de suflete. La Rochefoucault. Dacă poeţii n-ar fi scris despre iubire — spunea el — mulţi oameni nici n-ar fi cunoscut un asemenea sentiment. Preşedintele e un om de modă veche. I se pare că în dragostea dintre tine şi Milton există ceva şcolăresc, rigid, o atitudine de copii care experimentează cele citite prin cărţi. Şi nu şi-a găsit alt moment mai potrivit să ţi-o spună.

LORETA: Dacă n-am şovăit când a fost vorba ca Milton să plece acolo, dacă procedez logic şi nu fac paradă de sentimente, mă învinuieşte de răceală. Şi de ce? Ca să mă convingă să le vorbesc oamenilor pe un ton lacrimogen. Ca să mă obişnuiască treptat cu ideea că nu ţin la Milton, ca, în caz că nu se mai întoarce, să pot rezista, să...

PREŞEDINTELE: În mine vorbeşte numai experienţa vieţii. În iubire există lucruri care scapă analizei unei maşini cibernetice. Tu însă...

LORETA: Mă înfiori. Ce teorii. Dacă te-ar auzi copiii de şcoală, ce mai educaţie ar primi!

PREŞEDINTELE: Vezi, de aceea nu e introdusă iubirea în programa analitică a şcolarilor. Am discutat destul. Consideraţi cele ce vă spun drept o misiune de luptă. Tu, Rexas, o s-o ajuţi pe Loreta să facă un mesaj în care să spună ce-a spus adineauri. Că-l iubeşte pe Milton, dar că nu e momentul să se întreprindă vreun act disperat pentru salvarea lui.

LORETA: Pot să vorbesc şi singură.

PREŞEDINTELE: Ai mărturisit chiar adineauri: ai vorbi la fel ca mine! Eu am nevoie să apelez la sentimentele oamenilor. Ca să exploatăm chestia asta — iertaţi-mă că vorbesc atât de brutal — trebuie să...

FAURAING: Vorbeşti atât de brutal pentru că în fundul sufletului eşti la fel de sentimental ca şi ei.

PREŞEDINTELE: Lăsaţi-mă în pace. Puneţi-vă pe lucru. Într-un sfert de oră, Loreta să înceapă să vorbească.

LORETA: Plec. Numai un cuvânt. Şi chiar... chiar nu e nimic de făcut?

PREŞEDINTELE: Ba este şi se face... Rămâne între noi, nu? E o chestie de zile şi ore. Milton n-a mers acolo degeaba. Ştiţi că a plantat câteva semnalizatoare cu iradiaţii. Experţii lucrează fără răgaz. Se stabileşte topografia galeriilor, locul depozitului. Cui pe cui se scoate: am folosit deocamdată metoda duşmanului, insecte dresate. Zeci şi zeci de mii sunt lansate, pe căi diferite, să caute drumul spre depozit. Duşmanul, obişnuit cu insectele, nu le-a reperat, mai ales că metoda de lansare e foarte greu detectabilă. În momentul când vom stabili absolut precis locul depozitului, încercăm un atac prin surprindere asupra lui: în primul rând să tăiem orice cabluri de comandă care ar duce spre el şi să...

FAURAING: În galeriile acelea e foarte uşor de ascuns un cablu. Se poate da comanda exploziei şi fără cablu, prin

radio.

PREŞEDINTELE: E riscant, ştiu. Dar am dresat insecte cu afinitate specială pentru metal. Comandă prin radio? Vom face un bruiaj fantastic, asta nu-i o problemă. Există însă riscuri serioase. Avem şt alte variante, mai sigure. Cea principală am discutat-o şi cu Milton, înainte de plecare. E greu, copii, trebuie să mai răbdăm câteva zile.

LORETA: Câteva zile? Şi în timpul ăsta crezi că Milton...?

PREŞEDINTELE: Sper. Hai, duceţi-vă.

| PIESA nr. 63 |

FERICIREA DE A FI CESIUMIST

— în redactarea lui Rexas Fauraing —

Milton s-a trezit. I-a rămas aparatul din beregată. Ne-a întrebat de mai multe ori dacă îl auzim, până şi-a dat seama că-i lipseşte aparatul din ureche. Ştie că nu mai are cum să primească răspunsurile noastre. Şi-a luat pulsul, ne-a dat şi alte indicative. Are dureri în urechi, câteodată nu aude bine, suferă de ameţeli. Toate astea le spune calm, şoptindu-le cu faţa îngropată în palme, ca şi când ar vorbi singur. E extrem de prudent, ca nu cumva duşmanul să surprindă ultimul canal prin care primim informaţii.

— Mă bucur, ne-a zis, că am apucat să mai primesc ultimele voastre comunicări. La gâtlej nu mi-au umblat, sunt sigur că mă auziţi. Ştiu că orice s-ar întâmpla cu mine, veţi şti că nu am cedat niciodată. Mac Cragg, mă auzi? La colecţia ta de deosebiri între om şi maşină adaugă încă una. Unei maşini poţi să-i schimbi programul. La un om, dacă nu vrea, nu se poate. Am ameţeli, în timpul somnului se petrec cu mine lucruri ciudate, dar există în capul ăsta o scânteie care n-o să se stângă cât trăiesc. N-or să facă din

mine ceea ce vor.

E îmbăiat într-o atmosferă senzuală. A descoperit înţepături în muşchi, ştie că i se fac injecţii.

— Probabil nişte afrodisiace foarte puternice, spune el. Nu ştiu ce vor să facă din mine. Mi-aţi spus că în timpul primului meu somn aparatul din ureche a înregistrat zguduiri ale organismului. Nu ştiu ce vor să facă cu mine. O să fiu foarte atent.

. . . . Ameţit, zăcând în pat câteva ore, Milt ne-a dat câteva amănunte asupra istoricului cesiumiştilor, frânturi din ce a putut afla de la Stăpân.

A început să obţină informaţii şi de la Meg, fata care îl îngrijeşte. Mai întâi, era convins că fata e pusă de Stăpân să-l inducă în eroare. Curând, a observat că spusele lui Meg nu se potrivesc în totul cu ale Stăpânului. Milton nu ştie ce să creadă; lupta e complicată, iar el a rămas singur în mijlocul unei lumi ostile.

Părerea lui este că s-ar putea ca fata să fie sinceră. Milton crede că Stăpânul nu mai e interesat în ascunderea adevărului, cel puţin a unor părţi ale lui. De când a capturat aparatul ascuns în guler, Stăpânul e convins că lui Milton nu i-a mai rămas nici o legătură cu lumea noastră şi că nu va mai vedea niciodată lumina zilei. N-are de ce să-i mai facă reclamă; se bizuie mai mult pe efectul drogurilor şi intervenţiilor chirurgicale.

— Totuşi, ceva îmi ascunde, spune Milton. Îmi ascunde tocmai intenţiile pe care le are cu mine. Fata nu ştie nimic în privinţa asta, sunt convins că nu ştie. Încolo însă, nu m-ar mira ca Stăpânul să înceapă să mă lase să circul liber prin lumea lor. Am impresia că nici nu se mai oboseşte să asculte toate convorbirile mele cu fata.

Din cele aflate de la Stăpân şi de la fată, punând faţă în faţă afirmaţiile lor contradictorii, Milton a început să schiţeze un tablou al dezvoltării cesiumiştilor.

Catastrofa din secolul XX a îngropat câteva sute de oameni, negustori japonezi de sclavi, militari americani, printre care câţiva medici şi tehnicieni foarte pricepuţi, apoi victimele negustorilor de sclavi, femei şi copii. Ani întregi, măruntа colonie omenească a încercat să iasă la suprafaţă. Copiii, care în momentul exploziei nucleare aveau între 11 şi 15 ani, au crescut. Viaţa şi-a impus necesităţile. Japonezele sortite comerţului de carne vie au ajuns, într-un fel sau altul, soţiile militarilor sau ale negustorilor; foştii copii au devenit capi de familie. În condiţii infernale, întrebuinţând echipamentul care fusese îngropat cu ei, inginerii militari americani, când bateriile erau pe terminate, au început să-şi creeze surse proprii de energie electrică. Conservele îngropate cu ei se terminaseră; le-au fost de mai mare folos vitaminele de rezervă. Au pus la punct prepararea algelor submarine, a planctonului, micilor vietăţi marine: hrana, deşi proastă şi insuficientă, era asigurată. Au fost momente când până şi insectele le-au servit pentru hrană. Totul era tehnica, dezvoltarea unei tehnici care să le permită să iasă la suprafaţă. De explozii se fereau, ca nu cumva să fie inundaţi. Chiar şi cei mai lucizi dintre ei rămăseseră cu o teamă extraordinară de orice fel de explozie, din cauza şocului suferit.

Trimiteau semnale prin radio. Din cauză că se aflau în străfundurile pământului, sau din cine ştie ce altă pricină, semnalele n-au fost niciodată recepţionate.

Milton este de părere că reuşiseră să se descurce binişor şi că nu mai aveau mult până să iasă la suprafaţă. El nu crede povestea spusă de Stăpân: oare se temeau să iasă la suprafaţă din cauză că în lume existau două lagăre înarmate cu bombe nucleare? Dimpotrivă — spune Milt — ei bănuiau că trebuie să se fi semnat un acord de dezarmare. Asta le înteţea dorinţa de a ieşi la suprafaţă.

După părerea lui Milton, colonia vremelnică dezvoltase în sânul ei relaţii destul de bune, cum se întâmplă adesea

când oamenii sunt uniţi de o nenorocire comună. Chiar mulţi dintre foştii negustori de sclavi deveniseră, în noile condiţii, oameni muncitori şi corecţi. În mica societate subterană, americanii aveau un rol conducător, nu din motive rasiale, ci datorită nivelului lor tehnic. Erau printre ei ingineri, tehnicieni, medici. Chiar soldaţii de rând se pricepeau mai bine decât ceilalţi în mânuirea puţinelor motoare pe care le aveau la dispoziţie. Unii dintre americani fuseseră băieţi buni şi înainte, poate cam egoişti şi inconştienţi, dar nu ticăloşi; alţii avuseseră prejudecăţi faţă de culoarea pielii, dar nevoia îi educa să judece altfel. Au început să predea cunoştinţele lor tehnice, ca să poată fi ajutaţi în munca lor grea.

Mai exista însă şi destul comerţ mărunt, proprietate privată, tranzacţionau ultimele ţigări, nasturii, tot, se mai făcea simţit egoismul — totuşi Milton socoteşte că mica societate subterană fusese destul de avansată şi că nu mai avea mult până să iasă la suprafaţă. Şi, dintr-odată, i-a izbit nenorocirea.

O nenorocire la care nici nu se aşteptaseră.

De câtăva vreme, ca rezultat al căsătoriilor ce se înfiripau în adâncul pământului, apăreau din ce în ce mai mulţi copii schilozi. Medicii au studiat fenomenul. Au crezut mai întâi că de vină sunt unele medicamente sau lipsa unor substanţe hrănitoare. S-au convins repede că era tot Bomba.

Fuseseră iradiaţi toţi. Cei de pe vas încă şi mai tare. Câţiva negustori de sclavi, care se aflaseră pe punte în momentul exploziei şi care foloseau uleiul de cocos ca pe o briantină, muriseră în adâncul pământului; majoritatea însă trăiau cu celulele sexuale iradiate.

Nou-născuţii schilozi semănau din ce în ce mai bine cu copiii Hiroşimei, schilozii iviţi după explozia primei bombe lansate de strămoşii americani. Supravieţuitorii de la Hiroşima au fost însă obiectul unor îngrijiri medicale

speciale. În adâncuri au apărut copii cu picioarele diforme, cu braţele diforme, apoi câţiva la care traseul digestiv, respiratoriu, sanguin şi nervos era cu totul anormal. Numai câţiva din aceşti monştri au putut supravieţui.

Cum se întâmplă adesea în societăţile lipsite de o tehnică evoluată, procentul de naşteri era mult mai înalt decât cel normal. Medicii şi-au dat seama că puţinii supravieţuitori dintre monştri cresc cu o viteză neobişnuită. Se vede că explozia aceea avusese ceva special; până atunci supracreşterea fusese observată pe pământ mai mult la plante, care, după iradiere, se dezvoltau repede şi căpătau o mărime uriaşă.

Din cauza natalităţii înalte şi a vitezei cu care creşteau monştrii, mica societate s-a văzut curând plină de astfel de făpturi. S-au ivit şi câţiva prunci cu două capete, dar n-au putut trăi. Colonia, şi mai ales medicii americani, s-au purtat generos cu micii nenorociţi. Se simţeau oarecum vinovaţi, ştiau că totul a pornit de la goana înarmărilor nucleare. Personal nu aveau multă vină, ba încă erau ei înşişi victimele exploziei; căutau însă pe toate căile să le asigure micilor schilozi un maxim de îngrijiri. Cea mai bună hrană le era rezervată lor; participau la tot felul de cursuri şi erau menajaţi în ce priveşte munca.

A fost una dintre greşelile de bază ale americanilor de la conducerea micii societăţi. Erau tehnicieni pricepuţi, unii erau oameni de caracter, dar mai aveau prejudecăţi, între care aceea că munca nu este neapărat o fericire. Faţă de condiţiile infernale în care aveau de lucrat în străfundurile pământului, poate că nu era numai o prejudecată. Oricum, asta a fost una dintre greşelile care aveau să le fie fatale.

Infirmii căpătau un caracter nu mai puţin întortocheat decât trupul lor. Nu munceau şi căpătau o mentalitate aristocratică. Faptul de a nu munci li se părea mai mult un privilegiu decât un menajament. Din cauza diformităţii însă, se simţeau nişte nedreptăţiţi. Îi întărâta mai ales

chestiunea căsătoriilor. O fată diformă nu putea găsi, de obicei, decât un soţ diform. Dacă fetele, nu se ştie de ce, nu erau prea mâniate de situaţia asta, în schimb mulţi dintre masculi, nefiind ocupaţi cu munca, nu se gândeau la nimic altceva. Graţia fetelor japoneze, a celor născute din încrucişarea cu americanii, liniile simple, armonioase ale corpului omenesc erau cu atât mai râvnite, cu cât uitându-se în oglindă — şi aveau timp să se uite — se simţeau lipsiţi de ele.

— Avem dreptul de a nu munci, îşi spuneau ei, avem dreptul la hrana cea mai bună. Atunci, de ce nu ni se dau şi în privinţa asta drepturile care ni se cuvin?

Ca orice comunitate ce se simte asuprită, se fereau să destăinuiască aceste sentimente. Medicii, în măsura în care le depistau, căutau să le combată cu metodele vechi care bântuiseră prin America de la jumătatea secolului XX— psihanaliza freudiană, teste care dădeau indicaţii false, tratamente bune poate pentru doamne ipohondrice, dar lipsite de eficacitate la oameni a căror suferinţă avea pricini mai adânci. Au fost femei care, din milă sau cine ştie ce alte motive, au luat asemenea monştri. Căsătoriile între cei „normali” — de fapt iradiaţi şi ei -— duceau tot la diformităţi, ba chiar accelerau procesul. Nu trecuseră mulţi ani de la catastrofă, nu mai era mult până ce îngropaţii să iasă la suprafaţă — şi infirmii deveneau o majoritate.

Şefii coloniei — care până atunci căutaseră să limiteze numărul de naşteri prin metode normale, cu consimţământul celor vizaţi — au înăsprit brusc măsurile. Mai le rămânea un an-doi până să iasă la suprafaţă. Ce rost avea să scoată pe lume alte câteva mii de monştri? Atunci a apărut în arenă faimosul William. Îl chema — dacă ar fi putut să poarte numele bunicului său real — William Kipfer.

. . . . Fred Kipfer avea 15 ani în momentul când se produsese catastrofa. Waiahaia nu fusese singura femeie în viaţa fostului preot Tony. S-ar

putea ca Fred să se fi născut chiar înainte de moştenitorii legali ai lui Kipfer. Mama lui era de pe aceleaşi meleaguri cu Waiahaia şi semăna cu aceasta. Copilul ştia al cui fiu este. Nu se cunosc împrejurările prin care a ajuns pe corabia negustorilor japonezi. La vârsta de nouăsprezece ani, în adâncurile pământului, Fred a căpătat un copil de la o japoneză. A avut surpriza de a vedea că fiul lui — care îi semăna mult şi nu moştenise nimic dinspre partea mamei — era un monstru.

O mână îi era răsucită la vertical deasupra capului, o serie de traiecte erau duble, unele aşezate normal, spre cap, altele în direcţia subsuorii drepte. Coordonarea mişcărilor era defectuoasă, picioarele scurte şi strâmbe. În schimb, avea o inteligenţă neobişnuită, moştenită probabil de la cei doi savanţi ai familiei şi reanimată prin amestecul de rase. Coordonarea genetică se defectase: unele părţi creşteau mai repede decât celelalte.

La vârsta de şase ani, William a aflat de la tatăl său cui trebuie să-i mulţumească pentru nenorocirea lui. Învăţase că a existat pe lume un Edward Kipfer, care încuraja pe toate căile înarmările nucleare. Că a existat un Tony Kipfer, preot, care a lăsat pe lume un copil dezmoştenit, ajuns carne vie pentru ultimii negustori care se ocupau cu această marfă. Ca mai toţi copiii lipsiţi de drepturile lor, era plin de ură faţă de Kipferii sănătoşi şi frumoşi care trebuie să fi trăit pe undeva la lumina zilei.

De la o vârstă fragedă, neobişnuit de inteligentul William a început să pună întrebări caracteristice pentru mulţi dintre infirmi. Ceilalţi însă se interesau mai mult de soarta lor: nu există vreo cale pe care să-şi poată recăpăta normalitatea? De îndată ce căpătau un răspuns negativ la asemenea întrebări, se fereau să afle mai mult. William însă nu părea afectat de soarta lui, îl preocupa aspectul ştiinţific de ansamblu: îi bombarda cu întrebări pe medicii americani.

Au prins dragoste de el. Printre medici se aflau doi geneticieni destul de pricepuţi. Şcoala morganistă dovedea mai multă dibăcie la rău decât la bine. „Mutaţiile”, schimbările bruşte pe care izbuteau să le provoace prin raze X la insecte şi la plante, de obicei stricau starea organismului. Era — caricatural vorbind — ca şi când un savant ar fi voit să demonstreze că organismul omenesc se schimbă brusc, prin salturi, şi, ca să dovedească asta, ar fi luat o măciucă dând cuiva în cap cu ea.

William, cu precocitatea lui de monstru iute crescut, şi-a însuşit de la medicii americani tainele acestei ştiinţe. Avea şi un bogat material de studiu în jurul lui şi chiar în el însuşi: diformii nu erau decât rezultatul transformărilor bruşte provocate de iradiaţii în substanţa ereditară. La zece ani, William, care vorbea şi se comporta ca un tânăr de 18 ani, ştia aproape totul despre felul cum ar putea fi accentuate toate diformităţile, toate trăsăturile negre, rele.

Tocmai atunci s-a anunţat că nu mai e mult, un an poate, şi naufragiaţii din adâncul pământului vor răzbi la suprafaţă. Săpaseră, cu ocolişuri enorme din cauza capriciilor terenului vulcanic, o galerie, mereu surpată, mereu reîncepută; se înfundau mereu mai adânc în pământ, dar reluau mereu drumul, de o mie de ori. Acum, după calculul lor, nu le mai rămăsese decât un an.

William, cu precauţii extraordinare, a început să discute cu ceilalţi „pensionari” ai micii colonii.

— De ce vă bucuraţi aşa? îi întreba el. Noi ne-am născut aici, în adâncuri, asta e viaţa cu care am fost obişnuiţi. De unde ştiţi voi că acolo o fi mai bine?

— Acolo... acolo — răspundeau ei descumpăniţi — acolo o să primim îngrijiri bune, tot ce ne trebuie.

— Sunteţi siguri? întreba el. Vă trebuie mila lor? Aici, acum, noi suntem majoritatea. Încercaţi, rogu-vă, să vă apropiaţi de o femeie care vi se pare frumoasă: o s-o vedeţi cum se cutremură. De ce? Pentru că în ochii ei sunteţi nişte

pocitanii. Ce-o să se întâmple acolo sus? O să fiţi câteva mii de nenorociţi pierduţi între miliarde de oameni care o să vă dispreţuiască şi o să vă umilească prin mila lor.

— Eu totuşi aş vrea să văd cum arată lumina zilei, răspundea câte unul. Aş vrea să văd cum arată marea şi cum arată soarele şi cum arată florile.

— O să vedeţi poate cum arată, lumina exploziei nucleare. O să vedeţi uri, patimi, dispreţ.

— Nu cred, zise unul. Ai noştri zic că trebuie să se fi semnat de mult un acord pentru încetarea înarmărilor nucleare. O să ajungem într-o lume unde americanii şi ruşii trăiesc în pace, unde toate popoarele se înţeleg.

— S-o credeţi voi! Ori un pământ pustiit de războaie atomice, ori o lume care a admis întrecerea paşnică — asta o să găsiţi. O lume în care a învins comunismul.

— Şi comunismul e rău?

Nu ştiau prea multe despre comunism, dar simţeau, chiar şi acolo, în fundurile pământului, atracţia pe care o simt întotdeauna oamenii spre ideea egalităţii, frăţiei. Dar William, cu logica lui diabolică, ştia unde să lovească. Ştia că monstruozitatea nu poate fi o piedică pentru ieşirea la suprafaţă. Simţea că dezlegarea stă la ceea ce americanii numeau „statutul social”. Trebuia să le explice diformilor că ei, aici, în adâncuri, sunt de fapt stăpânitorii: ei sunt aceia care nu muncesc, aceia care capătă hrana cea mai bună, aceia care ar putea deveni întemeietorii unei noi împărăţii.

— Comunismul, le zise el, e cea mai înaltă idee a oamenilor. Da, aşa e. Dar a căror oameni? Gândiţi-vă bine. Comunismul înseamnă egalitate: unul să nu fie mai bogat decât altul, unul să nu stea cu mâinile în sân în timp ce altul munceşte.

— Şi ce e rău în asta? întrebară ceilalţi.

— Egalitatea comunistă e cea mai înaltă idee la care au ajuns oamenii de rând, oamenii care sunt banali, aşa cum i-a lăsat natura: au toţi braţe întregi, două picioare, un

singur cap, toţi sunt egali şi deci egalitatea le convine. Când toţi au drepturi egale, atunci cel care este mai înzestrat se poate evidenţia.

— Şi tot n-am înţeles ce e rău în asta, spuseră ceilalţi.

— Neghiobilor, uitaţi-vă în oglindă! Egalitatea e banalitatea naturii. Omul însă corijează natura. O face mai interesantă. În natură n-au existat motoare şi nici haine. În natură n-au existat oameni ca noi. Noi suntem un produs superior, aşa cum e superior avionul faţă de pasăre, submarinul faţă de peşte: noi suntem o creaţie artificială. La leagănul nostru stă Cesium 137! Noi suntem fiii Bombei.

Milton ne-a explicat de ce redă pe larg aceste discuţii. În istoria felului cum s-a născut societatea cesiumiştilor stă cheia organizării ei actuale, cheia spre descifrarea şi spre înfrângerea ei.

Un infirm — avea capul strâmb şi nişte picioare scurte care făceau mâinile lungi să-i atârne până aproape de sol — a întrebat, adânc tulburat:

— Dacă ar fi aşa, dacă am fi superiori, atunci de ce ne atrag femeile mai înalte decât noi, care au capul drept? De ce îmi place mai mult o mână cu cinci degete decât una cu şase, cum e a mea?

— Pentru că ai fost prost educat, răspunse William. Pentru că ei au avut interesul să te înveţe că le eşti inferior.

— Atunci, zise infirmul, dacă noi suntem superiori, înseamnă că greşim când ne plac asemenea fete cu cinci degete? cu gât care nu e strâmb?

— Nătărăule, îi zise William, oare greşeşti atunci când îţi place să mănânci carne de peşte? Nu greşeşti. Şi totuşi peştele îi este inferior omului.

Discuţiile durau zile, săptămâni, în secret, şi William dovedea o logică implacabilă — cel puţin în faţa oamenilor cu care vorbea.

— E bine să-ţi placă o femeie cu cinci degete la mână, explica el răbdător. Pentru că tu, ca produs superior, eşti

atras de inegalitate, pentru că ştii că femeia aceea ţi-e inferioară, aşa cum e peştele, şi pentru că ai nevoie de ea, aşa cum ai nevoie să te hrăneşti cu carne de peşte.

— Şi atunci, întrebau ei încurcaţi de atâtea argumente neaşteptate, ce e de făcut?

— Noi, le zicea hotărât William, n-avem ce căuta într-o banală lume a egalităţii. Noi nu suntem făcuţi pentru muncă şi pentru banalitatea de acolo. Acum o sută şi ceva de ani, nu zic, am fi dus-o poate mai bine.

— Dar ce era atunci?

— Atunci, le zicea William cu ochii sticlind, existau stăpâni şi supuşi, existau aventură şi sânge şi voluptate şi păcat. Atunci puteai să fii de o mie de ori urât — şi cu un pumn de bani puteai să-ţi cumperi carne de vacă sau de om şi s-o chinuieşti după pofta inimii, să-ţi dovedeşti superioritatea, să îngenunchezi în faţa ta bărbaţi şi femei întregi, aşa-zis normali şi aşa-zise normale şi să le dovedeşti că eşti superior, să le pui călcâiul pe cap şi să-i faci să muşte ţărâna sub tine şi să-şi plângă cu lacrimi de sânge normalitatea şi aşa-zisa frumuseţe! să iei aşa-zişii tineri de familie bună, care au moştenit un nume falnic de la părinţii lor, şi să-i apeşi cu un vârf de cuţit, să-i faci să-ţi lângă tălpile, să lingă tălpile tale aşa-zis diforme! atunci era împărăţia lui dumnezeu, căci providenţa înseamnă inegalitate, puterea unora asupra altora, căci însăşi noţiunea de divinitate înseamnă despărţirea cerului de pământ, înseamnă inegalitatea dintre un spirit superior, atotputernic, şi viermele numit om. În legendele de pe vremuri ale oamenilor de afară, nici zeii nu erau egali: Jupiter era mai mare. Credinţa noastră porneşte de la inegalitate.

Când ajungea la acest subiect, William se înflăcăra. Începea să se clatine ritmic pe picioare, monoton, şi să cânte pe o voce înceată, antrenând şi pe ceilalţi într-un fel de delir:

— Să smulgem cu forţa ceea ce ni se cuvine! E porunca providenţei! Ei să muncească pentru noi, căci noi nu ne murdărim mâinile cu munca, iar femeile lor să se zbată şi să geamă umile şi neputincioase sub urâţenia noastră! Să rupem lanţurile milei şi egalităţii şi ale aşa-zisei omenii! Să făurim imperiul superior dumnezeiesc, de monştri şi îngeri, frumos şi hidos, să remodelăm oasele şi capetele aşa cum vrem noi, şi nu cum par fireşti în natură. Căci natura nu înseamnă încă dumnezeu; dumnezeu este spiritul care pune ordine în natură, dumnezeu sunt Eu, dumnezeu vă vorbeşte prin Mine!

Odată stăteau într-o grotă şi cântau aşa, şoptit, cu sentinele puse de pază la capătul galeriei, să nu fie surprinşi. Unul dintre monştri, un băiat de vreo treisprezece ani, s-a oprit din cântec şi s-a suit pe un bolovan. Îi venea greu să se ţină acolo pe picioarele lui diforme, dar s-a sprijinit de perete şi a strigat:

— Ce dovadă ai că tu eşti dumnezeu?

— Dovada o dă puterea ! a exclamat William.

Un cuţit a sticlit o clipă în întunericul grotei şi băiatul s-a prăbuşit cu beregata străpunsă. S-au adunat în jurul celui care îşi horcăia agonia. Sângele a produs o puternică impresie asupra infirmilor. Se vedeau stăpânii universului întunecos de la fundurile pământului. Cuvintele aţâţătoare ale lui William îşi căpătau brusc înţelesul. Îşi închipuiau oamenii care îi umiliseră cu mila lor cum se târăsc în faţa lor, vedeau în minte femeile şi fetele acelea, care nu voiseră niciodată să se uite la ei, cum îngenunche în faţa picioarelor lor scurte şi diforme. Da, egalitatea şi omenia însemnau o stare inferioară a naturii tâmpe! aventura, voluptatea, sângele, providenţa erau alături de ei. Trebuiau să-i dea ascultare lui William, Atotvăzătorul şi Atotputernicul care le deschisese ochii.

Complotul a fost pregătit cu mare grijă. Trebuia făcut totul pentru ca minuscula colonie să nu poată răzbi

niciodată la suprafaţa pământului. Monştrii, care nu erau ocupaţi cu munca, aveau timp berechet pentru a pregăti luarea puterii. Erau mai numeroşi, iar armele micii colonii erau puţine.

Cele câteva sute de victime au fost târâte într-o grotă mare. O parte dintre monştri nu voiseră să i se alăture lui William, câţiva încercaseră chiar să-l trădeze. William i-a legat şi pe ei, alături de cei normali, şi a început răfuiala.

Milton spune că Stăpânului, când vine vorba de acest moment, i se moaie vocea de plăcere.

— Ce rău v-am făcut? a întrebat una dintre fostele căpetenii ale coloniei. Dacă vreţi să rămâneţi aici, n-aveţi decât să rămâneţi. Dar de ce să ne opriţi pe noi?

— Pentru că avem nevoie de voi, a răspuns William. Trebuie să munciţi pentru noi. Şi ne plac femeile şi fetele voastre. Şi avem nevoie de materie primă pentru ceva experienţe.

— E o nelegiuire!

Cel care vorbise astfel era Fred, tatăl lui William. N-avea mult peste treizeci de ani şi arăta ca un om bătrân. Îl îmbătrânise viaţa grea în străfundurile pământului, nemulţumirea; efectele întârziate ale radiaţiilor îi măcinaseră oasele.

— Tată, i-a spus William apropiindu-se de el, de ce mi-ai dat viaţă? Şi voi toţi de aici, frumoşilor, ce fel de lume ne-aţi pregătit? Unde v-au fost creierii?

Spunând acestea, William se juca cu un cuţit lângă gâtlejul tatălui său.

— Băiete, zise Fred înspăimântat, n-o să faci asta!

— Nu, zise William râzând, asta n-o s-o fac. O să fac ceva mult mai rău.

— Sunt părintele tău, zise Fred. Ţi-am dat viaţă.

— Ai priceput problema, zise William. Tocmai asta îţi reproşez. Şi îmi pare rău că mama nu mai e în viaţă — aş fi avut ceva de discutat şi cu ea.

— William, îl întrebă îngrozit tatăl său, ce ai de gând să faci cu noi?

. . . . Întrerup câteva clipe istoricul cesiumiştilor.

Milton a terminat adineauri prima sa vizită pe străzile oraşului cesiumist. A fost liber, neînsoţit. Înainte de a-i da drumul din încăperea unde îl ţinea prizonier, Stăpânul i-a spus:

— Nu-ţi cer să-mi promiţi că te vei purta bine. Să ştii însă că oamenii ăştia nu pot fi răsculaţi împotriva mea. Orice încercare de a captura depozitul este inutilă. Dacă ai poftă să te distrezi, să comiţi violenţe asupra trecătorilor, treaba dumitale. Voi veghea să nu păţeşti nimic — am nevoie de dumneata. Nu mai e mult şi vei deveni un preţios aliat de al meu — sau, ca să fiu mai exact, un supus al providenţei.

Milton, prin coridoarele pustii, a ajuns într-o piaţă destul de asemănătoare cu cea în care avusese loc execuţia. Era ameţit. Culoarea luminii se tot schimba: mereu alta şi niciodată la fel cu lumina zilei, mereu colorată. Era îmbrăcat în haine de mătase, cu o umflătură mare, artificială, la subsuoara dreaptă. S-a sprijinit de perete, ameţit. Se aştepta ca faţa lui, atât de asemănătoare cu a Stăpânului să facă impresie — dar nimeni nu i-a dat atenţie.

Piaţa mare şi ciudat luminată are case fără ferestre, ziduri masive. Dar nu e atât de sumbră ca aceea unde a avut loc execuţia. O piaţă cu plafon, străzi cu plafon. Milton, de la vechile oraşe americane cu zgârie-nori, e obişnuit să nu vadă mult din cer. Ceea ce îl tulbură e lumina schimbăcioasă. Zidurile şi casele sunt pline de reclame pestriţe, în limba engleză şi japoneză. Se pare că fondatorul imperiului cesiumist a avut numeroase informaţii asupra felului în care era organizată viaţa în secolul XX, când s-a produs catastrofa, — poate cărţi şi reviste de la baza

îngropată de explozie. Aspectul, chiar luxos pe alocuri, l-a buimăcit pe Milton, care se aştepta la cu totul altceva.

Prin piaţă circulă vehicule mici, pentru două persoane, un fel de imitaţie a maşinilor de pe vremuri. Numai că la uşile laterale, geamurile sunt aşezate în partea de jos, astfel ca şi capul de pe pântece să poată privi afară. Într-un colţ al pieţii stăteau câteva zeci de femei şi bărbaţi, aşteptau în faţa unei case pline de firme. Milton spune că trebuie să fi semănat cu un magazin de pe vremuri.

Din păcate, afirmaţiile lui sunt uneori neclare, neterminate, confuze. Se pare că drogurile au apucat să-şi facă efectul. Caut să pun ordine în spusele lui. Este şi ameţit; intervenţia făcută la urechi, la aparatul vestibular, i-a stricat temporar echilibrul. Câteodată, am impresia că delirează, atât de ciudate sunt spusele lui. S-a amestecat între oamenii ce aşteptau să intre în magazin.

— Aveţi un braţ frumos, îi spunea o femeie unui om scund, cu picioare strâmbe, care purta la subsuoară un cap proaspăt bărbierit. E un braţ puternic şi proaspăt. L-aţi luat de curând?

— A fost o ocazie, răspunse mândru piticul. Un prieten care a fost trimis *acolo.*

Cuvântul acolo părea să aibă o semnificaţie sinistră, căci femeia tăcu, parcă speriată.

Femeile, spune Milton, poartă capul în poziţie normală, deasupra umerilor. Maximum de lux pe care şi-l îngăduie este să-l poarte pe un gât strâmb. Părul fiecăreia are mai multe culori, înşirate pe fâşii. Unele, ca să mărească disimetria, poartă jumătatea capului tunsă, iar cealaltă jumătate vopsită într-o gamă violentă: fiecare fâşie e învelită în foiţă, astfel ca firele de o culoare să nu se amestece cu celelalte.

— Nu vă supăraţi, întrebă alta, dar unde aţi găsit piciorul acesta?

— La *Acolo* numărul cinci, îi răspunse o femeie

îmbrăcată în mătăsuri. Se vând în rate.

— Mai are?

— Numai stângi, răspunse cealaltă. Uitaţi-vă.

Şi, ridicându-şi poala de mătase, arătă că genunchii se aflau la înălţime inegală: cel drept era aşezat mult mai jos.

— Piciorul drept îl aveţi de la *Acolo* trei, nu-i aşa? Şi eu am acasă unul la fel.

— Da, de la trei. Să vă spun sincer, aşa îi place soţului meu. La *Acolo* cinci mi-au promis că săptămâna viitoare or să aducă şi picioare drepte, dar soţul meu mi-a spus: Lasă, dragă, aşa; îmi place mai mult când sunt inegale.

— Fireşte, recunoscu cealaltă. Totuşi, să ştiţi că al meu îşi preferă primele trei neveste, care sunt ceva mai egale. Eu sunt numărul patru, dar, cum să vă spun, la mine nu contează numai părerea soţului, (Şi, şoptit, astfel că Milton abia putu s-o audă:) Am acasă şi o carne, cu care mă împac destul de bine. Am dresat-o să fie şofer. Carnea mă place aşa.

— Nu vă supăraţi, întrebă femeia cu piciorul nou, dar câte creiere are soţul dumneavoastră?

— Două, zise cealaltă cu oarecare mândrie.

— E dragon?

— Nu, comerciant. Ar fi putut să ajungă şi dragon, dar preferă să trăiască liniştit.

După câteva minute, Milton s-a convins că între ierarhia socială a cesiumiştilor şi numărul de capete există o strânsă legătură. Oamenii săraci au un singur cap, la subsuoara dreaptă. Ceva mai sus pe scara socială stau cei cu capul pe pântece. Apoi vin dragonii, cu două capete, unul la subsuoară şi celălalt pe pântece. Ei, într-un fel, ar fi cei mai înalţi în grad, alcătuind un fel de consiliu de miniştri al Stăpânului. Dar Părintele n-a vrut să le încredinţeze prea multă putere, şi a pus deasupra lor finanţa, oamenii cu un cap pe umeri şi celălalt pe pântece. Ei dispun de puterea reală, dar nu întreagă, pentru că uneori generalii — care au

un cap pe umeri şi celălalt la subsuoara dreaptă — îi arestează şi îi închid la *acolo* numărul patru. Milton a observat ca *acolo* înseamnă la ei magazin de cumpărat capete, braţe, picioare — în care caz cuvântul are o semnificaţie plăcută — dar înseamnă şi loc de deportare, arestare — şi, când e pomenit în acest sens, provoacă groază. Milton a tras concluzia că *acolo* trebuie să fie nişte uriaşe ateliere de remodelat oamenii: cine e trimis acolo, e desfăcut în părţile componente şi vândut cu bucata.

Se pare că se creează o zăpăceală grozavă — Milion însuşi este destul de confuz când povesteşte asta — şi nimeni nu mai ştie precis, din cauza atâtor reconstituiri, când anume s-a născut, câţi ani are, cine i-au fost părinţii. De fapt toate astea nici nu contează, lucrul principal fiind veniturile şi impozitele. Agenţii fiscali pun impozit după numărul de capete al posesorului; prin mijlocirea fiscului, Părintele are o evidenţă clară a numărului de capete pe care îl posedă fiecare şi deci a poziţiei lui materiale şi sociale. Nimeni, afară de genialul Părinte dumnezeiesc, n-are voie să poarte trei capete în acelaşi timp. Totuşi, e voie să ai simultan mai multe capete, în măsura în care plăteşti impozitele. Ai voie să le posezi, dar nu să le porţi toate trei odată. Bogătaşii au birouri întregi cu capete fixate pe socluri de felul aceluia pe care îl posedă Stăpânul. Când simt nevoia, se conectează cu hala de gândire, şi atunci zeci de capete nu se gândesc decât la unul şi acelaşi lucru. Se pare totuşi că există o ierarhie, astfel că unul dintre capete — cel de pe pântecele posesorului — dă halei de capete liniile directoare ale gândirii. Capul de pe pântece are rol de comanditar, dar în interiorul proprietarului, dimpotrivă, comandă capul de pe umeri. Aceste subtilităţi fac ierarhia cesiumiştilor complicată. Milton n-a putut să afle în ce caz decapitarea e o operaţiune dureroasă — ca atunci când Părintele a hotărât executarea celor doi dragoni — şi când, dimpotrivă, posesorul se duce singur la

acolo să-şi facă rost de alte picioare sau capete.

În general, structura societăţii lor este atât de răsucită, încât nimeni nu pare să-şi dea seama cine deţine puterea cu adevărat. Câteodată se pare că banul însuşi stăpâneşte, de vreme ce oricare dintre magnaţii financiari îşi schimbă capul şi alte părţi atât de des încât personalitatea lui apare mai puţin conturată decât aceea a instituţiei pe care o conduce. Alteori, puterea deplină pare a aparţine Stăpânului; dar el nu prea se amestecă în viaţa supuşilor de rând. E pentru ei mai curând o abstracţie existentă în icoane, iar puterea lui reală se exercită mai mult în cercul îngust al dragonilor, unde se desfăşoară dramele sângeroase ale luptei de palat. De fapt, pe scara întregii colonii, se face o asemenea aglomeraţie şi un asemenea amestec de capete, încât niciodată nu se ştie precis de partea cui aparţine puterea într-o chestiune, cine stă în spatele cutărei lovituri financiare şi care capete anume se ascund sub cutare maşinaţie, cine răspunde şi pentru ce, cine şi ce vrea, cu ce fel de cap aprobă, cu ce cap respinge şi de când îl are.

Tocmai asta — spun teoreticienii cesiumiştilor — garantează faptul că mica lor colonie e într-adevăr liberă, că nu există nişte oameni anume care să stăpânească viaţa, ci numai capitalul colectiv si stăpânirea colectivă. De fapt, mulţimea aceasta de capete e departe de a reprezenta o colectivitate: gusturile şi părerile se exclud şi se rotunjesc reciproc, se coordonează şi se anulează într-atâta, încât, până la urmă, totul este depersonalizat, inuman: „hala de capete”, sistemul de socluri biologice combinate conduce soarta oamenilor, le mobilează capetele, iar la nevoie le şi schimbă. Hotărârea luată de posesorul unei hale de capete poate fi profund nedreaptă: dar până să fie tras la răspundere capul care a dat ordinul, pe pântece a apărut un nou cap. Posibilitatea înlocuirii capetelor, înghesuiala omenească naşte diferenţe uriaşe de

personalitate, de la patroni cu puteri discreţionare, care azi hotărăsc totul şi mâine şi-au pierdut capul, până la cărnuri automate, care nu judecă nici măcar cu un cap închiriat.

Dacă nu l-aş cunoaşte pe Milton, aş putea bănui că un creier înfierbântat a făcut o descriere macabră, cu un umor sinistru prin care răzbate ura. Se poate ca drogurile să fi accentuat starea specială în care se află Milton. Totuşi felul lui de a vorbi trădează un om pe deplin lucid; dacă e un delir, atunci e un „delir lucid”: căci nici lui nu-i vine să creadă ceea ce vede. Nu i-a fost de loc uşor să afle toate acestea în răstimpul scurt pe care l-a petrecut în piaţă.

Mi-a venit greu, spune el, nu pentru că cesiumiştii întâlniţi ar fi păstrat secrete faţă de mine. Femeile, mai ales, sunt foarte vorbăreţe; adesea de la o femeie cu o singură gură poţi afla mai multe decât de la un bărbat cu două. Dar ei nu prea par preocupaţi de problema puterii. Gândirea lor e dirijată strâns de un soi de reclame ciudate, care le creează obsesia de a-şi achiziţiona mereu alte părţi ale organismului. Milton a citat câteva astfel de îndemnuri, ca să ne dăm seama despre ce e vorba:

De ce să purtaţi vechiul dumneavoastră cap, când la *Acolo* 12 puteţi găsi un asortiment bogat de capete? Inteligenţă garantată. Capete pentru socluri şi socluri pentru capete. *Acolo 12 şi fiul*, firmă specializată în capete de subsuoară.

Nou, nou! Un braţ gratuit la fiecare trei capete cumpărate! Mare desfacere de picioare drepte cu şase sau şapte degete, numai până luni la prânz! Vânzări pe credit. Trimiteţi comanda chiar acum! Numai până luni la prânz, ocazie excepţională, la *Acolo 7* !

— Draga mea, am o carne nouă, conduce maşina excelent! Ştie să muncească, chiar să deretice.

— Unde l-ai găsit, draga mea?

— Draga mea, l-am găsit la *Acolo 8.* Vinde carne gata dresaţi sau carne dresabili acasă. Şi m-a costat o nimica

toată.

Trimiteţi prin poştă măsura subsuorii dumneavoastră, indicaţi coeficientul coordonării biologice, şi veţi primi la domiciliu capul pe care l-aţi visat o viaţă întreagă. Lucrăm după ultimele metode ştiinţifice. Feriţi-vă de contrafaceri. Adresaţi-vă numai la *Acolo 111*. E: uşor de ţinut minte: *Acolo 111.*

. . . .

Unele sunt atât de ciudate, încât nici nu le-am mai reprodus. Ce se petrece cu Milton?

Pe neaşteptate, a fost luat îndărăt. Veniseră după el doi dragoni mai mărunţi, cu automatele la subsuoara stângă. Nimeni n-a dat importanţă incidentului; sau poate se temeau, se făceau că nici nu văd dragonii. Milton s-a trezit din nou în faţa Stăpânului, în încăperea care îi devenise familiară, complet pustie, despărţită numai printr-un zid de odaia în care era deţinut.

— Sper că te-ai îngrozit destul de bine, domnule Kipfer, i-a spus Stăpânul. Şi sper că ţi-am stârnit şi curiozitatea ştiinţifică.

— A doua speranţă corespunde adevărului, a răspuns Milton. (De răspunsurile lui Milton sunt absolut sigur, pentru că le aud direct, prin aparatul instalat, în beregata lui. Cât despre cele ce-i spun alţii, asta aflu numai din relatările lui, când rămâne singur.)

— Ştiam, a spus Milton, că există un singur sistem nervos central, care dă organismului toate impulsurile necesare. Dar când există mai multe capete? Cum se coordonează respiraţia? Cum se asigură legătura cu sistemul neurovegetativ, echilibrul şi coordonarea senzaţiilor? De unde şi cum vin impulsurile pentru bătaia inimii?

— Vei studia pe îndelete toate aceste probleme, chiar pe propria dumitale piele, i-a răspuns Stăpânul. Şi îmi vei fi de folos, nu mă îndoiesc. Cum se coordonează funcţiile

inimii? O să-ţi dau un exemplu.

Capul de pe pântece s-a întors spre un punct fix din spatele Tronului. Se pare că sunt tari în tehnica radio şi în tehnica iradiaţiilor. Fără să vorbească intr-un microfon, capul de pe pântece a spus, întorcându-se spre stânga:

— Să intre Toiţiro.

După un minut, un om care avea un singur cap, la subsuoară — deci fiinţă de grad inferior — s-a prăbuşit la picioarele Stăpânului. Abia mai respira. Sub braţul drept, întins înainte parcă implorător, faţa îi bătea în albastru.

— Te rog, zise el, Părinte, fii mărinimos, cum ai fost până acum.

— Ţi-ai pus contorul? îl întrebă zâmbind amuzat capul de pe pântece al Stăpânului.

Omul de pe podea — japonez la faţă, semănând puţin cu al treilea cap al Stăpânului — gemu.

— Mai am zece minute, zise el. Poate nouă. Dacă nu-mi dai imediat tranzistorul nou, o să mor şi n-o să mai poţi să mă chinuieşti.

De plăcere, capul de pe pântece îşi dilatase nările.

— N-avea tu grija mea, răspunse el. Ia, dezbracă-te, că străinul ăsta vrea să vadă ceva.

Omul, supus, îşi scoase hainele şi îi întinse lui Milt un contor electric miniatural, terminat cu două mici gheare de compas.

— Ticălosului ăsta, zise râzând Stăpânul, i s-a defectat fascicolul lui Hiss. Inima nu mai primea de la nervi impulsuri normale, bătea aiurea şi urma să se oprească. I-am montat în dreptul sternului o baterie miniaturală cu tranzistori. Acum inima lui ticăloasă primeşte impulsuri pe cale electrică. Numai că nu i-am încărcat bateria până la capăt: la fiecare trei luni trebuie să i-o schimb. Ia, pune-i compasul pe stern şi vezi cât curent mai are acolo: cifra indică minutele.

Milton, cutremurat, se apropie de om şi îi puse

compasul pe osul lat dintre coaste.

— Trei, zise el. Asta înseamnă că mai are vreo trei minute.

— Părinte, zise omul, şi faţa lui era albastră, mor. Dă-mi curent. Dă-mi tranzistori noi! N-am cum să-mi cumpăr.

— Mai ai două minute şi jumătate, zise râzând capul de pe pântece. Dacă apuci să-i povesteşti domnului crima ta, îţi mai dau 2160 de ore. Trei luni de viaţă! Hai, grăbeşte-te.

Omul gemea întins pe pământ.

— Am vrut să port trei capete, spuse el. Numai dumnezeul nostru iubit are voie să poarte trei capete.

Stăpânul, pe care amintirea crimei îl înfuriase iarăşi, coborî repede de pe tronul său şi, sprijinindu-se cu mâna stângă pe genunchi, se aplecă spre cesiumist. Capul de pe pântece se strecurase lângă braţ şi privea cu furie bestială la omul de pe podea. Celălalt cap, de pe umeri, parcă plutea în înălţimi, ironic şi nepăsător.

— Idiotule, spuse capul de pe umeri, o să mori, în câteva clipe. Şi ştii de ce? Pentru că eşti un dobitoc şi n-ai stofă de dumnezeu în tine. Bateria mai avea în ea curent pentru încă două luni. Contorul era fals însă, fals, anume ca să sperie un ticălos ca tine. Ţi-am lăsat un cap, să ai cu ce judeca, dar n-ai ştiut să ţi-l foloseşti. Uite, chiar acum o să mori, dar nu pentru că ţi-a lipsit curentul; frica ţi-a scrântit inima! Da, ţi-a scrântit-o!

Cesiumistul, pe al cărui obraz înflorise speranţa în momentul când auzise că mai are curent, se încordă o clipă, cu ochii mari, ca şi când ar fi vrut să-şi înştiinţeze inima să nu dispere, să mai reziste. Aşa, cu ochii în gol ca oamenii care sunt atenţi la ceva ce se petrece înlăuntrul lor, rămase înţepenit.

Murise.

Milton a văzut totul, neputincios.

. . . . Îmi cer iertare că mă amestec. Ştiu că trebuie să fac un rezumat al celor

povestite de Milton. Atât şi nimic mai mult. Dar nu mai pot. Ştiu că rândurile astea îţi vor cădea sub ochi. Fă ceva. Urgentează acţiunea. Eşti preşedinte. Înţeleg prudenţa. Dar în orice luptă există şi un risc. Ia-l.

Au trecut trei zile de când Milton se află în lumea asta de coşmar. Nu sunt sigur dacă toate lucrurile pe care mi le povesteşte sunt riguros exacte, nu ştiu dacă drogul nu a început să acţioneze asupra lui. Nu sunt sigur decât de un singur lucru: că e Milton cel care vorbeşte. E încă stăpân pe el, dar în voce, în acel ceva atât de greu de prins care îţi redă sufletul omului, simt că Milton e la capătul puterilor.

Mi-l închipui, cu dragostea lui pentru fiinţa umană perfectă, nimerit în această lume. Câteodată reuşeşte să râdă. Ar rezista, de n-ar fi comoţiile acelea care se petrec în timpul somnului său, de n-ar fi intervenţiile lor chirurgicale şi primejdia care îl pândeşte în permanenţă.

Ştiu că tot ce-i omeneşte de făcut, ai făcut. Ştiu că ai o răspundere uriaşă, că trebuie să măsori bine tot ce faci. Dar există în orice situaţie un mic procent de risc, de neprevăzut. Sunt gata să merg şi eu acolo. Situaţia asta de martor îmi macină nervii.

Iartă-mă că m-am amestecat. O să-mi fac treaba mai departe. Poate însă că reuşeşti să precipiţi deznodământul, măcar cu un minut.

. . . . William „Kipfer”, care preluase puterea în colonia subterană, a introdus o ierarhie precisă şi drastică. Galeriile ce duceau spre suprafaţă au fost în parte dărâmate, după un plan al cărui ansamblu îl avea doar el. Câţiva din monştrii lui de încredere, bine înarmaţi, au devenit stăpâni absoluţi. „Normalii” şi toţi ceilalţi au fost împărţiţi în două: câţiva, mai puţin de douăzeci, care s-au supus de bună voie noii stăpâniri, şi restul, sute, care nu voiseră să se supună.

Primii au devenit sclavi care îndeplineau munci ceva mai calificate. Ceilalţi — în ce-i priveşte pe ceilalţi,

începutul a fost făcut chiar cu Fred, tatăl lui William.

— Tată — i-a spus William — când mi-ai dat viaţă, ai făcut unele greşeli Uite, de pildă la mână. Mâna ta stângă îmi place mai mult decât a mea. Am auzit poveşti despre părinţi care sacrifică un braţ pentru fericirea copilului lor. Ce părere ai?

Milton a amintit de câteva ori că militarii americani îngropaţi în adâncuri fuseseră specializaţi mai ales în trei domenii: energia atomică — catastrofa i-a surprins la bază tocmai când urmăreau efectele unei explozii nucleare — electronica — o parte dintre ei urmau să facă măsurători ale efectului bombei, să le transmită prin radio, televiziune etc. — şi, în sfârşit, medicina; câţiva dintre medici erau specialişti în chirurgie şi în genetică, mai ales în acea ramură a ei care se ocupa cu efectele iradiaţiilor.

William, cu inteligenţa lui neobişnuită, îşi însuşise tot ce era esenţial în fiecare dintre aceste direcţii. Ca stăpân absolut al noii colonii, era hotărât să „dezvolte ştiinţa”. Ceea ce bântuia mintea lui era mai ales exemplul savanţilor nazişti. Între medicii americani fusese unul mai în vârstă, un oarecare Duff Mitchell.

— S-a făcut o crimă, spunea bătrânul american. Bomba atomică a făcut într-o zi ce făceau cuptoarele naziste în ani. Singura deosebire a fost că preţul de cost pe cap de om ucis revenea mai ieftin.

Duff Mitchell luptase de tânăr pe frontul celui de al doilea război mondial; cunoştea crimele hitleriştilor şi le purta o ură neîmpăcată. Îi povestea lui William ore întregi despre atrocităţile comise de aşa-zişii savanţi în lagărele naziste — îndeosebi despre experienţele făcute pe oameni. Era convins că astfel îl înarmează pe copil împotriva „forţelor răului”, aceleaşi care îl făcuseră pe el, William, să fie un infirm pierdut în adâncurile pământului.

Mitchell era credincios. Socotea că omul e creaţia lui dumnezeu şi că savanţii hitlerişti, ca şi cei puţini care

militaseră pentru experienţele nucleare, au fost instrumentele diavolului.

William însă, copilul, ascultându-l, cerând mereu alte explicaţii, se gândea la cu totul altceva. Vedea, cu o secretă plăcere, că au existat oameni, savanţi, care îndrăzniseră să schimbe ceea ce era dat de la Domnul: din oameni întregi, ei, în lagărele morţii, făceau mase de carne sângerândă. Goneau femei goale pe zăpadă şi William parcă le vedea carnea înroşită de frig şi auzea plesniturile biciului şi vedea câinii lupi cu blana groasă cum îşi înfig colţii lor de câine în nobila creaţie a lui dumnezeu. Capul lui strâmb şi mâna întortocheată tremurau cu o voluptate tainică auzind despre inoculările cu holeră, cu meningită, despre braţele frânte pentru a încerca rezistenţa organismului omenesc, despre felul cum străluciţii şi curajoşii savanţi hitlerişti tăiau limba omului, pentru a-i studia reflexele, şi îi scoteau ochii cu curiozitatea ştiinţifică a copilului care rupe aripile unei muşte.

Odată, nemaiputând rezista ispitei, William, copil, a furat una dintre cele trei pisici care supravieţuiseră catastrofei, o mâţă cafenie şi grasă, îngropata în adâncuri o dată cu oamenii. Era îmbătrânită — totuşi mişcările ei armonioase de felină îi provocau copilului invidie şi iritare. Strângând-o la piept, a dus-o într-o mică adâncitură de pământ pe care o ştia numai el. Pe drum, pisica, pe jumătate înăbușită, îl zgâria la piept, dar lui William durerea asta îi făcea plăcere. A legat-o la bot şi, cu un ferăstrău mic, a început să-i taie un picior. Tăia încet, urmărind cu atenţie încordată şi amuzată ochii măriţi ai animalului, ochii animalului mut, care-i vorbeau despre frică şi durere, convulsiile lui. I-a pansat apoi piciorul cu grijă. A spus că o găsise într-una din galeriile care duceau spre suprafaţă — avea laba prinsă şi a salvat-o. Duff Mitchel, nebănuind nimic, l-a lăudat pentru omenia lui şi pentru priceperea cu care făcuse bandajul.

Stăpânul povesteşte asemenea întâmplări cu o încântare greu de descris. Pentru el, aceste episoade reprezintă legende mai importante decât ar fi pentru oamenii de ştiinţă momentul când Arhimede a sărit din baie sau când Newton a fost lovit de un măr. Şi, din punctul lui de vedere, are dreptate. Episoadele acestea oribile marchează naşterea concepţiei despre lume a precocelui profet al întunericului.

William urmărea zile întregi, din priviri, pisica schiloadă. „A fost întreagă, spunea el, şi acum nu mai e! I-am schimbat înfăţişarea, am fost mai puternic decât natura care a creat-o! Dacă dumnezeul despre care îmi vorbeşte Duff ar fi vrut s-o creeze aşa cum era, atunci de ce m-a lăsat s-o fac mai scurtă de un picior? Dacă dumnezeul despre care îmi vorbeşte Duff a vrut ca omul să fie creatura perfectă care îl întruchipează, atunci de ce m-a lăsat să devin schilod? Şi unde e pedeapsa divină, de ce Kipferii care sunt vinovaţi pentru infirmitatea mea stau acum şi se bucură de lumina soarelui, în vreme ce eu trebuie să stau într-o gaură de cârtiţă şi să ascult predicile nesărate ale bătrânului Duff? E adevărat, operaţia pe care i-am făcut-o pisicii e o experienţă foarte modestă. Îmi dau seama că, deocamdată, nu sunt decât un copil. Dar aici e calea viitorului. Hitler şi savanţii lui au ştiut asta prea bine. Singura lor crimă este că s-au lăsat învinşi.”

Observând zilnic musculiţele iradiate, făcând experienţe genetice cu albine, şobolani şi tot felul de gângănii, studiind medicina şi istoria crimelor celui de al treilea Reich, se pregătea foarte temeinic pentru rolul de stăpân absolut al destinului oamenilor de sub pământ.

— Teoria lui, i-a spus Stăpânul lui Milton, teoria pe care a lăsat-o moştenire urmaşilor săi, era o religie destul de primitivă. A trebuit să muncesc mult ca s-o perfecţionez. El spunea că omul, de vreme ce are stomac, dinţi cu care să muşte, de vreme ce depinde de legile cărnii, de vreme ce

se naşte ca un mamifer oarecare, se hrăneşte, se înmulţeşte şi moare ca orice animal superior, e într-adevăr un animal supus legilor cărnii, materiei; şi că conceptele sale despre frumuseţe, sentimente, cinste si raţiune nu sunt decât iluzia cea mai convenabilă sub care acest mamifer îşi îmbracă starea lui prezentă. Dacă toţi oamenii ar arăta ca mine, spunea William zâmbind, atunci idealul omenesc de frumuseţe ar fi acesta pe care îl văd când mă uit în oglindă. Totul depinde de convenţie, totul depinde de tabăra învingătoare. Învingătorii au întotdeauna dreptate. Dacă într-o luptă înving credincioşii, atunci nu contează dacă divinitatea există sau nu: e ca şi când ar exista. Iar dacă înving ceilalţi, e ca şi când providenţa nu ar exista. Superioritatea hitleriştilor stătea în faptul că au recunoscut acest adevăr.

— Dar vezi că hitleriştii au fost învinşi, i-a spus Milton.

— Fleacuri. E argumentul pe care îl aduceţi întotdeauna voi, comuniştii, sau, mă rog, urmaşii de azi ai comunismului. Un nazist oarecare a fost executat, după ce izbutise mai întâi să omoare câteva milioane de oameni. Alţii au scăpat: doar ştii că destui au apucat să moară de bătrâneţe în ţara strămoşilor dumitale, domnule Kipfer, sau în Germania apuseană de atunci.

— Va să zică sunteţi un admirator al lui Hitler, i-a spus Milton.

— Nu eu. William era. Eu a trebuit să perfecţionez multe, ţi-am spus. Şi uite-mă, sunt întreg şi neînvins.

— Dacă aş şti că ai nervii destul de tari, ţi-aş spune adevărul.

Cei şase ochi ai Stăpânului l-au privit dispreţuitor.

— Nu purta de grijă nervilor mei.

— Întreg şi neînvins? Te-ai ascuns în fundul pământului, călare pe un depozit nuclear, guvernezi o mână de oameni pe care îi ţii în nenorocire, nu se ştie încă pentru câtă vreme. Îţi dai seama că o să fii înfrânt.

Toate cele trei guri ale Părintelui au început să râdă, demonstrativ.

— Urma alege! Vorbele astea te-ar fi costat scump, dacă n-ai fi fost pentru mine un preţios material de experienţă, aliatul meu de mâine.

Din nou gazul acela invizibil l-a învăluit pe Milton, până ce şi-a pierdut cunoştinţa.

. . . . De data aceasta, somnul a durat numai trei ore. Se pare că Stăpânul accelerează ritmul intervenţiilor la care este supus Milton în timpul somnului. Când s-a trezit, s-a întors pe pântece, cu capul în palme, şi ne-a şoptit:

— Am visat că mă aflam într-o grădină feerică, tropicală, undeva prin India. Vegetaţia era atât de luxuriantă, încât părea că întreg pământul geme de plăcere; că din pământ se înalţă, grele de rod, fructe imense şi înmiresmate; pământul însuşi parcă păcătuia, învăluit într-un abur greu şi ameţitor; totul chema la lene; simţeam căldură şi răcoare, zeci de femei dansau în jurul meu învăluindu-mă cu braţe suple şi moi mirosind a santal, în văluri roşii, iar printre ele se strecurau pitici hidoşi şi monştri de piatră ca aceia de pe catedrala Notre Dame; apoi m-am pomenit într-o energică clocitoare mecanică americană, numai că nu era locuită de găini: era un zgârie-nori de aluminiu şi sticlă, şi prin sticlă vedeam scene de carnaj infernal şi voluptate hidoasă; era o clocitoare de oameni. Nu mai am ceas, nu ştiu ce face cu mine, în somn nu pot să mă controlez: dar mintea o să rămână a mea, chiar dacă m-ar conecta la o mie de capete afurisite de-ale lor. Sper că mă auziţi.

În aceeaşi clipă a simţit pe creştet atingerea uşoară a unei mâini. S-a întors. Era Meg,

— Vreau să te întreb ceva, i-a spus ea.

— Întreabă-mă.

— Cum arată… cum arată lumina zilei? Lumina

soarelui.

— N-ai văzut niciodată o lumină fără culoare?

Fata îl privea cu ochi mari, plini de gravitate.

— Nu râzi de mine? Cum adică o lumină fără culoare? De ce ar spune unii că e atât de frumoasă, dacă ar fi fără culoare? Se poate ca o lumină să n-aibă nici o culoare?

— Uită-te la paharul ăsta. Nu e străveziu?

Fata părea încurcată.

— Străveziu, spunea ea, înseamnă că e un pahar care îşi împrumută culoarea după aceea a luminii. Uite, acum în odaie e o lumină roşie. Asta înseamnă că şi paharul are o lumină roşie. Dacă îl sprijin de zid e cenuşiu. Dar fără culoare — cum s-ar putea? De ce ar fi frumos?

— Nu te temi să mă întrebi lucruri atât de primejdioase? Nu te ascultă El?

— M-aş teme, mărturisi ea, dar chiar Părintele mi-a dat voie. M-a chemat la El şi mi-a spus: „O să ai grijă de carnea aceea. Vezi că e străin. Caută să-i fii pe plac. Când vorbeşti cu el, tot ce la noi e socotit de obicei păcat, nu mai e păcat. Străinul e ca şi mort. Ştii că mai există la noi ticăloşi care şoptesc pe la colţuri tot felul de minciuni. Ei bine, cu carnea ai voie să vorbeşti orice”.

— Ce înseamnă carne? întrebă Milton.

— Carne, zise ea, înseamnă un om urât... — apoi ochii ei îl scrutară — urât aşa cum eşti tu.

— La mine acasă, râse Milton, se spune că sunt un om deosebit de frumos. E drept că nu m-am ras azi, dar... Ce vrei mai mult: am un cap ca al Stăpânului. Nu e el cel mai frumos om?

— El nu trebuie să fie frumos, spuse fata. El trebuie să fie temut. Iar el, nu uita, are un cap şi la subsuoară, ca mai toţi oamenii. Şi o mână, ştii cum.

Glasul îi coborî.

— Şi eu, zise ea, şi eu sunt foarte urâtă. Sunt aproape o carne. Noroc că am mâna asta răsucită. Altfel, aş putea fi

luată drept o carne... De aceea m-a şi pus Stăpânul să te îngrijesc — adaugă ea naiv. „Tu semeni cu o carne, mi-a zis. O să-i placi străinului. Ai grijă de el.”

— Atunci, întrebă Milton, de ce nu m-a dat în grija unei cărni adevărate?

— Cărnurile sunt foarte proaste. De multe ori o carne nici nu ştie să vorbească. De multe ori nici nu vede. Chiar şi o carne care n-are pleoapele cusute!

— Şi de ce sunt cărnurile atât de proaste?

Ochii fetei s-au umplut de groază.

— Pentru că aşa le fabrică la *acolo*, spuse ea.

— *Acolo*, adică unde se vând mâini şi capete şi picioare?

— Da.

— Tu ţi-ai cumpărat?

— Eu sunt săracă.

— Dar ce înseamnă, de fapt, un *acolo*? Cum fabrică ei mâini şi capete şi picioare?

Fata era acum îngrozită de-a binelea.

— Asta, zise ea, chiar de aş avea voie să spun, tot nu pot să spun.

— Te temi că ne aude Stăpânul?

— Nu. Stăpânul a fost până adineauri aici. Acum s-au împlinit cinci zile. S-a dus să doarmă.

— Spunea că îşi pune pe rând capetele să doarmă. Că n-are nevoie să doarmă.

— Nu-i adevărat, zise Meg.

— Cum asta? întrebă Milton. Crezi că spune minciuni? Poate dumnezeu să spună minciuni?

— Uf, râse ea, mi-e milă de tine. Nu pricepi nimic. Sigur că dumnezeu spune minciuni. Pentru binele oamenilor! Mintea oamenilor e mititică: ea nu poate să priceapă o mulţime de lucruri. Şi atunci El trebuie să le spună minciuni, pentru binele lor, ca să poată fi înţeles. El n-are înfăţişare pământească. Dar, pentru ca oamenii să-l poată înţelege,

şi-a împrumutat o înfăţişare la fel cu a lor. Înfăţişarea Stăpânului. Iar Stăpânul nu e tot timpul dumnezeu. De aceea se poartă uneori ca un om de rând, râde, se înfurie, doarme. Dumnezeu, numai când vrea să poposească sub pământ, vine şi se odihneşte în capetele lui. Uite, acum, când Stăpânul doarme, înseamnă că dumnezeu e plecat prin alte părţi. Ei, acum ai înţeles?

Şi începu să râdă, înduioşată de lipsa de pricepere a lui Milton.

— Dar în timp ce Stăpânul doarme, nu pune pe nimeni să ne asculte? nu lasă ascunsă pe undeva o maşină de înregistrat? Şi de unde ştii că doarme?

— Uf, râse ea, câte întrebări în acelaşi timp! La cinci zile o dată, uneori în răstimpuri mai mici, El doarme. Se închide în spatele uşilor de granit şi toată lumea ştie că doarme şi nimeni n-are voie să-l tulbure. Şi n-are încredere în nimeni să-i ţină locul, pentru că toţi ar face numai încurcături. Şi pentru că viaţa — a spus-o chiar El, de atâtea ori — merge înainte, foarte bine, şi fără El. „Eu nu sunt un dictator care să facă toate cu mâna lui, spune El. Dacă vreţi dreptate, făceţi-vi-o singuri. Banii de ce există? Ca să vă puteţi lupta între voi, să vedeţi cine e mai tare. Eu nu iubesc pe acela care ştie să se roage. Eu iubesc pe acela care ştie să învingă. Asta e singura credinţă sinceră. Eu vă învăţ adevărul.”

— Şi crezi că aşa e, cum spune El?

— S-ar putea să ne mintă, spre binele nostru. Dar am văzut adesea că aşa e. L-am zărit pe Toiţiro, cum era scos mort din sala Tronului. Toiţiro era un dragon care încercase să poarte trei capete deodată. Dar numai Stăpânul are voie să facă asta. Ei bine, crezi că s-a obosit să se răzbune pe el? I-a pus o cutiuţă mică la inimă şi i-a spus: „Asta o să-ţi ajute inima să bată mai bine. Dacă o să ai bani să-ţi cumperi baterie, atunci o să trăieşti mai departe. Şi dacă n-o să ai bani, atunci o să mori”.

— Şi cum de n-a găsit bani?

— Averea i-a fost confiscată. A cerut bani la unul şi la altul, dar cine să-i dea? Fiecare pentru el — e legea vieţii. Bateriile astea nici nu se găsesc întotdeauna. Stăpânul însă l-a ajutat: o dată, de două ori, până s-a plictisit. I-a prelungit viaţa cu patru baterii, un an de zile.

— Drăguţ din partea lui. Şi de unde ştii că acum n-a lăsat o maşină de înregistrat, să ne asculte? Putem fi oricând ascultaţi.

— Asta nu pot să ştiu. Asta e fericirea vieţii noastre. Închipuieşte-ţi că am trăi fără ca vorbele să ne fie ascultate : păi câte lucruri nesăbuite nu am spune! Unul s-ar apuca să poarte trei capete, altul ar cere să vadă lumina soarelui, să iasă la suprafaţa pământului, în iadul acela al cărnurilor, să asculte tot felul de lucruri nepermise, să citească teorii pline de necredinţe, alţii s-ar apuca să atace reclama, pe proprietarii care au câte un *acolo*, pe Stăpân — câte ticăloşii nu se pot întâmpla! Dar spune-mi, Milton — aşa te cheamă, mi se pare — mai explică-mi o dată cum arată lumina soarelui...

— Şi proprietarii de *acolo*-uri sunt sfinţi, nu? Şi cine face dragoste cu o carne, e criminal, nu?

— Ei, zise fata cu oarecare tulburare în glas, eu am voie să fac dragoste cu tine.

— Ei nu zău! râse Milton. Şi cine ţi-a dat voie să faci o crimă ca asta?

Fără nici o ezitare, Meg se grăbi să-i răspundă.

— Chiar Stăpânul. Chiar aşa mi-a spus: „Meg, mi-a spus, tu eşti urâtă foc, tu semeni cu carnea aceea afurisită. Pentru binele lumii noastre, am interes ca străinul să se simtă bine la noi. Că e ca şi mort, îmi serveşte doar pentru experienţe. Dacă vrei, dacă vrea, n-aveţi decât! Nu voi socoti asta drept o crimă!”

Câteva clipe mai apoi, se auzi vocea Părintelui:

— Nu e chiar aşa, Meg dragă. Scuzaţi-mă că intervin în

discuţie, dar fata asta e cam prostuţă şi n-a înţeles bine. Ar fi un lucru profund imoral. Abia când vei deveni aliatul meu, domnule Kipfer, abia atunci vei deveni cetăţean al lumii noastre şi vei putea să te bucuri de toate drepturile unui cetăţean. Şi — te rog să mă crezi că nu vorbesc în vânt — nu ţi-au mai rămas multe ore! Dar până atunci nu poate fi vorba de asta, auzi, Meg, nu poate fi vorba de asta.

Cuvintele lui căpătară din nou acea reverberaţie ciudată pe care o aveau când toate trei capetele vorbeau în cor:

— Ar fi o crimă, cea mai mare crimă! De aceea au fost goniţi din rai Adam şi Eva!

Fata pălise. Milton spune că, în ce-l priveşte, era mai curând amuzat. Există momente când uită de primejdie, nu mai e în stare decât să se amuze. Îi părea însă rău de fată. Milton ştie că orice fiinţă, orice piatră din lumea asta ciudată se află, într-un fel sau altul, în slujba Stăpânului. Totuşi i se pare — n-ar putea nici el spune de ce — că fata nu ne este duşmană. E unealta Stăpânului, desigur. Dar o unealtă inconştientă, cum s-ar putea să mai fie multe din fiinţele societăţii din întuneric.

În mijlocul acestei lumi, Milton nu vrea să se lase copleşit de ură şi nici de alte sentimente. Când l-a văzut pe omul cu bateria cum moare la picioarele lui, Milton — cel puţin aşa susţine — n-a încercat vreun sentiment de milă.

— Ştiam, simţeam că-i acelaşi soi de fiinţă ca şi Stăpânul. În minutul acela nu e decât o victimă, dar în minutul următor, dacă i s-ar da posibilitatea, ar fi din nou unul dintre aceia care l-au ajutat pe Stăpân să atenteze la viaţa copiilor de pe pământ.

Milton spune că simte milă faţă de aceşti oameni în ansamblu. Nişte cârtiţe care se pretind libere şi fericite în lumea lor despre care sunt conştiente că nu-i nici liberă, nici fericită. Simte milă faţă de ei în ansamblu. Dar în faţa fiecăruia dintre ei simte o ură violentă, personală. Se simte

ca un câine căruia, când lupul e aproape, i se zburleşte părul de pe spinare.

— Dar, zice Milton, când fata aceea a întins braţul să-mi dea un pahar cu apă, când am văzut mâna ei mutilată şi ochii ei gravi şi când o ascult cum vorbeşte cu prejudecăţile şi naivitatea ei şi când am văzut cum în făptura ei graţia se împleteşte cu ruşinea, nemeritată, de a se şti „urâtă” în contrast cu o lume a hidoşeniei, când am văzut-o cum păleşte numai auzind vocea de tunet a Părintelui, am simţit — prima oară de când mă aflu în acest iad şi de când întâlnesc aceste fiinţe — am simţit compasiune în faţa unui suflet de om.

| PIESA nr. 64 |

AVERTISMENTUL LORETEI CĂTRE PREŞEDINTE

Ultimele ore au fost de nesuportat. Am făcut ce-ai vrut. M-am adresat oamenilor cu mesajul ieftin pe care l-a scris înfumuratul acela antipatic. Le-am cerut să aibă răbdare. Le-am spus că Milton va fi salvat curând, că nu ne-a mai rămas decât o zi sau două.

Dar văd cum, oră după oră, Milton încetează să fie al meu, al nostru. Dacă ar fi el însuşi, încrederea mea ar rămâne neclintită. Dar se petrece ceva cu el. Ce înseamnă visele acelea tulburi? E drogat, bineînţeles. Au pus femeia aceea „urâtă” lângă el. În laboratorul acela de carne omenească se fac intervenţii chirurgicale asupra lui Milton. Se pregăteşte un lucru groaznic.

Îl cunosc pe Milton. Oricât de tare ar fi, are un punct slab. Milton e bun. Milton crede în oameni. Asta îl va pierde. Mă tem că asta îl va pierde. Sunt foarte tulburată, nu ştiu dacă cele ce-ţi scriu sunt destul de limpezi. Nu-mi pasă de ştiinţa lor idioată: nu vor putea să-l doboare pe Milton. Dar

„Stăpânul” acela a pus lângă el o fiinţă ceva mai omenească. Îţi scriu fără patimă. Chiar tu ai afirmat că nu l-aş iubi pe Milton.

Monstrul acela din adâncuri a simţit că toate înscenările lui nu-l pot doborî pe Milton. Încearcă acum o cale mai puţin făţişă. Se foloseşte de o unealtă inconştientă, de bună credinţă. Poate că femeia aceea este o victimă. Probabil că este. Râma înfiptă într-un cârlig nu-i şi ea o victimă?

Milton e convins că va putea să schimbe fiinţa asta, s-o facă aliata lui. Dar de ce a împins-o „Părintele” alături de Milton? Îţi spun, Milton nu mai e deplin stăpân pe judecata lui. L-am auzit când îi spunea lui Meg că ea, pe pământ, în ciuda mâinii ei deformate şi a gâtului strâmb, ar fi socotită frumoasă. Fauraing a încercat să mă scoată de la postul meu de ascultare, pe motiv că-l deranjez şi nu poate lucra.

N-am mai putut auzi ce spune Milton, pentru că Fauraing ţipa, mă provoca la ceartă. Probabil că asta i-a şi fost intenţia, să nu pot auzi. Au trecut minute întregi până am izbutit să-l fac să tacă. Pe urmă... Pe urmă am auzit cum Milton îi cerea fetei să-i aducă nişte... nişte farduri şi o oglindă.

— Vreau să-ţi arăt, i-a spus el, cum ai străluci pe pământ dacă te-ai găti ca femeile de la suprafaţă. Vreau să vezi cum ţi-ar şedea dacă faţa ta ar fi bătută de razele soarelui şi dacă ţi-ai cufunda părul în mare.

Nu înşir tot ce i-a mai spus. Au vorbit despre suflet, despre viaţă. Milton parcă ar fi uitat de ce se află acolo. În schimb, când se trezeşte din somnurile acelea sinistre, nu uită să povestească tot ce a visat, cu lux de amănunte. Apoi, la trezire, a pieptănat-o pe fata aceea, i-a cerut farduri şi oglindă, a sfătuit-o ce să facă pentru a-şi împrospăta culoarea tenului, i-a vorbit despre soare şi aerul de munte. Iar ea...

— Ai început să fii mai frumos, i-a spus ea. Nu ştiu de

ce, dar faţa ta parcă se schimbă puţin, nu mai semeni atât de mult a carne, nu ştiu nici eu de ce.

Iar Milton...

— Nu faţa e totul, i-a spus Milton. Faţa mea seamănă cu a Stăpânului, dar cum îţi apar eu în comparaţie cu el?

— De tine nu mi-e frică, i-a spus Meg. Tu eşti prostuţ şi bun. Bunătatea e prostie, asta o ştim de la Stăpân. Oamenii buni suferă. Bunătatea e o prejudecată. Totuşi îmi placi.

Nu ştiu dacă Fauraing ţi-a redat exact toate astea. Nu m-a lăsat să văd ultimul lui rezumat.

Nu ştiu ce intenţii are duşmanul cu Milton. Cunosc tăria lui Milton. Dar mă tem pentru încrederea lui în oameni. Chiar dacă femeia aceia îi merită încrederea... — nu ştiu cum să-ţi explic, dar asta îl va pierde. Mă tem că îl va pierde.

Îţi scriu pentru că ai dispărut. Nu ştiu unde să te găsesc. Îţi trimit aceste cuvinte ataşându-le în coada unui raport de-al lui Rexas Fauraing. Te vor ajunge, sper. Sunt sigură că ai plecat undeva în adânc, să pregăteşti asaltul final. Te rog, urgentează-l.

Încă ceva. Aminteşte-ţi că mi-ai dat permisiunea să stau la unul dintre posturile de ascultare. Alături de Rexas Fauraing. Acest ins caută pe toate căile să se descotorosească de mine. Crede că ştie mai bine decât mine ce poate să mă lase să aud. E artist, crede că pricepe toate mai bine decât alţii. Am încercat să merg la alte posturi. Dar nu sunt lăsată dacă n-am permisiunea ta.

Te rog stăruitor să-mi dai acces la alt post. E dreptul meu să ştiu ce se petrece cu soţul meu. Scapă-mă de vecinătatea acestui diavol blond, înfumurat şi plictisitor, care mă sâcâie cu menajamentele lui şi care nu ştie cum să se descotorosească de mine.

Desigur, nu acesta e lucrul cel mai important. Important e ce ţi-am scris adineauri. Urgentează atacul.

| PIESA nr. 65 |

RĂSPUNSUL PREŞEDINTELUI

Către Loreta Durand.

Primit misiva ta. Nu sunt de acord cu multe din lucrurile scrise acolo. Nu ai înţeles nimic, în 24 de ore declanşăm atacul.

| PIESA nr. 66 |

REXAS FAURAING CĂTRE PREŞEDINTE

Am vrut să strecor aceste câteva cuvinte în raportul meu obişnuit. Dar ştiu că eşti ocupat cu pregătirea atacului. Dacă n-ai timp pentru rândurile de faţă, pune-le deoparte.

Putem crede în existenţa unor monştri cu mai multe capete şi în tot felul de lucruri neverosimile, atâta vreme cât sunt legate într-un fel sau altul de cele două izvoare ale minunilor, natura şi ştiinţa, însă de îndată ce vine vorba despre sentimentele omeneşti, există unele lucruri pe care nu mai putem să le credem.

Nu pot să cred că Milton a uitat de misiunea lui. Poate că mintea lui e tulburată de intervenţiile la care a fost supus. Aşa cum spuneam, unele lucruri par izvorâte dintr-un delir, exagerări provocate de drog şi indignare; sau poate că lumea cesiumistă chiar aşa arată. Poate că e atras de fata aceea, în care vede o frântură de umanitate, chinuită la fundurile pământului de ultimele rămăşiţe ale ticăloşiei. Cu dragostea lui pentru făptura numită om, cu tăria lui, poate că Milton se simte atras de o fiinţă mai slabă, care are nevoie de protecţie, o fiinţă oarecum naivă şi cumplit de imperfectă, pentru care până şi lumina zilei e

o minune încă necunoscută.

Laurette însă (am citit pe furiş scrisoarea ei) vrea să-ţi demonstreze altceva. Dar fii atent: Milton, de când a rămas doar cu aparatul din beregată, nu ne-a dat nici o informaţie care ar putea fi de folos duşmanului. S-a ferit să ne vorbească despre intenţiile lui. Milton e lucid ! Sunt sigur că are un plan.

De aceea ţi-am scris. Dacă în atacul general pe care îl pregăteşti ai nevoie de Milton, poţi să te bazezi pe el. E acelaşi Milton. Asta e părerea mea, şi îmi dau seama ce răspundere îmi iau spunând asta.

*

*   *

Înainte de a-ţi expedia rândurile de faţă s-a mai întâmplat ceva. Probabil ai aflat. Milton a cerut ca Laurette, în caz că se aflǎ lângă vreun post de ascultare, să se retragă de acolo, Laurette era lângă mine. A pălit uşor, n-a spus nici un cuvânt şi a plecat.

După zece minute, Milton a început să vorbească. Comunicările lui probabil că le-ai şi aflat În orice caz, eu le redau în cadrul relatărilor mele obişnuite.

| PIESA nr. 67 |

SPRE ACOLO
de Rexas Fauraing

— N-aş vrea ca oamenii să mă judece greşit, a spus Milton — şi el era cel care vorbea, sunt sigur de asta, dar felul de a vorbi parcă nu mai era al lui. Foarte încâlcit Voi reda primele fraze exact aşa cum le-a rostit.

— Sunt numai de câteva zile în lumea aceasta, dar, a spus el, am început să descopăr în ea licăriri de umanitate. Îmi amintesc de viaţa dinainte, de anii de pe pământ.

Câteodată, furat de dragostea şi admiraţia pe care o port oamenilor — ştiu să le văd şi cusururile, sper; dar văd prin ei nu numai trecutul, nu numai caznele celor ce-au muncit şi sângerat prin milenii să ridice omul din noroiul existenţei animale; văd în ei, alături de trecut, şi pe bărbaţii sau femeile de mâine... Câteodată, furat de admiraţia şi dragostea pe care o am faţă de aceşti oameni şi de perfecţiunea pe care o poartă mereu în ei aşa cum ziua de azi poartă veşnic în ea pe cea de mâine, câteodată mă întrebam dacă iubirea — în sensul obişnuit pe care-l dăm acestui cuvânt — dacă iubirea pentru un singur om, pentru o singură femeie nu devine, în condiţiile când am lichidat împărţirile în state, în clase diferite, când sufletul omenesc este atât de mare şi când tehnicitatea extremă a vieţii nu i-a răpit puterea de a iubi, ci i-a mărit-o şi eliberat-o...

Pe scurt, Milton afirmă că lumea de monştri în care s-ar afla ar fi o lume perfectibilă. Nu este o lume lipsită de un mâine. Dovada lui este această Meg. Îşi face reproşuri că se simte atras de ea. Poate că dragostea, spune el, nu este numai sentimentul pe care şi-l poartă doi oameni frumoşi ca nişte statui şi atât de perfecţi încât ar putea trăi la fel de bine cu oricine altcineva la fel de perfect. Poate că în iubire, spune el, intră şi un grăunte de compasiune pentru greutăţile pe care n-a reuşit să le depăşească până acum condiţia umană, pentru bolile, pentru oboseala şi nefericirile ei, pentru mesagerii care vestesc sfârşitul, aşteptând nemişcaţi la capătul drumului. Poate că dragostea o simţi nu numai când femeia iubită pluteşte peste apele mării sau prin văzduh; poate că tot dragoste este să te simţi aproape de ea când stă cu fruntea umezită de friguri, cu plapoma trasă până sub bărbie, cu ochii măriţi de o suferinţă omenească.

Şi, spune Milton, probabil că în acelaşi om există mal multe iubiri. Ar fi de neînţeles ca un ins să fie vrăjit de zeci de fenomene diferite ale lumii şi tocmai în faţa celui

principal — omul — toată puterea sufletului său să se concentreze asupra unei singure fiinţe. Dar — spune tot el — poate că marea iubire e ca geniul, care cere încordarea tuturor facultăţilor într-o singură direcţie. Sau poate că n-ar trebui ca tocmai în privinţa iubirii să căutăm o formulă unică.

Milton a spus mult mai multe. Nu vorbea prea tare; totuşi, destul de imprudent. Parcă nici nu ni se adresa nouă. Câteodată am avut impresia că vorbeşte cu el însuşi, ori aş fi putut să jur că fata aceea stă lângă el şi-l ascultă.

A vorbit şi cu fata. A pieptănat-o din nou, a întrebat-o dacă-i place când o mângâie pe păr, i-a pomenit despre farduri şi oglindă, nu mai înşir tot.

Pe urmă a venit Stăpânul. Milton, sunt sigur, pregăteşte ceva. Am impresia că a cules din convorbirea cu Stăpânul elementele care îi lipseau.

— Văd că te simţi din ce în ce mai bine la noi, i-a spus Stăpânul. Tratamentul îţi prieşte.

— Omul se obişnuieşte cu orice, a răspuns Milton. Numai lumina asta care îşi schimbă mereu culoarea... Nu pot să mă obişnuiesc cu ea. De ce e aşa?

— Cetăţenii micii noastre lumi au moştenit o prejudecată, i-a spus Stăpânul. Lumina zilei simboliza altădată atracţiile lumii de dincolo. William a combătut prejudecata din răsputeri. Meg, poţi pleca! Le-a explicat că lumina artificială poate fi colorată în conformitate cu stările sufleteşti şi nevoile oamenilor, e deci superioară.

— Se pare că nu prea i-a convins.

— Da, recunoscu Stăpânul — vorbea mereu prin capul principal, de pe umeri, acela din care răsuna o voce ca a lui Milton — oricât le-ar fi explicat, oamenii erau curioşi să ştie cum arată cu adevărat lumina zilei. Abia eu am rezolvat definitiv problema luminii.

— Văd că se schimbă mereu. Acum câteva ore era verde, acum e galbenă.

— Avem o comisie care lucrează în această direcţie, îl lămuri Stăpânul. Le-am explicat cetăţenilor noştri că nu importă cum arată, de fapt, lumina zilei: mai important este binele lor. Trebuie să avem o lumină sănătoasă pentru ochi, plăcută organismului. Am pus şi pe poeţi — avem câţiva poeţi, care se ocupă şi cu reclama — să facă imnuri în cinstea culorii celei mai bune. Din păcate, ba e la modă o lumină, ba alta — poeziile se cam învechesc. La conducerea consiliului de administraţie al trustului luminii am pus o comisie care analizează şi filtrează mereu lumina, în căutarea culorii celei mai favorabile. Oamenii s-au convins că e necesar să filtrăm lumina pentru binele lor. Apreciem care raze le sunt favorabile şi care nu. Îi ferim de lumina care oboseşte.

— Şi schimbările astea dese le fac bine?

— În orice caz, râse Stăpânul, sunt inspirate de dorinţa de mai bine. Se descoperă mereu ceva. Azi lucrează unii, mâine declar că au fost capete necorespunzătoare, schimb comisia, e schimbată şi lumina. Au o frică grozavă de părerile mele. Schimbă mereu nuanţa, se tem să nu-i acuz că au avantajat vreo culoare.

— Şi oamenii nu mai sunt curioşi?

— Tocmai asta a fost inovaţia mea, spuse mulţumit Stăpânul. Acum câţiva ani am ordonat comisiei să nu mai furnizeze cetăţenilor decât lumina zilei. Înaintea mea lumina zilei era combătută. Eu, dimpotrivă, le-am spus tuturor cetăţenilor: lumina zilei e un lucru minunat. Lumina care ajută cel mai bine la hrănirea ochiului, lumina care ne convine nouă, aceea este lumina zilei. Nu există o lumină a zilei „în sine”: există numai lumina care ne prieşte, lumina cu care sunt eu de acord. De atunci comisia se căzneşte neîncetat să nimerească precis lumina zilei: o vreme lumina zilei e de culoare maro, altă dată e albastră, iar în perioadele de reorganizări — cum a fost de curând — se schimbă foarte des.

— Cum însă de n-au nimerit niciodată peste o lumină care să semene cu a zilei?

— Dar cine mai ştie cum arată? Toată strădania lor este să nimerească culoarea care îmi place mie cel mai mult, ştiut fiind că aceea e culoarea adevărată. Cât despre mine — şi Stăpânul începu să râdă în hohote — crede-mă că m-au zăpăcit şi pe mine nebunii ăştia, aşa că am uitat şi eu cum arată.

— Nu-mi vine să cred, zise Milton. Din punct de vedere tehnic, a recompune spectrul luminii e un fleac.

— Un fleac care poate să te coste viaţa, zise tăios Stăpânul. Mulţi au crezut că au descoperit-o, că e ceva oarecum incolor. Dar nu descoperiseră decât calea cea mai scurtă spre moarte. De fapt dumneata, ca adversar, poţi să mă înţelegi mai lesne decât unii dintre supuşii mei prea zeloşi. Uneori mă simt şi eu obosit. Mă oboseşte linguşeala lor, mă obosesc străduinţele lor de a ghici mereu culoarea care îmi convine. Nişte capete tâmpite au descoperit chiar culoarea neagră: cică lumina zilei ar fi neagră. În condiţiile astea, îţi închipui că am toane. Câteodată nu mai găsesc nici un amuzament în a-i umili. Strămoşii mei i-au umilit atâta, încât pentru mine n-a mai rămas nimic nou. Nici viciile lor de slugi nu mai au nimic nou; înainte le gustam, ca pe o erezie născătoare de inegalităţi, dar acum viciul, intriga, trădarea au devenit un principiu, o regulă de viaţă atât de bine statornicită încât mă plictiseşte, nu mai are savoarea unui păcat.

— Aş vrea să văd un *acolo*, zise Milton.

— Dacă nervii îţi rezistă, n-am nimic contra. Meg mi-a spus că mai ai şi alte dorinţe: să-i arăţi cum i-ar sta cu părul nevopsit, în culoarea lui naturală, cum i-ar sta fardată, şi cum i-ar sta alături de nişte flori.

— Asta-i altceva, zise Milt cu o voce nesigură. Nu ştiu cu ce intenţii ai pus-o pe fata asta lângă mine, dar mi-e milă de ea.

— Ar trebui să fii mai ipocrit. Un om în situaţia dumitale ar trebui să-şi ascundă sentimentele. În sfârşit... poate că eşti tulburat de toate încercările astea. Altceva mai doreşti?

— Un ceas. Aveam unul şi mi-a fost luat. Sper că nu ţi-e frică să-mi încredinţezi un instrument atât de subversiv.

— Îl vei avea. Dacă nu-ţi mai trebuie nimic, vei fi condus la un *acolo*, chiar acum.

— Numai o întrebare, zise Milton. Mereu aceeaşi şi aceeaşi întrebare. De ce ne-ai atacat? Puteai să trăieşti în străfundurile astea până la adânci bătrâneţi, fără să ştie nimeni că exişti. Puteai să domneşti liniştit. De ce ne-ai atacat?

Stăpânul tăcea.

— Acum baţi pasul pe loc, urmă Milton. Nici un atentat nu ţi-a reuşit. Nu mai poţi să întreprinzi nimic împotriva noastră — afară de cazul că vrei să sari în aer cu depozit cu tot. Eşti destul de inteligent. Măcar unul din cele trei capete putea să calculeze că vei ajunge aici. Şi atunci? De ce ne-ai atacat?

— Nu e treaba ta! răspunse capul tâmp de la subsuoară.

Se vede că în momentele de tensiune maximă, capetele reacţionau fiecare altfel, căci cel principal, de pe umeri, îi răspunse:

— Lasă-l. Să întrebe. De ce i-am atacat? Răspunde-i tu.

Cel somat să răspundă era capul japonez de pe pântece.

— Să zicem că o răzbunare de familie, şuieră el.

Milton se gândi o clipă.

— Imposibil, zise el. Aţi avut alt motiv.

De astă dată îi răspunse capul principal, cel care avea vocea lui Milton.

— Primul nostru reper, domnule Kipfer, a fost figura dumitale, atât de asemănătoare cu a mea. Ani de zile am

dresat insectele să mă urmărească pe mine. N-a fost uşor, pentru că o insectă nu poate distinge feţele omeneşti, nu le înţelege. După ani şi ani, am reuşit. De la distanţe foarte mari, cu subtila lor aparatură biologică, din ale cărei taine am surprins câte ceva, insectele ştiau să mă găsească. Şi, când am avut siguranţa că sistemul merge, le-am lansat la suprafaţă. Cu sacrificii uriaşe, am lansat mii şi mii de albine. A fost greu şi a durat mult. Ştiam că, dacă există un Kipfer pe lume, până la urmă, după ani, măcar una îl va găsi. Şi, trebuie să mărturisesc sincer, n-am reuşit. Timpul mă grăbea, n-o să înţelegi niciodată de ce, dar timpul mă grăbea. Am interceptat o serie de convorbiri radio, am folosit nişte metode pentru care m-ar invidia... dar nu mai insist, principalul e că până la urmă te-am găsit. Ba, mai mult, am găsit o pradă bogată. Am găsit un teoretician care vorbea zi şi noapte despre o prostească perfecţiune a oamenilor. Nişte oameni aşa cum i-a creat natura, fără nici o inovaţie, cu un singur cap, cu o simetrie plicticoasă M-am hotărât să zdrobesc această concepţie. În plus aveam o socoteală cu Kipferii.

— Spui că monştrii reprezintă un tip superior de om. Dacă ar fi aşa, îl întrebă Milton, atunci unde ar mai fi răzbunarea? Având un fiu superior, ar fi trebuit să mă declar fericit.

— Ai dreptate. Doresc întregii umanităţi această fericire. Şi o va avea! (Spusese asta fără nici un fel de ironie.) Dar ştiam că pentru dumneata, cu prejudecăţile dumitale, asta ar fi o lovitură. Dă-i unei maimuţe portretul Giocondei: nu-l va înţelege, ar fi preferat o banană.

Milton, când e cu fata, uneori şi când e singur, a început să vorbească destul de confuz. Când se află în faţa Stăpânului, inteligenţa lui se ascute brusc.

— Toate convorbirile noastre, i-a spus Milton, se învârt în jurul aceluiaşi punct. Ceea ce voi găsiţi superior, nouă ni se pare inferior. Frumosul nostru, voi îl găsiţi oribil. Două

concepţii opuse, s-ar zice simetrice. S-ar zice că nu se poate stabili adevărul, că nici nu există vreun adevăr, că totul depinde de capul care judecă. Există totuşi o deosebire. Noi nu vrem să vă impunem concepţia noastră. Noi spunem: trăiţi cum vreţi şi lăsaţi-ne în pace.

— N-am garanţii! îl întrerupse Stăpânul.

— Nu te cred. Vorbele voastre despre apărare ascund ceva. Vreţi să ne băgaţi pe gât fericirea voastră.

— Copiii, stărui Stăpânul, refuză doctoriile de care au nevoie. Trebuie ţinuţi de nări şi făcuţi să înghită. Spre binele lor.

— Minţi! zise Milton.

În cameră se lăsă o tăcere adâncă.

— Minţi! repetă Milton. Oricât ai fi vrut să te răzbuni, ştiai că vei fi descoperit, nu-ţi convenea să ne ataci. N-ai avut încotro. Singur ai spus că te mână timpul de la spate. Te aşteaptă sfârşitul, nu ştiu cum şi nu ştiu de ce.

— Luaţi-l! strigă Stăpânul.

De câte ori le vorbeşte slujitorilor săi nevăzuţi, capul i se întoarce spre un punct fix în spatele postamentului.

Doi dragoni pătrunseră în odaie. Unul dintre ei era O'Hara, cel cu două bărbi olandeze. Patru perechi de ochi îl examinau pe Milton cu o curiozitate răutăcioasă.

— Duceţi-l la *acolo*! strigă Stăpânul. Şi nu uitaţi indicaţiile pe care vi le-am dat.

Printre străzile luminate violet, sub întunecatele lor plafoane de lavă şi granit, Milton, însoţit de cei doi dragoni, a plecat spre un *acolo.*

— Mă miră, le zise el dragonilor, că oamenii nu-mi dau vreo atenţie specială. Capul meu seamănă leit cu acela al Stăpânului. Şi pe Stăpân ei îl cunosc, din reclame, fotografii, de la televiziunea voastră subterană!

Dragonii tăceau. Respectau porunca Stăpânului. Nimeni nu avea voie să discute cu Milton. Treceau printre

reclame sclipitoare, printre oameni săraci care îşi purtau cu umilinţă unicul cap, printre femei elegante — numai câteva, ca o excepţie, purtau un al doilea cap; în general însă femeia, socotită inferioară, n-avea drept decât la un singur cap. Treceau prin locuri luxoase — un lux sărăcăcios faţă de ceea ce se găseşte la suprafaţa pământului, dar totuşi lux în comparaţie cu mizeria şi murdăria care înnegreau străzi întregi. Treceau printre oameni strâmbi, unii veseli, mulţi sumbri şi închişi în ei. Uneori vehiculele acelea mici, pentru două persoane, stăteau în loc, aglomerate unul într-altul, nebuneşte; alte străzi erau însă pustii.

— Nu văd copii, zise Milton. Acum îmi dau seama că nici în prima mea plimbare nu am văzut copii. Unde îi ţineţi? Ce-i învăţaţi la şcoală?

Dragonii tăceau. În dreptul zidului gros al unei case o femeie se agăţa de braţele unui grup de mici dragoni înarmaţi, care duceau intre ei un om legat.

— Nu mi-l luaţi, nu mi-l luaţi! striga femeia.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Milton.

Cei doi dragoni tăceau. Nu-l lăsau să le vorbească oamenilor de pe stradă. Ajunseră într-o piaţă — una dintre acele pieţe sumbre, cu plafon coborât, cu ziduri masive, fără ferestre — şi Milton văzu o mulţime urlândă. În mijloc, săltat pe braţe, era un om care sângera. Îl ridicară până în dreptul unuia dintre felinarele cenuşii care aruncau pe pavajul de lavă fulgere de violet murdar. Nişte bucăţi de sârmă strălucitoare fură trecute din mână în mână. Cu o dexteritate uimitoare, cei de lângă felinar pregătiră două spânzurători alăturate. De prima fu spânzurat capul de la subsuoară, iar în laţul celei de a doua fu trecut capul de pe pântece. Omul atârna spânzurat în poziţie orizontală. În ultima clipă înainte de a părăsi piaţa, Milton văzu trupul cutremurat de convulsii. Cesiumiştii agăţaseră, cu ajutorul sârmelor strălucitoare, o placă pe care, scria:

Carne! Străin!

Trecură apoi pe o stradă aparent pustie. În crăpăturile dintre ziduri — crăpături largi care serveau de uşă — stăteau femei îngrămădite una într-alta. Îşi dezveleau râzând picioarele strâmbe şi inegale. Unele îi chemau pe cei doi dragoni spunându-le „înălţimea voastră”.

— Am două capete, strigă una. Acelaşi preţ.

Unul dintre dragoni, indiferent, o seceră cu o lovitură dibace a patului armei. Trecură mai departe.

Milton, pe motiv că le vorbeşte dragonilor, căuta să descrie pe loc tot ce vede. Se pare că există totuşi un grad de oameni inferior acelora care îşi poartă capul la subsuoară. Sunt cei care au capul pe umeri. Faţă de o „carne”, adică faţă de un om normal, ei se deosebesc numai prin poziţia ceva mai strâmbă a mâinii drepte şi a capului.

— Văd o firmă, zise Milton. Văd că scrie pe ea: „Nou, splină regenerativă! Cumpăraţi-o şi vă veţi simţi nou născuţi!” E probabil un magazin. Aş vrea să văd cum arată pe dinăuntru.

Dragonii tăceau. Milton vru să se oprească; unul dintre ei îl împinse înainte, ameninţător.

— Vreţi să vă arăt, îi întrebă Milton, cum este lumina zilei? Dacă mă lăsaţi să văd magazinul acela, vă arăt lumina zilei.

Dragonii tăceau. Nu voiau să vadă lumina zilei. Totuşi oferta îi tulburase. Unul dintre ei se îndură să spargă tăcerea:

— Noi ştim, zise el, să primim mită. Ne place să ne lăsăm mituiţi. Dar ştim de la cine trebuie să primim şi de la cine nu. Tu eşti o carne. De la tine nu primim nimic. Te ducem la un *acolo*. E locul nostru principal, baza noastră.

— De acolo, adăugă O'Hara râzând, nimeni nu se mai întoarce la fel cum a plecat.

| PIESA nr. 68 |

CÂTEVA CUVINTE ROSTITE DE PREŞEDINTE DIN ADÂNCUR1LE PĂMÂNTULUI

Salutări, Rexas! Mă vezi bine, nu? Îţi vorbesc de la noul cartier general. Specialiştii spun că nu-i nevoie de prezenţa mea fizică pe aici. Dar nu vreau să stau departe de teatrul operaţiunilor. Am fost greu de găsit în ultima vreme; să ştii însă că am primit toate rapoartele tale.

Te rog să dormi. Peste 24 de ore vei avea nevoie să fi treaz. O să vezi ce n-ai mai văzut.

Franţuski a însărcinat comisia noastră numărul 783 să întocmească o descriere sintetică a societăţii cesiumiştilor. Ea are la bază dictările lui Milton şi rapoartele tale, şi va fi transmisă întregii omeniri cu un ceas înainte de declanşarea atacului general, peste câteva ore. Aruncă o privire peste text. Avem posibilitatea să distrugem fără urmă întreaga lor lume. Însă...

FAURAING: E clar.

PREŞEDINTELE: Da, dar să vezi. Dacă încercăm să le salvăm viaţa, operaţia devine mult mai primejdioasă. Omenirea pe de o parte, miliarde şi miliarde; pe de altă parte o colonie de monştri primejduind toată viaţa pe pământ.

FAURAING: Atunci... atunci îi distrugem... atunci Milton e pierdut?

PREŞEDINTELE: N-am zis asta. Avem mai multe variante. Dar oamenii noştri trebuie să fie hotărâţi, înţelegi? Nici cruzime, nici milă: numai grijă faţă de pământ. O ezitare de o secundă ne-ar putea curăţa pe toţi, cu ei împreună.

FAURAING: Înţeleg. E nevoie de un text propagandistic; să insufle ură.

PREŞEDINTELE: Greşeşti. Tocmai asta e: nu vreau vreo

propagandă care să forţeze faptele, sau să le interpreteze numai cum ne convine nouă. Noi n-avem azi nevoie să filtrăm lumina după toanele unuia sau altuia. Suntem marxişti, trebuie să fim marxişti, să privim adevărul în faţă. Oamenii trebuie înarmaţi prin cunoaşterea şi interpretarea adevărului, nu prin „filtrarea” lui. De ce faci figura asta amărâtă?

FAURAING: Aş vrea ori să mă bat, ori să mă apuc iar de literatură. Ştiu, trăim un moment decisiv. Dar toată viaţa am dus-o numai în momente decisive: şi fiecare m-a împiedicat, pe o cale sau alta, să mă ţin de lucru.

PREŞEDINTELE: Eşti cam obosit, asta e tot. Te-am lăsat. Cu bine! Fii odihnit. Peste mai puţin de 24 de ore, o să vezi ce nu s-a mai văzut !

| PIESA nr. 69 |

CĂTRE TOŢI OAMENII, DIN PARTEA COMISIEI SOCIOLOGICE

Colonia subterană e alcătuită din monştri.

Acest fapt a inspirat unele stări nejustificate, de milă.

Ne permitem să vă atragem atenţia asupra următorului fapt:

La baza coloniei subterane nu stă monstruozitatea. Există acolo o anumită alcătuire socială. La baza ei stă existenţa unor fiinţe care le stăpânesc pe celelalte, fără a munci.

La fel stau lucrurile din punct de vedere istoric:

Au avut prilejul să iasă la lumină. Dar n-au vrut. Nu pentru că ar fi monştri. Dar ca să-şi păstreze privilegiile.

De aceea, în adoptarea tacticii noastre de luptă, menite să salveze populaţia pământului, nu trebuie să ne lăsăm influenţaţi de considerente cum ar fi mila faţă de nişte infirmi.

Starea lor monstruoasă a fost cândva rezultatul exploziei nucleare din secolul XX. Dar dacă această stare s-a menţinut până azi, au vrut s-o menţină.

(Urmează semnăturile)

| PIESA nr. 70 |

OPINIE SEPARATĂ. MENŢIUNEA UNUI GRUP DE EXPERŢI SOCIOLOGI

Noi, grupul de experţi puşi în minoritate în cadrul comisiei sociologice, facem opinie separată şi declarăm următoarele:

Declaraţia comisiei e perfect justă, cu excepţia concluziilor.

Într-adevăr, nu monstruozitatea este lucrul principal în alcătuirea coloniei subterane. Într-adevăr, cauzele sunt sociale.

Dar asta nu înseamnă că ar trebui să respingem orice considerente umanitare.

Cele mai crude, cele mai tiranice societăţi au numărat întotdeauna în rândurile lor şi o serie de oameni cinstiţi şi nevinovaţi. Chiar şi în bezna Reich-ului nazist au trăit oameni care n-aveau vină pentru crimele hitleriştilor, ba chiar unii care li se opuseseră.

Nu avem motive să credem că lucrurile ar sta altfel în cazul de faţă.

Ne e şi nouă scumpă soarta lui Milton. Suntem şi noi indignaţi de atentatele cu radiaţii, de urmările lor, de agitaţia stârnită, şi suntem îngrijoraţi, nu mai puţin decât oricare om, de existenţa depozitului nuclear. Totuşi, în lichidarea criminalilor, cerem să se ţină seama de faptul că există între ei şi fiinţe nevinovate.

(Urmează semnăturile)

| PIESA nr 71 |

CĂTRE PREŞEDINTE, DIN PARTEA UNUI GRUP DE BIOLOGI

Concluziile sociologilor sunt greşite.

Ei fac paralele cu Reich-ul nazist fără să dispună de materialul faptic necesar.

Dacă un om este un nebun furios, care omoară pe oricine îi cade sub mână, dacă avem de-a face cu un turbat sau un monstru, nu trebuie să căutăm paralele istorice sau sociale pentru a rezolva problema lui. Primul lucru pe care-l avem de făcut este să-l punem în imposibilitate de a ucide.

Duşmanul este în posesia unui depozit nuclear care pune în primejdie viața tuturor oamenilor. Îţi cerem să iei toate măsurile necesare pentru a-l neutraliza. Dacă, din motive fals umanitariste, dorind să-l menajezi, măreşti măcar cu unu la sulă primejdia ca depozitul să explodeze, atunci vei fi răspunzător pentru pieirea a sute de milioane de oameni.

(Urmează semnăturile)

POST SCR1PTUM: Cât de vinovaţi sunt unii sau nu, asta se poate analiza ulterior. Deocamdată, să scăpăm pământul de ameninţare.

| PIESA nr. 72 |

JAMES FRANŢUSKI, CĂTRE GRUPUL DE EXPERŢI ÎN INFORMAŢII

Constat cu regret că aţi lucrat prost. De la început atât preşedintele cât şi întregul grup operativ v-au atras atenţia că una dintre greşelile cele mai mari o constituie, în cazul de faţă, paralelele istorice. Ele ne pot duce la dezastru.

Minuscula colonie subterană nu este societatea

capitalistă din secolul XX, nu este Reich-ul nazist, nu este Egiptul antic din vremea sclaviei şi în general nu este nimic din ce a fost în istorie. Ar trebui să înţelegeţi odată acest lucru şi să-l explicaţi clar tuturor oamenilor.

Situaţia este unică şi excepţională.

Aprecierea ei trebuie să se facă în mod concret şi nu în funcţie de trecut.

Dacă există aşa-zişi „experţi”, de fapt vulgarizatori nătângi, făcători de paralele mecanice care abia au priceput primele elemente ale alfabetului filosofic, dacă există amatori incorigibili care vor să găsească în toate o cheie şi o morală ca în fabule, atunci astâmpăraţi-i şi consolaţi-i servindu-le următoarea sugestie, de altminteri simplistă şi ea, dar poate mai apropiată de adevăr:

Cine vrea să caute neapărat comparaţii cu trecutul, să nu le caute în structura de ansamblu a coloniei subterane. Dacă vor simboluri să se gândească la fiinţa biologică a Stăpânului. Mai clar decât pe plan social, *strâmbătatea lumii lor e întruchipată de alcătuirea biologică a Stăpânului*.

Cât despre soluţii, se înţelege că noi le vrem cât mai puţin sângeroase. Vom încerca să-i salvăm pe toţi, să identificăm adevăraţii criminali şi să-i supunem judecăţii. Nu din respect pentru ei — ei ar merita să fie ucişi ca nişte câini, fără nici o judecată — ci din respect, pentru noi înşine, pentru spiritul nostru de dreptate.

| PIESA nr. 73 |

ACOLO

Escortat de cei doi dragoni, Milton Kipfer a ajuns la *Acolo 43*, capitala capitalelor statului cesiumist.

Împărăţia subterană e compusă din peste o sută de colonii, fiecare numărând probabil mii de oameni şi fiecare

având drept capitala un *Acolo* înconjurat cu ziduri groase. *Acolo 43* e capitala capitalelor. Părintele stă într-o reşedinţă separată de capitală.

Deşi se ştia de vizita lui Milton, formalităţile de intrare au durat foarte mult. *Acolo* are două porţi uriaşe de granit: pe cea din dreapta Milton a văzut săpate nişte spirale în care a recunoscut cu uimire ceva ce semăna cu vechile formule ale acizilor nucleici, purtătorii eredităţii. Pe traseul complicatelor spirale erau sculptate feţe de oameni, mâini, picioare, organe interne. Se pare că poarta dreaptă are întipărită pe ea aceeaşi stemă la toate *Acolo*-urile. Poarta stângă, a aflat Milton, are câte un simbol istoric moştenit din trecut: pajura vreunei vechi împărăţii de mult defuncte la suprafaţa pământului, simboluri mistice şi cabalistice puse pentru pitoresc. La *Acolo 43* poarta stângă are o mare zvastică, iar de trei din cârligele ei e agăţat basorelieful unui cap de om.

Nimeni n-are voie să intre aici decât atunci când se aduce un transport de marfă. Galeria uriaşă are pe margine o balustradă, de-a lungul căreia a venit Milton. Dedesubtul balustradei, după un timp, au apărut nişte vagoane neacoperite. Semănau cu mărfarele de cale ferată, de pe vremuri. Aduceau un transport de marfă, iar marfa era compusă din oameni. Înghesuiţi în vagoanele împodobite cu tot felul de inscripţii, oamenii cântau:

„Toţi în cor să înălţăm Odă pentru-al nostru Domn, Mare imn adevărat Pentru-al nostru Împărat! Dumnezeu, Stăpân, Părinte, Gândurile lui sunt Sfinte! Cu Divina-i mână dreaptă, Ţeapănă şi înţeleaptă, Atotştiutor ne mână Spre o soartă tot mai bună:

„Capul nostru-l va strivi, Fericirea o vom şti. Fi-vom toţii demontaţi — inimi, plămâni şi ficaţi — Iar din circumvoluţiuni Va clădi oameni mai buni! Numai El ne dă lumină! Să-i cedăm a noastră splină. Numai El ştie ce-i bine! Noi suntem nişte jivine. Păcătoşi, suntem de-acord

Să-i cedăm al nostru cord.

„Toţi în cor să-i mulţumim Că, în loc de ţintirim, El ne ia un cap sau două Şi face-o făptură nouă! Fericit sunt, zău, că mor Ştiind că pe al meu picior Va dansa o fiinţă nouă Cu un cap, cu trei sau două!

„Iată deci de ce-am cântat Odă Sfântului-mpărat!”

Unii cântau în englezeşte; alţii, în japoneză — un text pe care Milton îl bănuieşte întru totul asemănător. Era un marş: unii îl cântau parcă iluminaţi de fericire; alţii, cu totul sfârşiţi. Când ultima strofă s-a încheiat, nişte porţi dedesubtul balustradei pe care şedea Milton s-au deschis încet. În dreptul primului vagon a apărut un fel de tobogan, basculanta vagonului s-a aplecat deodată şi oamenii au început să alunece la vale, într-o îngrămădeală de mâini, capete, picioare.

Abia după descărcarea primului transport s-au deschis şi porţile principale, cele de sus, în faţa cărora se afla Milton. Au intrat într-un spaţiu vast, parcă nemărginit, în pantă. Cât vedeai cu ochii, se înşirau clădiri plate de aluminiu; aveau

1 *Milton a repetat de două ori textul, de parcă nici lui nu-i venea să creadă că ar putea fi adevărat.*

— Nota lui Kexas Fauraing.

coşuri înalte, care se înălţau dispărând prin plafonul de lavă. Fiecare grup de clădiri era înconjurat cu benzi subţiri din metal strălucitor, probabil încărcat cu electricitate. În faţa lui Milton se înălţa un astfel de gard metalic, iar înăuntru circulau mârâind nişte...

Erau nişte bărbaţi purtând, peste coşul pieptului gol, o diagonală de piele. La prima vedere, trecea neobservată, având aceeaşi culoare ca şi epiderma. Pe şoldul gol, atârna o puşcă automată sau un bici. Picioarele se înfigeau în nişte cizme scurte, de aceeaşi culoare cu pielea, înzestrate cu

pinteni. Nişte pinteni cu gheară. Capul omenesc şi-l purtau la subsuoara dreaptă sau pe partea stângă a pântecelui. Între umeri, pe un gât păros şi neobişnuit de gros, purtau, mârâind, un cap de lup sau de câine lup.

La unii, o limbă lungă şi roşie atârna într-o parte, deasupra colţilor dezveliţi într-un rictus. Capul acesta, cu ochii injectaţi, părea a da întregului lor trup omenesc nişte mişcări bruşte şi neliniştite. Câţiva patrulau chiar lângă gard.

Dragonii care îl însoţeau pe Milton priveau spectacolul cu un interes pasionat şi satisfăcut. Milton s-a oprit şi el.

Din baraca de aluminiu au ieşit în şir vreo zece oameni. Bărbaţi şi femei. Despuiaţi de haine, bărbaţii, cu toată înfăţişarea lor monstruoasă de multicefali, păreau aproape normali faţă de paznicii lor cu cap de lup. Erau escortaţi de două astfel de arătări, care ţineau în lesă câte un câine lup veritabil.

Unul dintre paznici purta trei medalii înfipte cu ace direct în pielea pieptului; în loc de armă sau bici, avea o nuieluşă mică.

— Asta ce a vrut? întrebă el.

O dată cu întrebarea, o arătase cu nuieluşa pe prima femeie din grup, o femeie măruntă care rotea două perechi de ochi mari şi care tremura ca de frig.

Îi răspunse unul dintre cei doi paznici care escortaseră grupul.

— A întrebat de copil.

Capetele animale ale paznicilor începură să latre, să urle, să mârâie şi mai tare, în vreme ce capetele umane de la subsuoară sau de pe pântece strigau din răsputeri:

— Nu, nu! Nu aşa de repede!

Tremurau cu toţii, unii de furie, abia reţinându-se, ceilalţi de frică. Unul dintre bărbaţi încercă să smulgă automatul care atârna de diagonala unui paznic. Acesta se smuci. Capul său animal muşcă scurt, o dată, locul dintre

umeri al nenorocitului, acolo unde ar fi trebuit să se afle capul. Toţi se prăvăliră peste victimă, cu excepţia celor doi paznici care îi supravegheau pe ceilalţi. Din grămada de monştri se înălţau hămăituri, strigăte. Cel mare în grad, cel cu trei decoraţii înfipte în pielea pieptului, smulse cravaşa unui paznic şi începu să-i izbească pe toţi. Avea grijă să nimerească mai ales peste bot.

Se împrăştiară. Pe jos rămăsese o grămadă da carne sângerândă. Milton a observat că nenorocitul fusese numai muşcat, nu şi devorat. Se vede că, în ciuda capului animal pe care îl au, paznicii nu pot mistui carnea crudă, sau poate nici nu au traseu pe care s-o înghită.

Gradatul s-a apropiat de femeia mărunţică.

— Vrei să-ţi vezi copilul, ai? L-ai purtat în pântece şi acum vrei să-l vezi, ai?

Ea tremura. Nu se aflau pe zăpadă, şi totuşi pielea ei tremura, ca de frig.

— Ştii tu ce facem cu pântecele care poartă copii de carne? Ştii? întrebă gradatul. Şi cu mamele care vor, pe deasupra, să-i mai şi vadă? Ştii?

Capul de lup, înfipt pe umeri, mârâia dezgolindu-şi colţii, dar celălalt cap, de la subsuoară, striga de zor:

— Nu atât de repede, nu atât de repede!

Arătarea se apropie de femeie şi... [O parte din relatările cuprinse aci nu îmbogăţeau cu nimic studiul afacerii cesiumiştilor. După cum se ştie, Rexas Fauraing, în relatarea sa prescurtată, a omis foarte multe amănunte, socotindu-le oribile. Au rămas numai câteva. Comisia noastră, ţinând seamă de faptul că cititorul cu interese ştiinţifice speciale poate găsi toate amănuntele în culegerea completă, a omis o serie de pasaje. Rexas Fauraing a fost de acord, adăugind că textul, de altfel nici nu-i aparţine, fiind un simplu rezumat. În cartea de faţă pasajele omise sunt notate prin semnul „puncte-puncte”. — Nota comisiei americane.]

... sudorile mâniei sau ale groazei, un aer fiziologie dezgustător, împletit cu demenţă animală. Pe Milton, care asista neputincios de cealaltă parte a gardului, îl supăra mai ales vaga lor asemănare cu oamenii.

...Totul era premeditat pentru a distruge omenescul...

...Peste întregul lagăr plutea o groaznică duhoare de ars, de cenuşă, de fiare, de murdărie, şi din când în când răzbeau până la Milton, cântate vesel şi fals, cuvintele de slavă: Numai El ne dă lumină! Să-i cedăm a noastră splină!

... — Uite ce facem noi cu pântecele care naşte carne! spuse gradatul.

...Şi cu capul de câine-lup mârâind, se răsuci spre ceilalţi nenorociţi:

— Cântaţi!

Nişte voci slabe începură să, îngâne:

„Numai el ne dă lumină!
Să-i cedăm a noastră splină.
Numai El ştie ce-i bine!
Noi suntem nişte jivine.
Păcătoşi, suntem de-acord
Să-i cedăm al nostru cord...

Câteva dintre victime, impresionate de frumuseţea imnului, surâdeau fericite şi lacrimi de dragoste pentru Părinte le picurau din ochi.

— Unde trebuie să mai mergem? întrebă Milton.

— Pe aici, zise O'Hara, cel cu două bărbi. Mergem la direcţie.

Pe drum, Milton văzu...

. . . .

Făcea pauze mari, se vedea că unele lucruri nu vrea sau nu poate să le povestească. Mergea printre barăcile zincate, printre coşurile înalte ce dispăreau în plafon şi din care scăpa pe alocuri un fum des şi brun, ale cărui atingeri...

Aici, la acest *Acolo*, spunea el, am auzit, prima oară de când mă aflu sub pământ, cuvântul copil. Existau femei care aveau copii, care cereau să-i vadă, iar crima lor era tot atât de gravă ca aceea de a cere să vadă lumina zilei.

— Bine aţi venit!

Le ieşise în întâmpinare, la capătul unor trepte de marmoră, un omuleţ rotofei, îmbrăcat într-un lung halat de mătase albă. În timp ce-i conducea printr-un hol larg, lipsit de mobilier, Milton îl cercetă pe îndelete. Cea mai mare ciudăţenie a acestui rotofei era normalitatea. Arăta aproape ca un om de la suprafaţă. Avea un singur cap, rotund, chel, aşezat pe umeri, gâtul nu era strâmb, iar mâna dreaptă, deşi stătea într-o poziţie uşor întortocheată, îi dădea lui Milton impresia că ar fi mai curând o mână obişnuită, a cărei răsucire pare o deghizare. Omul era o „carne” şi voia să-şi ascundă normalitatea. Mergea prin marele hol cu mişcări agile şi urcă scările săltându-se ca o minge.

— Luaţi loc, zise el. Îi invitase să şadă în nişte mari fotolii de piatră. Se aflau într-o încăpere vastă, de granit, îmbrăcată pe trei laturi în mari perdele de catifea albastră.

— Daţi-mi voie să mă prezint, spuse omuleţul agitând mânecile albe ale halatului mătăsos. Sunt colonelul doctor Hideko Hastings, comandantul ştiinţific al lui *Acolo 43*. Sunt fericit să fac cunoştinţă cu un om de meserie de la suprafaţă, un coleg. Am fost informat despre vizita dumneavoastră şi sper să vă am în curând în calitate de pacient. Deocamdată, vă voi da toate explicaţiile, cu excepţia câtorva puncte, secrete militare.

Şi, deoarece Milton continua să tacă, Hideko Hastings îşi desfăcu braţele în lături, glumeţ şi afabil:

— Secrete militare? Vorbă să fie. Din partea mea, v-aş spune absolut tot. Dar nu eu decid. Politica o fac oamenii politici. Eu nu sunt decât un om de ştiinţă.

— Văd că, în ştiinţă, guvernanţii dumneavoastră nu se jenează să apeleze la serviciile unui om normal, cu un

singur cap, o „carne”.

Auzind cuvintele lui Milton, omuleţul se înroşi până la chelie. Ochişorii lui albaştri zâmbeau însă la fel de vesel, isteţi şi iscoditori.

— Stimate colega, ţipă el vesel, cunoştinţele dumneavoastră sunt încă mult prea sumare ca să faceţi deosebirea între o carne şi un om. E drept, au existat unele elemente vulgarizatoare care au încercat să mă cureţe pe motiv că aş fi o carne. Dar e nevoie de cunoştinţele mele. Sunt specialist în negetropie biologică: din materiile cele mai improbabile, construiesc fiinţele cele mai probabile. Şi de altminteri sunt un om de rang înalt. Afară de capul de pe umeri mai am unul, pe pântece. Şi dacă nu-l port tot timpul, e numai pentru că nu-s conformist. Dar să lăsăm neinteresanta mea persoană deoparte. Aţi vrut să vedeţi un *Acolo*. Poftim, sunteţi la un *Acolo.* Sunteţi primul om de la suprafaţă care ne vizitează, n-am ştiut din vreme, altfel aş fi tipărit un ghid.

Mititelul îşi frecă grăbit chelia cu mâneca halatului alb de mătase. Toate gesturile lui erau foarte spontane, foarte repezi; în timp ce dragonii stăteau gravi şi tăcuţi în piatra fotoliilor, Hideko era nestingherit, neprotocolar, ca un om ale cărui preocupări sunt atât de înalte şi a cărui persoană e atât de apreciată, încât nu mai are nevoie să-şi supravegheze ţinuta exterioară sau spusele. În întreaga societate cesiumistă, cu cât gradul era mai coborât, cu atât oamenii voiau să dea impresia că sunt mai sincer convinşi de principiile lumii lor. Celor mai înalţi însă le plăcea să se arate mai „sofisticaţi”, mai capabili de a înţelege ereziile, dacă nu a le aproba. Un paznic de rând şi-ar fi exprimat faţă de Milton ura şi dispreţul. Mititelul Hideko gusta însă o ciudată voluptate în a-i spune „stimate colega”. Ca şi Stăpânul, părea să aibă o consistentă satisfacţie în a şti că lumea lui e contemplată de un străin; părea să dea mai multă importanţă părerii străinului decât spuselor propriilor

săi subalterni. Acest „neconformism” — cu atât mai pronunţat cu cât gradul cesiumistului respectiv era mai înalt şi mai ferit de ochii cesiumiştilor de rând — înceta brusc să funcţioneze când dragonii, înalţii dregători ai împărăţiei, se aflau în faţa Stăpânului. Atunci, în faţa puterii divine a Reprezentantului Providenţei, se băteau de pământ cu toate frunţile lor, iar cele mai înaripate cuvinte de credinţă mistică le apăreau insuficiente faţă de măreţia dumnezeieştilor capete ale Stăpânului.

— Întâi o să vă arătăm

. . . .

— Aşadar, recapitulă Hastings, am plămădit fiinţe superioare în comparaţie cu cele moştenite din negura vremurilor, am plămădit fiinţe cu mai multe creiere şi mai ales cu o concepţie adevărată despre divinitate. Pentru noi egalitatea înseamnă monotonie, pe când inegalitatea, cruzimea şi frica, bogăţia şi sărăcia, a avea mai multe capete sau unul singur, a face ca frumosul să fie ceea ce vrei tu să fie frumos, iar urâtul să fie ceea ce nu-ţi place ţie, a face ca lumina zilei să apară aşa cum vrei tu să ţi-o închipui, toate acestea înseamnă a introduce în natură o stare superioară, divină. În lumea dumneavoastră de altădată, oamenii, fie ei bogaţi sau săraci, nu puteau să mănânce decât tot cu o singură gură, aveau o viaţă aproape la fel de lungă, iar profeţii comunismului utopic nu se ruşinau să amintească mereu această egalitate biologică. Noi am desfiinţat-o.

Omuleţul Hastings se opri o clipă pentru a-şi savura cuvintele.

— Un gânditor de~al dumneavoastră, urmă el, mi se pare că Engels, spunea că stăpânim natura atunci când ştim să ne supunem legilor ei. Acest principiu este greşit, pentru că presupune existenţa unor legi supreme, pe care nimeni nu le poate modifica. Or, dacă există vreun dumnezeu care a dat aceste legi, înseamnă că el nu poate

guverna universul decât respectând legile date de el. Or, daţi-mi voie să vă întreb, dragă colega, ce rol şi ce putere mai are dumnezeu, de vreme ce este nevoit să respecte legile? Dacă legile obiective funcţionează de la sine, dacă dumnezeu nu se poate amesteca şi nu le poate modifica, atunci El nici nu există, e ca şi cum nu ar exista. E clar?

Făcu o pauză. Era dezamăgit că Milton, căruia îi mai stăruia în nări mirosul de carne arsă, nu e dispus să se lanseze într-o dispută teoretică.

— Prin noi, prin hazardul şi inegalităţile pe care le introducem noi în societate, se naşte Divinitatea. Ea e întruchipată — aici tonul omuleţului deveni respectuos — de Părintele nostru. Ce este *Acolo*? Un *Acolo* — cum îl numesc oamenii cu o teamă superstiţioasă — este baza statului nostru, a împărăţiei Cerului. Statul nostru este raiul. Un *Acolo* este un laborator-uzină infern şi purgatoriu unde se asigură — din punct de vedere spiritual şi fizic — dominaţia acestor principii paradisiace ale noastre.

— Adică, spuse Milton, transformarea omului în materie primă. Aşa cum hitleriştii transformau altădată oamenii în săpun.

— Acela a fost un principiu greşit, sau mai bine zis imperfect, spuse Hideko începând să vorbească şi mai repede, cântat parcă. Cine mai ştia, spălându-se cu un săpun, că e din carne de om? Prea puţini ştiau treaba asta, efectul spiritual era prea restrâns. Hitleriştii lucrau în lagăre pe care le voiau tainice. Noi, sub oblăduirea luminată a Stăpânului, am modificat cu succes şi acest principiu. La noi *Acolo* e o altfel de taină, sfântă şi popularizată. Dacă vreţi o comparaţie, este ca un altar: e arătat la toată lumea, i se face reclamă, dar în acelaşi timp se ştie că acolo se petrece încă ceva, de ordin providenţial.

— Şi ce se mai petrece? întrebă Milton.

Micul colonel, cu o poză veselă şi satisfăcută, apăsă un buton în dreapta. Perdeaua albastră care acoperea unul din

pereţi se dădu încet deoparte.

Peretele era transparent: îndărătul lui se vedea o îngrămădeală de forme neclare. Colonelul stinse lumina din încăpere. După câteva clipe, ochii lui Milton se obişnuiră cu întunericul.

Dincolo de zid se afla o hală uriaşă, străbătută de o discretă lumină portocalie. Hala, al cărei capăt nu se vedea, era formată din mii de cămăruţe de sticlă, una lângă alta şi una peste alta. Sticla era străbătută de tuburi transparente, prin care curgeau materii vâscoase albe. În fiecare cămăruţă, tuburile se sfârşeau prin câteva biberoane roşii, lipite direct de podea. Iar la mai fiecare biberon, aşezat cu burta la pământ, zvârcolindu-se cu picioarele date pe spate, era câte un copil.

— Ca la uzinele de crescut păsări, zise Milton.

— Exact, întări satisfăcut Hideko Hastings. Le dăm hrană cu acceleratori de creştere. Carnea — sau, pardon, copiii aceştia — ajung la maturitate în nouă-zece ani. Priviţi aici!

Un alt perete fu dezvelit. Încăperea în care se afla Milton era un fel de post de observaţie, situat la înălţime: fiecare din uriaşele ziduri transparente răspundea spre o hală.

Cea de a doua hală avea cămăruţe ceva mai mari, în care stăteau, în cele mai ciudate poziţii, oameni — bărbaţi şi femei. Colonelul apăsă un buton şi deodată o lumină puternică străbătu semiobscuritatea violetă. Fiinţele dinăuntru intrară în panică: unele săreau pe zidurile de sticlă, alţii îşi deschideau gura urlând — nu se auzea însă nici un zgomot în spatele zidului — iar câţiva îşi apărau ochii cu mâna, într-un gest ce amintea mişcător de fiinţa umană.

— Aceştia sunt oamenii cu privirea tâmpă, zise Milton. Am văzut câţiva când au fost executaţi, în prima zi a sosirii mele aici. Acelaşi tip de oameni.

— Exact, aprobă Hideko. Noi îi numim carne, dar, mă rog, dacă vă face plăcere, puteţi să le spuneţi şi oameni. La o anumită vârstă începem să-i sortăm pe varietăţi. Ştiţi, în aceste mici compartimente ei nu văd aproape niciodată lumina, nu aud vreun zgomot. Sunt hrăniţi automat, compartimentele sunt spălate automat, iar zidurile dintre ei devin transparente numai atunci când apăsăm butonul acesta. Vă închipuiţi că nu ştiu să vorbească, nu ştiu să gândească, nu ştiu nimic, niciodată n-au văzut nimic, n-au auzit nimic, n-au luat nici un obiect în mână; ei nu ştiu pe ce lume se află, nici nu ştiu că există.

Milton căuta să se stăpânească şi să descrie, sub formă de convorbire, ceea ce vede. Voia să-l auzim, ca apoi, când va fi singur, să-i rămână cât mai puţin de transmis.

— Aţi spus că îi triaţi pe varietăţi.

— Da, zise colonelul. Când împlinesc trei ani le facem prima triere. Un mic procent, cei care vădesc ceva inteligenţă, sunt puşi separat, pentru a fi dresaţi. Învaţă să conducă unele maşini, să facă diferite treburi în calitate de sclavi casnici. Alţii, mai numeroşi, sunt folosiţi pentru reproducţie. Un mascul ne poate servi pentru obţinerea câtorva mii de pui; o femelă însă, din păcate, nu poate naşte mai mult de 12—14. Când suntem în urmă cu planurile, folosim şi incubatoare, dar preţul de cost e mai ridicat. În paranteză fie zis, vă daţi seama că un război cu lumea dumneavoastră nu ne-ar speria: putem sacrifica destulă carne din aceasta.

— De aceea ne-aţi propus schimbul de inspectori, spuse Milton. Aţi fi obţinut de la noi oameni întregi şi ne-aţi fi dat în schimb, ca ostateci, „carne”.

Colonelul zâmbi.

— Chiar aşa.

— Dar pentru ce vă trebuiau oameni de ai noştri?

Colonelul, de astă dată, nu mai zâmbi.

— Secret militar. Să revenim la subiect. Altă varietate de carne, pardon, de oameni, cea mai numeroasă, e folosită pentru hrană şi pentru piese de schimb.

— Cum adică, pentru hrană?

Pentru prima oară de când Milton se afla aici, vocea începuse să-i tremure.

— Sunteţi om de ştiinţă, vorbi amabil colonelul. De ce să nu judecaţi logic? Ştiţi prea bine că proteinele sunt cu atât mai uşor asimilate de către organismul omenesc, cu cât carnea sau laptele respectiv sunt mai asemănătoare cu acelea ale omului. Or, din punct de vedere al compoziţiei, carnea şi laptele acestor fiinţe constituie alimentul ideal.

— Vreţi să spuneţi că îi mâncaţi?

— Nu în întregime, spuse modest omuleţul. Doar părţile cele mai... vă rog să nu vă enervaţi! Orice mişcare v-ar putea fi fatală!

Apoi, când momentul de tensiune trecuse:

— Colega, sunteţi plin de prejudecăţi.

— Dar... dar sunt fiinţe omeneşti!

— După părerea dumneavoastră, îl contrazise politicos omuleţul. Pentru noi sunt fiinţe inferioare, cum ar fi porcii pentru dumneavoastră. Un singur cap, o simetrie stupidă, o stare, ca să zic aşa, naturală. De altfel, chiar din punctul dumneavoastră de vedere, nu sunt oameni: omul e un animal social; or, ei nu trăiesc în societate, n-au conştiinţă, nici ei nu ştiu ce sunt.

— Daţi-mi-i pe mână şi vă dovedesc că sunt oameni!

— O asemenea prostie n-am face niciodată. Îi dresăm în interesul nostru.

— Sunteţi nişte... — şi Milton începu să înşire tot ce îi venea în minte. Era prima oară când îl auzeam pierzându-şi cumpătul.

— Vă înţeleg, spuse compătimitor omuleţul. Dar să ştiţi că şi dumneavoastră, în ochii noştri, tot ca un monstru apăreţi.

— Eu nu vă mănânc! spuse Milton şi deodată începu să râdă, un râs dement, căci toată discuţia era mai stupidă şi mai macabră decât poate suporta o minte omenească.

— Faptul că nu ne mâncaţi, zise politicos omuleţul, nu face decât să ateste inferioritatea dumneavoastră faţă de noi.

— Sunteţi nebuni.

— Geniali, îl corectă atent omuleţul.

— Lăsaţi aceste fiinţe să crească în libertate şi veţi vedea cine e mai puternic.

— Tocmai în asta stă forţa şi divinitatea noastră, stărui omuleţul. Geniul nostru. Noi dominăm aceste fiinţe şi nu ele pe noi. Noi le mâncăm pe ele şi nu ele pe noi.

— Dacă dumnezeul vostru e atât de puternic, de ce n-a reuşit să creeze pe pământul nostru monştrii pe care şi-i dorea? De ce nu i-a reuşit schimbul pe care îl propunea, de ce n-a reuşit să atragă oamenii noştri în hrubele voastre?

— Asta e politică, zise respectuos colonelul. Eu sunt doar un om de ştiinţă militar. Politica o face Stăpânul, cu dragonii lui. Eu nu mă amestec.

Apoi glumeţ, confidenţial parcă, deşi erau de faţă şi dragonii:

— Eu am o situaţie de apărat. Primesc dispoziţii şi le execut. Nu întotdeauna sunt de acord. Uite, deunăzi am primit dispoziţia să livrez o mare cantitate de carne încă neajunsă la maturitate. Sau, cum aţi spune dumneavoastră, copii. Ei, bine, lucrul m-a revoltat. Auzi, să mănânci copii! Dacă îi mai ţineam la îngrăşat numai cinci ani, cantitatea de carne ar fi fost dublă, am fi avut materie şi pentru mâncat şi pentru multiplicări şi pentru montaj.

— Ce se înţelege prin montaj?

Drept răspuns, Hideko apăsă alt buton. Perdeaua acoperi peretele halei a doua. Un nou zid, cel din stânga, fu dezvelit. Tabloul, spune Milton, semăna cu acela al unei hale industriale unde se mai lucrează pe bandă. Numai că

în loc de montaj se făcea, dimpotrivă, o demontare. Iar piesele demontate pe bandă erau...

...Cu mişcări iuţi şi precise, un soi de chirurgi-măcelari, îmbrăcaţi în haine îmblănite — se vede că temperatura sălii trebuie să fi fost foarte scăzută — demontau victimele congelate. Braţele şi picioarele erau trimise pe benzi mai mici spre extremităţile laterale ale halei, unde dispăreau la subsol. Organele interne — inimi, ficaţi, stomacuri, diferite glande — erau conectate imediat la tuburi speciale şi introduse într-un soi de borcane frigorifice.

La urmă rămânea capul, a cărui preparare era atât de complicată, încât trecea pe o bandă separată, care mergea mult mai încet, şi unde se desfăşurau zeci de operaţiuni precise. La urmă de tot, după ce gâtul fusese prevăzut cu tot felul de tuburi şi rezerve nutritive şi montat pe o ampulă care pulsa ca o inimă, ultimul dintre cei de la bandă introducea un cleşte special între buze. Capetele, până atunci înţepenite într-o expresie de groaznică suferinţă, căpătau, prin răsucirea buzelor, un zâmbet larg şi optimist, menit să mărească valoarea comercială a feţei.

Când obrazul căpăta zâmbetul lui congelat, prepararea era terminată. Zecile de operaţiuni atât de complicate nu reuşeau pe deplin; din când în când, câte un chirurg-măcelar ridica de pe bandă un cap, îl examina atent, apoi, văzând că e rebutat, îl arunca nervos într-o pâlnie, unde dispărea, împreună cu veselul său zâmbet îngheţat, spre subsol.

— Creierii îi recuperăm, pentru hrană, spuse omuleţul. Au fosfor. Foarte nutritiv. Mai aveţi nevoie de vreo explicaţie?

Urmă o pauză lungă. Vocea lui Milton răsună într-un târziu, obosită:

— Am înţeles. Dar unde se nasc aşa-zişii oameni *normali*, care vor beneficia de acest supliment de capete?.

— Înainte, zise Hideko, *Acolo* era un centru de triere.

Copiii normali erau despărţiţi de copiii carne. Pe cei normali îi trimiteam la creşe speciale, iar carnea rămânea la noi. Unele *Acolo* aveau şi case de înmulţire, cum existaseră pe vremuri câteva în Reich-ul nazist. Cunoaşteţi sistemul: câteva patriote hitleriste, voluntare, veneau aci la dispoziţia exemplarelor masculine mai reuşite. Nu se cunoşteau pe nume: după nouă luni femeile năşteau, şi donau împărăţiei copilul, fără să-l vadă, întorcându-se la căminul lor. Acum ne-am specializat mai intens: ne ocupăm numai cu carne.

— Iar „normalii” unde sunt?

— Secret militar, spuse colonelul. Cam asta ar fi totul. Fiecare *Acolo* e proprietate particulară, dar primeşte subvenţii şi comenzi din partea statului şi are câţiva militari în consiliul de administraţie. Posedăm un serviciu comercial care pune în vânzare hrană şi piese noi pentru clientelă. Concurenţa e teribilă, trebuie să inventăm mereu ceva nou: ba capete cu dinţi de metal gata implantaţi, astfel încât cumpărătorului i se dă certificat că nu va trebui să-şi trateze dinţii, ba capete cu înclinaţii speciale, care îi garantează posesorului succese în afaceri, ficaturi gata imunizate la boli, unele pregătite special pentru clienţii care preferă anumite mâncăruri — de pildă ficat rezistent pentru cei cărora le place să bea — stomacuri pentru amatorii de grăsimi şi de ouă, inimi pentru calmi şi inimi pentru nervoşi. Capete de savanţi sau de poeţi, pentru subsuoară sau pântece, picioare strâmbe pentru femeile cochete. Cea mai nouă invenţie sunt capetele gata trecute prin examen. Între noi fie vorba, e o mică excrocherie. Însă, de vreme ce o dată cu capul se vinde şi o diplomă, nimănui nu-i convine să vină şi să reclame că nu posedă cunoştinţele necesare. E un business strălucit — aşa se spunea la dumneavoastră pe vremuri, nu?

Un *Acolo* rival, că să încalce dreptul nostru de brevet, a lansat socluri fiziologice de învăţat: montezi capul pe soclu şi într-o lună capătă, fără examen, diploma. Un mod ocolit

de a cumpăra diplome. Ce să-i faci: trăim într-o lume liberă, dar există şi neajunsuri. E preţul pe care-l plătim pentru libertate.

Omuleţul părea grozav de amuzat spunând aceste cuvinte.

— Înlocuirea organelor e un lucru obişnuit, zise Milton. Ceea ce mă...

Fără să-şi mai ducă gândul până la capăt, întrebă:

— Dar de ce zvastica? Toate *Acolo*-urile sunt aşa?

— O, nu! zise micul colonel. Există şi... — dar, ştiu eu? în chestiunea asta poate să vă dea lămuriri mai complete domnul Cincilian.

Părea foarte satisfăcut de ideea ce-i venise. Îşi întoarse capul în unghiul special pe care-l foloseau cesiumiştii când aveau de făcut comunicări în afară şi spuse:

— Alo, domnul Cincilian e acolo? Rugaţi-l să vină până la mine.

Pe urmă, spre Milton:

— Domnul Tatsunosuke Kenzo Drake Toshiba Cincilian conduce secţia de publicitate a lui *Acolo 43;* domnia-sa posedă mai multe agenţii de reclamă şi de sondaj al opiniei publice, e filosof şi autor al mai multor cărţi, fiind unul dintre ideologii cei mai de seamă ai imperiului.

— Are un nume curios.

— Cincilian e pseudonimul lui de autor, sub care este foarte cunoscut. E un urmaş al lui... — hei, Cinciliane, cum îl chema pe filosoful acela?

În odaie pătrunsese un om înalt şi slab.

— Acela sunt cinci, se răsti el, ţi-am spus de o mie de ori. De aceea am luat numele de Cincilian: cinci, înţelegi? Fericitul Augustin, apoi Tertulianus, apoi Hegel, pe urmă Ramakrişna şi al cincilea, sinteza, eu, Cincilian. În ce-l priveşte pe Quintus Septimius Florens Tertulianus, de care mă întrebi dumneata mereu, el nu este decât unul dintre cei cinci. Este cunoscutul profet al patristicii, părintele

dogmatismului antic; a trăit între anii 150—222.

Cincilian vorbea ca la un curs.

— Sloganul mistic prin care s-a făcut celebru era „*Cred pentru că este absurd*”, Credo quia absurdum, cuvinte pe care alţii le atribuie precursorului său, fericitul Augustin. Eu am preluat şi perfecţionat această deviză, punând-o la baza societăţii noastre: „*Cred pentru că vreau*” e sloganul elitei, iar cel al supuşilor este „*Cred pentru că mi se pare*”. Iar pentru cărnurile pe care le dresăm, există un slogan de gradul III: „*Cred pentru că mi se năzăreşte*”. Din Quint Tertulian am făcut Quintilian, dar, pentru că era greu de reţinut, l-am transformat în Cincilian, nume care impune vulgului.

Cincilian vorbea extraordinar de mult. În timp ce micul colonel afişa o bonomie nevinovată, el, dimpotrivă, era sumbru, absolut, animat de o logică fanatică ce semăna cu aceea a dumnezeului lumii cesiumiste, logica perfectă a nebunilor, la care numai punctul de pornire e greşit, restul raţionamentului înşirându-se parcă implacabil. Cuvintele „deci” şi „prin urmare”, expresiile savante făceau coadă la cele două guri ale lui, perfect asemănătoare una cu alta. Tocmai aceasta era trăsătura cea mai remarcabilă a personajului: pentru prima oară de când se afla în împărăţia cesiumistă, Milton vedea o arătare la care cele două capete — unul pe umeri, celălalt la subsuoară, foarte apropiate unul de altul — erau perfect asemănătoare. Se vede că şi le procurase de la doi gemeni. Ambele aveau ochii mari şi ficşi, ambele, din cauza patimii cu care vorbeau, făceau pete de roşeaţă sus pe umerii obrajilor, aproape de nas, în timp ce restul obrazului căpăta o nuanţă palidă de mânie, uneori de-a-dreptul gălbuie, biliară. Deducţia făcută de un cap era preluată de sumbrul său geamăn; aprobările reciproce inflamau cele două creiere într-un soi de reacţie în lanţ, care îi provoca o sfântă durere lăuntrică: dădea impresia că e atât de încărcat cu adevăruri definitive, că

dreptatea judecăţilor lui logice e atât de absolută, încât povara genialităţii sale e de nesuportat chiar pentru două capete.

Cu mare greutate, medicul-colonel izbuti să întrerupă potopul de informaţii despre dogmatismul patristic al antichităţii.

— Dragă Tatsunosuke, ciripi el, domnul Kipfer se interesează dacă toate *Acolo*-urile sunt organizate pe bază nazistă. Eu sunt om de ştiinţă, cu reclama şi propaganda te ocupi dumneata. Cred că ai putea să-l lămureşti mai bine.

— Sfera concepţionalităţii noastre — spuse Cincilian — porneşte de la fundamentalitatea supraprincipiilor primatului absolut al spiritului asupra cărnozităţii.

— Adică spiritul e factor prim şi materia factor secund, lămuri binevoitor omuleţul.

— Prin urmare — continuă capul de la subsuoară, fără să se lase întrerupt — fiecare *Acolo* trebuie supus unui supraprincipiu spiritual zis decor, fără de care sferele ar fi lovite de incompatibilitate.

— Cum însă — reveni capul de pe umeri — împărăţia noastră este încoronarea supremă a tuturor conceptualităţilor care au existat în istoricitatea anteumanităţii, noi am preluat şi spiritualizat în absolutitudine toate sferele specifice.

— Adică, interveni iar omuleţul, noi am perfecţionat tot ceea ce crease omenirea pământului, de la arenele în care romanii îi aruncau pe creştini până la lagărele hitleriste, de la ghettourile negre ale Africii de sud până la toate, formele în care...

— Nu mă întrerupe, grăiră în cor cele două capete ale lui Cincilian, pălind amândouă.

— Rezultă deci, continuă singur capul de la subsuoară, că istoria umanităţii de la suprafaţă a fost istoria cărnii. Noi repetăm aceste trepte pentru asigurarea trecerii transcedentale de la cărnozitatea oarbă la spiritualitatea cu

un ochi pe dinăuntru.

— În consecinţă — vorbi capul de pe umeri, care părea foarte emoţionat de argumentele colegului de la subsuoară — pentru a mă exprima cu maximum de simplicitozitate astfel ca să pot fi urmărit cu maximum de comprehensivitate: *Infernul* este carnea, fie că această carne creşte neştiind despre sine, fie că e mâncată în alimentație, fie că slujeşte sub formă sclavoformă; *Purgatoriul* este hala noastră de prelucrare, la oricare *Acolo*, componenţiozitatea cărnozităţii fiind subdivizată şi suprarecompoziţionată în fiinţa supremifică care este *Raiul* cu un ochi pe dinăuntru.

— Adică conştiinţă de sine, lămuri omuleţul.

Cincilian tăcuse, privind tabloul purgaţionar din hala de prelucrare. Ambele lui capete se întorceau în aceleaşi direcţii.

— Dar n-ai răspuns la întrebare, îl îmboldi Hideko.

Cei patru ochi se despărţiră cu regret de tabloul de măcelărie-chirurgicală-industrială, se rotiră prin încăpere şi fixară până la urmă un punct din tavan. Când Cincilian era deosebit de inspirat, privea în gol, puţin deasupra capetelor; tavanul era numai o treaptă intermediară spre contemplarea absolutului.

— Hegel şi Ramakrişna, spuse el, au întregit ceea ce ne lăsaseră Augustin şi Tertulian. Hegel, cu spiritul absolut, Ramakrişna cu teoria că toţi dumnezeii sunt la fel de buni şi că fiecare om îl găseşte pe al său pe calea care îi convine cel mai bine. Noi, adică mintea mea şi a agenţiilor mele publicitare luminate de ochiul dinăuntru al Stăpânului, am perfecţionalizat toate aceste principii. Fiecare selecţionalizează spre spiritul-rai calea care îi convine cel mai bine. Unul cumpără carne spiritualizată de la un *Acolo* hitlerist, altul de la un *Acolo* păgân, unde carnea este desfăcută prin răstignire, altul o cumpără, dimpotrivă, de la un *Acolo* organizat pe bază de specific spaniol inchiziţionar

porto-franco. Există *Acolo*-uri amenajate după modelul fostelor colonii engleze din India, un *Acolo*-Noaptea Sfântului Bartolomeu, un *Acolo*-Ku Klux Kan, mai multe *Acolo* sub formă de lagăre pentru deţinuţi politici, Auschwitz-uri cum e al nostru, faraonice, după modelul siberiano-ţarist sau saharian-colonial, un *Acolo* model Irod, altul răpirea sabinelor, vreo duzină pe baze mitologice, în sfârşit, fiind o societate liberă, avem o imensă varietate de posibilităţi din toate epocile, pentru oricare cumpărător.

— Şi pe care dintre ele o aleg? răcni întrebător capul de la subsuoară.

— Pe cea care îmi convine, răcni în chip de răspuns capul de pe umeri.

— Şi care e adevărată?

— Niciuna! Toate!

— De ce?

— Pentru că cred.

— Şi de ce cred?

— Pentru că vreau să cred!

— Iar ceilalţi?

— Celorlalţi li se pare că ei cred!

— Şi ce li se pare?

— Ce vreau eu să li se pară!

— Şi de ce li se pare?

— Uite, de-aia.

Capetele conversau cu o iuţeală extraordinară, când răcnind, când sforăind, palide, pradă unei mânii extreme. La colţul buzelor le apăruse un pic de spumă albă. Amândouă purtau câte un guleraş alb şi tare de puritan, care se înălţa din mijlocul unor haine închise la culoare, fără strălucirea mătăsoasă pe care o aveau de obicei vestmintele cesiumiştilor, şi foarte sobru tăiate.

— Ce culoare are lumina? urlă capul de pe umeri.

— Albastră! sforăi cel de la subsuoară.

— Nu cumva verde?

— Ba verde!

— Poate galbenă?

— Tocmai galbenă voiam să zic şi eu !

— Gândeşte-te bine: ce culoare are?

— Ce culoare doreşti!

— Ce ai de făcut?

— Ce vrei! Pe cine să atac?

— Atacă ceasul!

— În lumina principiilor sfinte ale spiritualiţionismului atac secundele!

— Apără-le!

— În lumina aceloraşi lumini, apăr ceasul! Trăiască şi jos cu el!

— De ce să vă vopsiţi părul? Dacă vreţi să fiţi cu adevărat cochetă, cumpăraţi-vă un cap veritabil roşcat de la *Acolo 43*! Feriţi-vă de contrafaceri! Controlaţi zvastica dindărătul urechii!

— Vreţi să faceţi o surpriză plăcută soţului dumneavoastră?

— Abonaţi-vă la picioare! Contra unei taxe anuale, vă trimitem în fiecare lună altă pereche de gambe!

— Garantat inegale!

— Dragul meu, ai citit noua carte „Filozofantilitatea fericitului Augustin de Tatsunosuke Kenzo Drake Toshiba Cincilian”?

— Cumpăraţi-vă capete cu filosofia gata asimilată! Cele mai noi idei gata întipărite în circumvoluţiuni! Supliment gratuit: zece circumvoluţiuni noi cu tehnica reclamei, cum să reuşeşti în afaceri fără să încerci, vechile precepte dogmatice ale lui Quint Tertulian privind felul cum trebuiau să se îmbrace femeile în secolele II şi III şi compararea lor adnotată de către Drake Cincilian, dublu dogmatică pentru femeile cu două capete! Există căsătorie în rai? Cât de lung trebuie să fie vălul femeilor? Cumpăraţi-vă chiar azi un loc pe lumea cealaltă!

— Sferele incompatibilităţii!
— Cărnozitatea şi supraconceptualitatea!
— Atacăm
— Apărăm
— Rezistă la spălat
— Adresaţi-vă cu încredere microbilor noştri!

Cele doua capete tremurau, cu părul vâlvoi, cu gurile strâmbe şi pline de spumă; mâinile şi picioarele se zvârcoleau ritmic.

— E genial, zise încântat omuleţul.

Îl împinse de pe scaun până căzu jos — părea în transă, incapabil de vreo împotrivire — îl întoarse cu faţa spre podea şi îi ridică şorţuleţul care acoperea partea inferioară a trupului. Cu gesturi repezi, îi înfipse o seringă în partea pe care medicii o numesc pătratul extern superior şi, în timp ce lichidul pătrundea încet în cărnurile palide cutremurate de convulsii, repetă:

— E genial.

Spunea asta cu o reală încântare. Cincilian îşi reveni repede, trase şorţuleţul la loc cu un gest pudic, se ridică, îşi potrivi cele două guleraşe de abate, se pieptănă cu amândouă mâinile dintr-o dată la ambele capete gemene şi spuse în cor:

— Mulţumesc.

— Prin urmare, continuă capul de la subsuoară, asta e, cum spuneam.

— Aşadar, zise capul de pe umeri, zvastica *Acolo*-ului 43 e doar unul dintre conceptele conceptualităţii noastre concepţionaliste. Noi însă apreciem concurenţa, ea ne convine, exprimând pluralitatea multipluriformă a drumurilor către una şi aceeaşi fiinţă superior-spiritual-paradisiacă.

— Şi ce facem cu cei care sunt contra?

— Îi dăm la rindea!

Hideko Hastings se simţi obligat să aducă lămuriri.

— Domnul Cincilian se referă la o metodă brevetată de dumnealui. Elementele care nu sunt de părerea dumisale sunt învelite într-o cocă paralelipipedică ce se întăreşte în jurul corpului. Acest, paralelipiped e apoi dat la rindea. Din păcate, nu-i prea reuşeşte.

— Avem zeci de metode, zise mândru capul de pe umeri al lui Cincilian, şi toate duc spre rai.

— Dar, în concluzie, conchise materia cerebrală de la subsuoară, totuşi *Acolo 43* le exprimă cel mai bine pe toate.

Micul colonel-doctor tresări vesel, ca şi când s-ar fi trezit dintr-un vis foarte plăcut.

— Amin, zise el, ai fost foarte drăguţ şi îţi mulţumesc foarte mult pentru explicaţii. Şi nu uita să iei picăturile alea.

Când uşa se închise în urma lui Cincilian, omuleţul adăugă, plin de încântare:

— E genial. Ştiţi, are grad de general, dar aici, la *Acolo 43*, e în subordinea mea, deşi eu nu sunt decât colonel. În alte consilii de administraţie rolul lui este mai important decât al meu. Acum a vorbit de zvastică, pentru că suntem la *Acolo 43*, dar la fiecare *Acolo* are alte dogme. Să-l auziţi când face reclamă filosofică pentru libertate la *Acolo 59* !

Apoi, cu afabilitatea lui obişnuită, îşi apropie capul rotund de faţa lui Milton, întrebându-l plin de grijă:

— Sunteţi obosit? Poate vă e foame? Ne permiteţi să vă tratăm cu ceva?

Milton, din când în când, era zguduit de nişte hohote nervoase.

— Nu, mulţumesc, zise el.

— Vă înţeleg, zise omuleţul. Domnii dragoni aci de faţă or să mă ierte dacă vă spun un secret: nici mie nu-mi place carnea de om. Nu permit să se facă tăieri de copii, din motive de economie, dar, în particular, pentru mine, preferinţele mele merg spre fraged. La mine acasă puteţi găsi o reproducere a Giocondei, statuia lui Moise de Michelangelo, nudurile lui Goya şi sonetele lui Shakespeare.

Sunt gusturi eretice, desigur, se referă la cărnuri, la femei cu un singur cap şi genii cu un singur creier — dar mi se iartă asta, pentru că sunt om de ştiinţă şi trebuie să-mi pun mintea în mişcare. De Cincilian — atât de inflexibil pe cât îl vedeţi — se spune totuşi că ar citi în secret romane poliţiste şi ar merge la meciuri de fotbal unde joacă nişte cărnuri cu un singur cap. Sportul nostru oficial este un joc cu mai multe capete, care... — dar flecăresc şi flecăresc, vă rog să-mi spuneţi dacă mai aveţi nevoie de vreo lămurire.

— Numai atât: unde se nasc oamenii aşa-zişi normali, şi cum aş putea să-i văd. Unde sunt copiii dumneavoastră — nu cărnurile, ei „normalii” dumneavoastră copii — şi cum îi creşteţi.

Omuleţul îşi desfăcu braţele într-un amabil gest de neputinţă.

— Regret, eu v-aş informa, dar cei care decid politica susţin că ar fi secrete de stat. Nu-i ştiţi pe militarii şi politicienii noştri? Regret foarte mult, vă rog să mă credeţi.

Cei doi dragoni se sculaseră, semn că vizita s-a încheiat.

— Daţi-mi voie, zise politicos omuleţul, daţi-mi voie să vă conduc până la poartă.

Trecură din nou printre cabanele păzite de oameni goi cu capete de om şi de lup, care patrulau în cizmele lor cu gheară, cu paşii lor smuciţi, nelinişitiţi, şi mârâiau fără să îndrăznească să se apropie de ei, trecură printre şiruri de oameni care...

— E drăguţ Cincilian, zise micul şef al lui *Acolo.* Într-adevăr, are dreptate: acesta e micul nostru Infern şi micul nostru Purgatoriu. Şi tot el ar putea să vă dovedească, dimpotrivă, că acesta este Raiul. El poate dovedi orice. Şi să ştiţi că nu e nebun. Doar puţin exagerat, puţin ritos şi dogmatic, dar nu e nebun, îl consult personal. Mai ales dacă îşi ia picăturile...

— De ce ne-aţi atacat? întrebă Milton.

— Regret, zise omuleţul. Secret strategic.

Treceau acum prin dreptul unui tobogan uriaş, uns cu grăsime, pe care alunecau în îngrămădeală sute de făpturi aparent omeneşti... Picioare şi mâini se amestecau într-un coşmar; peste vaiete unii încercau să cânte:

Cu Divina-i mână dreaptă
Ţeapănă şi înţeleaptă
Atotştiutor ne mână
Spre o soartă tot mai bună:
Fi-vom toţii demontaţi,
Inimi, plămâni şi ficaţi...
Fericit sunt, zău, că mor
Ştiind că pe al meu picior
Va dansa o fiinţă nouă
Cu un cap, cu trei sau două!

Hideko Hastings râdea:

— Sunt simpatici, zise el. Cântecul ăsta l-au învăţat de când erau mici. Li s-a spus că cine îl cântă va scăpa mai ieftin. Ideea Stăpânului. Să ştiţi că şi cruzimea are farmecul ei.

Spunând acestea, Hideko Hastings se opri — ajunseseră la poartă — şi puse o mână pe umărul lui Milton, privindu-l plin de prietenie:

— O să vă tai bucăţică cu bucăţică, zise el, da, dragă domnule Kipfer, şi o să folosesc un antianestezic care o să vă menţină tot timpul în viaţă şi care o să vă exacerbeze durerile şi, dragă colega, când o să vă răsucesc gâtul şi o să vi-l demontez veţi simţi o durere inimaginabilă şi totuşi n-o să muriţi şi o să simţiţi voluptatea de a fi chinuit.

— Vă mulţumesc, zise Milton. Ca să folosesc cuvintele dumneavoastră, sunteţi foarte drăguţ.

— Vai de mine, protestă ruşinat omuleţul, lăsaţi, îmi face plăcere!

Apoi, în timp ce Milton însoţit de cei doi dragoni ieşea

pe poartă, îi strigă din urmă:

— Pe mâine, dragă domnule Kipfer. Mâine dimineaţă începem!

| PIESA nr. 74 |

URGENT! URGENT!
(CĂTRE PREŞEDINTELE GRUPULUI OPERATIV MONDIAL. DIN PARTEA COMISIEI DE STUDIU ŞI COORDONARE A DATELOR)

După vizitarea lui *Acolo 43,* pe drumul de întoarcere spre încăperile Stăpânului, Milton Kipfer s-a adresat celor doi dragoni care îl însoţeau. Le-a spus de trei ori la rând aceleaşi cuvinte. Ni se pare evident că ne erau adresate nouă.

— Vă rog să mă iertaţi, domnilor dragoni, a spus el. Să mă iertaţi că, până la întoarcere, nu voi mai spune nimic, nu voi mai comenta în faţa dumneavoastră nimic din cele ce văd. Am un motiv foarte serios. Mintea mea se concentrează să dezlege ultimul mister al împărăţiei dumneavoastră. Am impresia că de dezlegarea acestui ultim mister depinde totul. Întrebarea e: *unde şi cum se nasc copiii monstruoşi, aşa-zişii dumneavoastră normali? Mi se pare că aici se ascund toate răspunsurile: de ce ne-aţi atacat şi cum puteţi fi zdrobiţi*.

Desigur că dragonii, conform ordinului, nu îi răspundeau nimic.

— Dacă aş vrea să ştiu cum pot ataca lumea dumneavoastră, aş căuta în primul rând răspunsul la această întrebare.

Cuvintele, evident, ne erau adresate nouă.

— Mintea mea e acum obosită, a spus Milton. Dacă ar funcţiona normal, aş fi găsit imediat răspunsul, căci am impresia că posed toate datele. Aşa însă, trebuie să mă

gândesc mai mult. Nu voi mai spune nimic până nu rezolv această problemă, *pe care un om odihnit de la suprafaţă ar putea s-o dezlege mult mai repede.*

Era, evident, un îndemn către noi. După ce a repetat de trei ori cam aceleaşi cuvinte, Milton Kipfer s-a cufundat în tăcere.

Am dat problema spre rezolvare. Socotim imperios necesar ca, până la declanşarea atacului, întrebările să capete un răspuns limpede. Aşteptăm soluţia dintr-o clipă într-alta.

| PIESA nr. 75 |

ATACUL

(Despre ordinul de atac general împotriva elementelor banditeşti din adâncurile pământului. Expunerea făcută de preşedintele grupului operativ mondial.)

Dragii mei! Oameni! Tovarăşi!

Clipa pe care o aşteptăm de aproape două săptămâni a venit. După declanşarea atentatelor duşmanului, am izbutit să aflăm cine este acest duşman, unde se ascunde, cam cum arată, iar acum, recent, am putut să identificăm locul unde îşi tine depozitul nuclear şi să punem la punct un sistem sigur de a feri pământul de catastrofă. Până la declanşarea atacului, ne-au mai rămas doar câteva ore.

Obiectivele atacului nostru sunt două:

Întâi: Punerea duşmanului „cesiumist” în imposibilitate de a declanşa explozia nucleară.

Doi: Salvarea vieţii lui Milton Kipfer. Salvarea populaţiei „cesiumiste” şi judecarea vinovaţilor.

Milton nu a înfruntat inutil primejdiile. Fără vibratoarele plantate de el în terenul duşmanului nu am fi putut localiza teritoriul „cesiumist”. Informaţiile date de Milton,

completetate cu investigaţiile noastre,ne-au permis să facem localizări ale poziţiei depozitului.

Mai mult. Ultimele întrebări puse de Milton Kipfer — şi la care comisiile noastre au şi găsit răspunsul — *arată neîndoios că duşmanul ar fi încercat si va încerca în orice caz să declanşeze explozia nucleară. Poate chiar în câteva zile — dacă nu va fi împiedicat până atunci*. Experţii noştri apreciază că Milton Kipfer va găsi răspuns la întrebări în două-trei ore. Va ajunge şi el la concluzia că *duşmanul urmează să declanşeze explozia în orice caz*. Este de presupus că imediat ce va ajunge la această concluzie, *Milton Kipfer va încerca să treacă la acţiune pe cont propriu.*

Dintr-o serie de manifestări aparent ciudate [*Este vorba de unele dialoguri cu Meg, menţionate în piesele anterioare. — Nota comisiei americane.*] s-a şi conturat, destul de precis, planul lui de luptă. Unii experţi ne-au şi descris, pas cu pas, cum se va desfăşura tentativa lui. Maşinile au dat şi ele un model detaliat al acţiunilor viitoare ale lui Milton. Totuşi aici, în funcţie de mişcările lui, se ascunde unul din elementele de imprecizie ale atacului nostru. N-avem cum să-i facem comunicări şi cum să-i transmitem instrucţiuni şi s-ar putea ca tentativa lui să încurce operaţiunile de salvare, sau dimpotrivă, să le avantajeze.

Oricum, obiectivul numărul unu rămâne apărarea populaţiei pământeşti în ansamblu.

În acest sens am şi dat instrucţiuni experţilor noştri de luptă. Iată extrasele principale din ordinul de atac.

„Pentru realizarea obiectivului numărul unu,

Ordon:

La orele 16.15 va începe să funcţioneze vulcanul artificial. Instalaţiile atomice din interiorul vulcanului vor trebui aprovizionate astfel încât erupţia să poată continua la nevoie şi vreme de trei ore.

La orele 17.00 se va produce prima explozie discretă, a cărei intensitate nu trebuie să depăşească pe aceea a unui cutremur de gradul doi. Apoi, cutremure cu intensitate crescândă, totuşi discrete. Alăturat, graficul-orar al „cutremurelor” transversale şi longitudinale din primele trei ore.

La orele 17.30 va începe pomparea apei, menită să contribuie la surparea terenului.

Trec peste celelalte amănunte, pentru a vă explica planul general de atac. În primele trei ore, măsurile ofensive se vor împleti cu cele de camuflaj.

Pe vremuri se credea că majoritatea seismelor sunt legate de erupţia vulcanilor; erupţia va contribui la încredinţarea duşmanului că nu e vorba decât de mici cutremure naturale. Pentru un şi mai reuşit camuflaj, se vor lansa false ordine de evacuare, deşi populaţia a fost evacuată de mult. Ştiţi că în regiune se produc adesea cutremure; ele nu afectează serios teritoriul cesiumist. De data aceasta, va fi vorba de cutremure şi mai slabe decât de obicei. Pericolul lor pentru cesiumişti va consta nu în tăria lor, ci în plasarea precisă a exploziilor şi a apei, în aşa fel încât să se producă surpări de teren direcţionate de noi.

Între teritoriul cesiumist propriu-zis şi depozitul nuclear se află o distanţă destul de mică, de aproximativ 25 de kilometri. Duşmanul a vrut să aibă depozitul aproape de el — totuşi, nu chiar atât de aproape încât să fie la îndemâna fiecărui supus de rând al imperiului.

Aceşti douăzeci şi cinci de kilometri ne permit să executăm o surpare destul de exactă, prin care teritoriul cesiumist să fie brusc despărţit de locul depozitului. Totodată, pe cale radio, vom împiedica duşmanul să declanşeze explozia cu ajutorul undelor. Surparea finală va putea fi produsă după trei ceasuri de pregătire, aproximativ la orele 21.00.

În orice moment, începând de la 21.00 până la 23.00, vom putea declanşa marea surpare; ea se va efectua după una din cele două variante: A sau B.

Varianta A constă în *surparea depozitului* şi, lăsarea intactă a teritoriului cesiumist. Avantajele sunt multiple. Chiar dacă duşmanul va izbuti să provoace explozia depozitului, ea se va produce la adâncime mai mare, deci cu efecte mai puţin teribile. Cu o condiţie: explozia să nu aibă puncte de contact cu apa. Dacă răbufneşte măcar lateral în apă, se va produce o degajare uriaşă de vapori radioactivi, care pot pune în primejdie viaţa normală pe glob pentru o perioadă îndelungată. Explozia în pământ însă, când se produce la o adâncime destul de mare, chiar dacă e o explozie uriaşă, poate fi parţial înnăbuşită.

Tocmai în asta constă dificultatea principală a variantei A. Depozitul e aşezat relativ aproape da apa mării. Va trebui să executăm o surpare oblică, în aşa fel ca depozitul nu numai să se înfunde mai adânc, dar şi să se îndepărteze de ocean. În schimb, riscurile sunt mai mici, iar teritoriul cesiumist rămâne neatins: putem astfel să-l asaltăm, să pedepsim pe adevăraţii vinovaţi şi să cruţăm viaţa a mii de fiinţe fără vină directă.

Varianta B constă în surparea teritoriului cesiumist şi în lăsarea depozitului la locul său, sau scufundarea lui ulterioară. Din punct de vedere strict tehnic, principalul, în ambele variante, e separarea celor două teritorii. Varianta B e mai riscantă, pentru că depozitul rămâne la o adâncime mai mică decât în varianta A: dacă duşmanul ar izbuti sa producă prin surprindere detonarea, urmările pentru Pământ vor fi mult mai grele; calculul nostru prevede măsuri pentru evitarea acestei catastrofe, măsuri care nu ne dau încă o siguranţă de sută la sută; e foarte probabil, de aceea, că nu vom folosi această variantă.

Totuşi motive umanitare ne obligă s-o luăm în consideraţie

Criminalii de felul Stăpânului, care ştiu ce osândă îi aşteaptă, încearcă să târască după ei, în catastrofă, întreaga populaţie pe care au stăpânit-o. N-ar fi exclus ca Stăpânul să încerce evacuarea grăbită a populaţiei cesiumiste tocmai în perimetrul depozitului. În felul acesta el ne-ar obliga — în caz că scufundăm depozitul — să ucidem mii de fiinţa nevinovate. Ca să evităm această primejdie, e necesară varianta B; să lăsăm neatins teritoriul depozitului şi să putem scufunda locul celălalt, unde se află statul-major al asasinilor, ca să-i împiedicăm să detoneze depozitul. Totul depinde deci, de poziţia a trei factori: unde se află în momentul surpării populaţia civilă, unde se află căpeteniile cesiumiste, unde se află Milton Kipfer şi cum putem evita detonarea depozitului sau măcar o parte din pierderile pe care le-ar provoca explozia.

Acţiunea noastră este legitimă. Ea apără atât populaţia pământului, cât şi colonia mică din adâncuri. Ea urmează după un ultimatum de care duşmanul n-a vrut să ţină seama. Concluziile analizei noastre arată că întreaga societate cesiumistă e sortită pieirii de către înşişi stăpânii ei; în câteva zile, ei ar fi declanşat explozia nucleară, încercând să incendieze întreg globul.

Lumea cesiumistă nu este o lume umană, ea nu poate fi comparată cu nimic. În ciuda numelor pe care le poartă unii dintre mai marii ei, lumea cesiumistă nu este nici japoneză nici americană, nici occidentală nici orientală, nu poate fi asemuită cu nimic din ce a existat pe faţa pământului. Împărăţia cesiumistă este esenţa tuturor cruzimilor şi ticăloşiilor care au existat pe faţa pământului, infernul materializat. Ei vor să distrugă întreaga viaţă de pe pământ. Numai nebunii bestiali pot fi interesaţi în provocarea unui dezastru atomic. Noi vrem să salvăm de acest dezastru şi pe cesiumişti, să-i despărţim printr-o judecată dreaptă pe cei a căror vină e poate mai mică, de marii vinovaţi.

Dragii mei! Oameni ! Bărbaţi şi femei!

Nu mai trăim vremurile de altădată. Viaţa omenirii este în afară de primejdie. Adăposturile create de industria de astăzi, milioanele de oameni evacuaţi în Cosmos, uriaşele filtre de radioactivitate instalate în ultima săptămână pe toată suprafaţa pământului nu sunt decât măsuri suplimentare. Suntem siguri că explozia, ale cărei efecte ar fi totuşi destul de grele, va fi preîntâmpinată. Ticăloşiile care au existat cândva s-au scufundat şi nu vor mai apare niciodată pe faţa pământului.

Vă vorbeşte din adâncurile pământului un om bătrân. Şi care, ca orice om, este muritor. Suntem toţi muritori. Omenirea însă a ajuns la acel punct al dezvoltării ei când este mai nemuritoare decât Pământul însuşi, decât planetele şi sorii. Lupta care ne aşteaptă e însă grea. Vom căuta să învingem cu pierderi cât mai mici.

| PIESA nr. 76 |

„DEZLEGAREA MISTERELOR”
RĂSPUNSURILE MAŞINILOR DE ANALOGIE ŞI DEDUCŢIE;
CONCLUZIILE COMISIILOR DE EXPERŢI

S-a introdus în maşini totalul informaţiilor despre societatea cesiumistă.

Întrebarea întâi a fost: de ce ne-a atacat lumea cesiumistă?

1

Au mai existat societăţi diferite de a noastră, dar ele erau interesate totuşi într-o coexistenţă cu noi, deoarece soluţia opusă — războiul nuclear — le-ar fi dus la distrugere. *Coexistenţa e legată de necesitatea supravieţuirii.*

Dacă lumea cesiumistă a respins coexistenţa,

înseamnă că în orice caz *n-ar fi putut să supravieţuiască*, nici măcar din punct de vedere al supravieţuirii individual-biologice a membrilor ei.

Concluzie şi mai precisă: Spre deosebire de societatea învechită din secolul XX, ai cărei membri normali erau interesaţi să supravieţuiască împreună cu copiii lor, membrii normali ai societăţii cesiumiste nu sunt interesaţi sau, mai probabil, nu au posibilitatea de a supravieţui.

Aceste date logice şi sociologice au fost încredinţate spre prelucrare experţilor în biologie.

2

Experţii în biologie, folosind şi ajutorul maşinilor, au schiţat următoarea sinteză:

Milton Kipfer a arătat clar că:

Atunci când William „Kipfer” şi ai săi nu luaseră încă frânele puterii, în colonia subterană se năşteau din ce în ce mai mulţi monştri. (Piesa nr. 63.)

După un număr de generaţii, ar fi trebuit să se nască numai şi numai monştri. Într-adevăr, *toţi* membrii coloniei fuseseră iradiaţi, *toţi,* fie ei normali sau monştri, *toţi ajungeau, după un timp, să aibă copii-monştri.*

Or, din vizita la un *Acolo* (piesa nr. 73) *rezultă că se naşte un număr uriaş de oameni normali* (aşa numitele *cărni*). Cum se explică acest fapt?

Pe de altă parte (vezi aceeaşi piesă) Milton nu poate afla de nicăieri cum şi unde se nasc monştrii cesiumişti; ba, mai mult, colonelul Hideko Hastings declară că acesta este un „secret militar”.

Un amănunt decisiv este însă următorul:

Tot în aceeaşi piesă 73, în descrierea victimelor lagărului cesiumist, Milton Kipfer precizează că toate aceste victime sunt alcătuite din cesiumişti: femeia „mărunţică” torturată de paznic, care îi înfige pintenul în pântece, este şi ea un mic monstru, lucru reliefat şi în relatarea rezumată a lui Rexas Fauraing (pag. 363): „*o femeie măruntă care*

rotea două perechi de ochi mari”, deci o femeie „deosebit de cochetă”, care avea două capete.

De ce este torturată ea?

Pentru că „a întrebat de copil”, pentru că, aşa cum rezultă din spusele paznicului, ea a născut „o carne”:

— ”Vrei să-ţi vezi copilul, ai? L-ai purtat în pântece şi acuma vrei să-l vezi, ai?... Ştii tu ce facem cu pântecele care poartă copii de carne?”

Prin urmare această femeie — un monstru cesiumist, cu două capete — *a dat naştere unei cărni, adică unui copil perfect normal!*

Aici se află cheia societăţii cesiumiste şi a motivelor pentru care ne-a atacat ea.

3

Aşadar, monştrii pot naşte oameni normali.

ÎNTREBARE: Nasc ei întotdeauna oameni normali, sau numai uneori?

RĂSPUNS: De vreme ce *toţi* membrii coloniei subterane au fost iradiaţi, înseamnă că copiii normali care se nasc acolo, fie că se nasc în „clocitoarele automate” ale cesiumiştilor, fie că se nasc în afara lagărelor *Acolo*, provin, *neapărat, absolut toţi*, din părinţi sau strămoşi care au fost cândva iradiaţi.

Mai precis: *toţi copiii normali provin din oameni iradiaţi.*

ÎNTREBARE: Este normalitatea aceasta obţinută pe cale voită, prin intervenţia ştiinţei cesiumiştilor, sau se produce ea spontan?

RĂSPUNS: De vreme ce femeile ce dau naştere la „carne” sunt torturate şi îşi pierd copiii, naşterea unor făpturi normale nu este dorită, producându-se pe cale spontană.

CONCLUZIE: O dată ce calea spontană, natura, a găsit mijlocul de „a reface omul”, de a da naştere, după câteva generaţii de monştri, unui singur om normal, este de

presupus că ea va încerca, *va tinde mereu* spre acest lucru.

Prin urmare natura, care tinde mereu spre evoluţia de la inferior la superior, *a găsit imunitate împotriva radiaţiilor*: aşa cum naşte specii de microbi penicilino-rezistenţi, a găsit calea ca din moştenitori mutilaţi ai iradiaţilor să nască oameni normali. (Numai normali: sau, dacă nu perfect normali, în orice caz inutilizabili pentru perpetuarea prin naştere a monştrilor.)

Avem, aşadar, două concluzii:

— Societatea cesiumistă nu are posibilitatea de a supravieţui.

— Membrii societăţii cesiumiste nu mai nasc decât copii normali.

După cum se vede, prima concluzie, stabilită pe calea logico-sociologică, corespunde pe alt plan cu a doua, stabilită pe cale logico-biologică.

Confirmarea acestor concluzii o găsim în atacul cesiumiştilor.

4

În ce a constat acest atac?

Pe faţa pământului au apărut nou-născuţi având trăsăturile monstruoase ale cesiumiştilor.

De ce? Pentru că oamenii normali nu erau imunizaţi contra iradiaţiilor pe care le dirijau asupra lor cesiumiştii.

Stăpânul cesiumist, Părintele, dumnezeul lor, oricât şi-ar fi iradiat supuşii de la fundul pământului, nu mai putea obţine de la ei decât „carne”, copii normali. Oricât şi-ar fi prelungit monştrii viaţa — prin cumpărarea de capete, mâini şi picioare, organe interne — totuşi vârsta lor nu putea fi lungită la infinit, existenţa monştrilor nu se putea perpetua decât pe singura cale oferită de natură tuturor fiinţelor, aceea a înmulţirii.

Stăpânul, Părintele, s-a văzut osândit la moarte, el şi lumea lui de monştri. Natura îl condamna la pieire, hotărând ca în locul său şi al monştrilor lui să reînceapă a

apare creaţia ei supremă, Omul, aşa cum îl cunoaştem, omul mult urât de cesiumişti.

Toţii experţii noştri sunt de acord în următoarea concluzie finală:

Avem deci două lumi. Lui Milton Kipfer îi apar ca monstruoase fiinţele cesiumiste. Lor, în schimb, li se pare că monştrii suntem noi.

S-ar părea că fiecare are dreptate din unghiul lui şi că este încredinţat de dreptatea lui.

Iată însă că intervine un arbitru numit firea lucrurilor. Sub ciocanul legilor obiective natura sfarmă concepţiile cesiumiştilor despre „normalitate” şi „frumuseţe”.

Dar disputa — toţi experţii subliniază asta — nu e biologică

Stăpânul ştie asta. Aşa cum natura tinde mereu, inconştient, să creeze o fiinţă superioară, la fel această fiinţă, animalul social, omul, tinde conştient să creeze o societate superioară.

Născută din accidentul unei explozii atomice provocate de o orânduire a înarmărilor, mica lume de monştri ar fi revenit de mult la suprafaţă şi la normalitate, dacă starea ei monstruoasă n-ar fi fost prelungită artificial de interesele dragonilor şi dumnezeului lor.

Contoarele biologice îi arătau Părintelui că El, Stăpânul, El, Providenţa care hotărăşte totul, va muri ca oricare muritor, că monştrii lui vor muri mai devreme sau mai târziu şi că pe urmele lor se va naşte o societate de oameni care vor găsi drumul spre omenie, spre lumina zilei, spre suprafaţa pământului

Când a ajuns la această concluzie, Stăpânul a îndreptat atenţia celor trei capete ale sale spre omenire, spre omenirea de la suprafaţă, spre Milton Kipfer.

5

La suprafaţa pământului au început să apară nou-născuţi având trăsăturile monştrilor cesiumişti.

Omenirea de la suprafaţă, lipsită de imunitate la radiaţii, urma să producă monştrii care nu se mai puteau naşte în străfunduri.

Dacă ar fi obţinut naşterea unui număr de monştri, societatea din străfundurile pământului ar fi putut să-şi întindă tulpina spre suprafaţă. Cu ajutorul atentatelor Stăpânul s-a convins că, dacă ar putea pune mâna pe un număr de oameni de la suprafaţă, El şi lumea lui şi-ar putea prelungi viaţa.

Stăpânul lovea astfel şi în ideea perfecţiunii omeneşti, lovea în „perfecţionişti”, lovea în americani, pe care, el însuşi american la origine, îi ura ca izvor al exploziei nucleare care-l adusese în fundul pământului; şi lovea în Milton Kipfer, ruda lui de sânge care trăia fericită la suprafaţă, visând despre perfecţiunea omenească. Toate aceste lovituri erau însă secundare în comparaţie cu una singură, principală: a prelungi existenţa societăţii din adâncul pământului.

Singura problemă ce-i rămăsese de rezolvat era să pună mâna pe un număr de oameni de la suprafaţă. De aci, cererea de a i se trimite 50 de „inspectori”. De aci, precizarea dată prin intermediul şobolanului: să i se trimită inspectori, dar nu dintre cei care ar putea fi animaţi de sentimente de răzbunare personală, nu dintre cei care au suferit de pe urma atentatelor; cu alte cuvinte nu dintre cei care au fost deja iradiaţi (vezi piesa nr. 39). Voia oameni „rezistenţi”, cu alte cuvinte tineri şi sănătoşi.

Preşedintele Consiliului Mondial al Pământului, rezistând tuturor presiunilor făcute asupra lui de unii membri ai consiliului, fără a-şi da seama exact de planurile duşmanului, dar condus de intuiţia şi experienţa lui de conducător, a dejucat planurile cesiumiştilor, trimiţând un singur om şi încă acela iradiat — pe Milton Kipfer.

Aceste deducţii au fost încredinţate comisiilor de experţi în psihologie şi comportament individual, pentru a

lămuri un punct de care depinde în bună măsură orientarea atacului nostru, ultimul dintre „mistere”:

Ce se întâmplă cu Milton Kipfer şi care este planul său de acţiune,

| PIESA nr. 77 |

„AI GRIJĂ DE LORETA!”
ULTIMA ELUCIDARE : SCRISOAREA LUI JAMES FRANŢUSKI CĂTRE REXAS FAURAING

Dragul meu prieten,

N-am vrut să-ţi vorbesc: ştiu că Loreta e tot timpul la postul de ascultare, lângă tine. Prefer să-ţi scriu.

În orele când suntem ocupaţi până peste cap cu pregătirea atacului, preşedintele, acest om atât de uman, n-a uitat de Loreta.

Ne aşteaptă câteva ceasuri grele. Nu pentru că adversarul e puternic; pentru că e murdar. Ca scriitor, cunoşti mai bine decât mine yahoţii despre care pomenea Swift: lui Gulliver îi venea greu să înfrunte aceste arătări, periculoase prin dezgustul pe care-l provocau, a căror armă principală era excrementul folosit ca proiectile. Afacerea cesiumiştilor este grea pentru că pune la încercare concepţiile noastre despre fiinţa omenească, împroaşcă murdării: universul nostru curat, din care au dispărut de mult arătările trecutului, n-a fost călit pentru a înfrunta un asemenea atac. Omul care circulă în rachetă şi-a pierdut dibăcia de a zbura prin copaci, la concurenţă cu maimuţele. E o mare fericire pentru mine să văd, sub năvala atâtor lucruri dezgustătoare, oamenii minunaţi de azi şi să mă aflu alături de vechiul meu prieten, preşedintele. M-a rugat să iau contact cu tine. Ai grijă de Loreta!

Preşedintele i-a spus Loretei, de câteva ori, că ea, de

fapt, nu-l iubeşte pe Milton. N-a făcut-o ca să intervină în viaţa lor personală. Ştii că nu-i place să se amestece în sentimentele intime, în gusturile oamenilor şi nici chiar în multe dintre divergenţele lor. Dacă s-a abătut de la acest principiu, a făcut-o mai mult ca prieten, ca s-o ferească pe Loreta de un şoc. Milton se află în mare primejdie.

Dacă se întâmplă ceva cu el, Loreta va suferi mult. Iar Loreta nu este un om oarecare. Evenimentele au făcut-o cunoscută. Ea a devenit un simbol. Ne e dragă tuturor.

Preşedintele socoteşte că Milt şi Loreta sunt foarte asemănători, aproape frate şi soră, prieteni care se iubesc şi pe care atacul i-a unit, lăsându-le totodată o amintire penibilă prin naşterea monstrului. Dragostea lor de tineri oameni de ştiinţă aflaţi la începutul vieţii avea, alături de pasiune, şi trăsături rigide, pe care vremea le-ar fi înlăturat. Iubirea e un sentiment complicat; se întâmplă adesea ca un om, de-a lungul întregii sale existenţe, să n-o întâlnească cu adevărat.

Preşedintele este îngrijorat de sentimentele lui Milton pentru Meg, fata aceea din adâncuri. Preşedintele şi cu mine suntem oameni mai bătrâni, am văzut multe. Idealul este ca, atunci când un om nu te mai iubeşte, să nu-l mai iubeşti nici tu. Din păcate (sau din fericire) noi nu ne-am însuşit (încă?) logica perfectă a maşinilor. Dacă Milton rămâne în faţa ochilor Loretei vechiul ei Milt, sentimentele prietenei noastre vor fi neschimbate,; dacă însă Milton pare atras de Meg, atunci, pe căi ciudate, iubirea Loretei s-ar putea să nu scadă, să fie biciuită. Iar suferinţa ei, în cazul pierderii lui Milton, ar spori, ar putea s-o doboare.

Nu mai insist, nu mai am timp. Vorbeşte cu Loreta: decât să creadă că Milton şi-a schimbat sentimentele, mai bine să cunoască primejdia reală care îl pândeşte, intenţiile lui. Vorbeşte cu Loreta şi arată-i neapărat punctele 6 şi 7 ale concluziilor trase de experţii noştri (pentru orice eventualitate, le ataşez la scrisoarea mea).

Stăpânul, în loc de „inspectorii” care erau ultima sa nădejde, capturează un singur om, pe Milton Kipfer, şi încă şi acela iradiat. Adesea celulele reproductive pot fi parţial lezate, fără ca posesorul lor să-şi piardă potenţa şi alte calităţi biologice. Stăpânul, ajuns aproape de desperare (în convorbirea cu Milton din piesa nr. 67, el a lăsat să-i scape indicaţia că timpul îl mâna din urmă) se căzneşte mai departe să pună mâna pe „inspectori”, să atragă în adâncurile pământului „materie primă” neiradiată.

Văzând că cererea de a i se trimite „inspectori” e respinsă, Stăpânul îl adoarme pe Milton şi îi ia aparatul din guler. Folosindu-se de asemănarea dintre vocile lor — spionându-l pe Milton de un an şi mai bine, a învăţat să-i imite intonaţiile în cele mai mici amănunte — el lansează un mesaj, chipurile din partea lui Milton, invitând oamenii de la suprafaţă să-şi trimită solii în adâncuri cu toată încrederea.

Pe originala tablă de şah în care toate mişcările constă în înşelarea adversarului, grupul operativ mondial face o contra-mişcare reuşită: îl declară pe Milton, chipurile, trădător. Stăpânul îşi pierde orice nădejde de a mai atrage oameni: nu poate nici măcar negocia viaţa prizonierului său, care e un „trădător.

Din prima clipă însă, el a calculat şi această posibilitate: că nu va putea pune mâna decât pe un om-doi. Milton Kipfer fusese introdus într-o cameră îmbăiată în senzualitate; adormit cu ajutorul gazelor, i s-au administrat injecţii puternice. Cu cunoştinţele lui în domeniul eredităţii, Stăpânul face o încercare desperată de a reda putere germinativă celulelor pe care le iradiase el însuşi. Datele strânse de comisia noastră fiziologică arată că, în timpul fiecărui somn, lui Milton i se producea o puternică zguduire a organismului, un orgasm.

Dar Stăpânul n-are succes, nu poate obţine nici măcar un monstru. Geniu al răului, Părintele ştie însă că sistemul

nervos central, conştiinţa omului, reuşeşte uneori să ajute organismul uman acolo unde toate celelalte căi de ajutorare au dat greş. S-au văzut cazuri în care pe cale nervoasă au putut fi vindecate leziuni fizice foarte grave. În cazul iradiaţiilor lucrul pare imposibil. Dar, dintre toate cunoştinţele ştiinţifice ale Stăpânului, nu sunt oare cele despre iradiaţii cele mai puternice? Îi mai lipseşte foarte puţin până la victorie, şi acest puţin este conştiinţa lui Milton Kipfer. Dacă ar reuşi să-i provoace atracţie pentru vreuna dintre fiinţele acelea monstruoase din adâncul pământului... — dar în persoana lui Milton Kipfer Stăpânul a întâlnit un om de fier. L-a studiat. Ştie că nici un fel de torturi şi tertipuri nu se pot bucura de succes în faţa lui Milton.

Atunci, pe tabla invizibilă de şah, Stăpânul face o mişcare subtilă. Va scoate în calea lui Milton o fiinţă aproape normală, menită să inspire compasiune, şi mai ales o fiinţă nevinovată, o fiinţă care nu ştie că este unealta lui, a Stăpânului. El însuşi, Părintele, îi va procura lui Milton un aliat; un om aproape la fel cu el, o victimă. N-are mari şanse de succes. Dar el contează şi pe oboseala lui Milton, pe intervenţiile chirurgicale, chimice şi hormonale şi mai cu seamă pe o latură a caracterului lui Milt. O latură care o îngrijorase pe Loreta şi pe care comisiile noastre de experţi în psihologie şi comportament individual au confirmat-o.

E vorba de tăria lui Milton, de integritatea caracterului său: acolo, în lumea cesiumistă, chiar fiind prizonier, el nu poate refuza ajutorul său unei fiinţe fragile şi ignorante, o victimă a Stăpânului.

Urmaşul Kipfer-ilor a găsit împotriva lui Milton Kipfer singura armă cu care îl poate răpune. În loc să însceneze cine ştie ce situaţii complicate, care nu puteau să-l înşele pe prizonier, el joacă aproape deschis, aproape că mărturiseşte că i-a aruncat-o pe Meg în braţe. Nu ţine secret decât scopul. Milton trebuie să creadă că Meg i-a

fost aruncată numai ca momeală: prin ea, Milton ar deveni un om legat de lumea cesiumistă, un adversar mai puţin implacabil, poate chiar un aliat.

Şi iată că Milton, într-adevăr, începe să se simtă atras de fată, îi vorbeşte despre frumuseţea vieţii de la suprafaţa pământului, despre mare şi soare şi munţi şi despre lumina zilei şi despre lumea în care oamenii sunt fraţi şi muncesc împreună pentru mărirea cantităţii şi calităţii de fericire, per an şi per oră. Tăria lui Milton s-a transformat în slăbiciune: un om tare ca el nu poate refuza ajutorul său unei fiinţe mai slabe. Şi iată că Milton merge până acolo încât îi propune fetei s-o pieptene după modelele pământencelor, îi cere oglindă şi farduri.

În faţa invizibilei table de şah, unul dintre Kipferi l-a învins pe celălalt Kipfer. Doi oameni care au cel puţin un cap extrem de asemănător; doi indivizi cu date biologice asemănătoare, dar pe care datele sociale, hotărâtoare, i-au situat la poli opuşi; un geniu al răului, care doreşte ca societatea monştrilor să fie starea naturală a lucrurilor; şi un om normal, care visează ca spiţa lui omenească să fie asemeni zeilor; unul având de partea lui toată puterea adâncurilor, celălalt izolat de ai lui, obosit, supus la tot felul de intervenţii şi complet dezarmat, cu excepţia armei pe care o reprezintă conştiinţa.

A fost Milton Kipfer învins de celălalt Kipfer? Aceasta a fost ultima problemă pe care au trebuit s-o rezolve experţii noştri în psihologie şi comportament individual.

7

Loreta Durand este o fiinţă puternică, o „zeiţă” egală în forţe cu Milton, o soră şi-o tovarăşă. Puternicul Milton, care spunea că pe faţa pământului nu se vor mai afla oameni care să aibă nevoie de milă, a întâlnit în bezna din adâncuri o fiinţă fragilă care apela, fără s-o ştie, la sentimentele lui de protecţie: Milton, şi la suprafaţă, se arăta slab în faţa prietenului său Mac Cragg, nu-i refuza

aproape niciodată ajutorul, aproape îl răsfăţa.

Dar, cel puţin într-o privinţă, Milton nu putea fi niciodată înşelat. El ştia că Stăpânul urmăreşte faţă de el anumite scopuri tainice. Ştia că Stăpânul e acela care i-a scos-o pe Meg în cale, vedea decorul care îl înconjoară, ştia că e drogat cu afrodisiace şi că în timpul somnului organismul lui e zguduit.

Arătându-se atras de Meg, el avea un dublu câştig. Nu încerca să lupte împotriva unui sentiment pe care îl considera firesc. Dacă şi-ar fi propus să-l înăbuşe, acest sentiment ar fi putut creşte şi mai mult. Dar, mai ales, Milton îl încuraja astfel pe Stăpân, câştiga timp, nu îl silea să treacă la măsuri mai violente, îi dădea prilejul să „înainteze” în planurile sale, să-şi dezvăluie intenţiile.

În acest timp, Milton pregătea o lovitură decisivă. Prudenţa l-a silit să nu ne spună nimic despre adevăratele lui scopuri; nu putea fi absolut sigur că un adversar rafinat ca Stăpânul nu-i interceptează mesajele. A început însă să ne informeze despre atracţia lui faţă de Meg.

Se pune însă o întrebare:

Atracţia pentru Meg este reală. Dar Milton, cu seriozitatea şi profunzimea lui, având în vedere şi împrejurările dramatice în care se află, ar putea realmente să se lase obsedat de pieptănătura fetei, de farduri, de dorinţa de a o împodobi şi de a-i arăta chipul în oglindă? Se potrivesc aceste detalii psihologiei lui?

Răspunsul psihologilor noştri a fost hotărât: nu.

Or, chestiunea fardurilor şi a oglinzii apare în repetate rânduri (vezi, de pildă, piesele 64 şi 67).

De ce are Milton nevoie de farduri şi oglindă?

Răspunsul e foarte simplu. Mulţi dintre noi l-am obţinut pe cale deductivă, înainte de a încredinţa maşinilor această întrebare.

Stăpânul a profitat de asemănarea cu Milton pentru a lansa în numele lui un fals mesaj către omenire.

E curios că Milton, la rândul său, nu a profitat de asemănarea cu Stăpânul pentru a da o contralovitură: de pildă, pentru a pătrunde la depozitul nuclear şi a-l neutraliza. Putea, dacă ne amintim că, în întrevederea cu cei cinci dragoni, unul dintre ei s-a ploconit în faţa lui Milton, crezând că îl are în faţă pe însuşi Părintele.

Milton însă, mai întâi, trebuia să cunoască cât de cât lumea cesiumistă, să se poată descurca în mijlocul ei. Apoi, trebuia să aibă garanţia că, atunci când el acţionează, Stăpânul e neutralizat. De câte ori stă de vorbă cu Stăpânul, Milton e supravegheat de zeci de paznici invizibili; a fost avertizat că orice mişcare nechibzuită i-ar putea fi fatală.

Din convorbirea cu Meg (vezi piesa nr. 63) Milton a aflat că Părintele are momente când e nevoit să doarmă. În ciuda laudelor pe care şi le-a adus, ca făptură ale cărei capete pot dormi cu schimbul, probabil că n-a putut elimina complet nevoia de somn. Sau poate că organismul său, împrospătat prin tot felul de „cumpărări” de organe, e totuşi extrem de bătrân.

Luând asupra sa riscuri incalculabile, Milton se hotărăşte să treacă la acţiune. Dispune de unele elemente: asemănarea lui cu Stăpânul, faptul că acesta are momente când doarme şi se izolează de lumea înconjurătoare; iar el, Milton, a învăţat să se descurce cât de cât în mijlocul unei lumi străine.

Dar Stăpânul nu e adversarul care să se poată lăsa luat prin surprindere. S-a gândit la asta. În experienţele la care îl supune pe Milton, asta a fost un simplu amănunt, care s-a rezolvat de la sine. Planurile lui Milton suferă o lovitură cruntă. Prudent, ne vorbeşte despre dezamăgirea lui numai pe ocolite, de teama interceptării. Are siguranţa că vom descifra sensul spuselor sale. În piesa nr. 63, povestind prima lui ieşire pe străzile cesiumiste, Milton spune că „se aştepta ca faţa lui, atât de asemănătoare cu a Stăpânului,

să facă impresie — dar nimeni nu i-a dat atenţie”. Din nou, în piesa nr. 67: „Mă miră că oamenii nu-mi dau vreo atenţie specială”.

De asemeni, Meg îi declară că „a început să devină mai frumos”. După concepţiile ei, mai frumos înseamnă monstruos. Faţa sub care îi apăruse Milt la început nu era, în limbajul ei, frumoasă. E drept, e aceeaşi cu faţa Stăpânului, dar Stăpânul n-are nevoie de un chip „frumos”, n-are nevoie să fie iubit, trebuie să fie mai curând temut.

E clar: modificările chirurgicale la care e supus Milton în timpul somnului artificial au început să-i schimbe figura. Nu mai seamănă cu faţa principală a Stăpânului, nu mai seamănă cu el însuşi. Ca să nu ne împingă pe noi la gesturi pripite, ca să n-o îngrijoreze pe Loreta şi dintr-o bărbătească pudoare faţă de suferinţe, Milton dă puţine amănunte asupra modificărilor la care este supus, dar spune totuşi că e ameţit, obosit, că asupra lui se exercită intervenţii.

În momentul de faţă, mintea obosită a lui Milton mai caută răspuns la ultimele întrebări: unde sunt copiii cesiumiştilor, pe ce cale se nasc, de ce ne-au atacat cesiumiştii, de ce timpul îl mână din spate pe Stăpân? Deşi singur şi obosit, el îşi va da seama până la urmă că în lumea cesiumistă nu se mai nasc decât copii nemonstruoşi, că această lume şi în primul rând Stăpânul ei sunt sortiţi pieirii; că, decât să accepte ca urmaşii să se întoarcă la o societate evoluată, Stăpânul va prefera să arunce în aer întreaga lor lume, cu Pământ cu tot, după formula tradiţională a despoţilor: după mine, dezastrul!

Milton va ajunge la aceste concluzii dintr-o clipă într-alta. El va socoti că trebuie să treacă la acţiune neîntârziat.

Ultima verigă a lanţului de necunoscute a fost aşadar completată.

Milton Kipfer are nevoie de oglindă, farduri, pieptene, pentru a-şi spori, cu ajutorul lor, asemănarea cu propriul

său chip, vechiul său chip, care e şi chipul Stăpânului. În momentul când va căpăta siguranţa că Stăpânul doarme izolat de lume, va întoarce capul în direcţia cunoscută — vocea nu i s-a schimbat, altminteri ar fi fost distrus şi aparatul radio din beregată — va porunci dragonilor să intre în încăpere. Le va porunci să-l însoţească până la depozitul nuclear.

| PIESA nr. 78 |

„PATRU MINUTE CARE AU SALVAT OMENIREA”
[*Ultima parte a însemnărilor lui Rexas Fauraing. După numerotarea noastră, piesa nr. 78 — Nota comisiei americane.*]

AM PRIVIT LA CEAS şi în aceeaşi clipă vulcanul din faţa noastră a scos primul său muget. Era un vulcan destul de bine executat. Scuipa pietroaie uriaşe, înconjurate de flăcări mari, stacojii.

Cerul subtropical a fost străpuns de un stâlp împletit din spirale de fum alb şi negru. Vântul îl făcea să se încline uşor. Cu spiralele lui, aplecat într-o parte, amintea turnul din Pisa. Pentru câteva secunde mugetul s-a liniştit, lăsând loc unui ţiuit care-ţi sfâşia timpanele, apoi, cu o nouă opintire, s-a înălţat iar, o voce teribilă, neîngăduindu-şi să răsufle mai mult de o clipă. Acum vulcanul urla, însoţit de pocnetul marilor stânci care reveneau pe pământ.

Aparatul de filmat îmi tremura în mână: racheta noastră, deşi plutea suspendată pe un schelet magnetic, tresărea ca un animal speriat de zgomot, se cutremura o dată cu pământul şi îmi scutura aparatul din mână.

Priveam prin luminatorul de bord. Mă aflam pe una din puţinele rachete încă rămase aci, la faţa locului. Era ora 4 şi 18, nu trecuseră decât trei minute de la declanşarea

vulcanului. Se calculase să fie un vulcan destul de modest, reamenajat dintr-unul vechi, de mult scos la pensie, reactivat cu ajutorul combustibilului atomic vârât de oameni în măruntaiele lui. Era spectaculos. Mânia întregii lumi, reţinută până atunci în faţa atacului cesiumist se descărca deodată, în flăcări şi fum şi mugete şi în dureroasa zvârcolire a pământului. Sub cerul care se înroşise, gura de foc a bătrânului vulcan rostea verdictul de moarte pentru împărăţia cesiumistă.

AM PARÂSIT LUMINATORUL de bord al rachetei. Se făceau sute de filme; am lăsat deoparte aparatul meu de amator şi m-am dus să mănânc ceva. Foamea îmi dispăruse de zile întregi, de când tot stăteam lângă postul de radio-ascultare, urmărind fiecare cuvânt al lui Milton, fiecare gând, chiar nerostit, imaginându-mi în toate culorile lumea aceea de monştri. Bătusem la o străveche maşină de scris tot ce mi se părea mai important din şuvoiul de informaţii expediat de Milton spre suprafaţa pământului. Lucrasem ca o maşină, şi maşinile nu mănâncă.

Acum, ca şi când între stomacul meu şi vulcan ar fi existat o legătură invizibilă, o dată cu izbucnirea potopului de lavă am fost cuprins de o foame năprasnică. Nici nu mai ţineam minte când am mâncat ultima oară. Am luat de la automat câteva bucăţi de carne friptă şi o cafea fierbinte. Îmi închipuiam straturile de pământ mişcându-se încet, acolo în adâncuri, alunecând încă neştiute sub picioarele cesiumiştilor care păzeau depozitul, vedeam straturi de tot felul, roci străvechi, pături moi, argiloase, încleştări de granit şi sedimente străvechi, dâre subţiri de lavă rămase acolo de ani şi ani, cum încep să se deplaseze încet-încet, vedeam apa pătrunzând voioasă prin toate firidele, izgonită în ritmul discret al pompelor, subminând, cu tainică voluptate, rocile bătrâne, punctele de sprijin ale lumii cesiumiste, pregătind marea surpare a depozitului nuclear.

Înfulecam repede, ca şi când aş fi fost gata să leşin, şi

poate că, într-adevăr, eram gata să leşin. La urmă, nervii mi s-au destins. M-aş fi trântit pe jos acolo, pe podeaua metalică, şi aş fi adormit imediat. Mi-am aprins o ţigară — îmi tremurau mâinile — mi-am mai turnat o cafea, căreia i-am stricat gustul cu vitamine, am luat o pastilă din acelea care te ţin treaz în schimbul şubrezirii organismului. Trebuia să fiu treaz, să văd totul, să am putere: în ciuda refuzurilor preşedintelui, stăruisem să fac parte dintre puţinii experţi în informaţie care vor pătrunde în lumea cesiumistă o dată cu primele detaşamente de asalt şi salvare. Ameţit de oboseală, fumând şi bându-mi cafeaua, am simţit nevoia de muzică. Am dat drumul la radio.

Prin pereţii rachetei, în ciuda izolatoarelor de zgomot, pătrundeau mugetele teribile ale vulcanului. În acelaşi timp, auzeam la radio muzică de dans — în clipa asta, milioane de tineri de pe tot pământul, dând urmare îndemnurilor grupului operativ, îşi continuau viaţa de toate zilele, învăţau, dansau, se distrau. Se făcea sport pe toată jumătatea nordică a planetei. Adăposturile nu urmau să aibă clienţi decât în momentul când sistemele electronice vor da alarma.

Am lăsat butonul să se învârtească singur, oprindu-se automat, din post în post: am auzit un crainic care le vestea ascultătorilor conţinutul unor noi descoperiri ştiinţifice, apoi muzica unui concurs de dans organizat de televiziunea algeriană, pe urmă un concurs ghicitoare al televiziunii române. Desigur, tot ce se referea la atacul cesiumiştilor era transmis prin unde amestecate în cifru: dar fapt e că o bună parte a omenirii, mai ales tineretul, îşi vedea mai departe de treburi, nestingherită. Am închis aparatul şi m-am întors în încăperea principală a navei, la postul de comandă.

Cu o iuţeală de necrezut vremea se schimbase. Cerul era plin de nori. Ploua, ploua năprasnic. Sub ploaia întunecoasă vulcanul continua să ardă, stacojiu,

neîmblânzit. Dâre albicioase zburau în aerul cenuşiu, acolo unde picăturile ploii întâlneau grosul flăcărilor, marcând graniţa dintre apă şi foc.

Simţeam că cesiumiştii nu vor reuşi: explozia nucleară nu va fi declanşată. Un singur lucru îmi era neclar. Mă frământa o singură întrebare, pe care nu voiam să mi-o pun, la care nu voiam să mă gândesc şi pe care nu izbuteam să mi-o alung din minte. Milton.

— NE DESPĂRŢIM CURÂND!

Îmi vorbise Mandara, tânăra expertă în informaţii. (Cred că o chema de fapt Mandaravati şi că îşi prescurtase numele.) Mă privea cu un pic de ironie şi cu simpatie; albul ochilor mari strălucea în mijlocul obrazului ei măsliniu. Ne împrietenisem. Din când în când privirile ei alunecau de la mine spre Laurette.

Şedea tăcută Laurette, ceva mai încolo, pe un scaun de metal înşurubat în podea. În nava noastră nu se mai afla vreun post care să recepţioneze transmisiile lui Milton. Preşedintele spusese că acum, în faza finală, nu mai e nevoie de mine, că e complet edificat şi fără rezumatele mele şi că toate mişcările lui Milt alcătuiesc un secret pe care nu trebuie să-l ştie acum decât grupul de comandă a atacului. De fapt, voia s-o menajeze pe Laurette.

Ultima oară îl auzisem pe Milton pe drumul de întoarcere de la *Acolo*. Le declarase celor doi dragoni că nu mai spune nimic până nu dezleagă ultimele probleme care îl preocupau.

Şi, într-adevăr, n-a mai vorbit: moţăisem degeaba o oră, lângă aparat, până ce preşedintele mi-a cerut să părăsesc postul şi să mă deplasez, cu Laurette şi prietenul meu chinez, la racheta experţilor în informaţie.

— De ce eşti atât de tăcut? mă întrebă Mandara. Din nou ochii ei alunecară spre scaunul de metal înşurubat în podea. Ochii albaştri ai Laurettei se uitau în afara navei,

neobişnuit de liniştiţi, puţin în gol, ca şi când n-ar fi avut în faţă un vulcan în plină furie. Cădea acum o ploaie ceva mai liniştită, cenuşie şi tristă, care nu putea domoli exploziile muntelui.

— Sunt cam obosit, am spus eu zâmbind. Ce să-i faci, ne despărţim curând. Când e vorba de anumite expediţii, femeile sunt ţinute mai în rezervă.

— E nedrept, zise Mandara. Noi rămânem aici, iar voi o să coborâţi acolo.

Ca întotdeauna când nu eram absorbit de lucru, prezenţa Laurettei mă făcea să mă simt pur şi simplu idiot. Stătea acolo, cu privirile ei liniştite şi puţin triste; mă stingherea.

— Nu e bine de coborât, i-am spus indiencei. Acolo sunt cutremure, se pregătesc lupte; asta cam strică tenul.

Laurette şi-a întors capul de la tabloul vulcanului sub ploaie şi s-a uitat la mine cu o oboseală ironică. Stătea picior peste picior, ochii ei albaştri, puţin traşi spre tâmple, erau obosiţi, iar faţa, în care nuanţele bronzate nu împiedicau să transpară câte un firicel albastru prin care pulsa sângele dătător de roşeaţă, faţa ei ovală, delicată şi totuşi plină de forţă, era acum palidă şi trasă. Aveam impresia că tot ce spun, tot ce fac, o enervează.

În prezenţa ei, chiar când vorbeam cu altcineva, aveam impresia că între noi se desfăşoară un dialog mut. Îmi dărâma siguranţa de sine. În faţa ei trebuia să fii un om de fier, ca Milton, ca să poţi rămâne stăpân pe tine. Mă urmăreau cuvintele pe care le spusese cândva despre mine: „Diavol blond, înfumurat şi plictisitor.” Odată spusese chiar „bătrân diavol”. Ca şi tânăra indiană de lângă mine, multe femei mă socoteau mai interesant decât sunt. Asta din cauza meseriei mele; ele vor ca lumea să le fie explicată în chip interesant, să le fie tălmăcită de câte un om de spirit, chiar dacă vorbele de spirit ascund uneori un caracter mai superficial; soţul tăcut şi închis în el e adesea

mai interesant decât omul spiritual, dar ele, multe dintre ele, nu par să ţină seama de asta. Laurette însă, dimpotrivă, îmi purta antipatie din cauza meseriei mele. Socotea scriitorii nişte oameni care se cred mai deştepţi decât toată lumea. Aveam zece ani mai mult decât ea şi mă urmăreau cuvintele ei. Bătrân, înfumurat, plictisitor. Mă simţeam mai bătrân nu ca zece ani, ci cu zeci.

Dar nu asta era principalul. Milton era în primejdie, în mare primejdie.

Orice aş fi făcut, orice aş fi spus, mă simţeam vinovat. Stăteam acolo, un diavol sănătos, înfumurat, setos de acţiune, în vreme ce Milton al ei...

La tabloul de comandă s-a aprins o lumină verde. Era semnalul de coborâre în adâncuri.

VÂNASEM IN JUNGLELE INDONEZIENE, căutasem întotdeauna expediţii palpitante, lobul urechii stângi mi-era degerat în urma unei plimbări la Polul Sud, aveam o coastă ruptă, mă învârtisem în jurul planetei şi acum urma să cobor în adâncurile ei. Şi deodată diavolul din mine s-a simţit bătrân şi obosit.

Cunoşteam prea bine planeta. Muşchii îmi erau încă tari, pentru multă vreme, dar inima mea jinduia după un colţ anumit din planeta aceasta prea mare şi prea cunoscută, un colţ anonim, cu o grădiniţă, cu o bancă pe care şade o femeie cu priviri liniştite, uitându-se la copăcelul pe care l-am plantat. Ştiam că inima mă minte: n-aş fi rezistat mai mult de o zi la viaţa asta liniştită. Nu aveam formaţia de savant şi răbdarea lui Milton. Însă acum, înainte de a coborî în baia de lavă şi monştri şi sânge mă uitam la Laurette şi visam, pe planeta cea largă şi prea cunoscută, un colţişor numai al meu, o bancă numai a mea şi o femeie cu priviri liniştite.

Un zbârnâit strident. Un glas metalic a anunţat:

— Coboară nava numărul 15.

AM DAT MÂNA CU MANDARA, apoi cu Laurette. Scheletul plutitor a început să depărteze nava noastră de vulcan. Ne-am lipit de altă navă, lungă şi subţire, de culoare roşie. Eram zece oameni: transbordarea s-a făcut, la fiecare, în câteva secunde. Dacă în clipa aceea semnalizatoarele electronice ne-ar fi avertizat că s-a declanşat explozia nucleară, navele trebuiau să se înfigă imediat în depărtările cerului. Cine era prins, în acele două secunde, între nave, risca mult.

M-am transbordat cu bine. Prin luminator, am făcut semn celor rămaşi pe nava cealaltă. Mandara mi-a răspuns, surâzând. Laurette stătea nemişcată, cu ochii ei liniştiţi şi trişti aţintiţi spre ploaia care se cernea peste mânia vulcanului, acum mai potolită.

NAVA NOASTRĂ a făcut mişcări complicate, trecând, cu scheletul ei plutitor cu tot, printre vălurile multicolore ale filtrelor antiinsecticide. Tot aerul, pe sute de kilometri, era străbătut de gaze care ar fi răpus orice muscă în mai puţin de o clipă. Împotriva spionajului cesiumist omenirea desfăşurase o tehnică formidabilă. M-am gândit cu plăcere la tinerii care dansau în acea clipă. Nava a luat poziţie deasupra conului unui vulcan. Urma să ne înfigem în adânc, spre cesiumişti.

O CĂLĂTORIE SPRE ADÂNCURILE PĂMÂNTULUI e un lucru destul de obişnuit pentru exploratori şi oameni de ştiinţă. Altceva e dacă drumul îl parcurge un scriitor. Până la reporterul Stanley, mulţi negustori de sclavi străbătuseră hăţişurile Africii, dar ce ne-a rămas de pe urma lor? Ce imagine am fi avut despre expediţia lui Magellan în jurul pământului, fără jurnalul ţinut de Pigafetta?

Locurile trebuie văzute de oameni capabili să le descrie. Tocmai îmi spuneam asta când extrem de micul

luminator al navei noastre s-a închis. Era nevoie de o rezistenţă maximă a metalului, N-aveam să mai văd nimic. Urma să coborâm izbindu-ne de pereţii craterului. Şi chiar altfel, ce să vezi? straturi diferite de pământ, pierdute în beznă...

— Legaţi-vă! zise comandantul navei.

Plictisit de atâtea pregătiri, m-am legat de un fel de pat basculant. Avea să mă aducă cu picioarele în jos, sau cu capul în jos, ori lateral, după vitezele diferite ale navei. Benzile groase de cauciuc — îmi îmbrăcasem un costum special, ca un scafandru — urmau să dirijeze circulaţia sângelui în corpul meu.

Eram rezistent, antrenat din ceasurile lungi de vânătoare; dar eram şi obosit.

— Puneţi-vă masca!

E o mască de oxigen, cu un maţ suplimentar care îţi stă înfipt în gură. Dacă aparatele de măsurare prind de veste că ţi s-a tulburat pulsul, îţi trimit de urgenţă pe micul tub tot felul de substanţe. Nu m-aş fi mirat să mă pomenesc şi cu o seringă înfiptă pe undeva, automat.

Drumul însă, după părerea mea, trebuia să fie destul de lin. Până la un punct, craterul fusese curăţat pe vremuri, prin erupţii, apoi — după luarea măsurilor de contraspionaj — prin sonde speciale. Trecuseră pe acolo mai multe rachete, înaintea noastră. (Preşedintele venise pe alt drum, dar punctul de întâlnire era acelaşi.)

Legat de benzile acelea, fără să văd ceva în afara navei, cu masca pe faţă, nu mi-a rămas decât să mă culc. Am adormit într-o clipă. Am auzit prin somn mugetul motoarelor şi ţin minte că o zguduitură mi-a deranjat poziţia; am încercat să mă întorc pe partea preferată, dar eram legat, şi am adormit la loc, incomod. Eu voiam să dorm pe dreapta şi patul automat mă întorcea mereu pe stângă. După nu ştiu cât timp, m-am trezit cu palpitaţii. Se întâmplase ceva.

Ori era ceva cu mine, ori era o măsură de precauţie a aparatelor, fapt e că prin micul tub se scurgea de zor în mine zeamă de lămâie cu zahăr. Cum lămâia nu-mi place, stomacul s-a revoltat şi m-a trezit cu palpitaţii. M-am căznit mult până am izbutit să scot maţul din gură. Acum, zeama îmi curgea pe gât, ceea ce era mult mai suportabil. Se vede că poziţia patului s-a schimbat: zeama a început să-mi curgă pe la ureche, apoi am adormit din nou.

Un scriitor adevărat, unul dintre aceia care se bucură de stima profesorilor literari, ar trebui să descrie mult mai solemn momentele atacului final asupra imperiului cesiumist. Mie însă zeama aceea, îndulcită cu zahăr, nu mi-a plăcut niciodată.

O ZGUDUITURĂ NEPOLITICOASĂ, pe care o simţeam în partea calculată de aparate ca fiind mai rezistentă, m-a trezit definitiv. Ajunsesem. Stăteam nemişcaţi, se făceau adaptări de presiune. A început iar să-mi curgă pe buze o zeamă, de astă dată sărată şi cu un gust cunoscut parcă. Enervat, m-am dezlegat — acum era voie — şi mi-am şters gura. Zeama era sânge. Se vede că îmi cursese din nas.

— Dezmorţiţi-vă, zise comandantul. Umblaţi, faceţi mişcări, e voie. Părăsim navă imediat.

M-am dat jos de pe pat, atent, să nu cad: podeaua era înclinată

S-au auzit nişte zgomote înfundate, nava a început să se zguduie.

— E micul nostru cutremur, zise comandantul, un tânăr mărunt şi blond care părea foarte bine dispus. Gata, deschid chepengul.

Pe o scăriţă metalică, am ajuns pe partea laterală a navei, acum devenită acoperiş. Ne aflam într-o galerie largă, slab luminată, cu mirosul de mucegai caracteristic adâncurilor. Se auzea fluieratul unor tuburi de oxigen şi, îndepărtat, un zgomot neclar, parcă de izvor. Mai mulţi

oameni, îmbrăcaţi în haine albastru închis, mate, stăteau, lângă navă şi ne-au făcut semne amicale.

— Am venit să vă luăm, spuse unul dintre ei.

Am alunecat de pe „acoperişul” ud, ca pe un tobogan. Nava fusese stropită minute în şir, să se răcească metalul exterior supraîncălzit.

— Ne cerem scuze, zise un tânăr negru. N-am apucat să pavăm drumul.

Zâmbind, ne-am aşezat claie peste grămadă într-un vagonet magnetic.

— E voie de fumat?

— Fireşte, îmi răspunse vocea baritonală a negrului. Dacă nu ţi-e neplăcut. Presiunea e cam măricică.

Mi-am aprins o ţigară, dar a trebuit s-o arunc; n-avea nici un gust. Începuse iar să-mi curgă sânge din nas. Pereţii de lavă, destul de drepţi, erau pe alocuri strălucitori, ca şi când cineva ar fi încrustat în ei pietre preţioase.

— Ce minereu e ăsta? am întrebat.

— Se vede că tu eşti scriitorul, mi-a răspuns tânărul negru. Mereu pui întrebări. Nu e minereu. Am tras câteva salve de oglinzi, am împroşcat plafonul, ca să facem economie de lumină; asta la început, când nu dispuneam de destulă energie.

— Am auzit că inginerii v-au conectat cu vulcanul, că au făcut la fund o mică centrală atomică, de unde să vă vină curent mai ieftin.

— Zvonuri, râse el. Acum avem acumulatori cu o cantitate uriaşă de energie. Nu ne arde acum de economii, când ei sunt gata să...

Se întrerupse brusc şi, zâmbind, îşi aprinse o ţigară.

AM AJUNS SUB O BOLTA, nu atât de vastă ca aceea a minelor de sare, dar nici prea mică. Era proptită cu stâlpi de siguranţă, deşi terenul părea destul de ferm. Se aflau aici câteva zeci de oameni, toţi în haine de un albastru închis,

mat. Câţiva erau aşezaţi pe bănci grosolane de lemn; cei mai mulţi, în picioare, stăteau de vorbă.

Unul dintre ei, văzându-ne, se urcă pe o ladă.

— Sunteţi cu toţii instruiţi, nu? E aici cineva care n-a primit instrucţiuni?

— Eu sunt acela.

Desigur, eu eram.

— Te cheamă Fauraing?

Şi, văzând că îl încuviinţez:

— Îţi dăm un om să te însoţească. Eşti aşteptat de preşedinte.

AM MERS PE JOS prin galerii strâmte, apoi sub bolte largi dedesubtul cărora se îngrămădeau tot felul de maşini curioase, toate mate. Dintre ele, am recunoscut doar tunurile atomice pe care le văzusem la un muzeu, şi un fel de haveuse-tanc, foarte masive, în care nu încăpea decât un om. Radiolocatoare adaptate pentru adâncime se învârteau fără grabă. Pământul nu se mai cutremura.

Am întâlnit o coloană impozantă, care ne-a silit să ne lipim de perete. Vreo douăzeci de oameni, distanţaţi unii de alţii, treceau prin dreptul nostru, fiecare cu câte o rachetă pe umăr. Era destul de comic să-i vezi cu rachete lungi de cinci metri, masive; după aparenţe, ar fi strivit sub ele şi un camion. La lansare însă, prin instalaţia magnetică, racheta uşoară ca un fulg îşi recăpăta tonele de greutate.

Am pătruns într-o încăpere vastă, plină de maşini de calcul, ecrane de televizor, semnalizatoare de tot felul şi seismografe. În mijloc, la o masă lungă, instalat comod, având în faţă limonăzi şi presându-şi mereu nasul cu o batistă roşie, stătea preşedintele grupului operativ mondial; alături, colaboratorii săi apropiaţi. Era neras şi ochii lui aveau o strălucire sălbatică, plină de înverşunare şi veselie.

— Hei, Shakespeare electronic, râse el când mă văzu, ai rămas şomer!

Râdea cu mare poftă; în tot ce făcea era oarecare exagerare; se vedea că e sub tensiune.

— Băiete, n-ai fost tu electronic, n-ai fost tu nici Shakespeare, dar cu rezumatele tale am găsit soluţia unor probleme înainte ca experţii noştri să termine programul pentru maşini. Ei, ce zici?

— Sunt umilit. Eu, care am făcut rezumatele, n-am aflat răspunsul la aproape niciunul dintre „mistere”.

— Asta înseamnă că ai talent, râse el presându-şi şi mai tare batista. Un scriitor, câteodată, ignoră profunzimea concluziilor care se pot trage din opera lui.

— Poate că nu-i chiar atât de talentat, interveni Franţuski de alături; poate că era numai obosit.

— Rexas, zise preşedintele devenit grav, ca şi cum ar fi vrut să-mi dea de înţeles că momentul de destindere a luat sfârşit, stai cuminte în colţul acela. Dacă te interesează ce face Milton, uită-te la ecranul din faţă.

M-am aşezat în colţul pe care mi-l indica. Încăperea, de n-ar fi fost maşinile acelea, ar fi semănat cu adăposturile arătate prin filmele despre războaiele mondiale. Pe un ecran mare curgeau mereu litere, o pagină de carte în care rândul de sus dispărea mereu, în timp ce de jos apărea înălţându-se câte un rând nou. Era transcrierea automată a cuvintelor rostite de Milton. Când Milt se oprea, „pagina” rămânea nemişcată. În dreapta acestui ecran se afla un altul, mai mic, purtând un text nemişcat: era aprecierea situaţiei lui Milton, întocmită de experţi. Mai târziu am aflat că atunci când textul se schimba, un bec începea si semnalizeze, o dată cu o sonerie, în sfârşit, în stânga se afla un ecran neluminat. El putea relua, la cerere, anumite pasaje pe care preşedintele sau colaboratorii săi voiau să le revadă.

Pe ecranul din dreapta scria:

Milton s-a întors de la Acolo, a început să vorbească cu Meg. I-a spus că e dezgustat de lumea cesiumistă, că nu-l

mai interesează enigmele ei. Semn, pentru noi, că le-a rezolvat. — Sunt obosit, sunt plictisit, nu mai vreau să ştiu nimic. Dă-mi ceva de băut.

Pe ecranul din mijloc curgeau fraze destul de banale; Milton, dornic să se deghizeze mai repede, se prefăcea ameţit de alcool, pomenea în treacăt de farduri şi oglindă, îi promitea lui Meg haine după modelul pământencelor de la suprafaţă. Mi-e neplăcut să scriu despre aceste lucruri. Când te baţi cu un adversar aflat în noroi, nu se poate să nu fi atins de murdărie. Milton n-avea încotro.

Mi-am mutat atenţia spre discuţia ce se purta în sânul grupului operativ. Analizau rezultatele celor câteva cutremure, făceau calcule: să surpe depozitul nuclear? Dacă Milton ajunge acolo tocmai în momentul surpării?

Eram cu spatele la ecrane, când soneria a intrat în funcţiune. I-am văzut pe cei de la masă cum privesc spre ecrane. M-am răsucit repede.

PE ECRANUL DIN DREAPTA apăruse un nou text:

Meg, chemată de Stăpân, a părăsit încăperea. Milton i-a cerut să se întoarcă repede. Din compararea cu informaţiile anterioare: puterile sau răbdarea Stăpânului sunt pe sfârşite.

Întreg grupul rămăsese cu ochii la ecrane. Un expert care tocmai aducea ultimul buletin seismic, îl puse pe masă în faţa preşedintelui fără ca acesta să observe, atât era de adâncit în contemplarea ecranului.

Prietenul meu Franţuski, un filosof de obicei calm, se ridică încordat:

— Au dreptate, exclamă el. Puterile Stăpânului sunt pe sfârşite. A chemat-o pe Meg ca să-i dea cele cerute de Milton.

— Stai jos, zise preşedintele, nu te agita, că iar îţi curge sânge.

— Stăpânul vrea, strigă Franţuski fără să-i dea atenţie,

vrea să creadă că Milton e învins; vrea, pentru că aceasta e singura posibilitate de salvare a Stăpânului. Dacă nici această experienţă nu-i reuşeşte, o să detoneze depozitul. E vorba de minute.

— Stai jos, James, nu te mai agita, nu uita de nas.

— Mie nu-mi mai curge, spuse mustrător Franţuski aşezându-se, eu mi-am dat iar cu ceara aceea, nu ca tine.

— Are gust neplăcut, zise preşedintele în chip de scuză, fără să-şi dezlipească ochii de la ecran.

Dar pe ecrane nu se mai schimba nimic. Grupul îşi reluă lucrările; din când în când, îşi ridicau privirile, deşi nu sunase.

S-A ÎNTORS! S-A ÎNTORS! strigă cineva aproape în acelaşi timp cu zbârnâitul soneriei. Urmăream acum cu toţi ecranul din mijloc, pe care literele începuseră iar să curgă, redând toate cuvintele rostite de Milton.

— Ce-i asta? Mătase?

Ţi-a dat-o Stăpânul? Cred că ţi-ar sta mai frumos cu mătasea asta, o s-o încercăm imediat. Mai toarnă-mi, bea şi tu, hai, simt că a venit sfârşitul pământului. A, ia uite! ştii cum se cheamă asta?

Se cheamă ruj, dar nu de buze, de obraz. Pe vremuri, când femeile de la suprafaţa nu purtau în geantă vibratoare electrice cu care să-şi împrospăteze obrajii, îşi dădeau cu din asta pe obraz, uite-aşa. Şi parfum, stai să-ţi dau şi cu parfum. Ba nu, mai bine uită-te acum în oglindă, să te vezi cum arăţi acum; la sfârşit, o să te uiţi iar în oglindă, să vezi cum te-ai schimbat.

Mi-am întors ochii, cuprins de jenă. Milton se bătea cu un adversar aflat în noroi. Nu eram obligat să urmăresc toate fazele luptei.

Însă ecranul atrăgea. Sub cuvintele lui Milton, acum — când eram mai odihnit, când nu eram obligat să scriu cu iuţeala unei maşini şi când cunoşteam toate scopurile

personajelor încleştate în luptă — ghiceam lesne tot ceea ce îl frământa. Nu voia să se grimeze imediat. Lucrul cel mai important era să se convingă dacă Stăpânul doarme sau nu. Pe moment, era sigur că nu doarme: voia să urmărească efectele pe care le provoacă parfumul, gătelile. Dar — după calculul lui Milton şi al nostru — Stăpânul nu se îndurase să dea toate acestea decât atunci când se afla la capătul puterilor. Nu pentru că ar fi avut vreo bănuială. Cererea de a căpăta farduri şi oglindă fusese amestecată de Milton între zece altele. Dar exista în Stăpân un instinct care îl împiedica să satisfacă repede cererile prizonierului său, chiar atunci când îi conveneau. Nici acum nu-i dăduse lui Milton ceasul cerut.

Clipele se scurgeau încet, mortal de încet.

— Am obosit! explodă preşedintele. Sunt şi eu om. James, preia coordonarea, sau nu, mai bine Blake, că tu te pricepi mai bine la latura tehnică. Dacă e ceva deosebit, mă chemaţi.

Ultimele cuvinte le rostise sculându-se de la masa consiliului. Cu paşi mici şi grăbiţi, veni până în colţul unde şedeam „cuminte”, cum îmi ceruse. Se aşeză, la fel de cuminte, pe un scaun alături de mine, cu ochii la ecrane.

— Dă-mi o ţigară, spuse el fără să mă privească.

Nu era fumător. I-am întins pachetul. Şi-a aprins, a tras fumul în gură, în felul stângaci al nefumătorilor; lăcrimând, şi-a aţintit ochii asupra ecranului pe care continuau să curgă literele. Timpul continua să treacă încet, mortal de încet. Mai aveam o oră şi mai bine până la provocarea marii surpări.

NU PUTEAM SA MAI SUPORT. Trecuseră douăzeci de minute şi Milton bătea pasul în loc.

— Eu n-am fost instruit, i-am spus preşedintelui. Ca să pot intra în teritoriul lor o dată cu formaţiile de asalt şi salvare, trebuie să fiu instruit, mi se pare.

— Da, fireşte, zise preşedintele.

Ar fi trebuit să mă încredinţeze altcuiva, să nu-şi piardă timpul cu mine. Îmi dădu răbdător tot felul de lămuriri, unde să merg, cu cine să iau contact, cum să mă întorc. Îmi dădu şi un om, să mă însoţească.

ÎMBRACAT DIN CAP PÂNA ÎN PICIOARE în albastrul mat al uniformei de asalt, încărcat cu tranzistori, lanterne, arme, cu nasul căptuşit împotriva sângerărilor, îndopat cu mai multe injecţii şi cu tot felul de instrucţiuni, m-am întors după vreo jumătate de oră în încăperea grupului de comandă.

Preşedintele revenise la masa de consiliu. Nici nu l-am văzut: prima mea privire a fost la ecrane.

Pe cel din dreapta stătea noua concluzie a experţilor, de fapt cam veche, căci ghicisem asta de la început:

Milton, de aproape o oră, vrea să se convingă că nu e supravegheat de Stăpân.

Rândurile următoare cuprindeau însă o presupunere neaşteptată pentru mine:

Singura probă cât de cât sigură: să spună lucruri iritante pentru Stăpân. Cunoscând psihologia acestuia, îl va face să reacţioneze, în caz că nu doarme.

Am privit ecranul din mijloc. Aproape în aceeaşi clipă James Franţuski a spus tare:

— Propun să facem o pauză de cinci minute şi să dăm drumul şi la sonor. Să-l auzim pe Milton.

O dată cu literele ce curgeau pe ecran, a început să se audă şi vocea bine cunoscută, obosită, chinuită, punctată din când în când de ţiuitul unor paraziţi care, aici şi acum, nu putuseră fi complet eliminaţi.

De ce te-ai strâns atât de aproape de mine?

Da? Ţi-e frică de cutremure? (Repeta vorbele ei, ca să le putem auzi şi noi, conectaţi numai la beregata lui).

Şi sunt des cutremure la voi? Da, înţeleg. Şi nu se

alarmează nimeni? Înţeleg, v-aţi obişnuit cu ele. Dar atunci de ce te sperii? Aha, fără să vrei.

Uite, Meg, micuţo, ascultă povestea unui om despre care Stăpânul tău ţi-a spus că e mort. Ascultă-l şi n-o să-ţi mai fie atât de frică. Mortul de care îţi spun a studiat grăunţii aceia mici de gelatină, un soi de materie ciudată, care mereu face schimburi cu lumea de afară, mereu primeşte ceva şi mereu elimină ceva, o materie care se cheamă proteină, o materie tăvălită prin toate mâlurile murdare ale oceanelor, o materie murdară, care scoate din adâncurile ei informe un picioruş, un pseudopod, un mic picioruş şi, orbeşte, fără să ştie nici ea ce vrea, începe să se organizeze. Această proteină oarbă şi murdară şi proastă a fost studiată de omul acela mort. A văzut cum ea îşi întinde picioruşele către soare şi a văzut cum ea tinde mereu mai sus, şi a văzut-o sub diferite forme. A văzut, neliniştiţi, în permanentă agitaţie, în permanente rupturi şi refaceri de echilibru, murind ca să nască şi dând naştere ca imediat să moară, a văzut nişte acizi neliniştiţi, ceva care n-are conştiinţă, dar care tinde mereu mai sus către viaţă, s-o păstreze, s-o împingă mai departe, în instabilitatea ei impură... te obosesc, Meg?

O să vezi că tot ce-ţi spun e legat de soarta lumii în care ne aflăm. Mortul acela a văzut că fiecare cromozom — cromozom e un lucru foarte mic, care l-a preocupat pe mort în vremea când trăia — învecinat cu alţii în seturi permanente, mereu în acelaşi număr, parcă socotit cu o maşină de calcul, poartă cu sine miliarde de nucleotide, mici, impure, ignorante, dar încărcate cu amintirile a milioane de ani, milioane de existenţe, lupte şi perfecţionări. Pe o scară uriaşă, de la grăuntele gelatinos până la noi doi care stăm acum împreună, au fost milioane de fiinţe, de la cele mai mărunte la peşti, şi de la ei la reptile, şi apoi la altele, acoperite de blană: milioane de lupte pentru viaţă, milioane de adaptări, de experienţe, de

succese şi înfrângeri, milioane de încleştări în care puternicul îl zdrobea pe cel slab, milioane de alianţe ale materiei cu ea însăşi şi de trădări ale materiei împotriva ei însăşi — şi din toate, treptat, se năştea omul. Iar omul, un om ca tine sau ca mine, a învăţat să-i bată pe toţi. Dar materia, şireată, trădându-se pe ea însăşi, l-a împins pe om, care inventase arme cu care învingea toate făpturile pământului, l-a împins să urmărească născocirea unor arme cu care să învingă ultima făptură neînvinsă de pe faţa pământului: pe celălalt om.

Astfel materia s-a trădat pe ea însăşi şi trei mii de ani la rând omul n-a mai inventat arme noi decât pentru a-l răpune pe om. Dar ticălosul, bătându-şi capul pentru fabricarea armelor, a învăţat să fabrice şi alte lucruri. A venit însă momentul când a lepădat toate astea, ticăloşiile, armele, asuprirea; a venit momentul când, în locul protoplasmei oarbe care îşi întinde picioruşele spre soare, drumul înainte a început să treacă prin societatea liberă a oamenilor şi prin conştiinţa lor. Dar o lume măruntă, o aşchie căzută printr-un accident nenorocit în adâncurile pământului, a fost lipsită de lumina zilei şi de această lume a conştiinţei.

Ar fi găsit-o şi ea, până la urmă, însă i s-au pus în cale nişte monştri, care din victime au vrut să devină despoţi şi dumnezei.

Nu te speria, Meg. Stăpânul tău doarme acum, e neputincios.

Au vrut să folosească ştiinţa pentru mersul de-a îndărătelea. Nu mai exista nici un adevăr, nu mai exista decât voinţa lor. Urâtul, ei hotărau că e frumos. Răul, că e bine. Iar binele, că e rău. Adevărul nu mai exista. Lumina zilei nu mai exista. Materia se trădase din nou pe ea însăşi.

Dar vezi tu, Meg, binele, frumosul, dacă există, există nu numai pentru că aşa vrea unul sau altul. Ele există în firea lucrurilor: înainte de a se naşte în conştiinţa

oamenilor, ele se ivesc în viaţa acestora. Adevărul există, chiar dacă uneori nu-l înţelegem pe deplin. Nu-i destul ca mii sau chiar milioane de oameni să creadă ceva, pentru ca acel ceva să fie adevărul. Cu sutele de milioane se numără cei ce au crezut în tot felul de iehova, alahi şi dumnezei; dar au existat legi ale firii, au răsturnat idolii şi oamenii au văzut, adevărul. Fiarele — mă asculţi, Meg? — fiarele credeau că au zdrobit adevărul şi că sunt noii idoli. Credeau asta pentru că lumea lor se trage din cesium, dintr-o substanţă creată de omenire la un moment dat al progresului şi slăbiciunilor ei; credeau că au inventat un uriaş berbece prin care toată scara evoluţiei să poată fi dată îndărăt.

Dar protoplasma aceea mică, oarbă şi murdară, şi-a întins picioruşele: eră însetată de soare. Legea exista, materia suferindă, răstignită pe X-ul razelor gama, refuza să mai producă monştri. Omul, această fiinţă atât de simplă şi complicată nu se născuse întâmplător: în alcătuirea sa, elanurile dezvoltării rezolvaseră cele mai complicate probleme, sub bolta frunţii sale cântau legile firii, în adâncurile lui gemeau de plăcere şi durere nevoile materiei superior organizate. Pe brânci, suferind, materia agonizantă în monştri, miliardele de nucleotide, ascunse în asortimentul celor câţiva zeci de cromozomi, agitându-se, căutau pe furiş drumul înainte, febril, mereu şi mereu, până au născut imunitatea la cesium. Lumea monştrilor, învinsă de legile mersului înainte, a început, fără voie, să nască oameni normali. Monştrii îi chinuiau, îi asupreau, îşi prelungeau viaţa prin suferinţele lor, dar cât putea să dureze asta?

Stăpânul tău, Meg, cred că e un om trecut de o sută de ani. Cred că strămoşul îndepărtat de care mi-a povestit, un nenorocit şi o fiară oarecare numită William Kipfer, este el însuşi. Cred că e trecut de o sută de ani. Şi cred — mă auzi? — cred că atâta vreme cât mai există asuprire, exploatare

şi ticăloşie, măcar pe un singur colţişor al pământului, oamenii nu sunt încă vrednici să cucerească nemurirea la care râvnesc. N-au dreptul la nemurire decât sub forma de omenire, nu şi de indivizi. Moartea e ultima verigă de siguranţă pe care natura a păstrat-o pentru salvarea oamenilor care nu-s capabili să scape singuri de tirani: William Kipfer — mă auzi, Meg? — tiranul vostru o să moară; Stăpânul, Părintele sau cum îi mai spuneţi o să crape, e pe punctul de a pieri, mă auzi? moare ca un câine!

CÂND MILTON ROSTEA ACESTE CUVINTE s-a petrecut un lucru destul de neaşteptat. Afacerea cesiumiştilor a avut multe evenimente surprinzătoare, dar toate logice, necesare, inspirate dintr-un calcul foarte precis, pe care experţii îl asemuiau cu un joc de şah, întâmplarea neavând aproape nici un rol. O minusculă colonie umană fusese aruncată în adâncurile pământului, alături de un depozit nuclear. De aici încolo însă, rolul întâmplării scădea: era logic ca şeful acestei minuscule colonii să-şi îndrepte atenţia spre ruda lui de la suprafaţă, cu care — date fiind trăsăturile atât de apăsate ale Kipfer-ilor — era logic să semene; era logic ca legile evoluţiei să aducă monştrilor, după generaţii, împotriva voinţei lor, reîntoarcerea la normalitatea pe care natura o găsise nu întâmplător, ci în mod necesar. Era logic ca mai marii acestei lumi să se teamă de normalitatea umană, care nu suportă o lume strâmbă. Mişcările celor două tabere erau calculate şi necesare până în cele mai mici amănunte.

Sfârşitul monologului lui Milton ar fi putut să-l ducă, destul de logic, la succes. Una din două:

Ori Stăpânul nu dormea. Atunci Milton şi-ar fi amânat planul până la momentul favorabil. (Sau, lăsându-se înşelat, ar fi păşit la acţiune, dezvăluindu-şi astfel intenţiile.)

Ori Stăpânul dormea, şi atunci Milton, aflând asta, păşea la acţiune. Ca toţi tiranii, Stăpânul nu avea încredere

deplină nici în dragonii lui. Era destul ca atenţia Stăpânului să scadă pentru trei sferturi de oră şi Milton — grimându-se, scăpând de Meg într-un fel sau altul, intrând în rolul Stăpânului — ar fi putut ajunge la depozit şi pune stăpânire pe el. Nu trebuiau decât cele trei sferturi de oră.

Mai târziu, din jumătăţile de cuvânt aruncate de Milton în înfrigurarea acţiunii, am putut reconstitui totul, aşa cum s-a petrecut.

Stăpânul, deşi foarte obosit, nu dormea, îşi pândea victima. Jubila. Îl asculta pe Milton vorbindu-i lui Meg, îi auzea deznădejdea, îl auzea cerând mereu să i se mai toarne în pahar. Dincolo, Stăpânul, care nu dispreţuia de loc băutura, ridica şi el paharul. Triumfa. Conştiinţa lui Milton fusese zdrobită. Omul era redus la rangul de animal: dar un animal în care mai scânteiază o rămăşiţă de conştiinţă, exact cât e nevoie pentru încercarea ultimei experienţe: puţină milă, puţină dragoste, multă deznădejde, ceva alcool, toate laolaltă fiind menite să-l transforme pe puternicul Milt într-un animal de experienţă ale cărui celule germinative, stimulate de activitate, să-şi recapete puterea, până atunci lezată de o doză mică de iradiaţii.

Stăpânul, deşi obosit, asculta. Şi Milton, treptat, a început să vorbească despre adevăr, despre legile firii. De la jubilare, Stăpânul, luat pe nepregătite, a început să treacă la dezamăgire; „carnea” aflase, aşadar, că lumea monştrilor îşi recapătă normalitatea. „Carnea” va refuza să-i facă jocul. „Carnea” bănuia că El este William Kipfer (de fapt, aşa cum au stabilit experţii, este vorba de fiul lui William). Mai mult! „Carnea” îndrăznea să strige că El, Providenţa în persoană, Zeul şi Stăpânul Absolut al lumii, e un muritor oarecare, trecut de o sută de ani, care va crăpa curând, ca o vită oarecare!

Stăpânul pierduse de mult obişnuinţa de a fi contrazis. Sub faţa lui principală, care îşi mai păstra prospeţimea, se ascundea un creier sclerozat într-o extremă subiectivitate:

toţi dragonii se ploconeau la picioarele lui, toţi îl numeau dumnezeu şi geniu, cea mai mică bănuială că cineva ar putea să-l contrazică îi inflama creierul într-o mânie dementă. Şi iată că acest monstru bolnav aude că moartea e ultima verigă de siguranţă lăsată de natură; omul, creaţia supremă a naturii, atunci când se dovedeşte prea slab pentru a se izbăvi singur de asupritorul căruia i-a dat putere, capătă sprijinul firii indiferente. Cu egalitarismul ei mecanic, aceasta ucide deopotrivă pe buni şi pe răi, pe cei ce merită să trăiască şi pe cei ce nu merită decât să moară.

Logic pentru Părinte ar fi fost să se stăpânească, aşa cum se stăpânise de atâtea ori în faţa lui Milton. Dar creierul lui de maniac a cedat. Cu o mână care tremura, a apăsat butonul care acţiona zidul despărţitor. Zidul s-a ridicat, şi Milton cu Stăpânul au rămas faţă în faţă.

STĂPÂNULUI ÎI PLĂCEA să lucreze în mare secret. Se deconectase de lumea dinafară. Numai când întorcea capul într-o direcţie anumită, uşile se deschideau şi dragonii sau ceilalţi slujitori pătrundeau în odaie. Era prudent. Îl apărau zeci de mecanisme de siguranţă. Stătea pe soclu. Era beat, dar stătea drept, puternic, inatacabil. Dacă Milton ar fi încercat să treacă pragul despărţitor, ar fi fost strivit pe loc. Iar în momentele când şezuse faţă în faţă cu Milton, pe scaun, zeci de sclavi — nu automaţi, ci umani — stăteau de pază, nevăzuţi, gata să-l apere pe omul cu mai multe capete şi mai multe vieţi împotriva aceluia cu o singură viaţă. Acum însă nu stătea lângă Milton: se afla pe soclul lui, apărat din belşug de automatele sale, de „dresajul” pe care i-l făcuse lui Milton.

De o singură primejdie nu-l puteau feri automatele.

TOTUL S-A PETRECUT ÎN CÂTEVA MINUTE. Când zidul s-a ridicat — am reconstituit scena ulterior — Stăpânul, pe soclu, purtând capul său kipferian şi cel japonez de pe

pântece, era vânăt de furie.

— N-o să mor niciodată, spuse capul lui de pe umeri. Milton Kipfer, a venit timpul să afli adevărul: eu sunt dumnezeu cu adevărat.

— Aşa e! întări capul japonez. Pe tine o să te tai bucăţică cu bucăţică, şi din măruntaiele tale o să câştig măcar câţiva ani. Ai voştri au săpat galerii, i-am depistat pe cale electronică. Ghinionul lor este că regiunea asta a fost întotdeauna bântuită de cutremure. O să le facă festa. Dar sper că măcar o parte dintre ei o să scape. O să pun mâna măcar pe câteva zeci din aceşti asaltatori. Totul e pregătit.

Nu auzeam aceste cuvinte, nu ştiam ce se petrece, am aflat abia pe urmă: nu ştiam decât că glasul lui Milton a tăcut o dată cu cuvintele încremenite pe ecran: „mă auzi? moare ca un câine!”

După un timp care ni s-a părut la toţi o eternitate, am auzit din nou vocea lui Milton strigând cu o putere năprasnică, triumfătoare:

— *E prea târziu! Uită-te la tine, uită-te în oglindă! Tu, chiar acum, mori, se vede limpede că mori!*

— Carne, a răcnit Stăpânul din ambele capete, fiară! cu mâna mea o să te...

Luase un iatagan şi s-a repezit cu el asupra lui Milton. În ciudă alcoolului mergea drept. Avea de făcut numai zece paşi. Milton nu s-a ferit de lovitură.

— *Ai luat sabia? Vrei să mă loveşti?*

A stat drept, fără să clintească. Ţinea oglinda, cu amândouă mâinile, pe piept, în aşa fel ca Stăpânul să se vadă. Vânăt, congestionat, alergând pe picioarele lui strâmbe, Stăpânul a străbătut repede mica distanţă, cu mâna dreaptă ţeapăn ridicată deasupra capului, iar cu cea stângă încleştată pe iatagan.

— Acum, a zis Milton, uită-te bine, chiar acum...

Au trecut iar secunde, cât veşnicii. Aşteptam zgomotul loviturii — zgomotul trebuia să aibă cumva răsunet în

beregată — zgomotul sfârşitului lui Milton.

Apoi, îndepărtată, sfârşită parcă, am auzit iar vocea lui Milt:

— *A murit. Era de prevăzut.*

TOTUL, ACUM, PARE O IEFTINA melodramă de palat, cu săbii, morţi năprasnice, tirade, intrigi şi lovituri aventuroase. Din păcate, istoria omenirii de la suprafaţă nu ne-a ferit de asemenea melodrame, la vremea lor tragedii sumbre.

Printr-o inspiraţie pe care puţini ar fi avut-o, Milton, în fracţiunile acelea de secundă, îşi amintise de moartea cesiumistului care credea că i s-au terminat bateriile miniaturale de impuls pentru inimă. Dacă Stăpânul îl ucisese prin simpla putere a sugestiei, de ce n-ar fi putut el, Milton, care avea de apărat ceva, să-l răpună pe bătrânul coleric şt ameţit din faţa lui? A procedat mai mult instinctiv: dacă ar fi încercat să se apere, sau să izbească îndărăt, Stăpânul, cu zecile lui de mecanisme, l-ar fi răpus pe loc. Un singur mecanism de apărare îi lipsea Părintelui şi acela era înlăuntrul său. Jubilarea, apoi dezamăgirea, beţia, furia fanatică de zeu care nu suferă să fie contrazis şi, în sfârşit, forţa rece, de fier a unui creier asemănător cu al său — dar înarmat cu altfel de conştiinţă — răpuseseră creierul lui sclerozat: apoplexie.

— *Meg, nu te speria, s-a auzit iar vocea lui Milton, şoptită. O să te apăr, o să mă ajuţi, o să cunoşti fericirea.*

— Să întrerupem sonorul, zise Blake de la masa de consiliu. Nu pot să mă concentrez. Să funcţioneze numai ecranul.

— Lasă, lasă, zise preşedintele. E un moment...

— Nu pot să suport, zise Blake. Are încredere în fata aceea. Eu aş fi pus-o în imposibilitate de a vorbi. Dacă-l trădează?

— Nu-l judeca pe Milton, zise preşedintele. El, acolo jos, ştie mai bine ca noi ce are de făcut. Încrederea în oa...

Se întrerupse brusc şi spuse:

— Să funcţioneze numai ecranul. Atenţie! Comisia de informaţii să pregătească un comunicat pentru undele cu cifru. Peste câteva minute, când avem probe definitive, să fie vestită omenirii moartea Stăpânului. Formaţiile de salvare şi asalt să fie înştiinţate imediat că cesiumiştii ne-au depistat, însă că nu ştiu nimic despre cutremure. Instrucţiunile mele sunt următoarele:

(Momentul era atât de important, încât am încetat să urmăresc ecranul, pentru a-l putea privi pe preşedinte.)

— Alegem definitiv varianta A. Scufundăm depozitul nuclear. Totul este să alegem bine momentul. Înainte sau după ce a ajuns Milton acolo. Operaţiunea de surpare durează. Şi n-aş vrea... n-aş vrea să fie Milton acolo tocmai atunci când...

Se făcu linişte. Martin, care fusese şi el invitat la ultima fază a luptei, se agita nervos pe banca lui.

— Ştiu eu? zise el. Decât să punem în primejdie viaţa lui Milton, n-ar fi mai bine să scufundăm cealaltă... Dar nu, se răzgândi el, n-ar fi uman, lua-le-ar naiba de bestii: ei ne omoară copiii şi noi riscăm viaţa lui Milton ca s-o salvăm pe a lor.

— O să găsim o soluţie, zise preşedintele. Continui instrucţiunile: formaţiile noastre de salvare şi asalt, după ce a început surparea, să evite orice încleştare cu duşmanul. Oricât de slab ar fi el, trebuie să ne ferim până în ultima clipă de a-i da pe mână vreunul dintre oamenii noştri. Ai noştri au otravă, nu? Dacă cineva e prins — ceea ce nu cred — să aibă pentru orice eventualitate otravă la el. Va fi un fleac, faţă de chinurile care îl aşteaptă. Excepţie fac cei iradiaţi: cred că pentru duşman nu prezintă interes această „carne”. Să terminăm odată cu monştrii! Nu este nevoie de aceste precauţii, ştiu. Dar să nu lăsăm nimic la voia întâmplării.

LITERELE CURGEAU MAI DEPARTE PE ECRAN. Rezumatul experţilor arăta că Milton — sub forma prudentă a explicaţiilor către Meg — ne comunicase definitiv şi sigur moartea Stăpânului. Îşi îmbrăcase hainele acestuia şi se grima cu o viteză febrilă.

Se auzi soneria avertizoare, semn că s-a ivit ceva nou.

— Daţi drumul la sonor, zise preşedintele, şi vocea lui Milton începu să se-audă o dată cu literele ce curgeau pe ecran:

— *Unde este depozitul? Cum e organizat? Care e calea cea mai scurtă către el? Cum trebuie să le poruncesc dragonilor?*

Repeta mereu aceste întrebări, rar, hipnotic parcă.

— Degeaba o întreabă pe fată! spuse Blake enervat. Îşi pierde vremea. Chiar dacă ar vrea să-i spună, nu ştie.

Am fost primul care mi-am dat seama de adevăr. După ce scrisesem atâtea rezumate, aveam în minte imaginea încăperii, aşa cum trebuie să fi arătat.

— Poate n-o întreabă pe fată, zise Franţuski. Poate întreabă pe altcineva.

— E singur cu fata, stărui Blake. Stăpânul e doar mort.

Am strigat:

— Amintiţi-vă de soclul acela fiziologic, pe care Stăpânul lăsa câte un cap să se odihnească! Când a murit, probabil că nu purta decât două capete. Milton încearcă să trezească al treilea cap, să obţină răspunsuri.

Preşedintele îşi presă nasul, care începuse iar să sângereze.

— Cred că Rexas are dreptate.

— Nu am putea răzbi până la Milton, să-l salvăm mai devreme? întrebă cineva.

Preşedintele se întoarse spre tehnicianul care pusese întrebarea, un olandez proaspăt specialist în cutremure.

— Prietene, zise el trist, crezi că depozitul acela nuclear e un fleac? Simţi neapărat nevoia să vezi dacă

planeta o să sară într-adevăr în aer?

Apoi, pentru o clipă, îşi sprijini fruntea în palme. Emoţiile îl obosiseră şi pe el. La urma urmei, nu era nici el decât un om, un simplu om.

— ACUM, ZISE PREŞEDINTELE, Milt are de înfruntat partea cea mai neplăcută. Noroc că e biolog.

— Totul e murdar şi neplăcut, interveni Blake. Dar ce vrei să spui?

— Rexas, explică-le tu.

Aveam în minte imaginea încăperii, îmi închipuiam mişcările exacte ale personajelor.

— Capul al treilea, le-am spus eu, n-a vrut să-i răspundă lui Milton. Sau poate a vrut, căci Milton seamănă acum din nou cu Stăpânul, cu el însuşi. Poate a vrut, dar n-a putut: pe soclu nu e în stare decât să doarmă. Iar acum — fără voie, vocea mi-a tremurat — Milton, pentru o deghizare perfectă, are nevoie, de cel puţin încă un cap.

— Dă-i înainte, zise preşedintele. De ce te tulburi? Milton nu se tulbură, şi tu nu poţi nici măcar să povesteşti? Capul de pe soclu sângerează mai puţin; celelalte, dacă le-ar „demonta” el, i-ar cere mai multă muncă şi ar putea sângera.

— *Meg*, se auzi vocea lui Milton, *dacă ţii cu adevărat la mine, dacă vrei să vezi cum arată lumina zilei, trebuie să fii puternică şi să mă asculţi. Îţi promit, Meg, că mă voi întoarce la tine şi că te voi aduce la lumina zilei. Ascultă-mă atent: corpul Stăpânului e acum corpul meu, înţelegi? El, Milton adică, doarme acum în pat, iar tu vei sta lungită alături de el, înţelegi? Vreau să înlătur bănuielile dragonilor. Când ei or să intre pe uşă, tu îmi vei spune — tine minte, aşa să-mi spui: Stăpâne, întoarce-te mai repede. Scapă-mă mai repede de carnea asta, care mă plictiseşte!*

M-am uitat la preşedinte, să văd pe faţa lui dacă aprobă planul lui Milton. Parcă îmbătrânise cu douăzeci de

ani. Luminiţa aceea sălbatică şi veselă din ochii lui era aproape stinsă.

— Reţineţi textul, spuse el cu voce slabă.

Am privit pe ecranul din stângă, care rămăsese fixat la cuvintele lui Milton. Pe cel din mijloc curgeau mai departe cuvinte noi, în dreapta se vedeau concluziile experţilor, dar aici, în stângă, ceva din aceste cuvinte, acum fixate pe ecran, îl tulburase grav pe preşedinte. În planurile lui Milton, pe undeva, se strecurase o greşeală, o primejdie.

— SĂ VINA LA MINE DRAGONII TREI ŞI PATRU! strigă poruncitoare, cu accentele Stăpânului, vocea lui Milton.

Se vede că îşi întorsese capul exact în unghiul pe care îl folosea Stăpânul când voia ca poruncile sale să fie auzite în afară. Era destul de curioasă existenţa acestor dragoni. Ei nu păreau să doarmă, să aibă familie: ca şi când n-ar fi îndeplinit nici o muncă în calitatea lor de dregători, ca şi când n-ar fi făcut niciodată altceva decât să aştepte în preajma Părintelui. Era de ajuns o chemare şi în câteva minute apăreau gata îmbrăcaţi. Problemele micului imperiu cesiumist erau conduse de fapt de financiari şi agenţi în reclamă; dragonii, ca dregători, nu circulau prin imperiu, ca şi Stăpânul; ei nu aveau altceva de făcut decât să stea în raza luminoasă a Stăpânului, să-i încuviinţeze toate, când cu mistică gravitate, când zâmbindu-i cu adoraţie, gudurându-se, şi să-i transmită mai departe poruncile, întrerupând din când în când monotonia acestei vieţi cu intrigi şi învinuiri reciproce.

— *Experienţa a reuşit!* răcni vocea lui Milton. Probabil că le vorbea celor doi dragoni, intraţi în odaie. *Carnea, acuma, doarme.*

Urmă o pauză, în care dragonii pesemne că lăudau genialitatea Atotputernicului lor zeu.

— *Iar tu*, porunci Milton, evident către Meg, *vei sta aici cu carnea!*

Se vede că Meg îi spunea acum „Stăpânului” cele

cuvenite. Mi-i închipuiam pe cei doi dragoni, încremeniţi de frică, neîndrăznind nici măcar să-şi ridice privirile spre Stăpân. Şi proslăvirea mistică e bună uneori la ceva: deghizarea lui Milton era, cred, departe de perfecţiune. Nu era convenabil să fie privit prea de aproape.

— *O'Hara,* răcni Milton, *nu-mi place astăzi felul cum te închini în faţa mea. Ţii capul prea sus, ai ceva suspect. Eu vă apăr fericirea şi voi... Iar tu, Meg, să stai aici cu carnea. Luaţi măsuri: nimeni n-are voie să intre sau să iasă de aci, până nu mă întorc Eu! Duşmanii pregătesc asaltarea depozitului nuclear: trebuie să mergem imediat acolo. Luaţi o gardă puternică.*

Zarurile fuseseră aruncate. Milton se îndrepta spre depozit.

— E ORA 21, RAPORTĂ unul dintre experţi. Toate pregătirile pentru varianta A sunt terminate. La orice comandă, putem nărui teritoriul depozitului. Să începem?

— Mai aşteptăm, zise preşedintele. Să nu-l prindă surparea şi pe Milton.

— Dacă Milton pune stăpânire pe depozit, mai e nevoie să-l surpăm? întrebă Franţuski.

— N-avem voie să riscăm. Cred că moartea Stăpânului abia agravează pericolul. Ce părere au experţii nucleari?

Auzind întrebarea, un tânăr oacheş îşi înălţă capul şi, cu un gest grăbit, strânse hârtiile pline de calcule din faţa lui. Vorbea extrem de curgător. Am aflat mai târziu că era fratele mai mic al omului care rezolvase chestiunea complicată a transporturilor. Îl chema Gheorghe Ionescu.

— Mă tem că este exact, zise el. Moartea Stăpânului agravează primejdia. Aşa reiese, foarte precis, din calculele noastre.

— Am putea şti şi noi ce înţelegi prin calcule? întrebă Blake. Cum aţi putut să calculaţi asta, ce a fost de calculat aici?

Românul îi răspunse foarte senin, ca şi când ar fi fost vorba de o anecdotă, şi nu de explozibilii care ameninţau globul pământesc.

— A trebuit să calculăm, spuse el liniştit, toate orele de somn ale Stăpânului. Am pus laolaltă toate frânturile de informaţie pe care le deţinem de la Milton. Am socotit apoi care ar fi putut fi depărtarea maximă între reşedinţa Stăpânului şi piaţa unde a avut loc execuţia celor 48 de victime. Din zeci de calcule — desigur foarte aproximative, căci informaţiile nu sunt sigure — a reieşit că în ultima vreme Stăpânul nu se deplasa în afara reşedinţei lui la distanţe care să-i ia mai mult de un sfert de oră, şi nu dormea niciodată mai mult de trei ceasuri. Putea dormi de mai multe ori pe zi, dar în reprize mici.

— Înţeleg, zise Franţuski. Înseamnă că până în vreo trei ore depozitul va exploda.

Pentru mine, lucrul rămânea inexplicabil; nu înţelegeam ce legătură există intre felul cum obişnuia să doarmă un om, acuma mort, şi primejdia ce ne ameninţă. Mi-am fixat din nou atenţia asupra românului.

— Am introdus în calcul datele psihologilor şi sociologilor. Ei sunt de părere că un satrap şi un maniac ca Stăpânul, aflat în ultimii ani ai vieţii lui, e adesea posedat de o dorinţă: moartea lui să fie urmată de un dezastru. Vechii satrapi orientali puneau să fie înmormântaţi, o dată cu ei, caii, sclavii, nevestele lor. Un rege francez nepăsător, care secătuia avuţia ţării, a lansat formula celebră: după mine, potopul.

— Ce înţelegi, în cazul de faţă, prin potop? întrebă Blake. Eşti specialist în energia nucleară. Crezi că a dat sarcină cuiva să detoneze depozitul, după moartea lui?

— Nu, zise Ionescu. N-ar fi fost greu să găsească un fanatic, gata să moară, dar nu era nevoie.

A folosit ceea ce noi am numi azi un mecanism invers. Studiile noastre asupra sistemelor de securitate nucleară

americană din secolul XX — şi e foarte probabil că de aci s-a inspirat Stăpânul — ne arată că toate mecanismele de siguranţă erau inverse. Niciodată nu era nevoie de hotărât ca bombardierele să intre în acţiune. Ele erau în acţiune, mecanismul de siguranţă nu funcţiona decât pasiv, adică le împiedica să meargă până la capăt. Bombardierele încărcate cu explozibili se îndreptau pe rând, încontinuu, spre frontiera socotită inamică. În ultima clipă, mecanismul de siguranţă le întorcea din drum. Dacă acest mecanism nu funcţiona, ele ar fi mers mai departe, iar aşa-zisul „inamic”, văzându-se atacat, ar fi trecut la represalii imediate şi masive. Tocmai în asta consta una din primejdiile de declanşare a războiului nuclear printr-o greşeală. Atacul putea să fie declanşat de la sine, chiar în absenţa unui ordin; ordinele se dădeau în permanenţă, dar numai pentru oprirea atacului.

— Am studiat problema asta, vrând-nevrând, zise preşedintele. Să zicem că aş fi un general din secolul XX, am sediul în localitatea imaginară Otlonto, capitala statului Otlonto, şi mă tem că o rachetă va veni brusc peste capul meu şi mă va răpune înainte ca eu să apuc să dau ordinul de represalii. Cum apăr în acest caz teritoriul meu? Ordinul de represalii e dat în permanenţă. Eu şi subalternii şi maşinile mele revocăm mereu acest ordin. Dacă se întâmplă ceva cu mine şi cu maşinile mele, dacă suntem zdrobiţi pe neaşteptate, atunci ordinul nu mai e revocat şi armele mele automate declanşează de la sine represaliile.

— E o situaţie grea, zise Franţuski. Ofiţerii îngropaţi în adâncul pământului cunoşteau această tehnică. De la ei a moştenit-o probabil şi Stăpânul. Probabil că există un mecanism automat, care să declanşeze explozia în caz că Stăpânul a murit. Acest mecanism e la reşedinţă. După oricare din scurtele sale deplasări, sau la fiecare trezire din somn, Stăpânul revoca ordinul, amâna explozia cu câteva ore, probabil trei ore. Acum Stăpânul nu mai există. Asta

înseamnă că... în orice clipă...

— În orice clipă depozitul poate sări în aer! explodă Blake. Şi trebuie să-l scufundăm cât mai repede.

— Stai, zise preşedintele încordat. Se întoarse către român: Nu s-ar putea să existe şi un mecanism pentru deconectări? Adică, în momentul când se întrerupe legătura între teritoriul cesiumist şi depozit, depozitul să sară automat în aer?

— Fireşte că se poate, răspunse Ionescu. Lucrul a fost calculat, în toate variantele.

— Oricum o întoarcem, zise Blake, depozitul va detona. Să-l scufundăm odată. Şi să nu uităm să plecăm toţi de aci, cât mai e vreme.

Blake era mărunt, mai negricios decât românul, vioi, fără nimic de englez în el; dintre toate trăsăturile proverbiale ale englezilor, cel mai mult îi lipsea calmul. Era un veşnic opoziţionist, dar poate tocmai de aceea preşedintele îl aprecia. Preşedintelui îi plăcea ca toate gândurile lui să fie filtrate prin aşa-zisul moment de îndoială, să fie scotocite toate părţile lor slabe. Abia după aceea era sigur că poate lua o hotărâre. Acum însă nu părea să aprecieze intervenţia lui Blake.

— Tăceţi! strigă el deodată, sculându-se în picioare. Întrerupeţi toate sonorurile, stingeţi avertizoarele astea! Comisiile noastre să lucreze autonom! Să ne lase în pace!

În încăpere, după activitatea febrilă, se lăsă o linişte adâncă. Se auzeau ţiuind şi torcând uşor aparatele de oxigen şi aer condiţionat, care nu reuşeau să alunge pe deplin mirosul de mucegai.

Preşedintele se aşeză.

— Să ne gândim puţin, zise el. Puţină linişte! E aici ceva greşit, nu-mi dau încă seama ce, dar poate să ne coste scump. Să ne gândim.

Erau acolo australieni, ruşi, francezi, africani de toate felurile, americani, români, malaiezi, oameni de toate

naţiile şi rasele, răspunzători pentru lumea întreagă. Linişte era insuportabilă. Preşedintele îşi turnă puţină limonadă în pahar. Mâna nu îi tremura de loc. Aveam impresia că toată soarta lumii atârnă de aceşti câţiva bărbaţi obosiţi, cu feţele nerase. Fără să vreau m-am uitat la ceas. Tăcerea aceea infernală a durat patru minute. Într-un fel, aceste patru minute ne-au hotărât soarta, la toţi.

PREŞEDINTELE FĂCU UN SEMN către unul dintre operatori şi aparatele îşi reluară activitatea lor obişnuită.

— Primejdia a sporit, zise el. Surpăm depozitul acum şi ce câştigăm? Milton nu mai poate ajunge acolo, nu-l mai poate scoate din uz. Explozia se produce.

— O clipă, zise Blake. Explozia se declanşează oricum, dar va fi mai îndepărtată. Vom feri măcar o parte din omenire. E adevărat că asta înseamnă sacrificarea lui Milton şi probabil şi a noastră. Am putea aştepta până mai evacuăm ceva oameni: eu, unul, cedez locul meu în racheta care duce la suprafaţă. Dar gândiţi-vă bine: pentru fiecare viaţă pe care o salvăm aici, putem pierde milioane la suprafaţă. Căci dacă depozitul sare înainte de surpare, pierderile vor fi mai mari.

— Alte păreri, invită calm preşedintele.

— Dacă înţeleg bine, spuse expertul atomic ridicându-se în picioare, oricum explozia se produce. Bombele ar fi trebuit să se învechească. Dar faptul că au avut cesium radioactiv înseamnă că ei mai dispun de explozibili radioactivi.

— Exact, zise Blake. N-am dreptate? Fiecare clipă costă.

Ionescu-tânărul îl privi puţin intrigat.

— Ai dreptate, zise el, dar aici e o confuzie. Uiţi de la ce plan am pornit.

— Ce să mai lungim vorba, spuse preşedintele. Să zicem că am accepta propunerea lui Blake. Scufundăm

depozitul, iar explozia, fiind mai profundă, economisim nu ştiu câte milioane de vieţi. Propunerea mea este însă alta: să nu pierdem nici o viaţă, mă înţelegeţi? absolut nici o viaţă de om! Conform proverbului! Cine nu riscă, nu câştigă!

— Trebuie să riscăm, zise Franţuski. Blake a uitat ceva. Dacă nu scufundăm depozitul, îi dăm timp lui Milton să ajungă până acolo şi să deconecteze dispozitivele.

— Pe când, dacă facem surparea, Milton nu mai are cum să ajungă acolo! Şi atunci pierdem la sigur milioane de vieţi, Asta voiai să explici? îl întrebă preşedintele pe expertul atomic, care rămăsese în picioare.

— Asta, zise Ionescu. Îi dăm lui Milton o şansă să ajungă până acolo. Avem şi riscul să sărim cu toţii în aer, dar avem şi şanse să nu pierdem nici o viaţă. Nici pe a lui.

— Pun la vot, spuse preşedintele.

N-am mai urmărit rezultatul. Eram sigur. M-am întors spre ecranul pe care continuau să se depene spusele lui Milton.

MILTON VORBEA LA INTERVALE MARI. Tăcerea îl ajuta să nu se trădeze. Într-o caravană de mici vehicule, se îndrepta în viteză spre depozit. Trecuse aproape o oră; drumul era întortocheat. După aprecierea experţilor, nu putea să ajungă acolo decât peste vreun sfert de oră.

— În orice caz, zise preşedintele, am putea evacua imediat spre suprafaţă o parte a formaţiilor. E exclus să mai avem vreo încleştare cu cesiumiştii. Să rămână un minim de formaţii, pentru salvare. Pe bază de voluntariat. La fel în ce ne priveşte pe noi. Eu, unul, nu vreau să plec. Are cine să-mi ţinu locul acolo sus.

Pe ecran, şirurile purtând cuvintele lui Milton se puseră din nou în mişcare:

— Lumina asta nu seamănă de loc cu lumina zilei! Ce fac ticăloşii ăia de la comisia de lumină? E prea tare, e

nesănătoasă pentru ochi! Am spus de o mie de ori că cenuşiul închis e nuanţa cea mai fidelă!

Îmi închipuiam panica dragonilor. Orgoliosul Stăpân, pentru a mia oară, schimba poziţia sa faţă de lumină: acum spunea că cenuşiul închis a fost de totdeauna lumina zilei, că aşa a spus din vecii vecilor, că niciodată n-a dat vreo altă poruncă. În câteva minute, capetele celor din comisia de filtrare a luminii urmau să treacă prin momente neplăcute şi definitive. Milton avea nevoie de cât mai puţină lumină, ca să nu fie recunoscut. Şi muncea, muncea din greu pentru a mări haosul spontan al lumii cesiumiste, pentru a mări spaima faţă de El, presupusul Stăpân.

— Cred că nu mai are decât cinci minute, spuse preşedintele. Daţi drumul la sonor.

Vocea Stăpânului zbârnâi furioasă:

— Măriţi viteza! Ce, vă e frică? Nu vedeţi bine? Parcă aţi fi carne, nu oameni! Pun să vă execute imediat! Şi tu, ia să vedem ce fel de dragon eşti, cum te pricepi... Spune-mi: există sau nu dispozitive de anulare a exploziei şi cum funcţionează? Ha, auzi, nou în funcţie! Pune mâna pe radiotelefon şi întreabă pe deştepţii tăi de colegi! Eu am voie să uit, că eu am multe pe capete, nu ca voi.

Cu cât se apropiau de depozit, Stăpânul mărea şuvoiul de vorbe furioase. Pusese să fie executaţi pe rând cinci oameni care nu-i păreau destul de ascultători. Fiecare viaţă de duşman răpus însemna salvarea a mii de alte vieţi din adâncurile cesiumiste şi a milioane de vieţi de la suprafaţă, inclusiv a vieţilor noastre. Ajunsesem să mă tem însă ca nu cumva purtarea tiranică a Stăpânului să accelereze o eventuală răzmeriţă. Mi-l închipuiam pe Milton sucombând sub loviturile unor cesiumişti exasperaţi, care vedeau în el pe vechiul lor împărat. Dar Milton îi cunoştea mai bine; se vede că rezervele lor de slugărnicie erau nelimitate.

Ca într-un coşmar — poate că aveam imaginaţia ceva mai exersată decât ceilalţi oameni care se aflau acolo —

am urmărit kilometru după kilometru întreg drumul, ghicind din cuvintele care răsunau în beregata lui Milton toate primejdiile, toate nădejdile şi dezamăgirile lui.

— *În sfârşit! îmi amorţiseră picioarele. Voi luaţi-o înainte! După mine să nu vină decât gărzile mele personale.*

Din aceste cuvinte, am ghicit cu toţii că ajunsese la depozit.

— Dacă dăm comanda acum, peste o oră începe surparea propriu-zisă. Până atunci, Milton poate ieşi din zona expusă. Să surpăm? Ar fi mai sigur. Dăm comanda?

Expertul însărcinat cu scufundarea întreba mereu, dar preşedintele nu-i răspunse: fără să-l privească, ridicase mâna într-un gest — „mai aşteptă!” — şi rămase aşa, cu mâna în aer.

— *Iată despre ce e vorba*, urlă furioasă vocea lui Milton. *Cărnile de sus sunt aproape înfrânte. O parte însă au pătruns în adâncuri şi se pregătesc să ia depozitul cu asalt. Soldaţii să păzească toate punctele de acces! Nimeni, oricine ar fi, n-are voie să intre aici!...*

După câteva minute, ca şi când ar fi rămas cu câţiva intimi, vocea Stăpânului coborî:

— *Trebuie să deconectăm de urgenţă mecanismul, pentru câteva ore... Nu, nu-l distrugem: facem numai aşa ca să nu se poată produce explozia dacă vin cărnile aici. Păzim depozitul.*

Se vede că unul dintre dragoni încerca totuşi, pe o cale sau alta, să aducă nişte obiecţii, căci vocea lui Milton zbârnâi teribilă:

— *Trădătorule! Ateule! Ereticule! Te îndoieşti de cuvintele Stăpânului tău?*

Mi-l închipuiam pe Milton, căznindu-se să calce strâmb, ca Stăpânul, cu picioarele puţin îndoite; mi-l închipuiam legănându-se din mers, ameţit, dacă nu de alcool, măcar de intervenţiile la care fusese supus. Purta la subsuoară capul

acela puţin cam tâmp, care se afla pe soclu atunci când, restul Stăpânului murise, un cap fixat cine ştie cum, printre mătăsuri, sub braţul pe care Milton îl ţinea întortocheat la verticală, de mai bine de o oră. Era o treabă de fachir să ţii braţul nemişcat în sus. Milton, care prevedea totul, desigur că îşi proptise braţul cu o scândurică ascunsă în mâneca veştmintelor. Îl vedeam circulând printre dragoni şi monştri de rând, căznindu-se să vâre spaima în ei şi să-şi amintească — să-şi amintească neapărat, şi cât mai limpede, cât mai precis — tot ce învăţase despre explozibilii nucleari în scurtul răstimp al instructajului.

— *De ce l-ai omorât?* hămăi furioasă vocea lui Milton. *Din devotament faţă de mine? Să-ţi fie ruşine! Dacă trebuia pedepsit, aveam eu grijă!*

O pauză. Probabil că dragonul se dezvinovăţea.

— *Te înţeleg*, zise Milton pe un ton neaşteptat de blând. *Dar nu trebuia să-l omori acum. Acum, când cărnile de la suprafaţă ne atacă, trebuie să fim uniţi, înţelegi, nu să ne ucidem unii pe alţii, înţelegi?* (Vocea lui căpătase din nou inflexiuni de furie.) *Ai călcat porunca noastră cea mai de seamă: l-ai omorât şi ai călcat unitatea noastră! La moarte cu tine! Luaţi-l pe acest trădător care a călcat unitatea noastră! Să fie executat pe loc!... Unde-i dispozitivul?*

Preşedintele şi toţi cei de la masă se ridicaseră în picioare. Trăiam cu toţii momentul suprem. Milton îi lichidase pe dragonii care îl însoţeau şi acum căuta să neutralizeze depozitul.

— *Ostaşi!* strigă el poruncitor. *Clipa de faţă este sfântă şi măreaţă! Miniştrii trădători care complotau împotriva lumii noastre libere au fost executaţi! Am rămas cu voi, ofiţeri şi soldaţi! Nimeni n-are voie să intre aici. N-am voie să fiu tulburat. Cine eşti tu?*

Din nou o pauză.

— *Ofiţerul ăsta nu ne este credincios. Nu-mi place cum se uită la mine. Să fie executat!*

Apoi:

— *Hei, tu! Mi se pare că ai tras în aer. Ia vino mai aproape.*

N-avea încotro. Era o adevărată măcelărire de monştri. Dar Milton studiase foarte amănunţit obiceiurile Stăpânului. Cea mai nevinovată plimbare a marelui împărat se termina cu o duzină de morţi şi arestaţi. Vieţile marilor satrapi, care oricum ar fi pierit, economiseau alte mii de vieţi.

— *Ostaşi*, zise Milton*, lumea noastră sfântă a fost salvată de explozia pe care o puneau la cale cărnile nemernice! S-a făcut voia mea, a Dumnezeului vostru.*

— Slavă Domnului! exclamă preşedintele.

Am început toţi să râdem. O destindere zguduitoare; eram istoviţi. Depozitul, în sfârşit, fusese scos din uz. Râdeam cu toţii, iar Ionescu cel tânăr şi Blake, care până mai adineauri polemizaseră, se îmbrăţişau.

A urmat o bubuitură asurzitoare.

M-AM RIDICAT IMEDIAT DE PE JOS. Niciunul dintre noi nu-şi pierduse cunoştinţa. Eram cam albi.

— E imposibil să fi explodat depozitul, zise preşedintele. Am fi fost în aer.

Doi experţi ridicau nişte aparate căzute, când Franţuski strigă deodată:

— Linişte!

Ne-am uitat toţi spre ecrane şi în acelaşi timp am auzit vocea lui Milton.

— CE-A FOST ASTA? strigă Milton. *Cine a dat alarma acolo? Cine a provocat explozia?*

— Varianta B! strigă brusc preşedintele. Să înceapă imediat scufundarea! Nu depozitul! Să fie surpat teritoriul cesiumist! B!

Se lăsă să cadă pe scaun, epuizat.

— Am încercat să evit mereu soluţia asta, spuse el. N-

avem încotro. Să terminăm odată cu lumea asta blestemată. Surpaţi, surpaţi!

Pricepuse, primul, ce s-a întâmplat. S-a convins mai întâi că ordinul său e executat — nu era de pierdut nici o clipă — şi abia apoi a înfăţişat situaţia. Însă majoritatea celor prezenţi, mai ales experţii, nu mai aveau nevoie de aceste explicaţii.

Stăpânul, într-adevăr, luase toate măsurile ca moartea lui să fie urmată de un dezastru. În plus faţă de depozit, lăsase una sau mai multe bombe şi pe teritoriul cesiumist. Moartea lui însemna că nu mai are cine revoca ordinul: se produsese explozia. Nu la depozit, ci pe teritoriul „civil” al cesiumiştilor.

Explozia unei bombe, dar puteau să urmeze şi altele. Iar cenuşa radioactivă călătorea acum cu viteză prin galerii. Cesiumiştii, dintre care o parte probabil că supravieţuiseră, alergau acum unde vedeau cu ochii, exact ca supravieţuitorii exploziei de la Hiroşima. Şi, exact ca aceştia, aveau să moară pe rând, în erele următoare, arşi sau urmăriţi de iradiaţii. Singura soluţie, ca să salvezi măcar o parte dintre ei, era să surpi teritoriul radioactiv. Atunci, aveau o şansă să scape măcar cei ce fugeau pe galeriile ducând spre porţiunea depozitului. Acolo era încă pământ ferm, pentru câteva minute: dacă nu se producea repede surparea, care să taie legătura dintre teritoriul cesiumist şi depozit, cenuşa radioactivă avea să invadeze şi locul acela.

— Încercăm tot ce-i omeneşte posibil, spuse preşedintele. Mă tem însă că n-o să folosească. Măcar Milton şi cei ce au apucat să se refugieze acolo, măcar ei să scape.

— Am avut mare noroc, zise Ionescu. Noroc că a explodat o singură bombă. Şi, mai ales, noroc că explozia s-a produs sub pământ, care a înăbuşit-o. Altfel, noi, acum...

— Nu, nu, interveni Stavru Ionescu, fratele mai mare.

Norocul principal a fost că Milton apucase să deconecteze mecanismele. Altfel, ar fi explodat şi depozitul.

— Lăsaţi odată noroacele astea, spuse preşedintele. Să vedem dacă a fost într-adevăr o singură bombă. O să vedem imediat: de trei minute am început surparea.

AFARĂ DE RĂSUCIREA CÂTORVA MANIVELE, nu se auzea în încăpere nimic altceva. Mă aşteptam să bubuie cutremurul, să răsune vreun vuiet al pământului, dar surparea se făcea lent, nimic nu răzbea până la noi. Numai nişte ace indicatoare tresăltau din ce în ce mai violent. Le vedeam cum sar pe cadrane şi îmi închipuiam zidurile lui *Acolo* 43, apăsate de bolţile din granit, începând să pârâie cu zvastica lor şi cu formulele lor genetice împodobite cu capete de oameni, muindu-se încet, ca plastilina, mi-l închipuiam pe omuleţul Hideko Hastings încercând să-şi apere capul chel şi rotund în vreme ce cămăruţele clocitorii mecanice se sparg şi fiinţele dinăuntru — carnea cu care se hrăneau monştrii — mor fără ca măcar să ştie că au trăit; vedeam capetele congelate, cu zâmbetul lor congelat, cum pornesc spre fundul pământului, zâmbitoare, iar ucigaşii, de mult pregătiţi să arunce în aer întreaga planetă, căutând cu mânie şi deznădejde drumul spre depozit, lovind în drum cesiumiştii de rând care se prăbuşesc strigând „Stăpâne, unde eşti?” fără să bănuiască, măcar în ultima clipă, că Stăpânul lor Binefăcător, pe care-l slăvesc până şi în momentul morţii, e acela care i-a omorât pe toţi. Dragonii, porniţi la asaltarea depozitului cu mii de ostaşi după ei, neînţelegând mai nimic — pornind să-l „salveze” pe Stăpân, să vadă ce s-a întâmplat, sau dimpotrivă, avertizaţi după ce găsiseră trupul neanimat al Stăpânului — în orice caz porniţi la drum în vehiculele lor mici, văd deodată tavanul galeriilor cum începe să coboare deasupra lor; iar filosoful Cincilian, cu capetele sale gemene, încleştat la două microfoane deodată, explică ritos poporului că nu s-a

întâmplat nimic, toată lumea să-şi păstreze calmul, au mai fost şi alte cutremure, aşa că, precum dovedeşte ştiinţa, e imposi... — aici vocea unui cap se curmă, iar celălalt mai apucă să pronunţe silaba... bil — şi gata. Firmele optimiste, *Acolo*-urile groaznice, cu vânzarea de picioare în rate, totul se dărâmă, iar bătrânii zgârciţi, care abia au apucat să dea bani pe baterii noi pentru inima lor obosită, încep să regrete investiţia făcută, căci nu vor apuca să consume bateria până la capăt. Portretele Stăpânului crapă în perete, iar noua comisie de filtrare a luminii abia a apucat să hotărască cenuşiul şi mai închis, abia a încheiat şedinţa, că iată, peste procesul verbal, în chip de ştampilă, cade tavanul. Credeam că îmi joacă feste închipuirea, dar a început într-adevăr să răsune un vuiet. Maşinile indicatoare, purtând ace care oscilau de zor, au început să se clatine şi pe cont propriu. Scaunul de sub mine tremura şi, fără să vreau, m-am sculat în picioare.

Bătrânul preşedinte, căruia îi mai plăcea să folosească în glumă vechile expresii — mai ales de când avea în faţă o lume atât de făţarnică şi bigotă — spuse cu o notă de triumf, în care se amesteca părerea de rău:

— Amin! Nu mai poate exploda nimic. Omenirea e mântuită!

Îşi clătină capul, îngândurat.

— Nimeni nu-l mai poate ataca pe Milton, iar depozitul nuclear e scos din uz, Milton, comisiile, voi, noi toţi, am lucrat bine.

— Şi totul, am adăugat eu nepoftit, s-a hotărât în cele patru minute de linişte, când s-a votat să nu scufundăm depozitul.

— Numai patru minute? se miră el.

Zâmbi, clipi vesel, şi imediat figura lui mobilă se posomori iarăşi.

— Mai sunt oameni de salvat, spuse el. Şi mă tem pentru Milton.

Se întoarse spre James Franţuski:

— Imediat ce se termină surparea, să începem operaţiunile de străpungere şi salvare. Atenţie la iradiaţii.

Ochii lui îngânduraţi priveau undeva la spatele meu.

— Mă tem pentru Milton.

M-AM ÎNTORS SĂ-I URMĂRESC privirea. Am revăzut ecranul din stânga. Mi-am amintit momentul când preşedintele se întristase, când am bănuit că în spusele lui Milton se ascundea o primejdie necunoscută. Preşedintele ceruse să-i fie fixate pe ecran cuvintele lui Milton. Ultimele cuvinte adresate lui Meg.

Adevărul mi-a sărit în ochi. O frază aruncată în treacăt. Acum, când o revedeam ţintuită pe ecran, am înţeles totul. Suna ca un verdict de condamnare la moarte:

— Îţi promit, Meg, că mă voi întoarce la tine şi că te voi aduce la lumina zilei.

MILTON KIPFER ÎNTRE VIAŢĂ ŞI MOARTE

Nota comisiei americane. „Patru minute care au salvat omenirea” este textul unor însemnări personale — însoţite de filme şi material documentar — pe care Rexas Fauraing n-a intenţionat să le publice. Autorul încheie cu momentul când există certitudinea că omenirea a fost salvată de explozia marelui depozit nuclear. Autorul, datorită unor împrejurări bine cunoscute, n-a mai descris evenimentele ce-au urmat, şi la care a participat nemijlocit.

După cum reiese din textul de până acum, Milton Kipfer — fie că bănuia cauzele cutremurului care i se anunţase, fie că nu le cunoştea — a vrut să rămână credincios promisiunii sale de a se întoarce la Meg, de a o salva şi de „a-i arăta lumina zilei”. Având siguranţa că depozitul nuclear e definitiv scos din uz, Milton — deghizat ca Stăpân — a pornit îndărăt pe galeria ce ducea spre teritoriul cesiumist. Aflase că a avut loc acolo o explozie, dar nu cunoştea proporţiile ei şi nu avea cum să ştie că începuse surparea. Grupul operativ, pe toate lungimile de undă,

transmitea clipă de clipă avertismente, în speranţa că vreunul va fi recepţionat, întâmplător. Ajungând la partea de galerie ce se afla în curs de surpare, Milton a fost nevoit să-şi abandoneze vehiculul şi şi-a pierdut escorta.

Cam în acelaşi timp, surparea teritoriului cesiumist fiind pe terminate, au intrat în acţiune echipele de străpungere şi salvare. Obiectivul lor principal era salvarea lui Kipfer. Înaintând de-a lungul galeriilor aflate în plină frământare. Milton — în ciuda sfârşelii sale — nu înceta să transmită, prin intermediul aparatului aflat în beregata sa. Deoarece prudenţa nu mai era necesară el dădea amănunte asupra felului cum a izbutit să scoată depozitul din uz, a relatat încă o dată moartea Stăpânului şi momentele ce au urmat. Această emisiune — aproape continuă — a oferit echipelor noastre un punct de orientare în hăţişul galeriilor şi straturilor subpământene.

Textul ce urmează înfăţişează acţiunile lui Rexas Fauraing, care a avut un rol din cele mai importante în operaţiunile de salvare. Cum însă scriitorul n-a mai redat în scris aceste momente, textul — deşi redactat la persoana întâi şi foarte asemănător cu stilul reportajului lui Fauraing — îi aparţine de fapt prietenului său, scriitorul chinez Liu Fi-ţân. Acesta s-a folosit de diferite înregistrări radiofonice şi de fragmente din povestirea orală făcută de Fauraing, care anunţa grupul coordonator despre toate acţiunile lui. Imitând stilul lui Fauraing, pe care îl tradusese adesea, el a redactat pentru posturile de televiziune continuarea la „Patru minute care au salvat omenirea”, în alcătuirea volumului, fragmentul de faţă a fost numerotat drept piesa nr. 79.

*

*   *

AM SĂRIT JOS din maşinăria aceea blestemată, înainta prea încet.

— Rexas! Rexas! m-a strigat unul dintre oamenii în uniformă mată. Pe aici, Rexas!

Am dat enervat din mână, şi am alergat mai departe în direcţia opusă.

Calculul meu era destul de simplu. Toţi — sute sau mii, nu ştiu câţi eram — aveam tranzistori prin care vocea lui Milton ne ajungea încontinuu. Alergând, mă uitam la un localizator fosforescent, o piesă mică. Îmi arăta direcţia de unde vine vocea lui Milton. Fiecare dintre noi avea o asemenea piesă şi fiecăruia localizatorul îi indica aceeaşi direcţie. Eu însă o pornisem în direcţia inversă.

Alergam gâfâind în aerul acela mucegăit şi îmi spuneam că nu greşesc. O parte dintre oamenii noştri fuseseră evacuaţi spre suprafaţă, înainte de scoaterea din uz a depozitului. Jos, rămăsesem câteva mii sau câteva sute. Şi toţi, urmând săgeţile şi cifrele fosforescente ale localizatoarelor, dădeau buzna în aceeaşi direcţie. Dacă asta era direcţia, atunci erau oameni din belşug care să vină în ajutorul lui Milton. Numai că ne aflam într-un adevărat labirint: un labirint natural, săpat de vremi în straturile subpământene; un labirint poate şi artificial, săpat de cesiumişti; poate şi un nou labirint, ivit în urma cutremurelor şi surpărilor provocate de noi; şi încă un labirint — cel mai complicat dintre toate — alcătuit nu de galerii, ci de straturile atât de diverse ale adâncurilor vulcanice, capricioase toate, unele dându-ţi voie să le străpungi, altele interzicând cu străşnicie accesul.

M-am lovit la înălţimea capului de un obstacol nevăzut şi am căzut. Înjurând, am scos una din pastilele acelea infernale — să mă ţină treaz şi în puteri — şi am înghiţit-o fără apă. Apa, cită aveam, era pentru Milton. Aveam şi o seringă, cu două fiole. Eram sigur că Milton trebuie să fie rănit. Vocea lui, pe care o auzeam în tranzistorii din cască, avea întreruperi şi şovăieli; nemilos cu el însuşi, continua să transmită detalii, explicaţii, tot ce nu putuse să ne transmită în ceasurile de mare prudenţă.

„Taci dracului! îmi venea să-i strig, lasă! menajează-ţi puterile!”

Dar vocea era şi magnetul care atrăgea înspre el

ajutoarele: „Vorbeşte, Milton, vorbeşte! nu te întrerupe!” îmi venea să strig. „Taci şi vorbeşte!” Tremuram de încordare. Când tăcea, ceva îngheţa în mine.

Mă sculasem şi alergam iar, luminând din belşug drumul dinaintea mea. Întâlnirea cu cine ştie ce cesiumist rătăcit nu m-ar fi deranjat; simţeam o nevoie sălbatică de a mă bate. Milton murea, încă o cifră la şirul miilor de morţi şi iradiaţi. Săgeata indicatorului arăta o direcţie inversă aceleia în care alergam, dar îmi spuneam: în labirintul ăsta afurisit, cei care se apropie de Milton s-ar putea să se izbească de straturi de nepătruns. Până să răzbească acolo cu străpungătoarele blindate, cu explozibilii, să nu fie prea târziu. Dacă acela e drumul bun, cu atât mai bine: vor merge pe acolo sute care să-l salveze. Dar poate că în labirintul ăsta blestemat ocolul pe care îl fac eu reprezintă drumul cel mai scurt.

— HEI, OMULE! m-a strigat cineva. Ajunsesem la o răscruce. Hei, omule! n-ai indicator? pe aici, nu pe acolo! Pe acolo o să te rătăceşti!

Am dat iar din mână — gâfâiam prea tare ca să merite să-i răspund — i-am făcut semn să vină după mine, dar avea indicatorul lui. Din fugă, i-am aruncat o privire grăbită, care m-a costat scump. M-am izbit de perete şi nasul a început iar să-mi sângereze. Am luminat locul.

Galeria făcea o curbă. Am trecut de ea şi am intrat într-o peşteră uriaşă, care avea la mijloc un lac. Nu mi-am închipuit niciodată că pot exista peşteri la asemenea adâncime. Întregul teritoriu însă era o curiozitate, totul era răsucit de-a-ndoaselea, parcă plămădit într-un creier cesiumist. Existau porţiuni unde nu puteai să te mişti fără compresoare şi oxigen, şi altele — unde răzbiserăm noi acum, cu masivele noastre străpungătoare — care, de n-ar fi fost aerul cam mucegăit, reprezentau un adăpost ideal. În această răsuceală a naturii putuse vieţui împărăţia

cesiumistă. Am luminat cu atenţie pereţii peşterii şi n-am găsit nici o galerie. Trebuia să mă întorc pe unde am venit.

Anii de muncă literară mi-au format un fel de încăpăţânare. Există indivizi lini, hainele tradiţionale i-au făcut să capete piele albă şi netedă, sunt cuminţi şi se lasă duşi de curentul apei şi imită cu gingăşie modelele cele mai conforme cu obişnuinţa profesorilor. Alţii însă parcă simt nevoia să se izbească mereu de rezistenţa materialului, îşi aleg căile cele mai puţin comparabile, taie cu unghiile o dâră undeva mai alături de alţii şi mai altfel decât alţii. Asta nu mai e artă, decât rar, dar e luptă, şi e infernal de greu şi de plăcut. Era poate în mine un automatism, sunt convins că n-am dat dovadă de o perspicacitate deosebită, mai curând de mânie şi încăpăţânare: a fost de ajuns să văd săgeata aceea verzuie, indicându-mi o direcţie, să văd zeci de oameni alergând în direcţia aceea, şi am ştiut că nici o forţă n-ar putea să mă oprească de a alerga în direcţia opusă. Am început, încă o dată, să luminez peştera, fâşie cu fâşie. Voiam neapărat să merg înainte şi pereţii peşterii îmi tăiau drumul. Vocea lui Milton îmi parvenea, slabă, de undeva de departe, o auzeam răsunând în cască:

—...pentru că misiunea mea era, oricum, terminată. I-am promis că mă voi întoarce şi am vrut să mă întorc. Dacă aş fi ştiut ce se va întâmpla, n-aş fi lăsat-o acolo. Am dat dispoziţie dragonilor să nu intre nimeni. O credeam mai în siguranţă acolo. Cu mine, la depozit, ar fi fost mai în primejdie.

Vocea se curmă. Eram singur cu casca. Îmi venea să las peştera şi să fug îndărăt, în direcţia săgeţii verzi. Văgăuna imensă părea agitată de fiinţe misterioase, pentru că lumina tremura, pentru că îmi tremura mâna. Se auzi un zgomot indistinct. Milton pesemne gemea sau îşi dregea vocea — şi, într-adevăr, glasul lui răsună iar.

— Misiunea mea era, oricum, terminată. Totuşi... Totuşi, nu m-aş fi întors numai pentru că ţineam la ea, sau

pentru că mi-era milă de ea. Am vrut ca din această lume să salvez o fiinţă măcar. Să-i arăt lumina zilei. Nu pentru că i-am promis. Înainte, în zilele de lumină de pe pământ, poate că am dat prea multă însemnătate ştiinţei mele. Cu un cap, cu două sau trei, monstru sau nu, mai fiecare dintre ei ar fi putut să devină om dacă ar fi trăit într-o lume de oameni. Am vrut să demonstrez asta. Urându-i de moarte, îmi părea rău pentru ei, vedeam şi omul care putea renaşte în aceste fiinţe — pe care le uram, pentru că erau bestii şi ameninţau omenirea. Iar Meg, poate cea mai umană dintre ei...

Nişte zgomote, ca de tuse. Nu voiam să plec de acolo până nu găsesc o cale înainte. Nu era în asta nici o inteligenţă, numai încăpăţânare. Proştii puteau să creadă că un încăpăţânat vrea cu tot dinadinsul să se opună celorlalţi oameni: dar eu voiam să ajung tot acolo ca şi ei! eu, la fel ca şi ei, voiam să ajung mai repede la Milton. Nu exista nici o crăpătură în pereţii peşterii.

Fără să mai stau pe gânduri, am intrat în lac, într-un punct mai apropiat de peretele din fund, care părea mai puţin dens. În miasmele sulfuroase, care mă înăbuşeau, simţeam o nevoie sălbatică să scot o ţigară — poate nu răzbise apa prin costum — dar cine ştie ce gaze inflamabile erau pe acolo.

Curând apa, sau mai bine zis zeama aceea infamă, mi-a trecut de cap. Imposibil să ţii ochii deschişi. Pipăiam peretele şi din când în când ieşeam la suprafaţă, înotând cu mari eforturi, din cauza aparaturii care mă îngreuna. De zece ori era să mă dau bătut. Mi-am amintit de intensificatorul muscular. Am găsit sub cordon butonul şi brusc muşchii mi-au fost biciuiţi de o senzaţie plăcută şi m-am dus ca o săgeată la fund şi am simţit cum mâinile dau peste un oval deschis în perete, un oval care te invita să înaintezi, cu riscul de a te înăbuşi sub apă până nimereşti îndărăt.

În asemenea momente, a fi uituc e un lux care poate să te coste viaţa. M-am întors la suprafaţă şi mi-am pus în gură micul maţ conectat la pastilele de oxigen. După cinci minute, ieşeam din apă pe brânci, ud leoarcă şi mirosind îngrozitor.

Mă aflam, de cealaltă parte a peretelui, la o adevărată răscruce de galerii: cinci, părând toate destul de comode. Încă pe brânci, gâfâind, am scos localizatorul: toate cinci drumurile se aflau într-o direcţie mai mult sau mai puţin inversă faţă de săgeată. De data asta, m-am hotărât să aleg galeria din dreapta, cea mai puţin îndepărtată de direcţia indicată de focalizator. M-am sculat în picioare neaşteptat de uşor şi când am dat să fug — uitasem de intensificatorul muscular — primul pas a fost atât de puternic încât m-a repezit cu capul în plafon.

Alergam, alergam fără să mă tem că mă voi rătăci. Transistorii fiecăruia dintre noi desenau un traseu precis pe câte un ecran aşezat la comandament. Drumul pe care apucasem putea fi regăsit cu uşurinţă. Dar nu mă gândeam la asta. În cască îmi răsunau gemete. Milton, când era treaz, nu lăsa niciodată durerea să-i smulgă vreun geamăt; se vede că îşi pierduse cunoştinţa.

DACĂ L-AR FI GĂSIT CINEVA, aş fi aflat imediat. Eram conectat cu comandamentul. Din păcate, intuiţia mea funcţionase bine. Cam la vreun kilometru de Milton — numai un kilometru — salvatorii dăduseră de un strat de rocă dură. Explozibilii puteau să-i fie fatali lui Milton. După cum spunea el, galeria era pe jumătate surpată şi procesul de surpare continua, lent. Un capăt — direcţia în care fugise Milton — era înfundat. Milton, acum, se târa în direcţie inversă. Nu ştia că abia se îndepărtează de salvatorii săi: cu instinctul tuturor oamenilor răniţi de moarte, voia să se mişte, să se mişte cu orice preţ, în orice direcţie, numai să înainteze.

SĂGEATA! SĂGEATA!

Nu-mi venea să-mi cred ochilor! Nu încetasem să sper, iar acum, când speranţa mea se confirma, nu-mi venea să-mi cred ochilor!

Fugeam cât mă ţineau picioarele pe galeria largă şi comodă, uşor şerpuitoare, iar săgeata — încet, încet, dar sigur — începu să-şi schimbe direcţia. Cu alte cuvinte, galeria îşi schimba direcţia: fugeam acum înspre Milton.

El, pe brânci, când gemând în stare de inconştienţă, când izbutind să se mai târască un metru-doi, reprezenta pentru localizator un punct oarecum fix. Iar eu, alergând, mă axam treptat pe direcţia săgeţii. Un animal chinuit gâfâia în pieptul meu, tâmplele tunau, câteodată gemetele lui Milton erau acoperite de pulsaţiile care îmi explodau parcă pretutindeni în corp, în piept, în cap. Inima mi se zvârcolea cumplit. Căutând să nu-mi încetinesc fuga, am chemat comandamentul.

— Ştim, au spus ei, îţi urmărim traseul. Mai sunt patru care au avut aceeaşi idee, sunt şi ei în atenţia noastră. Am trimis coloane semimotorizate pe toate cele cinci trasee.

NU ŞTIU CÂT A DURAT CURSA. Nu eram la capătul surprizelor neplăcute. Săgeata a început să se scurteze, până s-a prefăcut într-un punct. M-am uitat în jur: nici urmă de Milton.

Dacă treci brusc de la fuga la repaus, se sparge suflul. Mi-am deconectat intensificatorul muscular şi am mers mai departe, în pas rapid. Punctul a început să se lungească şi să se transforme iar în săgeată, numai că de data asta vârful era îndreptat în direcţia pe care o părăsisem.

Trecusem de Milton fără să-l văd? Am fugit îndărăt.

— Milton, Milton! am început să strig.

Dar Milton n-avea cum să mă audă: toată nenorocirea

în afacerea asta era că Milton n-avea cum să ne audă: intervenţia la urechi îi distrusese cele două aparate.

— Rexas! Rexas!

Am tresărit. Dar sunetul venea de la comandament, care se infiltrase pe undă:

Rexas, nu îl mai striga degeaba. Te afli exact în acelaşi punct cu el, dar la alt nivel, pe o galerie de deasupra sau de dedesubt. Probabil dedesubt. Nu putem şti, până nu-ţi adaptezi localizatorul pe verticală. Fii atent, o să-ţi explicăm din nou cum să-l manipulezi. Întoarce butonul roşu din partea stângă şi...

În viaţa mea n-am respectat mai cu sfinţenie nişte indicaţii. Trebuia să ajung la Milton, la acest biet zeu şi tovarăş al nostru care nu pregetase să te sacrifice pentru noi toţi.

— NU TRAGE, ÎŢI PORUNCESC, nu trage!

Tot ce voi povesti acum s-a petrecut poate în două minute, poate într-un minut, poate în şi mai puţin timp. Strigătul lui Milton aproape că mi-a sfâşiat timpanul.

Pe măsură ce vocea şi gemetele lui deveneau mai slabe, mărisem volumul sonor al tranzistorilor mei din cască; dar acum strigase cu o energie de nebănuit, cu intonaţiile poruncitoare ale Stăpânului. Imediat după strigăt s-a auzit o bubuitură, nu pot să-mi dau seama dacă mi-a parvenit prin cască — din aparatul instalat în beregata lui Milton — sau poate direct din galerie, prin urechea dreaptă, care nu era acoperită de cască. Am impresia că a bubuit în ambele urechi odată.

Tocmai reperasem, cu localizatorul, poziţia exactă a lui Milt. Se afla într-o galerie aşezată cu vreo cinci metri mai sus de a mea, aproape paralel.

Galeria mea era înaltă cam de doi metri; în unele porţiuni trebuisem să alerg cocoşat. Mă gândeam să întreb comandamentul cum aş putea să răzbesc acolo sus, când în

timpanul sting mi-a răsunat strigătul lui Milton — „nu trage!” — şi după o clipă, am auzit bubuitura. Zgomotul mi-a amintit că fiecare dintre noi avea asupra lui trei grenade de mare putere. Să-mi deschid drum spre Milton cu grenada? Dar cum să arunci o grenadă deasupra propriului tău cap? M-aş fi culcat pe spate, dar înălţimea mică a galeriei nu permitea să arunc grenada destul de departe de mine. Nu eram obişnuit cu astfel de arme vechi — folosisem întotdeauna numai arme de vânătoare. Aş fi întrebat la comandament, dar trebuia acţionat în secunde, Milton era în primejdie de moarte — dacă mai trăia.

M-AM REPEZIT CA UN NEBUN la câţiva metri mai încolo, am aruncat o privire la localizator, să mă conving că nu mă aflu în dreptul lui Milton, că explozia nu îl va lovi, şi aproape în aceeaşi clipă am înfipt un cuţit în peretele de lavă de deasupra mea. N-a pătruns: cu aceeaşi febrilitate nebunească, am tras câteva gloanţe, în cerc, am înfipt iar cuţitul, am făcut o gaură în plafon, am vârât grenada — era s-o scap, căci gaura era prea largă — în secunda următoare am smuls din costum maţul pentru scufundarea sub apă, l-am îndesat alături de grenadă — m-aş fi rugat să nu cadă, dar nu era timp — am fugit îndărăt câţiva paşi şi, din aceeaşi mişcare, am aruncat a doua grenadă şi — urlând, ca să nu-mi spargă timpanele răsunetul exploziei în galerie — m-am azvârlit cu faţa la pământ. Explozia grenadei aruncate a făcut-o să explodeze şi pe cea înfiptă în plafon; încă nu căzuseră toate dărâmăturile când, cu mâna streaşină deasupra lanternei, să nu se defecteze sub ploaia de pietre, cu degetele răşchirate pentru a lăsa să treacă lumina, m-am uitat în sus şi am văzut că făcusem o gaură înaltă de vreo trei metri; comandamentul striga nu ştiu ce indicaţii în casca mea, dar nu mai auzeam nimic, ştiam că de data asta o să lansez grenada — ultima grenadă — exact deasupra capului meu, fie ce-o fi, măcar să deschid

drum pentru cei ce vin după mine, dar aş fi vrut să trăiesc, pentru că eu eram acolo, la faţa locului, în momentul acela, şi poate că de mine depindea viaţa lui Milton Kipfer.

MI-AM PUS INTENSIFICATORUL muscular, mi-am luat elan şi, în timp ce zburam peste groapă — căci grenada care explodase cea dintâi făcuse o groapă largă în solul galeriei — am aruncat, strigând, a treia grenadă, în sus; aveam puterea turbată dată de intensificator şi mai ales de starea mea, foarte apropiată de nebunie în acele fracţiuni de secundă. Când grenada s-a înfipt în punctul cel mai înalt al orificiului, eu trecusem deja de pâlnia vechii explozii; picioarele mele au atins solul odată cu tunetul exploziei — în galerie explozia bubuia îngrozitor, am avut senzaţia că înseşi picioarele mele au provocat explozia — şi în clipa următoare am făcut un nou salt, care nu m-a ferit cu totul de bolovanii trimişi pe urmele mele de suflu.

M-am întors — repet, cred că nu trecuse un minut — şi lanterna mi-a arătat un orificiu înalt de peste cinci metri, şi totuşi, încă nu se căsca nici o gaură care să ducă spre galeria cealaltă, de deasupra, şi aş fi plâns de necaz şi auzeam pe cei de la comandament — care nu ştiau ce se petrece, cu Milton, cu mine, sau voiau să-mi comunice nu ştiu ce lucru important — îi auzeam cum răcnesc fără să înţeleg nimic din ce îmi răcneau şi am stins lumina şi în clipa aceea am văzut ceva prea minunat ca să nu mi se pară o nălucire şi poate chiar că nu era altceva, parcă am văzut o geană foarte subţire de lumină, care nu putea să vină de la lanterna mea stinsă, ci numai de undeva, de sus, din galeria cealaltă şi imediat, de pe movila pe care mă aflam — fosta groapă a primelor două explozii primise dărâmăturile celei de-a treia explozii, dar nu calculasem nimic din toate acestea, nici groapa, nici movila — imediat, de pe această movilă, înarmat cu nebunia care mă cuprinsese şi cu energia intensificatorului, am sărit ca un

arc, înălţându-mi braţele, nu ca să-mi apăr capul, numai pentru elan, şi am nimerit cu pumnii în lava încă fierbinte şi am căzut îndărăt întovărăşit de un torent de pietre şi pietricele de toate mărimile şi prin fumul exploziilor, care mai stăruia acolo, şi prin praful negru, am văzut că geana aceea dispăruse lăsând în locul ei un oval de lumină palidă, mare cât două farfurii, şi am sărit iar, m-am agăţat cu degetele, cu unghiile, mi-am săltat capul, am văzut o clipă o siluetă neagră care, cu o lanternă foarte puternică, se târa spre Milton şi care tocmai a întors lanterna spre mine — asta la vreo cinci metri mai încolo, nici acum nu ştiu cum l-am recunoscut pe Milton, nu-i văzusem faţa — am căzut a doua oară îndărăt, căci bolovanii de care mă prinsesem au cedat sub greutatea mea, de data asta am căzut destul de rău — era prima oară în cele două minute, sau poate si mai puţin, când am simţit durere — am tras câteva gloanţe în gaura ce se căsca deasupra mea, ca să-i răpesc necunoscutului pofta de a mă intercepta, am sărit iar, a treia oară, şi de data asta m-am prins serios, definitiv, dar eram dezarmat, cu mâinile încleştate de bordură, şi cu o lanternă în faţă, lângă care sclipea discret o ţeavă neagră.

— SUS MÂINILE! a spus o voce slabă.

— Imposibil, am căzut de două ori, dacă ridic mâinile, cad iar, şi s-a zis cu mine...

Vorbeam ca să câştig câteva secunde, mă întrebam unde o să mă nimerească glontele şi am izbutit să-mi proptesc coşul pieptului peste marginea aceea afurisită. Cred că niciodată n-am fost mai aproape de moarte.

— De-ai noştri, a spus vocea dindărătul lanternei, am auzit un oftat şi lanterna a căzut.

Am ghicit că omul leşinase, am trecut în fugă pe lângă el şi m-am repezit la Milton.

Glontele mi-a şuierat lângă obraz.

M-am clătinat o clipă, ca să-mi înfrâng dorinţa de a sări

cu mâinile goale la arătarea care trăsese — eram un animal furios, omul din mine se ghemuise undeva în fundul creierului, abia izbutea să mai dea câte o comandă — am făcut un pas lateral şi am văzut flacăra celui de al doilea glonte, am tras cu revolverul rachetă şi abia după ce reculul m-a azvârlit la pământ, abia după ce umbra cesiumistului a dispărut în vâlvătaia scurtă a exploziei, mi-am amintit că de la început ar fi trebuit să mă arunc la pământ.

Eram numai la un pas de Milton. Am îngenuncheat lângă el.

— Milt! Milt! strigam zgâlţâindu-l nebuneşte, fără să-mi dau seama că s-ar putea să-i fac rău. Milt, răspunde-mi.

Îl luminam cu lanterna, o acopeream cu degetele, să nu-l orbesc, l-am văzut cum deschide ochii, gura lui a spus ceva, dar sunetul n-a ajuns până la mine, n-a ajuns decât pe căi întortocheate, din beregată, amplificat pe cale radio, prin şuvoiul de vorbe al comandamentului, până în casca mea. Era mai curând o şoaptă:

— Vezi de el!

Ochii mi-l indicau pe necunoscutul întins câţiva paşi mai încolo, lângă lanterna căzută la pământ. Ochii lui Milt erau foarte poruncitori, dar nu i-am dat ascultare, mi-am scos dintr-o mişcare casca, a cărei vorbărie nu puteam s-o înţeleg, am ridicat capul lui Milt, sprijinindu-l de peretele galeriei, şi atunci a mai căpătat putere, puterea de a se mânia şi de a striga la mine:

— Vezi de el! Eu sunt bine, vezi imediat de el, a primit gloanţele care erau pentru mine, e ciuruit, vezi imediat de el, îţi spun, imediat!

Rezistenţa mea îl irita. I-am strecurat puţină apă printre dinţi, am strigat la comandament că l-am găsit şi trăieşte, n-am aşteptat răspunsul, m-am dus la celălalt. Mai mult ca să nu-l irit pe Milton. Celălalt era în uniforma albastră şi mată a noastră a tuturor, leşinase cu fruntea

sprijinită pe braţul care ţinea arma. L-am întors cu faţa în sus, l-am luminat cu propria lui lanternă — a mea o lăsasem lângă Milton — şi figura lui mi s-a părut foarte cunoscută. Era livid, haina îi era udă de sânge, avea cearcăne mari şi respira greu. L-am stropit cu apă şi a deschis ochii.

— Lasă-mă pe mine, a zis de parcă s-ar fi înţeles cu Milton, vezi de el.

Şi vocea, acum, îmi era grozav de cunoscută. I-am dat apă, i-am schimbat şi lui poziţia; protesta, încă slab.

— Eşti ciuruit de gloanţe, i-am spus. Milton zice că starea ta e mai gravă.

Deodată, a prins puteri.

— Sunt medic, imbecilule! a strigat el.

După meserie şi vocabular, l-am recunoscut imediat pe doctorul Mac Cragg.

— Pe mine lasă-mă, lucrul rău nu piere, nu fi tâmpit, mă pricep mai bine. Sunt medic, omul acela e pe moarte, imediat îi faci o injecţie, două fiole, mă auzi? Ştii cum să faci?

Aveam cu toţii o cutie de metal, cu o seringă atât de minusculă, încât a trebuit s-o încarc de două ori. Am prins partea dindărăt a braţului lui Milton. Am avut grijă să nu injectez lichidul prea repede. Substanţa, sau poate înţepătura l-a făcut pe Milton să redevină pe deplin lucid.

— A, scriitorul, a spus el recunoscându-mă. Rexas... (şi după o pauză în care voinţa lui de fier poruncea materiei obosite să-şi amintească al doilea nume, a adăugat:) Fauraing... Mi se pare că Loreta te cam stânjenea.

Nu-mi venea să cred că poate să glumească atunci.

— Mai toţi cunoscuţii mei, spuse el, s-au adunat aici.

— În formaţiile de salvare au avut prioritate cei amestecaţi direct în afacerea cesiumiştilor, i-am răspuns. N-am avut decât două fiole; şi aşa eram prea încărcat. Mă duc la Mac, să-i fac şi lui, cred că are la el.

— Păstrează-le pentru el, imbecilule, a oftat Mac. Dacă până în 15 minute nu vine un doctor, mai fă-i una, numai una, mă auzi? şi după alte cinci minute încă una.

— În zece minute sosesc aici cel puţin o sută de oameni.

— Meg... zise Milton. Meg a scăpat? Spune-mi adevărul! Auzi? adevărul! (Apoi, înţelegând:) A scăpat cineva dintre ei?

Şi, tot el:

— Unul... unul a scăpat cu viaţă. Probabil că era pe traseu... Între terenul lor şi depozit. Nu ştiu cine a declanşat explozia şi de ce... Eu... eu abia umblam... era la răscrucea aceea... nu ştiu dacă se vede de aici... El... el m-a urmărit... avea capul la subsuoară... ţinea arma în mâna stângă... ţintea cam greu... şi am alergat la răscruce şi el după mine, m-a ţintit... şi i-am strigat pe tonul Stăpânului să nu tragă... şi atunci a apărut prostul ăsta şi s-a aruncat în faţa gloanţelor în timp ce azvârlea grenada. Din arătare n-a mai rămas nimic... dar Mac... (Milton nu ştia că a mai apărut apoi un cesiumist; fusese leşinat când acesta a tras asupra mea)... Mac a primit gloanţele care erau pentru mine... ca un prost... că eu, în orice caz...

Se strădui să zâmbească, parcă scuzându-se că trebuie să-mi spună lucruri atât de neplăcute.

— Cu mine, oricum, s-a zis.

Mac făcu un efort să se înalţe în capul oaselor şi se căzni să strige:

— Spune-i să nu mai vorbească atât.

— Milt, nu mai vorbi atât.

— E acelaşi lucru, zâmbi el. Loretei... Loretei să-i spui că am iubit-o.

— Da, fireşte, şi că ai lăsat vorbă să se recăsătorească, şi că i-ai dat binecuvântarea ca-n toate melodramele ieftine. Termină odată. Nu mai vorbi atât.

— Şi preşedintelui... preşedintelui să nu-i pară rău.

Eu... eu acum pot să spun... sunt un om ciudat. Eu... eu nu puteam să rabd să am nasul umflat... sau o înţepătură de albină... dar încă să mai port cesium în mine... Eu... înţelegi... mă enerva... mi-a fost scârbă de toată afacerea asta...

— Nu mai vorbi atât, i-am spus şi am observat că pe faţa lui murdară şi plină de fard pica ceva lăsând dâre în grima groasă şi mi-am şters ochii în grabă.

— Scriitorule, şopti el, să ştii că licheaua asta de Mac nu era departe de adevăr: eu... eu m-am simţit întotdeauna vinovat pentru... înţelegi... pentru Kipfer, bătrânul, banditul atomic, ştii... A trebuit să plătesc pentru el.

— Te-ai prostit, i-am spus în timp ce mă uitam la faţa lui — dar n-o să spun cum arăta faţa lui — şi la urechile lui teşite, tumefiate, şi la părul care se încărunţise şi mai mult, sunt sigur că nu de grimă, şi la halatul lui de mătase galbenă, mânjit cu sânge şi noroi, şi la ochii lui, ochii vechiului Milt, din care mă privea credinţa şi dragostea faţă de om.

— Scriitorule, şopti el, te-ai simţit vreodată vinovat... sau nu vinovat... să zicem că răspunzător... faţă de ceilalţi... pentru că eşti înzestrat, pentru că ei spun că eşti mai înzestrat... Ai simţit vreodată nevoia să plăteşti pentru asta?

— Taci dracului, i-am spus, taci, omule, nu înţelegi că pierzi din puteri?

— Răspunde-mi.

— Aiurea. Dimpotrivă, mereu mi s-a părut că ceilalţi nu recunosc destul ce zace în mine.

... că pot să fac ceva pentru ceilalţi. Am plătit, am plătit... n-au iertat nici o bucată din trupul meu... — E altceva, a zis el. Cu tine e altceva. Poate meseria. Eu am fost bucuros fiecare bucată din mine striga de durere şi scârbă... nici n-am spus tot... au vrut să-mi fie scârbă de mine şi ar fi reuşit, dacă nu m-aş fi gândit la voi, la ceilalţi,

dar... dar de multe ori îmi venea să-mi sfâşii beregata, ca să distrug aparatul ăsta afurisit şi să pot urla fără să fiu auzit de voi, să pot să urlu. Scriitorule, să scrii despre toate astea, să scrii în aşa fel ca niciodată să nu mai apară asemenea monştri, asemenea crime, asemenea chinuri...

— Nu e nevoie, i-am spus. N-o să mai apară. Şi nu mai vorbi atât. Oamenii te aşteaptă.

— O să meargă şi fără mine, a spus el închizând ochii.

L-am luminat şi m-am uitat cu atenţie, am văzut iar o picătură tulbure alunecând prin grima feţei lui şi mi-am şters iarăşi ochii şi m-am dus să-l scotocesc pe Mac, care leşinase din nou, am scos fiolele lui, am luat casca, am întrebat la comandament cât mai au ai noştri până să ajungă — mai aveau trei-patru minute — i-am întrebat ce-aş mai putea face, apoi am înfipt acul în braţul lui Milton; şi pentru că, până să se scurgă cele cinci minute, până la injecţia următoare, tot ar fi venit ceilalţi cu fiole noi, i-am făcut o injecţie şi lui Mac.

Şi-a revenit imediat.

— Nu-l lăsa să vorbească, mi-a şoptit el, dar am înţeles că nu spunea asta cu prea mare convingere.

— Rexas! strigă Milton. Vino aici. E dreptul meu să stau de vorbă cu cineva... acum... Pe Mac lasă-l nemişcat... pierde sânge...

Cu efort, îşi puse mâna pe braţul meu.

— Erau nişte nenorociţi, spuse el. Bestiile!... nenorociţi... Rexas, zise el fără nici o legătură, preşedintele avea dreptate... să nu reglementăm decât lucrurile de care suntem siguri, absolut siguri. Cei dinaintea noastră au ştiut precis de desfiinţarea exploatării... dezarmare... erau lucruri sigure, şi bine au făcut. Şi în ştiinţă, la fel... Dar la om, perfecţiune, sentiment, gust, adică... Unde nu suntem absolut siguri, să nu... sunt fericit că în epoca asta liniştită am putut face ceva pentru oameni... aş fi preferat să trăiesc... dar perfecţiunea... într-un singur om... trebuie să

lăsăm ceva de făcut şi celorlalţi, înţelegi...

— Taci, i-am strigat. Începuse să-i curgă sânge din gură.

— Mă tem, Fauraing, mi-a spus el, că n-o să ai ce scrie despre mine. Eroii sunt frumoşi şi învingători, nu crapă striviţi sub mormane de pietre. Hemoragie internă... nici măcar n-a fost un glonte... pietrele... şi totul era scormonit pe dinăuntru, dinainte, de ei... urechile... le vezi... şi... şi îmi curge sânge...

— Dintr-un minut într-altul or să vină aici, taci dracului!

— Pe mine n-o să mă mai găsească.

— Or să-ţi facă reanimare, te aducem cu forţa la viaţă!

— Rexas, vorbi el smucindu-se şi ştiam că îmi vorbeşte cu ultimele puteri, Rexas, ascultă-mă, am o mare rugăminte, o ultimă rugăminte, ilogică poate, neştiinţifică, dar... Rexas, lăsaţi-mă aici!

Să nu mă scoateţi afară. Rexas, spune-i preşedintelui că a fost ultima mea rugăminte. Nu vreau să fiu studiat... să se întrebe lumea ce mi-au făcut, nu vreau să mă vadă ea, şi chiar aşa, nu vreau, înţelegi?

Voinţa lui puternică poruncea din nou materiei obosite să-şi amintească de ceva.

— Rexas, zise el, ştii, Engels... A cerut să-i fie împrăştiată cenuşa în vânt... e dreptul meu să vă cer... lăsaţi-mă aici...

Era pe moarte şi totuşi argumenta, ca un om de ştiinţă. N-aş fi avut niciodată puterea asta.

Casca pe care mi-o lăsasem pe jos a început să zbârnâie şi în acelaşi timp s-au auzit strigăte şi zgomotul unor motoare, puternice.

— Aici, aici! le-am strigat eu. Suntem aici! şi am tras un foc în aer. Milton, Milton...

— Are şi ea logica ei, a răspuns el şi vorbea atât de încet că a trebuit să-mi apropii urechea de buzele lui. Veriga de siguranţă. Cât timp omenirea nu se pricepe să

scape de tirani... cât timp chinuiţi şi batjocoriţi ca mine... La *Acolo...* era...

— Am sosit! strigă o voce foarte de aproape.

— Veriga de siguranţă... logica ei... spuse Milton şi în timp ce lăuda această absurditate ea veni şi îl desfiinţă.

— Unde e? răsună o voce autoritară.

Galeria era luminată ca ziua. Un om cu trăsături severe îngenunche repede lângă Milton şi îi înfipse o seringă în partea stângă a pieptului. Un întreg aparataj nichelat şi strălucitor umpluse galeria. Mac Cragg, pe care îl îngrijeau alţii, îşi revenise din al nu ştiu câtelea leşin.

— Se mai poate? întrebă el. Mai e timp să...?

Omul cu trăsături severe îi răspunse fără să-şi întoarcă privirile:

— Timp mai era. Deşi a murit. S-ar fi putut.

— Şi?

Medicul tăcu.

— Spune-mi, doctore! stărui Mac. Nu încerci reanimarea? Îi lipseşte... îi lipsea voinţa? Voinţa... de a trăi?

Medicul, pentru prima dată, îşi întoarse capul şi îl măsură cu o privire severă.

— Dacă a existat vreodată voinţă de a trăi care să depăşească limitele fiinţei umane, omul ăsta a avut-o din belşug.

Se uită la corpul neînsufleţit din faţa lui, îi puse un aparat mic în dreptul pieptului, apoi, ca şi când s-ar fi fript, aruncă aparatul deoparte şi se ridică.

— A luptat ca să trăiască, până în ultima clipă, spuse el. Şi dacă n-ar fi avut setea asta de viaţă, ar fi murit de zece ori până acum. Pentru că, înăuntrul lui, totul fusese întors, totul era...

Se întrerupse brusc şi se întoarse spre ceilalţi.

— Ne întoarcem la comandament şi pe urmă la suprafaţă, spuse el scurt. Aparatajul medical îl lăsaţi aici. Din atentatori a mai rămas vreo urmă?

— Nici o urmă, raportă un om, de la vreo zece paşi depărtare. Exploziile i-au pulverizat.

Eu, fără să-mi dau seama ce fac, lepădam de pe mine localizatorul, intensificatorul, întreg echipamentul, ca şi când abia atunci mi-aş fi adus aminte cât de greu atârna totul. Miroseam groaznic de la zeama sulfuroasă prin care trecusem. Doi oameni se apropiară de trupul lui Milton Kipfer. Aveau cu ei o targă. În galeria feeric luminată şeful grupului făcu un gest scurt şi autoritar.

— Omul acesta, spuse el, rămâne aci. E ordin de la preşedintele Consiliului Mondial al Pământului.

Mi-am adus aminte că tot ceea ce îmi spunea Milton fusese recepţionat, prin aparatul din beregată.

— Să mergem, zise omul cu trăsături severe.

Am plecat cu toţii. Mac Cragg era transportat pe o mică targă plutitoare, care îl ferea de zguduiri. Eram destul de obosit, aş fi vrut să-mi pierd cunoştinţa şi să fiu transportat şi eu şi să nu mai ştiu nimic până la suprafaţă. Dar nimic nu mi-a fost iertat în ceasurile acelea, şi, teafăr, neatins, sănătos şi viu, am plecat cu ceilalţi, lăsându-l pe Milton îndărătul nostru.

După vreo zece paşi, de parcă ne-am fi înţeles, ne-am oprit şi am privit la mica formă ghemuită la pământ sub mătase galbenă. Ce rost ar fi avut să punem o tunică de-a noastră deasupra mătăsii lor? Am fi tras o salvă în aer, dar vechile tradiţii militare dispăruseră de mult, la fel cu tot felul de alte solemnităţi. Omenirea ducea altfel de viaţă, ceremonialele ei nu erau adaptate pentru asta, nu cinsteau pe morţi, ci imaginea celor vii, aşa cum fuseseră ei în viaţă, în adierea aceea de protoplasmă pe care n-o mai regăseşti, după ce a dispărut, decât în amintirea oamenilor, în ce a lăsat omul mort pentru viaţa celor vii. Şi puţini oameni dăruiseră atâta viaţă omenirii de pe planeta pământ, câtă dăruise Milton Kipfer. Ne-am oprit şi am privit la mica formă învelită în mătase galbenă.

— Să mergem, zise omul cu trăsături severe.

ÎN AMINTIREA LAURETTEI DURAND
de Rexas Fauraing *

Câteva luni după sfârşitul brusc al lumii cesiumiste, pământul a mestecat, cu fălci de granit şi lavă, ultimele resturi. Cutremurele artificiale, surpările masive, sau poate deprinderile urâte ale solului acestor regiuni pustii şi capricioase au făcut să ţâşnească un nou vulcan, natural şi extrem de furios, peste galeriile îmbibate de prea mult sânge. Ca o ultimă crimă de după moarte a cesiumiştilor, câteva zeci de experţi, în majoritate istorici, rămaşi la faţa locului pentru cercetări, au fost ucişi, surprinşi de un cutremur.

Depistările magnetice au convins experţii că depozitul nuclear, ca urmare a noilor deplasări, a nimerit sub nişte pânze de apă şi este în curs de dezagregare. Nişte chimişti au făcut un coroziv special, care de atunci e pompat an de an în adâncuri, pentru mai multă siguranţă.

Nu ştiu de ce pomenesc aceste lucruri cunoscute. Probabil ca să ocolesc. Ca să amân.

Laurette... [Anexă. Piesă nenumerotată. — Nota comisiei americane]

Niciodată nu am reuşit să scriu vreun rând izbutit despre afacerea cesiumiştilor. Nici n-am vrut. Ca să redai bine lucrurile, trebuie să le simplifici sau să le aranjezi puţin mai altfel; ca să păstrezi esenţa, trebuie să schimbi aparenţa, să mulezi amănuntele de suprafaţă după nevoile sensului lăuntric. Schimbând însă ceva, aş fi avut impresia că fac o crimă.

Iar ca să scriu fără să schimb, mi-ar fi fost imposibil: eu sunt de modă veche, recunosc un oare care rol al

convenţiei. Romanele care se sfârşesc cu căsătoria eroilor victorioşi, deşi par uneori convenţionale, sunt cele mai apropiate de adevăr. În micul lor univers limitat trăieşte infinitul mersului înainte. Oamenii au dreptul să vadă cu ochii lor că orice sfârşit nu e decât un nou început, aşezat la un etaj superior. Într-un roman nu i-aş fi permis Stăpânului să moară decât în ultima clipă, şi nu răpus de putregaiul sclerozat din creierul lui, ci ucis de mâna lui Milton, sau cel puţin căzut în cursa pe care el însuşi o întinsese — iar asta, repet, abia în ultima clipă, ca finalul să se termine cu satisfacţia cititorului.

Iar Milton — în caz că ar fi fost inevitabil să moară — ar fi trebuit să sfârşească mai frumos, în plină luptă, activ (chit că moartea, oricum şi întotdeauna, e un lucru urât). De fapt, el nu trebuia să moară. El neutralizase depozitul, se afla în siguranţă, în partea care nu se prăbuşeşte. Laurette a avut dreptate când a spus că pe Milton îl va ucide tăria lui, încrederea lui în oameni, în femeia aceea din adâncuri, nevoia lui de a sluji oamenii, până în ultima clipă şi până la cel mai modest om. Aşa a ajuns Milton la hemoragia internă, zdrobit sub pietroaie care zdrobeau un organism dinainte sfărâmat, distrus prin intervenţii chirurgicale a căror taină a dus-o cu el în mormânt. Asemenea moarte, datorită unui sacrificiu conştient şi nu unui glonte rătăcit în înfierbântările spectaculoase ale luptei, are frumuseţea ei. Dar ca să înţeleagă asta, cititorului îi trebuie un efort de abstractizare, de care un roman bun l-ar scuti. Scriitorul priceput trebuie să coafeze aparenţele: el va căuta un episod în care nobleţea să se reliefeze de la sine, fără a cere eforturile cititorului şi fără a încurca povestirea cu tot felul de detalii neplăcute. Eroii eroici, mai ales în romanele care cuprind un material atât de senzaţional cum au fost cesiumiştii, nu suferă niciodată de stomac, de banale dureri de dinţi, în general nu sunt atinşi de niciunul dintre aspectele socotite inestetice şi neprielnice pentru convenţia

literară.

După ieşirea la suprafaţă, preşedintele consiliului mondial m-a rugat să iau legătură cu Laurette, să-i vorbesc despre ultimele clipe ale lui Milton. L-am refuzat hotărât.

— Rolul meu în această afacere s-a terminat. Maurul electronic şi-a făcut datoria, maurul electronic poate fi scos din priză.

— L-a iubit, mi-a spus preşedintele prefăcându-se a nu da atenţie refuzului meu. Îi spuneam că nu-l iubeşte pentru că...

Mi-am cerut scuze pentru întrerupere şi l-am rugat să-mi permită să plec. I-am spus că lăsasem în urma mea multe manuscrise nerezolvate, că...

M-a privit intrigat.

— Eşti cam crud. Nu m-aş fi aşteptat...

— Am fost bun, i-am răspuns, atâta vreme cât aveam duşmanii în faţă. Atunci trebuia să fiu bun, unit cu ceilalţi oameni. Acum, când am rămas noi între noi, oamenii fără duşmani, permite-mi să-mi dau arama pe faţă.

Laurette m-a căutat. Ca de obicei, avusesem grijă să mă fac greu de găsit. După un timp, din insulele indoneziene, i-am trimis o scrisoare, printr-o adresă ocolită. Am şi acum textul.

„Iartă-mă, îi scriam, ştiu că m-ai căutat şi ar trebui să-ţi spun unde mă aflu. Aş putea să scap mai ieftin, să-ţi declar că aşa mă port cu toată lumea: cine vrea să se ţină de scris trebuie să fie un animal greu de găsit. E însă vorba de altceva. Iartă-mă, dar fiecare a suportat afacerea cesiumiştilor potrivit cu puterea lui. Câteva zile, şi cu totul întâmplător, am fost amestecat în afacerea asta îţi înţeleg durerea şi sunt neobrăzat permiţându-mi să amintesc, în faţa durerii tale, că am fost afectat şi eu, în felul meu. De la mine nu ai ce afla. În salvare, rolul principal i-a aparţinut lui Mac; eu am sosit acolo atunci când nu mai îmi rămânea nimic de făcut decât să obţin o scurtă prelungire a vieţii.

Mac trăieşte şi desigur că vă vedeţi. Tot ce a spus Milton a fost înregistrat prin radio, iar scena în întregul ei a fost povestită — cu unele exagerări, mai ales în ce mă priveşte — de prietenul meu chinez Liu Fi-ţân, într-un text pe care şi-a propus să-l dezvolte mai târziu. Mă aflu în nişte insule îndepărtate unde încerc să-mi reiau meseria. Despre cesiumişti nu voi scrie niciodată; sunt destui care vor scoate de aci literatură de bună calitate. Iartă-mă pentru tot ce ţi s-a părut nepotrivit la mine în zilele acelea. Îţi urez fericire."

Doi ani mai târziu, am reîntâlnit-o. Se ţinea o adunare neobişnuită; preşedintele trimisese potere pe urmele mele. Participanţii la afacerea cesiumiştilor se adunau să discute accidentul produs în parte din vina lui Gilbert Martin, membru al consiliului mondial, cel care, din Cosmos, voise să se întoarcă pe pământ pentru a participa la lupta contra cesiumiştilor, omul a cărui navă fusese salvată de Papanin cu preţul vieţii. Nu existau, ca pe vremuri, legi care să-l condamne. Existau însă oamenii, şi verdictul lor moral era extrem de important.

Pe seară, preşedintele m-a invitat la masă, acasă la el. Ne-am aşezat într-o grădină de modă veche, el, soţia, lui, cei doi băieţi ai lui, oameni trecuţi de treizeci de ani. Nevasta celui mai mic lipsea, era în sanatoriu, pe cale de a naşte. La masă se mai aflau Mac cu tânăra lui soţie, pe care o vedeam pentru prima dată. Lângă mine şedea Laurette.

Nu ţin minte ce s-a discutat în timpul mesei. Laurette era îmbrăcată în alb, iar albastrul ochilor ei era mai străveziu ca înainte; părul, mi s-a părut, bătea în arămiu, iar în jurul ochilor, când zâmbea, apăreau nişte încreţituri foarte fine, pe care nu le văzusem până atunci.

Când ne-am sculat de la masă, s-a uitat la mine cu privirea cam ştiinţifică pe care i-o cunoşteam, măsurată, puţin ironică.

— Ce mai faci, orgoliosule?

Nu mai ţin minte ce i-am răspuns.

Ne-am aşezat pe una din băncile rustice de lângă masă. În timp ce eram adâncit în fumarea unei ţigări, ea vorbea.

— Îţi datorez nişte scuze pentru... pentru diavol blond, înfumurat şi plictisitor. Probabil că nu te-ai jenat să interceptezi ceea ce-i scrisesem preşedintelui.

I-am răspuns ceva, nu mai ţin minte ce. Eram foarte plictisit şi obosit de toate.

— Între timp ţi-am citit cărţile, a spus ea. Câteva. Mi-am dat seama: din tot ce spusesem atunci pe seama ta, nimic nu era adevărat. Afară, poate, de plictisitor.

Am zâmbit.

— Blond nu mai sunt?

— Ai început să albeşti.

Privirea ei nu mai avea sclipirea aceea şăgalnică; în veselia ochilor pâlpâia, undeva la fund, ceva liniştit, ca în ziua când privise vulcanul sub ploaie, ceva liniştit şi plin de experienţă, ceva despre care oamenii cred că vine de la maturitate, dar care nu vine decât de la încercările aduse de ea.

— Îmi pare rău, zise ea. Eram atunci într-o stare specială. Toţi oamenii mă enervau, fără să vrea. Milt era acolo, singur şi dezarmat, nu puteam să fac nimic.. Iar tu, în mod deosebit, aveai ceva iritant, ceva care mă scotea din sărite.

— Aşa-i, i-am spus. Aminteşte-ţi că am încercat să mă descotorosesc de tine. Ştiam că aşa va fi. M-am ferit de tine. Ştiam că orice aş face, te va enerva.

— De ce? întrebă ea.

Fără să aştepte răspunsul, se ridică şi îmi întinse mâna, prieteneşte.

— Cu bine, zise ea. Şi... fără necaz.

Am aflat, câteva luni mai apoi, că plecase la Paris. Lucra. Avea acolo rude, tatăl mai trăia.

A trecut vreun an şi ceva. O duceam destul de greu. Nu-mi lipsea nimic, lucrurile mergeau bine în lume, dar văzusem multe locuri, nu mai aveau pentru mine atracţia noului; vânătoarea nu mai putea să mă atragă, era standardizată, artificială, şi chiar isprăvile primejdioase, care altădată mă pasionau copilăreşte, acum, după afacerea cesiumiştilor, îmi păreau un lucru indecent. Când îţi rişti viaţa, trebuie să ai un scop, nu să te joci. Scrisul? Apăreau anual mii de oameni talentaţi, zeci de mii de lucrări, nici dracul nu putea să le citească pe toate, critica şi reclama hotărau asupra câtorva, foarte bune, dar care nu mai aveau cum să aducă ceva indispensabil pentru dezvoltarea omenirii. Oamenii, într-un fel, deveneau scriitorii şi artiştii propriei lor vieţi, şi numărul amatorilor specializaţi crescuse într-atât, încât scrisul înceta să mai fie un meşteşug deosebit.

Într-o omenire îndestulată e uneori greu să mai dai oamenilor ceva; treaba asta mai reuşeau s-o facă vreo câţiva matematicieni de geniu. Să capeţi ceva era şi mai greu, pentru că aveai tot ce-ţi trebuie. Se clădeau mii de fericiri per secundă, dar eu, care văzusem atâtea şi trecusem prin atâtea, simţeam câteodată un dor absurd după o căsuţă cu o grădină mică în faţă, cu o bancă pe care stă o femeie privind liniştită înaintea ei.

*

— Starea aceasta mi-a fost curmată brusc de un accident dramatic şi oarecum stupid.

Testamentul lui Milt, laolaltă cu afacerea cesiumiştilor, a provocat o nouă năvală a tineretului spre studiul geneticii. Spărgând tot mai des codul substanţei ereditare, cercetătorii dobândeau succese spectaculoase în prelungirea vieţii. Lupta principală contra bolilor se ducea pe teren nervos. Oamenilor le plăcea să se afunde mai adânc în abisurile ameţitoare ale calculelor matematice, să vadă mai mult, să creeze mai mult şi să gândească mai

mult, iar creierul trebuia fortificat şi pe cale ereditară să reziste mai bine la acest asalt de cunoştinţe şi creaţie.

Mica luptă dintre perfecţionişti şi spontanişti era de mult depăşită, dar termenul perfecţionism se păstrase, ca o cinstire a amintirii lui Milton, o noţiune romantică, fără vreo regulă precisă despre felul în care trebuie să arate omul, o năzuinţă generală spre perfecţiunea fiinţei şi societăţii omeneşti.

Apăreau pe cale genetică primele animale noi, în special animale pentru alte planete. În Siberia exista un centru uriaş de creare a mixotaurilor, o combinaţie între bovine pitice şi vulturi. Taurii, care nu depăşeau înălţimea de un metru, înzestraţi cu aripi, născuţi pe cale artificială, prezentau nu ştiu ce avantaj pentru planetele cu forţă de gravitaţie mai mare decât a pământului — era nevoie de animale uşoare, capabile de a zbura cât de cât, bune de muncă şi comestibile. Experienţele nu prea au dat rezultate: la muncă nu puteai să le pui, erau nişte animale de o rară ferocitate, iar carnea, în nici un caz, nu putea fi consumată înainte ca specia să vieţuiască vreo sută de ani; abia după acest interval se putea verifica dacă modificările făcute în structura proteinelor nu provoacă urmări îndepărtate pentru sănătatea omului.

Trecuse aproape un an de la ultima mea întrevedere cu Laurette, când la crescătoria siberiană s-a produs un accident şi şase mii de mixotauri au scăpat de sub supraveghere. Erau în vecinătatea unei regiuni dens populate şi ferocitatea lor îi făcea foarte primejdioşi. Crescătorii, care până atunci refuzaseră să dea pentru vânătoare măcar un singur exemplar din creaţia lor favorită, s-au văzut nevoiţi să facă un apel la vânătorii voluntari.

Apelul m-a ajuns în Canada, unde mă aflam cu Mandara, fosta şefă a grupului informativ numărul patru. Acum, în condiţii „de pace”, indiana era regizoarea unei

mici formaţii experimentale de artă matematică. Un grup de artişti, între care Mandara însăşi, executa dansuri imponderabile sub o lumină schimbătoare, în vreme ce diferiţi declamatori căutau să dea forţă dramatică unor teoreme de algebră nucleonică. Conservator cum eram, socotind că arta se împacă greu cu ştiinţa — deşi apăreau mereu ramuri foarte gustate de îmbinare a lor — dansul matematic nu-mi plăcea de loc. Îmi plăcea, în schimb, Mandara. Eram prieteni şi, ca s-o ajut, am lucrat de câteva ori cu nişte matematicieni la crearea scenariului. Eu eram cu partea literară şi îi invidiam: dacă n-aş fi fost în pragul a patruzeci de ani, m-aş fi apucat de meseria lor, care părea să pună materia cenuşie la încercări ceva mai grele decât scrisul.

— Am plecat, i-am spus Mandarei. Eram de mult curios să văd cum arată mixotaurii în stare de libertate.

Plecam mai mult din obişnuinţă. Expediţiile de acest fel nu mă mai atrăgeau ca altă dată. Cât despre Mandara, se obişnuise cu prietenia mea cam ingrată: dispăream pe câteva luni şi o regăseam, pentru câteva zile, în alt colţ al lumii. Ştia că n-o iubesc, eram prieteni. Bănuia că iubesc pe altcineva.

*

Mi-am luat un magneoplan pitic şi în câteva ore mă aflam pe platoul siberian. Deşi aveam aer condiţionat, a trebuit să-mi scot hainele călduroase: plecând din Canada, uitasem că intru într-o regiune siberiană proaspăt încălzită.

Coastele mi le-am frânt din cauza unei uimiri neghioabe, chiar de la primul mixotaur întâlnit. Gonea spre mine: câţiva metri alerga pe pământ, fandând aerul cu coarnele lui aproape la fel de mari ca ale unui taur de modă veche, apoi dădea din aripi înălţându-se la trei-patru metri deasupra pământului. Această nehotărâre — cred că geneticienii şi mecanicii zoologi mai aveau de muncit mulţi ani pentru a putea corecta calculele făcute de natură în

timp de milenii — felul cum aripile se încurcau cu cele patru picioare îi dădeau animalului un aspect comic şi inofensiv.

E drept, rotea nişte ochi furioşi, injectaţi de sânge, avea spume la gură. dar era atât de frumos în forţa lui sălbatică şi comică, încât nu m-am indurat să-l prind imediat. Aveam cu toţii indicaţia să-i prindem de vii şi să tragem doar în caz de primejdie. Zburam lent în faţa lui, retrăgându-mă ca un toreador aerian; când alerga, zburam aproape târâş, frecând sub burta manetoplanului nişte tufişuri cafenii, aspre. Cred că m-a indus în eroare şi stilul de lucru al vechilor tauri, care atunci când te împungeau erau cu picioarele pe pământ. Nu-mi puteam închipui că păsărică asta grăsuţă şl cu coarne poate să izbească atât de rău în aer, atunci când nici ea, nici eu nu eram sprijiniţi de pământ. Aveam impresia că orice lovitură nu poate izbuti decât să mă facă să zbor ceva mai încolo.

E drept, nu am vrut să mă las izbit, dar eram amuzat de hârjoană, captivat de aspectul animalului şi — poate — puţin indiferent, puţin nepăsător faţă de propria persoană.

Pur şi simplu am uitat să mă feresc. A venit în zbor, s-a apropiat de mine foarte încet — căci zburam şi eu — a pătruns în cabină cu coarnele, de parcă mi-ar fi ciocănit în fereastră şi, până să-mi amintesc că ar fi cazul să trag, mi-a rupt şi străpuns trei coaste — una mai fusese ruptă odată — pătrunzând şi în plămân. Chiar şi în momentul când am tras, mi-a părut rău că îl răpun.

Înainte de a leşina, am reglat aparatul de apel prin radio, am aranjat magnetoplanul, să se oprească singur la două sute de metri deasupra orăşelului Sputnîkovo Simbirsk, până la care n-avea de zburat decât vreo cinci minute.

M-am trezit într-un sanatoriu din Carpaţii româneşti. Era frumos, mai frumos decât casa cu grădină la care visam câteodată, dar îmi lipsea ceva. Primul meu contact cu oglinda a fost destul de neplăcut. Vechiul lob degerat al

urechii era parcă mai teşit decât înainte, verdele ochilor îmi mai ieşise la spălat, iar în păr, dacă n-aş fi fost blond, s-ar fi văzut o promoţie proaspătă de fire albe. Aveam în schimb un soi de consolare care mă jena şi mă amuza: figura mea împrumuta de la vârstă un aer nou, păream mai profund şi mai inteligent decât sunt în realitate; un observator superficial ar fi putut chiar să mă ia în serios — şi asta numai din cauza câtorva ani şi câtorva răni în plus. M-aş fi refăcut mai repede, dar m-am împrietenit cu o soră: mulţumită ei — deşi protesta mereu şi îmi spunea că e interzis de medici — am căpătat pe furiş ţigări şi o maşină de scris.

Ca să-mi refac nu ştiu ce bucată de plămân, am fost trimis în Elveţia, cu indicaţia ca timp de o lună să nu lucrez şi să nu fac schi. Mă întorceam spre casă, cu schiurile pe umăr, când m-am întâlnit cu Laurette.

*

Îşi purta echipamentul cu uşurinţă şi mergea în aceeaşi direcţie cu mine.

— Tot tu eşti? m-a întrebat ea. N-au trecut nici doi ani, şi văd că dau iar de tine.

Am tăcut. Glumele, în faţa ei, nu-mi reuşeau niciodată. Mi-a vorbit despre vreme, despre Paris, despre tot ce vorbesc oamenii când ocolesc principalul. Zăpada scârţâia sub bocanci, subliniind tăcerile mele.

— Laurette, i-am spus într-un târziu, iartă-mă că mă amestec. Au trecut aproape patru ani. De ce nu...?

— De unde ştii că nu? Ba da. M-am remăritat.

S-a oprit o clipă, să vadă efectul vorbelor ei.

Ne-am urmat drumul.. Ea râdea. Ştiam că glumeşte. Era ger, nu-l simţeam; numai gândurile se mişcau mai încet, îngheţate, amorţite. Ştiam că a rămas singură. Nu i-am mai spus nimic. În prezenţa ei, mă simţeam foarte obosit: tot ce era pe lume, parcă mă obosea.

Acum, când a murit, o revăd cum arăta în dimineaţa

aceea când zăpada sticlea în ace fine şi când obrazul ei mat înghiţea lumina orbitoare a soarelui. În toată valea aceea albă singurele pete albastre erau ochii ei, uşor traşi spre tâmple; din întreaga ei fiinţă, parcă tresăltau mai multe vieţi odată.

— În situaţia mea e greu, spuse ea. Există oameni care nu îndrăznesc să-mi arate decât respect. În mine, ei văd pe soţia eroului mondial — nu ştiu, Rexas, dacă mă înţelegi. Sunt oameni tari şi de caracter. În ochii lor, eu sunt o statuie vie, o instituţie sfântă.

Nu mai îmi amintesc ce i-am răspuns.

— Ceilalţi, urmă ea... Unii ţin la mine foarte mult şi mi-au propus, într-un fel sau altul, să ne unim viaţa. Pentru ei, o femeie încă tânără trebuie neapărat să se recăsătorească. Cu cât mai repede, cu atât mai bine. Aşa ar fi vrut şi Milton. Aşa e normal, aşa trebuie.

— N-au dreptate?

— Au.

Făcu vreo zece paşi fără să mai rostească vreun cuvânt.

— Au dreptate, reîncepu ea, dar Milton, Milton a existat totuşi. Milton nu poate fi şters din viaţa mea.

Mă aşteptam la asta. Vorbisem cu ea, câteodată, în închipuire.

— Cine respectă amintirea lui Milton, trebuie să te socoată statuie. Iar cine te place, înseamnă că nu-l respectă pe Milton. În felul ăsta, draga mea Laurette, o să rămâi toată viaţa aşa cum eşti, şi singurul lucru pe care o să-l strângi în braţe o să fie microscopul.

Ca întotdeauna în prezenţa ei, eram neinspirat. Tot ce spuneam suna grosolan, stângaci.

— S-ar putea să ai dreptate, vorbi ea — şi vorbea liniştit, grav, dar din fiecare cuvânt răsuflarea care palpita în jurul buzelor se înălţa ca un abur radios, pierzându-se imediat în aerul rece. — S-ar putea ca asta să fie soarta

mea. Dar nu pot altfel... Au trecut patru ani de-atunci, acum pot să-ţi spun ceva. Atunci, ştii... Ce-ai zice să bem un ceai? Un ceai fierbinte cu rom.

Ne-am aşezat, nu mai ştiu unde şi nu mai ţin minte ce am luat; era însă şi un ceai, pentru că zile în şir am avut limba friptă.

— Au trecut patru ani, zise ea scoţându-şi mănuşile de puf alb şi frecându-şi mâinile cu energie, şi ştii, atunci când te-am jignit, tot asta a fost. Eram ca o mâţă. El se ducea acolo, în adâncuri, să se bată. Şi cum simţeam că cineva ar putea fi atras de mine — totul se revolta în mine, înţelegi?

I-am răspuns ceva, nu mai îmi amintesc ce. Avea nasul înroşit de frig, şi buza ei de sus era puţin mai scurtă, dezvăluind dinţii.

— Iar atunci, acum patru ani vreau să zic, aveam senzaţia că şi tu... nu ştiu cum să-ţi spun, Rexas. Erai politicos, îmi ocoleai privirea, dar în tine există — chiar atunci când nu vrei — există ceva obraznic, ceva...

— E din cauza meseriei, i-am spus. Adică nu a meseriei, a felului cum o făceam. Eram mai tânăr, îmi plăcea să răstorn toate, nici cu mine însumi n-am fost niciodată prea respectuos. Pe tine însă te-am respectat mai mult decât poţi să-ţi închipui.

— Ştiu, zise ea, te fereai de mine, dar nu e vorba de politeţea exterioară. E vorba de ceea ce simţi în adâncul omului.

Mi-am aprins o ţigară.

— N-ar fi trebuit să fii atât de furioasă. Nu m-am gândit nici o clipă să-ţi fac curte. Nu voiam decât să te ocolesc. Era ceva mai serios decât puteai să-ţi închipui.

A rămas nemişcată, cu dinţii de sus dezveliţi. Deasupra mea se aprinsese ochiul. Există un ochi invizibil, tot al meu, care se ridică la un metru deasupra mea, în momentele când sunt foarte caraghios şi foarte tulburat — şi de acolo, de la mică înălţime, mă studiază. Mă sileşte să fiu — fără

voie — martorul propriilor mele gesturi, propriei mele vieţi, mereu martor.

— N-aveam nici o vină, i-am spus. Te iubeam, şi nu era un sentiment pe care să-l pot controla, eu nu sunt om de ştiinţă, sunt şi ceva mai în vârstă decât voi; în alte ocazii, vreau să spun în faţa altor femei, ştiam cum să mă port, dar aici era ceva blestemat, o dragoste de modă veche şi de om desperat care ştie că nu poate spera niciodată, nu din cauza lui Milton, nu pentru că el se bătea acolo în adâncuri — speram mereu că o să se întoarcă — nu din cauză că îl iubeai. Numai din cauza mea. Eram ca un şcolar tulburat, sau ca un om plin de răni, în orice caz un om oarecare, şi aveam în faţă ceva foarte înalt... din lumea zeilor... era la mine un lucru puternic, grav, aş fi preferat să-l tăinuiesc, numai să nu întâmpin un refuz; greşesc, nu un refuz, dar măcar un sentiment mai mic decât al meu. Ar fi însemnat — e foarte greu să explic lucrurile astea — ar fi însemnat ceva în genul sfârşitului lumii. Te amuză, nu? Mi s-a părut întotdeauna că eşti o fetiţă puţin rece, sau o zeiţă rece, numai pentru că nu ştie, numai pentru că n-a întâlnit împrejurările care s-o înveţe că se poate iubi mai violent, mai necontrolat, mai sălbatic.

— Rexas, zâmbi ea, nu cumva eşti ca vulcanul acela... ţii minte, nu?

Am început să râdem amândoi. Mă înveselisem. Ochiul veghea

— Nu, zău, i-am spus, acum, dacă a venit vorba, îţi înşir toată istoria până la capăt. Ai pomenit de statuie, că oamenii care respectă amintirea lui Milton te socot... Cu mine s-a întâmplat asta când Milton mai era. Am, nu mai ştiu pe unde, nişte însemnări despre zilele acelea, „Patru minute care au salvat omenirea”. Scriam acolo, fără nici o legătură cu tema, că am văzut o Laurette pe care împotriva voinţei ei aş fi înălţat-o pe un postament, numai ca s-o privească lumea, ca s-o privesc

— Foarte măgulitor, râse ea. Toată ziua pe piedestal. Mai luăm un ceai? Şi... a trecut, nu?

— Te cred, fetiţo — şi am apăsat prieteneşte mâna ei încă roşie de frig. — Crezi că altfel aş fi putut să-ţi îndrug toate astea?

— Care din cărţile tale ţi se pare cea mai frumoasă? m-a întrebat ea brusc.

E banal. Cea viitoare.

— Stai mult aici?

— Plec diseară.

— Şi de ce ai scris prostia aceea cu postamentul — dacă n-avea nici o legătură cu tema?

— Pentru că avea.

— Ai spus că nu avea.

— N-avea, pentru creieri prea ştiinţifici. Pentru mine avea. Era vorba, acolo, de salvarea omenirii. Până la postament exista pe undeva o legătură.

— Ţi se pare că ştii tot. Şi, de fapt, eşti cam limitat, a constatat ea înăsprindu-se la faţă.

— Aşa sunt eu, i-am răspuns, la fel de aspru. L-am iubit pe Milton şi te-am iubit pe tine. Dar niciodată n-am putut să vă înţeleg până la capăt. Mintea mea e limitată. Eu nu-s în stare să-mi imaginez scara biologică de la reptilă până la om, combinaţiile acizilor nucleici şi aparatul societăţii, aşa cum îl văd ciberneticienii, şi nici perfecţiunea, la proporţiile cosmice pe care şi le imaginează calculul vostru. Pentru mine, perfecţiunea înseamnă mâna preşedintelui, în hrubă, atunci când îşi turna limonadă şi mâna nu îi tremura, cele patru minute de linişte, când mi s-a părut că aud cum zbârnâie creierii bărbaţilor care se gândeau cum să procedeze, perfecţiunea e pentru mine Milton când stă drept în faţa Stăpânului şi strigă: „mori! acum! mori!” şi nu se clinteşte şi iataganul cade din mâna Stăpânului... şi Mac, aşa-zisa lichea, care se aruncă înainte ca să primească gloanţele destinate pentru Milton şi, mi-e greu să explic de

ce, perfecţiunea e pentru mine vulcanul acela clocotind stacojiu sub ploaia cenuşie şi privit de ochii unei femei triste...

S-a ridicat în picioare.

— Stai mult aici?

— Ţi-am spus. Plec diseară.

Şi-a pus mănuşile.

— E acelaşi lucru, a spus ea. (Vorbea cu o patimă rece; de fapt, amândoi, vorbeam despre cu totul altceva.) Noi, în ştiinţă, gândim precis. Tu vezi acelaşi lucru — numai că îl vezi în imagini. Asta e tot.

— Nu-i asta. Mereu rămâne un grăunte necontrolat. Altminteri, după ce tu ţi-ai imaginat lucrurile într-un fel, omul care vine după tine n-ar mai putea face nici o descoperire. Există, întotdeauna, ceva care mai trebuie aflat şi care nu poate fi, încă, reglementat.

Şi-a pus boneta.

— Pe când tu vezi toate definitiv, nu-i aşa?

M-am ridicat şi eu.

— Tu eşti un om interesant, nu-i aşa? stărui ea. Puţin orgolios, puţin sălbatic, puţin obraznic, puţin imperfect, puţin neclar, şi toate astea ţi se par foarte omeneşti, nu-i aşa? Pentru că ai sentimente, nu-i aşa?

Era un război surd, n-am înţeles niciodată ce forţe îi animau pe combatanţi. Sub cuvintele noastre era vorba de altceva.

— Pentru mine, i-am spus eu încăpăţânat, clipa când preşedintele îşi toarnă limonadă fără ca mâna să-i tremure este ceva definitiv, o frântură de absolut. Acolo e închis ceva din viaţă: acolo se mai poate descoperi ceva, dar...

— Orgolios ca întotdeauna, a spus ea. Mergem?

— Eu mai stau, i-am răspuns. Dar o să te conduc până la uşă.

M-am întors la masa mea, am cerut ceva de băut şi am urmărit-o pe fereastră, cum se depărtează. Acum, când ştiu

că a murit, o văd prin zăpadă, purtându-şi pe umăr schiurile, ceva mai mici decât ale mele. Îi vedeam faţa din trei sferturi, şi aburul ce se ridica din gură ca nişte vorbe care se pierd în aerul rece înainte de a fi fost rostite. În aceeaşi seară, am plecat din localitate.

Eram sigur că n-o s-o mai văd. Trăiam în lumi diferite. Sau în orice caz, ştiam că n-o s-o mai văd mulţi ani de zile de atunci încolo.

Afacerea cesiumiştilor, multă vreme după ce se consumase, avea proprietatea de a mă smulge din treburi tocmai când eram pe terminate cu câte o lucrare. Cutremurul, epilog scris de natură la întreaga afacere, îngropase ultimele urme care s-ar fi putut găsi. Mac Cragg, în momentul când şi-a aruncat grenada salvatoare, n-a apucat să zărească decât o siluetă. Grenada, de mare forţă explozivă, a lăsat din atacant numai pulbere. La fel s-a întâmplat cu mine, când l-am doborât pe celălalt necunoscut. Nimeni nu apucase să vadă vreun cesiumist — afară de Milt, şi Milt nu mai exista. Unii susţin chiar că n-ar fi fost vorba decât de acţiunea unei bande oarecum mai banale şi că transmisiile lui Milton au fost rezultatul unor năluciri provocate de drog. E adevărat că prin aparatul din urechea lui stângă — până nu a fost scos din funcţiune — am primit unele indicaţii categorice. Dar savanţii increduli — şi întotdeauna între savanţi se găsesc destui increduli — afirmă că acelaşi rezultat putea fi obţinut cu vocile diferite ale unor oameni cum nu se poate mai normali. Alţii, fără a merge până aici, afirmă că totuşi în spusele lui Milton s-au strecurat multe exagerări, pasaje care par create sub efectul unei legitime indignări ironice, îmbinate cu drogul. Singurele dovezi materiale le-a lăsat atacul propriu-zis al cesiumiştilor: agenţii animali — care puteau fi dresaţi şi de nişte oameni normali — şi victimele, nou-născuţii monştri.

Tocmai în jurul lor se poartă disputa cea mai înverşunată. E adevărat că erau monştri şi că păreau

adaptaţi pentru viaţă. Dar niciunul dintre ei nu a supravieţuit; un maximum de posteritate a putut fi obţinut numai în borcanele de spirt.

— Aceasta dovedeşte, spune o tabără, că a fost vorba de nişte monştri obţinuţi cu ajutorul iradiaţiilor, ca o răzbunare; dar din această răzbunare nu se puteau naşte în nici un caz fiinţe care să trăiască, fiinţe cu mai multe capete.

— Aceasta nu dovedeşte — spune tabăra opusă — decât un fapt: că monştrii, după naştere, aveau nevoie de noi adaptări, pe care cesiumiştii, acolo în adâncuri, ştiau cum să le facă. Dacă am putea examina modificările aduse organismului lui Milton Kipfer...

Dar Milton, acest supraom al ştiinţei, n-a fost totuşi decât un om; dintr-o pudoare profund omenească, a înmormântat cu el urmele chinurilor şi batjocurilor la care fusese supus.

Discuţiile contradictorii, legendele, romanţările i-au hotărât pe oamenii de ştiinţă să-şi strângă forţele pentru a culege şi sistematiza toate mărturiile participanţilor. Tot răul mi s-a tras de la bunul meu prieten Liu Fi-ţân. Ca participant la evenimente, Liu scria o carte. Mi-a cerut însemnările — ştia că eu nu voi scrie niciodată despre afacerea cesiumiştilor — şi i le-am dat cu dragă inimă. Între ele, manuscrisul meu intim, „Patru minute care au salvat omenirea”.

Când s-a hotărât editarea unei culegeri complete, Liu „m-a denunţat”*. A spus comisiei că se află în posesia unui manuscris „foalte intelesant” şi că ar fi păcat să nu-l dau pentru culegere. Participanţii aveau obligaţia morală de a încredinţa ştiinţei totul, fără să ascundă nimic. A trebuit să mă conformez. Liu nu ştia de pasajul privitor la Laurette — avusesem grijă să-l scot. Dar acum, după cinci ani, chestiunea parcă nu mai avea atâta importanţă: dacă vor adevăr, adevăr să fie! Laurettei îi povestisem de pasaj. Iar

părerea altora nu putea să mă tulbure prea tare. Eram şi curios să văd capetele comisiei în momentul când le voi aduce spre publicare un pasaj atât de nepublicabil. S-a amestecat însă, pe neaşteptate, preşedintele consiliului mondial şi textul meu a fost publicat întocmai, mai repede decât aş fi bănuit. Liu Fi-ţân scrisese şi o continuare. Era cam fotogenică: la urma urmei, în salvarea lui Milton nu izbutisem altceva decât să vin prea târziu.

Mă aflam în racheta Moscova-New York, mă duceam să dau o mână de ajutor la nişte volume ale culegerii, când am revăzut-o pe Laurette. În aceeaşi seară, invitat stăruitor de ea, am traversat Atlanticul îndărăt, de la New York la Paris, să-i vizitez laboratorul. M-a dus într-o încăpere pustie, s-a aşezat în faţa mea la o masă, şi-a pus peste umeri tradiţionalul halat alb şi a aţintit asupra mea un instrument curios, mare aproape cât un tun.

— Rexas, a spus ea, vezi microscopul ăsta pitic? E special pentru depistarea minciunilor.

— Atunci, pentru literaţi, e o armă mortală.

— Rexas, m-ai minţit.

— Se poate.

— O să te întreb foarte precis, ca un om de ştiinţă. Să-mi mărturiseşti tot.

— S-a făcut, am răspuns pe tonul obosit pe care-l adoptam faţă de ea şi mi-am aprins o ţigară, ca întotdeauna.

— Te-ai ferit de mine, pentru că... pentru că... mă rog, ştim din ce cauză. Pe urmă ţi-a trecut. Este?

— Ascultă, femeile nu mai au alte subiecte?

— Dar acum, întrebă ea, acum, dacă a trecut, de ce te mai fereşti de mine? De ce nu vrei să fim prieteni?

— Au trecut cinci ani! am strigat începând să mă plimb cu paşi agitaţi prin odaie. La un metru deasupra, un ochi invizibil circula şi el în mare grabă, urmărindu-mă. Îmi arăta, în toate detaliile, cât de furios eram. Au trecut cinci

ani — strigam eu mereu — dar cu unii oameni nu poţi să termini o poveste fără o lungă scenă de explicaţie în care se spune pe şleau tot ceea ce se putea înţelege de la sine! Mă feresc de tine pentru că — de fapt nici nu mă feresc, poftim, am venit până aici la tine! Şi mă feresc pentru că sunt bătrân, sunt trecut de patruzeci, şi sunt ursuz şi îmi place să-mi văd de lucrul meu, iar Milton, la care ţin tot atât ca şi tine, o să rămână mereu tânăr şi perfect în amintirea ta şi pentru că tu nu eşti omul cu care cineva să poată fi prieten şi pentru că mă enervează felul acesta de a discuta...

A dat tunul acela la o parte şi ochii ei albaştri erau plini de lacrimi. Uitasem că ar putea să plângă. Nu o văzusem niciodată plângând.

— Rexas — mi-a spus ea cu o expresie blândă şi nenorocită şi, cu coatele pe masă, şi-a încrucişat degetele strângându-le până s-au făcut albe — Rexas, credeam că faci pe diavolul pentru că... pentru că ai inimă. Nu te-ai gândit niciodată că în afară de lucrul tău s-ar putea să aibă cineva nevoie de tine şi ca om? De unde vine războiul ăsta? Eşti orgolios, ştiu. Dar credeam că...

Ochiul de sus s-a stins şi am rămas singur în mijlocul odăii, ţeapăn şi dezarmat.

Îi plăceau extraordinar de mult florile. Ştiu că e banal să spui asta despre o femeie, dar n-o să uit niciodată cât îi plăceau florile. Am trăit alături de ea treizeci de ani, şi n-o să uit uimirea pe care o încerca în faţa unei flori. Cum era de aşteptat, aspectul ei energic şi puţin cam dur ascundea un copil speriat în faţa răscolelilor şi dezechilibrelor şi exploziilor de miraculos ale vieţii; avea ochii mari şi puţin speriaţi în faţa frumuseţii florilor şi a vulcanilor care se cutremurau în ea însăşi, era în fond puţin timidă, ca o şcolăriţă de pe vremuri care iese în lume; iar energia ei uriaşă, sârguinţa cu care creierul ei de şcolăriţă şi savantă curioasă nu înceta să-şi însuşească noi cunoştinţe, tot ce

făcea şi descoperea în viaţă, nu înceta s-o mire; extazul, care pentru bezmeticii mistici ai cesiumismului nu era decât forma supremă a ignoranţei şi ticăloşiei, pentru ea era extaz adevărat, rezultatul mirării bucuroase, al descoperirii reale şi al puterii. În fiecare floare descoperea lumea întreagă, şi fiecare clipă în care Laurette a ţinut o floare a fost pentru mine — acum, când privesc îndărăt — o frântură a perfecţiunii absolute.

Niciodată n-am regretat, nici ea nici eu, cei cinci ani pe care îi pierdusem până să ne găsim. N-aş putea explica de ce. Adesea se lăsa condusă de mine, de părerile mele, supusă şi ascultătoare ca o fetiţă, adesea îmi era superioară, dar niciodată nu mi-a fost numai egală; niciodată n-am fost numai prieteni, pentru că întotdeauna am iubit-o, şi mă mândresc cu asta.

Mi-e sortit să transform mereu, la o demodată maşină de scris, tot ce a fost pentru mine viaţă. Bat aceste rânduri câteva zile după moartea ei, le scriu pentru că nu pot altfel. Îmi văd degetele apăsând pe clape — degetele ciolănoase ale unui om trecut de şaptezeci de ani — şi îmi dau seama că ea, care nu depăşise cu mult şaizeci, ar fi putut să mai trăiască. Viaţa însă, cum spun ei, biologii, s-a creat de-a lungul a milioane de ani înainte de apariţia bombei atomice; Laurette cea radioasă nu era făcută pe măsura lui cesium 137; leziunile provocate de radioactivitate atunci, cu ani în urmă, i-au scurtat viaţa.

Ştiu că nu e frumos, ştiu că ar trebui să mă revolt.

De ce să plătim noi pentru alţii? Ce vină a avut Laurette, dacă, mult înainte de naşterea ei, a existat o lume cu cesium? Ar trebui să mă consolez, consolându-vă pe voi: să vă spun că bătrânul aude pe fereastră copii care se joacă şi care nu vor mai cunoaşte niciodată toate astea, că în locul mixotaurilor au apărut speciile fabuloase pe care le puteţi întâlni astăzi pe mai fiecare planetă, că plinătatea existenţei bate de departe toate frumuseţile create de

închipuirea omenească şi că vedem cu toţii cum se întinde în faţa noastră podul imens pe care umanitatea trece peste trecutul ei.

Dar n-am poftă să vă înşir lucruri pe care le cunoaşteţi şi care nu schimbă ce-a fost. O să vă spun, dimpotrivă, că nu pot găsi mângâiere în nimic; o să vă spun că tot ce am pierdut eu şi toate vieţile şi tot ce au pierdut oamenii, începând cu Hiroşima, din cauza energiei sinistre pe care n-au ştiut s-o stăpânească din vreme, — din toate acestea, nimic nu poate reînvia şi nu există forță în lume care să mi-o readucă pe Laurette.

M-aş repezi la oamenii din trecut, să le cer socoteală. Nu mă gândesc la comuniştii de altădată, care au murit înfruntând chinurile, sau la altţii care şi-au riscat poziţia, situaţia, totul, ca să spună adevărul despre înarmări. Mă gândesc însă la cei care n-au luptat destul, în acele vremuri când fiecare trebuia să-şi facă datoria faţă de el şi de copiii şi urmaşii săi.

Şi poate ar fi fost mai bine să nu mai scriu nimic despre toate astea: să ne fi pierdut urma, voi, cititorii, acum treizeci de ani, când aţi văzut-o pe Laurette cea radioasă împreună cu Rexas, încă tineri amândoi, buni de un final; să nu aflaţi că şi ei au trebuit să se supună obiceiului prostesc al oamenilor, acela de a îmbătrâni, şi că Laurette acum nu mai este.

Fiţi însă liniştiţi, voi cei cărora vă plac numai poveştile plăcute, înfăţişând, drept sfârşit, începutul de viaţă fericită al tinerilor învingători. Fiţi liniştiţi şi nu vă întristaţi: forţele care au născut blestemul sunt de mult dispărute, iar Laurette, cu ochii ei mari, trăieşte mereu, mereu tânără şi va trăi mereu, dacă nu în amintirea omului bătrân care bate încăpăţânat aceste rânduri şi dacă nu în rândurile acestea, atunci — sigur — în ciclurile grandioase care nu încetează

să creeze femeia şi floarea pe care o ţine în mână [10]*.

RECOMANDARE

Consiliul Mondial al Pământului consideră culegerea „Atacul cesiumiştilor”, întocmită de comisia americană

[10] Această imagine este nejustă. Ea evocă ciclurile naturii, uitând de societate. Am tolerat-o însă, pentru că în ansamblul gândirii lui Fauraing societatea are rolul cuvenit, imaginea de faţă fiind mai curând o figură de stil izolată, cu rezonanţă intimă. În general însă, Fauraing e scriitor, deci unilateral, lucru pe care comisia noastră se simte obligată să-l semnaleze. Pentru el, omul este exprimat în „mâna preşedintelui, atunci când nu a tremurat”, în „Milton, stând drept”, în „cele patru minute”, în unele scăpărări psihologice ascunse sub un ton indiferent etc. Un scriitor cu adevărat mare — pe care îl va aduce poate viitorul — ar fi exprimat eroismul şi perfecţiunea mai ales în felul cum omenirea a respins atacul cesiumiştilor, ar fi pus în faţa noastră clocotul comisiilor, munca ştiinţifică a milioanelor de oameni, bătălia din laboratoare, ar fi transfigurat artistic schemele de investigaţie şi contra-atac. „Aventura”, în cazul războiului cu cesiumiştii, a fost una din aventurile de tip nou în viaţa omenirii, când deznodământul ţine nu numai de peripeţiile succesive ale indivizilor, când lupta se duce pe frontul larg al calculului logic, ştiinţei, tehnicii, muncii, când totul se petrece nu pe rând, ci în acelaşi timp, antrenând coloşi, colective umane imense. De aceea o serie de documente „seci” ale culegerii noastre oglindesc aşa-zisa perfecţiune omenească poate mai complet decât însemnările lui Fauraing. E drept, scriitorul a surprins în însemnările sale câte ceva din această energie colectivă şi a redat-o mai expresiv decât procesele noastre verbale. Ne dăm însă seama că aici e vorba de o contradicţie mult mai adâncă. Scriitorul ştie sau simte că societatea — atunci când e consumatoare de artă — face acest lucru prin indivizii ei. Oamenii citesc în calitatea lor de indivizi, emoţiile pot fi stârnite în ei dacă imaginile scriitorului se adresează societăţii prin segmentele ei individuale. Cu alte cuvinte, ceea ce pe noi ne nemulţumeşte în calitatea noastră de comisie, s-ar putea să ne mulţumească, pe o parte dintre noi, în calitatea noastră de indivizi. Fostul preşedinte al Consiliului Mondial, atunci când a cerut un „Shakespeare electronic”, a simţit clar această contradicţie, care nu e decât o formă a aceleia remarcate de Marx, între general şi particular, contradicţie etern

prezidată de prof. dr. Alexander Pollock, drept incompletă şi nesatisfăcătoare.

Totuşi apreciem ca utilă munca desfăşurată de comisie, căreia îi mulţumim pentru activitatea ei neobosită, iar culegerea o socotim necesară. Ea reprezintă un progres real faţă de lucrările anterioare. Recomandăm studierea ei şi suntem de părere că o dezbatere în jurul ei ar fi binevenită.

Recomandăm doctorului Pollock ca, pe baza discuţiilor purtate, să întocmească o nouă culegere, mai apropiată de idealul care l-a animat până în ultima clipă pe Milton Kipfer — perfecţiunea.

C.M.P.

Sfârşit

generatoare de progres. Nu simţim nevoia vreunei încheieri aparte la afacerea cesiumiştilor, concluziile noastre fiind exprimate încă în cuvântul înainte al culegerii. Sperăm că ea a izbutit să dea un rezumat util, câte puţin din toate aspectele bătăliei purtate. Nota comisiei americane.

CUPRINS :